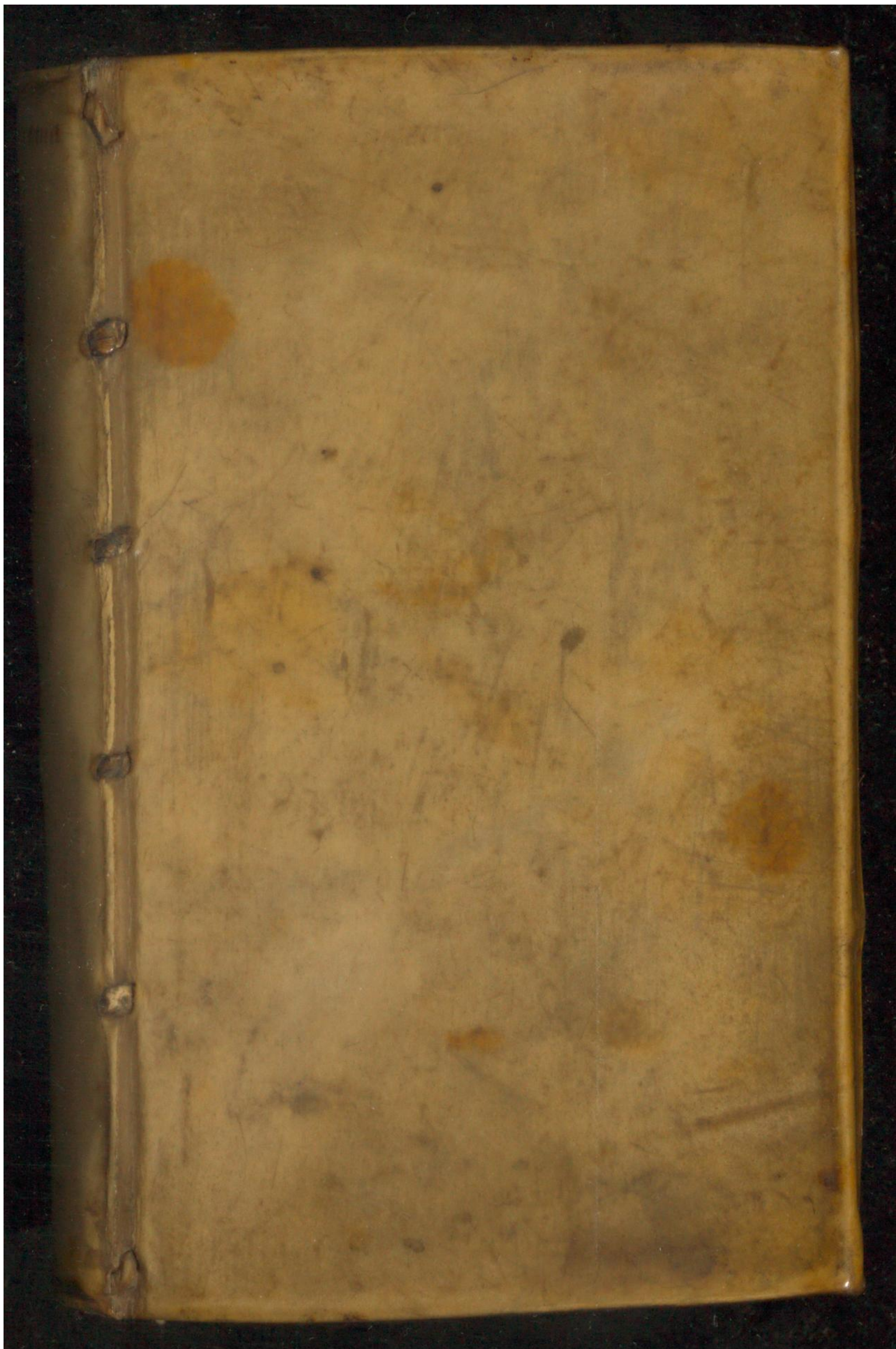

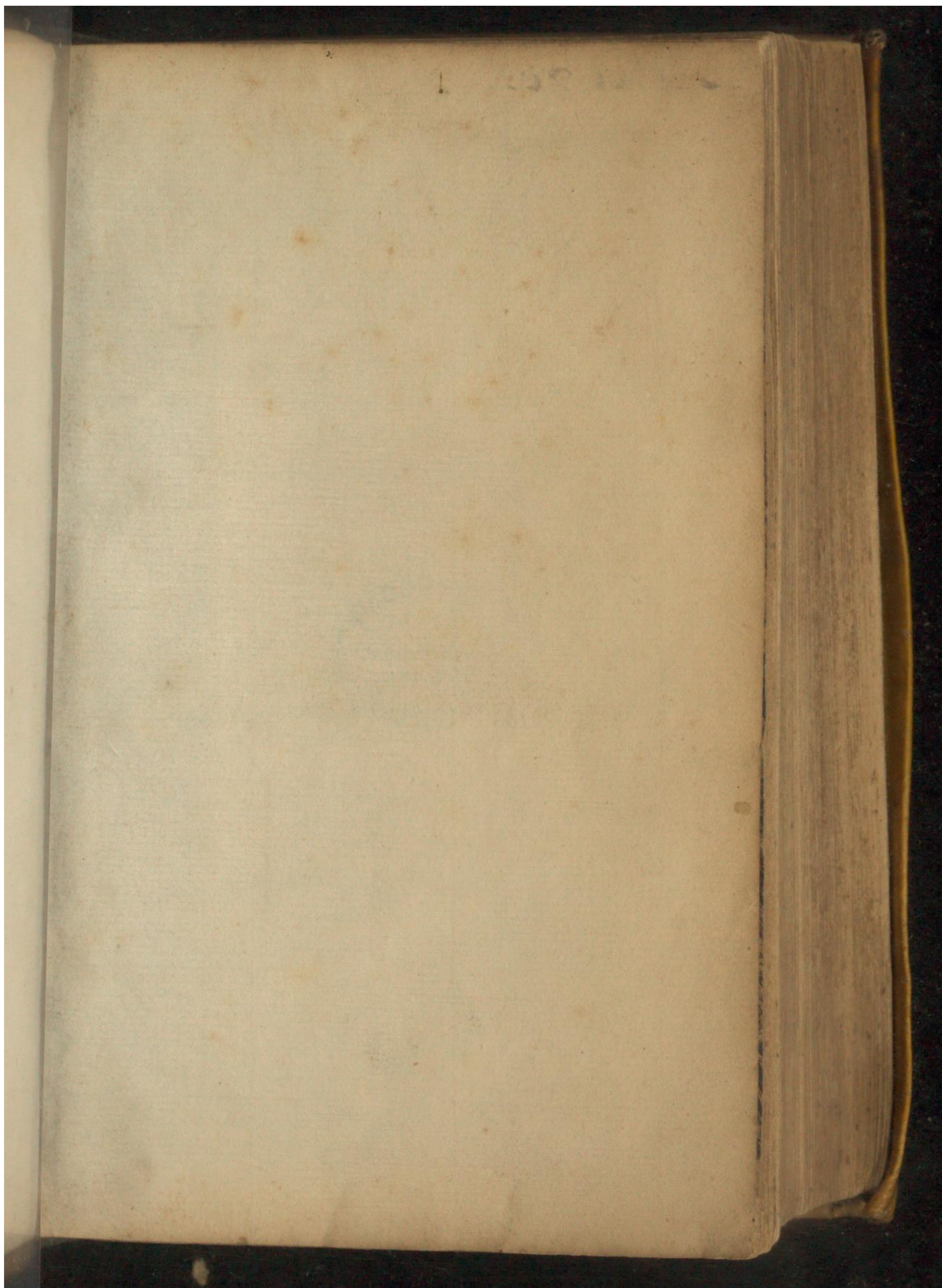

Ex
BIBLIOTHECA
DANIELIS WILHELMI
NEBELII
Philos. & Med. Doct. Med. Chem. & Pharm Profess.
Publ. & Ord. Heidelberg. Acad. Electoral. Scient.
Theodoro - Palatinæ Socii.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

CASPARI BAUHINI BASILEENSIS

De

HERMAPHRODITORUM monstrosorumq; partuum NATURA

ex Theologorum, Jureconsultorum, Medicorum, Philosophorum, & Rabbinorum sententia

LIBRI DUO
hactenus non editi:
planè Philologici, infinitis exemplis illustrati:
omnium facultatum Studiosis, lectu ut jucundissimi, sic & utilissimi.

OPPENHEIMII
Typis HIERONYMI GALLERI,
Ære Johan-Theodori de Bry 1614.

FRANCOFVRTI
Excudebat Mathæus Becker impensis Io. Theo & Io. Israel de Bry, frat. M. DC.

CASPARVS BAVHINVS BASILEENSIS D. EIVSQ. ACAD. ANATOMICVS ET BOTANICVS PROFES. ORD. ÆT. XLV. A. CH. CIↃ.IↃ.CV.
Io. Theo. de Bry. fe.

Illustrissimo Celsissimóque

PRINCIPI

ac

DOMINO

D. GEORGIO RUDOLPHO

SILESIÆ

LIGNICENSIUM ET

BRIGENSIUM

DUCI,

&c.

DOMINO SUO CLEMENTISSIMO

demiss. OBSERV. ergò

CASPARUS BAUHINUS

Anatomicus & Botanicus

ILLUSTR. DUCIS WIRTENBERG.

MEDICUS

LIBROS hos

DE HERMAPHRODIT.

&c.

natura

τύχῃ καὶ πόνῳ

devotè dedicat.

UM in Theatro nostro Anatomico ante annos novem edito, ILLUSTRISSIME PRINCEPS, de Hermaphroditorum natura me alibi acturum fuerim pollicitus: promissi memor, fidem nunc solvam: & ea, quæ à Theologis, Jureconsultis, Medicis, Philosophis & Rabbinis circa hanc materiam fuere dicta, quanta fide & diligentia fieri poterit, hoc libello exhibebimus. Et quia ostētáne sint, an monstra, an portenta, an prodigia, inter auctores controvertitur: idcirco & de his & de omnium monstrosorum partuum causis dicere, visum fuit esse necessum. Quo verò libellus hic meus, à malevolorū injuriis tutior esset, eū T.C. dare dedicareq; volui, pictores aliquos imitatus, qui picturas suas exposituri, Columnæ alicui celsæ ac sublimi appendebant, ut inde conspicientium oculis

culis pulchriores ac vetustiores viderentur. Sive enim C. T. stemmata, sive virtutem considerem, sanè inter hujus seculi Principes, tanquam stella luces: ut qui nõ ex illorum Magnatũ numero sis, qui prorsus ab omni librorum commercio, cum re noxia, semper ablegati sunt: perinde quasi hæc demum Nobilitas sola sit & heroica, nihil omnino vel scire, vel agere, præter aleam, venatus, moriones & his etiam sordidiores voluptates. Tu virtutibus decorus, inter æquales tuos refulges

velut inter ignes
Luna minores.

Te igitur, Princeps Illustriß. inter Principes tantum caput extollentem,

Quantum lenta solent inter Viburna Cupressi,

huic meo libello patronum delegi, ut qui in cognitione rerum variarum, Prin-

ceps es cupidissimus: quod variis peregrinationibus, per Germaniam, Italiam & Galliam peractis, satis comprobasti: quare curiosam hanc & paucis adhuc cognitam Hermaphroditorum naturā, sub umbra T. C. protegere, ac benignitate tua defendere digneris. Tanta etenim est Tua erga literatos & literarum studiosos benevolentia, tanta Tua mihi exhibita clementia, dum ex Latio, Galliam aditurus, hac transires, ita ut nonsolum aliquoties tibi me adesse volueris, verùm etiam domi meę Thesaurum meum Botanicum, aliarumque rerum naturalium, curiosè inspicere placuit. Quare merito omnem occasionem quæsivi, qua erga T. C. meæ voluntatis & observantiæ significatio extaret. Vale, PRINCEPS *verè felix, stemmatis æquè ac animi ornamentis illustrissimè, & hunc meum qualemcunque laborem,*

rem, tamquam animi officiosissimi monumentum, serena, hilariq́ue fronte suscipe. BASILEÆ. *Kalend. Sextilis.* CIↃ IↃ CXIV.

T. CELS.

Humilis & observant.

CASPARUS BAUHINUS D.
Anatomicus & Botanicus, Acad.
Basil. Professor ordin.

ARGUMENTA CAPITUM

LIBRI PRIMI.

LIBRI SECUNDI.

AUTHO-

AUTHORES
qui citantur.

Aben Esra in historia Nabuchodonosoris.

Acron enarrator pëmatum Horatii: cum Op. Horatii: Basileæ apud Sebast. Petri 1580 fol.

Actuarius Johan. Zachariæ filius, edit. cum Principibus, apud Henric. Steph, 1567. fol.

Adrianus Turnebus Gallus in Adversar. Lutetiæ 1573.

Aegidius.

Aelius Donatus Grammaticus: in annot. in Terentium: Basil. apud Froben. 1538.

Aelius Lampridius historicus, cum Suetonio: Basil. apud Froben. fol.

Aetius Amidenus Medicus Græcus: editus cum princip. 1567.

Agesilaus de rebus Italicis: meminit Plutarchus.

Albericus de Rosate Bergonensis: Diction. Juris. Venet. 1573 fol.

Albertus Crantzius: in hist. Ecclesiastica, quam metropolin vocat. Basil. Opor. 1543.

Albertus Magnus de secret. mul. Lugd. 1560. in 16. & ejus scholiastes: idem de animalib. Vene. 1519.

Albucasis chirurgus. Basil. Petri 1541 fol.

Alexander ab Alexandro JC. Neapolitanus: genialium dierum Lutetiæ, Nivellicus 1570. in 8.

Ale-

Alexander de Ales, Anglus, minorita: lib. sententiarum. Lugd. 1515 fol.

Alexander Benedictus Veronensis de morbis & de peste: Basil. Petri 1572 fol.

Amatus Lusitanus in cent. curation. Basil 1556 fol. Item ejusdem comment. in Dioscor. Argentinæ Rihelius 1554 in 4.

Ambrosius Calepinus, Bergomas Eremitanus, in suo diction. Basil. Petri 1568 fol.

Ambrosius Paræus Gallus, in sua Chirurgia: Francofurt. 1594 fol.

D. Ambrosius Romanus Episcopus Mediolanensis: Basil. Froben. 1567 fol.

Anaxagoras Clazomenius, de natura rerum.

Andreas Cæsalpinus, in suo speculo artis medicæ Hippocratico: Francof. 1605. in 8.

Andreas Eborensis Lusitanus, in exempl. memorabil. Venet. 1586. in 16.

Andreas Laurentius in sua Anatome: Lugd. 1593. in 8.

Andreas Tiraquellus JC. de leg. connubial. Basil. Frob. 1561. fol.

Andreas Vesalius Bruxellensis, in sua Anat. Basil Opor. 1555. fol. & in sua Apologia contra Fallop. Venet. 1564. in 4.

Andration de sacrificiis.

Angelus Politianus, in epist. Basil. Guarinus in 8.

Annales Brunsuicenses.

Antonius Archiepiscopus Florentinus, ordin. prædic. in summa: Basil. 1511. fol.

Antonius Bonfinius, de rebus Ungaricis: Basil. Oporinus 1568.

Antonius Guaynerius Papiensis, in sua practica: Lugduni Fradin. 1525. 4.

Antonius Liberalis, in transformat. lib. Græcè & Latinè Xylandro interprete. Basil. Guar 1568 in 8.

Antonius Mancinellus Grammaticus, in Horat. Basil. Petri 1580. fol.

Antonius Schnebergerus.

Antonius de Torquemada in horti floridi dialogis.

Antonius Valerius in Hollerium: Lugduni Landry 1578. 8

Apollonius Rhodius in Argonauticis, ejúsque Scholiastes: Francof. 1546. 8.

Aratus Solensis in phænomenis: Basil. Petri 1561. 8.

Archangelus Piccilhominius in prælect. Anatom. Romæ, Bonfadinus 1586 fol.

Atistocles Lampsacenus Stoicus in Paradoxis.

Aristophanes Poëta Comicus & ejus Scholiastes: Basil. 1547. fol.

Aristoteles Stagiritta, Græcolatinus, Gaza interprete: Lugduni apud Lemarium 1590. fol,

Arnobius Philosophus & rhetor contra gentes: Basil. Froben. 1546,

Arrianus JC.

Arrianus Nicomedius de gestis Alexand. Magni: Lugduni Gryph. 1552. 16. & com. Indico.

Artemidorus Philosophus Ephesius, de somniorum interpret. à Cornaro Latinè red. Basil. Frob. 1539.

Astexanus, in sum. de casibus.

Athenagoras, Philosophus Christianus, in legatione.

Athenæus in dipnosophist. Dalechampio interpr. Comelinus 1597. fol. & Comite interpret. Basil. Petri 1556. 8.

Aver-

Averroes in Aristotelem de animalibus. Venet. Juntæ: 1562. 8.

Augenius Gislenius à Busbeq. in itiner. Constantinop. & Amasiano: Antuerp. Plantin. 1582. in 8.

Augustinus Steuchus Eugubinus, Kisani Episcopus, de perenni philosoph.

Avicenna Hispalensis Medicus, Cremonense interpr. Lugd. 1522. fol.

Aulus Gellius in noctuis; Coloniæ Gymnic. 1549. 8.

Aulus Persius Satyricus, cum Juvenale lusus.

Aurelius Augustinus Hipponensis Episcopus, de civit. Dei: & in Genesin: Basil. Frob. 1528. fol.

Balduinus Ronsæus Gandensis, de hum. vitæ primord. Lugd. Batav. Raphaling. 1594. 8.

Baldus de Ubaldis Perusinus JC. super Codicem.

Baptista Fulgosius seu Campofulgosus, de memorabil. Basil. 1541. 8.

Baptista Mantuanus cognomento Spagnolus, Carmelita de calamit. tempor. Lutet. 1506. 4. Ejusdem parthenica: Lugd. 1519. 4.

Barnabas Brissonius de verborum significationib. fol.

Bartholomæus fumus ordin. prædic. in Aurea armilla: Venet. 1567. 8.

Bartolus de Saxo ferrato JC. Basil. Episcop. fol.

Benedictus Arias Montanus, in Bibl. vers. Antuerp. fol.

Benedictus Pererius in Genesin & Danielem.

Bernardus Dessenius Cronenburgius, de comp. medic. Francofurt. Egenolph. 1551. fol.

Bertrutius Bononiensis, de morbis cognoscendis: Moguntiæ 1534.

Brotuffus,

Brotuffus, in historia Anhaldina.

Cajus Julius Solinus, in polyhistore: Basil. Petri 1576. in 8.

Cajus Julius Hyginus lib. fabularum. Basil. Hervagius 1535. fol.

Cajus Plinius Secundus, in hist. mundi: Lugd. Honoratus 1587. fol.

Cajus Valerius Catullus. Basil. Petri 1520.

Callimachus Cyrenæus, in hymnis: Basil. Frob. 1532. 4.

Camillus Leonardus Pisaurensis, in speculo lapidum: Lutetiæ 1610. in 8.

Carolus Clusius, in notis ad Monardem: Lugd. Batav. Raphalingius 1605. fol.

Carolus Stephanus de agricult. edit. German. Argent. Jobin. 1580. fol. Ejusdem Dictionarium poëticum Genevæ Stoër 1596. in 4.

Casparus Bauhinus, in lib. de partibus similaribus: Basil. Petri 1592. in 8. in Institutionibus Anatomicis: Basil. 1609. in 8. in Theatro Anatomico: Francofur. 1605. 8. in Phytopinace: Basil. Petri 1596. 4.

Casparus Bruschius Egranus, de monasterio vinearũ.

Casparus Peucerus, in comment. de divinat. generib. Witebergæ 1553. 8. & Francof. 1593. 8. & Gallicè Antuerpiæ 1584. 4. quæ editio in libros 15. & quilibet in sua capita dividitur.

Chascuni Hebræus, in Genesin.

Christianus Wurstisius, in Chron.

Christophorus Encelius, de lapidibus: Francof. Egenolphus 1557. 8.

Christophorus Landinus Florentinus, com. in Horatium: Basil. Petri 1580. fol.

Clau-

Claudianus Aelianus, in hist. anim. Græcolatina Gillio & Gesnero interpret. Tigur. Gesneri 1556. *fol. & ejusdem Scholiastes Græcus.*

Claudius Claudianus Alexandrinus, de Gigantomachia, Basil. 1534.

Cl. Galenus de semine, finitionib. medicis, & comm. in aphor. Basil. Froben. 1562. *fol. in historia philosophica, qui liber Galeni spuriis adnumeratur, & potius Plutarchi videtur, quem de placitis Philosophorum inscripsit.*

Fr. Claudius Prior, de Lycanthropia.

Cl. Ptolomæus in quadripart. Basil. 1533 *fol. de astrorum judic. ibid.* 1534 *fol. de monstris, ibid.* 1553. 8.

Clemens Alexandrinus, in pædagogo: Comelin. 1592. *fol.*

Cælius Aurelianus Siccensis, de morbis.

Cælius Calcagninus in comment. de rebus Aegyptiacis: Basil. Froben. 1544. *fol.*

Cælius S. Curio, in thesauro ling. Lat. Basil. 1561. *fol.*

Concordantia Bibliorum: Lugd. Gryphius 1540. 4.

Conradus Gesnerus Tigurinus, de animalibus: Francofurt. Cambierius 1602. *fol. Ejusdem enumeratio aquatilium juxta Plinium: Tiguri* 1556. 8.

Conradus Lycosthenes de prodigiis: Basil. Petri 1541. *fol.*

Conradus Rittershusius JC. *in comment. in Oppianum: Lugd. Batav. Rapheling.* 1587. 8.

Constantinus Africanus, de humana natur: Basil. Petri 1541. *fol.*

Cornelius Gemma, in Cosmocriticis: Antuerp. Plantinus 1578. 8.

Cratinus Athenienſis, veteris comediæ Poëta.
Cynus Piſtorienſis JC. ſuper digeſt. vet. Francof. 1578. fol.
D. Cyprianus.
Cyrillus Archiepiſcopus Hieroſolymitanus.
David Hœſchelius in Herapollinis Hieroglyphica: Auguſtæ 1595. 4.
David Poſſelius, itiner. Cambiæ.
David Propheta.
Decius Magnus Auſonius Burdegalenſis, in epigram. Lugd. 1575. & 1595. 16.
Democritus.
Dictys Cretenſis, de bello Trojano: Baſil. Petri 1529.
Diodorus Siculus, de antiquit. Baſil. Petri 1575. fol.
Diogenes Laërtius, de vitis Philoſoph. Sambuco interprete: Antuerp. Plantin.
Diomedes Grammaticus: Coloniæ, Soterus 1536.
Dion Caßius cognomento Coccejus, in hiſtor. Romana, Xylandro interprete: Baſil. Opor. 1557. fol.
Dionyſiocles diſpnoſophiſta.
Dionyſius Afer in deſcript. orbis habitabilis, Græcè & Latinè: Baſil. Petri 1561. 8.
Dominicus Leo Lunenſis, de morbis: Francofur. Wechel. 1597. 8.
Dominicus Terelius, de generat. & partu hom. Lugd. Marſilius 1578. 4.
Domitius Calderinus Veronenſis, com. in Martialem: Mediolani. 1490 fol.
Domitius Ulpianus JC. Alexandri magiſter & conſiliarius.

Donatus

Donatus Antonius ab Altomari Neapolitano in sua prax: Lugd. Rovillius 1586. f. l.

Edoardus Wotonus Oxoniensis, de different. animal. Lutet. Vascosanus 1552. fol.

Emanuel Tremellius in vers Bibliorum.

Empedocles Pythagoricus, de rerum natura, carmine

Epigrammatum diversorum florilegium, sive ἀνθολογία Venet. Aldus Græcè 1521. 8. Eadem sed relecta Græcolatina: Basil. Bebelius 1529. 8.

Erasmus Roterodamus, in Adagiis: Basil. Episcop. 1574 fol.

Esaias Propheta.

Esdras Propheta.

Etymologicum magnum Græcum: Comelinus fol.

Evax Rex Arabum, de viribus lapidum pretiosorum.

Eumachus in penegesi seu orbis terrarum enarratione.

Eusebius Pamphilus, in Ecclesiastica historia, & chronicis: Basil. Episcop 1570 fol.

Eustathius præsul Constantinopolitanus in Homerum Græcè: Basil.

Eutropius presbyter, in hist. Romana: Basil. 1559. 8.

Ezechiel Propheta.

Flavius Josephus Hierosolymitanus sacerdos, de bello Judaico, & de antiquit. Basil. Frob. 1554. fol.

Formicarius.

Franciscus Guicciardinus Florentinus, in Typographia Flandriæ.

Franciscus Junius, in notis ad Tertullianum: Francof. 1597. fol. & vers. Bibliorum.

Franciscus Marius Grapaldus Parmensis, in lexico de partibus ædium: Basil. Walderus 1541.

Franciscus Massarius, in lib. 9. Plinius de piscibus: Basil. Frob. 1537. 4.

Franciscus Phœbus, de venatione.

Franciscus Picus Mirandulanus, in hymnis.

Franciscus Rossetus de partu cæsareo, à Casp. Bauhino Latinitate donatus: Francof. Bassæus 1601. 8.

Franciscus Valesius, de sacra philosophia: Lugd. Gavianus 1595. 8.

Franciscus Vatablus, in Biblior. vers. Lutetiæ, Steph. 1545. fol.

F. Publius Fulgentius Episcopus Carthaginensis, Christianus philosophus in mythiologiis: Basil. Petri. 1543. 8.

Gentilis Fulginas Medicus.

Georgius Bertinus, in sua medicina: Basil. Waldkirch 1587. fol.

Georgius Cedrenus, in suis annalibus, Xylandro interprete: Basil. Oporin. 1566. fol.

Gilbertus Cognatus in adagiis Erasmo additis: Basil. Episcop. 1574. fol.

Glossa magna Judæorum, in Genesin.

Gregorius Nazianzenus, in monodia in Basilium, per Volateranum conversa, cum Basilii operibus: Basil. Frob. 1552. fol.

Gregorius Nyssenus Episcopus, de natura humana sive hominis opificio, Leumenklan interprete: Basil. Oporin. 1569. 8.

Guarinus Veronensis in vocabulario breviloquo: Basil. 1478 fol.

Guido de Cauliaco Gallus, in sua chirurgia, à Juberto emaculata: Lugd. Beraud. 1585. 4.

Guiliel-

Guilielmus Budæus, comment. linguæ Græcæ: Basil. 1556. fol.

Guilhelmus Brabantinus.

Guilhelmus Genebrardus.

Guihelmus Episcopus Parisiensis, de universo.

Guihelmus Mulmesburiensis monachus, in sua histor.

Guihelmus Rondeletius, de piscibus: Lugd. Bonhome. 1554. fol.

Guilhelmus Tyrius, Archiepiscopus.

Hadrianus Junius, in nomenclatore: Francof. Fisch. 8. Et in adagiis, cum Roterd. cusis: Basil 1574. fol.

Hector Boëthius Deidonatus Scotus, in historia Scotica: Lutetiæ, Badius 1556.

Helinandus monachus frigidi montis, in historia mundi.

Helidorus Episcopus, in hist. Aethiopica Græcolatina. Heidelberg. Comelin. 1596. 8.

Henricus Bullingerus Theologus, in Danielem. Tiguri: 1565. fol.

Henricus Coloniensis, in libello de lamiis,

Henricus Glareanus in Eutropium: Basil. 1558. 8.

Henricus Institoris ord. prædicat.

Henricus Stephanus in thesauro linguæ Græcæ.

Hermannus Figulus in Horat. Basil. Petri 1580 fol.

Hermannus Torrentinus in elucidario poëtico: Basil. 1601. 16.

Hermaphroditus, libellus Gallicus; authoris nomine, ut & loco & anno editionis, suppressis: in 16.

Hermolaus Barbarus, in Plinium: Basil. Winther. 1534. 4. idem, in corallario in Dioscoridem Coloniæ, Sotterus 1530 fol.

Herodianus Alexandrinus, in historia de imperio.

Herodotus Halicarnassæus, Valla interprete, à Sebast. Castilione recognitus: Basil. Petri 1559 8.

Hesiodus Cumanus, in Theogonia: Basil. Oporin. 1547.

Hesychius Grammaticus Alexandrinus, in Lexico Græco: Hagenoæ Anshelmus 1521. fol.

Hieronymus Capevaccius Patavinus medicus, in sua praxi: Francof. Palthen. 1603 fol.

Hieronymus Cardanus Mediolanensis Medicus, de rerum varietate: Basil. Petri 1581. 8. *de subtilitate;* ibid. *idem in Ptolomæum:* Basil. 1554. fol.

Hieronymus Magius, in miscellaneis.

Hieronymus Mercurialis Medicus Italus, de morbis mulebrib. Argent. Zetzn. 1597. fol.

D. *Hieronymus Stridonensis cum aliis scholiis Erasmi* Basil. Frob. 1543 fol.

Hieronymus Tragus in suo herbario, transferente Kybero: Argent. Rihel. 1552. 4.

Hippocrates Cous Medicus Græcolatinus, opera Foësii: Francof. Aubr. 1595. fol.

Hippolitus Salvianus de aquatilium historia: Romæ 1554. fol.

Hipponax.

Horapollo, sive Horus Apollo Niliacus in Hieroglyphicis, Mercerio interprete cum notis Hœschelii: Augustæ 1595 4.

Hugo Grotius, in notis in Satyricon Martiani Capellæ: Lugd. 1599

Hugo de S. Charo, Cardinalis Dominicanus, in sua postilla in Genesin. Basil. 1504 fol.

Jacobus

Jacobus Ceralinus, in lexico Græco: Basil. Frob. 1524. fol.

Jacobus Dalechampius Gallus, in Plinium: Lugd. Rovil. 1587. fol.

Jacobus Hollerius Gallus: Lugd. Landry 1578. 8.

Jacobus Menochius JC. Italus, de recuper. possess. Colon. 1577. fol.

Jacobus le Moyne, in historia Floridæ: Francof. 1596. fol.

Jacobus Rueff Chirurgus Tigurinus, de conceptu: Argent. 1597. fol.

Jacobus Spiegel, in lexico juris: Lugd. 1552. fol.

Jacobus Sprenger ord. prædic. contra maleficos in Malleo maleficarum.

Jamblichus Chalcidensis Syrus, de mysteriis Aegypt. Chaldæorum & Assyriorum, Marsilio Ficino interpr. Lugd. Tornesius 1549. 16.

Jaquerius in flagello hæreticorum.

Jason Prutensis Ziricæus de morbis cerebri: Basil. Petri 1549. 8.

Jeremias Propheta.

Joachimus Camerarius pater, in comm. utriusque linguæ: Basil. 1551. fol. *Idem in Siracidem Græcolatinum*: Lipsiæ 1570. 8.

Joachimus Camerarius filius, in emblematibus: 1592. 4.

Joachimus Vadianus in P. Melant. Basil. Cratander. 1522. fol.

Johannes Arcularius Veronensis, in 9. Rhasis: Venet. 1493.

Johannes Aventinus in annalib. Beriorum. 1554. fol.

Johannes Balæus Anglus: Basil. Oporinus 1557. *fol.*

Johannes Baptista Bernardus in seminario Philosophiæ Platonicæ & Aristotelicæ: Venetiis, Sessa: 1599. *fol.*

Johan. Baptista Castellus JC.

Johan. Baptista Pius Bononiensis, com. in Lucretium: Lutetiæ, Ascensius 1514. *fol.*

Johan. Paptista Portus, in magia naturali: Francof. Aubrius 1591. 8.

Johan. Baptista Sylvaticus, in controversiis: Francof. Aubrius 1601. *fol.*

Johan. de Barros de India populis.

Johan. Bauhinus, de rabie luporum Galliæ: Montembelg. 1591. 8.

Johan. Bertachinus Firmianus JC. *in Repertorio juris utriusque: Basil. Frob,* 1573. *fol.*

Johan. Boccatius Florentinus, in Deorum genealogia: Basil. Hervag. 1532.

Johan. Bodinus, in theatro: Francof. Aubrius 1597. 8. *item in dæmonomania: Basil. Guarinus* 1581. 4. *item comment. in Oppiani de Venatione: Lutetiæ, Vasconus* 1555. 8.

Johan. Bonar.

Johan. Brodæus Suronensis, in Oppiani Cynegeticon. Basil. Hervag. 1552. 8.

Johan. Cajus Britannus.

Johan. Calvinus JC. *in lexico jur. Francof.* 1600. *fol.*

Johan. Camers minorita, in Solinum: Basil. Isengrin. 1538. *fol.*

Johan. Caßianus Scypha, in collatione Patrum: Basil. 1485. *fol.*

Johan.

Johan.Castaneda, in annalibus Lusitaniæ.
D. *Johan. Chrysostomus Archiepiscop. Constantinopolitan. Basil. Froben.* 1547 *fol.*
Johan. Cuspinianus Francus de, Imperator. Romanis: Argentinæ Mylius 1540.
Johan. Euvichius, de Sagarum natura.
Johan. Fabricius Montanus, de different. anim. quadruped. secundum locos commun. Tiguri Gesner, 1555. 8.
Johan. Fernelius Ambianus in sua pathologia: Francof. Wechel. 1575. 8.
Johan. Franciscus Picus Mirandulanus: Basil. Petri 1573 *fol.*
Johan. Garcæus, de judiciis geniturarum: Basil. Petri 1576. *fol.*
Johan. Goeddeus, com. in tit. 16 *lib.* 50 *pandect. Sigen,* 1597. 8.
Johan. Gorræus, in definit. medicis: Francof. Wechel. 1578 *fol.*
Johan. Guinterus Andernacus, de medicina: Basil. Petri 1571. *fol.*
Johan. Heurnius de morbis capitis: Lugduni Raphaël, 1608. 4.
Johan. de Janua, in Summa, quæ vocatur Catholicon: Mogunt. 1460. *fol.*
Johan. Jovianus Pontanus, de rebus cœlestibus: Basil, 1538. 4.
Johan. Kentmannus.
Johan. Langius, in epist. medicinal. Francof. Wechel, 1589. 8.
Johan. Leo Africanus.

Johan,

Johan. Liebaultius, de morbis mulierum, Gallicè: Lugduni Veyrat. 1597. 8.

Johan. Lovæus Boscius, in thesib. de concordia medicor. & Physic. de humano conceptu: Ingolst. 1582. 4.

Johan. Magnus Gothus Upsalensis Archiepiscop. de rebus Gothicis: Romæ 1554. fol.

Johan. Monardus in epist. medicinal. Lugdun. Juntæ 1556. fol.

Johan. Michaël Savonarola Patavinus, in sua praxi Venet. Localletius 1497. fol.

Johan. Meyerus, in historia Flandrica.

Johan. Nauclerus, in sua Chronographia: Colon. Quentel. 1544. fol.

Johan. Pierius Valerianus, in Hieroglyphicis sive de sacris Aegytiorum literis: Basil. Isengrin. 1567. fol.

Johan. Ravisius Textor, in epithetorum opere. Genevæ Stoër 1604. 4.

Johan. Renodaus in suo dispensat. Francofur. Richte 1609. 8.

Johan. Reynardus de peregrin. gen. humani.

Johan. Riolanus, com. de hom. procreat. Lutet. 1578. 8.

Johan. Ruellius, de natura stirpium: Basil. Froben. 1537. fol.

Johan. Scapula, in suo Lexico Græco: Basil. Episcop. 1580. fol.

Johan. Schenkius, in observation. Friburgi Becklerus 1596. 8.

Johan. Sichardus in Codicem: Francof. 1586. fol.

Johan. Spondanus, in Homerum: Basil. Petri fol.

Johan. Stobæus, in sermonibus: Tiguri 1559. fol.

Johan.

Johan. Tortellius Aretinus, in Onographia: Romæ 1471. fol.
Johan. Thomas Freigius, in Horat. Basil. cum Horatio.
Johan. Trithemius Abbas Spanheimensis.
Johan Wierus de præstigiis Dæmonum: Basil. Opor. 1566. 8.
Johan. Xiphilinus, in suo Dionis compendio: Basil. 1557. fol.
Johan. Zonaras Monachus historicus: Basil. Petri 1557. fol.
S. Jobus.
Jobus Fincelius, de prodigiis, Germanicè: Norinbergæ 1556. 8.
Jodocus Badius Ascensius, in Mantuanum notis: Lugd. Mareschal. 1516. 4.
Jonathanis Chaldaica paraphrasis in Genesin.
Jornandus de rebus Gothicis.
Josephus Scaliger, in lectionibus Ausonicis: Lugd. Gryphius 1575. 16.
Josua judex Israelitarum.
Isaac Israelita Salamonis Regis Arabiæ filius adoptivus in sua praxi: Lugd. 1515 fol.
Isacius Tzetzes in comment. Græcis, in Lycophronis Cassandram: Basil. Opor. 1546.
Isidorus Hispalensis Episcopus, originum libr. Basil. 1577. fol.
Julius Alexandrinus, de Salubribus: Colon. 1575. fol.
Julius Cæsar Scaliger, de subtilitatib. Francof. Wechel. 1576. 8.
Julius Capitolinus, de vitis Cæsarum: Basil. Froben. 1533. fol.

Julius Fermicus Maternus junior, in Astronomicis: Basil. 1533. *fol.*

Julius Obsequens, de prodigiis: Lugd. 1559. 16.

Julius Pollux in Onomast. Græc. Basil. Lasius 1536 4.

Junianus Majus Parthenopeus, de prisca verborum proprietate: Tarvisæ 1477. *fol.*

Justinianus Imperator.

Justinus Martyr.

Justinus, ex Trogi Pompei histor. Basil. Petri 1562. 8.

Juvenalis Satyricus.

Laurentius Ananias, de natura Dæmonum.

Leo Hebræus, dialog. de amore: Venet. 1564.

Lionidas Poëta.

Leucippus.

Levinus Lemnius de occultis rer. prop. Francof. Fischer. 1593. 16.

Lexicon Græcum: Basil. Petri 1557. *fol.*

Lilius Gregorius Gyraldus Ferariensis.

Lucanus.

Lucianus Samosatensis astrologia Græcolatina: Basil. Petri 8.

Lucillius Poëta Græcus Satyricus.

L. Apulejus Afer, philosophus Platonicus in aureo asino: Basil. Petri 8. *idem de Plantis: Lutet.* 1528. *fol.*

Lucius Fenestella, animalium commentator.

Lucius Florus.

L. Junius Moderatus Columella, de re rustica: Lugd. Gryphius 1541. 8.

Lodovicus Bonaciolus, ennead. mulieb. Argent. Zetzn. 1597. *fol.* (1521. 4.

Lud. Cælius Lactantius, de falsa relig. Basil. Cratand.

Lud.

Lud. Cælius Rhodiginus, lect. antiq. Basil. Frob. 1550. fol. & in suis adagiis, cum proverbiis Erasmi editis.
Ludovicus Duretus Medicus Gallus.
Ludovicus Molina.
Ludovicus Mercatus, de morbis mulier. Francof. Palthenius 1608 fol.
Ludovicus Romanus.
Ludovicus Vives in Augustin. Basil. Episcop. 1574. fol.
Lycophron Chalcidensis Cassandra: Bernardo Bertrando interpr. Basil. Oporin. 1558. 8.
Marcellus Donatus de medica historia: Venet. 1588. 4.
Marcellus Empiricus, cum princip. editus à Stephano.
Marcellus Virgilius Florentinus, com. in Dioscoridem: Coloniæ Sotter. 1529. fol.
M. Agrippa occult. philosoph.
Marcus Antonius Sabellicus in exēplis: Basil. 1555. fol.
M. Fabius Quintilianus in declamat. Basil. Brylling. 1558 8.
M. Manilius in Astronomicis: Basil. Hervag.
M. Pacuvius Poëta.
M. Plautus.
M. Terentius Varro de re rustica, & de lingua Latina: Stephanus 1573. 8.
M. Tullius Cicero de divinat. Lutet. Dupuys 1573. 8.
M. Valerius Martialis, in libro epigram. cui Apophoreta nomen inditum: Lugd. Gryph. 1588. in 16.
M. Vitruvius de Architectura: Argent. 1543. 4.
Martinus Akakia, de morb. mulier. Argent. Zetzner. 1597. fol.
Martinus de Arles, de superstitionibus.
Martinus Cromerus histor. Polonica: Basil. Opor. fol.

Marti-

Martinus Delrius, in disquisitionib. Magicis: Lovanii 1594. 4.
Marcellus.
Maximus Tyrius.
Menander Poëta Græcus.
Menippus comicus.
Michaël Medina, lib. de recta in Deum fide.
Moschio Græcus Poeta.
Moses Propheta.
Mundinus de lentiis, Anatomicus.
Natalis de Comitibus Venetus, in Mythiologiis: Francof. Wechel. 8.
Nicandri scholiastes,
Nicolaus Florentinus.
Nicolaus Nancelius Gallus, in Analogia microcosmi ad macrocosmon: Lutet. Morellus 1611 fol.
Nicolaus Myrepsius cum principib. editus à Stephano.
Nicolaus Perottus Sipontinus Pontifex, in cornucopias Basil. 1526 fol.
Nicolaus Remigius, in dæmonolatria.
Nilus Poeta Græcus.
Nonius Marcellus Tiburticensis, de interpret. vocabulorum cum Perotto cusus.
Olaus Magnus de reg. Septentrion. Basil. Petri fol.
Oppianus Cilix Grammaticus & Poeta, de venatione & piscatu, vertente Conrad. Rittershus. Lugd. Batav. Rhapheling 1597. 8.
Oribasius Sardus medicus editus cum principib.
Orphæus in hymnis.
Otthe Casmannus in Anthropologia: Hanoviæ Antonius 1596. 8.

Ottho

Ottho Werdmüllerus, in similitud. ab omni animalium genere desumptis: Tiguri Gesn. 1555. 8.
Palladæ epigram. in Florilegio.
Palladius Rutilius Taurus Aemilianus, de re rustica Lugd. Gryph. 1541. 8.
Pandulphus Prateus in Lex. juris: Lugd. 1565. fol. & in auream summam Azonis: ibid. 1557.
Panormitanus JC.
Papius vocabulista: Venet. 1496 fol.
Parmenides Græcus, lib. de natura.
Paulus Aegineta, Cornaro interpret: Lugd. Rovilius 1567. 8.
Paulus Apostolus.
Paulus de Castro JC.
Paulus Diaconus Aquiliensis, de gestis Longobardorum: Basil. Frob. 1532.
Paulus Grillandus Floren. JC. de sortilegiis.
Paulus Venetus.
Pausanias: Basil. Opor. 1550 fol.
Pedac Dioscorides Anazarbeus Græcolatinus: Francof. 1598 fol.
Petronius Arbiter Maßiliensis, in Satyrico fragmento; Antuerp. Plantin.
Petrus de Abano Patavinus: Papiæ 1524. fol.
Petrus Andreas Matthiolus in Dioscor. Francof. Bassæus 1598. fol.
Petrus Apostolus.
Petrus Bellonius Gallus in observat. Antuerp. Plantin. 1589. 8.
Petrus Binsfeldius Trevir. de confess. malefic.
Petrus Forestus: Lugd. Rapheling. 1597. 8.

Petrus Gregorius Tholosanus JC. in syntagmat. juris: Lugd. 1587. fol.
Petrus Mamorius, in suo sacrilegio.
Petrus Martyr.
Petrus de Palude ord. prædic. Gallus.
Petrus Sanflorus Monsp. Medicus, in Aristotelis thesauro com. illustrato: Lutet. Juvenis 1576. in 16.
Petrus Thyræus, de apparitione spirituum.
Phavorinus Arelatensis.
Philes versus Jambici de animalium proprietate Græcolatini, à Gregorio Bersmanno expositi: Lips. Vögel. 1575. 4.
Philippus Broideus.
Philippus Camerarius JC. in opere hor. succisivar. Norinberg. Lochner. 1591. 4.
Philo.
Philostratus in iconibus Stephano Nigro interpr. Basil. Petri 1532. 4.
Phlegon Trallianus de mirabilib. Xylandro interprete: Basil. 1568. 8.
Phocylides.
Phurnutus.
Pindarus Thebanus Poëta.
Plato in conviviis: Græcolatin. Lugd. 1590. fol.
Plutarchus: Francof. 1592. 8.
Polyænus Rhetor Macedo, de strategmatibus: Basil. Opor. 1550.
Polydorus Virgilius de prodigiis: Basil. Bebel. 1531. 8.
Pomponius Mela de orbis situ: Basil. Petri 1576. 8.
Ponzinibius.
Porphyrius Tyrius philosoph. in comm. de carnium esu (abstinendo.

Proble-

Problemata incerti authoris: Francof. 1568. 8.
Pub. Ovidius Naso: Basil. Petri 1568 8.
Pub. Statius Papinius in Thebaid. Candidus 1598. 1
Pulic us Epigramma.
Pythagoras in poëmatib. Basil. 1554.
Q. Ennius Poëta antiquißimus, cujus fragmenta cum aliorum veterum Poëtarum fragmentis excusa ab Henrico Stephano.
Q. Horatius Flaccus: Basil. Petri cum pluribus commentatorib. 1580. fol.
Q. Septimius Tertullianus adversus Valentinianos: Francof. 1597. fol.
Rabanus de sermon. proprietate: fol.
Raby Abraham, iu lib. fascicul. Myrrhæ.
Eleasar in Genesin.
Berhai in Genesin.
David Kimhi.
Jeremias.
Meir.
Saadias.
Salamon.
Samuel.
Raphaël Volateranus in commentar. urban. Lutet. 1536. fol.
Realdus Columbus in anatomicis: Lutetiæ 1562. 8.
Rasis arabs: Basil. Petri 1544. fol. (1581. 4.
Richardus Dinothus in advers. histor. Basil. Perna
Robertus Gaguinus in animalib. Galliæ: Lutet. Vidomius 1528. 4.
Rodericus à Castro Lusitanus, de mulierum medicina: Hamburg. Froben. 1603. fol.

)( )( )(Rodol-

Rodolphus Goclenius, in Lexico Philosophico: Francof. Beckerus 1613.4.
Salomon in parabolis.
Salomon Episcopus Constantiensis in glossis.
Samuel Propheta.
Sanctes Pagninus in vers. Bibliorum: 1528.
Saxo Grammaticus in historia Danica: Basil. Bebel. 1534.
Scamon de inventis.
Scotus.
Scribonius Largus, edit. cum princip. medicin. à Stephano.
Sebastianus Münsterus, in lib. Mesiath.
Sebastianus Verro, in Physicis.
Servius Maurus Honoratus in Virgilium: Basil.
Septuaginta interpretes Bibliorum.
Sextus Aurelius Propertius in suis Elegiis.
Sextus Pompejus Festus, de verborum significat, Venet. 1560.8.
Sigebertus in Chronico Lutet. excuso.
Simon Majolus Episcopus Vulturanensis, in colloquiis dierum canicularium: Ursellis Sutorius 1600.4.
Simon Schardius in Lexico juris: Colonia 1600 fol.
Siracides.
Sophocles Poëta Tragicus, Græcè: Francof. Brubach. 1544. 4.
Sophonias Propheta.
Soranus lib. causarum.
Strabo Amaseus Philosophus in geographia Græcolatina, Xylandro interprete: Basil. Petri 1571. fol.
Statius Popinius in Thebaid.

Stepha-

phanus Grammaticus Græcus in Lexico geographico, Xylandro interprete.
etonius.
idas in historicis, Wolffio interpr. Basil. 1564. fol.
Et Græcè: Basil. Frob. 1544.
lvester Gyraldus in topographia Hyberniæ.
lvester Priorates in Summa Sylvestrina: Antuerp. 1578 fol.
nesii hymni lyrico versu, apud Stephanum.
lmud Judaicum in codice Berachoth, codice Eruin, codice Jalkut.
heocrytus Poëta.
heodoretus Cyrenensis Episcopus, sermone ad Græcos infideles: Comelin. 1592. fol.
heodorus Zwingerus, in theatro: Basil. Petri 1604. fol.
heophylactes Archiepiscopus Bulgariæ, in epist.
heopompus Sinopensis, de terræmotu.
homas de Aquino in sua Theolog. item in Genesin, & quodlibet.
homas Brabantinus sive Centipratensis, in libro Apum.
homas Morus Anglus, in Epigram.
itus Cajus JC.
. Livius, in sua historia: Basil. Froben. 1543. fol.
. Lucretius Carus, de rerum natura: Lugd. Batav. 1597. 16.
obias.
alescus de Taranta, in suo philonio: Lugd. 1401. 4.
arinus Phavorinus Camers, in suo Lexico: Basil. 1538. fol.

Udalricus Molitor, tractatu de lamiis & pythonicis
Victor Trincavelius, in sua praxi: Venetiis fol.
Vidus Vidius, in sua praxi: Francof. Wech. 1590.
Vincentius Belluacensis, in speculo naturali.
Xenophon philosophus & Imperator Græcolatin. Basil 1595. fol.
Xystus Betulejus Augustanus, in Lactantium: Bas. Petri 1563. fol.

CASPARI BAVHINI in suum de natura HERMAPHRODITORVM ET MONSTROSORVM partuum librum

PRÆFATIO.

HIPPOCRATES Medicinæ Parens, posteaquam generalem ortus & incrementi humani theoriam singulari inductione illustrãdam confirmandamq́ue, primo de Diæta capite nono proposuisset: capite subsequenti ortus & incrementi humani diversitatem secundum sexum in mare & fœmina, explicat: horumq́ue ortum in genere & specie enarrat. In genere quidem Sexum diversum ob materiæ diversitatem produci ostendit, idq; respectu tum efficiẽtis, tum effectus. Efficientis, Parentum scil. κατὰ τὸ ὅλον, cum in parentibus quodammodo situm sit, masculos vel fœminas generare; siquidem à qualitate diætæ, cibi nimirum & potus, studiis item ac

exercitiis utriusque parentis, seminis qualitas, à semine verò, Fœtus dependeat. Κατὰ τὸ διόλ... vero, quia ad Fœtus ortum & incrementum utriusque parentis semen ex æquo conferat. Semen enim à patre & matre excretum in uterum, seorsim quidem ad augmentum non facit, quandoquidem sanguis maternus superveniens, illius actionem igneam hebetat, & in molem coagulat. At utrumque semen coniunctim ad augmentum facere potest. Semen etenim duplex in unum coalescens, & ignis igni additus, sanguine materno superveniente, par esse non potest. Quod quidem Hippocrates loco prædicto explicat, quoad locum, tempus & modum.

Quoad locum; si uterus fuerit siccus, seminibus commixtis, calor utriusque conjunctus potenter movetur, & sanguinem (quem modò ὕδωρ aquam, modò ὑγρὸν humorem, modò κλύδωνα undam vocat) quo alatur, attrahit, irruentem excipit, concoquit & absumit. Si vero humidus fuerit, mensibus fluentibus à sanguinis copia seminis utriusque calor suffocatur & rejicitur.

Quoad tempus; si uterus rectè se habeat, & semina in eum jacta coëant, spatio unius diei, cujuscunque sit mensis, eas vires acquiret, ut sanguinem maternum affluentem in sui nutritionem convertere possit.

Quoad modum: Semen utriusque parentis materialiter licet differant, attamen propter

animæ

animæ tanquam formæ ſimilitudinem coire poſſunt: ſiquidem animatorum animæ undiquaque ſimiles ſint, neque per naturam, neq; per neceſſitatem alterentur: quamvis corpora varia ſint & natura & neceſſitate, variis modis, per aſſiduam ſecretionem & concretionem, alterata & immutata: & hæc in genere.

At in ſpecie ſexus diverſitatem Hippocrates oſtendens, cauſam in ſeminis prædominiũ refert, ita quidem ut mas ex ſemine robuſto: fœmina verò, ex debiliori naſcatur: robuſtum ſemen, maſculum: debile, fœmineum vocitans: aſt tam virum quàm fœminam utriuſque generis ſemen excernere aſtruit. Verùm quia prædominium varium eſt, idcirco & marium & fœminarum ſpecies variæ ſunt. Mas, ex ſemine maſculo robuſto, quod fœmineum ſemen vincere potuit, oritur. Fœmina verò, ex ſemine fœmineo debili, quod ſua copia, ſemen maſculum ſuperare potuit, originem ducit.

Hoc autem ſemen maſculum in maris generatione excernitur, vel ab utroque parente, vel horum alterutro: ſi ab utroqne, tum hi verè viri evadunt, animis ſplendidi, & corpore fortes, niſi à diæta ſubſequente damnum accipiant. Si verò ab alterutro excernatur, utpote à viro, cùm mulier fœmineum excerneret, & ſuperauerit maſculum, tunc maſculum augeſcit, fœmineum verò minuitur: & quia virili prædominanti muliebre eidem aſſociatur,

 cùm

cùm aliud magis familiare, cui associari queat, non habeat, adeoque id, quod & debilius & minus est, fortiori & maiori se adjungit, & econtrà: sic tamen, ut quod fortius est, illud in sui naturam, quantum ejus fieri potest, convertat, atq; utraq; simul alimentum, quod affluxit & affluit, sibi assimilent: quod verò assimilari nequit, fœmineum scilicet & debile illud excernatur. Hac ratione qui nascuntur, licet prioribus minus splendidi fiant: attamen quia masculum à viro excretum superavit, viriles evadunt & virorum nomen merentur. At si à muliere, semen masculum secretũ fuerit, à viro autem muliebre, superaverit autem masculum, augescit eodem modo sicut prius, fœmineum verò minuitur: fiuntq́; hi, ut Hippocrates vocat, ἀνδρόγυνοι: & meritò sic appellantur, quasi dicas, mares fœminarum beneficio facti: fœminis quidem cordatiores & robustiores, viris tamen multò inferiores.

Sic in fœminarũ generatione, eodem modo fieri Hippocrates ostendit: si enim ab utrisque fœmineum secretum fuerit, mulieres maximè molles & effœminatæ, sed ingeniosissimæ fient: si verò à muliere fœmineum quidem, à viro autem masculum, hoc verò à fœmineo superatum fuerit, mulieres quidem minùs molles, sed prioribus audaciores & elegantiores fient. Si verò à viro fœmineum, à muliere verò masculum secretum fuerit, & fœmineum superaverit, augescit eodem mo-

do, & fiunt hæ prioribus adhuc audaciores, & Ανδρείας Viragines nominant.

Hæc omnia Hippocrates confirmat simili sub sensum cadente, & quidem à carbonibus desumpto: ostendens quomodo ex diuersi generis carbonibus, unus idemq; calor: sic ex diversi generis animalibus, hoc est, seminibus masculo & fœmineo, unam animam fieri. Quemadmodum enim si quis carbones candentes fortes, verbi gratia, quernos, candentibus debilibus, ut sunt saligni, adjiciat, & alimentum ipsis præbeat (ventulo simul & aquæ aspersione nutriat) simile corpus omnes exhibebunt, neque alter præ altero cognoscetur: sed in qualicunque corpore ignem excitaverint, tale in omnibus erit: simulatque verò ignes, præsens alimentum, humidum scilicet, quod carbonibus inerit, consumpserit, secernuntur in id, quod occultum est, sive in cinerem abeunt & evanescunt. Quorum verborũ sensus: simul atq; ignis extinctus fuerit, tunc manifestè dignoscentur carbones querni à salignis. Ita quoq; semen robustius, ad maris generationem aptum, si debiliori fœmineoque addatur, cùm utrumque animatum & velut ignitum sit, nihil à se invicem differre videntur, alimentoque, sanguine puta materno utuntur, & ad ejusdem embryonis constitutionem faciunt. Quamdiu igitur calor nativus pabulum conveniens habuerit, anima cum corpore manet: quando verò pabulum uni-

versum absumptum fuerit, à corpore secedere cogitur.

Concludens Hippocrates, ait; Et tres quidem hæ sunt generationes hominum, differentes in eo, quod magis aut minus tales sint, propter partium aquæ temperamentum, & alimenta, & educationes, & consuetudines.

D. Platonem de hominis prima generatione & de Androgyno quoque agentem, nunc audiamus, qui in Symposio sive dialogo de amore sub Aristophanis Poëtæ joculari persona, de hominis generatione, novo & mirifico quodam modo philosophatur, ex malè intellecto, ut augurantur Petrus Gregorius [a] JC. & Nicolaus Nancelius [b] Medicus, Mose circa hominis creationem & mulieris formationẽ ex costa Adami: quam inquit Gregorius, cùm vel malè intellexisset, vel se legisse simularet, in eam fictam conjunctionem lapsus est: nam Genesin legisse credimus, & ut credamus, nõ sunt obscura ex eodem testimonia. Sic igitur Poëta fingit, & convivis sermonem ridendum narrat.

Oportet (inquit) inprimis qualis hominum quondam natura fuerit, quęve illius passiones perdiscere. Neque enim qualis nunc est, olim erat, sed longè diversa. Principio tria hominũ erant genera, nõ solùm quæ nunc duo, mas & fœmina, verùm etiam tertium quoddam aderat, ex utrisque compositum. Cujus solum nobis restat nomen, ipsum periit. Ανδρόγυνον quip-

quippe tunc erat & ſpecie & nomine, ex maris & fœminæ ſexu commixtum. Ipſum profectò defecit, nomen ſolùm infame relictum. Præterea tota cujuſque hominis ſpecies erat rotunda, dorſum & latera circum habens, manus quatuor, totidemque crura, vultus item duos tereti cervice connexos, & omnino conſimiles. Caput utriſque vultibus contrà verſis, vnum. Aures quatuor, genitalia duo, & alia ſingula, ut ex his quiſque convenienter exiſtimare poteſt. Incedebat tūc & rectus, ut nunc, in utram vellet partem: & quoties celeriùs ire contenderet, inſtar eorum qui prono capite crura ſurſum circumferentes circularem choream exercent, tunc octo membris innixus celeri circulo ferebatur. Ob hanc verò cauſam tria genera & talia erant, quia maſculum Sole genitū erat: fœmina, Terra: promiſcuum denique, Luna: utriuſque enim Luna eſt particeps. Sphærica verò erant & figura, & motu, quia parentū ſimilia: unde & robuſto corpore, & elato animo erant. Quare cum diis pugnare tentabant, & in cœlū aſcendere, quemadmodum de Ephialto & Oco ſcribit [d] Homerus. Jupiter igitur, unaq; dii cæteri quid agendum eſſet, conſultaverunt: qua in re non parva inerat ambiguitas. Nam neq; quomodo eos interficerent, reperiēbant: & eorum ſicuti Gigantum, fulminando genus delerent: extincto enim hominū genere, humanus deorum cultus veneratioq; periret; neq; in tanta

insolentia perseverare illos permittendũ censebant. Tandem sententiam Jupiter suam explicuit. Inveni, inquit, qua ratione fieri possit, ut & sint homines, & modestiores sint: idque erit, si imbecilliores fiant. Unumquemque nunc duas in partes dividam, ex quo & debiliores erunt, & nobis etiam magis id conducit: numero siquidem plures erũt, qui nos colent: recti duobus cruribus ibunt. Quod si rursus impiè insurgere videantur, iterum in duo secabo, ut unico crure nixi, utpote claudi, saltare cogantur. Hæc fatus bifariam partitus est singulos, instar eorum, qui ova dividunt, ut sale condiant, vel qui capillis ova secant; Mandavitq; Apollini, ut partitione statim facta, cujusque vultum cervicisque dimidium in eam partem, qua sectus est, verteret, ut scissionem suam considerans, modestior fieret, reliquis autem mederi jussit. Ille continuò vultũ vertit, & contrahens undiq; cutem in eum, qui nunc venter vocatur, tanquam cõtracta marsupia & os vnum faciens, medio in ventre ligavit: quem quidem nexum umbilicum vocant: & alias quidem rugas maxima ex parte lævigavit, pectoraq; articulatim distinxit, instrumento quodam tali utens, quali coriarii, cùm corii rugas super pedis formulam poliũt: nonnullas verò circa medium ventrem umbilicumq; reliquit, ut quasi cicatrices quædam passionem nobis veterem semper repræsentarent.

Post-

Poſtquam natura hominum ita diuiſa fuit, cùm quiſq; dimidium ſui agnitũ cuperet, inter ſe concurrebant, circumjactisq; brachiis ſe invicem complectebantur, conflari unum affectantes. Unde fame & torpore deficiebant, eò quod nunquam ſejungi vellent: & cum dimidium unum moriebatur, reſtabatque alterum: quod ſupererat, rurſus aliud aſciſcebat, ſimiliterq; congrediebatur, ſive ſolius cujuſdam totiusq; fœminæ dimidium eſſet, quam fœminam nunc vocamus, ſeu viri: atq; ita genus hominum deperibat.

Quocirca miſeratus Iupiter, remedium aliud excogitavit: permutauit genitalia, & quę prius retro erant, ad anteriores partes tranſtulit. Antea ſiquidem cum ad nates hæc haberent, non invicem, ſed in terram ſpargentes ſemina cicadarum inſtar concipiebant, atq; generabant. Cum verò ad anteriora tranſpoſuiſſet, per hæc generationem in ſe invicem fecit expleri: per maſculum quidem in fœmina, hac de cauſa, ut ſi in amplexu vir fœminę commiſceretur, genita prole ſpeciem hominum propagarent. Sin autem maſculo maſculus, ſatietate ab amplexu amoverentur, & ad res gerendas converſi victum curarent. Hinc utique ex illo tempore mutuus hominibus innatus eſt amor, priſcæ naturæ conciliator, annitens unum ex duobus efficere, hominumque naturæ mederi.

Eſt igitur quiſq; noſtrum, dimidium homi-

nis, utpote sectus, quemadmodum pisciculi qui Psettæ vocantur, scissi ex uno duo efficiuntur. Quærit autem perpetuo sui quisque dimidium, quamobrem quicunque ex viris promiscui generis portio sunt, quod olim Androgynum vocabatur, mulierosi sunt adulteriq; ut plurimum, ex his reperiuntur: ex hoc sanè genere, mœchi ducunt originem. Rursus quæcunque mulieres virorum cupidæ mœchæque sunt, hac stirpe nascuntur. Quæ vero mulieres mulieris pars existunt, haud multum viros desiderant, sed fœminas magis affectant, atq; hinc fœminæ, quæ fœminas cupiunt nascuntur. At verò qui maris portio sunt, mares sequuntur.

Quoties itaque dimidium suum alicui cujuscunque sexus avidus sit, occurrit, vehemẽtissime concitantur, & obstupescunt, amicitiaque & familiaritate & amore ardent, neque momentum quidem, ut ita dixerim, sejungi à se invicem patiuntur. Atque hi sunt qui per omnem vitam amare pergunt, neq; quid potissimum à se vicissim expetant, exprimere possunt. Neq; enim venereus coïtus id esse videtur, cuius gratia alter alterius consuetudine tantopere delectatur. Aliud quiddam est profectò, quod animus utriusq; cupit, nec exprimere valet, sed vaticinatur potius conjicitq;, & affectum insitum vestigiis signat obscuris. Hæc sufficiant de triplici hominum genere ex Platone: quorum verborum partem Io. Stobæus

bæus [e] de Venere & amore agens recenset.

Censuit Leo Hebræus [f], referente Baptista Bernardo [g] Platonem sub hac Androgeni fabula, quæ ex Mosaica humani generis procreatione desumpta sit, humani amoris originẽ, ejusq; parentes artificiosissimè descripsisse. Et Petrus Gregorius JC. [a] inquit, Platonẽ comminisci omnes homines ab initio Androgynos fuisse, & cum fœminis viros dorso fuisse cõjunctos, postea divisos: hincq; mutuũ sexuum inter se amorẽ, in repetenda priori cõjunctione.

Sed & Liebaultium [h] audiamus, Plato, inquit, tertii generis hominum, in principio cum aliis creatorum meminit, quod non solũ mas, nec tantum fœmina fuit, sed Androgynos, h.e. mas & fœmina: quod postmodum propter superbiam, dũ cum DEO altercari voluit, divisum fuit: quod tamen errore agnito, in primum statum redijt. Qua fabula Plato peccati potentiam ostendere voluerit, dum ex uno duo facit; & amoris robur, quo per reconciliationem, ex duobus divisis unum fit, & quilibet ex duobus ad integrum redeundi, incitatur. At Betulejus suis in Lactantium [i] notis, Aristophanis nugas appellat.

Ex dictis patet, quid per Androgynos Hippocrat. quid itẽ Plato intellexerit, de quib. nobis sermo nõ erit, sed de iis quos Arist. [k] duplici genitali natos scribit, altero maris, altero fœminę: quos Galen. [l] Hermaphroditos, ꝓpter masculi & fœminei sexus cõmixtionẽ & quod utrumque

que genitale habeant, vocat: & quos Plinius [m] utrumque ſexum habere aſſerit, quos Hermaphroditos vocent. Olim Androgynos dictos, idq́; ex Calliphanis ſententia, qui referente Plinio, ſupra Naſamones confinesq́; illis Machlyas, Androgynos eſſe vtriuſq; naturæ, inter ſe vicibus coëuntes, tradit. Et ut numero dicam, de ijs acturi ſumus, quos & Poëtæ, & Historici, & Medici, & Juriſconſulti, modo Hermaphroditos, modo Androgenos vocant. Siquidem, dum de maris & fœminæ partibus in Theatro noſtro Anatomico ageremus, ibidem pollitici ſimus, de Hermaphroditis nos alibi acturos, nunc, ut fidem ſoluamus, in eorum naturam, à nomine initio facto, inquiremus. Et hæc præfari libuit.

a *in ſyntag iuris lib. 7. cap. 2. verſ. 6.* b *microcoſ. in lib. 7. cap 1.* c *Plato ex verſione Marſilii Ficini.* d *Iliad λ. hiſtoriam totam infra cap. de Incubo proponemus.* e *Sermone 61.* f *Dialog 1. de amore.* g *in ſeminar. Philoſoph volum. 3.* h *lib 3 morb mulieb. cap. 13.* i *lib. 1. falſ. relig. cap. 17.* k *4. gener. anim. 4.* l *in definit. medicis.* m *lib. 7. cap. 3.*

CAP.

CAP. I.

De nominibus Hermaphroditorum, quibus eos Græci donarunt.

CVm is, qui utrumque ſexum habet, non ſolum Hermaphroditus, ſed etiam Androgenos, aliterq; tam à Græcis, quam Latinis nominetur, de diverſis appellationibus & nominis ratione hoc capite agemus. Dicitur ergo Græcis: Ἀνδρόγυνος [a], vel ἀνδρογύνης [b], h. e. ad verbum (ſi ita dici poſſet) Mariſfœmina [b], pro, mas & fœmina, vir pariter & fœmina: ab ἀνὴρ [c] καὶ γυνή: utrumq; habens ſexum, vel utriuſq; naturæ, ut Plinius [d] loquitur. Quamvis etiam illi [e] ἀνδρόγυνοι vocentur, quibus virilia exciſa ſunt: qui & ἀπόκοποι, Julio Materno, & γυννίδες; item, ἡμιγυναίκες, & ἡμίανδροι, id eſt, Latinè ad verbum, Semiviri, ut ex Polluce colligitur. Quare ἀνδρόγυνος à Suida & Heſychio [f] exprimitur etiam ἀσθενὴς & ἀνίσχυρος, id eſt, debilis & imbecillis, invalidus: nam, ferè cum virilibus etiam, virile robur & vigor virilis excinditur. Eſt itē ἀνδρόγυνος effœminatus, γυναικῶν καρδία ἔχων, ut Suidas & Phavorinus habent: idem ac ἄνανδρος. Sic in parabolis Salomonis [e] capitur pro ſocorde & parum ſtrenuo, ac non virili, ut Budæus ſcribit. Sunt quibus [e] ἀνδρό-

γυνος etiam Bacchi cognomen est, ὡς τὰ ἀνδρὸς ποιῶν, καὶ τὰ γυναικῶν, ut ex Suida Varinus [g] habet. Quos vero Hippocrates ἀνδρογύνους, nominarit, ex præcedenti capite colligere est.

Ἄνανδρος: idem quod ἀνδρόγυνος καὶ ἑρμαφρόδιτος Suidæ in vocabulo ἀνδρόγυνος.

Ἀνδρόθηλυς, ab ἀνδρὸς καὶ θῆλυς, id est, à mare & fœmineo sexu, ut legitur apud Cœlium Rhodiginum [h]. Ἀῤῥενόθηλυς [i] & Atticè ἀρσενόθηλυς quoq; dicitur, qui promiscui est generis, masculi & fœminei. Hermolaus Barbarus [k] asserit aliud esse Androgynum, aliud Arsenothylin: primum, inquit, omnes intelligunt: secundo utitur Aristoteles, animalia [l] hæc intelligens, quæ ipsa se ineunt, ut inter pisces Trochus, ob id ficto nomine Theodor. Gaza, masculofœmineos convertit, quanquam id censeant eruditi, fidelius quam fœlicius. Verum Servio [m], Deorum quoq; epitheton est, Budęo teste. Sic apud Stephanum [n], ἀῤῥενόθηλυς θεὸς, Deus promiscui sexus, fœminei nimirum & masculi: qualem Marcionem finxisse, ex Gregorio Nazianzeno discemus: εἰσήχθη ἡμῖν (ait) καὶ μαρκίονος θεὸς ἀῤῥενόθηλυς.

Γύανδρος [o], idem quod ἀνδρόγυνος, quamvis etiam effœminatum & muliebriem notet: Suidæ, idem cum cinædo: quos & μαλθῶνας, per probrum, ut habet ex Suida Camerarius, [p] vocarunt. Sic apud Sophoclem, γυύανδροι dicuntur etiam οἱ ἀνδρόγυνοι, per Onomatopœiam.

Γυνὶς [q] vel γύνις, semimas, semivir, id est, ἀνδρόγυνος, μαλακὸς, ut Suidas exponit: seu, ut Eustathius θηλυδρίας μὴ δὲ διακείμενος πρὸς τὰ ἀφροδίσια.

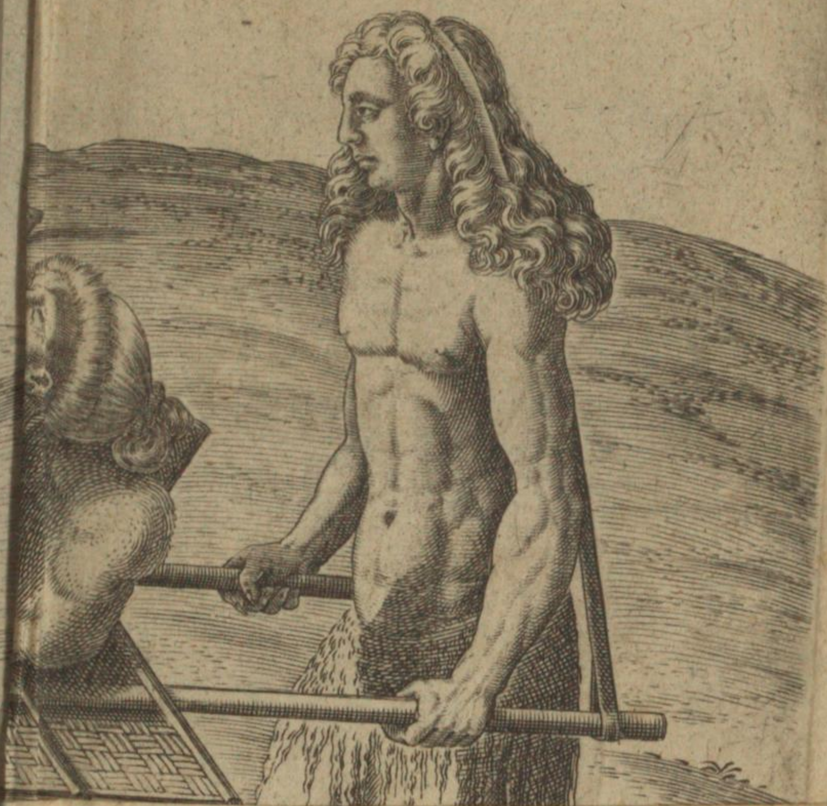
Γυνὴ [r] apud Pythagoram ætas quædam, aut homo: γυνὶς δειλὸς, ἄνανδρος, γυναικώδης, timidus, languidus, mulierosus. Sic Aristoph. γυνίδα, μαλακοῦς. Hinc γίννις [r], μαλακὸς, γυναικώδης, ἀνδρόγυνος, παρὰ τὸ γυνὴ paronymicè deflexum. Eosdem γυνῆδας [s] appellarunt, ab effœminatione, ut apparet. Διφυεῖς [s] ab utroque sexu eosdem, denominarunt: διφυὴς enim is dicitur, qui duplici est sexu, Henrico Stephano [t].

Διφυὴς, ὁ δύο φύσεις ἔχων, Hesychio: hinc Cælius Rhodiginus [u] dignum scitu, Phauorinũ diphyen fuisse, ac Androthilyn, hoc est, naturæ duplicis & virum simul ac fœminam, cujusmodi sunt Androgyni, qui nuncupantur & Hermaphroditi: & Delechampius in Plinium, διφυεῖς & ἀνδροθήλυας & ἀρσενοθήλυας vocant. Et licet hæc vox eum notet, qui & virilia & muliebria simul [x] habet: attamen etiam in alio significato usurpatur, utpote de eo, qui [y] ancipitis naturæ, ut apud Sophoclem [z], διφυῆ στρατὸν θηρῶν, de Centauris semihominibus & biformibus, cum Centauri semihomines & semiequi sint: hinc à Virgilio Centauri, bimembres dicti fuere, & à quibusdam biformes: ab Ovidio autem semihomines: ut vicissim à

Lucano,

Lucano, ſemiferi, id eſt, ſemi equi, qua voce Servius utitur. Tribuitur porrò hoc epitheton διφυὴς, & Tireſiæ, qui ſexum utrumq; expertus eſſe dicitur, ut & Cecropi, primo Athenienſium regi, quemadmodum infrà monebimus.

Ερμαφρόδιτος communiter is appellatur, qui [aa] genitalia, tam virilia quam muliebria habet: ſive [bb] qui utrumq; ſexum, ſive utriuſque ſexus membrum: ſive utriuſq; [cc] ſexus homo, Briſſonio *de verb. ſignif. ex l.* 10. *ff. de ſtatu hominis. l.* 15. *ff de teſtibus*. Tertullianus *in lib. ad Valent.* Sic D. Pratejo & Calvino *in lex. juris*: Vide Paulum *in l. repetund.* 15. *ff. de teſtib.* Vlpianus *in l. quæritur* 10. *ff. de ſtat. hom. & in l.* 6. *ff. de lib. & poſthum.* Ab aliis [dd] ſic appellatur is, qui turpiter facit & patitur, hicq; poſterior [ee] & ἀνδρόγυνος dicitur. Quaſi dicas [ee] Mercurio-Venerem ſive [ff] mixtum genus è Mercurio & Venere: vel Mercurii & Veneris [gg] filium, ut ex ipſa vocis compoſitione apparet: nam [hh] Mercurius ἑρμῆς, Venus verò ἀφροδίτη Græcis [ii] ab ἀφρὸς ſpuma, eò quod Venus ex ſpuma marina nata dicatur: voce deſumpta à puero Hermaphrodito, de quo infra: quod primus ille ſemimas [kk] à fabulatoribus fingatur filius Hermæ, id eſt, Mercurii & Aphroditis, hoc eſt, Veneris. Unde Lactantius de [ll] Deorum turpitudinibus agens: quid loquar obſcœnitatem Veneris, omnium libidinibus proſtitutæ, non Deorum tantum, ſed & ho-

 * Plate

promituæ, non Doctum [illegible]

minum?

17

minum? Hæc enim ex Mercurio, Hermaphroditum genuit, qui eſt natus Androgynus.

Ἡμίανωρ, [mm] idem quod ἡμίανδρος, niſi quod alterum Poëtis, alterum ſolidæ orationi familiarius eſt.

Ἡμίανδρος dicitur ex Henrici Stephani [nn] ſententia non eo ſenſu, quo Neſſus Centaurus, ſemivir appellatur ab Ovidio, ſed quo [oo] ſacerdotes Cybeles vocantur ſemiviri: Lucianus; ὁ δὲ θῆλυς καὶ ἡμίανδρος, apud quem etiam [pp] ἡμιάνθρωπος legitur. Quamvis etiam de Eunucho dici poſſit, & quidem propriè: ſic enim Clearchum, Athenæus meminit, dixiſſe eunuchum: ut ſit ἀνήρ τε καὶ οὐκ ἀνήρ, vir & nō vir: quem etiam τεχνητὸν [qq] vocant, arte factum, ſive artificiosè fabricatum; ut apud Theophylactem, [rr] τὸ τεχνητὸν γύναιον, τὸ διγενὲς, ἡμιάνδριον: nam ii ſunt τεχνητὰ γύναια, mulieres arte factæ, cum natura viri ſint: quem locum etiam Suidas [ss] citat. Et Alexander Severus Cæſar, nec mares, nec fœminas eunuchos exiſtimavit, ſed tertium quoddam genus hominum: & ideò uſum eorum viris ademit omnino, & vix matronis præclaris conceſſit, ut Lampridius [tt] refert.

Ἡμίγυνος, Semimulier Syneſio [uu] quamvis & ii quibus exciſa ſunt virilia ἡμιγύναικες dicantur. Hæc ſunt nomina, quæ apud Græcos reperi: nunc quibus nominibus eoſdem Latini donarint, videamus.

[a] *Plato in sympos. Hesychio in lex. Suidæ: Iacobo Ceratino, qui semivirum reddit. Hen Stephano in lexico & Scapulæ: Pratejo in lex iur.* [b] *Hen Steph. thes. ling. Græcæ tom.* 1. *p.* 432. *Scapula.* [c] *Io. Tortellio Aretino in ortograph. Io. de Ianua in summa: Androgeos, Salomoni Episcopo in glossis, ex aner græcè vir, & gineth, mulier.* [d] *lib.* 8. [e] *Suidæ, Iulio Materno, Hen Stephano & Scapulæ.* [f] *in lexico.* [g] *Varinus Phavorinus in lex.* [h] *lib.* 19 *cap.* 12 [i] *Hen Steph. thes. ap. Scapula, sic vocantur animalia, quæ seipsa ineunt.* [k] *castig in Plin l.* 7. *c.* 3. [l] *Cœl. Rhodig. l.* 19. *c.* 12. [m] 10. *Æneid. Virgil* [n] *in thes ap* [o] *Hen. Steph. th. ling Græc p.* 890. *lit* C. [p] *com utriusq ling* [q]. *H. Steph. pag.* 891. *lit.* F. *Suidæ per duplex V.* [r] *Varinus Phavorinus.* [s] *Cam. com. ut ling.* [t] *thes. appen p* 749. *l.* C [u] *lib.* 19 *c.* 12. [x] *Iunius in nomenclat.* ἀνδρόγυνος, ἑρμαφρόδιτος, διφυής, διγυής. [y] *H. Steph thes. tom.* 4 *p* 273 *l* F. [z] *in Trachiniis.* [aa] *Suidas, Etymolog mag.* [bb] *Io Tortellius in ortho.* [cc] *Scapula* [dd] *Varinus Phavorinus Camer. in lexico. Suidas in histor.* [ee] *H. Steph ap. th. Græ. p* 958. *l.* G. [ff] *Scapula.* [gg] *Iunianus Majus Parthenopæus de prisc. verb. prop. Camer. quia commixtus ex illis utrumq; sexum habuit. idem & Guarinus* [hh] *Isidorus orig. lib.* 11. *c.* 3. *p.* 276. *Ioan de Ianua in catholico, herma Græcis masculus, & Afrodi fœmina, dicitur qui vel quæ utrumq; sexum habet: idem Guarinus in vocabul. brevit. & Salomon in gloss* [ii] *Tortellius, hermes est Mercurius, & aphros spuma, id est, Venus, quæ ex marina spuma nata dicitur: idem & Bertachinus Repert. par.* 2. *voc. hermaph.* [kk] *Vives in August de Civit. Dei l.* 18. *c.* 8. [ll] *lib.* 1. *de fals. relig. c.* 17. [mm] *H. Steph. p.* 437. *l.* G. *lexic Pet. Scap.* [nn] *pag. lit.* H. [oo] *Scapula* [pp] *H. Steph p.* 454 *lit.* B *lex. Petri Scap.* [qq] *H. Steph. tom* 4. *pag.* 1437. *lit.* C. [rr] *Epist.* 43. [ss] *vocab.* τεχνυλόν. [tt] *in Alex Severo* [uu] *H. Steph lex Petri Scap.* ἡμιάνδρους καὶ ἡμιγυναίκας *etiam dicuntur, Camer. com. utriusq. linguæ.*

CAP.

CAP. II.

De Hermaphroditorum appellationibus Latinis.

LAtini voces duas Græcas, Androgeni & Hermaphroditi ſervarunt, & inſuper Semimares & Semiviros appellarunt, ut ex ſequentibus conſtabit. De Androgyno tanquam antiquiore voce Plinio [a] & Gellio [a] auctoribus primum. Hermaphroditos, inquit ille, vocamus, olim Androgynos vocatos, homines utriuſque ſexus.

Androgynum dixit Cicero [c]: quid, ait, ortus Androgyni nonne fatale quoddam monſtrum fuit? & Plinius [d], Androgynos eſſe utriuſq; naturæ, Calliphanes tradit: & Livius [e], Androgynos vulgus, ut pleraque faciliora ad duplicanda verba, Græco ſermone appellat. Hinc Scaliger [f], Livius Androgyni verbo uti ſe dicit, propterea quod minus commodè Latino poſſit: de uſu atq; conſuetudine conqueritur, non de poteſtate: quis enim haud tam facilè iuncta dicat Mas fœmina, ſicut Androgynus: & ut Vives [g] à maſculo ſexu dicuntur in ipſa voce Androgyna, quemadmodum etiam Latina voce Semimares nominantur apud Livium, Lucanum & alios. A Polluce, etiam concubinos vocari aſſerit Dalechampius [h]: Androgynum Goclenius [i] mariſœminam, ſeu maremfœminam reddit.

Hermaphroditus vulgò dicitur tam à JCtis, quam Medicis, Poëtis, Historicis [k] & Nomenclatoribus, [l] quibus uterq; sexus, & Hermaphrodita, & Isidoro [m] Hermafrodita: Plinius, Hermaphroditum dixit. Sic Liebaultio, [n] Hermaphroditi, ab antiquis etiam Androgyni nominati, ac si diceremus viri fœminas, & Gallicè, homes femmes, Ianfemes.

Semimas [o] quoque vocatur Androgynus, ut apud Ovidium [p] in Hermaphroditi fabula, de qua sequenti capite plenius.

Ergo ubi se liquidas, quo vir descenderat undas
Semimarem fecisse videt.

Et Livius, [q] *ante omnia abominati Semimares jußiq; in mare extemplò deportari.* Quamvis etiam [o] Semimas (qui Græcis ἡμίαῤῥην, sive ἡμίανδρας) quoq; de Eunucho & evirato dicatur, ut habetur apud Varronem, [r] è queis tribus generibus proprio nomine vocantur fœminæ, quæ sunt villaticæ gallinæ, mares galli, capi semimares, quod sint castrati. Sic apud Ovidium. [s]

Semimaris flammis viscera libat Ovis.

Semivir [t] etiam nominari consuevit, ut apud Ovidium. [u]

Quisquis in hos fontes, vir *intrauerit, exeat inde*
Semivir, & tactis subitò mollescat in undis.

Et Livius [x] ait; *errare homines, qui tam atrocem cædem pertinere ad illos Semiviros crederent.* Spiegelius [y], antiqui Nebrissensis ait, Hermaphroditos ἀνδρογύνους, hoc est, semiviros & semifœminas

minas vocabant. Verùm etiam ſemivir, non ſecus quam ſemimas, de Eunucho & etiam de Spadonibus dicitur, vt apud Plinium [z], *Teſtes homini tantum injuria, aut ſponte naturæ franguntur, idq́; tertium ab Hermaphroditis & Spadonibus, ſemiviri genus habent.* Et Virgilius [aa]:

Et nunc ille patris cum ſemiviro comitatu.

Dicitur quoq; de eo, cui coles [bb] amputatus eſt (quo modo apud Turcas fieri conſuevit, apud quos Eunuchis non ſolum teſtes, ſed & membrum virile abſcinditur) talem Plautus gallum & eviratum vocat, fortè ex Epigrammatum autore, cui γάλλος dicitur, ipſi verò Heſychio, [cc] ἶθρις quaſi οὗ ἶς πεθέρισται, cuius virilitas demeſſa eſt. Hactenus de nominibus Hermaphroditorum.

[a] *Lib. 7. cap 3.* [b] *lib. 9. cap 4* [c] *1. de diuinat. unde Curio theſ. lat par 1. pag. 244. Iul. Obſeq. lib. de prodigiis: at Io. de Ianua in ſua ſumma, dicitur Androgynus, na, num.* [d] *lib. 7. cap. 2. & Curio loc. cit* [e] *de bello punico.* [f] *de ſubtil. exerc. 248. 2. pag. 797.* [g] *in not in Auguſt. Civ. Dei lib. 18. c. 8.* [h] *notis in Plin l 7. c. 3.* [i] *in lexico Philoſ. vocab ſexus pag 1029.* [k] *Nauclero Chronograph vol. 1.* [l] *Io. de Ianua in ſuo Catholico Guarinus Veronenſis in vocab. breuiloq. quibus etiam Hermaphrodita Calepinus & Junius.* [m] *Origin. lib. 11. cap 3. de portentis p. 276.* [n] *lib. 3. de mor. mulieb. cap. 15.* [o] *Calep. Curio theſ. ling. lat, par. 3. pag. 223. Camer. in com ut. linguæ.* [p] *4 Metamorph. fab. 13.* [q] *lib. 1. belli Macedon.* [r] *3. de re ruſtic. 8.* [s] *1. Faſtorum.* [t] *Calep Curio & Camer. ll. cc.* [u] *4 metam fab. 13.* [x] *3. belli Macedon.* [y] *in Lexico Iuris* [z] *lib. 11. cap 49* [aa] *4 Æneid.* [bb] *Had. Iunio.* [cc] *& Camer. com utriuſq; linguæ.*

CAP. III.

De definitione Hermaphroditi.

HErmaphroditum definimus hominem, cui membrorum genitalium conformatio est vitiosa, & in quo præter pudendum legitimum, alterius etiam sexus pudendum apparet. Vel dicas cum Galeno [a] : ἑρμαφρόδιτός ἐστι, συμπλοκὴ τοῦ τε ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ χαρακτῆρος, μετὰ τοῦ καὶ ἐν ἀμφοτέροις γεννητικὸν αἰδοῖον ἔχειν. Hermaphroditus est commixtio masculini & fœminini sexus, simul etiam utroq; genitale proprium habente.

At Suidæ [b], ἑρμαφρόδιτος dicitur, vel τὰ ἀμφότερα ἔχων τὰ μόρια ἀρρένων καὶ θηλειῶν: vel αἰσχρῶς καὶ ποιῶν καὶ πάσχων. Qui utraq; habet membra virilia & muliebria : vel, qui turpiter & agit & patitur. Quod posterius [c] de Baccho ferunt, ut virum egisse, utq; fœminam passum esse. Hinc Androgynæ [d] appellabãtur populi quidam in Africa utriusq; naturæ, inter se vicibus coëuntes : sic enim Plinius [e], supra Nasamonas, confinesq; illis Machlyas, Androgynos esse utriusq; naturæ, inter se vicibus coëuntes, Calliphanes tradit : Aristoteles adjicit, dextram mammam iis virilem, lævam muliebrem esse. Addit Rabanus [f] vicissim coëundo & gignunt & pariunt: qua de re infra. At D. August. [g], in his sic uterq; sexus apparet, ut ex quo potius nomen debeant accipere, incertum sit.

Verũ cum à puero Hermaphrodito, qui etiam

iam Atlanticus [b] dictus, vox desumpta sit, quis is fuerit videamus. Mercurius, uti Poëtæ [i] fabulātur, ex sorore Venere Hermaphroditū genuit, ut ex Ovidio [k] colligere est, dicentis;

Mercurio puerum, diva Cythereide natum
Najades Idæis enutrivere sub antris.
Cujus erat facies, in qua materq; paterq;
Cognosci possent, nomen quoq; traxit ab illis.

Sic de eodem, Ausonij [l] carmen elegantissimum extat:

Mercurio genitore satus, genitrix Cythere
Nominis ut mixti, sic corporis Hermaphroditus
Concretus sexu, sed non perfectus utroque.

Fabula sic se habet [m]: Hermaphroditus, cū vagabundus in Caria ad lympidissimū fontē, quē Salmacis Nympha incolebat, pervenisset: Nympha subitò ejus amore correpta (erat n. adolescēs formosissimus) cū neq; blāditijs, neq; precib. ad concubitū eum flectere posset, tandē simulato recessu, post vepres latuit. Is autē Nymphā abiisse ratus, fontē nudus intravit: quod videns Salmacis, subitò accurrit, & abiectis vestib. arctissimè juvenē cōplexa est. Sed cum ne sic quidem obstinatū juvenis animum exorare posset, à Diis petiit, ut duo corpora illorū in unū redigerentur. Cuius precib. à superis exauditis, ambo in unum corpus coaluerunt, ita tamen ut sexus uterq; integer maneret. Itaq; factum, ut qui vir fontem intraverat, Androgynus exierit. Quod cum vidisset Hermaphroditus, à superis quoque petiisse dicitur, ut ea

fonti natura maneret, ut qui vir eum intraret, ἀνδρόγυνος, id est, utrumq; sexum habens exiret: hinc factum est, ut omnes Androgyni, ab hujus unius nomine Hermaphroditi vocentur. Sic enim Ovidius [k]:

Is tria cum primum fecit quinquennia, montes
Deseruit patrios: Idaq; altrice relicta,
Ignotis errare locis, ignota videre
Flumina gaudebat, studio minuente laborem.
Ille etiam Lycias urbes, Lyciaq; propinquos
Caras adit: videt hic stagnum lucentis ad imū. &c.

Dein subjungit:

Ita Dij jubeatis & istum
Nulla dies à me, nec me deducat ab isto
Vota suos habuere Deos: nam mixta duorum
Corpora junguntur, faciesq; inducitur illis
Una: Velut si quis conducat cortice ramos
Crescendo jungi, pariterq; adolescere cernit.
Sic ubi complexu coïerunt membra tenaci,
Nec duo sunt, sed forma duplex: nec fœmina dici,
Nec puer ut poßit, neutrumq; & utrumq; videtur.
Ergo ubi se liquidas, quo vir descenderat undas
Semimarem fecisse videt, mollitaq; in illis
Membra, manus tendens: sed jam non voce virili,
Hermaphroditus ait, nato date munera vestro,
Et pater & genitrix amborum nomen habenti.
Quisquis in hos fontes vir venerit, exeat inde
Semivir, & tactis subitò mollescat in undis
Motus uterq; parens, nati rata verba biformis
Fecit, & incerto, fontem medicamine tinxit.

Hoc Martialis in Apophoreto 147. breviter complexus: *Mascu-*

Masculus intravit fontes, emersit utrumq;
Pars est una patris, cætera matris habet.

Quæ Calderinus in suis comment. sic explicavit. Masculus Hermaphroditus marmoreus, fontem Salmacidis intravit, vtrumque fœmina & vir emersit: patris Mercurii & matris Veneris partem habens. Et Ausonius [n]:

Vidit semivirum fons Salmacis Hermaphroditum
Vidit nubentem Plinius Androgynum.

Idem de conjunctione Salmacis cum Hermaphrodito [o]:

Salmacis optato concreta est nympha marito,
Felix virgo sibi si scit inesse virum:
Et tu formosæ juvenis permixte puellæ,
Bis felix, unum si licet esse duos.

Hunc Deum esse opinati sunt, ut Diodorus Siculus [p] refert, promiscua viri & fœminæ natura: fuisse quoque specie mollitieque corporis fœminæ similem, & opera viri exercuisse.

Obtinuit enim apud veteres, ut Josephus Scaliger [q], eum fontem effœminatos & cinædos efficere: unde etiam Ennius videtur dixisse, Salmacida spolia, hoc est, victoria non virilis, sed effœminata.

Est hæc fabula, imago libidinum & voluptatum, quæ emasculant effœminantq; ue. At Alberico de Rosate [r], Hermaphroditus, quasi ex lasciuia genitus, allegoricè significat illos, qui veritatis ratione neglecta, sermonum ornatibus superfluis utuntur. Sed Camerario [s],

res tota Astrologica est, ut plenius in causarum explicatione videbimus.

Aliqui ea ratione à Poëtis fictum fuisse existimant, Perotto [f] referente, quia Salmacidis fontis in Caria, juxta Halicarnassum aqua, potantes eam, molles atque effœminatos reddat. Vel ut Stephanus [u], quòd lavantium in eo, aut ex eo bibentium corpora effœminaret. Sed hoc, addit Perottus [t], falsum est, neque enim molles & impudici ex ea aqua potantes fiunt, sed & fontis color perlucidus est, & sapor aquæ egregius, aquaque ipsa salutaris. Ratio autem fictionis hæc est, quod cùm Græci eò coloniam deduxissent, Caras & Leleges inde ejecêre: hi autem ad montes fugati, congregari inter se, ac discurrere latrocinarique solebant, agrumque omnem crudeliter vastare. Inter hæc unus ex Colonis ad eum fontem propter bonitatem aquæ, quæstus causa tabernam omnibus copiis instruxit, eamque exercendo, Barbaros (tales enim fuisse Strabo [x] ostendit) allectabat, ita singillatim decurrentes & ad cœtus cõuenientes, è duro feroque more commutati in Græcorum consuetudinem & suavitatem, sua voluntate inducebantur. Ergo ea aqua non impudico morbi vitio, sed animis Barbarorum, humanitatis dulcedine mollitis, eam famam adepta est. Hinc dictus Venereus ab amœnitate incolarum, ubi paulatim homines illecti omnem feritatem deposuerunt. Salma-

cis

is fons, inquit Strabo [y] (scilicet in Halicarnasso quæ dynastarum Cariæ regio est) nescio qua de causa infamis, tanquam emolliens eos, qui inde biberint. Enimverò luxuria hominum videtur in aëris & aquæ temperiem culpam referre: atqui non hæc causam luxuriæ præbent, sed divitiæ & victus intemperans ratio, addit Sabinus, & incontinentia.

Atque Strabonis descriptio omnino convenit & accommodata est descriptioni Ovidianæ. Ovidius enim primo locum delitiarum & voluptatis describit:

Videt hic stagnum lucentis ad imum
Usque solum lymphæ: non illic canna palustris
Nec steriles vulvæ, nec acuta cuspide junci:
Perspicuus liquor est: stagni tamen ultima vivo
Cespite cinguntur, semperq; virentibus herbis.

Deinde describitur Nympha inertissimo otio & amoribus dedita:

Nympha colit, sed nec venatibus apta, nec arcus
Flectere quæ soleat, nec quæ contendere cursu:
Solaq; Najadum celeri non nota Dianæ.
Sæpe suas illi, fama est dixisse sorores,
Salmaci vel jaculum, vel pictas sume pharetras
Et tua cum duris venatibus otia misce.
Nec jaculum sumit, nec pictas illa pharetras,
Nec sua cum duris venatibus otia miscet,
Sed modo fonte suo formosos perluit artus:
Sæpe cytheriaco deducit pectine crines,
Et quid se deceat, spectatas consulit undas.

Nunc

Nunc perlucenti circumdata corpus amictu,
Mollibus aut foliis, aut mollibus incubat herbis,
Sæpe legit flores, & tunc quoq; fortè legebat,
Cùm puerum vidit, viſumq; optavit habere,
Nec tamen antè adiit, & ſi properabat adire,
Quàm ſe compoſuit, quàm circumſpexit amictus,
Et finxit vultum, & meruit formoſa videri.

Etenim hæc omnia mollium & luxurioſorum hominum propria ſunt, ſequi ocium, pectere capillos, ſeſe ad ſpeculum intueri, & illo ducente vultum componere. Amor ſiquidem ocioſa res eſt, & quemadmodũ ait Menander, *amat ſpecula, & flavas comæ tincturas, fugit labores,*

ἔρως γὰρ ἀργὸν κ᾽ ἐπὶ τοῖς ἔργαις ἔφυ
φυλεῖ κάτοπτρα, καὶ κόμης ξανθίσματα:
φεύγει δὲ μόχθους.

Sed utinam hæc ſolùm de muliebri ſexu dici poſſent: quot enim nunc juvenes idem faciũt, & ne quid gravius dicam, illis molliores ſunt. Hac de re legi poteſt libellus Gallico idiomate conſcriptus, qui Hermaphroditus inſcribitur, in quo de Hermaphroditorum inſula nuper reperta agitur: & quomodo, quáve ratione, quibúsve rebus in illa inſula, hoc tempore mollium & effœminatorum corpus, ſingulæque ejus partes ornentur & comentur, & ornati, voluptatibus & luxuriæ dediti ſint, lepidiſſimè exponitur.

Eleganter ergo Sabinus [z], Salmacidis Nymphæ fabula non tam ad vitium aquæ, quàm ad inertiam & deſidioſum ocium, quo vires

vires hominum enervantur, referenda eſt. Erant enim Cares, qui eo loci habitabant, homines deſidiæ & luxuriæ pleni, ac fœdis libidinibus dediti: unde & Hermaphroditi vulgò appellabantur: nam Hermaphroditus etiam dicitur, qui mollis eſt, & utramque Venerem exercet.

Cùm ergo Salmacidem fontem Poëtæ, ut ex Ovidio audivimus, ita infamarint, quaſi ejus aqua pota bibentes prorſus emaſcularet: de hoc crimine ſeu probro ipſius naturæ falsò intentato, ſe purgantem, prætereuntes viros ſitique preſſos invitantem, ut intrepido animo bibant, ſe enim potum maſculum habere: molles autẽ à ſe abigentem, ne propriæ mollitiei prętextum à ſe injuſtum accipiant, & quaſi aquæ naturalis vi, & non potiùs proprio vitio, molles atque enervati evaſerint, excuſantes, à Poëta [aa] quodam Salmacis introducitur.

εἰ μὲν ἀνὴρ ἥκεις, ἄρησαι ξένε τῆς δ' ἀπὸ πηγῆς
εἰ δὲ φύσει μαλακὸς, μή με πίῃς πρόφασιν
Ἀῤῥεν ἐγὼ ποτὸν εἶμι, καὶ ἀνδράσι μούνοισιν ἀρέσκω,
Τοῖς δὲ φύσει μαλακοῖς, ἡ φύσις ἐστὶν ὕδωρ.

Ab hoc Hermaphrodito, Hermaphroditi dicti ſunt, omnes utrumque ſexum habentes, olim in prodigiis, poſtea in delitiis habiti, & à Græcis, voce, quæ virum ac mulierem ſignificat, Androgyni appellati.

Non abs re fuerit, lepidũ illud & antiquum Epigramma Pulicis Poëtæ, quod apud Angelum Politianum [bb] legitur, audire: Vertimus,

inquit,

inquit, vetustissimi Poëtæ Pulicis de Hermaphrodito, quod vulgus Antonio Panormitano falsò adjudicat, in quo laboriosissimum fuit reddere totidem versibus ac pene verbis, imò vel syllabis eandem gravitatem: Latinum Pulicis, hoc est;

Cum mea me genitrix gravida gestaret in alvo
Quid pareret, fertur consuluisse Deos.
Mas est, Phœbus ait, Mars fœmina, Junoq; neutrũ.
Cumq; forem natus, Hermaphroditus eram,
Quærenti letum, Juno sic ait, occidet armis,
Mars cruce, Phœbus aquis, sors rata quæq; fuit.
Arbor obumbrat aquas, ascendo, decidit ensis,
Quem tuleram casu, labor & ipse super:
Pes hæsit ramis, caput incidit omne, taliq;
Fœmina, vir, neutrum: flumina, tela, crucem.

Nunc audi nostrum Græcum si placet (inquit Politianus)

ἔγκυος οὖσα γυνὴ, τέκεος πέρι Φοῖβον, ἄρηα
ἥρην, τοὺς ἅμα τρεῖς ἐξερέεινε θεούς.
ἄρσενα Φοῖβος, ἄρης θῆλυν φάτο, κ' οὐδέτερον σύ
ἥρη· πάνθ' ὑγιῶς, ἀνδρόγυνος γὰρ ἔφυ.
εἰρομένῃ δὲ μόρον, μόρος οἱ ξίφος ἔλλαχεν ἥρη
Σταυρὸς, Αρης, Φοῖβος, κύματα παντ' ἀπέβη.
Δένδρῳ ἐφειστήκει, πέσε δ' οἱ ξίφος, αὐτὸς ἔπ' αὐτῷ
ἤελπεν εἰς ποταμὸν κύμβαλος, ἐκ δὲ ποδοῖν
ἤρθη ἀπ' ἀκρεμόνων, θάνε γοῦν θῆλύς τε, καὶ ἄρρην,
Κ' οὐδέτερον, σταυρῷ, κύμασι, καὶ ξίφῃ.

In Angeli Politiani notis, horum Græcorum carminum hæc versio habetur:

Gravi-

Gravida cùm esset mulier, de fœtu Phœbum, Martem,
Junonem simul tres interrogavit Deos.
Marem Phœbus, Mars fœminam, & neutrum tu Juno: omnia sanè: Androgynus enim natus est.
Quærenti verò mortem, mors ei ensis, dixit Juno,
Crux Mars, Phœbus, fluctus: omnia contigerunt:
Arbori institit, lapsus est autem ei ensis, ipse super ipsum
Cecidit in fluvium supinus: ex verò pedibus
Sublatus est à ramis: periit igitur fœminaq; & mas,
Et neutrum, cruce, fluctibus & ense.

a in definit. Medic. b citat quoque H Stephanus thes. ap. p. 958. lit. G. c Suidas voce ἀνδρόγυνος, Varinus in lex. d H Stephanus thes. tom. 1. p. 432. lit. D. Curio in thes. par. 1. p. 244. & Lex. Petrin. Lycosthen. lib de prodigiis. e lib. 7. cap. 2. Sabellicus lib. 4. en 1. f lib. de serm prop. l. 7. c. 7. de portentis. g l. 16. de civit. Dei. c. 8. h vide Hygini fabulas, fab. 271. i Perottus in cornucopiæ epigr. 2. k lib. 4 metamorph. fab. 13. quos versus Bertachinus in 2. part. sui Reper. voce Hermaph. & Xistus Betulejus com. in l. 1. Lactant. de fals. relig. c. 17. l epigr. 98. quod est de Hermaphrodit. citat etiam Brissonius JC. de verb. sig. l. 8. & Pratejus lex. iur. m hac & Perottus & Car. Steph. in diction. poët. p. 232. p l. 4. rerum antiq. de iis quæ fabulosè apud histor referuntur verba faciens. q in Auson. lect. l. 1. cap. 28. r Lexic. Juris. voce Hermaph. s in com. utr. ling. t cornucop. epig. 2. v Carol. Steph dict. poët. p 384. x l. 7. geograph & l. 13. y l. 14. geogr. & Calep. voce Salmacis. z l. 4. interp. fabul. Ovid. aa lib. epig. ex 1 ἀνθολογ. tit. 66. & est incerti authoris. bb l. 5. epistol. ad Antonium Urceum Codrum & apud Marium Grapaldum l. 2. lexic. cap. 5. voce ἀνὴρ.

CAP.

CAP. IV.

De differentiis Hermaphroditorum.

ETsi Aristoteles [a] nonnulla duplici genitali, altero maris, altero fœminæ nasci, & in genere quidem hominum, sed maximè in caprarum, scripserit, differentias tamen nullas expressit. Galenus verò [b], super illum aphorismum γυνὴ ἀμφιδέξιος οὐ γίνεται: mulier æquimanus non fit; variis veterum interpretum sententiis, ad ejus expositionem adductis, sub finem hanc aliquorum opinionem hisce verbis profert. Et his longè magis à ratione aliena inquiunt alii, Hippocratem de Hermaphroditis vulgò dictis, sermonem instituere, mari quidem muliebre pudendum adesse, dicentem, mulieri verò nullum inesse virile.

Sed Volaterranus [c], Hermaphroditorum differentias binas tantùm agnovisse videtur, dum asserit, Leonidam inter genitalium vitia hos reposuisse, eosque diverso genere: in viris quandoque circa scrotum medium, genitale muliebre apparere: in fœminis item, cum suo, virile. Cùm tamen Leonidas, Hermaphroditorũ differentias quatuor esse memoriæ prodiderit, Paulo Æginetа [d], Cælio Rhodigino [e], Johan. Manardo [f], & Gorræo [g] referentibus: tres quidem in viris, unam in mulieribus. In viris quidem, aliàs juxta τὸ περίναιον, aliàs in medio scroto, pudendum muliebre pilosum

losum apparet: vel, ut Rhodiginus [a], quandoque in Oschei meditullio hirsutior se prodit pudendi muliebris effigies. Aliàs verò, quæ tertia differentia est, per idipsum, quod in medio scroto pudendi formam habet, urina emittitur. In mulieribus autem supra pudendum, juxta pubem, genitale virile frequenter reperitur, tribus quibusdam corporibus extantibus, uno tanquam cole, duobus autem veluti testiculis: vel, ut Rhodiginus, in mulieribus verò supra clitorium in ephebeo, virilis membri positio comperitur, nec testiculorum abest prominentia infra colem.

At Albucasi [b], in viris modi duo, in muliere unus: Hermaphrodisia ait, ex viris est secundum duos modos: unus est, quia apparet in eo, quod sequitur spatium (intelligas inter anum & scrotum) aut in cute testiculorum, in eo quod est inter duos testiculos (in medio scroto) figura vulvæ mulieris, in quo sunt pili, & quandoque exit urina ex eo, quod est in cute testiculorum. In mulieribus autem est species, & est vulva mulieris super pectinem, sicut testiculi rari, parvi, omnino eminentes ad exteriora, quorum unus est, sicut priapus viri, & duo sicut duo testiculi. Idem ferè habet Isaac Israëlita [i], ut infrà, ubi de curatione agemus, ostensuri sumus. Clarius hæc Dalechampius [k]: in maribus id fit tribus modis: cùm in perinæo, sive interfœmineo muliebre pudendum exiguum videtur: cùm itidem in

ſcroto, ſed nullo excrementi profluvio: cùm ibidem, exeunte lotio. In fœminis unico, cum penis ſupra genitalis faſtigiũ in clitorio & ima pube prominet. Addunt quidam in maribus, cum ſupra colis radicem muliebris natura extat: in fœminis, cum penis ad inguina, vel in perinæo profertur.

Etſi Paræo [l], Hermaphroditus veluti ancipitis & dubiæ naturæ inter utrumque ſexum medius, per maris & fœminæ participationẽ eſſe videatur, attamen differentias quatuor alibi [m] perſpicuè (& cum eo Johan. [*] Liebaultius) propoſuit.

Prima eſt Hermaphroditus mas, qui ſcilicet virilem ſexum perfectum & potentem habet, (& ut Liebaultius [n], procreare poteſt) in perinæo autem tantùm rimam in vulvæ formam exciſam, minimè tamen perviam, ut è qua nihil neque urinarii, neque ſeminalis humoris prodeat: (hujus hiſtoriam infrà adponemus.)

Secunda eſt Hermaphroditus fœmina, quæ ſcilicet præter vulvam naturaliter conſtitutã, ſeminali nempe & menſtruo fluxu manantem, ſuprà ad os pectinis, membri virilis carneam & cutaceam quandam ſimilitudinem habet, erectionis & profuſionis ſeminis impotentem, ſcroto & teſtibus carentem: vel ut Liebaultius [n], membrũ habet virile juxta pubem abſq; prę putio, ſed cute tenui tectũ, quæ nec tegi, nec retegi poteſt, ex quo nec urina,

na, nec ſemen effluit, & nec ſcroti, nec teſtium veſtigium conſpicitur.

Tertia eſt eorum, qui etſi utriuſque ſexus imaginem expreſſam habeant, ſæpiùs ſibi adverſo ſitu reſpondentem (vel ut Liebaultius " juxta ſe invicem ſituata, nonnunquam alterum ſupra, alterum infrà ſimiliter locatum eſt) inefficacem tamen ad generationem & ſeminis profuſionem experiuntur, alterutro tantùm ad mictionem conveniente (talem ego novi.)

Quarta eorum, qui utroque ſexu valent, mariſque & fœminæ munera potenter obeũt, quod utriuſq; genitalia omnibus numeris ad generationem neceſſariis completa atq; perfecta; & hi dextram mammam mari, ſiniſtram fœminæ ſimilem habẽt. Et ut refert Iſidorus [o], viciſſim coëundo, & gignunt & pariunt. Alia verò Alberti [p] ſententia eſt; inveniuntur enim Hermaphroditi, qui in coitu agunt & patiuntur, incumbunt & ſuccumbunt, ſed non imprægnant, nec imprægnantur.

Sic in Judæorum Talmuth etiam differentiæ quatuor proponi videntur. סונ׳גורדנא Androgynos (hac enim voce Græca Hebraicis literis ſcripta utuntur) inquiunt, convenit in quibuſdam cum viris, in quibuſdam cum mulieribus: in quibuſdam cum viris & mulieribus, & in quibuſdam eſt perſona diſtincta, nec viris nec mulieribus ſimilis. Sed de hac convenientia pleniùs infrà dicetur.

Verùm, in quibus membra ſexus utriuſque viſuntur, plerumque è duobus genitalibus, alterum iners eſt & invalidum, irritum atque inefficax: hinc Savonarola [q], plurimum hi habent unum membrũ altero debilius, & per illud, quod eſt fortius, egreditur ab eis ſperma: & tunc operantur actum maſculi, aut fœminæ magis. Addit Peucerus [r], nonnunquam contingere, ut alterum aut mutetur, aut prorſus aboleatur.

Hinc Ariſtoteles [s], quibus genitalia gemina habere accidit, alterum maris, alterum fœminæ, iis ſemper alterum ratum, alterum irritum redditur (non eſt univerſale, cùm reperiantur Hermaphroditi, qui in utroque ſexu omnino impotentes ſunt) cum per alimentum ſubinde deliteſcat, quoniam præter naturam eſt. Agnatum enim eſt, abſceſſus modo: nam & abſceſſus aſſumunt aliquid nutrimenti, quamvis poſt geniti ſint & præter naturam. Hæc etiam Paræus [t] citat. Illud ipſum voluit Bodinus [u], dum quærit, cur duplicem ſexũ habentibus, alteruter ſemper inutilis ſit? Reſpondet: ita quidem tradere Ariſtotelem, leporem tamen inprimis excipiendum eſſe: in cæteris cauſam non aliam eſſe judicat, quam alteri ſexui à natura tributum eſſe, quod alteri detraxiſſet, ne utrique intenta, ab utroque deficiat, ut qui ſcæva fuerit, dextra manu non utitur: ſunt tamen qui utraque utuntur.

Pluribus profectò [x] etiam utrumque imper-

perfectum eſt, ut nec maris, nec fœminæ opus exercere poſſit (niſi fœminæ pudendum opera chirurgi dilatetur, cujus exemplum novimus & vidimus) id quod Auſonius [y] Poëta hoc epigrammate ſignificavit:

Mercurio genitore ſatus, genitrice Cythere,
Nominis ut miſti, ſic corporis Hermaphroditus,
Concretus ſexus, ſed non perfectus, utroque:
Ambiguæ Veneris, neutro potiundus amore.

Et T. Lucretius [z]:

Androgynum inter utras, nec utraq; utrunq; remotum.

Sunt denique licet rariſſimum ſit, qui utrumque membrum ad Venerem idoneum habent, de quibus Suidas, ὅ τι αἰσχρῶς (Camer. habet κακῶς) ἢ ποιοῦντα, ἢ πάσχοντα.

Quare Avicennas [aa] pro ratione roboris genitalium, Hermaphroditi triplicem ſpeciẽ tradit: in quorum primo nec viri, nec mulieris membrum eſt, id eſt, ambo ita ſunt imperfecta, ut neutro uti queant: in ſecundo utrumque reperitur, ſed unum eſt occultius & debilius, & aliud eſt è contrario, & deſcendit ſperma ex uno eorum abſque alio: in tertio ambo æqualiter perfecta reperiuntur.

An verò dentur, qui utroque ſint perfecto, ambigitur: Suidas quidem, uti dictum, tradit: & Bodinus [*], *accepimus*, ſcribit, *Hermaphroditum, qui utroque ſexu utebatur.* Avicenna dubitanter aſſerit: nam cùm in tertia ſpecie ambo membra æqualiter perfecta reperiri ſcripſiſſet,

ſubiungit [bb], & pervenit ad me de illis unus, qui agit & patitur, ſed hoc parum verificatur.

Averroës [cc] verò negat his verbis: *quæ gemina habent genitalia, ſcilicet unum maris, alterum fœminæ, cauſa eſt ejuſdem generis, &c.* (vide infrà inter cauſas Phyſicas.) Et ideo impoſſibile eſt, aliquem talem natum perfectè habere membrum maris & fœminæ, quia utraque hæc membra ſunt invicem contraria: quamobrem non poſſunt perfecta reperiri in uno corpore. Nam impoſſibile eſt, ut in uno & eodem corde copuletur forma complexionalis propria ſexui maſculino, & forma propria fœminino: & impoſſibile eſt, reperiri in eodem corpore duo excrementa ſimul perfecta, ſcilicet ſemen maris & ſemen fœminæ: neque utraque membra propria huic excremento, niſi imperfecta in eodem corpore reperiri queunt illa duo membra, vel ſaltem alterum, aut aliud perfectum, alterum imperfectum. Sic & Marcellus Donatus [dd] agens de verè fœminis in viros tranſmutatis, inquit, nec exiſtimare licet ex Hermaphroditorum genere haſce fuiſſe, nam id expreſſiſſent utique authores: adhæc ſcimus nos, quod utraq; hæc natura nõ poteſt reperiri in eodẽ corpore perfecto, &c. mox ſubiungit ea, quæ modò ex Averroë adduximus, & concludens ait, unde Hermaphroditæ omnes, teſte Haly, menſtruis carent.

Quare, ait idem, ſtatuamus in eodẽ membra genitalia utriuſq; ſexus perfecta æquè, mi-

nimè

nimè reperiri posse: quamvis enim reperiantur mulieres, quæ agunt & patiũtur, id alia de causa fit, nec utrumq; perfectè facere possunt. Et Albertus Magnus [ee] concedit inveniri, qui in coitu agant & patiantur, incumbant & succumbant, sed non imprægnare, nec imprægnari; addens eum sexũ principaliorem esse, qui à cordis complexione juvetur, quæ tamen ita aliquando media sit, ut vix discerni possit.

Censet [ff] Liebaultius, fœminas has Hermaphroditas, quæ membro virili abutuntur, à Cælio Aureliano, Tribades: Plauto, subigatrices: Arnobio, fictrices vocari: quod tamen ab aliis, de iis dicitur, quæ Clitoride sunt longiore, quemadmodum in Theatro nostro Anatomico ostendimus. Quinimo, ait Marcellus Donatus [dd], & mulieres simpliciter aliquãdo inter seipsas mutuò se confricantes oblectari, seméq; ejaculari, testis est Avicenna [gg].

Itaq; legibus cavetur (*l. quæritur. ff. de statu hominis & 4. q. 3. c. 1.*) ut Hermaphroditi sexum eligant, ne utroq; abutantur, & ut loquitur JC. jurare debent, in quem sexũ incaluerint. Has, inquam, leges [hh] & antiquitus & recenter sancitæ, sexum quo uti, & in quo manere ac vivere velint, eligere jubent, capitali pœna addita (propter inconvenientia, addit Liebaultius, quæ exinde sequi possunt) si ab electo semel sexu discessisse deprehendantur: quidam enim utroque abusi creduntur, & promiscuè cum viris & fœminis voluptuati.

Sed advertendum, quod Jacobus Ruffii monet: contingere, etiam generari quosdam, & aliquousque adolescere, de quibus inspicienti non constet, cujusnam sexus sint: quos imperitiores utriusque sexus esse autumant, sed longê falluntur. Fit enim ex casu aliquo, ut ex terroribus subitis etiam circa hæc membra semen aliquid vitii contrahat. Exempli gratia; Contingit (addit) nobis talem afferri infantem, de quo non satis constaret, cujúsnam sexus esset: prominebant quidem testiculi, membrum præterea nullum, infra testiculos ruptura erat, unde urina efflueret. Sed quia propter virgæ prominentis defectũ (nec enim tota aberat, sed intro conversa, ad modò dictam rupturam deflectebat) hanc natura urinæ viam dedisset, non pro fœmella, nec androgyno, sed pro masculo hunc haberi ac baptisari placuit. Fatebatur autem mater, se ex viso quodam adeò territam, ut hinc infanti hoc contractum esse conjiceret. Similis apud nos Basileæ casus, cùm barbitonsoris cujusdam ædes incendiũ paterentur, ejusque uxor gravida, expergefacta præ terrore indusium induere oblita, nuda prorumperet, à famulo nuditatis admonita, illicò manum pudendo præposuit: postmodum Puellum membro genitali, non verò testibus carentem, enixa est, qui paucos annos supervixit.

Lubet signa quædam apponere, quibus cognosci potest, sitne Hermaphroditus, aut Hermaphro-

maphro-

maphrodita dicendus, qui utrumq; genitale obtinet.

Etsi JC. velit, si neuter sexus alterum superet, ei gratificari posse, si dixerit, cui sexui inservire malit, ut habet Tiraquellus [kk]: attamẽ & Medica signa sunt, quæ docent quem sexũ cognoscere debeant, quæ potissimum à genitalium partium consideratione dependent, à Paræo [ii] & Liebaultio, [hh] proposita, quibus, virilis ne an fœminei sexus potentes sint, an verò utriusq; impotentes, dignoscere Medici valent: Apparent hæc in genitalibus præsertim, & facie. Nam si vulva, sic ad amussim omnibus suis dimensionibus exacta & pervia sit, vt virile membrum admittere possit: si menses illac profluant: si capilli promissi sint, tenues ac molles, si facies fœminea, si vox subtilis, si mammæ mulieribus similes sunt, si deniq; ad illam totius corporis effœminati mollitiem, animi quoque fracti & timidi parem conditionem additam habeant, & cæteras actiones mulieribus similes, fœminei sexus potentiores, & planè fœminæ judicantur. At si pilis obsitum perinæum & anum habeant, quæ ferè loca mulieribus glabra sunt: si penem convenienti magnitudine, quoad crassitiem & longitudinem compositum habeant, se validè ac alacriter erigentem, si semine manantem, virilis sexus potentiores, & planè viri pronuntiantur. Quare Liebaultio Mas statuitur is, qui magìs ad masculi, quam fœminæ natu-

ram accedit: fœmina verò, quæ plus fœminei, quam masculi habebit. Hinc & Ulpianus, ejus sexus existimandos putat, qui in eis prævalet. Quare Hermaphroditi, qui utuntur membro viri, pro viris habendi: sin contra, pro mulieribus: quare & Hermaphroditus & Hermaphrodita, licet quibusdam secus videatur, dici potest. Huc facit Martialis Epigramma[11]:

An Dea fœmineum jam negligit Hermaphroditū,
Amplexu teneri sollicitata viri.

At si par sit utriusq; genitalis in figura, mole & efficacia conformatio, utriusq; sexus potẽs Hermaphroditus censetur, masculus & fœmina nominabitur. Neuter verò, addit Liebault. qui nec unius, nec alterius sexus capax est.

Hic quęri solet, quare natura non disposuerit duo membra virilia, vel duo fœminea, sed semper unum virile, & alterum muliebre? Respondēt, quia natura tunc faceret aliquid frustra, quod est contra Aristotelem in multis locis, *ut de anim. & 4. Metaphys.* ubi dicitur, *quod Deus & natura nil frustra faciunt.*

Sed est, ut caput hoc concludamus; quare dicimus, Hermaphroditos ratione partium genitalium differre dupliciter, vel situ, vel viribus. Situ, & id ratione vel maris, vel fœminæ: Maris, hoc est, qui maris officio defungi potest hicq; differentia quadruplex: vel enim sub testibus & scroto, in perinæo, sive inter anum & scrotum, rimam habent superficiariam, minimèq;

nimếq; perviam, & quidem aliquando testibus scroto deficiente, circa inguina sub cute latitantibus, ut historia infra apposita docebit. Vel rima in medio scroto, & quasi inter testiculos: & horum alij per hanc rimam mingunt, alij & per rimam & per penem urinam reddunt: in alijs nullum excrementi profluvium. Vel supra membrum virile, colísve radicem in pube muliebre pudendum conspicitur. Vel denique in inguine, & quidem, vel à dextris, vel à sinistris juxta ipsum penem rima occurrit. Fœminæ, hoc est, quæ fœminæ instar patitur, itidem differentia triplex: vel in pectine, supra pudendum, virile genitale cutaneum scroto & testibus carens: vel sub vulva in perinæo, penis profertur cum testiculis: vel in inguine juxta se invicem situata habent, & hæc, vel per pudendum solum muliebre purgatur, per penem nullo excrementi profluvio: vel per uterum menstrua, & per penem urina excernitur: & quidem vel à dextris virilia, à sinistris verò muliebria, ut Paræus pingit: vel contrario situ, ut Cornelius Gemma mm. delineavit: & Paræus proponit gemellos dorso cohærentes, qui ambo Hermaphroditi, quorum alter à dextris, alter à sinistris virilia habet, & vice versa. Idem exhibet figuram Hermaphroditi quaternis pedibus & manibus, maris & fœminæ genitalia habens. Ratione deniq; virium discrepant, quod alijs, alterum tantum utile, & alterutrum inutile;

alijs

aliis ambo inſtrumenta inutilia: aliis denique (quamvis rariſſimè) ambo utile datum eſt. Hactenus de differentiis Hermaphroditorum.

a 4 *gen. anim.* 4 b 7. *aph* 44. c *com. urban. lib.* 24. *qui Philologia inſcribitur, cap.* 14. d *l.* 6. *c.* 69. e *lect. antiq l.* 15. *c.* 10 f *l.* 7. *epiſto. ep* 2 *quæ eſt de morborum nominibus.* g *defin. med.* h *l* 2. *meth. med. c.* 70 *de cura hermaph.* i *praxeos l* 9. *c.* 18 k *in Plin l.* 7. *c.* 3. & *Zvinger, theat. vol* 2. *l.* 3 *p.* 331. l *in introduct. c.* 11. m *l* 24. *Chirur. c.* 4. *de monſtris.* n *l.* 3. *morb. mulieb. c.* 13 o *l.* 11 *orig. c.* 3. p *l.* 18 *anim. tr.* 2. *c.* 3. q *prax. tr.* 6 *c.* 20. *rub.* 34 r *com de divin.* s 4. *gen. an.* 4. t *l.* 24. *Chirur. c.* 4 u *l.* 3. *theat p.* 383 x *Gorræus in defin.* y *lib. epig* 98. z *l.* 5. *de rer. nat* aa *fen* 20 *tr.* 2. *c.* 43. bb *citat. hoc Savonarola tr.* 6. *cap.* 20 *rub* 34. cc *in paraph. in* 4. *Ariſt. gen an.* 4. dd *lib.* 6 *hiſt mirab c.* 1. ee *li.* 18. *an. tr.* 2. *c.* 3. ff *l.* 3. *morb. mulieb c.* 13 gg *fen* 20 *tertii tr.* 1. *c.* 44 hh *Paræus l.* 24. *c.* 4 & *Liebaultius. lib* 3. *mulieb. c.* 13. ii *l.* 5 *de partu, c.* 3. kk *tom.* 1. *de jure primogen. qu.* 17. *op.* 2 *num.* 15. ll 6. *Epig.* 68. mm *de nat. divin. character. lib* 1. *c.* 6.

CAP. V.

An oſtenta, an monſtra, an portenta, an prodigia ſint? & quid ſit oſtentum, monſtrum, portentum & prodigium?

QUanquam Androgynes, cum formam habeant humanam, apud Jurisconſultos (monente Petro Gregorio Tholoſano) [a] inter homines annumerari poſſint, & ſolum exiſtiment

ſtiment monſtra, & expungant ab ordine hominum, forma humana deſtitutos partus [b]. Nihilominus olim aliquando inter prodigia fuerint Androgynes: & Hermaphroditos D. Auguſtinus [c], monſtruoſa hominum genera: Cicero [d], fatale monſtrum: Diodorus Siculus [e], naturæ monſtra, quod rarò fiant, atque aliquid tum bonum tum malum portendant: Plinius [f] portenta (hinc Camerario [g] portentoſa corpora) Livius [h], & Julius Obſequens [i], prodigia vocarint; lubet paucis inquirere, anne ad oſtenta, vel monſtra, vel portenta, vel prodigia referri debeant, quod oſtenti, monſtri, portenti & prodigii deſcriptio patefaciet.

Et quidem ſi Ciceronis [k] mentem aſſequimur, oſtenta, monſtra, portenta & prodigia idem ſunt: ſic enim ille: prædictiones verò & præſenſiones rerum futurarum, quid aliud declarant niſi hominibus ea, quæ ſint, oſtendi, monſtrari, portendi, prædici? ex quo illa oſtenta, monſtra, portenta, prodigia dicuntur. Idem *lib. de Divinat.* quod enim oſtendunt, portendunt, monſtrant, prædicant, oſtenta, portenta, monſtra, prodigia dicuntur. Quare Calepinus [l] hæc confundi aſſerit, & pro eodem ſignificato accipi, omniaq́; ab eo, quod futurum aliquid oſtendit, dicta eſſe. Hæc enim omnia Græcis τέρατα, ſigna, dicuntur; nã licet τέρατα interdum de ſignis uſitatis, & quæ non ſunt præter naturam dicantur, ſæpè tamen de talibus, quibus DEUS aliquid nobis

por-

portendere ſeu prædicere vult: unde τέρας παρὰ τὸ εἴρω deducitur τὸ λέγω, ut ſit quaſi εἴρας, pleonaſmo τοῦ τ. & ι. abjecto. Sed ad ſingula.

Oſtentum, quod ab oſtendendo dicitur; vel, ut Iſidorus [m], quod oſtendere quippiam futurum videatur, res eſt aliqua inuſitata, quę ſtatim aliquid futurum oſtendit, quod propriè de cometis & tonitruis die ſereno auditis, dicitur: quemadmodum & de fulgentium in aëre effigierum, quarum magna varietas non vetuſta ſolum, ſed recentia etiam tempora obſervarunt, quas alias aliæ cauſæ, DEUS, ſancti angeli, ſæpè diaboli effingunt: ſæpè nubes, vaporésve, ſtellarum radiis perſperſi tinctique, & partibus aliis plus, aliis minus nitentes, vario poſitu exprimere videntur. Quæ autem vis illa ſimulacra pingat, quæſitum eſt omni tempore. Reſpondet Peucerus [n]: an, cùm nunquam halitibus aër vacet, halitus illi fortuito concurſu, aut ſi ſparſim divulſi ferantur, ex intervallis, cohæſione aliqua, ea conſtituant, ſed lumine cœleſti colorati, aliâs nitore fulgido, flammeo aliâs & flagranti rubore, pro fumorum conditione: an verò intelligentes ea exprimant naturæ & ſecutorum caſuum præſciæ: ſeu nubibus, fumiſve adhibitis, ſeu, abſque his, fulgida aliqua ſpecie: tamen pleraque, vel à DEO ipſo, vel à ſanctis angelis confici, conformariq; exiſtimo, qui amore humani generis, quam ex æterno

DEO

DEO coràm didicerunt, ideam ac seriem eventorum, his imaginibus delineatam nobis contuendam proponunt, non ut prævideamus quæ subterfugere, aut elabi nullo modo possumus: sed ut his admoniti, & de nostris peccatis cogitemus, & magnitudinem periculorum animis metiamur, & admonitiones ac consolationes editas divinitus, in memoriam redigamus, atq; inter intenta immissáque etiam tela, cum omnia lethum minabuntur, ad ipsius genua advolvamur supplices, votis precibusque, manibus in cœlum porrectis, veniam exposcamus. Interdum & dæmonum præstigiis adumbrari talia, consentaneum est: vagi & temerarii halituum confluxus, præsagium aliquid, præsertim tam concinna specie & serie, rerumque divinæ subditorum gubernationi componere nequeunt, nisi casu regi & consistere mundum, cum Epicuro sentiamus. Sed redeamus unde digressi.

Ostentum autem, Labio, (Ulpiano [o] JC. referente) sic definit, esse omne contra naturam cujusq; rei genitum factumq;: addunt aliqui [p] & præter consuetudinem oblatum. Vel, ut Landinus [l]: Ostenta sunt, quæ præter naturam fiunt, aliquid futurum esse significant. Addit exemplum, ut cum (Herodoto [q] in Polymnia referente) Xerxe è Sardibus contra Græcos Anno mund. 3385. V. C. 273. exercitum movente, equa leporem peperisset:

respon-

reſponſum eſt, exercitum illum, ex timore in fugam abiturum: ejusmodi multa præterimus exempla. At rectè ne à Labione contra naturam, & à Landino præter naturam dicatur, infra monebimus. Sed notandum JC. non abſolutè dixiſſe genitum; ſed addidiſſe, factúmque: ita enim, inquit Gœddæus JCtus [r], interdum natura agit, ut quod naturali conditione ac conſuetudine rectè genitum eſt, mutet ac transformet, amplificando, vel minuendo, vel prorſus in aliam formam transferendo. Sic enim Plinius [s] ſcribit, ex dulcibus pomis acerba, & ex acerbis dulcia facta: ex caprifico, ficus, & contra: item oleam in oleaſtrum, candidam uvam & ficus in nigras mutatas: item Laodiceæ Xerxis adventu, platanum in oleam transmutatam fuiſſe: qualibus oſtentis Ariſtandri apud Græcos volumen ſcatet, ne in infinitum abeamus. Quin & fœminas in mares mutari, ex Plinio [f], Gellio [*], Tiraquello [*], & aliis, ſuo loco monebimus. Et illud eſt, quòd in hac definitióne, ut ſatis cōmoda & laxa eſſet, Paulus JC. verbo factum, exprimere voluit. Huc etiam Gœddæus [y] Hermaphroditos refert, olim Androgynos dictos, qui utroq; ſexu donantur: item, ſi ex fœmina mas fiat.

Quare oſtentorum genera duo ſunt; unum quoties quid contra naturam naſcitur: alterum, cum quid prodigioſum videtur.

Monſtrum verò à monſtrando, ut Cicero voluit:

voluit: vel ut Iſidorus [m] à monitu dictũ, quod aliquid ſignificando demonſtret, ſive quod ſtatim monſtret quid appareat, & hoc proprietatis eſt: abuſione tamen ſcriptorum plerumq; corrumpitur. Donatus voluit, Monſtrũ omne contra naturã eſſe. Equidẽ monſtrum naturæ error eſt, vel peccatũ, dum ipſa conatur ad finem ſuum pervenire & tamen impeditur: ut Minotaurus, [aa] βουγονὴ [bb]; dum ex bobus, vituli humana facie generãtur: vel, quicquid natura deforme eſt, ubi ſcilic. præter naturam, aut deficit, aut excedit, monſtrum & res monſtroſa eſt: ut cum naſcitur aliquid membris alterius generis, quod & promonſtrum quandoq; dicitur, quaſi porrò aliquid monſtrans, ſive monens. Etſi Nonius Marcellus [cc], monſtrum præſentis temporis eſſe, portentum verò futurum tempus reſpicere velit. Sicque monſtra dicit Deorum monita eſſe, quia Virgilius dicat, Monſtra Deûm refero. Quare ſunt, qui velint propriè monſtrorum nomen iis tribui debere, quæ ex animalibus naſcuntur, non ſui generis ſpecie, ſed aliena ac diſſimili, nimirum quæ vel diverſarum rerum formis variè confutis, vel natura rei facie diſtorta, confracta, alióve modo defœdata conſtant, aut mutila ſunt & truncata, aut plurium non neceſſarium partium, integrorúmve corporum adhæſu coalituque naturæ modum prætergreſſa.

Portentum, auctore Iſidoro [m], à portendo, id eſt, præoſtendo dictum. Varro cenſuit,

portenta esse, quę contra naturam nata videntur: at Festo [dd], quod licet naturale sit, rarò tamen se ostendit, & futurum aliquid cum temporis intervallo, denunciat, vel portendit, ut cum insolita corpora in aëre apparent, ut cometæ & turbines: sicque ut Nonius, [ee] futurum tempus respiciunt. Sic Hermaphroditorum corpora, portentosa dici possunt: Ciceronem [ff] imitati, inquientis, an verò illa nos terrent, si quando aliqua portentosa, aut ex pecude, aut ex homine nata dicuntur? Idem tamen, non vult ea quæ rarò fiunt, idcircò portenta putanda esse; aliâs enim, ait, sapientem portentum esse, putandum foret. Sed audiamus Hispalensem Episcopum Isidorum [m], hæc plenius explicantem.

Portentorum creationes quædam in significationibus futuris constitutæ videntur. Vult enim DEUS interdum ventura significare per aliqua nascentium noxa, sicut & per somnos & per oracula: quibus præmoneat & significet quibusdam vel gentibus, vel hominibus, futuram cladem, quod plurimis etiam experimentis probatum est: ut in temporibus Xerxis regis, tunc quippe vulpes (lepus, habet Herodotus [gg]) ex equa creata, dissolvi regnum ejus portendit. Alexandro, ex muliere monstrum creatum est, quod superiores corporis partes hominis, sed mortuas habuit: inferiores, diversarum bestiarum, sed viventes: quod Regis interfectionem repentinam significa-

ficavit: supervixerant enim deteriora melioribus: sed monstra, quę in significationibus dantur, non diu vivunt, sed continuo ut nata fuerint, occidunt.

Idem Isidorus, inter portentum & portentuosum, differentiam facit. Nam, scribit, portenta sunt, quæ transfigurantur, sicut fertur in Umbria mulierem serpentem peperisse: unde Lucanus:

Matremq; suus conterruit infans.

Portentuosa verò, levem sumunt mutationẽ. Exempli causa, cum sex digitis nati. Portenta igitur, vel portentuosa existunt, alia magnitudine totius corporis, ultra communem hominum modum, quantus fuit Tition in novem jugeribus jacens, Homero testante: alia parvitate totius corporis, ut Nani, vel quos Græci pygæos vocant, eo quod sint statura cubitales. Alii magnitudine partium, veluti capite informi, aut superfluis membrorum partibus, ut tricipites, & trimanus: vel scinodontes, quibus dentes gemini procedunt. Alii à defectu partium, in quibus altera pars plurimum deficit ab altera, ut manus à manu, vel pes à pede. Alii à discissione, ut sine manu, aut capite generata, quos Græci stenisios vocant. Alia pernumeria, quando solum caput, aut crus nascitur. Alia quæ in parte transfigurantur: sicut qui leonis vultum habent, vel canis, vel taurinum caput, aut corpus, ut ex Pasiphae memorant hh genitum

Minotaurum, quod Græci ἑτερομορφίαν vo-
cant. Alia quæ ex omni parte transfigurantur,
in alienæ creationis portentum, ut ex muliere
vitulum, dicit historia, generatum. Alia quæ
ſine transfiguratione mutationem habent lo-
corum, ut oculos in pectore, vel in fronte:
aures ſupra tempora: vel ſicut Ariſtoteles tra-
didit [ii], quendam in ſiniſtra parte jecur, in
dextra parte, ſplenem habuiſſe. Alia ſecun-
dum connaturationem, ut in alia manu digi-
ti plures connaturati & cohærentes reperiun-
tur, in alia minus, ſive in pedibus. Alia ſe-
cundum immaturam & intemperatam crea-
tionem, ſicut ii, qui dentati naſcuntur, ſive
barbati, vel cani. Alia complexu plurima-
rum differentiarum, ſicut illud quod prædi-
ximus in Alexandro multiforme, portentum.
Alia commixtione generis, ut ἀνδρόγυνοι qui
ἑρμαφρόδιτοι vocantur, eò quod eius uterq; ſe-
xus appareat. Hęc Iſidorus.

Prodigium tandem dictum de Ciceronis
ſententia, quaſi prædicium, quod [kk] porrò di-
cat, quod ſignificet, & aliquid futurum eſſe
portendat: vel, ut Feſtus, quod prædicat futu-
ra, permutatione literæ [h]: nam quæ nunc [c] ap-
pellatur, ab antiquis [g] vocabatur: hinc Cice-
roni [ff] prodigia, quia prędicant aliquid. Quod
etſi naturaliter fiat, ac ſæpè eveniat, ſemper
tamen mali aliquid præſagit. Quare Nonio
prodigia Deorum minæ, vel iræ: hinc Cice-
ro [ll], etenim multa ſæpè prodigia vim ejus,
nomen-

nomenque declarant. Verum Peucerus [mm], prodigiorum nomen illis accommodat, quæ in elementis præter naturam novata, atq; inusitata notantur, aut mixtis rebus. Ex aëre sanguine, lacte, frumento, lapidibus, sulphure, igne, antiquis temporib. sæpè pluisse legimus. Nostra ætate imbres sanguineas, scintillantes inter pluendum guttas & fervidas pluvias, frumentaceas, inusitatę magnitudinis grandines, ceu arte figuris hominum expolitas, multæ gentes senserunt. Atratas paludes sanguine fluxisse: Terram, in cruentas scaturigines erupisse: Aristas, sanguinem guttatim extillasse: statuas & simulacra in templis copioso sudore, etiam extersa & siccata defluxisse, historiæ tradunt.

Sanguinem biduo pluit, in Area Concordię Romæ, An. mun. 3782. V. C. 571. Livius [nn] An. Ch. 541. item 783. & 787. similiter An. Ch. 874. tribus diebus & noctibus in Italiæ agro Brixiensi. Item, 1114. & 1120. & 1165. Sic 1226. in Styria nix cecidit, quæ statim in sanguinē mutata: Et 1456. Romæ sanguinem pluit, quemadmodum 1542. in diœcesi Monasteriensi ad castrum Sassenburg. Sic 1532. 20. Januar. Ulyssiponæ: 1534. sanguis & ignis per tres dies: & 1539. in Octob. in Belgio à 2. ad 4. vespertinam. Anno 1552. in Franconia ad Hoffstad, sanguis & caro decidere, & 1553. in Thuringia 5. Junij: at Lipsiæ 8. Junij, & tandem 1554. 6. Maji, non longè ab oppido Dünckelspül

pluviæ ſanguineæ obſervatæ fuêre. Caro quoque decidit A. V. C. 293. Pub. Volumnio & Servio Sulpitio Camerino Coss. Romæ carne pluit auctore Dionyſio [oo]: & Anno Chr. 1456. in Liguria: quemadmodum & Romæ.

Lac. An. Mund. 3698. V. C. 486. de nubibus in ſpecie pluviæ lac deſcendit, Eutropius [pp]: & V. C. 640. lacte & ſanguine pluit, Plinius [qq], Frumentum: An. Chr. 828. in Vaſconia annona de cœlo pluit, frumento ſimilis, ſed grana breviora habuit, Vincentius [rr]. Anno 987. in Saxonia, ſiligine & piſcibus de cœlo pluit: Chron. Saxon. Item, 1553. in Carinthia ad oppidum Klangendorff Dominica Judica per horas duas, frumentum cœlitus delapſum, & quidem ad ſex miliaria: ſic & aliis pluribus in locis.

Lapides: An. Mun. 3604. V. C. 411. pluit lapides, Plinius [ss]: & Livius aliquoties pluiſſe lib. 2. meminit. A. Ch. 1497. 7. Novemb. in Alſatia, ex nubibus condenſatis lapis grandis ponderans duo talenta ſeu centenaria & dimidium delapſus: ſimilis haud dubiê illi qui in Thracia juxta flumen Ægos magnitudinis currus, & niger velut exuſtus decidit, Laërtio lib. 2. & Plutarch. in vita Lyſandri referentibus. Sic An. 1552. in Franconia Schleuſingæ, ſilices pluit. Prætereo lubens, ignis, cinerum, lanæ, laterum, aliarumq; rerum pluvias, de quibus legi poſſunt Plinius, Livius, Julius obſequens, &

ex

ex recentioribus Lycosthenes, Frytschius, Fincelius, Goltwurm, & alii.

Manantem ex aristis cruorem Silesia vidit. Sanguinis copiosi rivus è terra profluxit, ad oppidum Bockelheim ditionis Hildesię, quod paulò pòst oppugnatum, incensumq; magna ex parte conflagravit. Sic nō procul Mersburgo magna palus certis vicibus in cruorem versa adeò rubuit, ut immersa quævis tingeret. Sudarunt simulacra Bernburgi, quod oppidū in Ascaniensi principatu situm est. Sed de his satis, & quò nimium laxatis habenis progressa est oratio, redeat ad Hermaphroditos, an monstra, an ostenta, vel quid sint?

Ex dictis patet, abusivè Hermaphroditos dici modò monstra naturę, modò monstrosa hominū genera, partus monstrosos, modò prodigia, modò portenta & portentosa corpora. Insuper etiam liquet, ostentum generalius vocabulum, quàm monstrum esse, cum sub se etiam monstrum comprehendat, quare Plinius ** de olea in oleastrum mutata, ostentum vocat, quia formam sui generis non amittebat, licet in deteriorem casum mutaretur. Nam quod Cicero ** Androgynum fatale quoddā monstrū vocat, id abusivè, vt loquitur Goeddæus ** fecit, antiquam & quidem falsam Hetruscorum & Romanorum opinionem intuens, qui per naturā impossibile propè putabant, ut Androgynus nasceretur. At posteritas rectius edocta, non amplius pro mōstro, sed in

delitiis habuit, atq; ita ad primum ostenti genus retulit, ut Gellius [yy] ex Plinio [zz] testatur.

An verò contra, vel præter naturam genita? Respondemus cum Isidoro, non esse cōtra naturam, quia divina voluntate fiunt, cum voluntas creatoris cujusq; conditæ rei natura sit. Unde & ipsi gentiles Deum, modò Naturam, modò Deum appellant: non ergò contra naturam fiunt, sed contra quam est nota natura. Portenta autem & ostenta, monstra & prodigia ideò nuncupantur, quod portendere atq; ostendere, monstrare atque prædicere aliqua futura videntur. Et revera quicquid oritur, quicquid occidit, qualecunq; id demum sit, à natura causam habere necesse est: ut quamvis præter naturæ consuetudinem extiterit, contra vel sine natura non sit. Si à Chrysippo (inquit Cicero 2. de Divinat.) quærerem earum rerum causas, nunquam dicet illa facta fortuitò, naturalemque rationem omnium reddet. Et quamvis hominum intuitu, qui causas ignorant, vel invenire nequeunt, quædam docendi gratia ad fortunam referantur, ac fortuitò accidere dicantur, Cicerone de Divinatione & in Topicis, Philosopho tamen indignum est, putare, quicquam sine naturali causa quam ignorat esse, vel in rerum natura existere: ut ex Plutarcho, Lactantio & plerisque aliis notum sit. Nam verissimum perhibetur, ἡ φύσις οὐδὲν μάτην ποιεῖ.

Qua-

Quatenus verò oſtenta monſtráve procreat, id quidem peccatum ejus erit, & præter naturæ inſtitutum, ſed non ſine cauſa, nec ſine certo fine: cùm per accidens & quaſi per naturæ curſum ſint. Equidem ſecundum Philoſophum [aaa], monſtra præter naturam quoque ſunt, ſed partim quodammodo ſecundũ naturam: cum in illis eademmet materia adſervari ſoleat, naturalis tamen forma mutari. At quatenus à natura generantis degenerat, eatenus monſtroſum & præter naturam appellatur, licet aliquid ſecundum naturam habeat.

Genera autem monſtrorum quinque fecit Mercatus [bbb]. Primum, quod videtur quodammodo ſecundum naturam exiſtere, comprehendens omnes nationes, quæ defectu aliquo inſigniuntur, ut qui dicuntur uno oculo in media fronte: qui in humeris habent, cervice carentes: qui ſine ore, & ſpiritu naſo attracto vivunt; qui geminas pupillas, qui irati viſu perimunt: qui ſe vmbra pedibus facta tegunt, Sciapodes dicti; qui plantis ſunt averſis, aliique ejuſdem naturæ complures. Secundũ genus eſt eorum, quorum corpora magnitudine aut parvitate, à communi hominũ commoderatione recedunt, ut ſunt gigantes & pumiliones. Tertium, ea corpora continet, quibus aliquod membrum deeſt, vel ſuperabundat, ut ſunt Hermaphroditi, & ii, qui plures digitos aut manus, aut pedes, aut capita habent, vel quibus ex neceſſariis aliqua deſunt. Quar-

tum, quæ partim humano corpore ſunt, aliqua tamen aut pluribus partibus bruti alicujus ſpeciem referunt. Quintum, quæ bruti alicujus animalis ex toto, vel plurium mixtim ſpeciem ac figuram repræſentant. Nunc ergo in cauſas generationis monſtroſorum partuũ inquiramus: quas typo exhibemus.

a *in ſyntag. Juris. l 7. c 2. n. 9.* b *Paulus l. non ſunt liberi. l. 14. de ſtat. hom lib. 1. P. tit. 6. Juſtin. in l. quod certatum, l. 3. depoſthu hæred. inſtit. l. 6. C. tit. 29. C de civit. Dei ad Marcel. l 16. c. 8. monſtroſos fœtus vocat Paræus l. 14. c. 4 monſtroſos partus Liebaultius l. 3. morb. mul. c. 13. Sic ſumma Sylveſtrina part. 1. tit. Hermaph. habet, non poſſe jure ordinari propter monſtruoſitatem: idem & Fumus in aur. armil. tit. Hermaph.* d *lib. 1 de divinat. Glareano in Eutrop. mõſtra.* e *l. 4 rerum antiq. c. 2.* f *l. 11. c. 49.* g *com. utriuſ. ling.* h *l. 7. decad 3.* i *lib. de prodig.* k *2 de nat. Deorum in princ.* l *idem & Landinus in l. 3. carm. Horat od. 17.* m *l. 11 orig. c. 3 quod eſt de portentis.* n *lib. 15 c. 5.* o *in l. oſtentum. ff de verb ſignif. & lib. 25. ad edictum.* p *Figul. in l. 1. car. Hor. od. 2.* q *l. 7. pag. 471. & Frytſch. in cat. prodig.* r *in in com. ad leg. 38. de defin. oſtenti nu. 5.* s *l. 17. c 25.* t *l. 7. c. 4.* u *l. 9. noct. att. c. 4.* x *in 1. leg. connub. gl. 1. par. 1. numer. 100.* y *l. c nu. 9.* z *Figulus l. 1. car. Hor. od. 2.* aa *Virgil. 6. Aeneid. & Servius* bb *aliàs Epitheton apũ eſt, quod ex oſſibus bovinis naſcantur. Ovid. 15. Metam.* cc *de interpr. vocab. & ex eo Landin. in Horat.* dd *citatur à Calep.* ee *citante Anton. Marcinello com. in lib. 1. car Hor. od 22.* ff *2 de Divinat.* gg *l 6. p. 471.* hh *Virgil 6. Aen:* ii *4 gen animal. 4. & 1 hiſt. 18.* kk *Iſidor. l. 11. orig. c 3.* ll *orat. 6. in Verrem.* mm *l. 15 c. 5. de divin. gen.* nn *lib. 39.* oo *Dionyſ. l. 10.* pp *l. 2.* qq *lib. 2. c. 56.* rr *ſpeculi l. 25. c. 23.* ss *l. 16 c. 4.* tt *l. 17. c. 25.* uu *1. de divin.* xx *com. in tit. 16. lib 50. pandect. ad l. 38. n. 20.* yy *l. 9. c. 4. in fin.* zz *lib. 7.* aaa *gen. anim. 4.* bbb *Mercatus l. 3. morb. mul. c. 7.*

Hîc inſeratur Tabula *** notata p. 59

CAP.

Causæ monstrosorum partuum sunt vel.

...m vel.

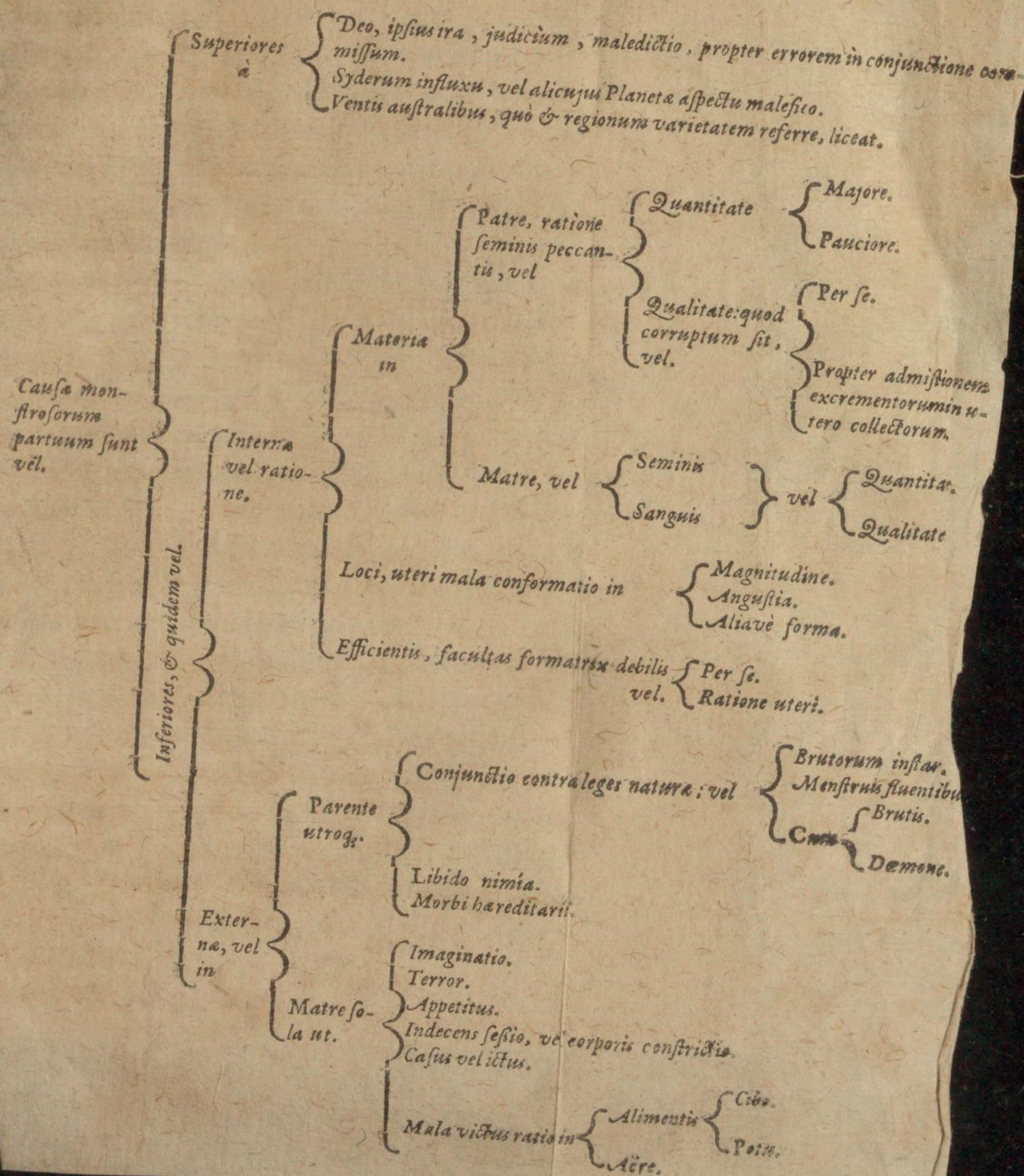
...es, cujus mentionem fecit Aristoteles, mares à de-

t
c
j
c
s
r
i
a
l.
d
ce
si
Sy
na
ti
str
lin
in
*l.*1
tu
ca
in
*c.*4
me
gil.
ex
ter
lep.
od
il
ora
oo
*c.*23
tit.
*lib.*7. aaa *gen. anim.* 4. bbb *Mercatus l.* 3. *morb. mul. c.* 7.

Hîc inſeratur Tabula *** notata p. 59

Tabula *** notata ad pag. 59

Sequitur Typus causas monstrosorum partuum exhibens.

CAP. VI.

De causa conceptuum monstrosorum.

NAtura humana, ejusque partes homini generando destinatæ, si optimè constitutæ sint, nec in his quicquam desideretur, speciosa quæque profert, suique generis animal omnibus numeris absolutum producit, & quidem vel masculum, vel fœminam, pro ratione & materiæ & causæ efficientis: qua de re diversa placita Philosophorum fuêre, quæ solum attingere lubet.

Empedocles [a], pro caliditate & frigiditate mares aut fœminas gigni pronunciavit, indeque esse quod primos olim mares ad Exortũ & Meridiem: fœminas verò ad Septentrionem & Occidentem, terra enatos perhibebant. Parmenides oppositum sentit, mares ad Septentrionem, ut qui spissitudinis plus habeant, contrà fœminas ad Meridiem, utpote laxiores enatas. Hipponax in naturam seminis causam refert: nam si validum & compactum fuerit, mares: sin imbecillum & diffluens, fœminas procreari. Alius censuit, si semen geniale prævaluerit marem: sin alimentum, fœminam gigni. Anaxagoras & Parmenides, si semen à dextris corporis partibus delapsum, in uteri partem dextram recipiatur, mares: si à sinistris in sinistram, fœminas creari. Cleophanes, cujus mentionem fecit Aristoteles, mares

à de-

à dextro, fœminas è lævo testiculo prodire credidit. Leucippus, partium immutatione, per quam mas colem, fœmina uterum habet. Democritus, promiscuas partes ab utroque contingere, cumque peculiaris pro alterutrius robore gigni. Medici tamen uno ore dixere, dextrum latus calidissimum; unde si mulier semen dextro latere emissum retinuerit, marem concipiet, in sinistro verò fœminam, quod in animalibus multiparis videre possumus: nam si prægnantem canem vel suem aperueris, in dextro latere mares, in sinistro verò fœminas reperies: ideo qui masculam prolem expetunt, mulieres post semen receptum, in latus dextrum cubare jubent.

Quod si verò in hominis natura quid vitii subsit, aut semina perplexa & confusa sint, aut generandi principia, semen nimirum utriusque parentis, & sanguis maternus aliter quàm res exigit, sint disposita, multiformes ac prodigiosos partus & fœtus monstrosos efformari contingit: quamvis plures adhuc ejusmodi partuum causæ sint, singillatim nunc explicandæ. Causam siquidem generationis Hermaphroditorum inquisiturus, lubet primum in genere causas monstrosorum conceptuum inquirere: deîn in specie de Hermaphroditorum causis acturus.

Conceptus ergo vitiosi seu monstrosi [c], alii nec vivunt, nec moventur, ut sunt molæ, de quibus sermo non est: alii vivunt & moventur,

..., ſed non ſecundum naturæ curſum con-
...tum, naturámve rectè diſpoſitam forman-
..., quæ omnia monſtra, vel naturæ errores,
...l oblæſiones dici poſſunt. Tales autem er-
...res, vel in majori corporis parte, vel ſolum
... una, aut pluribus partibus, ſive eæ ſint ex-
...næ, ſive internæ: hique vel parte aliqua, ea-
...e tota deſtituuntur, aut eam habent muti-
...m & mancam: vel numerus adauctus eſt: vel
...rs aliqua plus juſto magna craſſaque, vel a-
... eſt figura non convenienti: vel deniq; par-
...s tranſpoſitæ, alioque loco ſitæ ſunt. Et licet
...ercatus [d], univerſam rationem monſtrorũ
...lit pendere ex defectu ſimilitudinis nato-
...m ad parentes, quæ à materia & forma pro-
...ciſcatur: attamen ſingillatim cauſas omnes,
...æ typo hoc expreſſæ, explicabimus, ubi
...riùs veterum rationes, unde prodigioſos &
...onſtroſos partus produci voluere, paucis
...poſuerimus.

Democritus, Ariſtotele referente, monſtra
...eri ea cauſa ſcribit, quando duo ſemina ſub-
...nt, & cùm hoc antè, illud poſtea jactatum
...teri partes ſubingreditur, quæ cùm in utero
...onfunduntur, evenit, ut membra (ut homo
...iceps, & animalia multimembra) coaleſcant
...tque diſſideant: quod homini raró, & iis in
...cis, quibus mulieres præfœcundæ ſunt, ma-
...is evenit, ut in Ægypto: ſic & in multiparis
...equenter: ob id aves, quæ frequentioris ſunt
...oitus, ejuſmodi partus frequentiùs proferũt.

Empe-

Empedocles [a] autem ſeminis vel multitudinem, vel defectum, vel diviſionem ejus in plures partes, vel ſi inordinato motu immittatur, vel deniq; exhalationem aliquam cauſam ſtatuit. Strato [a] autem, ab adjectione ſeminis, aut ablatione, à tranſpoſitione, aut ſufflatione, quia tumidum aliquid ſit, evenire tradit.

Ariſtoteles [b] poſteaquam cauſas, ob quas nati vel parentibus, vel avis ſint ſimiles, aut diſſimiles, expoſuiſſet in capitis fine. Mõſtrorum gignendorum cauſas expreſſit his verbis: Proximum eſt, ut cauſas de monſtris reddamus: ad extremum enim cùm motus ſolvantur, & materia non ſuperetur, remanet quod maximè eſt univerſale, id eſt animal. Jam puerum ortum capite arietis aut bovis referunt, idemque in cæteris membrum nominant animalis diverſi. Vitulum capite pueri, & ovem capite bovis natam aſſeverant: quæ omnia accidunt quidem cauſis ſupradictis: ſed nihil ex iis quæ nominãt, eſt, quamvis ſimilitudo quędam generatur: quod evenit etiam non in monſtrum peruerſis. Quamobrem ſæpenumero per convitium nonnulli deformes aſſimilantur aut capræ ignem efflanti, aut arieti petulco. Phyſiognomon quidam omnes ad duorum aut trium animalium formas redigebat, & dicendum plerumq; perſuadebat. Sed enim impoſſibile eſt, ut tale monſtrum gignatur, id eſt, alterum in altero animal, tempora ipſa graviditatis declarant, quæ plurimum diſcre-

...crepant in homine & cane, & in ove & bo-
... nasci autẽ nullum nisi suo tempore potest.
...rtim igitur hoc modo dicuntur monstra,
...tim quòd forma prodeant multimembri,
...icet multis pedibus, aut multis capitibus.
...d rationes monstrorũ & oblęsorum anima-
...m propinquæ & similes inter se quodam-
...odo sunt: monstrũ enim oblæsio quędã est,
...c Philosophus. Voluit idem, multiparis a-
...nalibus, atq; etiam magis multifidis sępiùs
...idere, ut monstra pariant: nam cùm alio-
...in ferè imperfectos pariãt, faciliùs ad mon-
...ficam partitionem delabuntur, & in iis po-
...imùm, etiã quæ μετάχοιρα, i.e. posthuma
...pellantur, consistunt, quæ aliquatenus mõ-
...fica labe affecta sunt: nã deesse, aut superes-
...quicquã monstrosum est: quæ res præter na-
...am est. Hinc in Problematibus quærit, cur
...væ quadrupedes mõstra pariant, homo au-
...n grandesque animantes, omnes minus, ut
...ui & asini? An quod parvæ, ut canes, sues,
...ræ & oves longè sunt fœcundiores, quàm
...ndes? Illarum enim aliæ omnino singulos
...iunt, aliæ magna ex parte plures. Monstra
...ẽ tum confici solent, cùm plura semina in-
...se cohęrescunt & confunduntur: vel cùm
...deunt ex mare, vel cùm se in fœmina pmi-
...nt. Vnde aves etiã monstra edere possunt:
...n nãq; pariũt vitello geminato: monstrũ au-
...n ex geminatis illis consistit, quorum vitelli
...la interjecta mẽbrana distinguuntur: hęc
...ilosophus.

Exem-

Exempla autem & demonstratio talium eventuum ex lib. de generatione [h] animalium petenda est, quo ex loco huius problematis & causa & origo deprompta est. Quamvis Aristoteles [i] alibi aliam monstrorum causam retulisse videatur, explicans Proverbiũ Semper aliquid novi Africa affert, ut sequenti capite ostensuri sumus.

Natura sagax in animalium efformatione membra primũm effingit, quæ in corpore principatum obtinent, postea ex impendente materia nunc parcius, nunc profusius operatur, & se sibi suggerit, sic defectu coërcita: vel redundantia superata ab incepto opere impeditur: unde partus producit monstrifica labe infectos, ut in arte sæpius perspicitur: nũc mutilata, ut claudos, monoculos: nunc superflua, ut Hermaphroditos, quaternis oculis, totidem brachiis, totidemque pedibus: sic quæ fortuito, vel arte ordinantur, adjuvat ipsa, & inchoatis finem dat.

Plinius, mobilitati igneæ tanquam artifici ad corpora formanda, cælandasque effigies attribuit. Medici quidam [a] id utero adscripsere, quod is sæpe flatu repletus pervertatur.

Astrologi lumen cœleste diversimodè temperare, & aëris qualitates primas miscere asserunt, & pro Solis & Lunæ vicinitate seu distãtia, item diversitate ortus & occasus syderum varietates morum atque formarum inducere. Nunc tabellam appositã & monstrosorum

par

rtuum causas à superioribus initio facto, ex-
icemus.

Vide Galenum sive authorem lib. de histor. Philosoph. x *Aristotele* 4 *gen. an.* 4 *Lemnio de oc. nat mir. l.* 1. *c.* 8. 12 *l.* 4. *cap.* 7. & 18. *Jacobo Ruff de concept. & part. l.* 5. 3. *Paræo l.* 24. *Liebault l.* 3. *morb. mul. c.* 12. *Cor. Gem- Cosmocrit. l.* 1 *cap.* 6. *Peucero de divinat. gen l.* 15 *Porta. ig. nat. l* 2. *c.* 17. *Mercat l.* 2. *morb. mul. cap.* 7. [c] *Lie- ult. l.* 3. *c.* 12. [d] *Mercat l.* 3. *morb. mul. c.* 7. [e] *l.* 4. *ge- r anim.* 3. [f] 6. *hist. anim* 17. [g] 10 *prob.* 60. [h] 4. *gen.* 4. [i] 8. *hist. anim.* 28.

CAP. VII.

De monstrosorum partuum causis superioribus.

CAusarum superiorum monstrosorũ partuum, prima, [a] & quidem præcipua est Dei Opt. Max. justum judiciũ, sine cujus pro- identia hæc non fiunt: qui ejusmodi imper- ectos monstrososque partus vel in scelerum indictam, vel in mox futuræ vltionis signum enerari permittit, idque vel propter parentũ mpietatem, vel propter errorem in conjun- tione commissum, dum à concubitu eo tem- ore, quo leges divinæ [b] & honestas prohi- ent, non abstinent: vel vago & etiam nefan- do concubitu se miscent: hinc Esdras [c] Pro- pheta, *fœminas sanguine menstruo conspurcatas monstra parituras esse* scribit.

Sic Dei permissu in hoc orbe diabolus po-

tenter grassatur, dũ labes, ut rectè Peucerus [d] naturæ inflictas, DEI odio auget, atq; illarum occasione plurima ꝓdigiosa molitur, seu verè deformans, aut perdens naturę opera, seu pręstigias obtrudens, ut hominum corda anxia & sollicita, turbet, urat, angat, & torqueat, tum miris modis, profanos & impios exercet, jure illius Tyrannidis, quā in illos sibi cõfirmavit: & inprimis operi generationis insidias struit, quo nullum aliud infestius odit, propagationẽ residuarum liturarum de imagine Archetypi in homine, & restitutionum ejus atq; expositionem, aut impediturus, aut defœdaturus.

Altera causa statuitur syderum [e] influxus, & Planetæ alicujus aspectus maleficus: in hujusmodi enim [f] partus, Astra vires suas conferre asserunt: maximè tempore [g] interlunari, eos enim, qui tali tempore concipiuntur, non solùm corpore deformes & monstrosos, sed & animo stupidos, pardosque esse. Astrologi [h] enim, ne videantur eorum quæ fiunt, aliquid ignorare, ex certis constellationibus, astrorum contuitu, syderumque influxu, horum causam, & quidem ex Aristotelis in problematibus sententia evocant. Cujus rei exemplum adducunt, quod Alberti Magni temporibus contigisse volunt: ut in villa quadam vacca vitulum semihominem ederet: quo viso pagani concursu facto, pastorem quasi tanti sceleris conscium in judicium rapuerunt, mox cum vacca comburendũ. Sed opportunè Al-

ber-

..tus Magnus adfuit, cui propter Astrono-
..æ artis multiplicem & certam experientiam
..ditum est, non humano aliquo scelere, sed
..llarum certæ constitutionis efficacia id ge-
..ris monstrum editum. Mercatus [i] addit,
..i Albertus voluerit, fieri posse ex vi astro-
..m, ut quæ cùm ex humano semine & san-
..ine omnino integrum generare non potuit,
..rtem tamen aliquam illi similem effingere
..tuisse: at quantum veritatis obtineat, di-
..nt alii. Astrologi insuper asserunt [g], se ob-
..vasse, Eclipsium Solarium tempore plura
..onstra nasci: sic & Saturni & Martis aspe-
..um & conjunctionem qualemcunque con-
..ptus deformes, monstrosos & infortunatos
..ddere. Quare Ptolomæus autor est [k], for-
..am nativitatis monstrorum in tribus rebus
..nsistere: Prima est, quòd luminaria cadant
.. angulis nulla familiaritate juncta horosco-
.., id est, in duodecimo, vel sexto loco (addit
..ardanus, potuit & adjici octavus & tertius.)
..cũda, ut maleficæ sint in angulis; & maximè
.. ascendente & medio cœli. Tertia, ut domi-
..s loci cõjunctionis vel oppositionis præce-
..ntis nativitatem, neq; ascendenti, neq; loco
..næ, neq; domino genituræ aliqua familiari-
..te jungatur, tunc erit monstrum. Alchabi-
..us [l], gradus quosdam esse dicit, in quibus si
..una fuerit, dum aliquis concipitur, par-
..um monstrosi aliquid præ se ferre dicit: & se-
..um quidem recenset in tauro, octavũ & no-

num: in cancro, ſeptimum & nonum: in Leo-
ne, decimumnonum, vigeſimumſecundum
& vigeſimumoctavum: in ſagittario, ſepti-
mum, octavum, vigeſimum & trigeſimum: in
Capricorno tertium, ſextum & vigeſimumſe-
cundum; in aquario decimumoctavum, & de-
cimumnonum, fatali quadam ſyderum ratio-
ne omnia fieri concludens. Hinc Peucerus [k]
infauſtos ac tetros ſyderum concurſus & con-
figurationes inſigniter, vel inchoata à natura
corporea lineamenta pervertere & deforma-
re, vel aliena rebus efformare & inducere ſpe-
cies, tot obſervationibus compertum eſt, ut
non dubitent Aſtrologi, effectrices cauſas ſin-
gillatim demonſtrare. Quæ quidem, quamvis
naturaliter ita fieri poſſe concedamus, dici-
mus tamen cum Ronſeo [l], hæc nunquam ac-
cidere citra maximam ſummi Numinis provi-
dentiam, atque adeò gravem ejuſdem offen-
ſam: Veriſimile enim eſt, DEUM non citra ju-
ſtam aliquā cauſam in homine, quem ad ima-
ginem ſuam creatum voluit, tantam meta-
morphoſin admiſſurum. Quare quoties enor-
mia illa & terroris plena monſtra naſcuntur,
qualia Ravennæ [m], anno ſalutis 1512. & Cra-
coviæ [nn], anno 1547. viſa ſunt, diri aliquid
portendere ſolent, aut magnas & ſubitas in
Rebuspublicis mutationes prænunciant.

Tertia cauſa in ventum [o] Auſtralem refer-
tur; ſiquidem is in Apulia, Africa, aliiſque lo-
cis ad Meridiem ſpectantibus, Ariſtotele [p] re-
feren-

ente, in cauſa eſt, quòd fœminæ infinita nſtra generent, unde Proverbium [q], ſem- r adfert Africa (quæ Græcis Libya Plinio [r] ore) mali quidpiam: quia inde olim Ro- m à provinciæ Præſidibus monſtra depor- bantur: unde & Diogenianum illud, Libyca ſtia: cui ſimillimum illud Ariſtotelis [s], ἀεὶ ϕέρει τι λιβύη κακὸν, unde & Plinius ſumpſit, byam ſemper aliquid novi adferre: quod eo dicebatur [t], quod in ſiticuloſa regione unum aliquem rivum ferarũ plurimæ ſpe- s bibendi gratia convenire cogantur, in- que varia mixtura violentæ Veneris va- s monſtrorum formas ſubindeque novas ſci.

Sic enim Ariſtoteles: Facit enim illius ſitus quarum penuria, ut feræ eodem concurrant bendi cauſa: quo quidem loco etiam quæ ienigenæ ſunt, coëunt & generant: quorum mpora eadem ferendi uteri ſunt, & ma- itudines nõ multò inter ſe diſcrepent. Red- untur mitiores inter ſe deſiderio fluvii: nam contra quam cætera potum quærunt: tem- ore enim hyberno magis quàm æſtivo; in- uetum namque his eſt bibere æſtate, propter- a quòd imbres fieri per id tempus non ſo- eant: & mures quidem cùm biberint, mo- iuntur. Idem repetit alibi [t] brevius ſic. Ad- æc quod de Aphrica in Proverbio eſt. Sem- er aliquid novi Aphricam afferre, propterea icitur, quod diverſa etiam genera coëunt:

nam ob aquæ penuriam terræ illius, vel alienigena libidine copulātur, cum in loca paucissima rigua cōgregentur: hactenus Philosophus.

Ventorum esse vim aliquam in brutorum conceptibus, ut hoc obiter aspergetur, & Plinius [w] & Aristoteles [x] de ovibus docuere: ille enim Aquilonis flatu, mares: Austro, fœminas concipi vult. Aristoteles verò, præcipit admissuræ tempore, observare siccis diebus halitus Septentrionales, ut contra vētum grex pascatur, & eum spectans pecus admittatur, ut si fœminæ generandæ sint, Austrinos flatus captare, ut eadem ratione matrices ineantur: idem Columella [y] & Ælianus [z], in Africum ventum à coitu quum se pecus circumegerit, fœminas concepturas esse, Ælianus [z], Plin. [u], Africanus & Didymus asserunt. Sic legimus Meridionalibus & Australibus fœminis plerumque accidere, ut carneam quandam substantiam cum fœtu excernant, animalis alicujus speciem ferentem, quam fœminæ illæ, feram appellant: an tamen verum sit, cum Mercato ignoro. Hactenus de causis superioribus.

a *Ruff. l. 5. de concep. c. 3. Peucerus de divinat. gener. l. 15. c. 2.* b *Levit. 15.* c *4 Esdræ 5.* d *Peucer. l. c.* e *Ptolom. de astror. jud. l. 3. c. 8. tex. 20.* f *Lemnius de occult. l. 4. c. 7.* g *Liebault. l. 3. mulieb. 12.* h *Paræus l. 24. c. 12.* i *l. 3. c. 7.* k *Cardanus in Ptolom. l. cit. & Ronsæus de hum. vit. primord. c. 11.* l *etiam Ronsæo citante.* m *Paræus l. 24. cap. 1. Cor. Gemma cosm. l. 1. c. 6. Fincelius & Goldtvvurm.* n *Fincelius & Goldtvvurm.* o *Liebault. l. c.* p *4 gen. an. 4.* q *Erasm. adag. Chil. 3. cent. 7. ad 9.* r *l. 5. in princ.* s *8 hist. 28. Erasm. l. c. adag. 10. & Anaxilas apud Athenæum l. 4.*

muscam

...scã Afræ terræ comparat. [t] *lib.2.de gen ani.c.2.* [u] *l.18.* ... [x] *6.hist.an.19.* [y] *l.7.rei.rust.c.3.* [z] *l.7.hist.an.c.27.*

CAP. VIII.

De monstrosorum partuum causis inferioribus, & quidem de iis, quæ à materia dependent.

MOnstrorum causæ inferiores cùm duplices sint, internæ aliæ, aliæ externæ: de il...s, & quidẽ primò de iis, quæ à materia dependent, quæ vel semẽ est utriusq; parẽtis, vel sanguis maternus; hæc enim duo sunt principia generationis animaliũ: non enim solum semẽ sufficit, sed & sanguine, partim ad carnosarum partium primã generationem, partim ad tam ...arum, quàm spermaticarum partium genitarum nutritionem opus est: quemadmodũ hæc ...lenius in libro nostro de partibus similaribus ex Hippocratis & Galeni placitis docuimus.

Prima ergo causa in seminis [a] redundantiam referri debet, unde omnibus rectè se habentibus, fœtuum numerus adaugetur, præsertim si sanguinis materni affluxus copiosior fuerit: ex superfluis enim superflua generari, facilè concedi potest. Nã licet mulier, utplurimum natura unum generet, sunt tamen quæ gemellos, quæ ternos, quæ quaternos, quinos, senos & etiã plures uno partu edunt. Nam cùm, ut Aristoteles [b] loquitur, alia animalia

malia ſingulos pariant, alia plures, genus humanum in ancipiti eſt. Nam quod plurimum & locis plurimis fit, mulieres ſingulæ ſingulos pariunt: ſed ſæpe & locis pleriſque geminos etiam, ut in Aegypto fieri certum eſt: pariunt etiam tres, & quatuor, & quidem nonnullis locis valde id fit: ſed quinque quamplurimum naſcuntur: jam enim pluribus hoc evenisse conſpectum eſt. Et quædam viginti partubus quatuor edidit: quinos enim ſingulis partubus enixa eſt, majorq́ue eorum pars educari nutriri & adoleſcere potuit. Idem in Peloponeſo contigiſſe, Plinius [d] author eſt: & Aventinus [e], Henrico II. Imp. Altaichii inferioris Bavariæ monaſterio accidiſſe ſcribit. Sic Antigonus [f] de muliere quadã Alexandriæ, idem quod Ariſtoteles refert: eademq́ue in urbe, aliam quinque unà peperiſſe tres maſculos & duas fœminas, quas Trajanus Imperator ſuis ſumptibus ali juſſit: eademq́ue mulier anno circumacto tres infantes peperit. Similiter Albertus Magnus ſcriptum reliquit, quandam in Germania ſexaginta filios peperiſſe, quolibet partu quinque, quorum tamen nullus ad dimidium annũ pervenerit. Sic Auguſti Imp. ancilla in agro Laurẽto, uno partu filios quinque enixa eſt, ut Gellius [c] refert. Et Serapias Alexandrina, ut Cajus JC. [g] memorat.

Quamvis Ariſtoteles [b] crediderit, mulierem uno partu plures quàm quinq; parere nõ poſſe, attamẽ exempla aliquot, ſeptẽ, nouem, vndecim

n, duodecim, & plurium, ſubjiciemus. In Ægypto, ſeptenos uno utero ſimul gigni, Trogus autor eſt, ubi fœtifer potu eſt Nilus [d], Plinius. Et Lamiſſii [h] Longobardorum Regis mater totidem filios enixa, in piſcinam quandam projecit, inter quos Lamiſſius unus fuit, ab Agelmondo primo Longobardorum rege extractus. Idem refert [h] de quadam alia ſub Zenone Imper. quæ Agelmundi regis mater fuerat: at Paulus Diaconus [i], meretricem fuiſſe ſcribit.

Novem uno partu Comitiſſa quædã Quercurtenſis enixa eſt. Novem & vndecim, Dorothea [l] quædam Germana in Italia edidit gemino partu, primo quidem novem, altero undecim.

Duodecim uno abortu egeſta, in Medicorum monumentis extare Plinius [m] ſcribit. Irmentrudis [n], Iſenberti Comitis de Altorfu uxor, quæ pauperculam fœminam, tres filios mares eodem partu enixam, tanquam impudicam reprehendens, quòd impoſſibile videretur, ex eodem viro tres ſimul ſuſcipere, ipſa poſt annum, marito abſente, duodecim mares enixa, ex quibus obſtetrici vndecim, in proximo torrente Schercio mergendos commiſerat, metuens, ne de ipſius quoque pudicitia dubitaretur: Sed Comite obviam facto, conſervati, & wôlfi, ſic enim obſtetrix nominârat, appellati. Idem fertur de Matthiæ Golancerii [o] Epiſcopi Vladiſlavienſis in Polo-

 nia,

nia, Vladislao Locticо rege, ex quibus unũ illum vixisse, reliquis mox, ut nati erãt, mortuis.

Quindecim bene formatorum, quandam abortum fecisse Albucasis memorat. At Albertus [q] mulierem quandam in Germania cõfiguratis conformatisque jam in utero duorum & viginti infantium corpusculis, abortũ fecisse refert. Avicennam quoq; mulieris meminisse, quæ duos & viginti abortivos ediderit, Ravisius scribit: apud quem tamen [r] triginta tres leguntur, ubi Petrus Aponensis septuaginta tres, Albertus [q] septuaginta legisse videtur.

Triginta sex filios [s] vivos uno partu peperit Margarita, Comitis Virboslai uxor, in Cracoviensi agro. An. 1270. 20. Jan. Cromero & Guagnimio testibus.

Centum & quinquaginta embryunculorũ corpuscula, auricularis digiti magnitudine in pelvim ejecisse, Albertus [q] asserit. Cujus rei facta fides est tuniculis, quibus obvolvebantur conscissis: quorum pluribus dilatationis & constrictionis motus adfuit, vitam attestantibus: oculis tamen imperfectioribus: manuũ & pedum digitis capillaribus. Sed hæc historia cum naturæ limites excedat, ad miracula potius referenda: quam tamen duæ sequentes superant. Inprimis ea quam de Margarita Holstenij comitissa referunt [t], quæ An. Chri. 1313. Henrico VII. Imp. dierum anni numerũ (364.) fœtibus unius partus adæquavit: omnes matu-

etatis & humanę formæ: omnes etiam vivi
btiſati ſunt. Hanc ſuperaret ea quam Aven-
us [t] de Machtildi Comitiſſa ab Henne-
rg, Florentij IV. Bathavini Comitis filia,
Guilelmi Regis Romanorum ſorore refert,
æ Friderico II. Imper. mille quingentos
atuordecim (Cuſpinianus 350. pueros ha-
t) pueros ſimul genuit: qui ab Othone Tra-
ctenſi Epiſcopo avunculo, in malluvio ſa-
a aqua luſtrati ſunt, & poſt mortui: ſed fides
penes authorem: prætereo alias hiſtorias
ures, numerum diverſum partuum refe-
ntes.

Cauſam verò partus multiplicis, Empedo-
es ſeminis copiam eſſe putavit; quemadmo-
um & Ariſtoteles [x], in materiam cauſam re-
ulit, Stoici, eam in uteri varias cellulas [y] refe-
unt: in hoc enim ſemine variè diſtracto, &
onceptu fiſſo, fœtus plures gigni, haud ſecus
uam in fluvijs aqua cautibus alliſa vortigenes
eminantur. At id opinari, nihil rationis eſt,
nquit Ariſtoteles [z]: in mulierum enim gene-
e, iſta brutorum, ut canum & ſuum, uteri in
cellulas diſcriminatio, locum non habet. Mu-
ierum namque uterus, una cavitate præditus
eſt, ſuperficiaria quadam linea in ſinum de-
xtrum & ſiniſtrum diſcretus, ut plenius in
Theatro noſtro Anatomico, in uteri hiſtoria
docuimus.

Ex ſeminis copia, ſi eam facultas forma-
trix gubernare poſſit, generantur quoque
corpora

corpora enormis magnitudinis, ut ſunt Gigantes, de quibus cum Poëtæ [aa] ſint fabulati (ut de Atlante, quem Gigantum omnium maximum fabulantur, ut qui cœlum humeris ſuſtinuerit: de Typhæo [bb], qui omnium montium altior vertice, vel crurum tenus, caput aſtra tangebat: de Tityone [cc], novem jugerum alto, hoc eſt, ut jacens novem jugera occuparet: Antæo [dd] cubitorum ſexaginta: Otone & Ephialte, qui quotannis latitudine cubitum, longitudine verò ulnam increſcebant, Homero referente, de quibus capite de Ephialte dicturi ſumus, & aliis) factum eſt, ut Gigantes nullos fuiſſe, plurimi ſibi perſuaderent: At Gigantum hiſtoriam non omninò inanem eſſe, non modò Gigantum fabula, atque etiamnum monumenta quædam oſſibus inuſitatæ magnitudinis plena, diverſis in regionibus, partim aquarum inundationibus, partim terræ motu, aliòve modo detecta, convincunt: ſed ipſæ ſacræ paginæ hoc docent. Ex veteri enim codice divino diſcimus, Gigantes olim Enaquinos apud Amorræos [ee] dictos fuiſſe, & quidem ab Enaquo progenitore, cujus pater fuit Arba, gigantum maximus: ſic apud Ammonitas Zanzunes dicti, ut ex Moyſe [ee] Propheta & Joſua [ff] colligimus. Sic ex libris Regum [gg], Goliabus [hh], qui ſex cubitos & dodrantem longus: & Jeſbibenobus gigas Palæſtinus, Saphus, & alii. Sic & Heroas omnes miræ fuiſſe

proce-

procceritatis, apud Philostratum legimus: qua-
& Saulus [ii] primus Israëlitarum rex, nulli
orum pulchritudine cædebat, & cæteris o-
nibus humeris supereminebat. Ex historicis
cempla quædam subjiciamus: Boccatius [kk]
fert, in Sicilia gigantis corpus suo tempore
iventum, quod ducentorum fuerit cubito-
um, conjectura ex coxæ osse facto. Carthagi-
ensium duo, quorum alter vigintitrium, al-
r viginti quatuor cubitorum, Eumacho in
eriegesi: & in Bosphoro Cimmerio 24. cubi-
orum, Theopompo [ll] referente. Praxione
aritus, tredecim cubitorum [mm]: Orontes,
ndecim [nn]: Asterius, decem, [oo] & Ganges
[p] Aethiopum rex, ab Alexandro occisus. At
Iartibenus [qq] Suecus, in regno Helsingo-
um cubitorum nouem Syrbotæ gens, Noma-
lum Aethiopum, octo cubitorum ex Crate
Pergameno, Plinius [rr] Orestes septem, Pli-
io [ss]: quemadmodum & Eynnamus [tt] Sco-
us sub Eugenio. II. Scotorum rege. Sic Ge-
hæus [uu] quidam sex cubitos procerus: & Ar-
achees in Xerxis exercitu contra Græcos, à
ongitudine quinque regiorum cubitorum,
quatuor digiti deerant, Herodoto [xx] recen-
sente. Sic Arrianus, de gestis Alexandri Ma-
gni lib. 5. scribit, Asiaticos omnes ferè præ-
grandibus membris: in queis multi quinque
cubitorum, vel paulò minus, magnitudine.
Refert Cardanus [yy], in Mexici ab Hispanis ex-
pugnati sepulchris, ossa reperta, ita ut corpus
vigin-

viginti palmos excederet, hoc est, triplum ju-
stæ magnitudinis fermè hominum nostræ re-
gionis & ævi. Occurrunt aliquot exempla pe-
dibus dimensa. Quinquaginta pedum ossa
gigantis in Anglia [zz], alluvione anno 117
detecta. Triginta, in montana Galliæ Narbo-
nensis Rhodanus sepulchrum detexit, Caro-
lo VII. Rege [aaa]: quatuordecim Lithii Ihal
ossa in Scotia asservantur [bbb]: novem, ac toti-
dem unciarum Gabbara Arabs Claudii Cæ-
saris tempore [ccc], quæ magnitudo mirabilis
fuit: nam si in nostram redigatur mensuram
septem brachia lignea & quartam partem
cum sexta decima implet: quæ magnitudo
mirabilis; cum homo hoc tempore magnus
trium brachiorum longitudinem non expleat,
at, Cardano autore: octo pedum & semis
Maximinus Imper. qui uxoris dextro cheri-
pro annulo utebatur, Capitolino auctore: o-
cto, Agatho Atheniensis, tempore Hadriani
Imperatoris: quo tempore & * Hylli (qui
Herculis ætate vixit) ossa fuêre detecta, quæ
adeò grandia visa sunt, ut nō hominis, sed bel-
luæ esse credita sint; septem pedū suorum pro-
cerus Carolus Magnus [ddd] erat. Refert Lie-
bault. se duos Lutetiæ observasse, quorum al-
ter tantæ molis erat, ut prodigii instar populo
ostenderetur (quod Plin. [eee] de Nęvio Pollio-
ne refert) qui cum pedibus sustineri vix posset
scalis erigebatur, & erectus capite altissimum
tabulatum attingebat. Et Helmstadij Saxo-
num

m, ante paucos annos talis fuit, cujus scele-
n ibi habetur: quem superavit is, quem cum
c scriberemus, Anno 1613. hic Basileæ vidi-
us, Jacobus Dammen Lüneburgens. annorũ
ginti duorum cum dimidio, imberbis, qui e-
ctus manu altissimũ tabulatum tangere po-
at, ut qui pedum octo erat, manum habens
dem unum cum tertia parte longam; parvis,
referebat, parentibus natus, imò & ipse par-
genitalibus: quod Rhodig. eee de fœmina
oq; scribit, quæ paulò ante Gothicam vasti-
em Romæ visa fuit, corpore quodammodo
ganteo, cujus uterq; parens nec statuosorum
idem hominum proceritaté assequebatur.
Ex seminis præterea copia, si duob. integris
nstituendis semen nõ sufficiat, & tamen pro
o redundet, tum ex redundanti & superflua
ateria, vis πλαστικὴ format prętet naturę præ-
iptum membra plura non necessaria, scilic.
quorum sedes materia superflua detrudi-
r, vel sponte decumbit, quæ tamen potentia
onea sit ad partium illarum figuram effin-
ndam: idcirco plures partes corporis dupli-
ntur, quod etiam monstrosum est: deesse e-
m aut superesse quicquam, monstrum &
æter naturam esse scripsit Aristoteles fff.
ubet hic præterire monstra talia, qualia in
ëtarum fabulis habentur: quale fuit Bria-
us, quem quinquaginta ventres & centum
achia habuisse, fingit Homerus: item, cen-
manus Tiphæus, & centimanus Gyges: item,
Geryon

Geryon tricorpor, idemq; πεντάπηλος: Iten
Tityus ille immanis novem jugeribus distr
ctus: itemq; is, qui
Centum luminibus cinctum caput Argus habeb
Item, Scylla illa latrantibus inguina monstr
horrida: & similes fabulas missas faciamus, a
que ad rem veniamus.

Etenim nasci quosdam geminis agnatisq
membris, nempè digitorum pedum, brachi
rum, capitum appendicibus articulatim no
nunquam distinctis, quotidiana exempla d
monstrant: quæ tamen superfluæ & inutil
ut capita duo, brachia & crura quatuor, dig
sex: sic bicipites natos in agro Vicentino ann
Urb. 580. ternis pedibus, Amiterni 611. qu
ternis, 620. ternis & manibus & pedibus. 65
quaternis itidem manibus & pedibus, 58
Romanis historiis proditum est. Gigas qu
dam Gethæus [ggg] apud Israelitas, senos m
nuum & pedum digitos habuit: quod de qu
dam Bononiæ à se viso, Cœlius [hhh] refert: M
Curiatii filiæ duæ, senos in manibus digit
habuere, ob id sedigitatæ appellatæ, & Volg
tium illustrem in poëtica, Sedigitum appell
tum, Plinius [iii] refert: & de his quæritur D
gestis de ædilitio edicto, an morbosi credi d
beant. Sic genitale duplex, maris alterum, a
terum fœminæ, ut in Hermaphroditis, ut i
fra ostendemus: penem duplicem, in viro B
noniæ in publicis dissectionibus vidit We
kerus, referente Schenkio. Nonnullis test

eri tres, ut est apud Cœlium [hhh], qui Fran-
lo Philelpho tres fuisse scribit: Sic Bergomi
Venetorum; Coleonum familia illustris est,
cui hoc peculiare volunt, ut multis ex ea ma-
res tres habeant, fortè gentilitium familiæ
symbolum, tres testiculos nigros continens,
occasionẽ dedit: nam quod Agathocles [kkk]
Siciliæ tyrannus à Timæo τριόρχης dictus fuit,
incertũ an ab avo Triorchi, an ab effrœnata li-
bidine, sic dictus fuerit; & Fernelius in sua pa-
thol. scribit: se nosse tertium testiculum o-
mnibus cujusdam familiæ superare: & in cu-
jusdam typographi filio, Hollerii scholiogra-
phus vidit. Præterea ea, quæ intra corpus fi-
unt, quæ etiam rarius fiunt. Aliquando partes
quæ, facta collatione ad totum corpus, ma-
gnitudine plus justo crassiores observantur:
quemadmodum hoc anno 1613. Argentinæ
vidi puellam in Anglia natam, annorum sede-
cim, toto corpore rectè, utroq; pede excepto,
formatam: Cujus crus dextrum triplo totum
corpus superabat, & libras quinquaginta du-
as, sinistrum verò, viginti duas pendebat: in
illo digitos sex, in hoc verò tres habebat. Et
Thebaultius, Agennæ in Galliis puerum vidit,
crure crassiore quam totum corpus foret. Scri-
bunt Græci [lll] Pittacum Mitylenensem prin-
cipem unum è septem, ab Alcæo Poëta exule,
Charapoda appellatum, quod latos pedes traheret.

Quod si denique seminis copiam nimiam,
formatrix facultas gubernare nequeat, car-

nem informem aut mille alia monſtra produ
cet. Sæpè etiam ut Peucer.[mmm] monet, ex ſ
minib. conceptis, & jam embryone inchoat
ex ſuperveniente alio coitu, aut jam inchoat
pervertuntur, aut ruptis membranis embry
nem veſtientibus, vel ad latera dilabuntur, v
procumbunt, atq; ex mutato ſitu deforme
ſpeciem acquirunt: ſæpè permixtione, aut ma
teriæ novę affluxu, prima fœtuum lineament
à natura ducta, perturbantur ac vitiantur. Au
fit acceſſio in parte aliqua, vel alicujus memb
adnati, ac ſupervacanei, vel naturalis magn
tudinis regulã prætergreſſi, quod videl. in con
cipiendo fœtu, materiæ plus adfuerit (uti jar
dictum) quam quod parti illi conſtituendę ne
ceſſarium eſſet, vel aliena ſpecie prominenti
um παραφύσεων. Tales viſæ ſunt παραφύσει
in infante An. 50. Friburgi nato, cui præter a
ſpectum tortuoſum, & quadrilaterum, fron
tis loco ſolida & dura excreſcentia, vertici
loco altera eminuit. Sic ſi gemellorum inter
ſtitia fiſſa hiſcant, coëunt & coaleſcunt ipſi a
liâs toto anteriore thorace, aut obverſis pe
ctoribus, aliâs femoribus ex laterum conta
ctu, dorſo quandoq;, ubi ſeſe in partes adver
ſas convertunt: & vel cæteris partibus omni
bus liberis, vel pedibus conſertis, aut manibu
collo circumplexis: aut in mutuo complexu
humeris utrinq; circumjectis. Sic in Roman
hiſtoria An. V.C. 660. C. Lælio & L. Domiti
Coſs. geminas puellas, dorſorum concretion
con

...ntinuas, natas legimus; plura exempla ſci-
...lubensque prætereo.

...Iuc referri poteſt ipſius ſeminis diſſimilitu-
... & ſubſtantiæ ejus inæqualitas, ex inæquali
... emiſſione ſeminis utriusq; parentis, vel ex
...uſione ipſius per uterum ipſum; veluti acci-
...plumbo calefacto: quod ſi inæqualiter fu-
...n ſit, inęqualia efficit ſimulacra: ex quo vitio
...emine, deformes & inęquales partes ſuccre-
...e cõperimus: ut iis accidit, qui caput habẽt
...ſſius, grandius ac deformius: vel pedes, ma-
..., aut naſum, quã reliquo corpori cõveniat.
Altera cauſa eſt materiæ defectus, idq; aut
...oto, aut habito reſpectu, vel ad aliquam,
... ad plures partes futuras: & quidem par-
...ris affluxus, vel ſolius ſeminis, vel ſimul &
...guinis materni, cum ex hoc viſcerum &
...ſculorum, imò omnium partium ſimila-
...m caro, tanquam ex principio generetur, &
...eodem partes omnes tanquam adęquato a-
...nento nutriantur & augeantur. Hanc ob
...uſam, vel pumiliones, vel fœtus mutili, vel
...quibus partibus longè minoribus, quam
...i corpori debeatur, procreantur. Pumilio-
...s quidem & nani, ut ſunt Pygmęi, quos è ter-
...editos ferunt, ut indicat Philoſtratus [ooo], &
...ræcis quaſi πυγμαῖοι, à πυγόν, ſi Euſtathio [ppp]
...edimus, quod cubitali ferè ſint altitudine:
...rum enim longiſſimi duos pedes & qua-
...antem, ut Gellius [qqq], non excedunt, ſive ut
...inius [rrr], ternas ſpithamas longitudine,

hoc est, ternos dodrantes (id est 29. pollice
quare Spithamæi dicti: qui, ut Plinius sss,
extrema parte montiũ Indiæ, vel ttt Thraci
& etiam Garia uuu, vel ut Aristotel. xxx, in A
thiopiæ regione Troglodytica, unde Trogl
dytæ nomen, à subeundis cavernis accepê
habitant: & contra grues dimicarunt: non
nim, inquit Aristot. xxx, fabula est, (quod t
men aliqui voluêre, ut Viues yyy monet) qu
vulgò, de eorum statura (qua de re Plin. rr
& pugna cum gruibus fertur: quam Homer
zzz cantavit,

Ἀνδράσι πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέρουσαι.

Ubi Trojanorũ clamores, gruum volantiu
clangori comparat: & ut voluit Dictys Cr
tensis de bello Trojano, eo in eorum volan
ordinatu ratio indicatur: cum illud genus av
mira prudentia prǫditũ sit, ut est apud Plato
in Politico. Belli causa, cum agricolæ sint,
grues semina sublegant, eiq; regioni famẽ i
ducant: quare ut Mela[a] pro suis frugibus co
tra grues dimicando defecêre, & à gruibus f
gati creduntur, Plin. ttt & Solinus[b] qui & gr
militiam describit. Hinc Juvenalis Satyra 13

At subitas Thracum volucres nubemq; sonoram
Pygmæus parvis currit bellator in armis
Mox impar hosti captusq; per aëre cernis
Unguibus à sæva fertur grue.

Huc alludit & Ovidius[c],

Hanc Juno jussit certamine victam
Esse gruem populisq; suis indicere bellum.

U

de Pygmæa pusilla & fastuosa (tales n. ple-
rumq; sunt cæteris superbiores, præsertim fœ-
minæ) quæ propter brevitatē corporis Pygmæ-
a mater dicta, in gruem mutata canit: & se-
cundū Athen. [d], fœmina apud Pygmæos præ-
clara fuit, quā cives divinis honorib. colebant,
cū Deos, inprimis Dianā & Junonem con-
tempsisset, in gruem transformata, & Pygmæis
quā coluerant infensissimā hostē esse voluê-
runt. Plin. [e] Pygmæā gentem, abscessu gruū
a iis dimicantiū inducias habere tradit: In
his, jocos qui volet, Græcorū Epigrammata
consulat: sic apud Strabon. [f] sunt Penthaspita-
mi Megastheni, ubi ea quæ Plin. habet, adposi-
ta sunt. Pusio & Secundilla, sub Augusto semi-
pede majores, quare eorum corpora miraculi
gratia in cōditorio Salustianor. hortorū asser-
vata, scribit Plin. [g]. Lucium [h] adolescentulum
honestè natū, bipedali minorē, Augustus spe-
ctacul. exhibuit: & Sisyphū [h] inter bipedalem
staturā, ingenio tamen vivacem M. Anton. ha-
buisse fertur. Sic Conopas [g], duos pedes & pal-
mū longus, in delitiis Juliæ neptis Augusti: cu-
jusmodi & Andromeda, liberta Juliæ Augustę
fuisse fertur, cubito nō majorē, justa tamē ęta-
tis virū, in Psitaci cavea circumferri, Italia vidit,
Cardano [i] referente. Ante trienniū Anglus Jo.
C. Diechen nomine, 45. annorū, barbatus, pe-
des tres lōgus, hic Basileę & Bernæ (utrobiq; n.
eundum vidi) populo fuit ostensus: qui in memo-
riam revocavit Man. Maxim. & M. Tul. equites

Roman. quos cubitorũ duorum fuiſſe, Varr
teſtatur, eosq́ue in loculis aſſervatos vidiſſe
Plin. [g]. In quos quadrat elegantiſſimum Ep
gramma [k] Lucilli, ſtaturã Meneſtrati ridenti

Ἱππεύων μύρμηκι μικρέστατος ὡς ἐλέφαντι,
Δύσμορος ἐξαπίνης ὕπτιος ἐξετάθη,
Λακτισθεὶς δ᾽ ὡς εἶχε τὸ καίριον, ὦ φθόνε, φησ
Ὄντως ἱππεύων ὤλετο καὶ Φαέθων.

Quos verſus Auſonius [l] ſub Fauſtuli perſon
ſic convertit:

Fauſtulus inſidens formicæ ut magno Elephanto,
Decidit: & terræ terga ſupina dedit:
Moxq́ idem ad mortem eſt multatus calcibus ei
Perditus ut poſſet vix retinere animam.
Vix tamen eſt fatus, Quid rides improbe livor?
Quod cecidi? cecidit non aliter Phaëthon.

Non ſolũ nani & pumiliones, ex materiæ def
ctu generantur, ſed etiam cauſa in parentes r
ferri poteſt, qui adhuc pueri alios generan
unde non ſolum corpore parvo, ſed etiam d
bili naſcuntur, ſimiles Phyletæ Coo, qui att
ſtante Cœlio, tam parvo & debili corpore fu
it, ut ne à vento deportaretur, pilas plumbe
pedibus alligatas ſemper deportabat.

Sed hi, ut & ſequentes, ferè membris princ
palib. non deſtituuntur, ut cerebro, corde, h
pate, ſed externis mutilantur: Inſolens n. eſt
in obſervationib. noſtris ad Franc. Roſſeti c
partu Cæſareo librũ additis, monuimus: cor
mercatoris cujusdam Antverp. quod ex prin
generatione, hepate & liene deſtituebãtur, v

ava ex inteſtinorũ ſubſtantia carnoſa pro-
nte. Quemadmodũ & ꝙ Arrian. JC. Digeſt.
e militari ſcribit, Syllã & Cottam uno tan-
ı teſticulo fuiſſe inſignes; & auctor eſt Ulpi.
)eſt. de ædilitio edicto, ſanũ videri qui unũ
ticulum habeat quoniã poſſet generare. Sa-
qui uno teſticulo ſunt, ſalaciores eſſe, ꝓpter
tutem unitã conſtat. Sic an. V. C. 560. Ari-
ni ſine oculis & naſo: in Piceno, absq; ma-
. & pedib. natos, Rom. hiſtor. tradit. Vidi-
s ante annos 40. hic Baſileę (& aliũ præteri-
an. Argentinæ) brachiis carentẽ, pedib. vero
amos ſcriptorios adaptantẽ, iisq; ſcribentẽ,
ſaris ludentẽ, aliaq; pręſtantẽ. Simile exem-
i, ſed mulieris Lutetianę, quemadmodũ &
i quadragenarii (qui tandẽ, quia latro, rotæ
ixus) Paręus[n] recenſet: & Mercat.[o] fœminæ
eminit, quæ pedib. ad nendũ & ſuendũ loco
anuũ utebatur: plura exempla, ne lõgior ſim
m in trivio quoq; ſint, prętereo. Hinc natura
mellos parãte, aliquãdo biceps, uno brachio
ęditus, vel omnib. membris mancus, imò &
ſib. carẽs, naſcitur. Exemplũ habemus apud
ippo.[p]; Antig. uxor, quæ ad Nicomach. habi-
bat, carnoſum puerũ peperit, mẽbris quidẽ
pręcipuis corporis partib. diſtinctũ, magni-
dinẽ verò 4.[l] digitorũ qui non excederet, to-
sq; eſſet exoſſis, tandẽ etiã craſſus & rotũdus.
Tertia cauſa eſt, ſemen morbidum [q], vitio-
m, pollutũ δύσκρατον, qualitatéve peccans, &
nguis maternus: & quidẽ aut natura tale, aut

excrementorum in utero retentorũ admistio
ne ejusmodi redditum, sicq; natura materiam
inidoneam nacta, vitiosum partum produci.
Quemadmodũ & artifex quamlibet industri
us, opus feliciter inchoatum perficere nequit,
ubi vel materia improba est, vel instrumẽta re
tusa. Hinc videmus in plurib. partibus corpor
nostri, vermes crassos, lõgos etiã, pilosos & cor
nutos enasci: exempla transeo. Hæc causa, c
mulieres nonnunquam animalia pariant, u
bufones, lacertas, aliasq; res monstrosas: lice
sint qui aliam causam referant, utpotè si mul
er balneatura, ingressa sit aquam, in quam for
tuitò animalia prius sperma effuderint, quo
mulieris uteris fortè attraxerit & tale anima
formaverit: persuasi forsan ab Averroë [r] scri
bente, se novisse fœminam in vicinia cohabi
tantem, probis moribus & fidei integræ, qu
jejurando confirmaret, concepisse infantem
semine ex balneo attracto, quod profudisse
lasciviens mas turbator. Rectè profecto Jo. Ba
ptista Sylvaticus controver. 79. mulier illa, ve
noverat semen illud in balneo contentũ, ve
non: si non: quomodo asseverare potuit, se e
illo concepisse. Si noverat: cur tã infamis fuit
impudica, ut expectaret ꝙ uterũ ingrederetu
semẽ illud, alioquin ad sordes corporis abluẽ
das ingressa. Quæ Averrhoïs verba, in memo
riã revocant ea, quæ apud [s] Livium & Plin. [t] d
Tarquini ancilla referuntur: Tarquinio Prisc
regnãte, tradũt, repente in foco ejus apparuiss
geni

-itale è cinere maſculini ſexus, eamq; quæ
-ederat ibi, Tanaquilis reginæ ancillam O-
-iam captivam conſurrexiſſe gravidam, ita
-vium Tullum natum, qui regno ſucceſſit.
-d hæc Averrois opinio ridicula, partim quia
-e ſemen aquæ copia ſuffocaretur: partim et-
-m, quia uterus ſemen non attrahit, niſi cum
-luptate, qui ſolùm vel coitus, vel menſtruo-
-m tempore aperitur. Nõ minùs ridicula hi-
-ria Thomæ Aquinatis *; dicitur (ait) acci-
-ſſe cuidam puellæ jam pubeſcenti, quam
-opter pudoris cuſtodiam in lecto ſuo pater
-bebat: qui cùm in ſomno pollueretur, ſe-
-en ejus ad filiæ matricem deſcendit, & inde
-uella concepit: quibus motus ſibi perſua-
-et, poſſe fortaſſis mulierem abſque miraculo
- ſalva virginitate omnimoda concipere. O
-pidas fabulas: quemadmodum & hæc Al-
-erti Scholiaſtis ', qui quaſi per ſomnum ſic
-ribit. Si ſemen emiſſum ad terram ponere-
-ur ad matricem, poſſibile eſſet quòd conci-
-eret. Et ſæpiùs contingit, quòd in balneo, ubi
-ir ſperma emittit, muliere præſente, ipſa tan-
-quam in coitu concipiat, quia matrix eſt ma-
-imè attractiva, & ſemen adhuc vigens, nec
-xhalatione impotens, atque ideo fœtus pro-
-duci poteſt, quod experientia comprobatum
-eſt. Nam, addit, ſi felis ſemen ſuper ſalviam ef-
-funderet, atq; ſalviam hanc aliquis comede-
-ret, tum ex ſemine illo in viri ventre feles ge-
-nerarentur, per vomitum expellendi: ſed ab-

ſurda hæc miſſa faciamus. Quare Ludovic[...] Duretus, & Liebaultius referunt, ſe mulierẽ [...] diſſe, quę cũ totis novem menſib. gravida fui[...] ſet, omnibus quæ in legitimo partu evenire ſ[...] lent, mirificè reſpõdentibus, tandẽ nihil aliu[...] præter animalia quędã ranis ſimilia, unà cu[...] multis purgationibus cruentis & corruptis [...] nixa eſt. Similem vidi, quæ meo conſilio quo[...] uſa eſt, cùm jam ab anno ſe gravidã ſuſpicare[...] tur, partim ob menſtrua ſuppreſſa, partim o[...] motũ aliquem, quem alternis diebus in later[...] ſiniſtro perſentiebat, accedente quin etiã ven[...] tus tumore: quæ tandem ranã, bufonem, & ſa[...] lamandrã, ſed vomitu rejecit; inde venter de[...] tumuit, & ſanitati reſtituta eſt, ut pleniùs i[...] obſeruationibus noſtris Rouſſeto additis.

a *Lemnius l. 4. cap. 7. Paræus l. 24. c. 3.* b *7. hiſt. anim. 4* c *& Gellius l. 10. c. 2.* d *l. 7. c. 3.* e *l. 5. annal. Bojor.* f *i[...] mirabil. narrat. Phlegon. Trallian. de mirab. & long* g *Digeſt. l. 34. & Rhodigini l 4. cap. 23.* h *Sigebertus i[...] Chron.* i *lib. 1. de geſtis Longobard. cap. 10.* k *Brotuffu[...] l. 4. hiſt. Anhalt. c. 4.* l *Fr. Picus Mirandul. 2. hym.* m *l. 7 c. 11.* n *Bruſchius de Monaſterio Vinearum.* o *Cromeru[...] l. 11.* p *l. 2. chirurg. c. 76.* q *Rhodig. l. 4. c. 23.* r *9. de animali.* s *Cromer. l. 9. hiſt. Polonicæ: Guaginus in vita Boleslai V.* t *Annales Brunſvic. Brotuffus l. 4. hiſt. Anhalt. c. 4. Fulgent. l. 1. c. 6. Guiciardin in topograph. Fland. Crantzius in Vandalia. Gemma l. 1. Coſmoc. c. 6. Mizaldus in mirab. cent. 8.* u *l. 7 annal.* x *4 gen. an 4.* y *Rhodigin. l. 4 c. 23. ſeptem cellularum meminit.* aa *Ovidius 1. & 5. Metam. Heſiod. in Theog. Claudian. in Gigantomach. Bocatius l. 4. c. 1. & 68.* bb *Homer. in catal. Lucanus l. 4. Virg. 9. Aeneid. de cujus ſepulchro Ovid. 5. Metam. & Strabo l. 13. ex Pindaro: Natalis Comes Mythol. l. 6. c. 22.* cc *Homer. in Odyſſ. Pauſan.*

in Phocicis. Virg. 6. Aeneid. ubi Servium vide. Ouid 4. tam. dd Plutarchus in Sertorio. Strabo l.17.ex Gabia- de quo & Eusebius in Chron. ee Num. 13. Deutro 2. ff c.4 & 15. gg 1.Reg.17. 2. Reg. 21. 1. Paral. 20. 1. Reg.17. ii 1. Reg. 9. kk in Deor. genealo. ll lib.de amot. hanc & praecedentem historiã etiam Phlegon citat. m Theocrytus in Syracusanis nn Pausan.in Arcad. oo usan.in Atticis. pp Suidas qq Saxo Grammat. l.7. rr c.2. ss l.7.c.16. tt Haec Boëtius l.7 uu 1.Paralip. 20. l.7. yy l.8.de rerũ variet c.43. * Cardan.l.13.subtil. zz ebertus aaa Fulgentius l. 1.c.6 bbb H.Boëth. Scoticae cc Card.l.11 subtil p.634.ex Plinio l.7.c.16. ddd Cran- us l.2.Saxo c.7. eee l.2 c.6 fff 4.gen.an.4. ggg 2.Re- m 2.& 1.Paralip.20. hhh l.17.c.12. iii l.11.c.43. Rho- l.4.c.3.quod senis plerumque digitis, Alex ab Alexandro 1 genial.c.9 kkk Rhodig. l.24.c.4. lll idem l.4.c.11. mm l.15. divinat c 4. nnn Mercat. l.3.morb.mul.c.7. oo in imaginib in Herculis mentione, & Rhodig.l.20.c.28. p idem l 4.c.3. qqq l.9.c.4, rrr l.6.c.2. sss l 9 c.19. tt Plin l 4.c.11. uuu Plin.l.5.c.29. xxx 8.hist.an.12. yy in lib 16.August de civit.c.8. zzz Iliad.3. in princ. vi- e & Scholiastem. a l.3.c.18 b c.15. c 6.Metam fab.5. l.9.c.16. e l.10.c.23. f l.18. g l.7.c.16 h Ravisius i 11. e subtilit. p.635. k in Epigr. Graecis. l epig.115. m l.8.c. 9. n l 24 c.6. o l 3.c.7. p 2 epid.sec.2 circa fin. q Lie- ault. Lemnius l.1.c.15. r Rhodig.l.4.c.10. s l.1. t l.36.c 7. u quodl. 6. ex quo Delrius disq. Mag. l.2. q.15. x l. de. orm. hom. c.1.de gener.embryon.

CAP. IX.

De monstrosorum partuum causis ab uteri mala conformatione & formatrice facultate.

QUarta causa partuum monstrosorum in uterum referri debet, & quidẽ in ipsius,

vel à prima origine malam conformationem, vel à supervenientibus morbis introductam mutationem. A prima origine, ut si is minor fuerit quàm par sit, si angustior, si incurvus & inæqualis, si hac illácve se contorqueat. Quare Empedocles [a] & Diphilus cùm causas ortus monstrorum agnoscerent seminis copiam, aut inopiam, seminis corruptionem, & uteri in amplitudine, angustia, & figura depravationem, hanc maximè celebrarunt: quod in fœtuum ortu, rem perinde ut in metallorum & rerum fusilium formatione se habere crederent. Ut enim [b] in opere fusili, si vasculum aut receptaculum obliquum, anfractuosum, triulcum, angulosum, distortum, rimosum, dissolutum, maleque cohærens ridiculas imagines, absurdaq; simulacra produci videmus: ut si in protoplasticem inæqualem, plumbum, aliámve materiam fusilem projiciamus, numisma deforme fit. Sic si Uterus malè constitutus sit, si in alterutrum latus inclinet, nunquam natura decentem exactamque formam expresserit. Nam cum Physicorum sententia, locus locati forma sit, necesse est, ut ea, quæ strictioribus locis conclusa tenentur, motionum suarũ libertate prohibita, diminuta sint, manca & mutila.

Hanc ob causam Hippocrates [c] scripsit, mutilas, mancas & debiles, majori ex parte propter uteri vitiosam constitutionem generari, quando scilicet is angustior est, ita ut fœ-

tus

ro completè augeri non possit. Sic etiã quan-
mmajor est & capacior, tunc infantes crassi-
& statura parentibus majore generantur.
i videmus fructus arboribus adhuc hæren-
, si antequam ad debitam magnitudinem
venerint, angustis vasis includantur, justis
crementis prohiberi. Quod Hippocrates
cumerum exemplo comprobat, quos in an-
is formam typos ipsis adolescentibus ac-
mmodando crescere videmus: sic & in fœ-
bus animalium evenire potest.

Nam licet [d] natura nonnunquam uberem
ateriam propagandæ sobolis sit nacta, suis-
ie viribus ac facultatibus affatim instructa
ristat, illam tamen subinde impediri con-
ngit, quò minùs omnia exactè perficiat, ac
enustam corporis formam, decentesque ar-
culos exprimat atque effingat, ita ut infans
iquando parte aliqua trunca atque inelabo-
ata, in lucem prodeat: fit enim plerumque, ut
terum angustum consequatur, splenem in-
uratum & callosum, coxendices eminentes
que introrsum retortos, aliaque obstacula,
uæ infantem adolescere prohibent, atque o-
nnibus suis numeris absolvi; siquidem cor-
oris partes teneræ ob tantas difficultates &
npedimenta se dilatare nequeunt, oblatoq;
limento frui: sed sisti contingit & cohiberi,
uò minùs in speciosam utilemque articulo-
um formam excrescant. Simile enim quid-
am huic rei obvenire mente concipio, quod
arbori-

arboribus, quæ in ſaxoſo loco conſitæ ſunt, ita ut radices ſe undiq; diffundere nequeant, ſed obſtaculo impeditæ retorquentur atq; incurveſcunt, repulſæq́; reſiliunt. Sic in corpore humano cùm infans effingitur, vel loci anguſtia, vel alimenti inopia, aut calli cujuſdam objectum obſtat, quò minùs membra articulatim diſtinctéq́; efformari queant. Exemplum habet Lemnius [d]: puellam, ſcribit, vidi nõ ignobilem, trunca ac tuberoſa manu, quam cùm mihi contrectandã parentes exhibuiſſent, digitorum contactu deprehendi, articulos qui naturæ munere erupturi erant, intus convolutos, atq; in ſe retortos, ita ut nullam digitorum effigiem exhiberent, ſiquidem omnes hujus membri partes, tum oſſiculorum ſeries & cõnexus, quibus manus complicari, vel expandi ſolet, intrò delituiſſe comperti ſunt: Stumpen Germani vocant. Ita errorem hunc, & naturæ vitium inde contractum pronunciavi, quòd ea vis ac facultas quæ formationi fœtus inſiſtit, omnibusq́; ſui partibus conſumere hominem nititur, aliquo impedimento ꝓhibita ſit, quo minùs articulos perficere potuerit: atq; in manus ſpecioſam decentemq́; formam producere. Cùm enim mater ſplenis duritiei obnoxia eſſet, ac femellæ in id latus nempe ſiniſtrum declinent, ex ejus viſceris affectu, cui partes illæ tanquam ſcopulo ac cautibus illiſæ incubuerunt, informem atq; indecoram ſpeciem ſunt conſecutæ.

Quin-

Quinta causa in facultatis formatricis vi-
m referenda. Etsi enim informatrix facultas
ini insidens, omnium membrorum pater-
um simulacrum habeat, si tamen non æ-
liter ab omnibus illis excitetur, ad simile
s perficiendum, eo quòd facultas hæc in
u efformando, singulis simulacris non suf-
enter applicetur, idcirco dissimilitudo na-
m ad parentes: quòd si etiam vis hæc for-
trix inordinatè per semen distribuatur,
nstrosi partus necessariò fiunt, partes in
diverso locando. Sic aliquando forma-
materiam vel seminis, vel sanguinis, vel
usque regulare non potuit, quæ monstro-
m causa potissima videtur. Et hoc est, quod
stoteles * voluit, ostendens facultatem &
tum generantis à materia impediri, dicens:
n ita seminis genitalis & naturæ in effor-
ndo fœtu motus solvuntur & inordinan-
, & eo usque procedendo à semetipso de-
erent, ut demum ne homo quidem, sed
mal tantum aliquod existat, hujusmodi,
e gignuntur, monstra appellari meritò so-
t: Neque enim quod genitum est, generan-
spiam simile evadit, sed extraneum maxi-
& alienum, & quæ superest materia à se-
ne & vi formativa, non superatur, homo
dem ex homine eo non nascetur, sed tan-
n animal, quod universale servetur in ge-
atione, pereat autem, quod singulare &
ividuum est.

Mate-

Materia autem facultatem hanc impedi-
potest, vel si parcior, vel si copiosior, vel in-
qualis substantiæ sit, idque vel ratione effusi-
nis, vel vitio crassitiei, duritiei, aut corrupti-
nis tam seminis quàm sanguinis materni. Qu-
re Galenus in facultatis formatricis debilit-
tem referri docuit.

Hinc fit, quòd partes vitiosæ & mutilæ g-
nerentur, malæque efformentur, ut videre
in iis, qui capite acutiore sunt, qualem Ther-
ten Græcorum omnium fœdissimum (que
πυθηκόμορφον Lycophron appellavit) Hom-
rus [f] descripsit, qui φοξος ἔην κεφαλὴν, quot-
men in loco in ea sententia fuisse videtur, co-
poris turpitudinem, animi quoque improb-
tatem ferè comitari, uti etiam Socrates ce-
suit. Unde adagium [g], *Thersitæ facies*, cujus
Suidas meminit. Etsi non desint, qui data
pera nonnullas corporis partes aliter quà
natura instituit, informent, modumque pr-
cisè [h] Hippocrates [i] ostendit, & quomodo
faciant Scythæ, qui Phasin accolunt, qui μ-
κροκεφαλοὶ erant, capita omnes justo longio
habentes, cùm nulla alia gens sit, quæ simi-
capita habeat. A principio quidem, instit-
tum hominum causam dedisse videtur, ut si
tam longis capitibus: nunc autem natura ip-
cum lege conspiravit. Siquidem generosi-
mum apud eos putatur, caput habere quà
maximè longum (ut apud Persas, nasus aqu-
linus, quos Græci grypos appellant, hos pu-
ce

...enos [k] putant: eò quod Cyrus ejuſmodi
...e naſum habuerit: & Ariſtoteles [l], ma-
...nimitatis notã eſſe putat, & ad aquilã perti-
...r: quod ſanè etiam in magno illo Henri-
... V. Gallorum & Navarræ Rege vero he-
...etiam notatum) legis verò, vel potiùs con-
...udinis initium hoc fuit. Quum infans re-
... natus eſt, caput ejus adhuc tenerum ac
...le exiſtens, quàm celerrimè nutrices ma-
...nis refingunt, conſtringendoque cogunt in
...gitudinem augeri, vinculis adhibitis, aliis-
... inſtrumentis opportunis, quibus rotũdi-
...capitis inhibeatur, longitudo augeatur. Ab
...uſmodi lege ſive inſtituto, principium na-
...e datum, temporis verò progreſſu in natu-
... penitus abiit, ut non eſſet neceſſe ampliùs
...em adhibere. Sic Pericles [m] Athenienſis,
...ite fuit oblongo, reliqua corporis forma
...enti, quare Poëtæ Attici Scinocephaleum
...arũt, & dicteriis exagitarunt, ut Galenus [n]
...ert: ut & Philocles Poëta Comicus, capite
...ποψ, ἤγουν ὀξυκέφαλος, inſtar upupæ faſti-
...to, Suida referente.

Quum enim ſemen genitale (materiam ſi-
...portionem alimenti utilis, & ultimi intelli-
..., ex qua ſemen genitale ortum ſumit, ut in
...ro de ſimilaribus partibus pleniùs diximus)
... omnibus corporis partibus procedat, à ſa-
... quidem ſanum, à morbidis morboſum,
...rque ut ex calvis calvi gignantur, & ex cæſiis
...ii, & ut plurimum diſtortus diſtortum ge-

neret, eademq; ratione fit circa reliquas fo
mas, quid prohibebit quò minùs ex macroc
phalis, macrocephali gignantur? nunc aute
non naſcuntur ita magnis capitibus, cùm co
ſuetudo non ampliùs duret, per hominum i
curiam intercepta.

a *Paræus l.24. c.8.* b *Lemnius de occult. l 1 c.8.* c *l de*
nitur. circ fin d *Lemn l.4. c.7.* e *4 gen anim 4.* f *Ili*
& g *Eraſm. in adag. chil. 4. cent. 3. adag. 80.* h *Portus*
mag nat. l 2. c 18 Lemn l 1. c.15. i *lib. de aëre, aq & lo*
k *Plutarch. in Apoph. & Politic. & Cœlius Rhodig l.8.*
l *lib. Phyſiog. c. 6.* m *Plutarch in Pericle.* n *6. Epid. con*
aph. 37. & Rhodigin. l. 20. c. 12.

CAP. X.

De monſtroſorum partuum cauſis ex ternis ratione utriuſque parentis.

CAuſæ externæ monſtroſorum partuum
cùm vel in utrumq; parentem ſimul, v
in matrem ſolam referri poſſint, de illis h
capite agemus, quæ vel conjunctioni cont
leges naturæ factæ, libidiniq́ue nimiæ, v
morbis hæreditariis adſcribi poſſunt.

Prima cauſa, eſt conjunctio [a] maris cu
fœmina menſtruis fluentibus: quod eni
tunc concipitur, deforme, gibboſum, claud
curvum, mutilum, mancum, imperfectum
monſtroſum, non ſolùm corpore, ſed & ing
nio ſtupidum, hebes, ſtultum, rationeq́ue c
rens naſcitur: quam ob cauſam DEUS in v
teri Teſtamento per Prophetã Moyſem eju

mo

-di conjunctionē penitus prohibuit. Qua-
-cavendum à concubitu, donec ex toto pur-
-a fuerit, cùm nil citius & promptius mon-
-sum conceptum efficere possit, quam san-
-s ille menstruus, quem natura tanquam in-
-lem & superfluum expellit, si materia ge-
-aræ fiat: hic enim malitia (ut creditur) sua
-inis genitalis & facultatis formatricis vi-
-superat.
Secunda causa, est conjunctio [b] enormis
detestanda tam viri quàm mulieris, qui
-torum instar voluptatibus sese emancipa-
-solent, nulla habita ratione temporis & le-
-m à natura ordinatarum, & sic per inordi-
-tos [c] coitus semen in loca non debita dela-
-tur.
Tertia causa, est libido [d] nimia, & cupidi-
-s insatiabilis: quamvis libido nimia plerum-
-e sterilitatem inducat, cujus nomine scor-
- infœcunda sunt: licet Dioclis Medici fue-
- opinio, ideo steriles esse, quia in coitu fre-
-uenti semen non effundant: propter quod
Messalina illa Claudii Imperatoris uxor, mu-
-er detestandæ & prostitutæ libidinis dicere
-lebat [e], etsi à viro centies in die calcaretur,
quidem lassari, non autē satiari, eò quod se-
-en nō emitteret. Hæc enim Sabellico [f] refe-
-nte, ut ad satietatē se expleret, Lyciscæ pro-
-itutæ mulieris nomen mentita, sæpe lupanar
-ub noctem adiit, & cū famosissimis meretricii
-uæstus scortis, coitu certavit: ex re fœdissima,

palmam sibi viginti quinq; virorum congressu quærens. Ut Satyrus inquit:

Et lassata viris, nec dum satiata recessit.

Imò cogebat, Xyphilino [g] scribente, etiam cæteras mulieres luxuriosè & petulanter vivere, efficiebatque ut multæ in palatio viris suis præsentibus ac videntibus, cum adulteris coirent, Imperatore multo tempore harum rerum ignaro: propterea quòd Messalina ancillulas quasdam ei suggerebat, quibus cum rem haberet. Sic multos ipsius libidini nō parentes, occidi curavit. Nec adulterinis contenta, maritos quoq; multos habere concupivit: nam Cajo Silio nupsit, harumque nuptiarum causa convivium magnificum fecit, eique regiam donavit, in qua omnes Claudii thesauros pretiosissimos congessit, eumque extremum consulem designavit. Id cùm Narcissus Claudio nunciasset in hortis Lucullianis, ictu à Tribuno transfixa est, quòd timeret, ne simul cum uxore, quam aliàs ardentissimè amabat, imperium quoque amitteret: ut Suetonius, Dion, Zonaras & Cuspinianus referunt.

Si verò conceptus fiat, quia tunc semina admodū debilia & imperfecta, debilem quoque & imperfectum fœtum sequi necesse est: seminis enim defectu præcedente, cōsequens est, fœtus quoq; defectum sequi: & contrà, si superfluum semen fuerit, ex superfluo superflua generari facilè colligitur. Causas hasce propositas Lemnius [h] sic eleganter expressit,

Mulie-

Mulieres Belgicæ, potissimùm quæ oras
ritimas accolant, cùm tumultuosæ sint, at-
e inquietæ in peragendo concubitu alienas
uetasque formas subinde embryoni indu-
nt: nec solùm molam, hoc est, rudem, infor-
em atq; inelaboratã massam, quę ferri aciem
puit, proferunt, sed quiddam deformi spe-
, quod palpitet ac vitale existat, formamq́;
choati operis obtineat, qualem artifices ru-
bri penicillo adumbrare solent. Nautæ si-
idem, quibus ferè sunt addictæ, ubi ex lon-
diutinaque peregrinatione ovantes in por-
m sunt delati, plenisque velis ostia subeunt:
nfestim uxores suas ineunt, nulla habita
enstrui decursus ratione, nec observato in-
rlunio, Lunæq; coitu, quo tempore ob men-
um defluxum congressus noxius esse solet ac
erniciosus; nequit enim semen coalescere,
ec debitè cum muliebri sanguine uniri. Quo
, ut genitura vel effluat, vel si omnino cohę-
re contingat, non possit natura confusam
aleque cohærentem materiam elaborare.
ec solùm virorum incontinentia culpanda
t, verùm & mulierum, quibus cùm jam pri-
em non sit rei Venereæ facta copia, ultrò se
onnunquam viris subjiciunt, atque avidè se-
en rapiunt, ut famelici cibum, ac Cerberus
ffam. Eoque fit, ut uteri facultas, aut prorsus
spe generandi excidat, prolisque successu
rustretur, aut si quid efficere tentet, operique
anum admoliatur, monstrosam quandam

formam ab hominis ſpecie prorſus alienam
embryoni inducat. Nonnunquam poſt trim
ſtre ſpatium fœda illa colluvies effluit, ac fi
ſtulatim, confertimque erumpit indigeſta c
geries quaſi navem ſentina exhauriri conti
gat. Huic affinis eſt effluxus quidam, mul
torminibus preſſurisque mulieribus infeſti
noſtrates, quòd quarta ſilentique Luna, c
jus vi menſes defluunt, conceptus inchoa
cæperit, Lunarem partum, aut populari vo
Monekind indigitant. Perficitur autem ſp
rius hic conceptus, nonnunquam citra vi
lem operam, ex imaginaria Venere, in iis qu
admodum pruriunt, impenſeq; ſunt ſalaces
laſcivæ, ſic, ut ex crebro virorum contuitu c
tactuque, muliebreque ſemen cum ſanguin
menſtruo conglobari contingat ac coaleſcer
ipſamq; facultatem uteri atq; inſitum calore
rudimentũ aliquod animãtis meditari: verũ
cùm deſit cauſa formalis, nempe viri ſemen, c
pificis rationẽ obtinens, materia, quam mulie
ſuppeditat, alienã abſurdamq; formã aſciſcit.

Nonnunquam tale quiddam mutua viri c
pera conficitur, cùm vir quarta Luna, ſilentiq
ſydere, ac quarto à Lunæ coitu die, quo men
ſes defluunt, mulierem ſubigit, non obſervat
naturæ curſu, ut qui fluctui obnititur, æſtuq
adverſo navigationem inſtituit. Id noſtrate
contra Lunã micturire (teghen de mone ghe
piſt) proverbiali figura, Latini, Quarta Luna
natos, vocant. Quod inauſpicata vitæ princi-

pi-

habeant, prętereà naturæ ordinem & mo-
n generationis primordia ſint conſecuti.
o fit, ut infelicẽ plerumq; in aggrediendis
us ſucceſſum obtineant, q tali ratione con-
untur. Siquidem cũ erumpentibus men-
is mulieri vir commiſcetur, ſiſti fluxũ con-
git obducto viri peſſulo, labentemq; ſan-
nem reſilire, ac regurgitare. Cujus experi-
ntum capere licet ex doliis, cadisq; vinariis,
; in ſanguinis è naribus fluxione, in quibus
fluentẽ liquorem immiſſo embolo, licioq;
orto cohibemus, ac reſtringimus. Hoc autẽ
cõſultũ, nec neceſſe eſt, pmanantem ſan-
nẽ ſiſtere, cùm utile ſemẽ, tali uligini com-
xtum, nõ poſſit purũ putumq; hominem ef-
mare. Materia ſiquidẽ eſt improba atq; in-
bilis, minusq; apta, ut concinnam formam,
centemq; figurã aſſequatur. Quo mihi juſta
ione idq; ex Dei præſcripto inhibuiſſe vi-
eſt Moyſes, ne quis congrediatur fœminæ,
juſmodi inquinamentis conſpurcatæ. Dici
im vix queat quid labis ac contagii his infe-
ur, quid detrimenti, quæ valetudinis incõ-
oda concipiant, q ad eum modũ conſtituta
mina, cupiditatib. ſuis impotentius indul-
nt, illumq; avidius amplexantur. Senſim n.
rpit cõtagio, totũq; corporis habitũ invadit,
q; Elephantiaſi, lueq; Venerea tacitè inficit.
uod equidẽ pagit celerius, ubi mulier cõta-
oſo aliquo morbo, quod ferè pſtitutis nunc
lgare eſt, ſit imbuta. Sic n. pſentaneo veneno

obvia quæq; polluit, contactuq; omnia fœ
Quamobrem non est quòd quispiam magn
pere miretur, unde tot monstrosi partus,
deformes hominum species, tot passim fic
mutili, distorti, vari, repandisque cruribus,
circa podicem atq; in inguine condyloma
bubones, tumidæque mariscæ. Quod ad a
mum verò attinet, tot passim stupidi, ob
viosi, bardi, blitei, deliri, stolidi, rationis
opes, amentes: cùm non aliunde, quàm ex
normi decubitu, atq; intempestiva Ven
hæc proveniant, vel potiùs ex vitioso cor
ptoq; progenitorum semine in posteros de
ventur. Hinc secum quisq; expendat, qu
sint crudeles in sua pignora, qui illa tantis m
lis involvunt, quales præ cæteris existunt, q
quarta Luna, hoc est, profluente mensium
luvie, concubitum non exhorrescunt, liber
que propagandis operam impendunt. Hoc
nim efficiunt, ut quos excitant liberos, omn
bus dotibus naturæq; muneribus, quibus b
ne nati abundè fruuntur, destitutos esse co
tingat. Ad nullas siquidem functiones obeun
das, ad nulla munia, nullasq; res præclaras su
appositi. Quod si attentare quippiam pergan
nullum habent in rebus aggrediendis su
cessum, nullumque optatum aut prosperum
eventum. Sunt enim inabsolutæ naturæ,
qui naturales facultates, quæq; ad actionē ho
minibus sunt adjumento, imminuta mutilaq;
habent atq; imperfecta, idq; nō suo, sed paren
tum

[..]m errore, qui præter decorũ, cõtraq; naturæ [..]rinem negotium procreandæ sobolis sunt [..]ressi. Quo effectum est, ut multa illis sub[..]cta ereptaq; sint, aut saltem parcè, malignè [..]tributa, quæ aliis effusè atq; affluenter ob[..]erunt. In animo verò, non minus gravem [..]turam patiuntur. Sunt enim à communi [..]manitatis sensu prorsus alieni, stupidi, ob[..]i, inertes, nec præstantia doctrinæ, nec acu[..]ne ingenii, nec inventionis subtilitate, nec [..]nsilio aut prudentia, cæteris ulla parte con[..]endi. Hæc & pleraque alia documento cui[..]e esse debent, ut in cõgressu mutuo, omnia [..]center, debitoque ordine peragantur, ne [..]id incommodi, aut detrimenti naturæ con[..]gat inferri. Hactenus Lemnius.

Sed & hoc notatu dignum; etiam tunc, [..]ando gravida nimia libidine turget, & ex [..]equentiori congressu, uterus seminis ejacu[..]ti aliquid rapit; aliquando hujus novi semi[..]s adventu, incepti fœtus formatio inter tur[..]atur, vitiatur, & turpi aliqua nota fœdatur: [..]uemadmodum aliquando & superfœtatio [..]le qua alibi) causatur.

Quarta causa, dependet à morbis utriusq; [..]arentis, sive morbi sint hæreditarii, sive acci[..]entarii, ob hos enim infantes monstrosi & [..]eformes gignuntur: Sic videmus ex claudis [..]laudos, gibbosis gibbosos nasci: sic simi si[..]nos, balbi balbos, nani nanos, mutili mutilos [..]æpè generant ob causam ab Hippocrate [i] his

verbis expressam: Ubi morbus aliquis ipsis & humido ipsorum acciderit, à quo semen provenit, genituram non totã exhibent, debiliorem autem juxta mutilatã partem: quare nihil miri mihi videtur, si etiã mutilentur, quemadmodũ & parens. Huc quoq; referri possunt ea quæ de Macrocephalis superius ex Hippocrate adduximus, qua de re plenius in libro nostro de partib. similarib. part.1. cap.8. egimus. Nec abs re fuerit adponere histor. ab Aristot. [k] adductam: refert namq; in Chalcedone, cũ cujusdam pater brachio esset compuncto, filium ex eo natum idem retulisse, confusa tamen nota. Apud nos, Georgius Hertz sutor, cum alterum pollicem pedis maiorem haberet, & ipsius filia, quæ ipsi unica erat, simili pollice fuit, quod tum primum observatum, cum zelotypia erga uxorem laboraret, eò quod plurimis annis cum ipso in matrimonio sterilis vixisset.

Quinta causa: ex seminum diversæ [l] speciei confusione, monstra quoq; generantur (licet Galeno hoc impossibile videatur) ut Aristoteles voluit 5. hist. anim. 18. qui posteaquã ostendisset, cur in proverbio sit; Africam semper aliquid novi afferre (quemadmodum suprà capite 8. monuimus) subjungit: sed & alibi coitu alienigenarum procreari apertum est: ut in Cyrenensi agro, lupi cum canibus coëunt: & Laconici canes, ex vulpe & cane generantur. Indicos etiam canes, ex tigride & cane gigni confirmant: Verùm non statim, sed tertio

coitu:

tu: primò enim belluinos adhuc catulos
creari ajunt: alligantur canes locis deser-
& nisi bellua incensa libidine sit, sæpè la-
antur: hæc Philosophus. Quare dicimus
gulas partes ex sese propagatas, figuris quos
νάμει habent, confirmari, atq; ita fœtus ex
crepantium rerum partibus ac figuris, ob-
eno fœdoq; aspectu componi. Horrendum
fectò dictu, hominem omnium animali-
principem, & quod summum, ad Dei i-
ginem creatum, cum bruto concubitu fla-
iosè misceri, ita ut proles biformes, semiho-
nes & semibeluæ nascantur. Exempla quæ-
m subjiciamus. Nota est Minotauri [m] fabu-
qui usq; ad humeros taurus, cætera homo
isse fertur, ex Pasiphaë Minoïs regis uxore
Tauro pronatus (cujus amorem Neptunus
jecerat) cum quo Dædali beneficio intra
accam ligneam inclusa, & corio juvencæ te-
a concubuit, atq; ex eo monstrum biforme
ncepit, cui Minotauro nomen: hinc Poëta:

Creverat opprobrium generis, fœdumq; patebat
Matris adulterium monstri novitate biformis.

Martialis:

Junctam Pasiphaën Dictæo credite tauro, &c.

Virgilius 6.

Hic crudelis amor tauri, suppostáque furto
Pasiphaë, mixtumq; genus, prolesq; biformis,
Minotaurus inest, Veneris monumenta nefandæ

el rectius, ut Servius [n], cum Tauro Minoïs
egis scriba (Plutarchus ducem seu præfectum
fuisse

fuisse tradit) in Dædali domo concubuit, un
ex nomine æquivoco fabulam natam esse, i
telligi potest: utpotè adulterii fama dissipat
Poëtæ fabulas sunt commenti. Quod Pa
phaës exemplum docet, mulieres nobilis
mas magnis viris nuptas, sæpè amore libidin
so ita flagrare, ut pudicitiam suam hominib
etiam turpissimis, brutorum animalium no
dissimilibus, prostituant. Vocant autem Mi
notaurum, non modò puerum, adulterio co
ceptum, quasi Minoïs & Tauri filium: sed e
iam ipsum adulterum, quasi Minoïs tauru
proletariū. Fuit enim Minotaurus, qui à The
seo victus & occisus est, ipse mœchus, test
Plutarcho: Transeat quoque Polyphontes
Hipponi Triballi filiæ fabula [o], cui Venus in
sanum Ursi amorem immisit, ita ut cum ill
corpus miscuerit & pepererit filios duos A
greium & Oreium maximos, & robore ingen
ti, qui omnes ob Deorum & hominum con
temptum, in animalia, mater quidem in sty
gen avem, Oreius in leporem, & Agreius in
vulturem fuerunt transmutati, si Bæjo in sua
Ornithologia fidem adhibere placet. Narrat
Plutarchus in convivio sapientum, in domo
Periandri, à Pastore infantem ex equa & ho-
mine natum, allatum fuisse: cujus caput, col-
lum & manus hominis essent, cætera equi, e-
julatus infantium. Idem [p] tradit, Fulvium Stel-
lum muliebri odio equæ se commiscuisse, quę
puellam formosam pepererit, quam Hippo-
nam,

r, in cujus tutela equi ſunt, appellarunt. I-
q: Ariſton nobilis Epheſius juvenis, mu-
m genus exoſus, ex aſina puellam formo-
nam ſuſcepit, Onoſceliam ab eventu di-
i, idque ex Ariſtocle Lampſacene Stoico.
Crathis adoleſcens, in urbe Sybari capra-
ut Ælianus [r] ſcribit, cum libidinis amore
aret, in eam amoris caprini conſuetudi-
cecidit, ut caprarum formoſiſſimam in a-
æ numero haberet, donaque ei daret, he-
m, juncum, & ſmilacem edenda objici-
o, os illi ad oſculãdum ſuaveolentius red-
s: utique mollius, tanquam ſponſa, dor-
et, ei herbas molles & teneras ſubſterne-
quod ut hircus dux gregis perſpexit, riva-
e laborare cœpit, & cum eum ſomnum
ere deprehendiſſet, impetu facto, cerebrũ
inuit, puer autem ex capra ſuſceptus, crura
uit caprina, faciem verò humanam. (Sil-
us infans humana facie, ſed caprina habẽs
a, ſcribit Majolus.) Hanc hiſtoriam Rho-
nus [s], quoque refert. Qui volet, eundem
anum [t] conſulat, de puero (apud Solos
Ciliciæ civitas eſt) cui Xenophonti no-
, quem canis: & de Glauca cithariſtria,
m ſimiliter canis adamavit: alii tamen ab
re, alii ab ariete adamatam ferunt. Sic Ro-
, mulier adulterii à marito accuſata dicitur:
lter in judicio canis eſſe prædicabatur: de-
henſi enim ſunt canes cum mulieribus Ve-
is conſuetudinem habere, Æliano [u] affir-
mante.

mãte. Herodot.[x] refert, ſuo tempore hircũ pa-
làm cũ muliere coiviſſe: & Straboni[y] in Sebẽ-
nica præfectura Ægypti, urbs eſt Mendes, ubi
Pan colitur & hircus animal: quo in loco (ſe-
cundũ Pindar.) hirci cum mulieribus coëant.

Ultimumq; Nili cornu caprarum paſcũtur greges
Et Laſcivi mulieribus admiſcentur hirci.

Etiam cum Cynocephalis mulieres coire
Ælianus[u] teſtatur, quod Pindarus admirari
videatur: addens, audiviſſe ſe Cynocephalos a-
liquando virgines deperiiſſe, eisq; vim intuliſ-
ſe, majori, quam adoleſcentes illi in Menandri
Pannychidum fabula, libidine incitatos. Item
Indos, Simias rufas in urbes non adducere, q
libidine inflammatæ, in muliebrem ſexum fu-
rentes ſint, ac ſi quando deprehendant eas,
tanquam adulteros odio proſequentes, inter-
ficere. Refert Volaterranos, A.D. 1493. ex mu-
liere & cane fœtum genitum, qui ab umbilico
ſurſum verſus humanam, id eſt, matris effigiẽ
integrè referret: inde verò deorſum patrem, id
eſt, canem: quod monſtrum ad ſummũ Pon-
tificem expiationis cauſa delatum: quæ Car-
danus[z] ſuccinctè ex Volaterrano refert: an id
contingere poſſit, dubitans. Sed hæc viſu di-
ctuq; horrenda, DEI vindictam, niſi igne ex-
pientur, expectanda relinquamus: & binas
adhuc hiſtorias, à prioribus tamen voluntariis
diverſas ſubjiciamus: quarum prima ex Saxo-
ne Grammatico[aa] deſumta, ſic ſe habet.

Urſus filiam cujusdam patrisfamilias, in a-

...uetico cum ancillulis lusum egressam, de-
...natis comitib. rapuit, exceptamq; vnguib.
...se leniter ferens, ad notã nemoris latebrã
...ortavit. Factus ex raptore amator, famem
...ubitu solvit, ardoremq; gulę, veneris satie-
... pensavit, Bellua tandem à venatorib. in-
...ecta, puella gravida, puerũ edidit, matri for
... patri pelle similẽ, cui Ursi nomen inditũ. Is
...teaquã adolevit, à patris interfectorib. sup-
...ia funesta exegit. Cujus fil.⁹ Tragillus Spra-
...leg, nihil à paterna virtute deficiens, Ul-
...onem genuit, qui astu Estritã, Canuti II. Da-
...ũ regis sororẽ matrimoniũ cõsecutus, Sue-
...ẽ ex ea suscepit. Hinc Danorũ regum stem-
...ta, ceu quodam derivata principio, longo
...cessionis ordine (teste Saxone) profluxerũt.
...cum Saxone, duo Magni Upsalenses Epis-
...i narrant Gotticos reges ex Urso & virgine
...bili originem ducere: & Joannes de Barros,
...gusianos & Sianitas Indiæ gentes à cane, qui
...n muliere corpus miscuerat, ut habetur a-
...d Torquemadam [bb], pronatos refert.
...Alterã, Castanneda [cc] in Annalibus Lusita-
...e retulit: Mulier ob quoddã crimen in Insu-
...n quandam desertam, navi deportata, cũ ibi
...posita fuisset, eam Simiarũ, quibus frequens
...us, agmen fremebundũ circumstetit, unus
...idior supervenit, cui reliqui loco cessẽre: hic
...lierem blandè manu captam, in antrum in-
...ns abduxit, eiq; cum ipse, tum cæteri, copi-
... pomorum, nucum, radicumque variarum
appo-

apposuêre, & nutu ut vesceretur, invitarun
tandem à fera ad stuprum coacta, facinus ho
multis diebus continuatum, adeò ut duos e
fera liberos susceperit. Ita misera per annos a
liquot victitavit: donec DEUS misertus, na
vim Lusitanam eò detulit: cumque milites i
terram aquatum ex proximo ad antrum font
exscendissent, & forte fortuna simius abess
fœmina, ad diu invisos mortales accurrit & a
pedes accidens supplicavit, uti se facinore &
calamitosissima servitute eriperent: illis ad
sentientibus & casum miserantibus, ea cum
psis navim ascendit. Sed ecce simius superven
inconditis gestib. & fremitibus, conjugem n
conjugẽ revocans; ut vidit vela ventis data, cô
cito cursu de liberis unum matri ostentat, mi
natur, ni redeat, in mare præcipitaturum: ne
segniter fecit, quod minatus: tum recurrit a
antrum, & eadem velocitate ad littus rediens
ostentat alterum, minatur & demergit, subse
quitur & ipse furens, tamq; diu navim natat
insequitur, donec undæ natantem vicêre. Re
tota, Lusitania teste, notissima: & à rege Ulis
siponæ mulier ignibus addicta, quorundam
precibus vita impetrata, lethum cum claustr
perpetuo commutavit.

Verum Martinus Delrius [cc] his non credit
se enim certum esse dicit, ex homine & fera
verum hominem nasci non posse, quia fer
num semen perfectionis illius expers sit, qu
ad tam nobilis animæ domicilium requiritur

Quare

e, si quid ex tali mixtione nascitur, mon-
id fuerit, non homo: talis enim fœtus
is conditionẽ deteriorem sequitur. Nec
credendum, censeri debere perfectum
um ejus speciei, cujus parentum alteruter
gratia ex Lusitania nati nec simii, nec
ines erant) sed monstrum quoddam spe-
nixtæ & imperfectæ, ut mulus ex equo &
, thoës ex hyæna & lupo: quare non arbi-
ulum si sibi simili commisceatur, vel alteri
o perfectæ speciei, brutum ullum genitũ
ræterea imaginatrix vis & seminis corru-
, & humorum in utero superfluorũ copia,
ula sibi suã partem vẽdicare possunt. Fieri
erea potest, ut harum mulierum aliquę de
um numero fuerint & dæmon Incubus
um animalium semen calidum illis infu-
t: cur (inquit) qui humano sic abuti po-
, non possit & ferarum? De historia verò
thorum quid idem sentiat, addere lubet.
exemplis de Indorum populis & Gottho-
regibus, hoc dicendum putat: ut dæmon
rarum talium effigie fœminas compresse-
Verissimam narrationem (inquit) his ad-
go. In hoc ipso Belgio fuit nefarius quidã,
vaccæ se commiscuit: post visa bos præ-
ns, & post aliquot menses edere masculum
um, non vitulum, sed puerum; adfuere nõ
is, deq; matris vaccæ utero cadentem aspe-
unt, levatumq; de terra nutrici mulieri tra-
erunt, adolevit puer, baptisatus & Chri-
H stianæ

ſtianæ vitæ præceptis inſtitutus, pietati ſe ad-
xit: & pro patre ſeriò pœnitentiæ operibus v
cat: homo quidem perfectus, ſed qui ſentiat
animo propenſiones vaccinas, paſcendi pra
& herbas ruminandi.

Mirum profectò, quod Delrius, qui hom
nem concedit, ſed eum ex vacca natum abn
it. Quid ergò? Diabolus, inquit, peccati illi
gnarus & impulſor, mox vaccam prægnante
fecit videri: cum voluit, aliunde infantem ſu
reptum attulit, & vaccæ parturienti, quæ ut
ro gravida erat, puerum ſic ſuppoſuit, ut à va
ca fundi videretur. Hinc nata opinio, & pu
perſuaſus ſe vaccæ filium, matris putatæ pr
penſiones hauſit imiginando. Nam ut veru
homo, ex ſeminis vaccini materia naſcatur,
organica illa diſpoſitio perfecta humani co
poris in vaccæ utero, & vaccinæ animæ calo
ac virtute perficiatur, id Philoſophos omn
mecum arbitror, inter ἀδύνατα computaturo
hæc ille. Contrarium ſtatuit Simon Majol
[dd] Epiſcopus Vulturarienſis, ſe enim compe
tum habere ſcribit, quod & ab hominibus &
feris hujusmodi gignantur, ſuamq; ſentent
am, & Æliani caprarii exemplo adducto,
Plinii [ee] authoritate, dicentis, homines fer
coïre, atq; inde monſtra gignere, confirmat.

At illud Manilii, monſtrorum productio
nem, aſtrorum influxibus, & fato Stoico ad
ſcribentis, ſectæ illius deliramentum eſſe vul

Permiſcet ſæpè ferarum

Corpor

pora cum membris hominum, non seminis illa
tus erit, quid enim nobis commune ferisq;:
sve in portenti noxam peccarit adulter?
a movent formas, cœlumq; interserit ora.

exempla recentiora quorundam pasto- elluina libidine impulsorum, qui capel- isq; jumentis sese commiscuerunt, & de sdam aliis brutescentibus, ut Juriscon- um verbo utar, quæ adduci possent, præ-

ult. de morb. mul. & Mercatus. [b] *Liebault. l. c.* [c] 2. *c.* 17. [d] *Ruff l.* 5. *c.* 3. [e] *Merculial. l.* 1. *morb. mul.* 4. *c.* 11. [g] *in Claudio.* [h] *l.* 1. *c.* 8, [i] *lib. de genitura.* [k] *nim.* 17. [l] *vide Ruff. l.* 5. *& Peucer. de divinat. l.* 15. *Diodor. Siculus. l.* 4. *c.* 13. *Suidas. Ovid. Metam.* 6. [n] *in* 6. *Virg.* [o] *Anton. Liberalis.* [p] *c.* 15. *in paralel.* *us l.* 3. *rerum Italic.* [q] *Aristocles.* 2. *paradox. Stobæ-* 62. *Plutarch. cap.* 55. *paralel.* [r] *lib.* 6. *c.* 42. [s] *l.* 25. *c.* *æus l.* 24. *c.* 12. [t] *l.* 1. *c.* 6. [u] *l.* 7. *c.* 19. [x] *l.* 3. [y] *l.* 17. [z] *de variet. in fine. Paræus l. c.* [aa] *l.* 10. *ex quo Jo Ma-* *b.* 18. *c.* 2. [bb] *horti floridi dial.* 1. [cc] *refert etiam* *Delrius disquis. Mag. l.* 2. *q.* 14. [dd] *colloq.* 2. [ee]. *l.*

CAP. XI.

monstrosorum partuum causis ex- ernis à Matre dependentibus & uidem ab Imaginatione.

perest ut causas monstrosorũ partuum ex- ernas, quæ à sola matre promanãt, explice- , quæ cum plures sint, & inter has præcipua naginatio, de hac primum sermo erit.

Imaginatio varia & vehemens vel inter co-cipiendum, vel in toto formationis tempor[e] quæ formatrici naturali ſeminis dominatu[r] eiq́; imperat, eo modo quo potentiæ inferio-res ſuperioribus parent, variis notis inſigniti procreentur cauſa eſt: ſiquidem potius imag[i]-nis vehementer comprehenſæ effigies, qua[m] effigies paterna in ſemine aſſervata imprim[i]-tur. Quod D. Thomas * ſic expreſſit: Imagin[a]-tio eſt vis quædam in organo corporali, vn[de] ad ſpeciem imaginatoris mutatur ſpiritus co[r]-poreus, in quo firmatur vis formativa, quæ [o]-peratur in ſemine: & ideò interdū aliqua m[u]-tatio fit in prole ex imaginatione parentis in [i]-pſo coïtu, ſi ſit fortis. Imaginationis quippe t[an]-ta vis eſt, inprimis dum ſui in exceſſum fertu[r], ut id imaginatione minimè aſſequi queat, i[t]a ut, ſicut ut plurimū corpus illius qui imagin[a]-tur, immutat: ſic etiam ſemini concepto vi[m] imprimit: ad ſpeciem enim imaginativam, ſp[i]-ritus corporeus mutatur, qui ad teſtes fœmi[næ] & uterum perveniens, ſit veluti facultatis fo[r]-matricis fundamētum & ſubjectum: qui po[ſt]-modum juxta imaginem imaginativæ impre[ſ]-ſam, fœtum efformare poteſt, eò quod maj[o]-ris ſit efficaciæ quam ſpiritus genitivus, qui [in] ſemine paterno prçfuerat. Quare, ſi mulier [t]-quando concipit, & quando fœtus necdū fo[r]-matus eſt (citius quam ſi jam formatus) rem [a]-liquam ardenter appetat, aut effigiem aliq[uam] oculis objectam attentè aſpiciat, nonnunq[uam]

somnio aliquo, aut visione nocturna delu- semper conceptui forma impressa erit. Etenim[b], mulieres uterum gerentes, quando vehementissimè cupiunt, vehementerq; excogitant, spiritus (uti attigimus) animales immutant, & in his excogitatæ rei imagines pingunt, qui non solum per nervos ad uterum deferunt, sed ii quoq; sanguinem movent, unde mollissima fœtus materia rei imaginem imprimunt, sicq; partus maculis, variisque notis efficiunt, nisi desiderio refricato quiescant. Quò rerum exploratores non impunè exquirere ita signari, uti anima cogitat, & maximè præcipuis actionibus, ut in maris congressu spermatis ejectione & aliis: ideò cum homini cogitationum velocitas insit, animique celeritas atque ingenii varietas, multiformes notas inprimit, plures idcirco in homine quā in cæteris animalibus differentiæ: quum cæteris animalibus animi immobiles stabilesque sint: singulis in suo genere similia procreandi facultas datur.

Unde Empedocles ille Pythagoreus totam vim similitudinis filiorum ad parentes, avos, vel proavos, aliósve nulla affinitate junctos, in imaginatione ponebat: ac etiam Aristoteles[c] rationem reddens, cur partus hominis ita dissimiles inter se videantur esse; hoc evenire, inquit, quoniam homines in generando, vario vagoque sunt animo. Hoc ipsum cum Divinus Plato[d] quoque considerasset,

 jube-

jubebat in actu Venereo, sponsum & spons
invicem se attendere, ut deinde in illorum
liis, ipsorummet similitudo elucesceret, ne
derentur degenerasse: cum ii degenerare
cantur, qui parentum suorum ullam simili
dinem non repræsentant, ut scribit Aristote
Si quis igitur dum suam mulierem brac
complectitur, animo etiam complectatur
conceptus postea sit factus, credendum est
tum similem fore matri, si hæc in generatio
illius, illi solum negotio attendebat: at si co
tra fuerit, patri omninò similem reddi opi
mur. Verùm si se invicem deosculentur a
mo, ut ore faciunt, mixtam amborum sim
tudinem apparere pòst in infante, quivis fa
limè viderit: ut nullorum, si Veneris tantu
cogitabundi sint: omnium autem aliorum
tunc de his cogitatio fiat, ut ex historia Ga
ni [f] patet. Rem nunc historiis aliquot dec
remus.

Hippocrates [g] mulieris famam honesta
do, quæ filios à genitoribus satis dissimiles g
nuerat, rationem è pictura, quæ in cubicu
erat, exegit, Narrat enim [h], principem qua
dam mulierem albam, ex marito pariter alb
prolem Æthiopis instar nigram, ob id susc
pisse, quod concumbens, Æthiopis imagine
oculis fortiter & assiduè observantem anim
comprehendisset. Quare Empedoclis fuit se
tentia, Plutarcho in Philosophorum placit
referente, visu sub conceptum infantem fo

mat

Etenim mulieres, ſimulacra ſæpiusculè usq; in delitiis habuiſſe, ſimilesq; iis par- nixas. Quintilianus, eadem ratione qua ocrates, mulierem defendit, quæ alba lopem pepererat, ab omnibus mancipii n putatum.

eliodorus, ſuæ hiſtoriæ Æthiopicæ argu- tum ſumpſit à Perſina Æthiopiæ regina, ex Hydaspe marito, pariter Æthiope, fi- Chareclæam albam genuit: quod cum ri amplexibus ſub meridiem, ſomno æſti- ompellente, ex quibus gravida evaſit, eſ- in oppoſitam pulchræ Andromedæ nu- imaginem fixis oculis, intentoque animo nvertiſſet: ut ipſamet Perſina[i] faſciæ fi- e, cum modo natam exponeret, inſcri- : cum enim filiolam albam peperiſſet, inu- um Æthiopibus colorem referente, me- s ne color hic ipſi adulterii crimen conci- et, maritum, infantis nati conſpectum ce- t, continuo mortuam apud maritum fin- s, clanculum expoſuit. Teſtatur Damaſ- us[h], viſam ſibi puellam urſi inſtar villo- , quę non aliunde eam deformitatem con- iſſet, quam ex eo, quod mater in ipſo ex- ti & concepti ſeminis articulo, in D. Joan- camelina ut ſolet pelle tecti, imaginem ex i oppoſitis fulcris pendentem, acrius in- a eſſet.

Sic An. 1542. referente Fincelio[k], Pilſenæ

 Boë-

Boëmiæ oppido, puer natus imagine Chr
Salvatoris nostri crucifixi, quem Beata Vir
mater de cruce depositum sinu sustinet, pe
altero supra alterum inflexo, & si amoveret
mox & quidem sponte reductum reponel
tur: cui & collum erat reflexum, quare cib
in os difficulter inseri potuit: aliquandiu V
ennæ Austriæ vixit. Galenus [l] autor est, ve
rum libris celebrari quendam, qui opibus a
undabat in maxima corporis deformitate
cum vellet prolem formosam procreare, e
gantem pusionem in tabella depinxisse,
quoties cum uxore congrediebatur, ut illa
inspiceret, jussisse, & eam sibi exemplar pr
poneret. In quam cum oculos suos defiger
& in tabellam animum intenderet, infans q
nascebatur non patris, sed pusionis depicti
neamenta retulit: natura enim, ex visu pusi
nis, imaginem hausit, citra individuorum co
porum adminiculum. Aliâs, legimus fili
cornutos peperisse, quod Actæonis fabulai
in congressibus Veneris essent contemplat
Sic Paræus [h], notavit mulierem quanda
cum febre divexaretur, & consilio mulierc
læ cujusdam, ranam vivam manus palmæ a
fixisset, tamdiu detinendam, quoad parti in
moreretur, eo habitu cum de nocte in v
amplexus venisset & concepisset, tandem p
ellam facie ranina enixa est.

Verùm & imaginatio [m], humorum redu
dantia, ac seminalis excrementi copia acced

te,

causa eſt, quòd duplicatæ corporis partes
ducantur, quatenus gignentis imaginatio
le, quiddam elaborando occupata eſt. Si
ndo enim is ſexus, qui leviſſimis affecti-
concutitur, aliquid animo menteq́; con-
t, aut dupla oculis obverſari imaginatur,
umorum concurſu ac confluvio, qui in
partes, circa quas verſatur, imaginem con-
tus decumbunt, geminatas ac ſuperfluen-
particulas, aut alterius ſpeciei emolitur ac
ficit. Quare cùm à fœminis in conceptu
oque geſtationis decurſu, variæ ſpecies ac
um ſimulacra animo concipi ſoleant, ac
nnunquam iis dupla ſe offerant, ex ſuffuſis
ſſis vaporibus, aut cum diſtractis divulſis-
e ſpiritibus, qui in pupillæ punctum dirigi
bent, cernendi aciem diffindi ac diſſecari
ntingat, in pullulantem fœtum omnis affe-
io devolvitur, ac partibus nonnullis affabrè
aboratis, ſecundarios ac ſupervacuos affigit.
am efficax enim eſt imaginandi vis, ut ſi quã-
o mulier oculos ac cogitationes in rem quá-
iam defigat, tota naturæ facultas, eaq́ue vis,
uæ fœtus formationi inſiſtit, humoribus,
uos habet obſequentes undique concurſan-
bus, eò confluit, atque operi perficiendo ſe-
ulò intenta eſt: quo evenit, ut nonnunquam
ormas diverſas atq; inſolitas emoliatur. Hinc
& varii nævi, lentigines lituræ & verrucæ
mprimuntur, quæ non facilè elui poſſunt aut
maculari. Simili ratione, nonnulli naribus

ſimis repandisq́ue exiſtunt, auribus latis ex-
panſis, ore diſtorto, labiis indecorè promi-
nentibus, totoq́ue corporis habitu deformi:
quod mulier conceptus ac geſtationis tempo-
re, oculis totaq́ue mente ac cogitatione, in
monſtroſas quaſdam ſpecies fuerit defixa. Ta-
le quiddam in reliquis animalibus, naturæ ar-
tifices elaborare ſolent, ſub ipſo conceptus
momento variarum rerum coloribus obje-
ctis. Quo ſtratagemate aſtuq́ue Jacobus Pa-
triarcha [o] uſus eſt, paſſim ſtratis objectisq́ue
virgultis, quibus cortices ademerat, maxi-
mam gregis partem, quum ſe inirent, macu-
loſo tegmine, varioq́ue ac verſicolore velle-
re præſtitit. Sic picturatas alites, ſic canes, e-
quosq́ue ſcutulatos ac guttatos perficimus.
Quod naturæ artificium, omnesq́ue ſimilitu-
dinis rationes ac cauſas, exactiſſimè Plinius
[p] his propemodum verbis expreſſit: Similitu-
do in animo menteq́ue eſt reputatio, in qua
multa creduntur fortuita pollere, viſus, au-
ditus, memoria, comprehenſæ hauſtæq́ue
ſub ipſo conceptu imagines, tum ſubitò ob-
orta cujuſque rei cogitatio, ſimilitudinem ef-
fingere, formasq́ue miſcere creditur: hinc a-
lios avorum, alios patrum, plerosque autem
cognatorum effigiem oſtentare. Quo fit, ut
mulieris imaginatio alienam formam atque
aſcititiam effigiem infanti inducat, nullaque
in parte gignenti ſimilem. Sic mulier quæ-
dam, cùm extra legitimum thorum ſe alteri

pro-

...stituisset, metuens ne inopinato subitoq; ...riti intervẽtu opprimeretur, exactis 9. mẽ... infantẽ enixa est nõ adultero, cujus furtivo ...cubitu usa erat, sed absenti marito ꝑsus si...lẽ. Quod cùm fortè scivisset uxor illa Sabi...ne filiũ quem concipiebat ex adultero suo, ...eretur à marito degenerare, de isto solùm ...gitabat dum amicũ complectebatur: de quo ...cto extat perquàm lepidũ Thomę Mori epi...mma, quod cùm huic argumento mirè cõ...uat, ut lectorẽ oblectemus, adscribere lubet.

Quos ante conjux quatuor
Natos Sabine protulit,
Multum ecce dißimiles tui,
Tuos nec ipse deputas.
Sed quem tibi puellulum
Enixa jam nuperrimè est,
Solum tibi simillimum
Pro quatuor complecteris,
Adulterinos quatuor
Vocas, repellis, abdicas:
Atqui graves tradunt Sophi,
Quodcunq; matres interim
Imaginantur fortiter
Dum liberis datur opera,
Ejus latenter & notas
Certas & indelebiles
Modoq; inexplicabili
In semen ipsum congeri
Quibus receptis intimè,
Simulq; concrescentibus
A mente matris insitam Na-

Natus refert imaginem.
Quum tot abesset millibus
Dum gignit uxor quatuor
(Quod esset admodum tui.
Secura) dissimiles parit,
Sed unus omnium hic puer
Tui refert imaginem,
Quod mater hunc dum concipit
Sollicita de te plurimum,
Te tota cogitaverat,
Dum pertimescit anxia,
Ne tu Sabine incommodus
Velutq; lupus in fabulam.
Supervenires interim.

Unde etiam Phocylidis dictum menda non caret, dum dicebat:

Dissimiles gignunt stuprata cubilia natos.

Sic Elide, mulierem ab Aethiope adultero impraegnatam filiam albam peperisse, tradit Aristoteles, atque ex hac natum Aethiopem, Antigonus in mirabilibus narrat. Quo fit, ut in efficax argumentum sit, ac asseveratio prorsus invalida, parumque firma, quae in designando parente ex similitudine ratio sumitur; siquidem praecipua causa in tacita mulieris imaginatione consistere sit ostensum: siquidem, uti dictum, quae illa animo concipit, aut in obvia quaeque oculos inconvenienter defigit mentique imprimit, ea plerumque infans in parte extima repraesentat.

Sunt, qui putant infante in utero formato (for-

matur autem communiter quadraginta
nque ᵍ diebus; maſculus tamen pauco-
is quàm fœmina, [non tamen duplũ tem-
is ad fœmellam requiritur, ut Panormita-
ʳ voluit] uti in libello de formatione fœ-
plenius, ſecundum hos Aegidii verſus:
ex in lacte dies, ter ſunt in ſanguine trini,
Bis ſeni carnem, ter ſeni membra figurant)
il jam periculi ipſi ab imaginatione mater-
, ut nec à ſemine paterno in uterum effuſo
minere: quod cùm formam perfectam ade-
s ſit, nullis formis rerum extrinſecus appel-
tium conturbari poſſit. Certè ſatius eſſe ar-
ror, gravidam toto geſtationis tempore ab
ſmodi ſpectris & imaginibus, quantum fie-
poteſt, abſtinere.
Nam non ſolùm in conceptu, ſed etiam,
m ꝓles jam formata in utero geſtatur, ima-
natio vim ſuam exercet, quum concupiti, ſi
gravidæ priventur, maculam genitivis no-
infantis corpori imprimant, tantùm valet
ſiderium & fortis imaginatio. Hoc modo
odice Antiochi uxor, per quietem annu-
m ab Apolline anchora inſignitum accepiſ-
ſibi viſa, Seleucum multis poſtea clarè ge-
is celebrem, cum iiſdem in fœmore inſigniis
nixa eſt, & annulum in lecto repertum dili-
enterque aſſervatum, filio de ſua origine e-
octo, in Aſiam cum Alexandro eunti dedit,
c deinceps filii, nepoteſque ejus (licet fabu-
am Sabellicus ˢ cenſeat) anchoram in fœ-
more

more velut notam generis habuêre. Sicut * Thebis, habere lanceam genitivis notis Spar-torum nomini & familiæ datum erat: inter quos fertur in brachio Dacorum notam originis, quarto quoque partu regenerari.

Tandem ex materia inepta, quæ hominis formam adipisci non potuit, sensitivum aliquando fieri, ejus tamen speciei, cujus est animal, quod fœmina in imaginatione concipit, & vehementer apprehendit, aut vehementer expavescit, multi censuerunt: cujus ratione ferunt accidere partus monstrosos, aliquando canis effigiem præ se ferentes, aut vituli, vel felis, vel cujusvis alterius bruti juxta imaginationis apprehensionem. Sic puerū natum capite arietis, & alium capite bovis, accepit Aristoteles *. Sic Elephantino capite puerum natum, Romana historia celebrat. Sic simiarum aspectu: sic alius puer villosus, & in speciem ursi unguiculis armatus, natus anno 1282. Romę * ex illustri quadam fœmina, Pontificis Martini IV. necessaria: quo partu monstrifico permotus Pontifex, omnes ursorū imagines, quæ fortè in ejus domo fuerunt, deleri jussit. Verùm si animalia perfecta, ut canem, vitulum, aut hujus naturæ alia contingere videamus, ex sola imaginatione fieri impossibile censemus: impossibile enim (aut saltem intellectus non capit) potentiam illam imaginativam adeò materiam immutare posse, ut ipsam ad formā illam peregrinam introducendam disponat.

Quare

...re dubium profectò est, ait Mercatus [y], an ...ina, culpa alicujus bruti accessus, excusa... ...ssit: ni velimus Alberti Magni opinionem ...i, qui tenet, id fieri ex vi Astrorum: sed ...ntum veritatis obtineat, dicant alii. Nam ... vehemens imaginatio vim habeat spiri... ...movendi, efficiendiq; aliquid, materiam ... immutare, ut alicujus perfecti bruti for... ...introduci possit, perdifficile creditu mihi ...tur. Quare perpetuò imaginativa poten... ...n brutorum turpiumq; animalium conside... ...one distrahere, eamq; pulcherrimarum re... ...n imaginibus insignire oportet, non solùm ...us tempore, sed tota gravidationis dura... ...ne; & gravidæ animũ & sermonibus gratis, ...cherrimarum imaginũ inspectionibus di... ...here; & ipsa quoq; perpetuò conetur, quæ ...cra, quæ grata sunt, considerare, mœstitiam ...ere, timore omnia carere, & hilari cõstanti... ...e animo esse, ne bruti alicujus, vel alterius ...inspectione terreatur & expavescat.

...4. *art* 8 *ad* 13. [b] *Portus l.* 2. *cap.*19. *Lemn. l.*1 *de com-* ... *c.*7. *& lib* 4. *occult. cap.*18. [c] 10 *probl.* 12. [d] *l* 7. *de* ... [e] 4 *gen. anim.* 2. [f] *de Theriaca ad Pison* [g] *Portus* ... 19. [h] *Paræus l.* 24. *c.* 7. *Schenckius obs l* 4. *obs.*129. ...*liod. lib.* 4. *p* 175. *& lib.* 10 *p* 478. [k] *lib. prodig. Peu-* ...*de divinat. l* 15. [l] *de Theriac. ad Pison c* 11. [m] *Lemn.* ...*c.* 7. [n] *idem l* 1. *c.*4. [o] *Genesćos* 30 [p] *l.*7 *c* 12 [q] *Hip.* ...*at. pueri: fœmina* 42, *masculus* 30 *&* 1. *de diæta, qui-* ... 43. *diebus, quidam* 4. *mensibus conformationem ha-* ... [r] *cap si quis de homine; & Fumus in aur. armil. tit.* ...*r part* 2. *in masculo* 40. *fœmina* 80 *dierum spatium* ...*pus animationis.* [s] *Sebast. Verro Phys. l* 9. *c.*5. *Schenck. l.*4.

l.4 obs.129. t *7 Ennead. 4. & Alex ab Alexandr. l.2. c* u *idem l. c.* x *Lycosthenes lib. prodig. & Schenck l. c.* y *morb. mulier. l.3. c.7.*

CAP. XII.

De monstrorum partuum causis exte-nis reliquis à matre dependentibu ut sunt, Terror, Casus, Indecens se-sio, & Mala victus ratio.

TError etiam subitus [a] monstrosorum pa-tuum aliquando causa existit. Sic vid-mus aliquos labiis scissis generari, ad oris l-porini formam, aut in una, aut utraque labio-rum parte, quod ex terroribus aut subitane-aspectibus leporum, porcorum, aut aliaru-pecudum, fieri tenendũ est, hoc terrore subit-conceptum afficiente.

Refert Olaus Magnus [b], plerasque muli-res Aquilonares uterum gerendo, unum i-fortunium incurrere, ut vel esu, vel saltu sup-caput leporis facto, pariant infantulos oris l-porini, inter os & nares divisa labia perpetu-retinentes, nisi statim à principio assuant pa-ticulam pectoris tenerrimi pulli adhuc sangu-nolenti. Biennium præteriit, ex quo Juris D-ctor & Philosophiæ Professor apud nos obii-qui manum dextram ad leporini pedis fo-mam fissam habuit: præter enim pollicem, r-

liqu-

manus in duas partes diviſa erat: nam
ater gravida convivium appararet, im-
ò admonita, canem lepori, qui tunc
tur, pedes abſtuliſſe, perterrita manum
m fricavit: puellus natus, manum ha-
n oblongum conglobatam, minimeque
: Chirurgi opera, pollex cùm ſua oſſa
et, à digitis cæteris diviſus, reliqua verò
s pars cùm ſolùm duplex oſſium articu-
ſupereſſet, per medium diviſa fuit.
mili ratione, ſi ſorex, ælurus, muſtela,
ale quiddam turpe corpori inſiliit: aut
, corna, ceraſa, baccæ, uvæque acinus, vl-
ti inciderit, confeſtim notam imprimi
ngit: vel etiam quando ipſa appetit,
ò abſterſo membro, poſticæ aut remo-
parti corporis manum admoveat. Quo
, malum confeſtim avertitur, aut conta-
arti nota infigitur, tota imaginatione ac
rali facultate eò converſa: in quam rem
a apud Schenckium [c] exempla haben-
Vidi puellam Baſileæ natam, paucis die-
vitalem, ob productionem in dorſo car-
m, collo gallipavonis Indici ſimilem,
uſam, ſanguine manantem, ob terrorem
pter improviſum ſupra ipſius gravidæ dor-
gallopavonis ſaltum. Nec mirum, quo-
n alterationes & motus, qui in parte ali-
corporis prægnantis mulieris facti fue-
, fiunt etiam in eadem parte in concepti-
ipſis, ut ex Hippocrate diſcere poſſumus,

dum dixit [d], quòd si mulier in parte ali
corporis passa sit, in eadem etiam vestigi
relinquetur: id autem propter spiritus fit,
illud suscepère: ideo in loco ubi spiritus t
minantur in matre, propter contactum i
lo præstitum, ibidem in fœtu similiter ter
nantur.

Casus quoque ab alto [e], vel ictus, in v
trem gravidæ, secundum Hippocratem [f], c
sæ sunt monstrosorum partuum, ita ut inf
mutilus & mancus generetur, & quidem p
te ea, qua mater plagas acceperit, ea puer,
quit Hippocrates, mutilatur. Hinc sæpe
sa tenella franguntur, intorquentur, lux
tur, claudi, gibbosi nascuntur, aut alia q
vis monstrosa fœditate depravantur: idq
vel quia fœtus morbo corrumpitur, vel qu
ejusmodi casuum violento incursu, vena
pta apertave, sanguis utero effluxit, sicque f
tui alimentum subductum. Vidi, Jo. Jaco
Trötin arcis Rötelanæ ante plures annos p
fecto, puellulam natam, cui super lumbor
vertebras vesica nucis magnitudine, sang
ne referta, fuit conspecta, quæ pauco temp
re supervixit: post mortem locum inspexi, s
nalem medullam detectam reperi, prop
vertebrarum duarum, quoad processus & s
nam, absentiam: causam quærenti, cogno
matrem gravidam per scalam delapsam, hu
parti impegisse, cum dolore quidem, sed si
vulnere. At si ictus casúsve insignior fueri
abo

[p]artus potiùs ſequitur, quàm quod monſtrũ [gig]natur: quare Hippocrates, ſi ampliùs con[ci]tatur fœtus, ita ut pellicula ipſum conti[ne]ns rumpatur, fœtus perditur.
[I]ndecens ſeſſio g, vel matris vitioſa in ac[cub]itu, decubitu, aut alio quovis corporis ſi[tu] per graviditatis tempus collocatio, inter [cau]ſas meritò refertur: ſic enim non matris [mo]do, ſed & fœtus utero incluſi, corpus per[ve]rtitur & diſtorquetur. Quare quæ toto ge[sta]tionis tempore, domi, vel otioſæ ſedent, vel [pe]dibus decuſſatis, vel incurvo & prono in [ſ]ua corpore, telam acu & lana pingunt, [ne]nt, aut aliud quidvis agunt: ſic quæ ven[tre]m veſtimentis, faſciis, aut ſubligaculis ar[cti]ùs conſtringunt, fœtus obſtipos, repandos, [c]urvos, gibboſos, pedibus, manibus, omni[bu]sq; artubus diſtortos edunt: quia fœtus nec [lib]erè moveri, nec commodè membra exten[de]re poteſt. Quemadmodum enim arbores, [ut] Hippocratis ſimilitudine utar, quæcunq; in [ter]ra ſunt, & locum ſatis aptum non habent, [ve]rùm à lapide aut alia aliqua re impediuntur, [d]um emergunt, obliquæ ac tortuoſæ ſunt, [e]t hac parte craſſæ, alterâ tenues. Sic accidit [et]iam circa fœtum, ſi in utero, juxta aliquam [co]rporis partem, anguſtior altera uteri pars al[ter]â fuerit, & ſpatium pro motu liberũ defue[rit], neceſſariò mutilus & deformis generatur.
Mala victus ratio, ſive appetitus deprava[tu]s etiam inter cauſas has recenſeri debet.

Mulieres etenim prægnantes frequenter l
borant affectu, quem Græci κίτταν [h] ſive κι
σσαν [i], vel à pica avicula [k] nomen accepit Δι
τὸ [l] ποικίλον τοῦ ζώου τῆς κίττης, id ex avis vari
tate: vel ab hœderæ [m] ſimilitudine, qu
κιττὸς dicitur, ſiquidem ut hedera variis plan
tis prout occurrunt, ſeſe implicare ſolet: it
mulieres picâ (picam enim & picationem La
tini, Plinius verò malaciam [n] prægnantium
& malaciam [o] ſtomachi nominat) laboran
tes, varia edulia appetunt, eaque contraria
qui accidit circa ſecundum menſem, ferè cir
ca quadrageſimum diem conceptus, Aëti
ſcribente: at Aeginetæ, tertio potiſſimùm
menſe: & ut Galenus, uſque ad ſecundum &
tertium menſem laborant, quarto infeſtare
deſinit: ſæpe uſque ad quartum menſem Aë
tio: Fit autem à ſanguine conſpurcato, vel ab
halitu ſanguineo menſtruo vitioſo ad os ven-
triculi tranſmiſſo: vel fœtu [p] nequeunte o-
mnia ad ſe delata alimenta abſumere: qua-
re creſcente fœtu plus alimenti attrahitur (in-
quit Aëtius) & tum vitioſo humore partim
per vomitum evacuato, partim ad uterum a-
lendi fœtus gratia delato, talia accidentia
remittunt: quæ, ut Ariſtoteles voluit, cùm
fœtum ſexus fœminei ferunt, avidiùs appe-
tunt, minusque re præſente, quam cupierint,
frui poſſunt: faſtidiunt enim ſtatim, quod
modò vehementer appetierunt: & tales, in-
quit, dicuntur κισσᾶν, ubi Gaza hanc vocem
ver-

...t, picare, quidam à pica ave denominant. ...od autem tam varia (uti mox dicemus) ap... ...nt, pro varietate humoris vitiosi in ven... ...ulo subsistentis accidit, ita ut quædam sal..., aliquæ acida, aliæ aliud expetant. Etenim ... exusto humore abundant, carbones ap...unt: quæ melancholico succo, terram in...unt: quæ salsuginoso, sal edunt insatiabi... quodam appetitu: quæ humoribus crassis, ...sum ardenter expetunt, &c. Quare expe...t, ut breviter recenseam, carbones extin...s, terram (unde nonnulli dicunt, natos in...tes in capite signa quædam referre, quod ...ndum animadverti) gypsum, testas, cine..., cretam, amylum aridum, calcem vivam, ...summa proculdubio qualis humoris redũ...atis conditio extiterit: quo si frustrentur, ... periclitari eas contingit, vel notæ macu...e rerum desideratarum fœtibus impri...ntur. Refert Polemon, orbis enarrator in ...ro de Samothracia, Athenæo [q] autore, La...nam, cùm Apollinem utero gereret, κιττῆ... γηθυλλίδος, ob picam cibos recusantem ...ethyllidem, id est, porrum capitatum pe...sse: hinc statutum apud Delphos in Deo...m omnium festo, ut qui maximum por...m capitatum Latonæ attulerit, partem ca...at ex mensa: eo quod, ut habet Hermo...us [r], capitatũ porrum in malacia prægnans ...ncupivisset. Vidi quæ ad duodecim hale...s: aliam quæ platessas sive passeres pisces,

 sed

ſed crudos devorarunt: quæ anguillas, Foreſtus [t]: gammaros fluviatiles, Trincavellæ mater crudos eſitavit. Sic à Caſtro [u] notat eas quæ pelles, fructus acidos & acerbos, quin etiam ſtuppas, picem navalem, & glaciem: addens, viſam eſſe quæ una gravidatione circa viginti piperis libras devorarit: novi perplures (idem) quæ terræ portiunculas inter mundandum triticum repertas, indicibili aviditate devorabant. Scio quæ carnes porcinas crudas comederunt: & Liebaultius refert de quadam, quæ pedem porcinum abſumſit, & puerum enixa eſt, qui pollice porcini pedis formam exprimebat. Sed de his tam abſurdis ciborum appetentiis ſatis: At magis horrenda ſubjiciam, earum quæ ne quidem à carne humana abſtinuere.

Refert Ludovicus Vives [x], vidiſſe ſe quandam, quæ morſum cervicis juvenis cujuſdam appetebat, & magnis doloribus correpta abortum feciſſet, ni momordiſſet, exanimato pene juvene, dentibus tam avidè infixis.

Et Langii [y] hiſtorias tres ſubnectemus: Prima eſt mulieris, quæ deſiderio humeri piſtoris denudati panem ad furnum deferentis, irretita, omnem cibum præter carnem piſtoris faſtidiebat: maritus uxoris miſertus, cum piſtore pro ſingulis morſibus certa pecunia paciſcitur: qui duos morſus ſuſtinuit, tertium propter dolorem, ferre noluit: mulier tergeminos enixa, duos vivos, tertium verò mortuũ:

ita

quoque naturæ vires re desiderata crebrò
muntur. Altera, Lembergi Silesiorum, mu-
gravida, subsecuta quendam balneo nu-
edibus egressum & crepidas ferentem,
um desiderio capta, à tergo in genua pro-
, & crure altero manibus apprehenso, de
illius morsu frustum evulsit, nihil illius
morem expavescens. Tertia horrenda sa-
mulieris in pago non longè Andernaco in
ni littore malacia laborantis, quæ mariti
e vesci desiderabat, quem aliàs sibi per-
rum, occidit, & dimidia ferè ejus carne ab-
pta, reliquum sale maceravit, ut ipsamet
modum facti pœnitens, amicis maritum
rentibus, confessa fuisse fertur. Sed hæc
mpla posteriora dum se Anthropophagos
ostenderunt, animum depravatum ac la-
um accusant: nam haud dubiè plures si-
ibus appetitibus laborant, quæ tamen in-
linatum hunc appetitum ratione mode-
tur, & prudentiores, & honestæ evincunt.
Duas ridiculas addere lubet historias D.
eorgii Hambergeri Medicinæ apud Tubin-
nses Doctoris & Professoris uxor gravida
m esset, ex foro rediens, ova ferens, domini
usæũ ingressa, suspirans, causa suspiriorum à
arito quęsita, respondit, se desiderio teneri,
mnia illa ova, sed ordine, in ipsius faciem ꝓ-
iendi: quare maritus amore victus, linteo
rætenso, admisit, sed ne ampliùs tali deside-
o caperetur, monuit, ut ipsemet mihi retulit.

Alterius Doctoris uxor gravida, musæum ingressa, omnem occasionem quæsivit, ut alapam acciperet; at maritus, propterea quod eam cordicitus amaret, & gravidæ parcendum sciret, conclavi egressus est: ubi verò esset enixa, propalàm narravit, hoc se quæsivisse eum in finem, ut ipsi irasci posset: verissimum, tanquam auricularis testis, assero.

Sed observatione & notatu dignum occurrit, quod illa, quæ aliis fœminis exitiosa sunt gravidis non solùm conferre (uti in esu calcis vivæ in matrona nobili notavi) verùm etiam si expetant & in promptu non sint, sui desiderio noxam insignem adferre.

Nicolaus Florentinus scribit, Pisis, & maximè in Apulia, fœminas propter malam victus rationem frequenter animalia horrenda concipere: quæ animalia aliqui Harpygias nominent, eo quòd similia sint Harpygiis à Virgilio [z] propositis, referens esse aves monstrosas & rapaces facie fœminea, manibus curvis, ventre sordibus pleno, omnes cibos tactu inficientes. Sic enim Virgilius:

Tristius haud illis monstrum, nec sævior ulla
Pestis, & ira Deûm stygiis sese extulit undis,
Virginei volucrum vultus fœdissima ventris
Proluvies, uncæque manus, & pallida semper
Ora fame.

Sed de Harpygiis plura apud Apollonium [aa], Macrobium [bb], & Rhodiginũ [cc]. Vocãtur etiam fratres Lombardorum, siquidem Gordonio

ferente, fœminæ in Lombardia frequẽ-
ismodi enitantur, propter vitiosam nu-
nem, quam ex fructibus & herbis contra-
, expetentes potius rectè vestiri, quàm be-
utriri. Et quia Liebaultio authore, sunt in-
s, aut collectiones monstrosæ in vtero
eptæ & sanguine materno nutritæ, non
quàm infantes perfecti, ideò fratres ap-
ntur. Verùm credibile non est, uterum
smodi horrendas bestias, Harpygias di-
concipere, siquidem Harpygiæ figmentũ
poëticum: & ejusmodi animalia quæ fœ-
æ parere dicuntur, animalia non sunt, sed
m congestio quædam in utero facta, post-
uam per aliquod tempus mẽses fuêre sup-
si, & sic utero se gerere existimant: quæ
sa est carnea, deformis, quæ modo huic,
do illi rei propter aliquam similitudinem
milari potest, ut bufoni, cochleæ, lepori, a-
sed horum nihil est: & massa hæc sola vitâ
etabili instar plantæ, absq; proprio motu
liquo sensu prædita est. Sed qui volet, le-
etiam Cornelium Gemmam [dd], qui efflu-
nes ab utero vitiosas vocat, quas solius pro-
materiæ vitium, absurditatemq; consequi
erit, generaq; duo facit, & plerasq; licet in-
rmes, attamen animari alias, alias verò vitam
n concipere scribit.
Aëris ambientis [ee] (potissimum verò aquæ)
oque qualitas nonnullarum partium defor-
tatem parit: sic qui frigida humidaque loca

inhabitant, ſunt capitones, ventricoſi, oba
corpore, labris tumidis, buccis protuberan
bus: pleræq; regiones pygmæos producunt
rimaſpos, nanos, pumiliones, coactæq; bre
tatis homunculos, de quibus ſuprà. Aliæ ſi
naribus repandisq; cruribus: aliæ gutturoſ
ſtrumisque deformatos ob aquarum quaru
dam qualitatem, quemadmodum apud Va
ſianos & Rhætos videre eſt. Hoc malo pluri
etiam infeſtantur ii, qui Alpes metallis fœ
das, aut iſtic metallorum venas ſcrutantur, a
aquas ex montibus metallorum ſcaturient
præſertim ſi hydrargyrum adſit, bibant. Qui
pe cum hydrargyrum una cum ſulphure, ſit
mnium metallorum parens & origo, par eſt
derivatum reſipiat naturã originis, nec id ind
genis modò, ſed etiam advenis accidere, cer
eſt, ſi has terras incoluerint, & has per metal
ex montibus & fontibus aquarum ſcaturigin
potaverint. Perinde, inquit, Langius ff, Equ
culos bellicoſos de natione Medullorum
quites, Tauriſcos, & Noricos, & qui ultra Salt
burgum Oenoſpontem. Curiam Retiæ opp
dum, atq; Stiriam & Carinthiam alpium ve
ſus incolunt metallis divitibus, colla ut taur
rum paleariis bronchocelis turgere uſq; ad p
ctus pendulis nimirum. Compertum ajunt,
quis virgulta, aut ſcipiones rectos & enodes
harum aquarum fontibus aut ſcaturigines d
fixerit, his intortis, velut in oleis arborib. tub
ra adnaſci. Sanè gulę tumefactionis cauſam, i

aqu

…um Alpinarum frigiditatem, quam ex …is eliquatis, fontes recipiunt, cum Scali… g referri debere censemus: quod palàm …ltis locis, præcipuè verò circa alpes, ex …te agri Taurini, quæ Valdoca vulgò, id …llis anseris appellatur. In eam regionem …mmigrat, diu non vivit, multis gula tur…it. Eorum verò, qui nascuntur ibi, nemo …io caret, penè omnes & amentes, & ine… loquendum. Id, inquit, ab aqua fit è ni…s liquefactis, quæ multum terrestris frigo… crudi continet. Crudum enim repugnat …utioni, terrestre verò cum aquea tenuita… se insinuat gutturis musculis glandibusq́; … hæret & concretum durescit.

…xemplis pluribus res declarari posset, nisi …er expectationem oratio mea excrevescit, …re ea prætereo.

…ff. de concep l. 5. c. 3 b l. 18 *septen. reg.* c 11. c *lib.* 4 …30 d *lib. de genitura* e *Paræus* l 24. c. 10 *Liebault.* 3 … *mul.* 12 f *lib de genit lib de fractur & luxat* g *Par*… 9 *Liebault.* l. c h *Gal.* 1 *sympt caus.* 6. & *lib loc aff.* … *lib.* 1. c. 1 *Aët.* l 16 c 10. i *Actuar.* l 1. *meth. med.*. … *Ægin & Aët.* l c. l *Rhodig lib.* 6. c. 1. m *Aëtius* l. c. … 23. c 6. o *lib.* 28 c. 7. p 7. *hist. an* 4 q *lib.* 9. c. 3. r *in* …*lar* s *lib.* 18. *obs.* 7. t *lib.* 7. c. 5. *curat. morb. partic* u l. …*orb mul.* c. 9. x *in Augustin de Civit Dei* l. 12. c. 25 & …*nkius* y *tom.* 2 *epist ep.* 12. & *Schenck.* l 4 *obs* 151. *Æneid* aa l. 1. *Argonaut* bb l. 5. c. 2. cc *lib.* 29. c. 27. … 1. *cosmoc cap.* 6. ee *Lemn.* l. 1 c. 15. ff l 3. *epist ep.* 4. …*ib.* 6 *cap.* 26.

CAP.

CAP. XIII.

DE SATYRIS.

CVm historiis aliquot demonstratum
rit, qua ratione Simiæ mulierum an
capiantur, iisq; vim intulerint, est ut de Sa
quoque agamus: idque duabus de causis,
tim quia Satyri à Galeno [a] in libris de adm
strationibus anatomicis, inter simias re
sentur: de hominis enim maxillâ agens, [a]
jungit Simiam, mox Lyncem & Satyrum
stea Cynocephalum: in quibus, in defectu
daverum humanorum, Medicos in artu
dissectionibus exerceri vult: & alibi [b]: a
malia hæc πιθηκοειδῆ Simiæ confinia nomi
qua de re egimus in præludiis nostris anato
cis, in Disputationum Anatomicarum pri
imò etiam à Plinio [c] inter Simias enumer
tur: partim verò, quia à multis Dæmones
censentur: nobis verò infrà agendum sit
partubus monstrosis ex Dæmonum cum m
lieribus congressu pronatis, necessariò horu
tractatio præcedere debuit.

Satyros autem facimus duplices, veros &
ctos: veros, homines veros, & animalia qu
drupedia, quæ Satyros Simias vocamus:
ctos etiam duplices, vel Poëtarum figment
vel Dæmonum illusiones.

De hominibus veris, quibus hoc nom
fortè inditum, eo modo, quo aliquos præn

mir

Leones, Lupos: alios cognominari, Leo-
Lupos, Canes, Vulpes, Lepores, Ranas,
ros, Scarabæos; & similibus nominibus
ri constat: de his obiter, aliquo memora-
oblectationis causa, addito: Quare primò
rrit Satyrus pudicitiæ defensor, cui mi-
hoc nomen competebat, ut qui mini-
atyrus, hoc est, libidinosus fuerit: de quo
iodorus [d]. Cum Philippus Amyntæ F.
Olynthi expugnationem, pro concessa
oria Olympiæ splendidissimæ sacrificia
geret, multisq; suorum, munera largire-
nimadvertit ex amicis, quendam SATY-
M, admodum tristem. Rogat, cur solus a-
id humanitatis suæ experiri non dignare-
cumq; promisisset, quodcunq; petiisset,
bentissimê concessurum: hospitis cujus-
sui, virgines duas adolescentulas novis
itis desponsatas, quæ essent inter ejus ca-
os, se libenter recepturum dixit Satyrus:
ut eo munere lucri aliquid consequere-
sed ut addita etiam de suo dote, in matri-
nium eas traderet, ne injuriam teneræ æ-
indignam, sustinere cogerentur. Philip-
, Virgines duas statim Satyro donavit.
atyrus martyr, auctore Volaterrano [e], leo-
us devorandus objectus: Nam cum nullis
mentis, nullis comminationibus, ab or-
doxæ fidei cultu, diverti posset, Leonibus
otus, & ab eis devoratus, Valeriani & Ga-
i temporibus, sub præside Tarnutio. Sic Sa-
tyrus

tyrus Samius fuit, cui amici ejus aures cerâ o-
ſtruxerunt in cauſa agenda, ne omnia peri-
cundiam confunderet adverſariorum con-
tiis auditis: ut Ariſtoteles & Plutarchus [f] re-
runt. Idemq; Ariſtoteles [g] Satyri meminit, q-
ob immodicum erga patrem amorem φιλοπ-
τωρ, patris amans, vocatus eſt. Athenæus [h], p-
raſitos varios recenſens, meminit Satyri q-
utriusq; Dionyſii paraſitus fuerit. Idem & S-
tyri Peripatetici, qui vitam Philippi conſc-
pſit: & Satyri Sophiſtæ [i], cujus matrem ſem-
ximè admirari, Stratonicus citharædus dic-
bat, quòd quem nulla civitas decem dies fer-
poſſet, ipſa decem menſes tuliſſet. Satyri -
ſtuloſi Ælianus [k] meminit, de quod infrà. S-
tyri qui urbem condidit, Strabo [l] mentione
fecit: ab Heroum urbe naviganti juxta Tr-
glodyticum urbs Philotera eſt, à ſorore ſecu-
di Ptolomęi appellata, Satyri opus, qui ad Tr-
glodyticum & Elephantum venationem pe-
ſcrutandam miſſus erat. Satyrus, Demoſthen-
mimus, à Plutarcho [m] proponitur: hic fam-
liaris Demoſthenis oratoris, cùm Demoſth-
nes deploraret caſum ſuum, quod à populo ſe-
mel atq; iterum exploſus fuiſſet: ſeſe illi co-
dolere finxit: & remedium tamen daturu-
pollicitus eſt, ſi Euripides & Sophoclis aliqu-
verſus priùs recitaſſet. Paruit Demoſth. & ſu-
more timidâ, molliq; linguâ, carmina quędam
recitavit. Quæ eadem, cùm Satyrus paulò po-
retuliſſet, eo geſtu, eoq; vultu extulit ut dive-

nè viderentur. Hac igitur ratione Demo-
i ostendit, non artem, sed actionem ei
e: & ut hanc quoq; difficultatem studio
eret, auctor illi fuit.
tyri Bosphori tyranni, qui Tirgataoni in-
struxit, Polyænus [n] meminit. Tirgatao
tis, Hæcateo regi Indorum nupsit: à quo,
instinctu Satyri Bosphori tyranni, qui ei
liã locare volebat, repudiaretur, inq; cu-
vâ vitã agere deberet: clàm custodib. affu-
noctu iter faciens, ad Ixomatas devenit,
egia erat amicorum & cognatorum suorũ.
ad bellũ adversus Hecatæum & Satyrum
mmat, regionemq; eorum incursionibus
tat, donec utriq; pacem obnixè peterent.
cõsentit, Satyrus autẽ duos ex amicis sup-
s ad eam transfugere jubet, eique insidias
bcare. Qui cum illã adorti essent, cingulo
eorũ excepit, donec à satellitibus ambo
prehensi sunt & interfecti. Strabo [o] memi-
nonumenti Satyri in quodã promontorio
memoriam cujusdam viri, qui in Bosphoro
entia claruit. Galenus [p] etiam præceptoré
uit, cui Satyro nomen fuit. Et Hippocrates
fert historiam Satyri ex Tharso, cui cogno-
n Gripolopax, id est, vulpes tortuosa: qui
V. annum agens, sæpè noctu per insomni-
, ac interdiu semen effudit, qui anno XXX.
tabuit & mortuus est. Et tandem Satyri
eniosi architecti nomen apud Plinium [r], à
aliqui, rate devectum tradunt.

SATY-

SATYRUS QUADRUPES.

SAtyri, Græcis communiter σάτυροι dicti
salacitate, ut ait Theocriti enarrator, à n
mine σάθη etymologico, quasi Sathiri dica
tur: & quidem à virili membro, quod Græ
veteres σάθην appellabant: eò quod [t] in libi
nē (in quo omnes autores conveniunt) semp
proni sint, neque hac in re satiari possint: h
Macrobio [e], Satyri quasi Sathimni (Sathun
legunt [f] alii) appellari videntur, à Saturno, q
παρὰ τὴν σάθην quasi Sathimnus dicatur: q
vis, ut Natalis Comes [u], σάθη etiam sit tent
& titillatio ad Venerem. Unde σατυρικὸν
γαλμα Satyricum signum, id est, Priapi effi
es, quæ in hortis constitui solebat, ad hom
rum fascinationes arcendas: quanquam Pl
tus hortos Veneris tutelæ assignârit. Quare
Plinius [x], est religio quædam, hortosq; & fo
tes tantùm contra invidentium fascinatio
dicari videmus: in remedium Satyrica sig
(Saturnia Scaliger [y] legit) ex Varrone [z]. Sic
enim inauspicatas aves depelli vetustas cre
dit, ut & alia quædam turpia, ut asinæ cran
Sic fuerunt, qui collo puerorum ad fascinu
depellendum appendere: hinc Varro, pue
turpicula res quædam in collo suspenditur,
quid obsit bonæ scevæ causa. Et Fascinum P
nius [bb] appellans, non solum infantium, s
Imperatorum quoq; custos, qui Deus in
Sacra Romana a Vestalibus colitur, & curr

triu

nphantium ſub his pendens defendit, me-
s invidiæ, jubetque eosdem reſpicere: ni-
um ſuam ſortem cogitare, ac conditionem,
triumphi gloria & honoribus elata eſſet.
dicti ſunt, ἀπὸ τοῦ σεσηρέναι Æliano [cc], id eſt,
hodiginus [dd], ab oris rictu, ut & Phornu-
cui ſymbolum ἐκστάσεως mentis exceſſus.
c Satyricus, parvus Satyrus Ciceroni [ee].
ones, ipſos Satyros, φήρεας vocant, Gale-
[ff] monente.

De Satyris commentum fabuloſum non
ut Plinius, Solinus, & alii oſtendunt: ſunt
n animalia humana effigie ad inſtar Simia-
n, quare ut diximus à Galeno, Plinio &
ino, in Simiarum genere locantur: ita qui-
n ut authores & Satyros, & Sphingas, & Si-
s, & Cynocephalos, idem propemodum
us, diverſis tamen ſpeciebus inter ſe diſtin-
, ponant.

Quare Satyrus Simia, animal eſt perniciſſi-
m (ut Plinius [gg]) tum ut quadrupes; tum
recte currens humana effigie, ut propter ve-
citatem, niſi ſenes, aut ægri, capi nequeant:
mponio Melæ [hh], præter effigiem nihil hu-
ani, Ægipanum quæ celebratur ea forma eſt:
quo Plinius [ii], Satyris præter figuram nihil
oris humani eſſe traditur: Ægipanis qualis
lgo fingitur forma. Et Solinus [kk] (de inti-
is gentibus Libyæ agens) facie gratâ admo-
m, geſticulatis moribus inquietæ: natura
itiſſima: quare Plinius [hh], in Simiarum ge-

nere, Cynocephalis efferacior natura,
mitissima Satyris & Sphingibus. Sunt fac
temporum ossa eminente, ita ut caput v
cornutũ (quale, Poëtici) appareat, toto co
re villosi: caudã, inquit Pausanias [ll] (qui in
sulis Satyris incolas rubicundos scribit) in
dorso (juxta coxas) habent equinę haud m
minorem: & ut Diodor. Siculus [mm], Saty
Æthiopia Dionysio oblati comas umbilic
nus habuere. Vocẽ habent nõ humanã, se
hinnitu equi, & hirci balatu confusam: ut
net Plutarchus [nn], de eo qui ad Syllã addu
fuit: quem enim locutum fuisse Hieron.[o]
fert, de quo infrà, Satyrum Dæmonem fu
camur. Gaudent Sylvarum latebris & hom
commercia fugit: & ut Plinius [pp] Sphing
& Satyrorum genus, cibum in thesauros
xillarum condunt, mox inde sensim ad m
dendum manibus expromunt, & quod for
cis in annum solenne est, his in dies, vel ho
Naturali quodã ingenio & prudentia apud
dos, Elephas, Psittacus, Sphinx, nuncu
Satyri, & Indica formica, Æliano [qq] affir
te, valet. Sed ubi reperiuntur? reperiri en
extra dubium esse, Majolus Episcopus [rr]
serit.

Ptolomęus [ss] in sua Geographia Satyr
(σατύρων) Insulas tres fecit, contra Indiam,
tra Gangem sitas, quas qui habitent, cau
habere dicantur quales Satyrorum pingu
quas Insulas Satyrias (Satyrides Rhodiginu
tra

ert) Pausanias vocat. Nã Pausanias ᵗᵗ in
is, de regno Græcorum agens, in extremis
ni oris esse memorat (ex quo Pierius in
oglyphicis ᵘᵘ & Camerar. ˣˣ) inquiens:
de Satyris qui nã sint, cùm plura quàm alii
aborarem, cùm multis ea de re collocu-
ixit Euphemus Car (ex Caria) secum in I-
Hispaniam Pierius) navigaret, cursu esse
lum vi ventorum, & ad mare extimũ (in
iorem Oceanum) quod navigari non itẽ
t, sperlatũ: Insulas autem ibi multas esse
sertas, & à viris agrestibus incoli. Ad alias
, ajebat, nautas deflectere recusâsse,
d antea quoq; jã appulsi incolarum inhu-
itatem essent experti, tempestatis deniq;
ntia (post multorum dierũ navigationẽ)
ervenisse. Insulas eas à nautis vocari dice-
Satyrias: incolas inesse rubicundos & cau-
n imo dorso (intra clunes, Natalis) habere
inis non multò minores. At cum Pierio,
Camerarius ˣˣ sic interpretatur: Homines
no truciq; aspectu sylvestres inhabitabant,
oribus hirsutis, pilorum colore subrufo,
dis equina pene majoribus prædti. Solino
n Africa inter Ægyptum, Æthiopiam, Li-
mque. Videtur autem Pausanias, ut & So-
is, non de Satyris tanquam simijs, nec tan-
m dæmonibus, sed hominibus loqui: cre-
e autem tales quosdã homines esse, puero-
n & anicularũ est. Quamvis Guiliel. Nang.
nebr. in Gregor. Magn. scribat, & in Anglia,

cum missus à Gregorio Magno Augusti[...] verbum Dei prædicans, irrisioni esset gen[...] Dorocestria, qui ranarum caudas vestibu[...] lius appendebant, gens illa cum posteris, [...] das sicut pecudes habere referunt. Ælia[...] z z Sphinges & nuncupatos Satyros in In[...] esse scribit. Verùm Pomponius Mela [a] in [...] scriptione Æthiopiæ, in Africa esse & sem[...] ros appellat, quibus præter effigiem nihil [...] mani: Panum, inquit, Satyrorumq; hin[...] pinio causæ fidem facit, quod cùm in his [...] tra Atlantem Mauritaniæ montem) nihil [...] ti sit, nullæ habitationum sedes, nulla ve[...] gia, solitudo in diem vasta, & silentium va[...] us, nocte crebri ignes micant, & veluti ca[...] latè jacentia ostenduntur, crepant cymb[...] & tympana, audiunturque tibiæ sonan[...] majus humanis: nec die repertum quenqua[...] idcirco pro constanti habitum hos Faunos [...] se & Satyros. Idem ferè Plinius de Ægipa[...] Satyrisque. Sic scriptum fuisse invenimu[...] ea navigatione Annonis ducis Carthagin[...] sium, quam fecit ultra columnas Herculi[...] Libyæ partibus, quam reversus Cartha[...] nem, in templo Saturni deposuit, ut scri[...] Arrianus: nam præter cætera auditu mira[...] lia, hæc etiam in illa scribebantur: Do[...] ad magnum quendam sinum pervenim[...] quem interpres, ἑσπέρου κέρας Vesperi co[...] vocari dixerunt: in quo alia erat Insula, [...] quam egressi, nihil per diem nisi sylvam [...]

del-

mus, at per noctem ignes permultos
ios, & vocem fistularum audiebamus,
alorumque ac tympanorum incredibi-
repitum: quare nos timor invasit: in
im locis magna Satyrorum multitudo
are ctedebatur. Et Plinio β, in Subso-
Indorum montibus, quæ Cartadulo-
licitur regio, Satyri sunt, humana pro-
dum effigie, uti dictum. Hinc (ut Pie-
) ridiculum illud Alexandri Magni mi-
s obvenit, qui loco quodam per Indiam
acientes Cercopithecos adeo multos
nique magnitudine conspicati, qui ad ex-
as similitudinem, quem infernè sub si-
progredi observabant, ordines & ipsi
re videbantur, in eos veluti in hostes
tium juga insidentes, impetum fecerunt,
e erroris admoniti, à locorum peritis,
sine rubore arma inhibuerunt. Et rursus
ius δ, in Æthiopia juxta Atlantas, Ægi-
semiferi & Satyri: & alibi ε: in confinio
cæ juxta Æthiopes Hesperios colles, ubi
panos, Satyrosque esse, produnt. An
is Paulus Venetus: provincia Comari si-
s, inquit, habet, hominis effigiem expri-
ntes. Huc referendus est Cercopithecus
batus, humanâ planè facie, prolixaque
bâ, à Clusio depictus & descriptus ζ, qui
n Solini Callitriche convenit: Callitriches,
uit, toto penè aspectu à cæteris differunt:
acie barba est, lata cauda: has capere non

est arduum, sed proferre rarum: neque
vivunt in altero quam in Æthiopico, ho
suo solo. Apud Ptolomæum, Satyrorum
montorium est in Æthiopia ad Arabicu
num & in Sinarum regione; erat etiam
ximè Tarentum locus Satyra, vel Saty
ut habet Stephanus, Rhodigino η citant
Refert Plutarchus in vita Syllæ, non l
ab Apollonia civitate Epyri, captum Saty
qui ἐδὲν συνετῶς loqueretur, quum L. Co
lius Sylla à Dyrrachia Brundusium cum c
mille & quingentarum navium, trajicere c
stituisset. Proximè est, inquit, Apollonia,
vicinia Nymphæum sacer locus, qui ex vir
colle ac pratis ignis fontes dispersos perp
manantis eructat: ibi dormientem Saty
stratum, ea forma qualem plastæ & pict
adumbrant, ferunt captum adductum fu
ad Syllam: complures per interpretes,
nam esset interrogatus, ægrè vocem edid
non quidem humanam, vel claram (qua
telligi posset) sed asperam, & omninò ex
nitu equi & hirci balatu confusam: eaque
ritum obstupuisse Syllam, & monstrum a
satum (abominatum à se dimisisse) Addit,
Plutarchi verbis, Sabinus θ, ex D. Hierony
in vita Pauli Eremitæ, jubente Sylla, fuisse
missum, datis comitibus, à quibus in sylvas
duceretur: sed consule Budæum in comme
Sabinus θ & alterius meminit, qui temp
Constantini Imperatoris fuerit captus, qui

lex

..driam vivus perductus magnum specta-
..n Alexandrino populo præbuit: at po-
..jus cadaver exanime sale perfusum ne
..sceret, quod Antiochiam Cæsari visen-
..missum fuit. Philippus Archidux Austriæ,
..ur anno 1548. duos Satyros vivos secum
..iam advexisse, unum puerili ætate, alte-
..virili, Gesnero monente.

..uod verò Satyri mulieres summopere
..ant, historia Pausaniæ prius cepta, nunc
..inuanda, comprobabit. Refert, Euphe-
..n Carem dixisse, ubi ad Insulas Satyras
..entum, eosq; Satyri ubi sensissent, ad na-
..m accurrisse, nullamque vocem, sed stri-
..m quendam informem & inarticulatum
..isse: sed mulieribus navi unà advectis
..us injecisse (eos adeò furiosos invasisse,
..grè ab injuria, etiam cœsi flagris abigi,
..moverique potuerint: veritos verò nau-
..ne quid indignum paterentur, inhibita
..e, procul in anchoris stetisse, barbaram
.. mulierem quandam, quam secum ha-
..ant, in littus exposuisse. In quam omnes
..tea petulantissimè debacchantes (undiq;
..etiverunt Natalis,) Non solùm qua parte
..nsuetudo permittit, verum etiã toto corpo-
..(per omnia corporis cava, Pierius) libidi-
..n exercuerunt. Hæc Pausaniæ historia, in
..ntem revocat ea, quæ Philostrato de Saty-
..um grege Olympi amore capti, sic refert:

Satyrorum grex, ipſius amore captus, int
adoleſcentulum ſpectat oculis, rubicund
ridens; hic quidẽ, pectus attingere appe
hic verò, collo inhærere, at hic, oſculum
quod rapere exoptans. Flores enim in
gunt, & perinde ac ſtatuam adorant. Ipſo
autem ſapientiſſimus, alterius calami ac
tepidi linguam arripiens mandit, ſicq;
lympum oſculari arbitratur: ait autem &
ritum deguſtâſſe. Hanc Pauſaniæ de In
Satyrorum narrationem, huicque ſimiles
Lucian. venuſtè quidẽ & eleganter con fi
rit, fabuloſam multos opinari, ſcribit Ph.
merarius. Quæ ſanê cauſa [n], cur Ægypti pl
mas Satyrorum imagines, in gratiam fœc
ditatis, eorum in templis poſuerint, in
ci naturæ, quæ libidinoſa eſt, ſimilit
nem.

Et cum Corvus peculiari libidine ſit, it
olim Plinio referente λ, vulgo creditum f
rit, ore eos parere aut coire, inde fellatores
pellarunt. Hinc Martialis:

Corve ſalutator, quare fellator haberis?
In caput intravit mentula nulla tuum.

quod ab Anaxagora etiam traditum, ab A
ſtotele verò μ negatum: hanc ob cauſam vi
tur L. Florus in Valerii Corvini hiſtoria, C
vum, Satyram avem dixiſſe, niſi mavelis
dictum à Satura, ſeu Satyra palude Po
na, qui locus olim urbium viginti quat
capax fuit: de qua Satura palude Virg

: Plinius ξ, cùm in agro Pontino res igesta. Quo autem argumento (ait Rho-us ο) Corvum paludis nomine signifi-disertissimus historicus, ex Theone su-test apud Aratum, qui prodit Cornicem orvum insigniter aquis delectari, quòd n alitum corpora vehementiùs inarue-proinde humentia admodum expetere. : fluvius in Aquitania, Satyrus à Lucano minatus (Atyrus, Turnebo)

tunc rura Nemetis
ui tenet & ripas Satyri qua littore curva

im, cùm Satyri, semper σατυριάζειν, arrige-cantur, ejusque nomine ii, qui pictura, que statuis exprimuntur, arrecto pene fi-ntur: quod, inquit Aretæus ρ, divinæ rei um est: hinc σατυρίασις Aretæo, inexple-coëundi appetitus, qui laboranti penem tat & erigit, ex Dei ρ figuræ similitudine nen ducens: & Paulo Aeginetæ σ, Saty-s est αἰδοίου παλμὸς, pudendi palpitatio, e vasorum spermaticorum inflammationi n intẽtione supervenit: dicitur Aureliano, tigo veretri: & Juvenali, veretri intensio: pellant & τάσιν τοῦ αἰδοίου. Sic Galeno in de-tionibus, Satyriasmos & Satyriasis obtin-mutone arrecto intentoque, nec non par-alis adjacentibus, cum seminis quandoque luptuaria profusione, quandoque verò & entis consternatione ac distensione nervo-m; quem affectum in viris πριαπισμὸν quoq;

 vocat.

vocat. Vel, ut Aëtius τ ex Galeno, pude
tentigo & auctio in longum & spissum, q
rei Venereæ appetitum ex caliditate acqui
tia, cum inflammatione quadam ac dolore
corum: nomen habet à Priapo, videlicet S
ro: quod malum secundum Aretæum ϱ ho
nem septimo die consumit. At Rhodigin
Satyriasin, id est, veretri inflationem, nom
cujusdam dæmonis sponsarum depicti n
cuparunt: & Plinius φ in totum inquit, G
ubi concitationem in Venerem volunt sig
ficare, Satyrion appellãt. Fortè à Satyrio h
ba, quæ nomen habet, quod primi sylvest
Dii, per sylvas & antra Nymphis colludent
ad firmiorem Venerem invenisse dicantur: c
jus licet Dioscorides & Plinius φ genera d
tantùm agnovisse videantur, attamen diff
rentias plurimas obtinet, ut videre est in Ph
topinace meo (qui 2462. plantas exhibet) u
sexaginta sex differentias proposuimus: plur
in Theatro nostro Botanico, si DEUS vole
enarraturi. Quæ omnes ab effectu Satyrii n
men meruere: licet radicis formâ differant:
liarum enim radix manum humanam refer
quare palmæ Christi vulgò, & ab Hieronym
Trago ×, Satyriorum fœmellæ dicuntur:
liarum radices sunt rotundæ, & quidem vel
nica bulbosa mali magnitudine, Satyrii trif
lii nomine à Dioscoride ψ, Galeno ω, Aeg
neta αα, Oribasio ββ, Aëtio γγ & Plinio e
habita: vel duplici (rarò triplici, quæ Trio
chis

rariùs quadruplici, quæ Tetrorchis) ob- olivæ formâ, ad formam hominis te- , alternis annis intumescente ac residen- periore pleniore, inferiore, mollιore & siore, quæ omnes Theophrasto δδ ὄρχεις, oscoride ψ, Orchides & Cynosorchides: differentiæ ratione formæ florum nomi- btinuêre, ut Orchis morio, Orchis sera- myodes, melittias, ornithophora, arach- , batrachitis, strateumatica, dicatur. Sic ab re, hircinus, &c. A Plinio & Apulejo ab u- Venerei dicuntur: cùm earum usus tentigi- genitalium partium invehat. nam ut Dio- ides ad Venereos impetus concitatricem habere affirmant: & Plinius asserit: & ut n, radix alterius, Fascinis utilis: siquidem a Venerem incitat, Aeginetæ: herba & ra- Galeno, Oribasio & Aëtio. Est cujus radix anu teneatur (quod Satyrion erythronũ oscoridi, erythraicum Plinio) Venerem sti- lare proditur: hinc Arbiter in Satyra: *ta est*, inquit) *Quartilla; Quicquid Satyrii fuit, olpus ebibit*: Ac rursum: *Illinc puella penicil- uod & ipsum Satyrio tinxerat, Ascylton oppri- bat.*

Theophrastus, referente Plinio, autor a- qui gravis, septuageno coitu durare libidi- m contactu herbæ cujusdam, cuius nomen eciemque non posuit. At Hermolaus ee, rbam illam Theophrasto ex India allatã, Sa- tion Indum appellaverim: habentq; hodie

Syri

Syri herbam simili effectu Bucheidenque n
minant & Indicam Satyrion, fortasse cum
Theophrasti eadem, radice candida & du
commendatiore quo crassior & rugosior,
albior podagris utili. Sed & Aristolochiæ
nus unum, quod Polyrhizon cognominat
Satyrion ex facto vocari Hermolaus censet
quia Saturejæ herbæ usus, marcescentes c
tus stimulat, sunt qui à Satyris nomen traxi
comminiscantur, ait Ruellius. Et quia ex h
jus radice varia conficiuntur medicament
ab hac Satyrica medicamenta denominati
nem habent (quamvis etiam genus quodda
edulii ex hac confectum, Satyria appellet
cujusmodi varia à Myrepsio ζζ proponunt
& Satyrium antidotus apud Aeginetam
Aëtium θθ, ex Oribasio: apud Myrepsium
ad liberorum procreationem, Venereorum
que frequentiorem usum voluptatemque e
citandam: & denique est apud Actuarium
antidotus Satyrion Venerem mirum in m
dum, ut scribit, stimulans, eamque certa
causa cessantem, citra moram manifestò rest
tuens.

Mulieres verò Satyricæ dicuntur eæ, qu
σατυριασμῷ laborant, sive pruritu ad Veneren
malum salacibus familiare: ubi pudendoru
ingens pruritus cum dolore, ita ut intolerab
li Veneris desiderio contabescant, Aëtio λ
ex Sorano referente; quare σατυριᾶν prurire a
Venerem dicuntur.

Si

ᵹ: Satyriaſmos Galeno μμ Elephantiaſis
ır, propter vultus ſimilitudinem ſum-
que libidinem: quòd ii, qui hoc malo la-
nt, Satyris ſpecie ſimiles ſunt, muſculis
oralibus conſumptis, oſſibus ad tempo-
inentibus, ita ut caput Satyrorũ in mo-
quaſi cornutum evadat: vel quod, cùm
Satyriaſi tententur, turgentem & con-
m penem, laſcivorũ Satyrorum in mo-
habeant. At Aretæo νν ob malarum ru-
m, atque inexplebilem impudentemque
ndi libidinem. Clarius Aëtius ξξ ex Ar-
ene, propterea quòd malæ faciei iiſdem
rubore attolluntur & muſculis maxilla-
s veluti convulſionem patientibus, men-
ipſum dilatatur, quemadmodum etiam
ntibus evenire ſolet: ſimilitudine quadam
icturas Satyrorum, quin & alacritas vehe-
ıs ad coitum ipſis adeſt, quemadmodum
e Satyris fertur.

At Hippocrates, Galeno οο & Rhodigi-
ππ monentibus per Satyriſmum, glandu-
rum corporum juxta aures oblongos tu-
res intellexit, ſimilitudine à Satyris ducta,
hujuſmodi oblongas eminentias ſub ipſis
ibus habent. An fortè & Ariſtoteles ρρ
c ipſum voluit, dum ſcribit, σατυρίας mor-
,in quo, præ abundantia fluxionis, aut fla-
crudi in partes faciei decumbentis, facies
malis diverſa ut Satyri, apparet.

De Satherio & Satyrio animali quadrupe-
deam-

de ambiguo, in humore pariter & in ſicco, vivente, cujus Ariſtoteles σσ meminit, & Hermolaus Barbarus ττ, nil dicam.

Verùm de Satyris ſimiis, de quibus egimus, cenſemus Aelianum υυ intelligendum, dum de Indicis animalibus Satyrorum ſimilitudine, ſic verba facit: Finitimos Indiæ montes tranſmittenti ad intimum latus, denſiſſimas convalles videri ajunt, & Corrudam locum nominari, ubi beſtiæ Satyrorum ſimilitudinem formamq́ue gerentes, & toto corpore hirſutæ verſantur, atque equina cauda præditæ dicuntur. Eæ, cùm non à venatoribus agitantur, in opacis & ſpiſſis ſylvis ſolent e frondibus (& fructibus) vivere. Cùm autem venantium ſtrepitum ſentiunt, & canum latratus exaudiunt, in montium vertices incredibili celeritate recurrunt: nam per montes iter conficere conſuetæ ſunt. Contrà eos qui ſe inſequuntur, pugnant de ſummis montibus ſaxa devolventes, quorum impetu ſæpe multi deprehenſi perierunt. Itaque difficilimè capiuntur, & ex iis nonnullæ ſed ægerrimè tandem, aut ægrotantes nimium, aut gravidæ comprehenduntur: illæ quidem propter morbum, hæ verò ob graviditatem; captæ autem ad Praſios deferuntur: hæc Aelianus. At Majolus, cenſet Aelianum hos pro beluis habere, cùm tamen omnia ferè Satyris ipſis, autores tribuant.

Huc commodè referri poſſunt ea, quæ Al-

ber-

de duobus monstris in Saxonia captis
et: In sylvis, scribit, Saxoniæ versus Da-
in deserto muriæ (nemore) cujusdam,
sunt parum ante hæc tempora duo mon-
losa, ferè in omnibus habentia figuram
nis; & fœmina quidem mortua fuit mor-
canum & vulneribus venatorum. Ma-
autem captus, est domesticus, & didi-
super pedes erectus, & didicit loqui im-
ectè valde, & non multa verba, & habuit
n exilem sicut capreolus, & rationem
m habuit: de secessu & egestione, & aliis
s verecundabatur: multum autem ap-
coire cum mulieribus: & has publicè
escunque essent, tempore libidinis op-
ere tentavit. Et rursus, de confusa bestia
ens, citatis Solini verbis, quæ de Cepo
elpho simiarum genere habentur. Hanc,
it, temporibus nostris vidimus in sylvis
viæ, deprehensam marem & fœminam,
præcedentibus dictum, & procedente
ore voces quasdam expressit: est autem
animal de genere Simiarum.
e beluis humanæ formæ in Norvegia, sic
it Hector Boëtius φφ: Finis nunc impo-
dus esset, nisi unius rei novitas, prope-
em remoraretur calamum, quam nu-
accepimus, referentibus probissimis viris,
acobo IV. Scotorum Rege, ad Galliarum
em oratoribus missis: quorum facilè prin-
Jacobus Og lvius, gymnasii Aberdonensis
gra-

gratissimus alumnus. Hi ascenso mari, rep-
exorta procellosa tempestate, per transver-
in Norvegiam pulsi, quum in littus egressi es-
sent, non ita longè in montibus homines
apparebat, villosos ac quales vulgò pingi-
Sylvestres appellatos, discurrere vidẽtes, p-
tento constitêre attoniti. Mox ab incolis e-
cti sunt, beluas eas esse humana effigie mu-
verùm homines insigni odio persequen-
Cæterùm, per lucem adeò metuentes, ut
in aspectum hominis subire audeant: per
ctem autem grassantes, villas gregatim i-
dere, nisi eas disterrentes canes arceant,
quorum latratum statim effugiant. Quo
per noctem canis absit, effractis foribus, a-
irruentes, cùm tenebræ reverentiam hu-
ni oris occultent, quicquid in ea est occid-
ac devorare. Sunt enim tam immani corp-
robore, ut mediocris magnitudinis arbo-
manibus evellant radicitus: quibus avulsis
mis inter se depugnant. Quare exterriti leg-
factis per noctem ingentibus ignibus, ac v-
liis impositis, ubi nulla accepta noxa illu-
set, postridie immania linquentes littora,
sum unde disjecti erant, læti repetierunt.

Hæc dicta sunto de Satyro simia, ubi mi-
subit, quòd ii, qui de novo orbe scripserunt,
qui non solùm Indiam antiquorum, sed eti-
incognitas Indiæ & Lybiæ partes, atque in-
las penetraverunt, imò propemodum om-
immensi Oceani angulos, suis navigationi-
lust-

...unt, attamen de Insulis Satyrorũ men-
...n, quod ego quidem legerim, non fa-
...i enim totæ Insulæ, secundum quorun-
...pinionem, Satyris fuêre occupatæ, vix
...dum illas periisse.

...n.3. b 6.ad.an.3.c.l 8.c.4. d l 16. f de non irâ
...g 7. de morib 6. h l.6 c.5 & 6. i l.8.c.7. k l.3.
... l l.16.p.888. m in Demosth. n l.8. o l.11.
...p cujus meminit 1. de Antidotis quæst. 6. Epidem.
...ap 9. s 1. Satur. 8. t Gesner. de anim. Ph. Camer.
...ap 81. u Mithol. l.5.cap.7. x l.19.cap.4. y Jo...
...ject. in Var. z l.5. lat. ling. aa Dalech in 19.
... bb l.28.cap.4. cc 3.var. hist.40. dd lib.19.c.
..., Natal. ee 1.de divinat. Rhodigin. l.8. cap. 6.
....in 6.Epid & lex. Hippocrat. gg l.7.c.2. hh l.3.
...Plin l.8.c.54. ii l 5.cap 8. kk cap.40. ll lib.1.
...digin. l.15. cap.25. mm l.1.c.2. nn in vita Syllæ.
...ita Pauli Eremitæ. pp l.10. cap.27. qq 16. hist.
...rr coloq 2. ss l.7.cap.2 ex quo Car. Stephanus dict.
...h.p.389. tt l.1. & Rhodigin. l.15 c.25. uu l.10.
...7. yy cap. 40 zz 16. anim. 15. α lib.3.cap 19.
...2. γ lib.6. de simia δ l.5.cap.8. ε l.6.c.30. ζ in
...o ad Monardis Indica η l.19. cap. 25. θ l.1.fab.
...refert quoque Sabellicus lib.3. enne 6 & ex hoc VVie-
...præstig. l.2. cap.43. ι l.1 con. tit. Satyri. κ Scholia-
...ini. λ l.10.cap 12. μ 3 gen an. 6. ν 7. Aeneid.
... ο l.19.cap.25. π l.1 ρ l 2. acut. 12. σ l.3.cap.56.
...Rhodig. l.5.cap.10. & l.7.cap.29. τ tetr. 3. ser. 3.c.
...l 30.c.14. φ l.26.cap.10. χ l.2.c.82. ψ l.3. cap.
...144. ω 8 simp αα l.7. ββ 2. virt. simpl. 1. γγ
...ser. 1. δδ 9. hist 19. εε l.3. corol. in Diosc. 574 ζζ
...sect 40. cap. septem. ηη l.7. cap.11. θθ tet.3. ser.3 cap.
...antid. sect. 1. cap. 65. κκ 5. Meth. 6. λλ tet.4. ser.4.
...2. μμ de tumor. præter nat. 15. νν 2. diutur. 13. ξξ

tet. 4. ser. 1. c. 120. oo com 3. in 6. Epid. ππ l. 14. c 4. gen. an. 3. σσ 8. hist. 5. ττ castig. in 10. Plin. c. 72. solum habet Scalig. exerc 210. 3. υυ l. 16. an. 21. Scotici regni descriptione.

CAP. XIV.

De Satyris Poëtarum sive Satyris pripedibus.

LUbet caput hoc de Satyris Poëtarum storia à Nicephoro Calisto proposita ri, quæ sic habet. Sub æquinoctiali ad O tem & Meridiem est, qui dicitur Aegopi cus simia quædam: plurima enim sunt si rum genera, Arctopitheci scilicet, Lectopi ci & Cynocephali, & aliæ aliis multarum mantium speciebus, simiarũ forma perm Quarum permultæ etiam ad nos perlatæ, manifestò declarant. Ex quibus etiam est i dicitur Pan, capite, vultu & cornubus cap referens, & ab ilibus item deorsum versus prinis pedibus insistens, ventre autem, pe re & manibus mera simia: qualem Indo Rex Constantino misit. Quod sanè anima tempus aliquod, cùm ferretur in cavea, pter ferocitatẽ, inclusum vixit. Ubi verò n tuum est, aromatibus condierunt exente qui ferebant & insolitæ formæ ostenta gratia Constantinopolim servatum pert runt. Videntur autem mihi animal hoc vidisse Græci, & insolentia aspectus exte Deum sibi constituisse, quum solenne ho

...t, ut quæ fidem excellerent, ea in Deos ...ent. Id quod in Satyro quoque ab eis est ...o, qui & ipse simia est, facie rubra, ad mo... ...acilis & caudam habens: hæc Nicepho... ...ed Satyros Poëtarũ nunc prosequemur, ...rmissa nominis ratione jam explicata. At ...s præterea eos nominibus nominarint, ...iamus. Sileni etiam dicti, ἀπὸ τοῦ σιλλαίν... ...quod est convitiatoria scommata jacere, ...n vocant) cum molesto quodam lusu, ...ono [a] & Rhodigino [b]: & Pausanias in ...is [c], Silenos dici putat τοὺς ἡλικίᾳ τῶν σα... ...πρεσβήκοντας, inter Satyros natu grandio... At Nicandri enarrator, non antiquiores ... Satyros vocatos scribit, sed ab antiquis ...os dictos fuisse ipsos Satyros hoc pacto, ...δὲ οὓς ἡμεῖς Σατύρους λέγομεν οἱ ἀρχαῖοι Σι... ...ς ἐκάλουν, ἀπὸ τοῦ σιλλαίνειν δ' ἐστὶ λοιδορεῖν: ...d est convitiari. Sincinnistas [d] quoq; no... ...ant, quia Sicinnus barbarus, Satyricã sal... ...nem (quæ ab aliis Sicinnis Athenæo [e] au... ...e) excogitavit. Helotas quoque appellari, ...erodiano Rhodiginus [f] scribit, qui sint ...d Tænarum: erant verò Helotæ publici ...dammodo Lacedæmoniorũ servi. Quan... ...ue & Tityri dicti, & ut Aelianus [a] lasci... ... & procacibus saltationibus, quibus Satyri ...dent, quæ περεπίσματα dicuntur, quam ...em Cælius [b] cantus lascivos vertit: qua... ...Phurnutus hos & Σκιρτοὺς scirtos, ἀπὸ τοῦ ...ίρειν à saliendo nominavit: & σκολίδας,

ἀπὸ τοῦ σκιδᾶν, quod est furere & sævire, ut
raldus annotavit.

Hi Satyri capripedes nominari possi
quia dicebantur homunculi pilosi toto
pore, cornua habere in fronte, naribus ad
cis, parte extrema caprarum simili, pedi
caprinis (quare Lucretius [g]

Hæc loca capripedes Satyros, Nymphasq; tenen

& cauda oblonga, peneque rigido (quod
vinæ rei signum Aretæus [h] dicit) idque p
pter salacitatem, quia capra vago admod
lascivoq; ingenio prædita, & procacitatis i
modicæ: quare apud Aegyptios capra pro li
dine & etiam pro petulantia domita pinge
tur. Græci autem Poëtæ [i], caprum ab Herc
domitum finxerunt, ea de causa, quòd is c
procaci lascivia homines ipsos anteceller
domitus à virtute, impositum petulantiæ m
dum, extinctosq; libidinis æstus, suppresso
procacitatis impetus demonstraret. Nam e
nequitiæ vir fuit, ait Pierius [h], ut triginta u
nocte mulieres aliquando feratur iniisse; &
apud Athenæũ [k], idem septem diebus qui
quaginta filiabus Thestii virginitatem imm
nuit. Illud de Proculo, qui Probi tempore t
rannidem invasit, vel ex epistola sua mani
stum est, qua se nocte una captivas decem
Sarmatia constuprasse gloriatur, seq; inter fo
tes annumerari affectat, dum mollitiem sua
maximè commemorando manifestat.

Genitos autem Satyros dicunt alii à Sat

nc

ii à Fauno, qui filius fuerit Pici, & pater
antiquissimi Aboriginum regis, qui in
egnavit, & Deus post mortem habitus,
uisse fertur Faunos, Satyros, Panos, &
os rusticorum numina. Sed distinctos
Faunos à Satyris & Sylvanis ex Prophe-
is sequenti capite adducendis & Ovi-
colligi potest,

t mihi semidei, sunt rustica numina Fauni,
Nymphæ Satyriq; & monticolæ Sylvani.

qui [h] Baccho satos velint: cùm tamen
rum aliqui scribant Silenum, ipsum
um educasse, ut testatur Orpheus in hy-
hoc pacto:

θι μευ ὦ πολύσεμνε τροφὲ Βάκχοιο τιθήνε,
λωῶν ὄχ᾽ ἄριστε τετιμένε πᾶσι θεοῖσι,
θνητοῖσι βροτοῖσιν ἐπὶ τριετηρίσιν ὥραις

: audi Silene pater, Dionysi & alumne,
time Silene, & cunctis gratißime divis,
te viris pariter cunctis prædulcis & Horie.

iodorus Siculus [m], Bacchi pædagogum,
torem, optimorumque studiorum insti-
em scribit.

m verò licet multi fuerint Sileni, si verum
Pausanias, Satyrorum natu maximos Si-
dictos fuisse: unus tamen inter illos cæ-
antiquior memoratur, qui in civitate Ma-
aconum natus est, ut Pausanias [n] & Pin-
s volunt, hic quidem hisce versibus

hemens autem saltator
uem Maleæ genitus educavit immortalis Silenus

At Catullus in Nyſa Indiæ civitate natum memorat [o]:

At parte ex alia florens volitabat Joaachus
Cum thyrſo Satyrorum & Nyſigenis Silenis.

Hunc ſcribit Lucianus in concilio Deorũ, fuiſſe, & calvũ, & ſimũ, & aſino plerunq; ut tem, brevis ſtaturę, corpore obęſo ac ventri ſo, aurib. magnis & arrectis, tremulum, bac innitentẽ, quem aſinũ inter ſydera relatum runt, eò ꝙ Silenus cum Jovi adverſus gigar pugnanti opem tuliſſet, eo aſino in bello fit, & jam ex altera parte pręſepis cõſiſtere, jus mentionẽ Aratus fecit [p]. Sic Silenus [q] a Eleos templum habuit, non Baccho ſimul, Sileno duntaxat ædificatũ, ubi Ebrietas e num in poculo porrigit: & in oppido Pyr co, puteus eſt in foro, quem Sileno acceptũ runt: hîc ſi deficeret, aquæ penuria laborare

Verùm veteres in reprobo ſuo ſenſu, hu modi monſtra ꝓ ſemideis ſive ſylveſtrib. D quemadmodum & Faunos Sylvanoſq́; col runt, idcirco nõ ſolùm eis lucos conſecrâru ſed etiã & ſcenas & ludos eiſdẽ deſtinârunt artifices in eorũ ſtatuis ſingularem diliger adhibuêre. Imò & ſacra fecerũt, ut ex Prop ta Moyſe * patet: Néve, inquit Jehova, de ceps ſacra faciunto Satyris, cũ quibus mere centur, ſive quos colere ſoliti ſunt. Et Po Faunos & Satyros nemorum, Pana agroru Sylvanum, ſylvarum Deũ dixere, quamvis ſ apud ipſos confundãtur: hinc Orphei hym

...rũ. At Cicero [r], Satyros Deos esse rectè ... qui [s] ridet eos Deos, qui artus habent, ...s qui ex matribus mortalibus nati sunt. ... verò colique animalia quæ rationis ex... sunt, qui ab Iside tradunt institutũ, quæ ...ẽ conjugi eidemq; fratri Osiridi pręstan... induxerit, magna agrorũ parte sacrificu... judicata, moremque fuisse initio, ut quæ ...e vellet animalia in hunc usum aleret, ...s vita functis, tanquam Osiris occubuis... ...ctum instaurabant. Cæterùm postea de... ...m habitũ & Cynocephalo inprimis ho... ...n attributũ, propter excellentem quan... ... ut rerum periti asserunt, animalis istius ...am humano propemodum generi pro... ...m: ut verò profani putant, quippe qui re... ...historias ex vulgo mutuãtur, factũ ajunt, ...terea ꝙ Osyris hujusmodi Satyrorum ge... ...sit plurimum delectatus, uti nostro etiam ...pore vanissimi pleriq; faciunt. At Roma... ...tiam id nequitiæ genus in usu fuit. Quare ...ilonem Vedium luxuriæ carpit Cicero [t], ...d sibi obviã factus, cũ duob. essedis (vehi... genus Ciceroni [*]) & rheda equis juncta & ...ica, quodq; in essedo haberet Cynocepha..., neq; deessent etiã Onagri, quare nunquã ...minem nequiorem autumat se vidisse: quin ...ò & Satyros eos appellatos asserit Pierius [*]. ...uare Diodor⁹ [y], Osiridis expeditionẽ descri...s, inqt: cũ Osiris esset in Aethiopia, ferũt al...os ei Satyros, comas vmbilico ten⁹ habẽtes,

quos secum in castris habuit, ut qui ad psal-
dum, cantandum, ac animi remissionem
essent: dicitur enim Osiris cupidior risus
lectariq; solitus Musicis & Choreis. Idem
bit [z], Aegyptios Deum suum Osiridem
esse affirmare, quem Græci Bacchum voc
Hinc (idem [aa]) Bacchum, Satyros, quo
opera in saltatione & tragœdiis oblectab
secum duxisse tradunt, & Musarum qui
optimis institutis, Satyrorum verò risu ac jo
vitam suam facilem traducebat. Non mi
ergo Timæum, referente Athenæo [bb], me
nisse Satyri cujusdam utriusque Dionysi a
latoris.

Offerebant autem ex consuetudine dii
lis pomorum & uvarum primitias, ut testa
Leonidas

Heronax Satyris, vites Bacchoq; tuenti
Arboribus prima hæc munera rapta dedit,
Vinea cùm triplex produxerit, ecce sacravit
De primo musto tres simul ille cados.

Hujusmodi enim monstra, cùm aliquan
mortalibus apparuissent, homines rudes, &
timorem propensi, minimè considerantes,
turam eandem malignam & divinam esse n
posse, quicquid formidabile aut admirab
apparuisset, pro Deo habuerunt; atq; cùm S
tyri per sylvas crederentur vagari, quibus
menta, vel greges fierent obvii, ne his no
rent, inter Deos pastorum illos retulerunt: f
pro semideis tantùm habuit Ovidius [cc]:

Q

...s quoniam cœli nondum dignamur honore,
...s dedimus certè terras habitare sinamus.
...nim mortales Silenos, sive Satyros, ex
...chris conjici posse, Pausanias [dd] & Rho-
...us [ee] scribunt; nam in Hebræorũ regio-
...eni monumentum habetur; & alterius
... Pergamenos ostendebatur.
...cebantur Bacchi socii, ipsi Satyri, sicut &
...i, quemadmodum testatur Plato in illo
...rammate in Satyrum.
...αι μὲν δικεράοιο φίλος θεράπων Διονύσου
...ίβω δ' ἀργυρέων ὕδατα Ναϊάδων.
...am sum ego cornuti gratus servus Dionysi
Libo pulchrarum fulmina Najadum.
...dem & Straboni [ff], mystæ sive ministri &
...clæ Bacchi putabantur, Sileni, Satyri, Bac-
...I, Lenæ, Thyæ, Mimallones, Najades,
...nphæ, Tityri &c. Itaq; Bacchus aliquando
...urru pampineo pingitur, quem propter Si-
...us astat asello vectus, & Bacchæ, & Satyri
...rsos ac ferulas vibrantes. Et Cicero [gg], De-
...m fratres conjugesq; Solem & Lunam pu-
...t esse multi: in quorum potestate sint vires
...nerandi, sub Libero virorum, ideò illi & Sa-
...es Satyri sunt comites, & in ejus templo fe-
...q; colitur Priapus.
Quod verò Bacchi comitem dixêre Sile-
...m senem, ventricosum, titubantemque,
...circo factum [hh], quia vinum & ebrietas cum
...besos faciat & ventricosos, tum caput plerũ-
...e gravari & titubantes facit & ad senectutẽ

citius perducit: hæc enim omnia incommo
& corporis turpitudines, idcirco Bacchi
mites finxerunt: quidam putarunt Silen
senem, fuisse Bacchi alumnum, quia vinor
vetustas, omnes etiam prædictas turpitudi
augeat: dicebatur ab asino vehi solitus, q
tardi sunt, plerumque & inutiles negoti
qui plus potare solent, quàm conveni
nam voluptates omnes parum conferunt h
manæ vitæ: quippe, cùm non animum
lùm, sed corpus etiam rebus omnibus inu
le reddant, si plus operæ illis detur quàm n
tura ipsa postulaverit: ad hujus rei sempit
nam memoriam & colluctationem, antiq
ejus asinum inter sydera collocatum fuiss
tradiderunt. Scribit Pierius [ii], Cynoceph
lo, Silenos, qui ex Satyrorum grege, esse a
ditos: quorum hieroglyphicum erat, divin
tatem in re quapiam delitescere. Erant eni
Sileni, ut Platonici Alcibiadis dicto collig
mus, imagunculæ quædam sectiles, ita con
cinnatæ, ut diduci & explicari possent: qu
ubi clausæ erant, nihil aliud quam ridicula
& monstrosam quandam tibicinis speciem c
stendebant: ubi verò aperiebantur, venera
bile numen aliquod exerebant. Hinc Alci
biades in Symposio, Socratem, Silenis simi
lem esse dicit, quod is longè alius esset inter
us intuenti, quam summo habitu videretu
Vnde etiam σιλωνὴ ἀλκιβιάδȣ, dici solet de re
quæ prima fronte vilis ac ridicula videatur, in
teriù

tamen & propiùs contemplanti, sitad-
ilis.
i insuper memoriæ prodiderunt, Bac-
gg ipsos Silenos ætate confectos in Ita-
liquisse, cùm ad bellum adversus Tar-
s exiturus esset, quibus mandavit ut vites
ent, quo vini ferax efficeretur Italia, qua-
steri statuas Silenorum vinum in vitibus
ites, ad perpetuam eorum memoriam e-
runt: ut testatus est Androtion kk, & Dio-
cles.
b his Satyræ, scenæ Satyricæ, & Satyrici
us deducuntur. Satyra autem sive Satyri-
abula, peculiare carminis genus fuit, pro-
petulantiam & lasciviam Satyra nomina-
quam primum Cratinum, Athænis dum
nysiaca essent, induxisse, Acron ll scri-
Satyrarum genera duo sunt: prima ve-
ta fabulæ species à Græcis inventa, poë-
tis genus varium & maledicum (hinc Sa-
icæ, id est, acriter cum convitio, unde ta-
Satyrici dicuntur) & petulans denomina-
m à Satyris, & archeæ Comœdiæ characte-
compositum, & olim ex variis poëmatibus
nstans: ipsius enim Tragœdiis ad earũ mœ-
itiã discutiendam, & nonnũquam oratio so-
ta interponebatur, ut sunt fragmenta Petro-
ii Arbitri quæ extant. Introducebantur.n. Dii
atyri, cani, barbati, imberbes & Silenus pater,
uæ personæ, ridicula ac lasciva inter se jacta-
ãt, quarũ apud Græcos primi scriptores præter
Crati-

Cratinum, Demetrius Tharſenſis, item, Menippus: & apud Latinos, Pacuvius & Ennius Satyrico carmine delectati traduntur. Et M. Varro, Romanorum eruditiſſimus, Menippum imitatus, Satyras compoſuit, quas Menippeas (alii Cynias) appellavit.

Alterum genus eſt Latinorum, quod ex veteris comœdiæ interitu initium, ut ex Horatio m m colligere eſt, ſumpſit: ideò Plutarchus in Pericle, veteris comœdiæ ſcriptores σατυρικ... τοῖς βίοις appellat, quod id genus vitę ſectaretur, quod in acerbè exagitandis hominibus verſaretur. Hinc convitiorum amicos Nilus ipſos Satyros appellarit.

πάντες μὲν Σάτυροι φιλοκέρτομοι

Omnis amat Satyrus convitia.

Nam cùm in nova comœdia, nemini licere vitia nominatim carpere, excitatus eſt Lucilius qui cùm ſuorum temporum flagitia ferre non poſſet, hoc novum poëmatis genus, Horatio ſcribente, in quo acerrimè vitia inſectaretur, verſu Hexametro induxit: quare à Diomede finitur, carmen maledicum mordax. Satyra ergo dicta, vel ab antiqua Satyra: veteres autem Satyram appellabant, variorum rerum mixturam ſparſim nulloq; ordine congeſtarũ, voce à laſciva Satyrorum temere nunc huc, nunc illuc ſaltantium deducta: quia ad ſimilitudinem Satyrorum, per ejuſmodi vitia poëtę extollant: ſive à Satyra lance, quæ variis multisq; primitiis referta in ſacrificiis Cereris infere-

…tur: cujus lancis Virgilius meminit, non
…ilis illi poculo, quod Græci πεντάπλοον,
…ntuplici rerum differentia, sive κέρνας, à
…ra vocabant: & ut Acron, tractum à
…o Liberi patris, qui vini & epularum mi-
…est: & Varroni, à genere edulii (velut
…nedes, farciminis) quod multis rebus re-
…batur, vel quod ex diversis herbis con-
…m erat. Aliis à Satyra lege, cujus Lucilius
…init, quæ uno rogatu multa simul statuit.
…, quod hoc carmen ita multis ac variis re-
…refertum sit, ut auditores satientur: vel
…d in convitia hominum liberè inveheba-
…nt saturi homines, id est, ebrii. Sic Festus,
…ram sive Satyram dicit, cibum variis rerũ
…ribus conditum: aut legem, aliis multis
…bus confertam: itaq; in sanctione legum
…ribi solere: Neve per n n Satyram deroga-
…ut abrogato, quum significatur, totam le-
…n esse servandam. Citat Annium Luscum,
…ratione quam habuit adversus Tyberium
…cchum: imperium quod plebi per Saty-
…dederat, id abrogatum est. Citat & C. Lę-
…n, ex ea quam pro se dixit: postero die quasi
…Satyram legem sententiis exquisitis, in de-
…onem accipitur. Usus est hoc adaigo Ju-
…ianus in præfatione Pandectarum: Plura
…d Diomedem Grammaticum & Gyral-
…n in dialogo de poëtarum historia.

…t cum Satyræ nomen invidiosum esse cœ-
…et, Horatius suas Satyras partim sermones,
quasi

quaſi ad præſentes verba faciens: partim
ſtolas, quaſi ad abſentes miſſurus (ut Por
rius [oo] monet) inſcripſit. Quare Satyra
Tragœdiam & Comœdiam media eſſe d
Sed hac de re pleniùs Horatius in arte
tica, qui eò perduxit, ut perfecta dici p
ideoque in hoc dicendi genere à Quin
no [pp] præcipuus dicitur: cùm illi propoſi
ſit, homines non maledicendo vexare,
corrigendo ad viam rectam revocare. H
tium, qui in hoc genere terſus & purus, ſ
ſunt Perſius & Juvenalis, hicque aliqu
longius quam cæteri progreſſus eſt. C
ctere uſi ſunt, ut Angelus Politianus o
vavit, eodem ferè, quo veteres Com
Summa, inquit, illis inæqualitas, modò
les ac tenues, modò exultantes & velut
pulloſi, nunc ſtricti & caſtigati, nunc va
effuſi: plerumque autem obſcuri, ope
implicati, cultuque quodam florentes ac
ſito atque affectato. Idiotiſmum præc
amant, rem quæ inter oratorias ac poë
virtutes raro procedit, magnoque ind
temperamento. Nuda ſunt verba illis
pria, ſignificantia, energiæ plena: non
ca tamen, non alioqui peregrina, non t
non obſcœna, & ſcurrilia reformidant, n
ta aſperè, multa ſeverè, multa blandè, n
ta item ambiguè dicunt & ſubdolè. To
banitate & ſalibus, toti ſcatent ſenſi
atque acuminibus: nunc omnia oblin
ſi

nunc aceto conſpergunt: nunc horri-
reſtes, ſqualidi, nunc leviculi, impro-
etulantes nunc vehementes, incitati,
tes. Reprehendunt acriter, inſultant im-
ater, vafrè cavillantur, aſtutè obrepunt,
unt lubricè, tergiverſantur, illudunt,
aulant, ardent, verſant, ſuſpendunt,
unt, pungunt, provocant, titillant, ſto-
nantur, attonant ceu fulmine omnia &
utiunt: hactenus de Satyra: nunc de ſce-
atyrica, ſaltuq; Satyrico.
cena Satyrica, hiſtrionum ſedes erat, qui
landas in ſcena operas ibi locabantur:
frondibus, ſpeluncis, montibus, gra-
e, reliquisque agreſtibus rebus, in topia-
peris ſpeciem, Vitruvio (qui [r r] tria Sce-
um genera, Tragicum, Comicum & Sa-
cum, earumque ornatum explicavit)
Rhodigino [s s] notantibus ornabantur:
ut Alexander ab Alexandro [t t] Satyri-
montibus inumbratur & ſylvis. Fiebat au-
a Satyrarum [u u] repræſentatio in certis fe-
, quam Satyricam à Libero patre in In-
inſtitutam, Arrianus [x x] putat; & qui-
m in Liberi patris honorem, quæ Baccha-
lia vocabantur. At primùm in Parnaſſo,
ernis annis Bacchanalia, id eſt, Triterica
ebantur, ubi Satyrorum frequens cerne-
tur cœtus (hinc σατυρελοῖς χορὸς) & frequen-
s voces exaudiebantur & cymbalorum
crepitus,

crepitus, id quod & Martialis post Pausan
notavit. Et Plutarchus yy, Bacchi cultur
pud Iudæos observavit, & in symposiacis
disputavit. Eorum enim scœnopigia, in Bac
celebritatem fieri putat, Adonimq; & Bac
eundem esse. In illis autem Bacchi festis, co
messationes, thyrsi, tibiæ & cantus freque
erant: & quidem tanta temulentia, & ver
rum licentia, ut M. Varro, nisi ab amenti
fieri potuisse negarit: inter quos Sileni, Sat
Bacchi, Lenæ & Chiæ, Mimallones, Najad
Nymphæ & Tityri, sacris operabantur. Q
sacra, cum procedente tempore ex diurnis
cturna fierēt (unde Nyctilecta appellata su
promiscuis ingenuorum & fœminarum stu
(non mirum si & Scorti Attici nomen fuer
pud Athenæum zz) cum strepitu & ulul
in omne facinus & libidinem: quæ causa
Satyri perpetuò erecto pene pingantur: &
picturis passim videmus, non solùm esse
neris comites, sed curtui ejus veluti jume
junctos. Quare perpetuo, ut Alexander
scribit, Senatusconsulto, per omnem Itali
coërcita fuêre, maximisq; pœnis inhibitu
ne Bacchanalia Romæ, neve in Italia fiere
cum in contubernio sordidissimorum pat
rentur, essentq; maximorum scelerum ca
& seminarium. Quod Senatusconsultum,
tinam non solùm apud Italos renovaretur,
etiam apud omnes Christianos, qui sæpè E
nicos in hisce Bacchi festis superant, lex san
etur.

Sal

...atio autem Satyrica, ut Aristoteles ...
...m reliquit, Athenæo β referente, Si-
... vocatur: quanquam sint qui dicant Si-
...m quendam barbarum ejus inventorem
...se: alij Sicinnum Cretensem fuisse ma-
...nam saltatores sunt Cretes etiam, ut in-
...ristoxenus. At Scamon γ, Sicinnum i-
...tripudium à concutiendo dictum fuisse,
...; primumque Thersippum, Sicinnum
...diasse. Verùm Plato δ non probat salta-
...s illas, quæ nec belli, nec honestis pa-
...dijs conveniunt; ut in quibus saltantes
...ntur, Nymphas, Panas, Silenos & Saty-
...ebriatos (nemo enim ferè saltat sobrius,
...it Cicero ε) quæ in sacris quibusdam ce-
...oniis exercebantur. Et Virgilius ζ saltatio-
...atyricæ meminit,
...ltantes Satyros imitabitur Alphesibæus.
...uæ Satyrorum plurimæ hinc inde fuêre:
...l Græcos quidem, ut Pausanias; & Ro-
... ut Plinius testis est. Etenim Pausanias η
...uras & statuas, quæ Athenis in arce spe-
...ntur; describens: Lapis, inquit, eo in lo-
...st, non magnus, sed tantus quantus ho-
... parvæ staturæ sedens: in quo cum Bac-
...s Atticam ingrederetur, Silenum quie-
...e ajunt. Strabo θ de Rhodiorum urbe a-
...s: inter donaria sunt Protogenis picturæ,
...ysus & Satyrus columnæ adstantes, cui
...dix insistebat columnæ. Perdici, cum ta-
...a recèns esset posita, ita inhiaverunt ho-
M mines,

mines, ut illius admiratione Satyrus, qu
quam elaboratissimus, negligeretur & au
runt admirationem ab iis qui perdices aleb
allatæ cicures perdices & è regione: nam
versus picturam pipiebant, multitudinem
spectantium oblectabant: & Protoge
cum animadverteret additamẽto ipsum p
haberi, à templi præfectis impetrata venia
cessit, & avem delevit. Et Plinius ι, Proto
nes Rhodius pinxit Satyrum quem Ana
vomenon vocant, ne quid deesset temp
ejus securitati, tibias tenens. Sic Lysipp
Athenis Satyrorum turbam, & Phydias,
tyrum fecit admirantem tibias & Minerva
ut Plinius κ scribit: etenim cum Minerva
bias inflaret, conspecto in Męandro oris
formitate, abjectas fregit (quamvis Plu
chus λ à Satyro admonitam velit.

Te dedecet facies hæc, pone tibias:
Ac arma sumas, componasq; tibi genas)

illas mirabundus excepit Satyrus, ac infl
didicit: quam fabulam Ovidius μ luculen
verbis persequitur. At Pausanias ν, Mar
tibias fuisse dedicatas scribit, quum enim
lenus in calamitatem incidisset, Marsyam fl
vium in Mæandrum ipsas detulisse: quæ cu
in Asopo conspectæ, in Sicyoniam ripam
jectæ essent, à pastore, qui eas reperisset,
pollini esse donatas: hinc propter Marsya
& Sileni contentionem, odium Apolli
adv

us omnes tibicinas, quod tamen per
am depositum videtur: & idem asse-
apud Athenienses Minervam esse ela-
m, Marsyam Silenum verberans eò
tibias sustulerit, quas Dea projectas
at: & apud Mantinenses ° à Praxitele
um simulacrum Marsyæ tibiâ canentis,
d Phocenses π, saxo insidet & juxta e-
lympus, qui formam repræsentat pue-
nosi & artem edocti tibias canendi:
ropter tibias quæ Satyris communiter
guntur, adposuimus, quæ in memori-
vocant Satyri tibicinis dictum elegans:
m referente Æliano ϱ, cum Aristonis
sophi disputationibus præsepè interes-
his quæ dicebantur mirè afficeretur: a-
. Cur ego non igni trado hoc nihil utile
a? insinuans tibiam, & quodammodo
artem, ad Philosophiæ studium compa-
, extenuans, & nihili æstimans. Pru-
ior sanè, quàm ille Satyrus, de quo Plu-
us, qui ut primum ignem conspexit, os-
i & complecti voluit, ad quem Prome-
s:

eus hirce, lugebis tuam barbam quidem
uæcunque tangit & urit.

t magis ineptum judicium fuit illius Sa-
, qui cum vehementer algeret, hyber-
gelu supra modum sæviente, à rustico

quodam inductus est in hospitium. Adm
tus autem, cur homo inflaret in manus
admotas, rogavit cur ita faceret: Is resp
dit; ut frigidas manus halitus tepore c
faceret. Deinde ubi extructo foco app
mensa, in pultem fervidam rursus infla
magis etiam admiratus sciscitatus est, qui
bi hoc vellet? Ut pultem, inquit, nim
ferventem halitu refrigerem. Tum Saty
surgens à mensa: Quid ego audio, inq
tun' eodem ex ore pariter & calidum & fr
dum efflas? Valebis; neque enim mihi r
est cum ejusmodi homine commune ha
re hospitium: hæc referuntur ex apolo
quodam σ Arriani fabulatoris: quæ occa
nem dedêre Adagio, contra bilingues, &
eundem modò laudant, modò vitupera
ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν
ἐξάγειν. At hujus rei, quam Satyrus admi
batur, Aristoteles in problematibus τ caus
reddit.

Inter Praxitelis opera, celebrat Pliniu
Satyros quatuor in marmore, ex quibus un
Liberum patrem, palla velatum, humeris p
fert: alter, Liberum similiter: tertius, plo
tum infantis cohibet: quartus, cratere al
rius sitim sedat. Ejusdem artificis opus ol
Romæ spectabatur in porticu, quam Aug
stus in gratiam sororis Octaviæ condidit:
qua raptus Proserpinæ, Bacchus & Satyri fu
re, ut Martianus φ notavit. Sic Antiphilus
pinx

[..]nobilissimum Satyrum cum pelle pan-
[..]m, quem Aposcoponta appellant. Et A-
[..] Thebanus ψ pictor, Satyrum cum scy-
[..]onatum: sic celebratur Stratonicus ω,
[Sat]yrum in phiala somno gravatum, col-
[..] veriùs quàm cœlâsse dictus est. Timon-
[..] Cyclopem pinxit dormientem in par-
[..]bella, atque juxta Satyros, thyrso pol-
[..]jus metientes. Myron, fecit nobilem
[..]m peribeeton, ut Plinius αα habet,
[..]minatum, id est, περιβόητον quasi cele-
[..]amigeratumque, ut Hermolaus ββ li-
[..]t: & scribit, tradi hunc Athenis fuisse,
[..]e Tripodes appellabatur, miratumque
[..]e Praxitelem: adeò ut quærenti Phry-
[..]uid ex operibus suis præstantissimum
[..]maret, daturum se quidem receperit, a-
[..]enim, sed indicare quodnam ejusmo-
[..]t, noluerit: sed subornata vernula, qui
[..]lanti apud se trepido cursu nuntia-
[..]bsumptam subito incendio majorem o-
[..]n ejus partem, attonitum & accurrere
[..]tem exclamâsse, salva esse omnia, si Sa-
[..] & Cupido superessent; ita confessione
[..]i dolo expressa, fœminæ Cupidinem o-
[..]i, non Satyrum dedisse: hæc ille ex Atti-
[..]usaniæ. Addit tamen Pausanias, hunc Sa-
[..]n in templo Baccho adstare, & poculum
[..]gere. Sic Cicero γγ meminit Satyri, qui
[..]Tarentinos in æde Vestæ erat; & al bi δδ
[..]phæ, Panisci & Satyri habet. Prætereo

hîc Satyri Elei Lysianactis fil. Ex genere J
darum statuam, quam Solanion Atheni
fecit, qui quinquies in Nemea pugiles vic
Pythiis bis, bis insuper in Olympia, ut Pa
nias εε scribit: Et Bacchas, quas arreptan
Satyris Nicomachus, ut Plinius, pinxit.

a 3. *var. hist.* 40. b *l.* 19. *c.* 25. c *l.* 1. & *Rhodig. l* 15.
Rhodig. l. 4. *c* 4. e *l* 14. *c* 12. f *l* 25. *c.* 19. g *l.* 4. h 2. *ac*
l *pierius l* 10. k *l.* 13. *c.* 2. l 1. *Metam.* m *l.* 4. *c.* 2. n *l.* 3
conica. o *in argonauticis.* p *l de sign. aq. & vent.* q *Pa*
vel Eliac. 2. * *Levit. c.* 17. *v.* 7. r 3 *de nat. Deorum.* t *l*
epist ad Atticum 89. u *ep.* 99. & *in Anton. sive Philip*
6. *Hieroglyph* y *l.* 1. *c.* 2. z *l.* 4 *c.* 1. aa *l* 4. *c* 2. cc 1. *Meta*
lib. 6 *vel Eliac.* 2 ee *l* 15 *c* 25. ff *l.* 10. *geog. p.* 533 gg
nat. Deor. citante Vive com in lib. 4. *August. de Civi*
p. 243. hh *Natalis l.* 5. *c.* 8. ii *l.* 6. kk 2 *de sacrificiis*
enarrat. l. serm Horat. mm *l.* 1. *serm. sat* 4. nn *Ch*
cent. 7 *ad* 76. oo *Horat* 1. *serm. sat.* 1. pp 10. *Instit.*
c. 1. rr *l.* 5. *c.* 8. *architect.* ss *l.* 8. *c.* 8. tt *l.* 5. *c.* 16. uu
xand. ab Alex l. 6 *c* 19. xx *in com. Indico.* yy *in symp*
Pierius 43. *de curru.* zz *l.* 13 α *l* 8. *de choria* β *l.* 14.
& *Rhodig. l* 5. *c.* 4. γ *l.* 1. *invention* δ 7. *de legib.* ε
pro Mure ζ *in Bucolicis* η *in Atticis.* θ *l.* 14. *p.* 750
c. 10. κ *l.* 34. *c.* 8 λ *de non irascen.* μ 6. *Fastor* ν *l.* 2.
ο *Pausan. l.* 8 π *Idem l.* 10. ρ 3. *var. hist.* 33. σ *Erasm*
1. *cent.* 7. *ad* 30. & *Phil. Cam. op. suc. c.* 71 τ *Sect.* 34
7. υ *l.* 37. *c.* 5. φ *l.* 6. *c.* 8. *topograph. antiq. Rom* χ P
35. *c.* 11. ψ *id. l* 35. *c.* 10 ω *id. l.* 33. *c.* 12. αα *l.* 34. *c.* 8
in hunc Plin locum. γγ 5. *in Verrem.* δδ *lib. de nat.*
εε *in Eliacis.*

C

CAP. XV.

De Satyro Dæmone.

...Satyris fictitiis poëtarum capite præce-
...enti egimus, qui proximè ad Satyros
...ones accedunt, & in Sacris literis intelli-
...videntur, si vocem Seiirim considerave-
...

...שעירים Seiirim vocem, invenio apud Pro-
...m Moysem in Levitico [a], Jehova man-
...populo Israëlitico, ne deinceps sacra fa-
...Seiirim, cum quib. meretricentur: (quo-
...cultui addicti erant, & quos colere soliti
...quod haud dubiè in Ægypto dum essent,
...um ab Ægyptiis didicerant, qui Satyris,
...pra monuimus, sacra faciebant, eosque
...Diis habebant. Dein apud Prophetam Je-
...n [b], dum jussu Jehovæ & Babyloniis & I-
...æis excidium minatur: illis quidem [b] his
...is: sed ibi cubabunt ציים *Ziim* & eorum
...us replebunt אחים *Ochim*: ibi habitabunt
...י Jaanach, ibi saltabunt שעירים *Sehirim*:
...erò [c]: occurrentq; Ziim Ochim (Sylvani
...nis) & Sehirim (Satyri) clamabunt invicē.
...tuaginta sic reddidère: καὶ ἀναπαύσονται ἐκεῖ
...ῆνες καὶ δαιμόνια ἐκεῖ ὀρχήσονται, καὶ ὀνο-
...ταυροι ἐκεῖ ὀρχήσονται. Alter: καὶ ἔσονται
...ύλοις σειρήνων καὶ αὐλὴ στρουθίων καὶ συναν-
...ουσιν δαιμόνια ὀνοκενταύροις.

Vocem autem שעירים *Sehirim*, Chaldæ
pud Moyſem שרים *Schedin* reddit, id eſt,
los dæmones: ſunt ex Hebræis, qui mo
deſerti interpretantur. Et quia שעיר *Seir* h
tum ſeu piloſum adjectivè ſignificat, id
antiquus interpres, ut & Arias Montanus
loſos vertit: nam Sehirim hircos piloſo
villoſos denotat: & quia dæmones ho
ac piloſi hircorum ſpecie apparuêre, vox
ad dæmones quandoque refertur. Sic in u
que loco Ieſaiæ & Levitici, alii dæmone
Pagninus; alii Satyros, quidam ſpectra ſy
ſtria reddunt: Tremellius verò & Junius, S
pes: in annotationibus habent, Scopes eſ
ves deformes motu Satyrico, olim inauſp
ta, voce incondita, quarum Homerus [d] me
nerit: quas Latini Aſiones vocent: Galli
appellatione, Dominas: quæ avis eſt imita
ac paraſita, & quodã genere ſaltatrix, ut lo
tur Plin.[e]. Septuagint. habent ὀνοκενταύρους,
ſtri Waldteuffel/& Waldgeſpenſt/ id eſt, ag
rum dæmones & agrorum ſpectra vocant.

Sunt autem Satyri hi dæmones, quibus P
tæ & eorum ſimii pictores & plaſtæ, capiti q
dem cornua duo, & pedes caprinos, cum c
da affinxerunt, ut admirationẽ & ſuperſtit
nẽ augerent, cum in Satyris ſimiis nil tale c
ſpiciatur; ita ut Sabinus [f] utrum animalia
an dæmones, ſe nihil affirmare poſſe ſcrib
Et fieri poteſt, ut dæmones tali forma ho
nibus occurrant, ut qui ſe in mille form

tra

mutare norit. Communia enim sunt
... similis, & Satyris dæmonibus forma
... similes, corpus erectum, pilis hir-
... bido in mulieres & habitatio in eremo.
... nes namque libidinem suam prodigio-
... ut libidinis imaginationem in homines
... ndo exercent, unde etiam Faunorum &
... rum genus Incubi existimantur. Nec
... , cùm hircum diaboli symbolum esse,
... antius dicat: hinc vulgò receptum, ut
... dæmoni passim cornua affingantur: &
... apud Jesaiam hirsuti, nonnulli etiã do-
... norum Incubones vel Satyros, vel quos-
... sylvestres homines putaverunt. Ad hos
... endos censeo historias sequentes. Pri-
... ex D. Hieronymo; alteram ex Philo-
...

... Hieronymus in vita Pauli Thebei, quem
... cipem monachorum, per quem eremus
... tari cœpta sit, esse volunt, sub Decio &
... riano persecutoribus, refert de Antonio
... nita nonagenario, hanc cogitationem in
... tem ejus venisse, nullum ultra se perfe-
... n monachum in eremo consedisse. At illi
... noctem quiescenti, revelatum, esse alium
... to se meliorem (intelligit Paulum tum an-
... centum & tredecim natum) ad quem vi-
... dum proficisci deberet; illicò erumpente
... , venerabilis senex infirmos artus baculo
... ente sustentans, cæpit ire velle, quò nescie-
... Et jam media dies coquente desuper Sole

fervebat, nec tamen à cepto itinere abduce-
tur, dicens: Credo in Deum meum, quia q[
mihi ſervo ſuo promiſit, oſtendet. Nec p[
his, conſpicit hominem equo mixtũ, cui [
nio Poëtarum Hippocentauro vocabulum [
didit. Quo viſo, ſalutaris impreſſione ſign[
mat frontem. Et heus tu, inquit, quanã in p[
hic ſervus Dei habitat? At ille barbarum ne[
quid infrendens, & frangens potiùs ver[
quàm proloquens, inter horrentia ora ſe[
blandum quæſivit eloquium: & dexteræ p[
tenſione manus, cupitũ indicat iter, & ſic [
tentes campos volucri tranſmittens fuga, [
oculis mirantis evanuit. Verùm hæc, utrũ d[
bolus ad terrendum eum ſimulaverit, an ut [
let, eremus monſtroſorum animalium fer[
iſtam quoq; gignat beſtiam, incertũ habem[
Stupens itaq; Antonius, & de eo quod vide[
ſecum volvens, ulteriùs progreditur. Nec m[
ra, inter ſaxoſam convallem haud grande[
homunculum videt, aduncis naribus, fro[
cornibus aſperatâ, cujus exrrema pars corpo[
in caprarum pedes deſinebat. Infractusque
hoc Antonius ſpectaculo, ſcutũ fidei, & lor[
ſpei, ut bonus præliator arripuit. Nihilomin[
memoratum animal, palmarũ fructus, eide[
ad viaticum, quaſi pacis obſides, affereb[
Quo cognito, gradum preſſit Antonius, [
quiſnam eſſet interrogans, hoc ab eo reſpo[
ſum accepit. Mortalis ego ſum, & unus ex a[
colis eremi, quos vario deluſa errore genti[
t[

nos, Sátyrosque & Incubos vocans
legatione fungor gregis mei. Precan-
pro nobis communem Deum depre-
quem pro salute mundi venisse cogno-
, & in universam terram exiit sonus
Talia eo loquente, longævus viator u-
faciem lachrymis rigavit, quas ma-
lo lætitiæ indices cordis effuderat. Gau-
quippe de Christi gloria, & de interitu
næ: simulque admirans, quòd ejus pos-
elligere sermonem, & baculo humum
tiens, ajebat: Væ tibi Alexandria, quæ
eo portenta veneraris: væ tibi Civitas
trix, in quam totius orbis dæmonia con-
e. Quid nunc dictura es! Bestiæ Chri-
loquuntur, & tu pro Deo portenta ve-
is. Nec dum verba compleverat, & quasi
igero volatu petulcum animal aufugit.
ne cuiquam ob incredulitatem scrupu-
moveat, sub Rege Constantino, uni-
mundo teste defenditur. Nam Alexan-
n istiusmodi homo vivus perductus, ma-
n populo spectaculum præbuit: & post-
daver exanime, ne calore æstatis dissipa-
r, sale infuso Antiochiam, ut ab Impera-
videretur, allatum est. Hæc Hierony-
.

Hęc si vera sunt (inquit Floridus Sabinus [g])
d vera vsquequaque fuerit Lucretii ratio,
asserit [h] neq; centauros, neq; alia anima-
duplici natura & corpore bino, ex alieni-
genis

genis membris compacto, cōſiſtere poſſe. H
addit Wierus [i], facilimum diabolo eſſe S
tyri imaginem & nomen aſſumere. Quare
revera id acciderit, vel ludibria diaboli fu
rint, multi dubitant. Joachimus Vadianu
ex hac hiſtoria Antonii recepta, cenſet Sa
ros homines eſſe.

Sed his addamus Rabii Abraham [l] nug
& figmenta, ne quid gravius dicam, is aſſere
auſus eſt, Faunos, Satyros, Incubos & ſimil
eſſe creaturas, ſed imperfectas, quod De
veſpera Sabbathi præventus, illos non perf
cerit (ô blaſphemia) & ob hanc cauſam e
fugere Sabbathi ſanctitatem, quærentes mo
tes & tenebrarum latibula, in quibus delit
ſcant uſque ad finem Sabbathi: & tunc reve
tentes, infeſtare homines, quibus nocere c
nantur.

Hiſtoria hęc in memoriam reuocat Alexa
dri ſomnium (parcat lector, non enim præd
ctam Antonii viſionem ſomnium dico) quo
Plutarchus [m], & alii nonnulli contigiſſe ſcr
bunt: Quum enim Tyrum obſideret, & Ty
fortiter reſiſterent, impetuſque ejus diu el
derēt: ob hanc rem ſollicito Alexandro, quo
hæc diuturna obſidio illi quaſi à curſu victo
riæ deſtinatæ contra Orientem, velut remo
ram injiceret: viſus eſt ei Satyrus in quiete
minus alludere: deinde volenti eum capere
fuga elabi: tandem poſt preces multas ſuas
circūcurſitationes, in manus venire ſuas. Co

jectc

ces, nomen Satyri dividentes, haud ab-
non pronunciarunt: Σὰ τύρος, id est, tua erit
urbs, quod σὰ Græcè tua significet. Quod et-
iam evenit, ideoque ostenditur fons, apud
quem in somnis cernere Satyrum visus est.
Sed de Satyris aliam historiam ex Philo-
strato subjiciamus. Apollonius & socii, cùm
in vico quodam Aethiopiæ ultra catarractas
cœnantes quiescerent, ecce subitus cla-
mor in vico auditus est, mulierum sese invi-
cem cohortantium, quarum aliæ capere, aliæ
qui clamitabant, viros quoque ad ejus-
dem operis communicationem cohortantes;
verò fustibus aut saxis, & quicquid in ma-
num venisset arreptis, exclamabant se injuria
uxores affici. Venerat autem in vicum il-
lum decimo jam mense antè, Satyri spectrum
insanus erga mulieres, jamque duas interfecisse
probatur, quas amare maximè visus fuerat.
Hæc audientes Apollonii comites, perterre-
fiebantur: Et Nilus, unus è comitibus, certè per
Deum, inquit, neque nos nudi hunc jam diu
insultantem avertere potuimus unquam,
quin minùs more suo lasciviret. Est tamen, in-
quit Apollonius, adversus insultatores hujus-
modi remedium aliquod, quo usum fuisse Mi-
dam perhibent. Ipse enim Midas Satyrorum
genus participavit, quod ipsius aures manife-
stant. Satyrus igitur quidam propter affinita-
tem ipsum illudebat, in Midæ aures calu-
mnias jactans, nec voce solùm, verùm etiam
tibiis

tibiis in ipſum carmina decantabat. Ille v
cùm ex matre, ut opinor, audiſſet, Satyro
no demulceri, adeò ut cum epoto vino
mitaverint, mutato ingenio modeſti ac
perantes evadant (vel modeſtiores fiant
quibus infeſti erant, reconcilientur) fon
qui propè regiam erat, vino commiſcuit, d
de Satyrum ad fontem immiſit, ille auten
bit & ſuperatus eſt. Et ne hoc falſum eſſe
tetis, quæramus à vici hujus præfecto,
aliquid loci hujus habitatores habeant
lud Satyro præbeamus: ſic enim non amp
moleſtiam afferet. Cùm ita fieri cunctis
cuiſſet, amphoras quatuor Aegyptias
plenas in magnum vas impoſuêre, ubi eju
ci pecora bibere conſueverant. Hoc pera
Apollonius Satyrum invocavit, occultè e
aliqua minatus. Ille autem, quaſi adhuc vi
non vidiſſet, ejus tamen odore pene ac
biſſet correptus, acceſſit. Poſtquam verò
bit: Libemus, inquit Satyro Apollonius:
enim dormit. Ea cùm dixiſſet, omnes vic
bitatores ad Nympharum antra deduxit,
jugeris ſpatio à vico diſtabant: ibique
mientem illum oſtendens. Verberibus, inq
& maledictis parcite, neque illum ullate
laceſſite: jam enim moleſtiam vobis aff
deſinet. Cæterùm eſſe Satyros, eòſque a
mandum proclives, negandum non eſt.
enim in Lemno quondam audivi, æqua
meum, qui, ad matrem ſuam venire ſolit
S-

n quendam, narrabat: ejúsque ta-
signabat habitum: nebride humeros a-
licebat, cujus anteriores pedes collum
plectentes, in pectore nectebantur: hęc
ratus.
a est hunc Silenum (sive Satyrũ) à Mi-
o in fontem quendam infuso captum
quòd vino maximè delectaretur, ut
sanias [o], atque id ita scripsit Ovidius [p]:
c assueta cohors Satyri Bacchæq; frequentant:
ilenus abest titubantem annisq; meroq;:
icolæ cepêre Phryges, vinctumq; coronis
regem duxêre Midam.
aximus Tyrius, ubi Midæ fabulam scri-
ii Satyrum per insidias ceperit, à quo o-
fieri aurea impetrasset. Satyrum, inquit,
sum dæmonem, infuso in fontem me-
ptum. Et Xenophon [q] fontis hujus me-
: (hic scilicet prope oppidum Thym-
, quo Cyrus castris progressus) propter
fons erat, qui Midæ Phrygum Regis
dicebatur, & ad quem Midas, Satyrum
venatus esse fertur, quum fontem vi-
aiscuisset. Quomodo veteres Satyrum
à Mida captum, depinxerint, Philostra-
sic expressit. Dormit Satyrus, quare
missa circa ipsum loquamur voce, ne ex-
ur: & quæ spectantur, dissipet. Mi-
psum in Phrygia, vino cepit, circa hos, ut
s, monteis, fontem vino miscens, in quo
, inter dormiendum vino saturiens. Saty-

rum

rorum autem dulcis quidẽ vehementia, saltant; suavis comitas, cùm rident, & qu nerosi sunt, amant, Lydasque blanditiis arte ad se trahunt. Ipsorum illud quoqu duri pinguntur, ac sanguinem puri, aur piosi, cavi clunes, omnia elati, & ad post equi. Midæ autem præda hæc, pictus est dem ut illi, sed præ vino dormit, anhelitum ex ebrietate trahens, & faciliùs ab ipso quàm ab alio calix bibitur. Nymphæ ver tant, Satyrum quod dormiat, convitiis ctantes, hæc ille. Et hactenus de Satyri quibus prolixior præter opinionem fui quia tractatus hic Philologicus, & lecto oblectare animus, idcircò minimè ingrat re mihi polliceor.

a *cap* 17. *vers.*7. b *cap* 13 *vers* 21 & 22. *cap.* 34 *v* d *odyss.*5. e *l* 10 *cap.*23. f *in* 1. *Ovid.* g *succ. lect l.*2 h *l.*5. *de rerum nat.* i *de præst. dæm l.*2 *cap* 43. k *ad* *læ l.* 3. *c* 10. l *in Genesin.* m *in parall in vita Alex* n *l.* 6. o *in Atticis.* p 11. *Metam.* q *l.* 1. *exp. Cyr* *suis iconib. tit. Midas.*

CAP. XVI.

De Aegipanis.

CVm Aegipanes, nonnulli [a] cum Sa idem esse velint; contra quam Po Mela [b] & Plinius, qui eos distinxêre, alii ad Faunos referant, dictumque sit de Sat & mox de Faunis sit agendum, breviter d

Dicuntur αἰγίπανες, ab αἰγὸς capra &

P

qui pastorum numen: semicapros qui-
appellant: fingunt enim semicaprũ fuisse,
onstrum caprinis pedibus, reliquis par-
umanam figuram referentibus, & hirci
libidinosum esse. At Hyginus, Euhe-
inquit, Aegam quondam fuisse Panos
n, quam Juppiter compresserit, quæ
rit puerum, quem viri sui Panos filium
:, itaq; puerum Aegipana, Jovem verò
chum appellatum fuisse.
ùm P. Mela, Plinius [c] & Solinus [d], in-
ias collocavêre; simiarum etenim gene-
ra sunt, ut Arctopitheci, Leontopitheci,
pitheci, Cynocephali, Aegipanes, Calli-
s.
rmâ dicuntur caprinis pedibus & cornu-
xtantibus ut Vadianus [e], at Mela [b], Ae-
ũ inquit effigies, quæ celebratur, ea for-
t: & Plinius [f], qualis vulgò fingitur for-
it paulò antè [g], vix homines, magisque
feri Aegipanes & Blemmyæ & Gampha-
s & Satyri.
bi verò reperiantur, ex iisdem colligitur.
im Mela [g] post Troglodytas & ultimos
ccasum ad Atlantas, Aegipani & Satyri si-
ctis passim ac sedibus vagi, habent potiùs
s, quàm habitent: addit Vadianus, ad Sa-
s referens, cùm nihil humani, ideo supra
s eos magis habere quàm habitare scri-
t habent enim & feræ, habitant qui cultio-
reddunt. At Plinio [h], Aegipani populi ad
N ripas

ripas Nili habitant; & in fine ejus capiti
confinibus Africæ juxta Æthiopes He
rios, in quo tractu modici colles amœna
citate vestiti Aegipanum Satyrorumque
dunt. Et alibi [f]; Atlantas juxta eos Aeg
nes semiferos, & Blemmyos, & Gampha
tas, & Satyros, & Himantopodas. Sic
nius [i] ex P. Mela [k]: in ipso Atlante, cuju
colarum neminem interdiu cerni, silen
mnia, haud alio quàm solitudinum hor
subire tamen religionem animos propiùs
cedentium, præterque horrorem, elati su
nubila, atque in viciniam lunaris circuli:
demque montibus micare crebris ignibus
gipanum (Panum habet Mela, Vadianus
gipanum, haud dubiè ex hoc Plinii loco)
tyrorumque lascivia impleri, tibiarum a
stulæ cantu, tympanorumque & Cymb
rum sonitu strepere: hæc celebrati auth
prodidère. Et Solinus [l] de Atlante agens
let per diem universus, nec sine horrore se
tus est: lucet nocturnis ignibus, choris A
panum undiq; personatur. Addit ipsius Sc
liastes Joan. Camers, Aegipani sunt mon
habentia pedes caprinos, quæ stulta gen
tas pro Diis coluerunt, sacrificia annua ob
lerunt, atque templa construxerunt: &
fortè is est, quem in urbe Sybari caprarius a
lescens ex capra genuit, qui caprina crura
faciem humanam habebat, & inter Deos
latum Aelianus [m] scripsit, ut suprà, his

...ta adposita recensuimus. Hæc de Aegi-
...

...aldus. b l.1.c.4 & 8. c l.13.c.2. d c.40. e in ...l.1.c.8. f l.5.c.8 g l.1.c.4. h l.6.c.30. i l.5.c.1. ...10. l c.37. m l.6 anim.c.42.

CAP. XVII.

De Faunis.

...Um & Fauni & Sylvani ab aliquibus In-
...cubi dicantur, eosque cum Satyris, Pro-
...æ, Jesaias [a] (cujus verba præcedente ca-
...adduximus) & Jeremias [b] secundum ali-
... interpretes junxerint, est ut de iis quo-
...agamus, quos ,אחים apud Prophetas di-
...lunt. Vocem Ohim, quam vetus inter-
... primo loco Draconem: Arrius Monta-
..., furunculum; Vatablus voce quidem
...raica asservata (ut nonnulli interpre-
... alii) in margine, Viverres esse notat. Tre-
...lius & Junius, noxia animalia reddunt.
... in altero textu, vetus interpres, dæmo-
...; Vatablus, ululas: Arrias, feles; Tre-
...llius, terrificum est interpretatus. Ca-
...io, utrinque Faunum exposuit. Quæ cau-
...am variæ interpretationis? Avium, pi-
...um, animalium sylvestrium & reptilium
...mina, plerunque variè admodum ab He-
...eis explicantur: causam dicunt Judæi, quòd
...opria significatio in oblivionem devenerit,
... quo ex terra sua fuerint expulsi. Quare

אִיִּים apud Rabinos quoque dubiæ est inter-
pretationis. Nam R. Salomon ſcribit, ſe igno-
rare quale animal ſit. Aben Ezra inquit, eſſe a-
nimalia, ad quorum conſpectum homo
ſtupeſcit: aut poſſe de terribili quadam ave
corum deſertorum explicari. R. David Kim
putat eſſe animal, quod vulgata ipſi lingua
catur Furon, id eſt, Furunculus, Viverra: h
ergo cauſa cur diverſimodè ab interpreti
reddatur: potuiſſent tamen in utroque te
eadem verſione uti. Sed ne falcem in alien
meſſem, ad rem.

Faunus equidem Mercurii filius dicitur,
hoſpites genitori immolabat, quem Hercul
Geryonis boves, per Italiam agens occidit,
quòd cùm apud Faunum divertiſſet, ipſu
hîc adortus ſit, ut Dercyllus [c] & Plutarchus
Græcorum & Romanorum comparatione
ferunt. At Faunus quidam fuit Pici Latin
rum regis filius, q in Italia regnavit, quo te
pore Orpheus Liberi patris illa ſacrificia inſ
tuit, in quibus poſtea fuit dilaniatus: fuiſſe a
tem Pici filium, teſtatur Virgilius [d]:

Fauno Picus pater, isq; parentem
Te Saturne refert: tu ſanguinis ultimus author.

Floruit autem Faunus Latinorũ rex, quo tem
pore Pandion regnavit Athenis. Hic religio
nem, & Deorum immortalium metum, Ital
gentibus introduxit, ut ait Lactantius [e], cùm
ante illum parva omnino aut nulla eſſet reli
gionis in Italia cognitio. Hîc quoniam mult

a

orum religionem instituit, multaque
iculturam excogitavit, inter Deos agre-
relatus fuit. At quoniam non nisi per
& admirabiles, aut etiam formidandas
Deorum metu, multitudo imperito-
neri poterat, idcirco & cornua & cor-
des, & terror ille Panos non dissimilis,
s additus est: quippe cùm multa fuerint
rorem excogitata ab antiquis, ut qui ad
n Deorum rationibus adduci non pos-
rerum terribilium mirabilitate demum
etum cultumq; eorum, impellerentur.
unc Faunorum ac Satyrorũ patrem fuis-
na est, & sororem habuisse [e] Faunam:
& Fauna Dea, quæ & Bona Dea, ut au-
t Cornelius Labeo, eadem est cum Ter-
ex ipso ritu occultiore sacrorum doceri
confirmat: & hanc eandem Bonam Deã
amque & Opem & Fatuam, Pontificum
indigitari, Macrobius refert [f]: Bonam,
d omnium nobis ad vitam bonorum cau-
t: Faunam, quod omni usui animantium
at. Opem, quòd ipsius auxilio vita constet:
am, à fando, quòd infantes partu editi nõ
s vocem edant, quàm terram attigerint:
ut Alexander [g], quòd eos fandi modos, &
a edoceat; vel ut (magis placet) C. Bos-
p[h], quod mulieribus fata canere consuevis-
ut Faunus viris.
quidem de Bona Dea quænam sit, inter
quibus ista indagare curæ fuit, sæpe quæsi-

tum eſt: varias hac de re ſententias Alex-
der ab Alexandro [g] recenſet. Fuerunt tam
qui Fauni vxorem dixerunt (Romani Dry
Fauni uxorem nominârunt) quam tam ill
tæ caſtitatis fuiſſe opinati ſunt, ut extra Gy
ceum nunquam egreſſa, nec (quoad vix
præter virum ſuum alium, ut ex Varrone
ctantius [e]) virum viderit unquam, nec à v
conſpecta, nomenque fando nullibi audit
ſit: cui ſacra Majo menſe pro ſalute populi
bant; & tunc quicquid erat maſculi do
exigebatur, ita ut non modò extra con
ctum ſummoverentur viri, ſed maſculæ q
que picturæ tegerentur. Habuit Faunus
lium Sterculium, qui primus agrorum ſter
rationem invenit, & idcirco inter Deos
relatus.

Fauni ergo apud antiquos Latinos (Fau
enim Latinorum Deus [h]) pro agricolarũ
habiti, qui poſt prolixum tempus [i] morer
tur, quòd è terra geniti ſint. Apud vetere
nim eò res progreſſa eſt, ut tum numini
ſuis arbores dicatæ perpetuò ſervarentur: t
alicubi, ut apud Indorum pleroſque nu
num vice colerentur. Sic & Sylvanos, F
noſque, & id genus numina alia ſylvis per
de ut cœlo attribuerunt, ut ex Plinio [k] p
niùs Rhodiginus [l].

Et Horatius [m], Faunum pro Deo habu
nam cùm in agro Sabino ſpatiaretur, arbor
pente delapſa pene eum oppreſſerat, qu

ca

ecratur, & consitorem scelestissimum
utat, addita gravissima sententia, Ne-
sat posse cavere periculum, quin u-
imum suspicetur, periculi necessita-
currat; & Fauno tutelam sui adscri-

Me truncus illapsus cerebro
Sustulerat, nisi Faunus ictum,
Dextra levasset, Mercurialium
Custos virorum.

aunus Saturniis versibus fata homini-
nebat, Rhodigino [n] referente, quod
ustissimum fuit apud Latinos, sicut Sa-
s vetustissimus Deus. Unde verisimi-
unos Latinorum (qui erant ut Magi Per-
& Burdegallorum) hoc genere carmi
ri oracula sua solitos. Sic Fauni vatici-
sive oraculum toti olim Italiæ celebre,
lius [o] canit: ut & Fauni responsum fi-
no Latino datum, Romanorum poten-
significando, qui ab Aenea originem tra-
nt:

ec responsa patris Fauni monitusq; silenti
octe datos, non ipse suo premit ore Latinus.

linius [p], Faunos inter Deos recenset, ut
irgilius [q]:

t vos agrestum præsentia numina, Fauni
erte simul, Faunique pedem, Dryadesque puellæ
Munera vestra cano.

tonabantur pineis ramis, quòd illa arbor
ta sibi esse putaretur, ut testatur Ovidius [r]:

Cornigerumq́; caput pinu præcinctus acuta
Faunus in immensis qua tumet Ida jugis.

At Faunalia [s] & Fauni festa, pervigili annive-sario nonis Decembris Romæ celebratur, ei -agna vel hœdo litabatur: Alexander [u] scribi-Fauno quoq; caprã immolari novimus, quan-vis semideo: cujus ædes una ad forum olitori-altera ad Tyberis ripam Jovis & Fauni. Hin-Ovid.[x]:

Cornipedi Fauno cæsa de more capella
Venit ad exiguas turba vocata dapes.

Et quia Cornipedes tanquã equos Poëta a-pellavit, idcirco Natalis [yy] suspicatur, Poët-ipsos Faunos animalia putasse. At tempus m-ctationis sic idem expressit:

Tertia post idus nudos aurora lupercos
Aspicit & Fauni sacra bicornis erunt.

Verùm Lucilius eorum stultitiam, qui simul-cra Deos esse putant, deridet his verbis:

Terricolas Lamias Fauni quas Pomphiliiq́;
Instituere Numæ tremit hos, hic omnia ponit.
Ut puer infantes credant signa omnia ahena
Vivere & esse homines, sic isti omnia ficta
Vera putant: credunt signis cor inesse alienis
Pergama pictorum, &c.

Poëta quidem stultos homines infantib-comparavit: at Lactantius [e] multò impr-dentiores esse dicit. Illi enim simulacra hom-nes putant esse, hi, Deos: illos, ætas facit put-re quod non est: hos, stultitia: illi utique bre-desinunt falli: horum vanitas & durat & se-per crescit.

Sed Plutarchus [z] de Fauno sic scribit: Fabulantur duos lares, Picũ & Faunum, in montem Aventinum, cum nondum comprehensus muris esset, vel habitaretur, fontibus autẽ largis scateret, & lucos haberet opacos, commeare solitos. Hos cætera Satyris aut Titanum genti comparaveris. (non idem cum Satyris, ut Freigius [a a], qui voluit Faunos Latinorum, esse Satyros Græcorum) At medicamentorum facultate, præstigiarumq; magicarum technis similia dicunt Idæis dactylis, ut Græci vocãnt; commentos peragrasse Italiam. Eos Numam autumant comprehendisse, cum fontem, ex quo potare solebant vino miscuisset, & melle (ut Midas, Satyrum) captos in varias se vertisse formas effigiem suam deposuisse, novasque induisse & horrendas imagines. Verum ubi teneri se valido nexu & inenodabili senserunt, cùm alia multa præcinisse futura, tum fulgurum procurationem, quæ in hanc diem cepis, crinibus, & mœnis peragitur, monstrâsse.

Faunos, & Sylvicolas Macrobius [b b] vocat ex Hostio [c c], canentis

Dia Minerva, simul autem invictus Apollo
Arquitenens, Latonius
Sylviculæ Fauni.

Hos in sylvestribus locis fari solitos traditum est, à quo fando, Faunos dictos, Varro [d d] meminit & Ennius

Scripsere alii rem
Versib' quos olim Fauni, vatesq; canebant,

Cùm neq; Musarum scopulos quisquam superarat
Ne dicti studiosus erat.

Hoc Ennius jactabundus tacitè jacit in Nævi poëtam, qui Saturnio carmine secundum bellum Punicum scripserat. Cicero [ee] ridet, Fauni vocem equidem nunquam audivi, tibi si audivisse te dicis, credam: Etsi, Faunus, omnino quid sit, nescio.

Hi quoq; cum Satyris de sylvis in theatrum deducebantur: hinc Virgilius [ff],

Tu vero in numerum, Faunosq; ferasq; videres
Ludere.

Et Horatius [gg] Faunorum ornatum in theatro ostendens:

Sylvis deducti caveant, me judice Fauni,
Ne veluti innati triviis ac penè forenses,
Aut nimium teneris juvenentur versibus unquam
Aut immunda crepent, ignominiosaq; dicta.

Quare Fauni illi Satyrici [hh], de sylvis in theatrum deducti, non ita elegantibus & delicatis versibus ludere debent, ac si in media urbe nati essent, & ac si diutius in foro versati essent: & tamen quamvis rustici & sylvestres sint, non debent sermone uti sordido & incompto, nec ita illoto aut obscœno, ut scurræ triviales & salarii procaces, in urbis compitis & triviis.

Tandem à nonnullis dæmones esse existimabantur, qui omnes obvios attonitos redderent, ut est apud Ovidium [ii],

Nunc

Nunc furor, ut Bacchi furiis Eleeides actæ
Quæq; sub Idæo tympana colle movent,
Aut quas semideæ Dryades, Fauniq; bicornes
Numine contactas attonuêre suo.

Quare Plinius [kk] ipsam Pæoniam, Faunorum in quiete ludibriis mederi scribit: Et hos non secus quàm Satyros in mulieres improbos esse, ex Augustino, qui Incubos vocat, Rhodiginus [ll] monet, inquiens: Hinc Augustinus multos tradit experientia magistra didicisse, Sylvanos & Faunos, quos vulgò Incubos vocant, improbos sæpè extitisse mulieribus, earumque appetiisse, ac peregisse concubitus, & quosdam dæmones, quos Galli Dusios nuncupent, hanc assiduè fœditatem tentare. Adjicit tamen, se hîc nihil temerè affirmare audere.

Ferunt & Rabinorum [mm] deliramenta, ex semine Adami & aliorum hominum pollutione, collecta à dæmonibus, dæmones quosdam abortivos nasci, quos vocant Faunos seu Lilithim, abortivis partubus similes: qui & nascentibus pueris insidiantur, & mortuo eo ex cujus semine fuerant compacti ad cadaver ejus concurrere, & illud polluere, nisi arceantur. Et hæc sunt de illis fabulæ Iudaicæ.

cap. 13. vers. 21. & 22. & cap. 34. vers. 14. b *cap 50. v 36.* *l. 3. de reb. Hal* d *l. 7. Æneid. vers. 48.* e *de fal. relig. l 1.* *p. 22.* f *1. Satur. 12* g *l. 6. cap. 8. & Lactant. l. cap.* *Varro l. 6. ling. latin. Alex ab Alexand l. 6. c. 4.* i *Cale-* *p.* k *l. 12. c. 1.* l *lib. 12 c. 1.* m *l. 2 ode 13.* n *Varro l. c. l. 25. c 30.* o *l. 7.*

[o] *l. 7 Æneid.* [p] *l. 12. c. 1.* [q] *1. Georg. ver. 10.* [r] *in Oen*
[s] *Alex. l. 3. c. 18.* [t] *idem l. 3. c. 12.* [u] *l. 4. c. 12.* [x] *2. Fas*
[y] *l 5. Mythol.* [z] *in Numa Pompilio.* [aa] *notis in art. p*
Horat. [bb] *6. Satur. 5.* [cc] *l. 2 belli Histrici.* [dd] *lib. 6. li*
lat. [ee] *3. de nat. deor.* [ff] *eglog. 6* [gg] *in art. poët.* [hh] *T*
nebo l. 19. c. 9. [ii] *in Phædro.* [kk] *l. 25. c. 4.* [ll] *lib. 2. c*
[mm] *Munsterus in lib. qui Mesiath dicitur Christianor*
propè princip. ex quo Pet. Gregor. in Syntag. juris. l. 7. c
num. 12.

CAP. XIIX.

De Sylvanis.

ET Sylvanos, Incubos dici ex præceden
D. Augustini loco constat, quare de his e
iam aliquid dicendum. Sylvani, à Sylvis nom
obtinuere, quos צי"ים *Ziim* à Propheta Iesai
locis supra adductis, dici, sunt qui velint: q
vocem apud Prophetam utroq; loco LXX. p
σειρῆνες exprimunt, & Pagninus bestias sylv
stres, Tremellius feras: at interpres vetus prio
ri loco bestias (Vatablus & Arias, Ziim re
nent) posteriore vero, dæmonia vertit: At V
tablus, spiritus horrendos, & Arias, Mart
reddidêre. Sanè צי"ים *Ziim*, nomen plurale e
quod Rabbinis significat primo, fera anim
lia, loca arida, & deserta; inde enim Etym
logiæ ratio: hinc alii Sylvanos, alii Bestias sy
vestres apud Iesaiam [a] & Ieremiam [b] explicā
Dein, feros, barbaros homines notat, ut
Psalmis [c], ubi quidam Æthiopes (Castalio, Sy
vanos) reddunt, qui terram siccam inhab
tant, & barbariem amant.

Sy

Sylvarum, quidam Fauni filium putarunt,
m alii Saturni maluerint, quo tempore in
lia latuit. Huc ut & Faunus, Deus excogi-
tus fuit, & quidem Sylvarum, pastorumque
finium agrorum, ut ait Horatius [d],

Qua muneretur te Priape & te pater
Sylvane tutor finium.

istimarunt etenim homines, nullum esse
i Deo carere posset, nihilq; agi, aut in agris,
t in sylvis posse, quod à Deo aliquo non vi-
retur. (Quid hic cogitas Christiane? non
stupescis? an in hoc Ethnicos non admira-
? idemne cogitas?) ac neque armenta, neq;
ores, neq; agrorum fœtus sine divina bo-
ate posse augeri, aut servari. Quamvis non
uerint, qui sylvanum crassiorem materiam
mentorum concretorum putaverint, eum-
& agrorum (Sylvani alii sylvis attributi,
nius [e]) & pastorum Deum credidêre: quip-
cùm inde universa animalium plantarum-
salus pendeat, neq; nomen ipsum ab hac
erpretatione valde dissentit, ut rectè Nata-
. Huic Deo sacra fiebant antiquitus apud
inos, ut pastorum præsidi, cujus nulla est
atio apud Græcos, nisi apud Pelasgos, qui
taliam antiquitus migrarunt, ut testatur
gilius [g]:

ylvano fama est veteres sacrasse Pelasgos,
rvorum pecorisq; Deo, lucumq; diemq;
ui primi fines aliquando habuere Latinos.

ibi [h]:

For-

Fortunatus & ille, Deos qui novit agrestes
Panaq; Sylvarumq; senem Nymphasq; sorores.
Sic Romæ ante ædem Saturni, fuit Sylvani si-
mulacrum Plinio referente [i], anno urbis
CCLX. sacro à Vestalibus facto, subversum.
Et quia rustici prisci ferias rusticorum Nu-
num coluere: ut Telluris agricolationis pa-
tis & Sylvani tutoris, Fauni & Sylvarum pr-
dis & pastionis, nam in sylvis pecora habeba-
tur, & eorum lacte piabatur colebaturque:
Horatius [k] ostendit hoc versu:
Tellurem porco, Sylvanum lacte piabant:
Fontibus & vino Genium, memorem brevis æ-
Et quidem pro boum incolumitate, in singu-
boū capita, agricolæ, Sylvano farea doreo, o-
do, & vini sextario, subtaxata mensura v-
persolvebant, Alexandro [l] referente.

Mulierum amantes esse, ex D. Augusti-
præcedenti capite diximus, dum Incubi-
est. Fama est, Cyparissum puerum ab ipso fu-
amatum, quare ubi in arborem sui nomi-
mutatus fuisset, Cupressum manibus sem-
gestasse Sylvanus dictus fuit, ubi habet Vi-
lius [m]
Et teneram ab radice ferens Sylvane cupressum
Verum & modò natis infantibus, Sylvan-
infestum esse, veteres sibi persuasere: ut e-
Augustini [n] verbis clarum faciemus. Va-
mulieri fœtæ post partum tres Deos custo-
commemorat adhiberi: ne Sylvanus D-
per noctem ingrediatur & vexet: eorum

cu-

ustodum ſignificandorum cauſa, tres homi-
es noctu circumire limina domus, & primò
men ſecuri ferire, poſtea pilo, tertiò dever-
re ſcopis: Ut his datis culturæ ſignis, Deus
ylvanus prohibeatur intrare: quia neque ar-
bres cædunttur ac putantur ſine ferro: nec
r conficitur, ſine pilo: neque fruges coa-
rvantur, ſine ſcopis. Ab his autem tribus re-
is, tres nuncupatos Deos: Intercidonam,
ecuris interciſione: Pilumnum, à pilo: De-
rram, à ſcopis: quibus diis cuſtodibus con-
vim Dei Sylvani fœta conſervarentur: hæc
guſtinus. Alexander * paulò aliter & fu-
s, hanc ſuperſtitionis materiam erga infan-
recenſuit his verbis: Cum infans editus
mum lucem hauſiſſet, Romanis erat in u-
, ut ab obſtetrice exceptus, humi ſternere-
, quaſi divinationem futuri exitus, inde
picati: lectoque Pilumno & Picumno in
ibus parato, ita augurabantur, ut his præ-
bus diis, vitalis foret: neve Sylvanus in
mum irrepere auderet, quem vexare pue-
opinio erat, ad fores ædium tres viros, qui
vigiles domum circumirent, advocabant:
rum primus limen ſecuri, alter pilo ferie-
, tertius verò ſcopis everrebat, mox no-
n & tempus editorum filiorum, apud præ-
os ærarii publicis actis teſtarentur & ſcri-
ntur Quæ quidem in Saturni æde, tan-
n publica monumenta ſervari proditum

Deinde

Deinde cum cibo&potu eum initiarent, E
ſæ & Potinæ ſacra facerent, eodemque a
leſcente Majæ, quæ Fatua dicta eſt, ac Stat
& Fabulino more patrio immolarent. Fuit
receptus mos, ut in teſtudineis alveis, au
tergore marinarum teſtudinum factis, ca
pueros abluerunt, mox oleo & butyro per
gerent.

Alii crediderunt Sylvanum fuiſſe vitã m
talium, quæ multis calamitatibus & error
materiam præberet; quamobrem ſapien
ad hoc alludens Palladas, crapulæ & deſi
deditos, Sylvani filiabus aſſimilat, qui n
boni in vita curant, his verſibus.

Συλβανὸς δύο παῖδας ἔχων οἰνόντε καὶ Ὕπν
οὐκ ἔχει τὰς μούσας, οὐδὲ φίλους φιλίει.

Ut vinum ac ſomnum Sylvanus pignora cœpi
Jam parvi Muſas, parvi hominesq; facit.

Sylvanum Deum eſſe, in ſermonem homin
venit, eum quẽ apud Sybaritas capra, ex ca
rio pedibus caprinis & facie humana gen
ex Æliano [p] ſuprà monuimus: quam hiſtor
etiam Rhodiginus [q] deſcripſit: qui tamen n
ὑλαῖον θεὸν Sylvanum Deum habet, ſed H
um numen vocat, id verò Sylveſtre ſign
addit.

[a] *c.* 13. *v.* 21. & *c.* 34 *v* 14. [b] *c.* 50. *v.* 39. [c] *Pſal.* 72. *v*
Pſ 74. *v.* 14 [d] *lib. epod.* [e] *l.* 12. *c.* 1. [f] *l.* 5. *c.* 10. [g] *l.* 8.
finem. [h] *Georgic.* 2. [i] *l.* 15 *c* 18 [k] *l.* 2. *Epiſt. ep.* 1. &
l. 3. *c.* 12 [l] *lib.* 3. *c.* 22 [m] 1. *Georgic.* [n] *lib.* 6. *de Civit*
c. 9. [o] *l.* 2. *c.* 25. [p] *l.* 6. *anim. c.* 42. [q] *l.* 25. *c.* 32.

CAP. XIX.

De Incubo sive Ephialte ex Medicorum sententia.

CUm D. Augustinus [a] & Thomas [b], (quos Rhodiginus [c] imitatus) Sylvanos & Fau-s, vulgo Incubos vocari scribant: & D.Hie-ymus [d] Faunos, Satyros & Incubos jungat, q; illis jam dictum sit, nunc de Incubo agen-n est. Incubum autem duplicem facimus, a-n naturalem, sive affectum à Medicis sic ellatum, qui à causis naturalibus causatur, el Epilepsiæ, vel Apoplexiæ, vel Insaniæ, Lethargi præcursor est. Alium dicimus dæ-niacum sive dæmonem ipsum, de quo po-iori loco.

Affectus qui Medicis Incubus, vel Incubo tur ab incubando, ut Actuarius [e] voluit, nen habet: quod ii, qui hoc malo afficiun- se ab aliquo gravi pondere incumbente, rimi sibi persuadeant, ita ut pondere pres-ffocari videantur: quare Themisoni [f], ut lus [g] & Cœlius Aurelianus [h] referunt, κλιον, vel πιγναλίων, ἀπὸ τοῦ πνίγεσθαι quod iffocare, hinc quibusdam nocturna suffo-: sic, ut idem Aurelianus, quibusdam rum ἐπιβολή, hoc est, insidiator, quod lis patientibus præbeatur: cum & Græcis que ἐπιβολή obstaculum dicatur: nam, ut etæ [g], aliquem sibi insilire ac incumbere

imaginantur: hinc communiter Græcis ἐφιάλ-
της sive ἐπιάλτης, quasi insultator, ab ἰάλλειν
tendo, quod hominem aliquem supra se ex-
tendere, illi videatur: à quo vocabulo E[...]
chius ἐφιάλλω & ἐφιάλτης derivari vult: &[...]
est ab ἐπί & ἅλλομαι, id est, supra & salto: [...]
ἐφάλλεσθαι, est alteri insidere, ab aliquo [...]
se invadi & opprimi, ut Ægineta & Actu[...]
sibi persuadent. Vel ut Jason Ziricæus [i] a[...]
tavit, Græci hoc malum ab Ephialte, eju[...]
minis homine, appellarunt: & Marcellus [...]
gilius [k] admonet, aliquos hoc putare: a[...]
relianus [h] refert; aliquos Incubonem ab [...]
minis forma, vel similitudine nomen du[...]
dixisse: Alii, ut Vidius & Forestus [l] scribu[...]
viro, hunc morbum pati consueto: cujus [...]
rit natura, ut Benedictus Faventinus a[...]
tavit, post crapulas perpetuo dormir[...]
accipienda responsa. Cujus Virgilius [...]
minit.

Pellibus incubuit stratis: somnosq; petivit:
Multa modis simulachra videt volitantia mi[...]
Et varias audit voces, fruiturq; Deorum
Colloquio, atq; imis Acheronta affatur Avern[...]

Sed quis ille fuerit, à prædictis non nom[...]
tur: quare apud Homerum [m] gigantem i[...]
nio, quem ἐφιάλτην nominat, & Iphim[...]
Aloëis uxoris ex Neptuno filium facit his [...]
sibus:

Post hanc Iphimediam Aloëi uxorem (f[...]
Aspexi, quæ sanè dicebat Neptuno commixtam[...]

Et peperit duos filios, brevis autem vitæ fuerunt,
Otumq; virilem, inclytumq; Ephialtem,
Quos certè longiſſimos enutrivit alma terra,
Et longè pulcherrimos poſt inclytum Oriona:
Novennes enim cum eſſent, novem cubitorum erant,
Latitudine, cæterum longitudo, erant novẽ ulnarũ,
Qui ſanè immortalibus minabantur in Olympo,
Moturos certamen, tumultuoſi belli,
Oſſam ſuper Olympum conati ſunt imponere. &c.

Apollodorus [n] hiſtoriam hanc ſic refert: ſed
Aloëus, inquit, (Ægio interprete) Iphimedi-
m Triopis filiam, quæ Neptunum exarſit, u-
orem habuit: ea continenter ad mare ſe con-
rens, & hauſtos manibus fluctus intra ſinum
erebat: quæque à Neptuno (hic fuit Incubus
ve Ephialtes) compreſſa geminos peperit, O-
m & Ephialtem (hos refert Rhodiginus [o],
Muſis in Helicone primos rem divinam obi-
iſſe, ſacrumq; illis montem dixiſſe) quos A-
idas appellarunt. Hi quotquot annis latitu-
ine cubitum, longitudine verò ulnam in-
reſcebant: qui ubi nonum explevêre an-
um, latitudinem cubitorum novem & ulna-
um totidem magnitudinem adepti, Jovi
ellum inferre non erubuerunt. Proinde O-
mpo Oſſam impoſuerunt, Pelioque ſuper
ſſam impoſito, eum in modum cœlum con-
enſum ire, minitati. Ingeſtis ad hæc monti-
us, de mare continentem, deque terra rurſus
aria ſe reddituros, dictitabant. Quin etiam

Ephialtes Junonem, Otus autem Dianam
conjugem deposcebant. Martem insupe
vincula conjecêre, quem demum Mercu
furto eripuit, Diana interim Aloidas per d
de curru peremit: nam in cervam mutata
eorum medium exilivit. Tum hi velut i
ram collimaturi alter alterum telis conje
occiderunt. Hæc ille, Homerus autem e
Jovis filio (non à Jove fulmine interfecti
quidam p vult) interemptos esse scribit, ve
bus præcedentibus hos subjungens.

Cæterum ossa

Peleum frondosum ut cœlum pervium esset.

Et fortaßis perfecissent si ad pubertatis mensura
venissent, *(Lat*

Sed perdidit Jovis filius, quem pulchricoma pep

Ambos, antequam ipsis sub temporibus lanugo

Floreret, ornarenturq; genæ florenti barba.

Et Virgilius in Culice q, innuit ad inferos
detrusos,

Nam vinctus sedet immanis serpentibus Othos,

Devictum mœstus procul aspiciens Ephialthen.

Pulchrè videtur Homerus hujus phantasm
tis pericula depingere, ut rectè Heurnius
Neptuni & Iphimedeæ filium brevis ævi: n
vem tamen cubitorum in longitudine & la
tudine novem passuum cum novem annoru
esset: hic diis in cœlo minabatur, quod & pe
fecisset, si ad ætatem usque adolevisset: se
hunc Jovis filius Apollo interfecit. Ita est,
diu hoc malum premat, enecat, cum cerebr

iod in capite eſt, afficiat, quemadmodum Jo-
m ex cœlo deturbare voluit: ſed Apollo in
rpore, hoc eſt, calor nativus exſplendeſcens,
rniciem hanc antequam adoleſcat, fugat.
Ab hoc ergò Ephialte, affectus hic Ephial-
mihi dictus videtur: quem Arabes Almei-
lan ſeu Albeidalan, vel Algiathum vocant:
erroïs verò Alchabum: vulgares nonnul-
dæmonem folletum, alii mazapedum, id
puerorum interfectorem, alii gravedinem
ncuparunt. Plinius, modo ſuppreſſiones,
do noctis ludibria, modo Faunorum in
ete ludibria appellavit: hinc vulgò, ſed fal-
dæmonem, ut pleriq; practici etiam anti-
ſſimi rectè pronuntiarunt. Excogitavit e-
antiquitas Sylvanos & Faunos eſſe dęmo-
hominum oppreſſores, de quibus vulgò
fertur: deſuper in aëre ſuper dormien-
incumbere, & ob aëris immutationem
m efficiunt, ſuffocationem quodammodo
gorem inducere, ut latius apud Soranum
ptum reperitur, qui etiam oſtendit, neque
m, neq; ſemideum, neq; cupidinem eſſe.
tris, ſua lingua dicitur Schrettelein / aliis
retzlen / Joachimken / Nachtmänlein / id eſt
urnus homunculus: Nachtgeſpenſt / no-
num ſpectrum, Trutten / vom Trucken /
preſſor, à comprimendo.
t autem Incubus affectus, à depravata i-
nandi facultate dependens, in qua homo
ſomnum ingreſſus, ſupineque decum-

bens, ſibi perſuadet phantaſma quoddam ... ve incidens, corpus comprimere, & ipſo ... dere, reſpiratione & motu penè omni ſu... tis, ſuffocari, vel etiam ſtrangulari, cum ex... mandi impotentia, vocisque vel intercep... ne, vel ſaltem incerta & indiſcreta expre... ne, viribus adeò labefactatis, ut licet pericu... aliquod grave fugere conetur, quamvis a... lium ſive refugium proximum eſſe appa... minimè tamen poſſe exiſtimet: & nonn... quam etiam Venerem exigat: & cum Ph... taſma ab eo ſeparatur, vaporibus (qui p... rem, metum, anxietatem & mortis im... nem cauſabant) difficili lucta & per mul... anxietatem tenuatis, tenues in auras diſcu... ſtatim evigilat homo, idola & ſpectra ali... quæ occurrere, adhuc horrens: & ut h... Aurelianus, cum ſomno ſurrexerit, facie... transforationis partes, uvidas & humect... ſentit, atteſtante gravedine cervicis, cum ... ſicula levi, pallore & tenuitate corporis: ... ſomnum, timendo non capit, & deſolatu... manet, donec ſpiritus per totum corpus h... rè ferantur. Hunc affectum perbellè Virgil... deſcripſit:

Ac velut in ſomnis oculos ubi languida preßit
Nocte quies, nec quicquam avidos extendere cu...
Velle videmur, & in medíis conatibus ægri
Succidimus: non lingua valet, non corpore not...
Sufficiunt vires: nec vox, nec verba ſequuntur.

Et Lucretius [a] ſuaviſſime cecinit, dicens

Tol...

Tollunt clamorem, quasi si jugulentur ibidem
Multi depugnant, gemitusq́ doloribus edunt:
Et quasi. Panthera morsu, sævive leonis
Mandantur; magnis clamoribus omnia complent
Multi mortem obeunt, multi de montibus altis
Ut quasi præcipitent, ad terram corpore toto
Exterrerentur & ex somno quasi mentibus capti
Vix ad se redeunt, permoti corporis æstu.

Sed nostræ descriptionis particulas expli-mus: diximus, Imaginandi facultatem læ-n esse: nam, inquit Rhasis, eum imaginari ppiam ponderosum sibi incumbere, cum nen interim laborent dorso, musculis, ten-ibus, ut piscator ille Theocriti: nec solum asi per somnium sibi persuadent: imò sæpè am credunt se opprimi: quippe dum ima-es cerebro asservatæ quietæ sunt & tran-illæ, nec fluctuant, nec immoderatè agi-tur, somnia distincta, & vero similia con-gunt. Quare in his imaginationem potissi-m lædi, sed ab aliquo affectu in corpore existente censemus. Idcirco Hollerio ima-atio per consensum læditur, ut in Melan-lia hypochondriaca, à fumis à crassiore guine sursum latis, animo timorem incu-tibus, & imaginationem variè afficienti-, ut Galenus [bb] docet: hinc fit, ut dam dæmones esse putent. Quare & crobius [cc] ad Φαύτασμα retulit: ete-de somniandi generibus agens, in-; Omnium quæ videre sibi dormientes

videntur, quinq; ſunt principales, & dive[rſi]
tes & nomina: aut enim eſt ὄνειρος, ſecun[dum]
Græcos, quod Latini ſomnium vocant: a[ut]
ὅραμα, quod viſio rectè appellatur: a[ut]
χρηματισμὸς, quod oraculum nuncupatu[r]
eſt ἐνύπνιον, quod Inſomnium dicitur: a[ut]
φάντασμα, quod Cicero, quoties opus ho[c no]
mine fuit, Viſum vocavit &c. & mox: φα[ντασ]
μα verò, hoc eſt, viſum, cum inter vigilia[m]
adultam quietem, in quadam, ut ajunt, [pri]
ma ſomni nebula, adhuc ſe vigilare æſtim[ans]
qui dormire vix cœpit, aſpicere videtur [irru]
entes in ſe, vel paſſim vagantes, formas à [na]
tura ſeu magnitudine, ſeu ſpecie diſcrep[an]
tes, variasque tempeſtates rerum, vel lætas [vel]
turbulentas: in hoc genere eſt ἐφιάλτης, qu[em]
publica perſuaſio quieſcentes opinatur in[va]
dere & pondere ſuo preſſos ac ſentientes, [gra]
vare: hæc Macrobius.

Addidimus, noctu ſomnum ingreſſus: c[um]
revera in ſomno hoc malum corripit: h[inc]
quibusdam dicitur Epilepſia nocturna, [&]
parva Epilepſia: Interdum enim vapores, q[ui]
malum hoc cauſare oſtenſuri ſumus, vel ex[ ]
to, vel magna ex parte diſſolvuntur, ita u[t]
morbi hujus generationem non ſufficia[nt].
Scio, nonnullos dubitare, an in homine v[igi]
lante fieri poſſit? quibus rectè Gentilis [re]
ſpondet: quod propriè in vigilantibus fi[eri]
non poſſit. Nam ſtante aliqua quantit[ate]
vaporis craſſi, in ſomno phantaſma [ ]
qu

quod terribile induci poteſt, quod in vigilia non poteſt: quia parvæ phantaſiæ dormientibus magnæ apparent, quæ vigilantibus magnæ non videntur, ut Ariſtoteles [dd] ſcribit: quod ſi vigilia fieret, profectò magna cauſa præcederet: & ſi tantus vapor eſſet, qui per calorem vigiliarum diſcuti minimè poſſet, potiùs Epilepſiæ vel Apoplexiæ ſpecies cauſaretur. Quandum Ariſtoteles [ee] ſcribit, multis Epilepſiæ principium dormientibus accidere, & dormientes quidem capi, vigilantes verò non, Incubum ſignificaſſe videtur.

At diximus fieri in ſomni initio, cùm primum à vigiliis, in quibus vapores diſſipantur, calor innatus quieſcit, & ad interna ſe convertit, vaporeſque generat, quibus cerebrum opprimit, potiſſimùm quo tempore alimenta conſumpt, quæ tamen perfectè non convincit. Tunc enim calor naturalis non plurimum valens, ut Mercatus [ff] loquitur, ſufficiens eſt vapores ad cerebrum elevare, diſcutere autem minimè, niſi adveniente altera ſomni parte, quæ caloris naturalis ulteriori actione interceptũ opus perficit & vapores diſcutit.

Additum, ſupinè decumbens, quia ſupinè dormientes hoc malum incurrunt: (vix enim per latus aliquod dormiens, Incubo corripitur) talis enim decubitus Avicenna [gg] auctore, hominem ad malas ægritudines, ut ad Apoplexiam, Phrenitidem & Incubum diſponit: quoniam, addit, ſuperfluitates ad poſte-

riora declinare facit, ibique retinentur, ...
per ſuos canales naturales, qui ab ante...
ribus ſunt, ſicut nares & palatum, evac...
tur: ſicque addunt alii, motus, qui à p...
illa originem ducit, intercipitur, & ob aſ...
tatem ipſe pariter ſenſus aliquando læditu...
Diximus, reſpiratione & motu pene o...
ſublato: cùm enim cerebri ventriculi va...
ribus repleantur & diſtendantur, ipſo...
nervorum principium comprimitur, ſic...
tranſitus ſpirituum animalium in nervos...
peditur, & thorax animali vi fruſtratus, ...
ſculi (nervis qui à cerebro ad thoracem...
runtur obſtructis) reſpirationi inſervien...
ſuum officium præſtare nequeunt, quem...
modum & ſubjectæ partes: hinc præco...
preſſa: manus & pedes impediti ſunt: q...
re ægrè moventur: imò, ut Aëtius & Ac...
rius, immobiles penitus permanent: ita...
Apoplecticis ſimilem quodammodo, ſed l...
gè mitiorem acceſſionem patiantur: ſic...
dem immobiles, multoque labore & co...
tu, etſi non ita difficulter excitantur: c...
ſam volunt, quia ſolùm ſint vapores ven...
culos cerebri in totum non replentes, ...
per multam anxietatem attenuati, & (ut A...
tius ex Poſſidonio) diſcuſſi, ſicque meatu...
obſtructionibus ſolutis, derepente excit...
tur. Præterea cùm dormimus, non tam lib...
rè, ut vigilantes, reſpiramus: atque inter d...
miendum, vel inchoata coctione fumi & f...

s elevati pulmones & ſeptum premunt, in-
it Foreſtus: quare cùm ſuſpirio & ſuffoca-
nis timore & thoracis motu difficili exper-
cuntur. Adde quòd partes mole maximæ,
ido motore egeant, ſed intercepta anima-
vis ferè excluditur, proptereaque ferè ſuf-
cari videntur. Quare addidimus, ſuffocari,
etiam ſtrangulari. Hinc Avicenna [h h] ſtran-
larem, vel Arabicè Albodilem & Alcharon
ncupat.

Cum exclamandi impotentia, vel vocis fru-
tione: nam & Aegineta ſic loquitur, cum
lamandi impotentia, aut clamore nihil ſi-
ficante: ideo à multis, Suida referente βα-
ζικάειος dicitur, fortè à βαβάζειν, quod eſt,
apud Heſychium, inarticulatè loqui (& hoc
άζω loquor) quia in his, ſi altum exclamare
nentur, vox incerta & obſcura redditur,
alem interdum illi, qui comitiali morbo
ripiuntur, edere ſolent, loquuntur mu-
ndo, petentes auxilium, inquit Savonaro-
vel ut Valeſcus, aliqui ipſorum mugiunt
ſi plangendo, quibus citò ſuccurri debet.
c Oribaſio [i i] ſuffocatio, vocis ſuppreſſio
gravitas (immobilitas addit Aëtius) mor-
n præveniun t

Tandem nonnunquam & Venerem exige-
iximus: quidam, inquit Aegineta, etiam
ginantur ſe audire aliquem qui in ipſos ir-
t & Venerem exigat: quia, ait Cælius Au-
anus, quidam ita inanibus afficiuntur vi-
ſis, ut

ſis,ut & ſe videre credant,irruentem ſibi,
ſum turpiſſimæ libidinis ſibi perſuaden
cujus ſi digitos apprehendere nixi fuerin
gientem exiſtimant: vel ut Aegineta, d
ad comprehendendum contractis fuger
ut Actuarius, ſi digiti velut in acervum
trahantur, fugere aſſerunt. Etſi vir hoc
laboret, vetulam ad Venerem trahenten
putant,ut hiſtoria infrà ex Jaſone oſtende
Mulieres verò ſi afficiantur,à Faunis ſe op
ſas exiſtimant, Foreſto authore. Quare
lexander Benedictus, putant mulieres
Faunis, vel nocturnis quibuſdam ſimul
eſſe compreſſas: ſimiliaque Faunorum i
mno apparere: ſunt & quæ interdiu cum
dam ſimulachro, ad mariti vel amici im
nem, ſe compreſſas eſſe, atque uterum a
nem vſque vitæ geſtaſſe opinatæ ſint. Ea l
bria fugere autumant, ſi expergefactis can
latim digiti quodam nixu copulentur.

Memorat Heurnius, puerum cubaſſe a
matronam quandam optimam, cui, cùm
miret, ſuper ſtragula vir niger ipſi incumb
viſus: mane quæſtam incubone ſe infeſta
fuiſſe: ſe verò, licet puer nihil de nigro illo
ſum indicare, quod minitari ſi quid protu
ſet, viſus ſibi fuiſſet. Quare, addit, muli
olim putabant ſe à Faunis opprimi, qui
mali parte tentabantur,& dæmon Fauno
faciem induens, profitebatur ſe Incubon
eſſe. Verùm & Dominicus Leonus [kk] ſcri

ltas vulgares & præsertim superstitiosas
lieres arbitrari, dęmonem nocte ambulan-
n, dormientes invadere & opprimere, ita ut
veri non possint: qui postquam cognoscat
s bono animo auxilium Jesu Christi invo-
, vel signo crucis se munire velle, statim re-
ere, & ipsos excitari, viresque suas recupe-
. Alii, ut habet Guaynerius, putant vetulas
dam incantantes, quæ se in formas varias,
quiunt, mutare possunt, hoc facere: & eas
seu zobianas nostri vulgares appellant:
, ut dicunt, gatorum formam sæpe acci-
t: hæc credulitas ob hoc ortum habuit,
l passio hæc lactantes sæpe deprehendit,
tunc suffocat: cujus causas vulgares i-
antes, vetulas illas zobianas illud fecisse
it. At Savanarola videtur distinguere in-
cubum, & eum affectum qui à sagis fieri
tur: posteaquam enim de Incubo egit, in
ura inquit: non protelavi sermonem in
arte quæ à vulgo dicitur, vetula de nocte
ens & calcans: & Arabicè, Albetile: cùm
t sæpe Epilepsia parva, sive imperfecta, &
ura Epilepsiæ, est ejus cura.
cum nunc affectum inquiramus: quæ
imariò afficiatur, non idem omnium est
um: etenim Græcis, ut Paulo & Aëtio,
ebrum (quare Valesco est aggravatio ce-
i somno facta) quod vt pars instrumen-
ficitur, ventriculis cerebri vaporibus
frigidis repletis, Aëtio. Arabum inter-
pre-

pretibus, cerebri ventriculus anterior, v[illegible]
nalis medullæ exortus, vapore crasso, au[illegible]
more, qui tamen facilè dissolvatur, opp[illegible]
quod Hollerius negat, alioqui (inquit) [illegible]
pilepsiam, vel Apoplexiam, vel Carum [illegible]
rari, necesse esset. Quare thoracem prim[illegible]
partem affectã vult, siquidem scribat, a[illegible]
racem totius mali originem duci, gravi[illegible]
cæteris laborare, inq; ejus venis summa[illegible]
nitudiné esse, quod & symptomata ind[illegible]
ut est pondus thoracem opprimens, ejus[illegible]
ter dormiendum difficilis motus, ex fun[illegible]
mirum & flatibus, qui inchoata coctione[illegible]
tati, pulmones & septũ transversum pre[illegible]
at si diutiùs perseveret & frequentiùs re[illegible]
cerebro essentialem fieri, & in Epilepsia[illegible]
Apoplexiam, vel Melancholiam degen[illegible]
Hæc Hollerius. At totius corporis imm[illegible]
tas adest, quæ ob animalem facultatem [illegible]
ea per nervos transmitti nequeat, contin[illegible]
Fernelio [ll], causa, non in cerebro, sed c[illegible]
præcordia inhæret: Guaynerius [mm], c[illegible]
tem affectam statuit: hæc enim habet: Sæ[illegible]
cidit, ut viæ, per quas spiritus à corde a[illegible]
brum deferuntur: à cerebro ad membra [illegible]
crassis ab humiditatibus oppilentur: & p[illegible]
quàm maximè: quo fit, ut membra debi[illegible]
motibus careant: quia tunc cùm pectus [illegible]
cessarias dimensiones dilatari nequeat [illegible]
phragma cõstringitur & ab ipso pulmo, [illegible]
mone verò cor, qua ex causa cor ipsum [illegible]

latari non poteſt, & tunc infirmo ſuper ſe ut
ndus, vel phantaſma tale habeat, prohibens
atationem apparet: & cum extrema propter
am oppilationem citiùs ſpiritibus quàm cæ-
a membra depauperentur : & phantaſma
c à pedibus (ſic & Valeſcus) initium facit &
ulatim ſecundum quod membra ipſis ſpiri-
us privantur, ſurſum repit, quod vulgares,
monem homines ſuffocantem putant : ob
c ergo paſſio hæc Incubus appellatur, quod
nomen dæmonis (ut quidam dicunt, addit
onarola [nn]:) hæc ille.

At Valetius [oo] tradit, putare aliquos ven-
uli & diaphragmatis propriũ eſſe affectũ,
quòd ſupinis dormientibus craſſiores per-
e cibi , os ventriculi & diaphragma pre-
nt , unde efflatio & reſpiratio præpedian-
Equidem negari non poteſt, in nonnullis
entriculi, quod vulgò ſuperius, nos verò ſi-
tũ dicimus, hoc affectu premi, cartilagine
hoide , ut credit Heurnius , q huic orificio
ondere aſſerit, depreſſa: cùm illi fateantur,
rdiu ſibi ad ventriculi regionẽ onus incũ-
: ſed negamus Incubũ ſequi, niſi cerebrũ à
oribus elevatis afficiatur. Sunt qui nervo-
musculorumq; affectũ ſtatuant, propter
orem , quo tales frequenter corripiuntur.
uare locum affectum , cum Græcis cere-
n ejusque ventriculos ſtatuimus: non au-
ut Mercurialis [pp] voluit, ventriculos ante-
s & reliquos meatus cerebri anteriores :

neque

neque ut Capevaccius qq, ventriculos ce-
bri & potissimum postremum: neque ut
nus, qui in Epilepsia partem anteriore
Incubo verò magis posteriorem: neq; ut
catus ff, qui cerebri meatus posteriore
pore crasso obstrui asserit: siquidem ipsa
Anatome doceat, duos tantùm ventri
esse, dextrum nimirum & sinistrum, qu
anteriorem quàm posteriorem, dextrā
sinistram cerebri partem occupant, ut pl
in Institutionibus nostris quarto editi
Theatro Anatomico, exposuimus.

Quòd verò aliqui, anteriores ventri
affici crediderint, causa est, quòd sibi pe
serint, imaginationem in anterioribus (
brum anterius, est sedes imaginationis, C
vaccio) ratiocinationem in medio, & me
riam in postremo ventriculo, sedem ha
(cùm ventriculi sint solùm pituitæ in ce
collectæ, receptacula) quæ & Actuarii
tentia: jam cùm imaginatio in Incubo l
tur, anteriorem cerebri partem, & in ea
triculos anteriores obstructionem aliq
pati sibi persuaserunt. Dubitat Cæsalpin
an non vapores malum causantes, in ba
rebri sistantur, unde solus motus lædatu
dens, si in ventriculos ferrentur, ratione
memoriam læsuros.

Symptoma ergo est, in genere noxæ
ctionum animalium interiorum & ext
rum ferè omnium, cùm in eo imaginatio

avetur, sensus torpidus (levis cùm sit obstru-
io (sit, & motus difficilis: non tamen ut Vi-
us ** censet, à voluntate pendens, quòd
nptoma sequitur, non intemperiem mate-
lem, ut credidit Averroës **, sed mor-
m obstructionis, sive obstructionem ali-
am viarum spiritus sensibilis & motivi: id-
co etiam ut morbus considerari potest, cùm
erationes sensibiliter lædat, estque mor-
in via, quemadmodum Arculanus voluit,
est, obstructio aliqua ventriculorum &
atuum cerebri, spirituum animalium libe-
n transitum, ob compressionem (medullæ
ebri & cerebelli, à qua spinalis medulla o-
esque nervi ortũ ducunt, tanquam à prin-
o, non originis quod semen est, sed dis-
sationis) impediens.
Causæ hujus mali plures sunt, quas tamen
lices facimus, alias externas sive primiti-
alias internas, & quidem vel anteceden-
, vel conjunctam.
xternæ causæ potissimùm tres sunt. 1. Aër
dus ** secundùm Avicennam, qui hali-
n cerebri sinus exprimit, maximè ex im-
entibus Lunæ radiis: (Savonarolæ frigidi-
dormientis capiti subitò excurrens) qui
ori parti posteriori occurrens, illud com-
it & spirituum ad inferiora descensum
bet: vel, ut Capevaccius, cùm frigus exter-
ehemens repente occurrit capiti, in prin-
somni, quod frigus prohibet alimenti

vapo-

vaporem difflari, & impellit intus, & incra
hinc apud Cælium Aurelianum, Silimac
Hippocratis sectator, refert, Romæ quar
que hunc morbum publicè grassatum ess
instar pestis (non tamen contagium huju
fectus causa est) uno anno multos jugul
quare qui Incubo opprimuntur, statim e
tandi sunt, & ne ejusmodi affectus red
prospiciendum: hoc faciliùs tentantur,
loco frigidiore sunt. At Guaynerio, in
sa caliditas, vel frigiditas: frigiditas dorm
ti superveniens, vias spirituum comprim
do: caliditas, interdum humores in vapo
convertendo, vias illas obstruendo, Incub
inducit.

II. Victus ratio mala, crapula contin
cruditates frequentes, præsertim in ventr
lo, causans: frequens & nimia vini ingu
tatio: unde vapor crassus suscitatur, qui ac
rebrum emanat: (aggravans cerebrum &
Savonarolę) quare Aurelianus scribit: max
affici crapula, vel indigestione jugi vexa
præsertim qui cibis crassis & flatulentis ut
tur, ut leguminibus, tuberibus & similibus
circo ab aliquibus, ut Suida, sed imperfectè
definitur: ἡ εἰς τὴν κεφαλὴν ἀνατρέχουσα ἀνα
μίασις ἐξ ἀδδηφαγίας ἢ ἀπεψίας: id est, red
dantem in caput evaporationem ex nimio
bo & cruditate. Et ut Actuarius, cōtinuas c
ditates insequitur, & corruptorum vitio
rumque humorum, qui in ventriculo cog

ti

ur, fit comes. Rectè ergo Vidius zz, iis po-
issimùm familiaris est, qui cum sua natura ce-
ebri sinus angustiores habent, otiosam vitam
egunt & ventri multum indulgent, sive et-
m melancholicis cibis admodum delectan-
ır. Imò, ut Valescus, & pueris lactantibus
liquando accidit, ut propter lactis corruptio-
em, vel indigestionem suffocentur, & dicunt
uod Aganei fecit: & hoc provenit propter
debitum regimen nutricum: ad quod juva-
potest frigus externum, capite minus debi-
cooperto, & in somno superveniens. Al-
us quoque astricta, & Venus statim post ci-
um exercita, etiam inter causas externas re-
runtur.

III. Somnus, post nimiam cibi potusque
pletionem statim factus, præsertim supinus:
nagna enim repletio, plerumque hujus ma-
causa est: ventriculo repleto, septum trans-
ersum, hoc, pulmonem comprimente) unde
pores crassi ad cerebrum elati, spirituum a-
nalium descensum impediunt, sicque par-
m inferiorum motus præpeditur. Adde &
ercitia consueta intermissa.

Interna causa antecedens, est humor san-
ineus multus & crassus, vel pituitosus &
dus, aliquando biliosus vel melancholi-
, à quibus imaginatio turbatur, ita ut Gi-
ntis, vel dæmonis opprimentis, & inter-
m Venerem cum ipsis exercentis, seu exer-
e opinantis, opinio suboriatur. Et Avi-

cenna à pituita, melancholia, vel sangu crassiore, hunc vaporẽ expirare voluit. G nerio quilibet humor à quo crassus vapor vatus vias obstruere potest; & Savonarolæ por, ex materia crassa sanguinea, & phleg tica, aut melancholica in cerebrum citò tus. At Fernelius, ad pituitam crassioren melancholiam tantùm causam refert. Po etiam ab humore misto causari, qui vel in rebro, vel aliis partibus collectus est. Hu res etenim crasi & multi, inter venas, pr puè thoracis & partium vicinarum, maxi respirationi inservientium hærentes, à cal inter dormiendum commoti, pressuram in spiratione efficiunt, partim quia instrume respirationi dicata, liberè moveri nequea cùm vis motiva ad musculos thoracis & me bra respirationi inservientia, non integrè scendat: unde suffocatio: licet Cæsalpinus vaporibus à capite in pulmones receden bus, adscribat: partim, quòd thorax videa primò pati, à quo caput per consensum a ciatur: quod, pondus thoracem premens, d ficilisque ejus motus, inchoata coctione i dicet, idque à vaporibus & flatibus tunc ex tatis, pulmonem, septumque transversu prementibus: partim denique, quia respi tionis organa, inter dormiendum tantùm minutê, non ut tempore vigiliarum dilata tur: ex dilatationis autem defectu, peric lum suffocationis imminet, quòd imagin

ti

o, uti dictum, apprehendit. Et Cæſalpi-
us voluit, eos pondus immenſum imagina-
, quia thorax convulſus pulmonis dilata-
oni reſiſtat, præ ſomno autem eos varia ima-
nari; quare affectum hunc ad convulſio-
s reduci poſſe autumat: eò quòd ſæpe in-
piente ſomno, concuſſione invadat. Huc
erre poſſumus hæmorrhoidum ſive men-
m ſuppreſſionem, & ſimilia.

Conjuncta cauſa: vapores ſunt craſſi à præ-
ctis humoribus elevati, vel etiam à cibo,
potu nimio, ſpirituum vias obſtruentes.
nim vapores multi, craſſi & frigidi, ex in-
is corporis ſedibus, vel ex pravis cibis, in
ntriculo, primísve viis, etiam hypochon-
is, unde thorax & diaphragma premun-
; vel à craſſis, crudis, frigidisque humo-
us, aut bile craſſa, vel melancholico ſan-
ne thoracem replente & comprimente, in
ebri ventriculos irruentes, caputque re-
ntes, idque non ſola qualitate, ut Aver-
s voluit, ſed qualitate ſimul & copia vias
ituum obſtruunt: unde torpor in motum
enſum inducitur, & imaginationes deli-
equuntur: qui vapores ſi facultatem ex-
tricem ſtimularent, non Incubum, ſed E-
pſiam inducerent. Verùm & vapor craſ-
& nebuloſus, vel ex humoribus in capite
ectis, vel ex cerebri alimento non rectè
cocto, in ipſo capite genitus, & inter dor-
ndum motus, turbationemque faciens,

 aff-

affectum hunc inducere potest. Quare a
ctus hic, vel per Idiopathiam evenit, vel
Sympathiam affligit. Hoc est, quod Possid
nius, referente Aëtio, voluit, vaporem, p
crassum & frigidum, cerebri ventriculos
plentem & spirituum animalium per ner
liberum transitum impedientem, Incubi c
sam esse. Quod ipsum & Hippocrates innu
inquiens: Virgines, quibus propè nuptiar
tempus instat, ut viro conjungantur, istud
mensium descensum magis experiuntur, cu
antea his malis non admodum confl·ctar
tur: postea enim sanguis in utero continet
velut qui effluere debeat. Cùm igitur exi
via minimè pateat, copiosior autem sang
per cibos & corporis incrementum afflu
tunc sanguis effluvio carens, propter copi
ad cor & septum transversum resilit. Ubi i
tur hæc oppleta fuerint, cor obstupescit, in
que torpor & ex torpore dementia invad
Hæc ille. Tandem censent aliqui, Incubum
terribilia insomnia, etiam à ventriculi & co
dis læsionibus contingere; illud quidem,
his qui lumbricos habent, & hoc, in mela
cholicis, unde vapores in caput efferantur.
vicenna insuper tradit, phantasmata tingi
colore, quo succus unde vapor dimanavit, e
cellit. Si igitur phantasmata rubra fuerint, e
à sanguine: si alba, à pituita, & his albidus pl
beusq; est color: si à melancholia, tristes sun
si Venerea, est à semine: nam his, scribit Heu

niu

ius, frequens eſt ὀνειρώττειν: Eſt autem oniro-
onos, ſomnium ſemen prolectans: Cætera-
um cauſarum ſigna hîc prætereo.

Malo hoc infantes frequenter corripiun-
ır, & tunc gemunt ac quaſſantur dum dor-
iunt, excuſsi mox ſomno, ejulant atroci-
r: calor & color illis alienus eſt à naturæ le-
, animaque fœtet: in quibus timendum
t, cùm eorum calor nimio humido facilè
ffocari poſſit: quare pueros ut & obæſa cor-
ora, ubi materia exitum nō habet, aliquando
ffocat. Alexandro Benedicto [a], pueri ſępiſ-
nè cruditate & ventris animalibus, noctur-
os pavores & faunorum ludibria ſuſtinent,
nocturnis metibus, inter nutrices noctu pa-
li expergefacti exiliunt. Frequentiùs etiam
ıeri, propter voracitatem & meatuum angu-
ım, quam adulti, comprehenduntur, ſed in
ultis magis timendum, propter cauſam in-
allatam. Literarum quoq; ſtudioſis familia-
eſt, propter coctionem diminutam, & ce-
orum ſtudiorum aſſiduitate debilitatum.

Et Hippocratem loco antè citato Incubi,
ſub nomine Terrorum, his verbis memi-
e cenſemus. Inprimis quidem de morbo
o appellato, de apoplecticis, de terrori-
, ex quibus vehementer homines perter-
ıtur, adeò ut deſipiant, & interdum quidem
ctu, quandoque verò interdiu, utroque et-
quandoque tempore dæmones ſibi infe-
videre ſe exiſtimant. Deinde ex hujuſmo-

di viſione jam ſtrangulati ſunt multi, at mu-lieres plures quàm viri, quòd muliebris natu-ra, animi magis ſit demiſsi & puſilli. A[illegible] gines, &c. reliqua ſuprà adduximus.

Jam verò licet, Actuario ſcribente, I[illegible]bus ſua natura non admodum pravus ſit; q[illegible] ut Aurelianus dicit, ſi rarò contingat, eſt q[illegible]dam veluti pollutio nocturna. At ſi diu[illegible]nior ſit, & frequenter repetat, ut ex Poſſi[illegible]nio Aëtius, crudis humoribus (imò & va[illegible]ribus) paulatim in ventriculis coacervati[illegible] vaſis repletis, facilè & præſertim in Apop[illegible]xiam, vel Epilepſiam (quæ enim Epilep[illegible] interdiu, ea Incubo oppreſsi, dormien[illegible] patiuntur, Aegineta, Oribaſio & Aëtio a[illegible]rentibus) & in inſaniam, addit Aegineta, [illegible]ſinit: aliis etiam in paralyſin tranſmutatur [illegible]liquando in Apoplexiam incurabilem & [illegible] Lethargum, ut Valeſcus obſervavit: qu[illegible]doque in ſubitaneam mortem, idque c[illegible] cauſa capiti tribuitur, inquit Oribaſius β: i[illegible] non procul abeſſe, & plerumque præludi[illegible] ſignificat, Actuario monente. Sic ſi freque[illegible]ter accidat, color corporis immutatur & pal[illegible] induci ſolet. Nam ſi ex ſanguine fiat, uti ex [illegible]tuita, in Apoplexiam ſubitaneam cõverti B[illegible]trutius tradit; ex Melancholia in Maniam, v[illegible] Hypochondriacam affectionem. Si ex ſuc[illegible] pituitoſis, aut vaporibus incraſſatis in Epil[illegible]pſiam; ex repletione, in nervorum diſtenſ[illegible]nem, vel paralyſin, aut in ſubitam cordis ſu[illegible]

foc[illegible]

ocationem, aut mortem repentinam; nam &
ocmodo repertos mortuos, in ipſo etiam cu-
ili, multos eſſe conſtat, Foreſto notante. Et
tiſſimum (inquit Savonarola) ſi poſt ejus ex-
cationem ſudor frigidus, tremor cordis, aut
aſmus, vel ſyncope eveniat, lethale malum
nſebitur: & ſi homini vigilanti (inquit Sa-
narola & Guaynerius) vel ut Valeſcus inter
mnum & vigiliam ſupervenerit, erit pericu-
ſior multum.

Rectè ergo Scribonius γ, vitium eſt non cō-
mnendum, utiq; in proceſſu ætatis uſque eò
xantur, ut interdum vitæ periculum adeant.
uare non negligenda nocturnorum hujus-
odi per quietem præfocationum remedia:
æ ſi rarò contingant, ſola victus ratione quæ
cibo, potu, ſomni modo & tempore conſi-
, ſuperabuntur: at ſi frequenter recurrant,
item. Verum, inter cætera antiquitas, Pæo-
e nigra ſemina commendavit: ſiquidem Æ-
neta his verbis maximê probavit: βοηθεῖ δὲ
οῖς καὶ ὁ τῆς παιωνίας καρπὸς: κόκκους δὲ πέντε καὶ
α τὰς μέλανας τρίψας μεθ' ὕδατος πίνειν δίδου
εχῶς. Hanc ob cauſam, ipſa Pæonia ἐφιαλ-
vel ἐφιάλτων, quod adverſus ἐφιάλτην va-
, dicta, & licet grana nigra quindecim cum
ia, aſſiduè bibenda exhibeant Æginetaδ,
ibaſius β, & Aëtius ε, non tamen ἐφιάλτων
minari oſtendunt: & Aegineta & Oribaſius
oriam ſuccinctam Pœoniæ, ex Galeno ex-
ent, & Comitialibus prodeſſe, Incubo

prætermisso, scribunt. At Dioscorides ζιλ[illegible] nior, Pæoniam commendat πρὸς τὰς ἐφι[illegible] πνιγμοὺς, suppressiones nocturnas quas Ep[illegible] tas vocant: & Plin. η contra Faunorum in [illegible] te ludibria. Et Hermolaus Barbarus θ, Ep[illegible] tion antiquis, utpote contra suppressiones [illegible] cuborum Faunorumq; nocturnas valens: [illegible] re sunt, qui & Pæoniæ radicem, aut corall[illegible] de collo suspensum, omnibus causis hujus [illegible] li proficuum esse velint. Ipse verò Scribon[illegible] & cum eo Marcellus, ad eos qui sæpius e[illegible] mantur ab Incubone deludi, Hieram P[illegible] commendant. Cætera sciens volensq; pr[illegible] reo, cum hic ægris mederi non sit animus [illegible] alibi.

Ergo Incubus apud Medicos, neq; Deus [illegible] que semideus, neq; Cupido quod veteres [illegible] diderunt, neq; dęmon quod Theologorum [illegible] qui existimant, neq; incubans vetula, sed v[illegible] crassus elevatus, partim vias spiritus anim[illegible] intercipiens, unde & loquendi & respirãdi [illegible] cultas, partim animæ spectrũ quoddam ob[illegible] dens, quale in somniis, præsertim melanch[illegible] cis & pueris frequens est. Sed lectorem ut o[illegible] ctemus, historias aliquas subjiciamus.

Non injucundũ est, quod Medicus qui[illegible] scribit, Hollerio [i] referente, contigisse apud [illegible] vernos in cœnobio quodã. Cùm enim Phar[illegible] copola, quẽ secum habebat, inter dormie[illegible] Incubo laborasset, eos qui in eodẽ cubicul[illegible] rant accusavit, se enim ab illis noctu prop[illegible]

atum fuiſſe conſtricto collo. Quod cum ſo-
udacter negarent, totamq́; in eum culpam
cerent, qui noctem inſomnem furore quo-
n percitus duxiſſet: juſſus deinde eſt ſolus,
è cœna ſumta, exhibitis etiam flatuoſis ali-
ntis dormire, cubiculo undiq; optimè clau-
Rediit paroxyſmus, dæmonem eſſe juravit,
s etiam faciem ac geſtus mirificè depinge-
Neque vnquam illi aliter perſuaderi po-
, niſi ubi curationem, inito conſilio, ade-
eſt.

ddere lubet & aliam hiſtoriam cujusdam
ficuli, qui exiſtimabat ſe à ſaga aut vetu-
uliere venefica opprimi: quam Jaſon Zi-
us ⁿ ſic recenſet: Nuperrimè ſacrificus
am me convenit, Domine, inquit, niſi
rras miſero & afflicto, actum eſt, &
ſus perii: Tabes me habet: viden quam
emaciatus, quam exanguis? vix tenui
contegor: ſucculentus eſſe ſoleo, ſpe-
lus & benè habitus: nunc fœdum ſpe-
n videor, hominiſque inanis imago.
l, inquam, te cruciat, & quam affectus
uſam opinaris? Dicam, ait intrepidè,
de admiraberis. Sub quamlibet ferè no-
ad me commeat muliercula mihi non i-
, & pectori meo illabitur, illapſa violẽter
rimit, atque coarctat animæ meæ vias,
grè reſpirare queam. Quin clamitare
nti, vocis iter præcludit, ut quantum
vore nitor attollere, minimè queam.

Nec

Nec manus ad propulſandam injuriam
pedes ad capeſſendam fugam expedire v
vinctum me & affixum tenet, Heus, inq
ſubridens, nihil admirandum prædicas,
eſt phantaſma, merum ludibrium. Neo
ra moratus: Phantaſma, inquit: ludibr
inquit: profecto non eſt: Ita me Deus a
quæ hiſce oculis conſpicatus ſum, & quæ
manibus exercui denarro. Equidem vig
mentisque compos, eam video coràm, &
dentem arripio, conorq; obluctari, ſed pr
guore, metu, anguſtia, & impacta vi nihil
cio. Hac de re horſum vorſum amens cu
vi, unum quemlibet percunctās, poſſétne
currere miſerabiliter pereunti. Minoritam
ſului (quem callidum veteratorem dicun
hoc præſentaneam opem ſperabā: ſed ſpe
plane fruſtratus ſum, nullam is ſalutem att
tantum monebat, Deum Opt. Max. (que
pridem precibus fatigaram) ſtrenuè ado
dum, ut dignaretur infeſtam vexationem a
tere. Adii vetulam quandam, pro fama po
lari, ſagam atq; verſutam: hæc ajebat, quod
crepuſculum diei ſtatim ab excreto lotio
tulam obturarem dextra caligula, & fore, u
ipſo die malefica me inviſeret. Id etſi van
videbatur, nec parum me ab experimento
ſterreret religio, victus tamen impotentia
diuturni laboris tædio, tentavi. Et per Jov
accidit vaticinium, veniens in domum me
veſicę cruciatum querebatur, nec potui ab

preculis ſupplex, aut contentione minax
petrare, ne ſub noctem ad me terrifica, cō-
paret, ſed implacabilis veterem morem aſ-
avit, ſemelque conſtituit me fœdo angore
ficere. Hominem hunc vix quivi ulla ra-
e ab inſania revocare, ſed à ſecundo tertió-
ongreſſu, hilarior factus, morbum agnoſ-
cœpit, & ſanationis ſpem, fiduciamq; con-
re. Hæc Jaſon. Et Foreſtus aliam habet, vi-
ra annos quadraginta nati, qui triſti incu-
irruentis phantaſmatis pulſabatur, quem-
odum ſacrificulus ille apud Jaſonem.
r quidā ſupra quadraginta annos natus,
diu bene habebat, mente & ſenſibus in-
: ſi quando autem quieti ſe dediſſet &
iret, nocturno ludibrio afficiebatur (qui
lium à me petiit) putabat enim ſe in ſo-
magna mole incubante ſuffocari, ut vix
ac reſpirare poſſet, ſenſibus ſtupeſcenti-
non tamen ademptis: cum ſe moveret,
na accedebat anxietudo: hic noſter æger
ncubitu irruentis phantaſmatis (unde In-
vel Incubo Latinis) pulſabatur, quem-
dum ſacrificulus ille apud Jaſonem: cu-
oriam huic noſtro ægro narrabam: quā
i narraſſem, qui tamen boni habitus e-
nimeque macilentus, intellexit eodem
teneri. Cauſam mali procatarcticam
rnam, crapulam, & continuas crudita-
ntriculi eſſe conjecimus, cùm ebrietati
vici ſatis deditus eſſet, &c.

a 15. *Civit. Dei.* 27. b *par.* 1. *suæ theol.* c *l.* 2. *cap.* ...
Pauli eremitæ vita, quam historiam Heurnius lib. ...
cap 30. *recenset.* e 1. *Meth. Med.* 6. f *lib.* 10. *epist.* ...
Paulo l. 3. *cap.* 15. & *aliis* g *l.* 3. *cap.* 15. h *l.* 1. *Chron.* ...
i *de morb. cereb. cap.* 26. k *lib.* 3. *in Diosc. cap.* 148. l ...
observ. ob. 50. m *odyss.* 11. n *de Orig. Deor. lib.* 1. o ...
cap. 8. p *Spondanus in Homer.* q *vid.* & 3. *Georg.* & ...
neid. r *de morb. capit. cap.* 30. s 3. *collect. ult. ut Leo* ...
tat. at Mercatus habet Haliauum. t *Leonus de mor* ...
1. *cap.* 13 u *lib.* 25. *cap.* 4 u *Mercatus de morb. inter* ...
10. y *lib. causarum.* z 12 *Æneid. vers.* 45. *ante finem* ...
4. bb 3. *de loc. aff.* 4 cc *in som. Scip. lib.* 1. *cap.* 3 & ...
l. 27. *c.* 14. *in genere phantasmatũ esse, quod Græci* ἐφ...
Incubum Latini vocant, auctores sunt. dd *de somn.* ...
ee *de somn. cap.* 3. *citat. Cæsalpin. prax. l.* 5. *cap.* 3 ...
morb. l. 1. *cap.* 10. gg *lib.* 1. *fen* 3 *doct.* 2. *cap.* 9. *qu* ...
somno, & *ex eo Rhodig. l.* 27. *cap.* 15 hh *l.* 3. *fen* 1 ...
cap. 5. ii 8. *synop.* 2. kk *de morb. l.* 2 *s.* 1. *cap.* 13. ...
thol. cap. 3 *inter symptom. motus* & *sensuus.* mm *tr* ...
1. nn *tract.* 6. *cap.* 1. *rubr.* 10 oo *exercit.* 14. *in Ho* ...
pp *lib.* 1 *de morb.* 22. & *Heurnius de morb. cap.* ...
lib. 1. *de affect. cap.* 15. rr 1. *meth. cap.* 16. & *H* ...
schol. de Incubo ss *in sua praxi.* tt *l.* 2. *de curat. men* ...
uu 3. *collect. ult.* xx *Mercurial.* 1 *morb.* 22. yy *Rhod* ...
cap. 14. & *Gorræus in defin. med.* zz *de cur. memb. l.* ...
α *l.* 19. *cap.* 31 β 8. *Synop.* 2 γ *de compos. med.* 23. ...
cell. de medic. cap. 20 δ *nomen Ephialtion habet* ...
nia, Incubi non meminit: sic Aëtius tet. 1 *ser.* 1. *Ep* ...
nomen solum habet ε *tetrab.* 2. *ser.* 2. *cap.* 12. ζ *l.* 3. ...
& *Rhodig. l.* 27. *cap.* 14 η *l.* 25. *cap.* 4. θ *corol. l.* 3. ...
ι *in Schol. l.* 1. *morb. cap.* 14. *refert* & *Forestus l.* 10 ...
obs. 50. *Wierus de præstig. l.* 2. *cap.* 36. & *Schenkius* ...
252 κ *de morb. cereb. cap.* 26 *Schenck. obs.* 252 *Fo* ...
obs. 50.

CAP. XX.

[D]e Ephialte & Hyphialte sive Incubo & Succubo Dæmoniaco.

[E]Phialtem sive Incubum duplicem fecimus, [...]alium à Medicis sic dictum, qui causas ha[...]naturales, de quibus antiquissima etiam [Hip]pocratis tempore fuit opinio, esse Dæmo[...], qui muliebri sexui infestus sit, ut ex Hip[poc]rate [a] colligere est, inquientis, καὶ ὁρῆν δο[κεῖν] δαίμονας τινὰς, & ex hujusmodi visione [...]strangulati sunt multi, at mulieres plures [qua]m viri: & ex Oribasio [b], qui Ephialtas no[...]atur, non est quidam malus Dæmon, sed [...]lus morbus: & ex Aëtio [c], non est dæmon, [...]magis præludium comitialis: quam opi[nion]em etiam Possidonius amplissimè refuta[...]t Soranus, nec Deum, nec semideum, nec [...]dinem: & ut Hollerius neque dæmon, ut [...]ologi existimarunt, neq; incubans vetula. [...]ia Ænigeta scripsit, aliquos imaginatos [...]ui venerem exigat, imò esse qui existimēt [...]b aliquo ad libidinem comprimi, hinc na[...]inionis occasio de dæmonibus Incubis & [Succ]ubis, quos dari veterum Theologorum [...]s censuêre. Quare cùm de Ephialte natu[rali] medico, dictum sit sufficienter, nunc de [...]lte dæmoniaco agemus.

[...] Ethnicis terrestes dii fuerunt Satyri,

Saty-

Satyrisci, Sylvani, Sileni, Ephialtæ, & Hyp[...]
tæ, hoc est, Incubi & Succubi, publica ho[...]
ſuaſio, ut Macrobius ait, opinantur quie[...]
tes invadere, & pondere ſuo preſſos ac ſen[...]
tes gravare. Equidem, dæmones multis n[...]
hominum animis, terrena corporum fæc[...]
volutis, illudere poſſunt: nam eſſentiæ t[...]
tate ac ſubtilitate & multo rerum uſu po[...]
præterea in ſublunaria omnia, multum ſi[...]
ris mundi illi velut principes vendicant. I[...]
mirum non eſt, ſi mendacii doctores ac p[...]
tes, ab initio nubes & caligines oculis n[...]
objiciant, mille rerum corporumque ſp[...]
induant, quò his præſtigiis, tenebras mo[...]
animis offundant. His artibus & dolis p[...]
tes, non rarò ſe hominibus impiis tanqua[...]
concubitum miſcuerunt: ex quo ii, qui ſe[...]
ſubjicere dicuntur, Succubi: qui verò m[...]
res appetere ſtatuuntur, Incubi ſunt no[...]
ti. Quorum aliqui, cum ſe in Angelos luc[...]
mutare poſſint, etiam hominum formam[...]
munt, ut incautos, libidinum ſubjectis [...]
mis, transverſos à virtute & caſtitate ag[...]
permittente ſiquidem DEO, non ſolùm [...]
ficas imagines & formas hominibus præſ[...]
re, ſed etiam terrere ſolent: ſicut Turcæ i[...]
diernum diem ſuis incantationibus fug[...]
mancipia retrahere perhibentur. Nomē[...]
ſervi in ſchedula ſcriptum ſuſpendunt in[...]
cubiculo: mox diris verbis & devotionib[...]
lius caput impetunt: deinde fit vi dæmon[...]

fugiens, putet sibi in itinere vel leones, vel
cones incurrere, vel mare, vel flumina con-
se exundare, vel omnia tenebris nigresce-
isque terriculis repulsus in servitutem pri-
am morte duriorem redit. Et memorabile
mplum recenset Rob. Ganguinus [d]: imò
a sint spiritus tenues & incomprehensi-
s, insinuant se nonnunquam corporibus
ninum & valetudinem vitiant, morbos
int, somniis animos terrent, mentes fu-
bus quatiunt, ut homines, Deo mini-
fidentes, his malis cogant ad eorum auxi-
decurrere, ut Lactantius monet: sed ad
i.

Quare Divus Augustinus [e], quemadmodū
Magister Sententiarum [f] volunt dæmones
eriri, qui Incubi & Succubi vocitentur, id
d plures [g] asserunt. Augustini [e] verba: cre-
ima fama est, multíque se esse expertos, vel
is, qui experti essent, & de quorum fide du-
ndum non est, audisse confirmant, Sylva-
& Faunos, quos vulgò Incubos vocant,
robos sæpè extitisse mulieribus, & earum
etiisse & pereg isse concubitus, & quosdam
nones, quos Galli Dusios nuncupant, hanc
luè immunditiem & tentare & efficere,
es talesque asservarant, ut hoc negare im-
entiæ videatur (hucusq; Bodinus [h] etiam
t: subsequentia autem prætermittens)
ungit autem Augustinus: non hîc temerè
uid audeo definire, utrum aliqui spiritus

elemento aëreo corporati, poſſint etian
hũc libidinẽ, ut quo modo poſſint, ſentie
fœminis miſceantur. Et Cœlius Rhodig
hæc Auguſtin. referens, addit: Auguſtinu
men adjicere ſe hîc nil admodũ temerè au
affirmare, Angelos verò Dei ſanctos ea t
tudine inquinatos ſe non credere. Sic quo
Wierus [k] ex his Auguſt. verbis colligit, i
duntaxat, ea quæ rumore accepit, recenſ

Vult Bodinus, in voce Duſios, & Augu
& Iſidorum errare, legendũ enim eſſe Dru
quaſi ſylveſtres diabolos dixeris, ut Latin
vanos. Quod igitur Auguſtinus dicat, v
mile eſſe, dæmones illos à majoribus Dru
fuiſſe dictos, ut inter hos & Druidas ſylva
incolas, diſcrimen ponerent.

Hîc igitur libet inquirere. 1. An dęmon
mulieribus rem habeant? 2. An exemplis
cubitus demonſtrari poſſit? 3. An concip
ex dæmone & proles naſci poſſit? 4. Quo
do imprægnentur & de dæmonis ſemine? 5
dentur exempla prolis ex dæmone Succu
6. An filii DEI apud Moyſem ſint dæmo
7. An viri etiam cum Succubis dæmonib.
ſceantur, & liberi naſci poſſint? 8. Illuſio
monis ſit ne Incubus? 9. Quæ ſit Incuboru
Succuborum, ex Rabbinorum ſententia,
ma generatio.

[a] *lib. de morb. virgi.* [b] *8. Synopſ. 2.* [c] *tet. 2 ſer. 2. c. 12.* [d] *l*
hiſt. Franc. c 5. [e] *lib. 15. Civ. Dei c. 23. vide etiam lib. 1.*
Geneſ. qu 3. [f] *part. 1. Theolog.* [g] *Mercatus de morb. Leo*
lib. 2 de morb. ſec 1. c. 13. [h] *lib. 2. c. 7.* [i] *lib. 2. c. 6.* [k] *lib. 2*

CA

CAP. XXI.

An rem habeant Dæmones cum mulieribus.

AN rem habeant dæmones cum mulierib. primum inquirere lubet. Platonici cen-
erunt, monente Valesio [a], dæmones anima-
l quædam rationalia & immortalia esse, cor-
rum tenuium & aëreorum, morum verò hu-
anis similium, irasci enim & placari, atq; a-
icitias inire & odia cum hominibus exerce-
Etenim censet Apuleius, in quem D. Augu-
nus [b] invehitur, esse dæmones quorundam
minum osores, quorundam amatores ani-
o passivo, hoc est, non tranquillo judicio, sed
animi affectione, quam amorem vocamus.
nde fit, ut juxta illa Philosophorum placita,
t lascivi & delectentur ludis scenicis, & ex-
ent muliebres amplexus, & cantilenas a-
torias, quibus sua ipsorum crimina decan-
tur. Horum opinio si vera esset, sublata es-
è medio dubitatio, & diceremus, tales cum
, capi amore mulierum, atque hominum
re potiri earum amplexibus, & voluptate,
um inde caperent.

Cæterùm Apuleii sententiam, verã non es-
eq; Philosophiæ consonam, vel ex primis
rudimentis facilè intelligi potest: nam in-
cœlestes orbes, nulla corpora esse possunt
ndum se tota incorruptibilia: dicunt

verò illi, dæmones in aëre degere. Præter
dæmones, ut illi affirmant, habent corpo
purissimo aëris & sereno elemento con
nihil terrenæ soliditatis habentia, non
sunt voluptatibus venereis frui, quia volu
venerea ad tactum pertinet: tactum vero
to æquè ac Aristoteles & Empedocles, &
lenus, & alii omnes Philosophi attribuunt
ræ, ut auditum aëri, gustatum aquę, visum
juxta illud citatissimum Empedoclis car

Sentimus terram tellure, liquore liquorem,
Aëre aëream substantiā, ignē quoq; cernimus

Quod igitur corpus nil habet terrenæ solid
tis, neque tactu sentire potest, neque ca
venereas voluptates. Si qua voluptate, ea
ximè videntur potiri posse, quæ ex M
concentu accedit, quod is sensus ad aërem
tineat. Cæterum neque hoc Philosophiæ
sentaneum est, neque dæmones frui posse
alia voluptate corporali: nam fieri non p
auditio, quin verberatio aëris externi, in
tem aliquam substantiæ sentientis transmi
quod si quæ pars substantiæ dæmonis verb
tionem ab aëre reciperet, distrahi utiq; ea
cerpiq; posset, quare & corrumpi. Non
secundum se totos essent incorruptibiles
mones, quin potius essent jam olim co
plurimi surdi, ob patiendi assiduitatem &
cellentiam multorum sensibilium: atque
tamdiu vixerint, fortasse jam essent surd
mnes: quare neque ita potiri jam possen

uptate, Dęmones itaq; nulla corporali vo-
tate frui possunt, neq; omninò sentire: cor-
um enim corruptibilium est omnis sensus,
ximè tactus, cujus objecta sunt qualitates
mmutatrices rerum omnium natura con-
tium, calor inquam & frigus: quicquid e-
tactum habet, calidi & frigidi vim discre-
em habet: non potest autem calorem sen-
quod non calescat: neq; frigus, quod non
scat: calescere autem, aut frigescere nihil
est, quod corruptibile non sit, quia muta-
emperamenti, via est ad interitum, & ea
m pati possunt intemperiem, quæ ex tali-
concreta sunt: concreta verò ex contrariis
ris, dissolubilia sunt. Animalium ergò im-
talium natura, si quæ talia essent, longissi-
bessent à voluptatibus corporalibus, ma-
è à venereis: non possent ergo dæmones
us tangi, ne si corporales quidem essent,
latonici putaverunt: maximè cùm omni-
nt sine corporibus.
hisce patet, nullos magis quam Platoni-
dæmonibus esse delusos: qui non intelli-
es eorum vafriciem, quod in nequitiam
tebat referri in eorum naturam, præter
es Philosophiæ leges, referebant, & ve-
e putantes, quæ dæmones mentiuntur,
sas de eorum natura opiniones incide-
: nimirum, dæmones neque his, neque
guris unquam videri posse, neque ullos
alium amare, neque ulla corporalis pul-
Q 3 chri-

chritudinis ſpecie capi, neque Muſicis c
centibus delectari, neq; cum mulieribus c
gredi poſſe, multoq; minus generare: tamẽ
omnia ſimulant, mirisq; modis ementiunt
ut nobis ſeſe inſerãt & ita á veri DEI cultu, &
gum, tum divinę, tum etiam naturalis obſer
tione, homines avertant: qua arte ante diluv
totum ferè hominum genus reddiderunt
luis immanius & abſurdius: mulieres eni
dęmonum factæ ſunt concubinæ, & omnis
ro corruperat viam ſuam, oblitique, ut Va
ſius ſuſpicatur, homines naturalis legis, præ
ſterè congrediebantur. Quare, ut habet C
lius [c], ſunt qui tãtæ fœditatis maſculæ Vene
initia, non à Cretenſibus propagata ſcriba
ſed ab hoſtica dæmonum fœditate, qui nu
Incubi, nunc Succubi fuêre.

Equidem negavit Caſſianus [d] hoc fieri p
ſe, inquiens: impoſſibile eſſe ſpiritualem cre
turam cum hominibus carnaliter rem hab
poſſe, neque hoc credi debere: quoniam, ſi
ctus pręcedat, aliquando & effectum ſequi n
ceſſe eſt, id eſt generari aliquid, quod tam
nulla conſtet experientia. Rurſum, ſi hic act
poſſibilis dæmonibus eſſet, citiùs illos in
mutuo converti, quam cum hominibus co
miſceri.

Negavit etiam Paræus argumentis ſeque
tibus (ex Wiero [e] deſumptis) dæmones cu
mulieribus concumbere poſſe: quia ſint n
turæ planè ſpiritalis: Atqui ad generatione

hom

minum ſanguis & caro neceſſaria ſunt. In-
poreos dæmones, corporearum mulie-
amoribus teneri, quæ ratio dabit natura-
Quibus generationis inſtrumenta de-
t, qui hos gignere poſſe credemus? Qui
cibo, nec potu replentur, ſemine turge-
dici qui poterunt? Jam verò, ubi propa-
o ſpeciei, per ſucceſſionem individuorum
eſſaria non eſt, veneris deſiderium natu-
non immiſit, & generationis uſum non
ertivit: & qui ſemel creati, DEI nutu
nortales ſunt dæmones. Quod ſi gignen-
acultas dæmonibus conceſſa eſſet, jam
um dæmonibus omnia plena eſſent: quot
monſtra à condito mundo nobis dæmo-
peperiſſent? quot prodigia protuliſſent?
niſſo in ferarum & brutorum animantium
im vulvas ſemine ſuo? Philoſophorum e-
ſententia, quoties facultas & voluntas
dem concurrunt, effectus neceſſariò pro-
& prodire ſolet. At dæmonibus nun-
m defuit voluntas humani generis, & mũ-
i hujus ordinis conturbandi. Eſt enim, ut
t, dæmon inimicus noſter ab initio, & ut
s ordinis & pulchritudinis author eſt:
læmon per ſuperbiam DEO adverſus,
fuſionis & turpitudinis. Ergo ſi ad ma-
illam mentem, malumque animum, ſi
equitiæ & invidiæ voluntatem pleniſſi-
, par poteſtas accederet, quis dubitare
Q 4 poteſt

potest, quin summa rerum omnium & sp[illegible] rum confusio, quin summa deformitas, m[illegible] hujus munditiem comptam & ornatam, [illegible] stris undique coorientibus sit invasura [illegible] verò quæ coëundi, quæ gignendi pote[illegible] voluntas, ubi nulla voluptas est, nulla sp[illegible] metuenda mortalitas? Cum igitur dæm[illegible] incorporei sint, venereis illecebris tene[illegible] tentari, quæ dabit ratio? Cum DEI nut[illegible] mortales sint, ut in pœnam miseri viv[illegible] quid successione per inviduorum gener[illegible] nem est opus? Quare si nec volũt, nec pos[illegible] nefas est putare, eos hominibus commit[illegible] hæc ille.

Et Wierus [f]: hujus hæresis maleficio & [illegible] stigiis delusæ, dementatæque anus, sibi[illegible] suadent à dæmone se comprimi, quæ co[illegible] xtio merè est ex læsa mente imaginaria, v[illegible] lum qualicunque affrictu titillationem [illegible] accedente rei imaginatione: quod ratio[illegible] evidentissimis se demonstraturum pollice[illegible] quas infra attingemus plenius, vel qui vol[illegible] pud ipsum legat.

Negarunt inquam plures, maleficos & [illegible] mias cum dæmonibus actum venereum [illegible] cere, illi quidem pro Succubis, hæ verò [illegible] Incubis utentes, ut Cardanus, Joan. Bap[illegible] Porta, Ponzinibius, Philippus Broidæus [illegible] alii [g], ut Delrius refert; asserens, contra[illegible] & communem esse Patrum, Theologo[illegible] & Philosophorum doctiorum sententia[illegible]

&

omnium ferè seculorum atque nationum
perientia comprobatam. Ut cæteros ta-
am, voluêre Plato in Cratylo, Philo, Jose-
us & vetus Synagoga. D. Cyprianus, Justi-
s Martyr, Clemens Alexandrinus, Tertul-
nus, & alii (hos enim citat Sixtus [h] Senen-
) dæmones posse cum mulieribus rem habe-
Probatio etiam hujus sententiæ desumi po-
tà D. Augustino [i], quem communis Scho-
Theologorum Pontificiorum, cum Isido-
[k] sequitur, & pro eadem Innocentii VIII.
lla contra maleficos, pugnat.
Quare cùm quæstio hæc coram Sigismun-
Cæsare fuisset agitata, ut Bodinus asserit,
ndem contra Cassiani judicium constitutum
t, posse copulationem & generationem
stere: quod etiam glossæ ordinariæ & Tho-
e Aquinati [l] placet.
Et Hollerius [m] inquit, non omnino vete-
n Theologorũ authoritatem contemnen-
m esse, omniumque gentium communem
nsensum de Incubo & Succubo, cùm etiam
perientia attestetur. Meminisse enim se, in
mitivæ Ecclesiæ historiis legisse, Catechu-
nos hujusmodi dæmonum ludibriis vexari
itos, qui deinde cœnæ sumptione libera-
ntur. At nunc summa Christi luce affulgen-
nobis, ab his tenebris nunc nõ esse metuen-
m. In Gẽtilitiis illis Ceremoniis multa ejus-
ndi deliramenta reperiuntur de Symphytis
Pythone, spiritu divinatore occupatis: sed

multò lepidiora apud Hebræorum Rabbin
Scribunt enim hujusmodi phantasmata ex
mine Adam procreata fuisse, centum illis
triginta annis, quibus ab uxore abstinuit, po
quam Cain fratrem interfecit: qua de re
frà. Quare pro singulari remedio jubent
culos septem circum sepulchrum fieri, ne
daver intromittendum subeant, eoq; ad
cendum utantur. Alcinous, in dogmate Pl
tonis, retulit ad vaticinia, oracula, somnia, &
Sed in veterum quoque Medicorum lib
multa remedia reperiuntur, ad Symphy
& dæmone occupatos & Incubos, ut ap
Alexandrum & Actuarium. Qualis est
Hippocratis Antidotus, territis, lemuribus
dæmonio occupatis, lunaticis, cum spum
Tauri.

Conjunctionem hanc cum dæmonibus
probat Delrius [n]: Dæmones possunt defu
ctorum corpora assumere, vel de novo sibi
aëre & aliis elementis ad carnis similitu
nem palpabilia effingere ac formare, po
sunt illa pro libitu movere & calefacere:
ergo possunt, quem natura non habent
xum, artificiosè exhibere, & viris specie f
minea, fœminis specie virorum abuti, & h
subjicere, & illis se substernere: possunt e
iam aliunde acceptum verum semen adfe
re, & naturalem ejus emissionem imita
Quare cùm possint hæc omnia facere, & e
fac

...re experientia doceat, non est cur dubi-
...ius.
...t Valesius [a] assentitur his verbis: sed &
...c omnes malefici, necromantici & ma-
...æ illæ, quæ Styges seu lamiæ vocantur,
...spanè brusas) tenentur hoc infami crimi-
...onvictus cum dæmone: ineunt enim cum
...nonibus amicitias, proh dolor, renuncian-
...gratiæ DEI, & ignorantissimi hominum,
...ientis delectantur, & sordidissimæ mu-
...um ex diabolicis illusionibus, quærunt
...iales voluptates. Sed quo pacto hæc men-
...tur dæmones? Præbent se conspiciendos
...ut illis formis, pulchris quidem aut tur-
...s, ut ex usu illis est, ad eas, quibus tunc
...poris parant technas, corporibus hinc in-
...onquisitis & circumfluo aëre, aut, quæ in
...volvuntur corpusculis: ac nonnunquam
...n ne id quidem faciunt, sed corporis spe-
...m in solius hominis intuentis oculis con-
...unt, ut revera homo nullum corpus vi-
..., sed sibi videatur videre: ut autem con-
...iatur & coëat, perinde facit, fictitia con-
...orpora, aut velut oculos, ita tangendi or-
...m deludit, passionem illi inferens ta-
...qualem à veris objectis solet subire. Ita
...constat mulieris corpus easdem volupta-
...pturum, ac si verissimus esset corporum
...ressus, res enim ipsæ non sentiuntur, ne-
...animam attingunt, nisi per passiones
...iorum instrumentorum sensuum: has
passio-

passiones, si ementiri sciat dæmon, nihil in-fert ad sensus voluptatem, verarúmne a[...] sarum rerum objectu id fiat.

Quare Bodinus [o] copulationes istas [...] que illusionibus neque morbis adnum[...] debere asserit, siquidem ex confessione [...] stet, eas morbo Incubo dicto infestari non po-tuisse, posteaquam certo die locoque [...] rint.

a de sacra Philos. cap 8, b lib. 8 de civit. Dei. c lib[...] d in collatione patrum, referente Ruff lib. 5. de concep[...] & VViero lib. 2. cap 44 e lib. 2. cap. 39. f addit. [...] sori Romani. g Pet. Martyr, Chytræus, Lerchemer F[...] dus, Gödelman. VVierus, Biermannus. h lib 5. Bib sa[...] no 77 vide & Panalium in error. Tertull. an. 1. Pere[...] lib 8. in Gen dis. 1. i lib. 15. civit. Dei, cap. 23. k lib. 8[...] Alex. de Hal. 1. p. q. 78 Thom. Bonavent. Scot. Dur. G[...] 2 cl. 8. Guil Paris. de univer par ult. cap. 13. Abulen in [...] Gen. q 6. & cap. 7. Exodi q. 11. Auctor mallei Malefic. [...] Rennig. & alii JC. communiter. l in 6. Gen. m in [...] in caput de Incubo lib 1. de morb. int. cap. 14. n disq. [...] lib. 2 q. 15. o lib. 2. de dæmon. c. 7.

CAP. XXII.

An concubitus exemplis demonstr[...] possit.

DIabolus, ut Bodinus habet; concum[...] iis, quæ Deo renunciarunt, ut viri cum [...] minis, & quidem sub specie hominis. Qu[...] probat primò auctoritate D. Augustini [...] bentis, istam diabolorum cum mulieribus [...]

p[...]

lationem adeò certam esse, ut contradicere
gnæ sit impudentiæ: moxque subjungit
rba ex Augustino, quæ suprà adduximus. Et
raldum, Lilium & Isidorum rem eandem
rare refert.

Joannes Meyerus [a] scribit, anno 1459. in-
tem virorum fœminarumque numerum
Atrebatiorum oppido crematum esse, qui
er se accusantes fatebantur se motu ad sal-
ones fuisse transvectos, & cum diabolis,
os adorabant, humana specie copulatos.
Jacobus Sprengerus & Collegæ, quatuor
gorum quęsitores se de innumeris sagis co-
visse scribunt, plurimasque sagas supplicio
mo addixisse in Germania, nominatim ve-
n Constantiensi & Ratisbonensi agro, an.
485. quæ omnes fatebantur, diabolos con-
uisse secum, postquam DEO & religioni
, diabolo auctore renunciassent: & non
cas extitisse, quæ nec accusatæ, resipuerint,
consortio isto discesserint, confessas, dia-
os tantisper dum fuerunt sagæ, cum ipsis
habuisse.

ddit Bodinus ex Sprengero: sagas persæ-
agris & sylvis se retegere, & clara die cum
olo coire, & sæpe retectas in agris visas,
dum etiam hærentes diabolis (quos ho-
s esse existimabant) à viris suis esse depre-
as, eosque gladio cædentes nihil effe-

historia S. Bernhardi legitur, sagam exti-

tisse,

tisse, quæ marito suo nec percipienti a[illegible]
bens, sæpenumero diabolo commisce[illegible]
Auctor vitæ [b] meminit mulieris cuju[illegible]
cujus turpi consuetudine impurus spiri[illegible]
tegro septennio usus, baculo primum D[illegible]
hardi, inde excommunicatione public[illegible]
gatus fuit. Et Paulus Grillandus JC. Ital[illegible]
qui de sagis plurimis cognovit, narrat, se[illegible]
1526. Septembri mense à S. Pauli ad Ror[illegible]
bate, rogatum esse, ut de tribus sagis cogno[illegible]
ret, easque inter cæteras confessas esse, [illegible]
singulas cum diabolo coire.

Hanc opinionem Henricus Colon[illegible]
confirmans, scribit, in Germania nil tar[illegible]
gatum esse, adeoq; in tota Græcia & Ital[illegible]
tissimum: nam Fauni, Satyri, Sylvani dęn[illegible]
sunt & maligni spiritus, & illud quod [illegible]
dicitur σκυτεύειν, nihil esse aliud, quàm [illegible]
tari.

Ex Bodino historias aliquot subnect[illegible]
Joanna Harvilleria, Verberii ad Cõpen[illegible]
seis nata, inter cætera cõnfessa, ex decret[illegible]
riæ sententiam judicis Sanlisiani confirm[illegible]
matrem ipsius vivã igni adjudicatã fuisse: [illegible]
rò annos duodecim natã, à matre oblat[illegible]
se diabolo specie hominis atri, amictu [illegible]
ocreis ac calcaribus instructi, gladio acc[illegible]
equum nigrum habentis præ foribus, u[illegible]
his verbis: ecce filiã meam, quam spopon[illegible]
bi: ad ipsam verò dicente: ecce amicum t[illegible]
qui beabit te: ex eo tempore, DEO & reli[illegible]

nunciasse, & illum sic concubuisse secum, ut
ri cũ fœminis solent, nisi quod frigidum erat
nẽ: id octonis postea diebus, aut quindenis
isse, nec percipiente viro cùm simul in lecto
ent, etiã diabolum semel ex ipsa quęsivisse,
gravida ex ipso vellet fieri, se autẽ renuisse.
Adriano Ferreo, generali Regis vicario a-
l Laodunenses, confessa est Margarita Bre-
ntia, uxor Noelis Lavareti, se die Lunæ ꝓ-
io nocte ineunte, cũ matre Maria, in con-
tum, qui ad Franquisanum pistrinum pro-
ognium in prato habeatur, ivisse: matrem
r femora scopas habentem, quędã dixisse
atim utramque eò exportatam esse, ubi in-
erunt Joannam Robertam, Joannã Gui-
nam, Mariam uxorem Simonis Agni &
ielmam cujusdam Grassi uxorem cũ suis
is singulas: eodem sex diabolos humana
e advenisse, aspectu horridos, factaq; sal-
ne, diabolos concumbentes rem cũ ipsis
isse: eorum unum qui saltantem duxerat,
se ipsam, bis osculatã esse (huc refer quæ
adduximus ex Platonicorum sententia,
os esse & mulierũ amplexus exoptare) &
iùs semihorã cum ipsa concubuisse, ꝓfri-
nque semen ejecisse, Joanna Guilielmina
itur hujus dictis, semihoram fuisse copu-
fassa & perfrigidũ semen ab eo excretum.
agdalena Crutia, Cordubæ in Hispania
monasterii cujusdam Abbatissa (inquit
us) cùm in artis magicæ suspicionẽ apud

reli-

religiosas venisset, eoque ab igne si accu
tur sibi metueret, anticipandi consilium
pit, veniamque à Papa impetrandi: quare
no 1545. fassa est se duodecimo ætatis an
maligno spiritu, qui Mauri nigri præ se fer
speciem ad incestum sollicitatam, ei co
sisse, & ab eo tempore, annis ampliùs tri
ei concubuisse, illius opera se cùm in Ec
esset, in editum fuisse sublatam, & monia
communionem sumpturis post consecr
nem hostiam in aëre ad se perferri solita
teris videntibus, à quibus sancta habebat
vidente Sacrifico, qui tum hostiam una
siderari animadvertebat: interdum etiam
rietem quodammodo fuisse divisum, u
stia videnda exhiberetur. Huic resipiscen
ajebat) Paulus III. Papa, veniam dedit.
rum tamen hanc inde ab utero dicatam
tanæ à parentibus fuisse, putat Bodinus
circo quòd dixerit Satanam sibi, cùm sex
ætatis annum ageret, apparuisse, quæ ju
noscendum ætas puellarum: & duode
ætatis anno, qui puberum annus est, sollic
se, quòd Joannem Harvileriam de eadem
te confessam esse ostendimus. Hæc histo
toto Christiano orbe pervagata est.

An locus ille in lege DEI [d], Maledi
qui dabit Molocho semen suum, de his i
ligi potest? itemque de iis, qui liberos su
cant diabolo: quòd scelus supra omnia,
cogitari possunt, est execrabile, & cujus

I

...eus furorem suum contra Amorrhæos & ...nanæos ait exarsisse, eosque propter flagi... huiusmodi de terra deletos esse. Illud etiam ...ri potuit, ut eæ familiæ, de quibus Plinius [e], ...Africa & Illyride versantes Psylli & ὀφιο-εῖς, id est, serpentibus geniti, qui in serpen... potestatem habent, & oculorum aspectu ...inant atque enecant; ea igitur sint ex illo... numero, qui à pueritia dicati & inde ab ...ro Satanæ devoti sunt, aut saltem ab ortu; ...madmodum in Thessalia, ex quo malum ...d per Medeam Circes agnatam fuit impor...m, non potuit unquam ejici. Parenios e... liberos antequam essent editi, Satanæ di...ant, & in hoc flagitio posteri tanquam hæ...tario, pergebant; etiam primogenitos so...nt Satanæ offerre, ut apud Prophetam E...ielem [f] scriptum habetur: nonnulli etiam ... à matris utero, ut nobilis Germanus in ...rem exardescens, cùm imprecatus esset, ut ...olum pareret, illa monstrum aspectu hor...m peperit: magus enim insignis existima...ur.

...ecentior historia apud Wierum legitur, ...ertruda moniali, in monasterio Nazareth ...niensis diœcesis, quæ adolescentula an... decimumquartum agens, collegiatis suis ...avit, Satanam cum ipsa singulis noctibus ...umbere: cujus rei periculum facere vo...s cæteræ, à spiritibus malignis occupatæ .... Addit Wierus, se præsente, multisque

 cia-

claris viris, in eo monasterio anno 1565. a...
torias literas ad dæmonem scriptas in Ger...
dis cista repertas esse.

Antonius de Torquemada & Hispanus ...
nas habet historias: alteram de Hispania ...
mina nobili, Cerdenas genere: quæ se per...
tulam sagam cùm annum ageret duodev...
simum perductam fuisse narrabat, & e...
tempore cum dæmone rem habuisse: qua...
va & impœnitens cremata est. Alteram v...
resipuisse narrat, & in monasterio colloca...
fuisse.

Bodinus refert, Adamum Martinum, L...
dunensis consessus procuratorem sibi nar...
se, se anno 1556. de saga Biebræ, in jurisdi...
ne D. Boani, Veromanduorum præfecti q...
stionem habuisse, quæ confessa sit Satana...
quem socium suum appellabat, rem sec...
habere solitum & se frigidum semen illius p...
sensisse: quæ cùm ad strangulationẽ primù...
dein ad ignem fuisset damnata, viva tame...
gni tradita, culpâ carnificis, ac potiùs ju...
DEI judicio.

Boethius Scotus [h], historiam quoque ...
citat anno Christianæ salutis 1486. navig...
tibus è Fortheo æstuario, negotiationis ca...
in Flandriam, tanta ventorum oborta est ...
ut velis, malo, armamentisque ruptis, & ...
vi fœdè inter tumentes undas jactata, c...
tissimam mortem cuncti exspectarent. N...

vi...

icularius tantam, tamque insolitam aëris
nclementiam eo tempore demiratus (sub-
rat enim Solstitium æstivum) quum id non
deri, sed malorum dæmonum insidiis ma-
nis clamoribus tribueret: reddita est vox
t ima navi mulieris se miserè incusantis,
uod Incubo humana sub effigie, qui cùm
r multos anteactos annos habuisset con-
etudinem, jam tum fuisset commixta & ab
subacta: mari ergo se celeriùs traden-
m, ut ipsa pereunte, quæ tantam mali
minentis causam præstitisset, cæteri Dei
nignitate permanerent incolumes. Acce-
ns ad lachrymantem fœminam, juben-
navicularìo, sacerdos, ejus atque cætero-
m saluti consulendi causa, crimen jam pa-
a fatentem, horrentem scelus vehemen-
alto pectore suspiriis indicibus pœniten-
nque facti, piè est hortatus, ne sibi dees-
, cui certò cognosceret, numinis favorem
esse, crimina lachrymis ac animi pœni-
line deleri (tantam miserentis Dei cle-
ntiam esse erga mortales, ut altius vel in
lorum profundum lapsos, resipiscentes
nnunquam ad majorem longè, quàm un-
am antea habuissent, gratiam recipiat)
dia pii sacerdotis adhortatione, quum
ltis suspiriis afflicta mulier admissum faci-
deploraret, cunctis visa est atra nubes
avis sentina prosiliisse, ingentique sono,
 flam-

flamma, fumo atque fœtore ſeſe dejeciſſe in mare. Sedatum eſt inde cœlum, pacatumq́ue mare, & negociatores cum navi cunctis ſuis rebus ſalvis in optatum portum abiere.

Jacobus Ruff Tigurinus Chirurgus [i] c... re poſſe, permittente Deo, forma hominis ſumpta, neminem negare ſcribit, quod & D. Auguſtinus atteſtatur: id quod veteribus non modo probatum, ſed apud ipſos multis exem plis eſſe compertum: & exemplum ſeque... ſubjungit. Superioribus annis (ſcripſit autem anno 1554) ſcortum quoddam noctu à dæmo ne forma hominis compreſſum, confeſtim in ægritudinem maximam incidit, ita ut brevi... terus & genitalia ipſius tabe, vel gangræna a... ſumpta ſint, & nullo prohibente medicam... ne, ilia quoq; & inguina ejus exciderint.

Sic in Indiæ Occidentalis hiſtoria [k] legitu... apud Indos pro certo haberi, Deum ipſoru... Cocoto, fœminis concumbere, nam illoru... Deos planè diabolos eſſe.

Apud Babylonem Aſſyriæ metropolin... Herodoto auctore, ſupra turres octo ſibi i... vicem impoſitos ſacellum eſt, in eoque lect... magnus ſplendidè ſtratus: in quo Deum ſu... Chaldæi noctu recumbere ajunt, eique mu... lierem aliquam ex indigenis, quam ſcilic... Deus ipſorum delegerit, adjungunt. Ad eun... dem quoque modum in Thebani Jovis J... ſi modò Aegyptiis fides habenda eſt) muli... cubare creditur. Quæ mulieres cum viris no...

putan...

utantur habere consuetudinem. Idem fit apud Patara Lyciæ civitatem, quando oraculum celebratur: neq; enim id fit perpetuò, atque ubi id futurum est, vates noctu in templum concluditur.

Mauritani, referente Scaligero [l], in regno z divinationibus utuntur, ajuntque dæmones alios candidos, alios atros, alios rubeos: divinatricibus quoque mulierculis, quæ cum dæmonibus habere sese commercia profitentur, fidem habent: nec dubitanti, quicquid æ effatæ fuerint, futurum. At eas irrident digenæ cordati viri, contumeliosoque nomine vocant Sahacat, id est, Tribades.

ist. Fland lib.16. b *ut habetur in Theatro Zvving. vo. 9. lib.3. p.2299* c *lib de sortilegiis.* d *Levit 20 v 2. emiæ cap 32 v.35* e *l 7. cap.2.* f *cap 20.* g *in horto ido* h *lib.8 hist Scoticæ, quam etiam refert VVierus l 2. de præstig.* i *de mulieb l.5 c 6.* k *lib.1 cap.27.* l *lib.1. r.355.*

CAP. XXIII.

concipiant ex dæmone & proles nasci possit.

ETsi demonstratum sit, dæmones concumbere, pluribusque exemplis comprobatum, nondum tamen constet an concipiant & oles nasci possit, id nunc inquirendum. uemadmodum in præcedentibus, sic etiam hac quæstione, auctores non conveniunt.

Etenim Hieronymus, Augustinus, Chrysosto-mus & Gregorius Nazianzenus contra La-ctantium & Josephum asserunt, ex hac copulatione nihil procreari: si fiat, diabolum in ci-ne, non hominem fore.

Sic & Jacobo Ruff, pro summa dæmonis impostura, & perversa persuasione hominum hæc habenda sunt, eatenus ut non credam dæmones mulieres imprægnare, neq; vicissim demones mulierũ forma sumpta à viris impræ-gnari posse: nam sine humano semine hominem unquam natum esse (excepto unico Salvatore nostro) simpliciter, ut rem verissimã affirmo.

Cùm quęstio hęc coram Sigismundo Imperatore ageretur, constitutũ fuit, non solùm copulationẽ istam fieri posse, sed & generationem existere: & Thomas Aquinas [a] scribit, eos qui ex isto coitu procreantur, aliter à natura comparatos esse, quàm qui naturæ lege. Delrius secutus Grillandũ, asserit ex cõcubitu hoc aliquando ꝓlem nasci posse, & tum prolis verum patrem, non fore dæmonẽ, sed illum hominem cujus semine dæmon abusus fuerit: & ostendit, hoc Plutarchũ in Numa, Paracelsum, Ulricum Molitorem [c] & Nicolaũ Remigium, sed argumentis leviculis negasse, & Benedictum Pererium nõ negare, duntaxat dubitare.

Sed hoc olim Aegyptii, teste Plutarcho, affirmârunt & cõmuniter affirmant Scholastici, ut Thomas [e], Scotus, & alii [f]. Verùm Sprengerus [g] scribit, Germanorũ hanc opinionem

es

ſe, nonnúnquam ex iſto coitu naſci liberos,
nos appellant Wechſelkind/i.e.mutatos libe-
s, vel Wechſelbalg: hos aliis longè graviores
ſe,macros,& qui ne tribus quidem nutricib.
ſuctis pingueſcant. Tales cenſet Delrius,nõ
Incubis, ſed per fraudem quaſi ex Succubis
monibus natos,vulgò Cambiones vocatos,
ios ferunt adeò lacte inſaturabiles eſſe,ut et-
n quatuor nutricum rumis exhauſtis,maci-
nti perſeverent, ponderoſiſsimi tamen, &
ndem poſt aliquot annos evaneſcere: quos
li à continuo vagitu Vagiones appellant.
Talem arbitratur Delriꝰ fuiſſe puerũ,quem ꝑ
liciã & Aſturias Hiſpaniç,ante años 29.mẽ-
cus quidã ſumma cũ defatigatione humeris
julabat,cùm ex noſtris,inquit,eũ quidam in
nere repertum prope flumen ut trãſvaderet,
ſericordia motus, retrò ſe in jumentũ ſuſtu-
et,vix valida beſtia potuit eũ in alterã ripam
ponere. Paulò pòſt mendicus cõprehenſus
ſus eſt eũ puerũ, nõ puerũ, ſed diabolũ fuiſ-
q. ſibi ꝓmiſiſſet, omnes ſe ad eleemoſynas
conferendas pellecturũ, quãdiu ſic circũfe-
ur habitu pueri morboſi & faſciis involuti.
Sprengerus inſuper addit, alios eſſe diabo-
ſpecie puerorum, qui cum nutricibus Ma-
cõgrediuntur & plerumq; in incertum ab-
nt. Exempla alia infrà habebimus.
Bodinus refert, in agro Valeſiorum & Pi-
diæ genus ſagarum eſſe, quod vocant Co-
emares: & Nicolaum Noblotum prædivi-

tem agricolam, in Altofonte Valesiorũ
ipsi dixisse, se puerum sæpe de nocte sen
Incubos aut Ephialtas ejusmodi, quos vo
Cochemares: postridie verò mane sagam il
vetulam, abs qua metuebat; post eam
ctem, qua hoc sibi contigisset, venire solit
ut ignem, aut aliquid aliud postularet: c
rum se quàm optima fuisse valetudine. I
non illum solùm, sed alios complures a
mare.

Consimilem huic historiam Scoticæ hi
riæ libro octavo legimus, fuisse quendam
gulis noctibus à saga oppressum, ut neque
clamare, neque se expedire posset: tandem
rò precibus & orationibus liberatum esse.

Argumenta, sententiam hanc de imp
gnatione, maximè Nicolai Remigii, imp
gnantia, Delriùs adducit & sequentibus v
bis refutat.

Primum est, Dæmon & homo specie dif
runt: ergo ex hac copula sequi nequit prol
(vel ut Ruff. naturæ lege similia similibus g
nerari, certum est: ergo ex dæmone homo n
sci non potuit.) Respondet Delrius, con
quentiam esse nullam, tum quia ex equo
asina, & aliis specie discrepantibus anima
bus, muli, thoes, leopardi, pantheræ & aliæ h
brides gignuntur: tum quia generatio hîc n
tribuitur dæmoni, sed homini, cujus est s
men, ut rectè D. Thomas [h]: & ideo hic ex h
mine, h. e. ex viro & fœmina nascitur homo.

Secun

ſecundum eſt: Dæmon eſt expers vitæ & o- mortis: ergo nequit eſſe auctor & origo is vitalis: Reſpondet, vim hanc vitalem inesse dæmoni, ſed ipſi ſemini: ſicut vis faciendi non ineſt ſcypho propinanti, ſed ab fundenti, ſed ipſi vino [f].

Tertium argumentum. Semen quod dæ- infundit, ſagæ fatentur eſſe frigidum, & am adferre voluptatem, ſed horrorem po- quare non poterit inde generatio conſe- Argumentũ hoc fuit Marci Epheſii apud um. Confirmat Remigius confeſſione ſa- m, quæ faſſæ ſunt omnem ſenſum volu- is à tali copula abeſſe: imò & ſummum ſe rem percipere. Reſpondere cogit argu- ti futilitas, quam vellē me plura in re ina- ſpurca refellendi, inſumere verba. Cer- ergo videtur dæmonem, quando vult, erti alicujus viri ſpecie deludere, & non ciri ſe eſſe dæmonem, tunc, quam poteſt imè imitari quæcunq; in veri viri & mu- copula requiruntur: quare neceſſariò tũc , ut ſiquidem vult generationem ſequi d rariſſimè accidit: nec enim ipſe ſua un- cauſa generationem intendit, qui ſibi ſi- equit generare: ſed aliquando dunta- gratiam Succubæ id optantis, conatur tionem ex alieno ſemine) adhibeat ne- a ad generationem: quare & prolificum quærit, & inventum conſervat & tanta ate perfert, ut vitalis ſpiritus non evapo-

retur, & quando & quale oportet, infu
Quando verò non intendit generatio
tunc infundit aliquid ſeminis inſtar, cali
tamen, ne fraus deprehendatur: ſicque c
corpus aſſumptum temporat, ne conta
mor, horror, aut aſpernatio afferatur.
quando cum illis rem habet, quæ dæmo
eſſe non ignorant, ut plurimum ſemen
tium & frigidum exhibet, ex quo conced
prolem naſci non poſſe. Deinde conſtat,
eum interrogare Succubas, num velint im
gnari: quæ ſi aſſentiantur, aſſumit verum
men aliunde actu carnali deciſum, ut d
Sprengerus [k]. Quæritur autem non tam
fieri ſoleat, quam quid fieri poſſit. Und
confirmationem quoque argumenti pate
lutio, voluptatis ſenſum quando abeſt, a
ſe, vel quia DEUS id prohibet providè:
quia dæmon vult eum non adeſſe, ut ſic m
ſit peccati fœditas atq; malitia: adeſſe au
poteſt hic ſenſus, ſi DEUS non prohibea
dæmon velit eum à Succuba percipi. Sanè
ad delectationem in hac ſpurcitia neceſſ
hæc omnia dæmonem Incubum adhib
non rarò, conſtat exemplis illis, quæ nar
plurima Sprengerus, Binsfeldius & Anania
potiſſimum uno Sardienſis ſagæ & virginis
ſpanæ nobilis deceptæ, quæ invenies a
Torquemadam & Grillandum [m].

Quartum argumentum: addunt deni
haud eſſe credendum, Dominum DEUM c

cu

ere ad hujuſmodi actum, aut animam tali
ori ex hujuſmodi coïtu nato, infundere,
choato dæmonis operi coronidẽ addere.
ondetur, dæmonem quoad naturæ ope-
nem hîc duntaxat eſſe inſtrumentũ, & ap-
re ſolummodo agens principale, quod eſt
ſemen humanũ. DEUM itaq; concurrere
timam diſpoſitionẽ organici corporis ab
ano ſemine nati: accidentariũ verò quid
& mortale duntaxat peccatũ ſagæ atq; dę-
is malitiam: juvat DEUS ut auctor naturæ,
ram: peccato verò, cujus auctor non eſt,
dminiculatur. Si quid hujuſmodi vale-
rgumenta, ſequeretur neq; ex fornicatio-
eq; ex adulterio, neq; ex inceſtu proles gi-
oſſe. Reſpondent, diverſam eſſe rationẽ;
iam in his ordo naturæ ſervatur, non ve-
illo dæmonis hymenæo. Hæc reſponſio
a eſt: nam etſi in caſu noſtro naturæ or-
uoad phyſica generationis principia ſer-
: natura enim duntaxat poſtulat, ut ex vi-
lifico ſemine, aptè mixto ſemini mulię-
oles naſcatur. Hactenus Delrius.
era Jacobi Ruff ratio; neq; unquam tan-
æmonibus permiſiſſe DEUM Opt. Max.
vimus, ut illi liberos ex hominibus pro-
, & ſuam quaſi ſobolem in homine ad
imilitudinẽ condito, poſſet conſtituere.

Geneſ [b] *diſq magic l. 2. q 15.* [c] *de python mulierib. c. dæmonol. c. 6.* [e] *lit. 8. in Gen diſp 3.* [f] *Bonav. Gab. Anõ Rich Palud. Victo Med Mol. Alf à Caſt. Syl. Spin. rill Binif auct mall. & Nid* g2 *par mal. q. 2. c. 7. vide*

Guil.

Guil. Parif. p ult. de universo cap 25. Ananiam l... nat. dæmon. Molitorem de Python mulier. cap. 6. h ... *bet. 6 ab 8. ad 6* i *vide Thomam sup. ad 5 & Spre...* 1. *par mal qu. 4. ad 2.* k *par. 2. mal. qu. 1. cap. 4.* l ... 3. m *qu. 7. n. 8 & 9.*

CAP. XXIV.

Quomodo imprægnentur: & de ...monis semine.

DOctorum nonnulli, qui & Ephial... Hyphialtas, id est, Incubos & Succ... faciunt, putant Hyphialtas sive Succub... rorum semen accipere, & Ephialtas sive ... bos, eodem in mulieres abuti, ut Aqu... quod tamen ipsi Bodino incredibile vide...

Clarius hæc exposuere Henricus Inst... & Jacobus Sprenger [a], Petrus de Paluc... mnes tres ordinis Prædicatorum, & Ma... de Arles [b] Theologiæ Professor, & alii: qu... monem faciunt duplicem, alium qui jube... lium qui modo Hyphialtis, modo Eph... munere fungatur. Illum enim, dum uxor... choreas sunt translatæ, alium Satanam m... re in forma Succubi, qui se prius marito ... sternat, qui adeò bene se accommodat ... volenti, ut etiam callidissimum quemq; ... ret, ut ait Thomas [c]. Deinde mulieri Incu... effici, semenq; viro antea ademptum, mu... sinui in ipso actu instillari, atque hinc pro... concipi, atq; imprægnari.

ocipsum sumpsère ex Rhodigino [d]: sunt,
ui affirmant, genitalem humorem à dæ-
e perfusum haudquaquam ipsius natura
oqui, sed excipi à viro, cui se ut fœmina
erit, qua ratione vatem Merlinum esse
um Britannorum historiæ memorant.
on tamen ipse dæmon, vel fœmina, vel
ensendus. Sic enim Marcus Cheronen-
erente Rhodigino, nullus dæmon, mas
mina censendus, cum eorum corpora
cia sint, & ad omnem configurationem
liter apta: quare modò virum, modò
am præferunt: in id se nullo negotio
mant, quod imaginatio conceperit.
are, ut Leonus [e], unus & idem, modò
ubus, modò Succubus: assumit enim
ex aëre condensato & formam alicujus
s (aër enim fit coloratus per multam
ationem, licet aqua per congelatio-
: cum tali forma sese offert in somnis a-
o, assueto habere rem cum illa mulie-
formam dæmon assumpsit: unde vir
se muliere amata & exoptata potiri, e-
erma, quod à dæmone suscipitur &
rvatur: qui dæmon postea fit Incubus,
a susceptum ejaculat in vulvam illius
, cui in somnis apparet sub forma viri
ati: unde talis mulier aliquando gra-
potest, non à dæmone, quoniam dæ-
ma non habet, sed à spermate viri, o-
dæmonis in arvum genitale intro-

Et

Et Thomas vult, ſemen hoc à dæm
conſervari poſſe, tum propter motus ce
tem, tum fomenta pro defenſione adhi
do. Et Delrius aſſerit, diabolum ſemen
de acceptum (verbi gratia, in ea quæ ſ
anti viro contigit illuſione) deferre, & c
agilitate, & naturalium rerum peritia, ca
prolificum in ſemine, quantumvis ille ſ
& aëreus ſit, ac facile diſſipabilis, conſe
& illud deniq; quo momento mulier ac
cipiendum optimè eſt diſpoſita, quod e
latet, tum illud matrici ſic infundere, v
turali vi attrahendum exhibere & mulie
mini commiſcere.

Nugari Thomam ſcribit Wierus: ſ
hoc fieri poſſet, quam fœcunda monſtr
mater tam longo tempore extitiſſet h
num genus, ſemine ex feris vel beſtii
mutato tranſlatoque ab Incubo dæmo
mulieris ſinui infuſo.

Sed dices, forte eo modo quo Averr
qui ſcribit mirum nequaquam videri,
mulier abſq; concubitu, absque viri co
tione gravida fiat, dummodo ſperma v
jus vulva aliquo modo attrahere poſſit
habet propriam virtutem cum eo à tota
& ad hoc probandum, narrat hiſtoriam
rius plenius allatam, cujuſdam mulie
vicinæ, quæ ingreſſa balneum, in qu
homines ſperma emiſerant, gravida ev
ius enim vulva, quæ veluti magnes a

...um, illud sperma statim arripuit: ob hoc
...ur non est dicendum, quod filius inde na-
... esset filius balnei: nam verè erat filius
...ì cujus spermate in balneo ortum duxit.
...it Leonus, se hæc incidenter dixisse de
...ione Incubo & Succubo: deque mulie-
...sque viri concubitu gravida facta: quæ
...sensibus minus exposita sint, vera esse,
...lsa, affirmare non posse. At Paræus,
...Averrois sententiam falsam dicit.

...nilis est narratio Alberti scholiastæ g
...ntis: Si semen emissum ad terram, po-
...ur ad matricem, possibile esse, quod
...peret: & sæpius contingere, si vir in
...o sperma emittat muliere præsente,
... tanquam in coitu concipere, & cæ-

...id? quod & D. Thomas & Delrius
...r, virginem sine miraculo & salva vir-
...e concipere. Sic enim Delrius: Con-
...neum est, posse dæmones efficere, ut
...nente & corpore permanens, non ta-
...ne virile semine, concipiat. Probat,
...otest virgini dormienti & ignaræ, a-
... sumptum verum & fœcundum se-
...ne congressu carnali, hymene, a-
...laustris virginitatis incorruptis, in-
...: Ut autem, addit, in partu vir-
... conservetur, hoc dæmon ne-
...um enim ad hoc vera corporum

pene-

penetratio requiratur, quæ virtuti divin
servatur, id sine speciali miraculo fieri no
test. Exemplum quoque de Bambergensi
la, quod recitat [h] Niderius cautè legen
esse, & de mentis tantum virginitate acci
dum: carnis enim integritatem amiser
eandem copulam, qua conceperat. Ne
ro mulier cognosci potest sine virginita
ctura: nec impregnari, nisi cognoscatur
quid multi scriptores narrent de variis
conceperint duntaxat ex semine quod i
neo, in quo illæ lotæ, prius fuerat effusu
mile refert Averroes, & de alia Albertus
gnus [i]: sic Hæbrei fingunt Bensyram e
Ieremiæ prophetæ natum: sed mentiunt
remias enim virgo mansit) sed non credo
neque virtus attractiva matricis, tam à se
queat vim exserere, neque aqua solertia
bet quam dæmon, spirituum evaporatio
prohibendi: at semen illud si fœcundum
set, fundum aquæ petiisset, non superr
set. Minus incredibile est, quod scribit D.
mas [k], posse fortassis mulierem absque
culo & salva virginitate omnimoda con
re: Sicut dicitur accidisse cuidam puella
pubescenti, &c. (suprà enim adduximus)
sequitur, & à dæmone idem præstari po
Abulensis contendit.

Hoc ipsum vult & Vallesius [m]: sed qu
cto generent, quærit. Respon. certè non g
rare, neq; id dici in sacris eloquiis: sed in

t filii DEI ad filias hominum, & illæ gene-
int. Itaque illis ad eas ingreſſis, ipſæ gene-
int, & ex proprio ſemine & ex ſeminibus
ninum, quæ cum petulanter in illa to-
carnis corruptione effunderentur, rece-
bantur à Succubis, & in uteros earum
ſeſe illis ſubdebant, immittebantur ea
ritate, ut genitivus ſpiritus non diſſipa-
r: jam verò ut homines potentes, famo-
riter ac ſuperbi & nequiſſimi, ex turpi-
illis congreſſibus naſcerentur, naturali
n cauſa arbitror, ait, eveniſſe. Ea vero
quod cum dæmones mendaciſſimi, hanc
ſe opinionem ſtuderent ingerere, quod
rarent, curabant omni arte, ut grandes,
ſtiſſimi, ferociſſimi, ſuperbiſſimi ac ne-
imi naſcerentur, ut parentum ſimilitudi-
putaretur, præterquam quod tales illi
nt eſſe omnes homines.

d quale nam eſt ſemen dæmonum?
ungit Valeſius: qua verò arte id effice-
ſſint, dicam; immittebant in uteros,
e qualicunque, neque quantulumcun-
emen, ſed plurimum, craſſiſſimum, ca-
mum, ſpiritibus affluens & ſeri expers:
ro erat eis facilè conquirere, deligen-
mines calidos, robuſtos & abundantes
ſemine, quibus ſuccumberent: dein-
mulieres tales, quibus incumberent:
utriſque, & viris inquam & fœminis
tatem ſolito majorem afferendo: tantò

enim abundantius emittitur ſemen, q cum majori voluptate excernitur: po verò illi voluptatem augere, & titillandi rimum, & imaginatione, plurima ad re cientia repræſentando: maxima enim venereorum motuum ab imaginatione quo fit ut religioſi viri & DEO adeò d ut imaginationem etiam compeſcant modi motus non perſentiſcunt: robuſt & grandes ut naſcerentur, ita poteran mones procurare, ut verè eſſent peſſim terant magica arte corrumpere ſemen, ad eam temperiem transferre, ut cum re corporis, in omne vitiorum genus p propenſionem: nimirum receptiſſimu omnibus illud Galeni, Animi mores c ris ſequi temperaturam. His addiderun gaces aſtrologi, potuiſſe dæmones ad congreſſus obſervare quoſdam Aſtr concurſus & aſpectus, qui tales hon nati eſſent gignere: Theologi fortaſſ xerint, denegaſſe DEUM gratiam adeò nefandis criminibus natis. Hæc leſius.

An ſemen proprium habeant, quæri ſet? Alii proprium habere aſſerunt: ali rò ſurreptum hominibus: proprium hab colligere eſt ex Cœlio Rhodigino [d], ſic bente. Marcum quendam in Chero Græciæ contermina, fuiſſe legimus, qu nus ſuum in Meſin fluvium referebat,

o solitudinis præcipuè amator, & dæmo-
m cultor eximius, quo nomine de illorum
tura pleraque persecutus, aliis etiam est
pertitus, sicut illud, dæmones non pati
um, sed valdè utique pati. Quin esse i-
n semine fœcundos, idque generandi stu-
effundere, succrescereque inde anima-
quædam modi non magni: habere e-
genitalia, sed neutiquam nostris simi-
Porrò quia excrementitium quiddam ef-
dant, connutriri quoque: alios qui-
inspiratione, alios etiam humore: ve-
non ore sicut nos, imò verò ut spongiæ
e ostrea. Nec tamen dæmones hoc o-
s pati, sed qui materiæ conjunctioris
quique lucifugæ intelligantur, aquatici
e subterranei. Sed paulò infra opinio hæc
abitur.

ontra dæmones proprium semen non
re, sed aliis dum Succubus fit, subripere,
quæ ex Valesio, Delrio, aliisque adduxi-
colligere est.

si, inquit Paræus Chirurgus Gallus ", ,
Paludano & Martino Arelatensi, mi-
absurdum videatur asserere, dæmo-
hominem gignere posse, si semen vi-
cui, seu mortuo, seu vivo subdu-
in uterum muliebrem effuderint:
men absurdissima & falsitatis plena
pinio. Semen enim virile, semina-
sanguinea materia & spiritu multo

constans, si alio à testiculis quam in uterum vel minima mora divertat, evanescen[te] ... vestigiò calore & spiritibus, exting[uitur]. Nam vel sola virilis membri longitud[o] ... jor inter sterilitatis causas censetur, quo[d] ... illam viæ longitudinem semen refrigeret ... qui sint qui inter concubandum, post ... sum semen statim à complexu muliebri ... vellant, propter subeuntem, inhiantem ... huc uterum aërem, qui semen corrum[pere] creditur, generare non poterunt.

Dæmonem Succubum, inquit Ruff, ... ro posse genituram concipere, & mox m[utatum] in Incubum, genituram in uterum mu[lieris] projicere, & ex eo hominem generare, ... falsissimum, ita nullam prorsus fidem ... ri debet. Nam & religioni & naturæ r[epu]gnat plurimum. Si enim hoc possibile e[sset], quot ferarum monstris humanum genus ... to tempore, seminum permuratione per[dæ]mones in brutis & hominibus facta, inf[ec]tum esse à tanto humani generis hoste, v[idere]semus?

Quare rectè de his Conciliator [e], dic[ens]: Sciendum testiculos viri generativæ vir[tutis] esse principes, non solos tamen, quia e[x] solis generandi non fit principium, ne[c] per se soli generationem possunt perfic[ere], primum enim ex corde principium est, p[ro]pter vitalem in ipso expositam, ita ut ni[hil] vum sine ejus virtutis adminiculo gen[erare]

po-

ſit: nam vitali virtute & naturali calore te-
ulorum virtus tandem conſtat. Quare dæ-
nem ut Succubum ex hominibus concipe-
& in homines ut Incubum conceptum ſe-
n projicere & hominem generare poſſe,
i fabuloſum modò dictu, ſed impium et-
i creditu dicimus.
Quare & Wierus p, iis qui volunt, Succu-
n accipere ſemen à viro, & Incubum mu-
i infundere, reſpondet. Semen genera-
i aptum, ſi extra propria conceptacula
licunque tranſlatione feratur corrumpi:
pterea quod ſpiritus ac calor cordis, nec
t, nec debita & quantitate & quali-
in eo temperatus ſit: ridicula enim quæ
rroës & Alberti Scholiaſtes de ſemine ef-
referunt. Sic Dominicus Leonus, cum
ibus minus expoſita ſint, vera eſſe, vel fal-
firmare non poteſt.
An verò ſemen hoc ſit calidum, vel frigi-
n? Si credimus ſagarum ſupra nomina-
m confeſſionibus, dicemus frigidum,
a tale effuſum perſenſêre. At contra Va-
s, calidiſſimum, ſpiritibus affluens
ri expers emittere aſſerit. Ipſe verò Del-
; ut diximus, diſtinctione utitur: illos
ndoque calidum, quandoque frigidum
re: quando enim cum illis rem habeat,
dæmonem eſſe non ignorant, ſemen
tium & frigidum exhibere: quando
ignorantes ſub alicujus certi viri ſpecie

deludere, & dæmonem eſſe, ſciri non v
& generationem ſequi cupit, tunc pro
cum ſemen quærere, & calidum infunde

An dæmones vi ſua & propria ſ ſtantia more animantium gener poſſint?

AD hanc quæſtionem Delrius reſpon illos nequaquam poſſe : probat quia nec dæmones inter ſe ullam indivi vel ſpeciei multiplicationem (qui fuit e Gregor. Nyſſeni [q]) nec dæmones cor aëreum, vel ullum habent omninò (ut c tra Platonicos, Franciſc. quoque Georg Cojetanum tenendum eſt) quare nec in p prio ſuo corpore commiſceri poſſunt (u ptimè docet Pererius [r]) nec ullum ſem nedum prolificum quantumvis tenue bent: qui fuit error Marci Epheſii, Joſe & fortaſſe Athenagoræ, Tertulliani & ve ſtiſſimorum illorum Patrum: quomodo p prium ſemen habere poſſint, cum ſemen ſubſtantiæ corporeæ viventis pars & reſi um cibi optimè concocti, ex meliorum ptorum ſententia [s]: dæmones verè ſunt ſ ſtantiæ incorporeæ & ideò de ſuo non p ſunt corporeum ſemen præſtare, ſunt eti expertes animæ, vegetantis autem ani functio eſt, naturali calore cibum accept

co

ncoquere. Ideò certiſſimum eſt hoc axio-
, & hanc concluſionem ſcriptores quidam
gni nominis aſſerere voluerunt, ut D.
ryſoſtomus [t], & alii: horum ſententiam,
bit Delrius ſe retuliſſe & explicaſſe com-
ntariis in Senecæ Herculem furentem:
em librum non licuit videre.

volum. 10. tract. de ſortil. quæſt. 7. num. 16. [b] *tract. de ſtit* [c] *tit. de mirac. quæſt. 15.* [d] *lib. 2. cap. 6* [e] *de morb. lib. 2 ſec. 1. cap. 13.* [f] *2. collect. 10. citat. & Leonus. de form. hom. cap. 1 de gener, embry.* [h] *Formicar. cap 10.* [i] *de form. hom cap. 1.* [k] *quodlib. 6.* [l] *com. in 19. Geneſ.* [m] *de ſac. Phil. cap 8.* [n] *lib. 24. cap 16.* [o] *lib. odic. diff. 25.* [p] *lib. 2. cap. 42.* [q] *de nat. hum cap. 18. q. lib 8. diſp. 2.* [s] *vide Tiraquell. l connub. 15. à num. Jaclantum de vegetativa poten. theor. 13. Valeſ. de ſac. cap. 13 Spinoſam in problem.* [t] *Chryſoſtom. hom. 22. en. Caſſian. collat. 8. cap. 21. Philoſ. adv. hæreſ. Pla- in ſympoſio.*

CAP. XXV.

nprægnationum ex dæmone Succubo exempla.

Etuſtas [a] obtrudit ſuos ſemideos, Her-
cules, Sarpedones, Æneas, Servios, Tul-
Anglia [b], Merlinum: Pannonia, Hun-
ex Arlunis ſtrigibus Gotthicis [c] & Faunos
s. Gothi enim egreſſi Suecia, ad confinia
otidis paludis ſub Erico rege pervenerunt.

Erant in illorum castris Magæ, quæ tonitru
fulgura, tempestates aëris pro arbitrio
bant: quod genus frequens in Suecia,
vegiaque olim fuit. Eas Ericus rex in ult
rem ripam paludum relegavit, ne comm
cio illarum reliqui contaminarentur.
dæmonum sive Faunorum compressu g
dæ, primos Hunnos genuere, teste Jorn
& Ablabio: è quo semine numerosa
gens quæ post totam Europam inund
Sed Crantzius [d] ex Scythis prognatos
tat. Clivensium quoque Ducum ster
huc retulit Helinandus [e]. Xacam suum
pones talem esse volunt. Sed cum M
ni bis meminerimus, ejus nativitatem
jiciamus.

Merlini duo fuêre, *alter Caledoniu
ctus, à sylva Caledonia, aliâs sylvestris, q
deserta loca petebat, ex Scotiæ termini
riundus, qui Anglicas & Gallicas regio
peragravit, in Physicis, præsertim in Mat
eruditissima multa scripsit, ut Balæus re
de quo sermo non est, sed de altero qui
cromanticus fuit. Alter ergo Merlinus
tannicus Necromanticæ artis maximus p
fessor, hoc modo, inquit Leonus [f] for
se genitus, falsò dæmonis filius dicebat
cùm potiùs à viri spermate opera dæ
nis procreatus dici debeat: & Hector B
thius in rebus Scoticis constantem fuisse
mam, inquit, Merlinum ex Incubi & nob

tannici ſanguinis fœminæ concubitu geni-
ı eſſe. Sed hæc eſt ejus hiſtoria ex Vincen-
(ex quo Wierus.) Vortigernus Rex, con-
capto quid ad ſui tuitionem facere debe-
artifices acciri juſſit, qui turrim fortiſſimã
ruerent. Sed cùm eorum opera tellus ab-
beret, ſuaſum eſt Regi, ut hominem ſine
re inquireret, cujus ſanguine lapides & ce-
ntum conſpergerentur, quaſi eo modo ſta-
redderetur cementum. Inventus igitur
leſcens Merlinus nomine, qui cum matre
ucitur coram Rege, quæ illum ex ſpiritu in
ninis ſpecie conceptum eſſe fatetur. Mer-
s hic multa obſcura revelavit, & futura
dixit. Aperuit enim, ſub fundamento eſ-
cum, ſub lacu latere duos dracones, quo-
n unus rubeus, populum Britonum: alter
ò albus, Saxonum deſignaret: & uter eo-
n in conflictu alterum ſuperaret, vaticina-
eſt: atque Aurelium Ambroſium devicto
ngiſto, & combuſto Vortigerno regnatu-
.

Hunc ſummum fuiſſe Necromanticum ex
uæ Boethius [b] refert, colligere eſt. Sub
cribit, tempus quo Aurelius Ambroſius
annorum Rex vita exceſſit, prodigia quæ-
n Guyntoniæ primatibus fuiſſe nuntiata,
conſpecta: quæ quò magis credebat vul-
, interprete Merlino Mago, eò etiam plu-
untiabantur. Crinitam ſtellam faces emit-
em longiſſimas, ac draconis effigiem co-

ronatam, & in cœlo ardentem complures
ctes conspectam. Londini etiam subitò a
arbores virentes, veteraque ligna jam pri
excisa, floruisse, aut fronduisse: Tamesin fl
cruentum visum: Eboraci fontem medio
existentem, tanta sanguinis vi fluxisse, ut
teæ urbis cruentæ viderentur: in Cantio
tum in utero matris risisse. Hæc ostenta,
tannos adversus Saxones ad arma concitâ
maximè cùm Merlinus cometam Ambro
Aurelium: draconem coronatum, uterũ
fratrem: sanguinem, cruentam ejus manu
Saxones: ignem, eorundem tandem exte
nationem portendere, interpretaretur.
de causa Uterus, qui Aurelio in regno suc
sit, aureum draconem coronatũ, cœrulei
loris, stamine variegatum, in expeditioni
exinde pro insigni tulit. Unde Uter pen
gon vulgò ad posteros est appellatus. At pr
com misso, penes Occam Saxonum ducem
ctoria fuit. Quatrumviris ex utraq; gente
lectis, pacis datum negotium. Fœdus ea pra
puè lege sancitum, ut quæ Britanniæ regio
Germanico alluuntur Oceano, Hengistill
diæ, id est, Angliæ exinde nomine dictæ, Sa
nibus cederent: quicquid reliquum veteris
set regni, maneret Britannorum.

Ulricus Molitor LL. Doctor, arbitrat
Merlinum ex matre, delusa dæmonis artifi
suppofititium. Sic verò Jacobus Ruff, quod
Merlino refertur, ex dæmone nato, non ali

qua

m nomini ipſius reſpõdentem, noſtrâ vul-
linguâ fabulã, (Germanica vox Merlein/
ulam ſignificat) recipimus. Sed quid de ea
videatur, infrà monebimus.
Hæc idcirco adpoſuimus, ut Merlinum
m Magum, diaboli filium meritò voca-
fuiſſe, licet ex eo pronatus minimè fue-
quare Merlini veros parentes ex Davide
elio [i] recenſeamus. Merlinus natus eſt
ambria, non ex Incubo dæmone, ut in-
Balæus, ſed ex furtiva Venere cujuſdam
ulis cum virgine Veſtali in Maridunenſi
ialium cœnobio, ut in breviario apud
am habetur. Et quia in Britannorum gen-
gida lex erat, ſi qua puella in patris domo
ortatione eſſet gravida, ut de montis ver-
mox præcipitaretur, & ut ejus corruptor
e plecteretur, miris illuſionibus & men-
s, hoc facinus celatum eſt, ne veniret in
m. Aliunde ergo per impoſtores aſſeri-
jus conceptio, quam ex communi homi-
officio & uſu, ut facilè deciperentur cre-
Rectè ergo Wierus, hinc quilibet pa-
videt, quantum hiſce miraculis apud Hi-
ographos fidei debeatur.
teram ſubjiciamus, quam ex Helimondo,
entius refert. In Colonienſi diœceſi, fa-
im & immane palatium Rheni flumi-
pereminet, Juvamen nuncupatum: ubi
imis olim congregatis principibus, inopi-
natò

natò advenit navicula, quam collo alliga-
cygnus argentea trahebat catena. Inde
novus & omnibus incognitus exiliit, cy-
que navem reduxit. Postea uxorem duxit
les, liberosque procreavit. Tandem in ec
palatio residens & cygnum adspiciens ac
tantem, cum eadem navi & catena, stati
navem se recepit, nec visus est ampliùs:
genies autem ejus in hunc usque diem p
stit. His addit Wierus [l], hoc exemplo,
tuum quoque fieri cum fœminis congres-
defenditur, & ex eo figmento in arce Cliv
(ubi & altissima turris vetusta conspicitur,
gnea nuncupata, in cujus fastigio cygni si
lachrum volvitur) antiquissimis tapetiis i
xto, originis Illustrissimorum Ducum Cli
sium vetustatem deducunt: quemadmo
potentissimorum regnorum & clarissima
familiarum initia ejusmodi adornari len
niis solent, ut divini aliquid iis inesse, c
persuaderetur. At commentum ipsum ar
vera ortus hujus illustrissimæ domus histo

Historiam prædictam ubi Jacobus Ruf
citasset, subjungit: hunc Incubum dæmon
fuisse, crediderunt multi, qui viri forma
annis fœminæ cohabitans, tantis usus pra
giis, simulatos uteri tumores, simulatosq; p
tus, suppositis aliunde furto sublatis infa
bus ediderit. An autē infantes furandi, tra
ferendi, supponendi & permutandi dæm
potestatem habeat, multa quæstione non
dig-

ret, Jacobo Ruff. Quod enim interdum ta-
quid fiat, non illius poteſtate, ſed Dei opt.
x. permiſſu propter hominum peccata fieri
endum eſt: inprimis quando impii paren-
nulla religioſa liberorum cura habita, illos
Dei benedictione muniunt, ſed dæmo-
maledictione obruunt. Omnes ergo, quia
i ſunt infantes, illos religiosè tractare &
o conſecrare, non dæmoniacis maledi-
nibus abjicere, addiſcant.

Tertiam hiſtoriam addamus, ſi forſan ve-
eſſet H. Boetius, Scoticus hiſtoricus refert,
Marrea regione ſub idem ferè tempus (ſci-
anno 1486.) uti ex iis, qui fœdiſſimã rem
ſpexerant, accepimus, puellam natalibus
, forma conſpicuam, complurium nobiliũ
ſatam connubium, in infandam cum ca-
emone incidiſſe cõſuetudinem: quæ cùm
um ferret, parentum rigore coacta edere
ratorem: adoleſcentem mira pulchritu-
frequentiùs ſecum noctu, interdiu non-
quam conveniſſe: unde veniſſet, quóve
abiiſſet, neſcire ſe, reſpondit. Parentes,
liæ parum crederent, accuratiùs rem ad-
ntes, conſilio, quis eſſet, qui puellæ expu-
ſſet pudicitiam, explorandi cognito, tertio
die, indice ancilla, ſtupratorem adeſſe, re-
s foribus, accenſoque tædarum ingenti
ero cubiculum ingreſſi, horrendũ mon-
, figura ſupra humanam fidem terribili
æ complexibus ſunt conſpicati. Concur-

rere

rere ocyus complures ad fœdum acciti spe-
culum. Inter eos sacerdos probatæ vitæ
sacræ disciplinæ ignarus, cæteris autem
dè abeuntibus, aut pavore illisis terræ,
Joannis Evangelii initium recitare orsu
eum locum: Verbum caro factum est: p
xisset, malus dæmon horrendo sublat
more, cubiculi tectum secum asportan
mni suppellectili incensa, abiit. Fœmina
riculo servata, post triduum enixa est
strum undequaque fœdum aspectu, qu
nusquã antea, ut ferunt, inter homines v
quod obstetrices, ne in familiæ dedecus
retur, extructa ingẽti pyra, citissimè exu

Huic simile admodum est, quod de ve
Psyches velitatione, cum formoso Deo C
dine, qui aliis venenatus serpens & sævi
bestia, dicebatur, Apulejus [n] eleganter
latur: his addit Wierus, eandem veritatis
nionem jure mereri.

Refert Delrius, ante annos viginti i
mario Brabantiæ oppido punitam fuisse
lierem, quod ex dæmone peperisset: & n
temporibus id contigisse, etiam Ludov
Molina [o] Jesuita prodidit, & complur
lios [p] gentium diversarum scriptores al
exemplis confirmare, asserit, Hectorem
thium [m], Franciscum Picum [q] & alios,
in margine notavit.

a *Homerus, Virgilius, Clemens Alexandrinus, Arnobi*
5. contra gentes. b *Vincent Bellovac lib. 11. spec hist*

Virgil. c *Jornandus de rebus Gothic. & Luitprandus .2 Sueciæ c.15.* e *lib. 4. ap Belluacens. d. oper. lib. 3. c. 27. eo Delrius* f *de morb. part. lib. 2. sec. 1. c. 13.* g *in hi- lis speculi lib 21. c. 30. citante VViero lib. 2. c 46 ex quo vving. th. vol. 5 lib. 4 pag. 1340.* h *lib. 9.* i *lib 2. cap. 8. arii Cambiæ Sylv. Gyraldi ad tit Deorum filii fol. 948. 3. c. 27* l *lib 2. de præstig. cap. 46.* m *lib 8 hist. Scot. 5. de aureo asino.* o *Molin. 1. p. q 50. a. 1.* p *auctor vitæ rnhardi c. 6. Petr Binsfeld. p. 1. de conf malef. c. 5. Laur. ias lib. 4. de nat. dæmon.* q *lib. de prænot.*

CAP. XXVI.

filii Dei apud Moysen Geneseos se- to, versu secundo, sint dæmones.

D comprobationem Incuborum dæmo- niacorum, sunt qui locum hunc Prophe- oysis [a]: Cumq; cæpissent homines mul- ari super terram, & filias procreassent, vi- es filii Dei filias hominum, quòd essent ræ, acceperunt sibi vxores ex omnibus elegerant: & paulò pòst: Gigantes autem super terram in diebus illis: postquam e- ngressi sunt filii Dei ad filias hominum, e genuerunt, isti sunt potentes à seculo, mosi, &c. adducant, & velint filios Dei oco, dæmones esse, qui Gigantes filios putatos ex filiabus hominum genuerint, pessimos fuisse. Quare placet quoque δω, quatuor sententias de filiis Dei & fi- hominum addere.

Pri-

Prima & antiquissima fuit Hebræorũ
filios DEI dupliciter explicant: prim
Principum, Judicum, id est, magistratu
præpotentum filiis. Nam sic nomen Elo
id est. DEI, Judicibus sive magistratibus j
centibus & justitiam administrantibus, tri
tur. Exodi 22. v. 28. quod S. Paulus [b] redd
χοντες τȣ λαȣ, inquiens, principi populi n
ledices. Sic hoc loco filii DEI, id est, p
Seth, hoc est, piorum & sanctorum liberi
in Sethi familia & posteritate pietas & c
DEI remansit. Filias hominum, id est, m
res ex familia & posteritate Caini, in q
mnis impietas vigebat. In universali aute
ruptione diluvium antecedente, inter p
impios nullum fuit discrimen amplius:
DEUS exacerbatus, totum mundum d
decreverat. Prima sententia, inter Heb
magis recepta. Altera Græcis quoque pro
unde in Panoplia dogmatica extat, ci
Augustino Steucho, υἱοὶ θεȣ̃ ἐκ τȣ̃ σὴθ, θυγ
δὲ ἀνθρώπων οἱ τȣ̃ καίνȣ: Sic Theodoretus
lii quidam.

Secunda quædam sententia est Rabb
rum priscorum, qui fabulis nimio plus
ctati fuêre. Illi finxerunt spiritus quosdã
los, tempore diluviũ præcedente, è cœlo
lapsos, DEO concedente, ut curam ho
agerent. Illi verò pro naturæ suæ maliti
cum mulieribus tunc corruptissimis co
scuerunt, & monstrosos Gigantes genue

hac re fabula prolixa legitur in libro Jal-
, quomodo duo ſpiritus Azael & Sam-
i, cum DEO hac de re collocuti ſint, &
permiſſu in terram delapſi ſint, & cum fi-
s hominum coierint. Hinc deinceps fa-
de Incubis dæmonibus nata. Fuerunt &
Chriſtianos, qui has fabulas amplexati
, ut Lactantius & Euſebius, quam opi-
em, ut impiam, Chryſoſtomus, Augu-
, Theodoretus & Cyrillus refutârunt.
efert etiam Chryſoſtomus, filios Seth à
creatos fuiſſe proceræ & excelſæ ſtatu-
corporeque robuſtiſſimo: filios autem
, imbecillo & exiguo corpore. Verba ejus
Γίγαντες ἐκάλεσαν τοὺς ἥρωας τοὺς διὰ μήκεις.
ς γὰρ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ Σὴθ ὑψη-
ους δὲ καὶν ταπεινοὺς καὶ εὐτελεῖς ἵνα καὶ ἀπὸ
εως φαίνηται ἡ διαφορά.
rtia eſt Franciſci Valleſii, qui vult, apud
em vocari dæmones filios DEI, hance-
eſſe phraſin ſacrarum literarum: ſiqui-
ut ipſius verba ſubjiciam) apud Jobum *f*
beatur: quodam die, cùm veniſſent filii
ut aſſiſterent coram Domino, affuit in-
s etiam Satan. Itaque haud dubiè vo-
r in ſacris filii DEI, qui apud Platonem
inores aut dæmones: ita enim inducit
alloquentem Deum in Timæo, Dii Deo-
quorum opifex & pater ego ſum: itaque
num patrem ſe vocat apud illum Deus,
s conſequens eſt, vocare filios Dei: quid

ergo? confirmamus ea quæ in sacris ha
literis, verbis Platonis ceu antiquio
potioribus? absit. Sed suspicamur, Pla
multos sacros libros legisse, indeq; tra
multa in suam Philosophiam, eorum
non bene intelligens, neq; enim potera
ergo filiorum Dei appellationem, ar
ex his locis accepisse: ut verò inducere
alloquentem filios suos de rerum opifi
mendantemque illis, animalium & h
maximè formationem, deceptũ esse i
bis capitis primi Geneseos: Faciamus
nem ad imaginem & similitudinem n
Videtur enim illic DEUS alios alloq
tariq; ad hominis fabricam: quæ tam
ba divinissimum continent Sacram
quod ille non est assecutus: intellexit
ut mihi videtur, bene dæmones voca
Dei. Sed si ita est, non exiguam dubita
casionem præbet hic locus: nam qui p
dęmones adamare mulierum pulchrit
& cum illis congredi? An est illis ea na
tanquã homines possint mulieribus p
formosis delectari magis, quàm deforn
quid verò & homines possunt talibus co
sibus generari? Aliena quidem videntu
hæc omnia ab spiritali & incorporea su
tia, & natura adeò dissidente. Videntu
affirmare eloquia divina, non solùm na
homines ex illis congressibus, sed eos q
potentes Gigantes, & à seculo viros fa

ſi Diis genitos. Omnis etiam gentilitas ce-
avit Heroas, hoc eſt, ſemideos, natos ſcili-
ex fœminis & Diis, aut viris & Deabus. At-
quoniam durabat adhuc in memoria ho-
um illorum, qui non longè aberant à dilu-
Gigantũ fama, viros omnes egregios cen-
nt eſſe ab aliquo Deo aut Dea genitos, ut
ulem à Jove, Achillem à Thetyde, à Ve-
Æneam: deinceps & Alexandrũ ab Ham-
e: hinc tam multæ fabulæ, hinc tam nulla
eria ad Deos referebantur: quæ, quan-
idem dæmones illi colebant pro Diis,
ie vocabant Thetydem, Porcim, Satur-
Rheam, Jovem, Junonem, Cupidinem
nerem, ut apud Platonem legimus in Ti-
ſiquidem congredi cum mulieribus &
are poſſunt, fortaſſe non erant prorſus
oſa & ementita, ſed ex certis rerum even-
orta. Multis etiam publicis teſtimoniis
it, certiſſimè hoc etiã ſeculo deprehen-
mulieres, quæ dæmonibus ſub hominũ
familiariſſimè utebantur, qui cum illis
abebant, congrediebanturq; frequen-
cum propriis uxoribus: viros quoq; qui-
minea ſpecie ſuccumbebant dæmones,
turq; hanc ob cauſam tales dæmones, a-
dem Incubi, alii Succubi, quos quidem
ſpicor tam multis fabulis inter gẽtes de-
rincipiũ, & Incubos quidã Deorũ Suc-
Dearũ peperiſſe opinionẽ: hęc Valleſius.
nc opinionem Auguſtinus Steuchus &

Eugubinus, Kisani Episcopus, dudum
vit, his verbis: Illud rejiciendum separan
que à natura dæmonum vera, & pene in
bulosos dæmones censendum, quod non
dò à nostris quidam, sed etiam prophan
losophiæ Professores plerique sibi pe
runt, de filiis illis DEI, qui dicuntur apu
sem filias hominum vidisse, accensos
earũ cupiditate ex eis filios genuisse, qui
dicantur Hebraicè Nephilim, ab Hebra
scio quibus, & nostris quin etiam extern
losophis, dæmones crediti sunt, qui part
vinam atque humanam mistam habu
fueruntque multi, filios illos DEI ange
spicati: è quibus cum multis Hebræis,
sephus [b], quem tamen Zonaras historic
cusat, quasi angelos ille appellârit filios
ut Deo placentes & angelorum vitam
lantes. Fuerunt & alii in ea opinione,
ctantius [d], videturque antiquissimus e
libris Mosis non rectè intellectis haust
quidem perhibet Plutarchus, Pythago
Xenocratem, Platonem, Chrysippum,
riores Theologos sequentes, credidisse
mones fuisse hominibus quidem robust
viribusque longè præcellentes, divinita
inquit, habentes neq; synceram, neq; pu
sed cum animæ natura & sensu corporeo
junctum, voluptatis & laboris capacem.
etiã credidit Athenagoras Philosophus C
stianus. Justinus item, idem Philosoph

ullianus, omnes ambiguitate vocabuli
i: arbitratique filios DEI, angelos, puros-
Deos, genitos ex eis: alii dæmones, alii he-
vocantes eos, ἀπὸ τοῦ ἔρωτος, amore illo,
illi filii DEI in fœminas exarsissent, filios-
eximiæ virtutis & audaciæ genuissent,
d in Cratylo etiam retulit Plato, & Athe-
oras in legatione scribit. Similis quoque
litio fuit Angelorum. Etenim cùm omnes
t liberæ voluntatis, alii in ea, qua creati à
fuissent conditione permanserunt: alii
ram suam & conditionem violaverunt. Is
dæmon, materiæ & formarum quæ sunt
, imperator extitit, & cæteri qui ex his cir-
imum æthera versantur. Scitis autem ni-
bsque testimonio nos prædicare, cùm ni-
r dictis Prophetarum. Illi igitur à carne
, & in concupiscentiam prolapsi: is autem
ector, & pravus circa rerum sibi creditarũ
n est inventus. Ex his verò qui in virgines
erunt, nati sunt hi qui Gigantes sunt ap-
ti. Itaq; Angeli lapsi de cœlo, circa aërem
ram, prohibiti deinceps cœlum repetere,
ntur: animi quoq; Gigantum circa mun-
hæc ille.
ertullianus quoque eadem sensit: quæ
em doctiores melioresq; Theologi, qui-
liorum Dei notior fuit appellatio, nun-
dixissent: non Hieronymus, non Au-
nus, non Gregorius Nazianzenus, non
entissimus Chrysostomus. Nec difficile

eſt erroris fontem agnoſcere: nec durum
bare ſolitas Sacras literas filios Dei nunc
dilectos illi, illumq; colentes. Ut de Iſ
ex Aegypto vocavi filium meum: & in E
filius meus Iſraël: in Pſalmo quoque 8
exiſtit differentia, cùm homines ſunt fili
& cùm non ſunt: Ego dixi, Dii eſtis, & fi
celſi omnes: vos autem ſicut homines n
mini. Ecce eoſdem filios Dei & homini
pellat: ſed filios Dei, quia creati ab illo, f
velut Dii, futuriq; ſi Deum coluerint: h
nes autem, quia in terrenam fragilitate
lapſi, regis cœleſtis imagine denigrata.
erant illi eluvionis tempore filii Dei, bo
genies ex Seth, quæ commiſta cum fili
hominum, ſcilicet corruptiſſimis fœm
quæ ſicut uxor Adam, deincepsque fem
mnes ſic maritos ſuos corruperunt: unde
ruptiores filii nati, origo mali, ſanguinis
impio commiſtio: propterea nati bellico
perbi, contumelioſi. Hæc ſunt veriora,
tura non abhorrentia: cùm illa non ab
fabulis Poëtarum. Nec natura fieri poteſt
aſſentitur Philoſophia, ſpiritus corpore n
tos, amore fœminarum capi, aut ex iis ge
re potuiſſe. Habet enim fontem ſuum &
feriores ortus, cupiditates: ſi deſit cauſa
ſit effectus. Ubi non ſunt membra genit
non eſt amor coëundi. Ubi non eſt cibi
potus, non eſt ſperma. Ubi non fuit quæ
da ſucceſſio & propagatio, nõ adhibuit na
ci

ditatem generandi. Sicut spiritus nudi si-
tut esurire nō possunt, sic Veneris libidine
ueunt inflammari. Absurdū quoq; duo es-
nera dæmonū: tum ipsos Angelos lapsos
oncupiscentiam, tum animas Gigantum.
unt n. Gigantes homines, nec ex homini-
aciendi sunt dæmones: nec casus eorū fuit
arserint in amorem. Erunt igitur fabulosi
iones, tam quos libido rapuisset, quàm ge-
ti ex eis. Tales erūt, quales Hector, Achil-
Aeneas, Hercules ex hominibus & Diis
apud Poëtas. Hæc Augustinus Steuchus.
cujus sententia, inquit Wierus [i], ratio-
s & veritate comprobatâ, quamvis La-
tius [k] ἐν ὑποθέσει discrepet, in universali
n de gentilium Diis θέσει non discedit. Sic
u argumentatur. Quid est autem tam re-
m à Deo, quàm id opus, quod ipse ad ꝓ-
ndā sobolem mortalibus tribuit, & quod
substantia corporali nullum potest esse?
rgo si sint immortales & æterni, quid o-
it altero sexu nimirum ut generentur. I-
ogenie quid opus est? cùm successione
geant qui futuri sunt semper? Poterat hîc
nentum validissimum. Lucretii addere:

Si numina nasci
dimus, haud quenquam fas est cœpisse Deorum

tur apud Lactantium, ut habeat vel
tros, vel in quos ipse possit domina-
uid igitur opus est sexu fœmineo, quum
s, qui est omnipotens, ut vocatur, sine

usu & opera fœminæ possit filios procr
Nam si quibusdam minutis animalibus
stitit, ut sibi è foliis natos, è suavibus her
legant: cur existimaret aliquis, ipsum D
ex permixtione sexus alterius, non posse
rare? Illos igitur, quos imperiti & insipi
tanquam Deos & nuncupant & adorant
mo est tam inconsideratus, qui non inte
fuisse mortales: hæc Wierus.

Quarta ergo est horum Moysis verb
explicatio, Orthodoxorum Doctorũ, qu
sententiam hanc esse censemus. Genes. 6.
te, filiorum Dei nomine intelliguntur, q
gionis puræ, pietatisq; sectatores vider
bant, eumq; profitebantur, præsertim e
& Enoschi posteris. Locũ parallelum hab
Hoseę: Eritq; pro, quod dicitur istis, nõ p
meus estis, ut dicatur illis, filii Dei fortis v
tis estis. Utriusq; tamẽ loci, nõ absolutè
ratio. Ibi enim, apud Mosem, filii Dei, dic
æquivocè, hypocritæ videlicet, qui pr
Dei, i.e. religiosis ejus cultoribus haberi g
bant, speciem aliquã pietatis præ se fere
vim interea ejus omnem abnegantes. Hi
in Hoseæ ¹ loco, filii Dei univocè app
tur, nempe synceræ pietatis verè aman
studiosi. Si causam paraphraseos Ch
cæ, quæ reddit, filios magnatum vel p
pum scire desideremus, obseruandum
Paraphrasten vocem Elohim, non propr
appellativè accepisse. Propriè vox ista ac

nificat Deum illum fortissimum, qui natu-
ralis est. Appellativè vero ac relativè sum-
, denotat reges, principes, aliosq; magna-
, qui dii & filii altissimi vocantur, non natu-
divinæ respectu, sed propter officium verè
inum: sunt enim Magistratus velut hære-
Dei, succedentes in partem aliquam ju-
iariæ auctoritatis ipsius, quam ipsis attri-
it, ut parentes principes, liberis: vide Psal.
v. 6. Paraphrastes autem hic non satisfacit,
eam ob causam, quia Moyses filios Dei, id
hypocritas in vera Ecclesia delitescentes,
nparat cum filiabus hominum, quorũ pul-
itudine illi delectabantur. Intelligit autem
hasce filias hominum, mulieres quibus
lla pietas, nulla religio cordi fuit, prout tum
ctum fuit humanum genus, exceptis pau-
Sic oportere accipi, demonstrat vox anthi-
sfiliorum Dei.

Porrò apud Jobum, filii DEI, sunt Angeli,
ini spiritus ministrantes DEO, propter eos
hæredes salutis futuri sunt. Heb. 1. vers. 14.
vocantur Ἀγγελικῶς, ut à filiis hominum
ernantur. Cætera, quæ filiis DEI apud Jo-
n attribuuntur, humanitus dicta, & à ter-
is regibus desumpta sunt, ut 1. Reg. 22. v. 19.
Hinc patet quid Valesii opinioni tribuen-
n sit: nihil sanè: nec ille juvatur Jobi loco,
inter filios Dei, satanam quoq; affuisse di-
quandoquidem Jobus, filios Dei, opponit
anæ: quanquam & hic ipse, ut maximè sit

nostræ Salutis adversarius, DEO sistere &
perata facere cogitur. Et hactenus de
Moysis.

[a] *Genes 6* [b] *Actor. 13. v 5* [c] *hom. in Genes. 6.* [d] *li*
instit. divin cap. 25. [e] *de præpar. Evang* [f] *cap. 1. vers*
lib 6. de peren. Philos cap. 32 [h] *lib. 1. hist. Jud. 3.* [i]
cap. 39. [k] *lib. 1. institut. relig. 8* [l] *cap. 1 vers. 10.*

CAP. XXVII.

An viri etiam cum Succubis Dæ-monibus misceantur.

CUm multorum sententiam, unus & i
dæmon, modò Incubus, modò Succu
sit, mulieribus quidem Incubus, viris vero S
cubus, ita quidem ut vel corpus aliquod a
mant, vel miserorum mentes inanibus spe
ludificentur: cùm hoc patiantur non nisi
mines planè impii, qui DEO relicto & spr
dæmonib. se addixêre & devovêre. Quare q
ritur, an viri cum Hyphialte sive Succubo
mone, eo modo, quo Incubus dæmon cũ m
liere, misceantur: quod aliqui asserunt &
emplis demonstrant. Nam apud Sprengeru
referente Bodino [a] legimus:

Confluentiæ fuisse Magũ hominẽ robus
simum, qui corã uxore & sociis hac ratione u
batur: & illos hominẽ huic actioni incumbe
tem, vidisse, nulla fœmina comparente.

Hieronym. [b] in vitis Patrum narrat, Mon
chũ quendam à dęmone in mulieris venusti

n

forma, ad obſcœnos invitatũ fuiſſe ample-
: qui ſua inclinãs membra, effectus eſt ſicut
ius & mulus, quibus non eſt intellectus. At-
ubi jam carnalem conaretur inire ample-
n, illa teterrimæ vocis ululatum emittens,
bra, ut erat, tenuis & phantaſma inter ma-
amplectentis elabitur, ipſumq; miſerum
n fœdiſſima irriſione, deſeruit.

oannes Franciſc. Picus [c] Mirandulæ Prin-
, ſcribit ſe agnoviſſe Sacerdotem Benedi-
n Bernam, ętatis annorũ ſeptuaginta quin-
, qui annis plus quam quadraginta, cum
one familiari, ſub forma fœminæ illi aſſo-
o concumbebat, in forum deducebat, al-
ebatur, adeò ut aſtantes, qui nihil vide-
t, eum pro fatuo haberent. Vocabat autẽ
n Hermelinam, quaſi mulier eſſet: item
rulorum multorum ſanguinem à ſe fuiſſe
tum, horrendaq; ſcelera non pauca com-
à, ideoq; vivum crematum eſſe.

lium quoque Pignetum, ait, nomine no-
ui ad octoginta & amplius annos perve-
t, cum dæmone alio, qui muliebri forma
debatur, vocabatque eum Florinæ nomi-
lus quadraginta annis venereas volupta-
ercuiſſe. Utramque hiſtoriam Cardanus
tat: & utramque paucis mutatis Wie-
ecenſet.

arullus [f] ſcribit; Victorinum Epiſco-
, dum eremum incoleret cũ dæmone ſub
a mulieris concubuiſſe, ob quod factum

ita

ita doluit, ut manibus in fissuram ligni ini
ctis, herba cruda & aqua frigida per trienn
se sustentarit.

Haud multis annis post (scil. 1486.) in
reotha regione, vico quatuordecim vix
suum millibus ab Aberdonia, Adolesc
multa formositate, coram Aberdonensi an
stite, questus est palàm, sese à dæmone
cuba, ut dicunt, gratissima omnium qua
disset forma, multos antea menses infest
tandem occlusis foribus, noctu ad se ingr
blanditiis in sui amplexus compellere: d
luce abire sine strepitu penè. Nullo se p
modo, quum plura attentasset, à tanta ac
turpi vesania liberari. Jubet continuo opti
Episcopus, adolescentem aliò se conferre
ut Christiana religione magis laudatis jeju
& orationibus plus solito accommodaret
mum: fore, ut piis operibus intento, vi
cacodæmon tandem terga esset daturus. E
nit adolescenti salubre consilium religiosè
secuto, paucos post dies, uti venerandus a
stes erat præfatus: hæc Boëtius [g].

a *lib. 2. cap. 7.* b *citat. quoque Wierus lib. 2. c. 46.* c
major in lib de prænot & Bodinus loc. cit. d *lib. 15 de*
riet. rer. cap. 80. e *lib 2 cap. 47 de præstig. dæmon.* f *li*
cap. 12. g *lib. 8. hist. Scoticæ.*

CA

CAP. XXIIX.

nex viro Incubo & dæmone Succubo liberi nasci poterunt?

HOc nec Ægyptii olim concedebant, nec
ego, inquit Delrius crediderim fieri pos-
ongè enim plura hic requiruntur: ut ad
lis generationem, partumque longè plura
tres, quàm patres suppeditant: in conce-
ne par forte utriusque conatus, post, o-
a solius sunt matris: requiritur tractus tẽ-
s, ut semen in corpus organicum commu-
r, & absolutissima illa humani corporis ar-
ectura perficiatur: requiritur etiam conti-
vegetantis animæ operatio in fœtu alen-
& alia penè innumera naturæ arcana: quæ
nia, utrum tam multa, tam diu dæmon in
mpto corpore queat præstare, plurimum
to, & potius arbitror non posse: Si possit,
n Succuba poterit concipere. Interea dũ
convincat hæc illum omnia posse, cen-
quos legimus matre Succuba dæmone na-
el suppositios fuisse alterius fœminę ve-
artus, vel ab alio dæmone prolem emen-
ut non rarò contingit. Ad priorem sup-
ivi partus fraudem lubens retulerim cum
ne Reynardo * quod de Pictavorum Co-
m ex Melusina origine referunt fabulosæ
corum historiæ: item de Andegavensis
fami-

familiæ ſtemmate, Polydorus Virgilius [b]: &
terius cujusdam ex Gaufrido narrat Vinc
Bellunenſis [c], & quod ex ore Ducũ Bavar
Saxoniæ acceptũ narrat Sabinus: nec adm
diſſimile quod de nobili Bavaro narrant a
cum defunctam uxorem ferret impatien
quadam nocte fœminã rediiſſe, ſeq; reſuſ
tam dixiſſe & marito convixiſſe, & ex eo l
ros ſuſcepiſſe: quodq; futurum prædixera
dem, convitiis, & blaſphemiis non ſe abſti
marito, ſubitò muliebri veſte penes illum
relicta, evanuiſſe. Dæmon ſic Nobili huic
poſuit & aliunde ſubtractos furto liberos
ſuppoſuit: ut, Delrius vult. Ad poſterius g
fraudis, refero parvulos, quos non ex Incu
ſed per fraudem quaſi ex Succubis dæm
bus natos, quos ſuppoſititios vocant, de
bus antea.

Ex Gaufrido Antiſiodoro, Vincent. [c] l
bit. Decanum quendam Sacerdotum, cum
rore Ducis Burgundiæ, regi Siciliæ Rog
deſponſata, aliquandiu in eo regno habit
qui ſe rem ibi comperiſſe admirabilem cert
mè affirmaret. Juvenem videlicet quend
ſtrenuum & natandi peritum, circa noctis
puſculum lucente Luna in mare balneaſſ
mulierem poſt ſe natantem crinibus appr
diſſe, tãquam ex ſociis aliquem, qui eum
gere vellet. Quam alloquens, ne verbum
dem extorquere potuit: quare opertam pa
domum duxit, & tandem in uxorem ſoler

accepit, filiumque ex ea suscepit. Increpa-
aliquando à socio, quod phantasma am-
cus fuisset, expavescens, gladio extracto
jugi minabatur, se filium quem ex ea sus-
erat interfecturum, nisi ipsa loqueretur,
inque fateretur originem. Quæ, væ, inquit,
ero tibi, utilem perdis uxorem, dum me
ri cogis: tecum mansissem: ac in rem tuam
t, si injunctum mihi silentium permisisses.
nc autem me posthac nõ videbis: & evesti-
evanuit. Puer autem adolevit, & marinum
pit frequentare balneum. Tandẽ die quo-
coram multis puerum in eisdem flucti-
occurrentem rapuit phantastica illa mu-
Ulricus Molitor LL. Doctor [d] puerum
c dæmonem fuisse in pueri forma appa-
em & matrem Succubam, dæmonium
cet, arbitratur.

xemplum sequens Jacobus Ruff Chirur-
habet. Erat cujusdam lanii servus, qui iter
ns & de libidine cogitans, mox obvium
onem egregia mulieris forma habuit, cũ
ignarus, se cum dæmone rem habere,
ubuit. Sed mox pudenda ejus inflamma-
ta tabe exulcerata sunt. Solet autem hæc
s justus pro puniendis sceleribus & ad-
endis hominibus justo judicio permit-

e peregrin. gen. hum. serm. de impug. hom. per diab.
3. hist. Angl c *lib. 3. specul natur. cap. 26.* d *in tract.*
is & Pythonicis.

C A P.

CAP. XXIX.

An Incubus dæmonis sit illusio?

ILlusiones dæmonis esse Incubos sunt
velint: etenim Martinus de Arles [a] T
logus, ait, nec solum apud maleficas, sed
ca alias probas mulieres accidit hæc Incu
lusio. Nam ex sacerdotis cujusdam relat
cepi, hoc tempore ipsi in confessione re
tum fuisse à quadam proba muliere nupta
sæpè in somnis videbatur, se revera sup
menta equitare per campos cum aliis: at
evagando super aquam, coïre hominem
ea, & intensam in actu se persentire vol
tem: & hoc sæpè ei accidisse phantasticè,
sione dæmonis, manifestum est. Unde A
stinus [b], illa quæ accidisse, ut quidam rec
rentur in quorundam animalium corpori
aut falsa facta narrarentur, aut illusionibu
monum, hoc in eorum animis factum est.
nim contingit, ut quis in somnis fallaci
moria recordaretur, aliquid fuisse quod
fuit, aut se fecisse, quod non egit: quid mi
est, si quodam justo DEI occultoq; judici
nantur dęmones in cordibus hominum ta
liquid posse? hæc ille.

Quare Wierus, in suo de præstigiis dæ
num libro secundo, concubitus dæmo
vanitatem probaturus: primo astruit id, ra
ne sumpta ab hymene seu virginitatis zo

qu

m in virginibus, quæ à dæmone compres-
se sibi persuasêre, obstetrices per inspe-
nem integram invenêre.
d hic respondebit Delrius, semen à dęmo-
sque hymenis laceratione infundi posse:
ravidam infracta hymene parere nõ pos-
etereo hîc sciens & volens Rabbinorum
am, quã Suidas habet de Beatissima Vir-
Maria, quæ jussu Sacerdotum fuerit ex-
ta, quo filius in ordinem Sacerdotũ coo-
ur: prætereo, inquam, ne plus nimium
m nugis me ipsum oblectare velle vide-
duco tamen, ut ipsorum blasphemias,
hæc est, palàm faciam & detegam.
undò probat iis, qui ex Augustino Stru-
Kisani Episcopo paulò antè adduximus.
historiis, quod etiam probæ matronæ
li illusione infestentur: imò & improbæ,
m uterus variis quisquiliis fuit repletus:
lem historias, commixtiones diabolicæ
ntum comprobantes, ex Boëtio Scoto,
tio & Mirandula adducit, quas fabulo-
æmonis illusiones esse asserit.
usorii adulterii exemplum ex Wiero *
edat, apprimè ridiculum. Mercatoris
m uxor, circiter sex, vel septem milia-
Vitenberga Silesiam versus, absente ne-
onis causâ, marito, peculiarem solebat
ere concubinum. Contigit itaque ma-
egrè agente, amasium nocte redire: &
atam cuticulam, venereamque pera-

ctam velitationem, ut videbatur, hora m
tina, spe... Picæ assumpta momento,
cubinum insidere promptuario, ac con
næ his verbis valedicere: hic tuus fuit a
us: dictoque citius evanuisse, nec re
unquam. Verum Wierus vult nugas e
Paræo, si quando ex dæmonum con
gravidæ mulieres parere videntur, id d
num præstigiis fieri credendum est, n
viventium mulierum corpora detritis
nis, ossibus, ferramentis, spinis, intor
lis, frustis ligneis, serpentibus & mille
rum discordantium contra naturam n
brem, rerum farraginem infarcire so
quibus postea adveniente velut partus
pore, per ejus, quæ falso prægnans cre
vulvam, ante occæcatis & præstrictis a
tium mulierculaturm oculis, exitum fuis
stigiis moliuntur: cujus rei fidem faci
quens multorum fide dignissimorum sc
rum literis consignata historia (subjicit a
mox sequentem ex Ruff historiam) hæ
ræus.

Quare & Jacobus Ruff de Merlino a
fabulamque censens, scribit. Si hujus n
saga & venefica extitit, non puduit ha
dæmonis gratiam tantum proferre me
cium ad pervertendos falsa opinione hac
torum animos. Concubuisse potest, at
hominem ex illo concepisse: si non co
buit, tamen præstigiis uterum illius inflare

it, ut se ex illo gravidam esse putaverit. Exa-
o etiam tanto tempore, quando uterum
stare solent mulieres, dolores quoque in u-
o graves excitare & aliunde sublatum in-
ntem dolosè supponere: tumores etiam il-
s ventositate aliqua concitatos continuò
vere & reprimere potuit: nam & tale quid-
m nostrorum quoque temporum experien-
, constat. Constantiæ enim, formosa quæ-
n cujusdam civis famula, Magdalena no-
ne, à dæmone fuisse compressam, post-
m in carcerem conjecta illi (piorum ver-
DEI ministrorum consilio divinis mota
onibus) per pœnitentiam valedixisset, tan-
in utero ex eo tempore cruciatus sensit,
n singulas ferè horas infantem sibi eniten-
n esse, crederet. Sed sæpius adhibitis ob-
ticibus, clavos ferreos, ligna, vitra con-
ta, crines, stuppam, lapides, ossa, ferrum
ujusmodi per matricem excrevit innume-
quæ nimirum malus ille dæmon subdo-
c malitiosè supposuit & importavit o-
a.

ententia Wieri est: Magdalenæ phanta-
fuisse à diabolo illusam: deinde ab eo-
excitatos illos dolores, ut certius il-
cum ea congressum fuisse crederetur,
d tamen falsum erat. Ut deinde con-
am augeret opinionem, subjecit sub-
res illas prodigiosas; quas in matrice

non fuiſſe (quemadmodum ea etiam quæ p
rejiciuntur, in imo corpore non fuêre) non
quod hîc pluribus comprobetur: quum
dem ſit ratio. Nam quum omne ſemen ſ
ſimile procreet, quomodo ex ſemine in ea
tione faſo, tales potuerunt generari ma
es? Enimverò, ſi in utero hæſiſſent, procu
bio hîc non modo læſus, ſed inſigniter dil
ratus fuiſſet, quum eſſent materies duræ, a
ræ, inæquales, acutæ & quidem copioſæ
quoque illa fuiſſet inſpecta, hymen certiſſ
apparuiſſet inviolata: hæc Wierus. Q
cum Jamblicho [d] concludit, quæ faſcina
maginamur, præter imaginationem nul
habent actionis & eſſentiæ veritatem.

At Delrius [e]: quæ adverſarii objiciunt
empla illuſarum aliquando mulierculaṛum
nos non refellimus, nec rejicimus, præſe
conteſtata illa mira apud Jaquerium [f] & M
tinum Arelatenſem [g]: ſed contendimus
ptè illos hinc inferre, aliquando deludun
nunquam ergò id verè contingit: ex parti
lari affirmativa, inferunt univerſalem et
affirmativam, in materia non neceſſaria, q
ineptum eſt.

Quare dicit, ex concubitu Incubi cũ mu
re, aliquando prolem naſci poſſe, & tum p
lis verum patrem, non fore dæmonem, ſe
lum hominem, cujus ſemine dæmon abu
fuerit.

Sed cum de Ephialtis & Hyphialtis, ſ
In

cubis & Succubis sufficienter dixerimus, teriam hanc concludemus, si prius & Rab-orum de horum generatione sententiam unxerimus.

abbini omnes hanc impiam & blasphe-n fabulam peragunt : ipsum Adamum centum & triginta annos ab uxore sepa-m fuisse, & interea ab ipso spiritus ma-uisse genitos. Post Cainum & Abelem s, incidit fratricidium, Caini exilium, exstructio, familiæ ejus per aliquot ge-tiones propagatio: inde Genesi scribi-Adamum fuisse centum & triginta an-m cum Sethum genuit. Hoc temporis o, fabulati sunt prisci Hebræorum, A-um se ab uxore separasse, partim ex ore & luctu, ob Abelem occisum & um degenerem, exulem & reprobum: n pœnitentiæ causa, ut DEUM ira-placaret. Quod autem dicto loco scri-, Adamum in Setho primum & dein-genuisse ad similitudinem suam, inde ei censent Cainum & Abelem non fu-similitudinem ejus, sed potius ex pol-e, quam serpens in Evam ejaculatus , ut docet R. Abraham [b]. Ideò Caini proba natura, à pietate parentis A-oto genere discrepans. Abel quidem r, sed quia ob innatam pollutionem pente, exstingui potius debuit quam Adam & Eva interea pœnitentiam

agentes, ille novam generis propagation
DEO consecutus est: Eva à pollutione
pentis expurgata fuit, & sic in Setho prim
& deinceps ad similitudinem suam lib
propagavit. Interea tamen utriusque na
corrupta, illis centum triginta annis, non
tuit se omninò ab omni libidine continer
damus cum Succubis dæmonibus incales
vel hi cum ipso, genuit dæmones mares
cum Incubis dęmonibus similiter incales
produxit dæmones fœminas, lamias no
nas & similia spectra.

Hæc fabulosa antiquitas commenta e
fidem apud posteros consecuta sunt, ad
etiam in corpus Juris ipsorum, id est, Tal
ipsum relata sint. Nam in Codice Ervvin
hunc sensum legitur. R. Jeremias, R. Eli
filius inquit: omnibus istis annis, quibu
Adamus primus separatus ab uxore su
nuit spiritus dæmones & lamias noctu
juxta id quod scriptum legitur: Adam a
vixerat triginta & centum annos, qu
genuit ad similitudinem suam, & ad i
nem suam, vocavitque nomen illius Se
5. Evincit hic locus, quod ad hoc usque
pus non genuit ad imaginem suam. Sic R
Meir dicere solitus fuit: Adamus primu
gnus sanctus & pius vir fuit: cùm enim
ret sua culpa mortem in mundum intr
ctum fuisse, consedit in jejunio centu
triginta annis, & tamdiu separavit se qu

uxore sua, & obduxit cingula ficulnea carnæ, quia videbat fluxum seminis impurum. ssa: Fieri ex eo dæmones, phantasmata & ias nocturnas. Hæc in Talmud, quæ ea-a citantur in libro Jalkut g.

n paraphrasi Chaldaica Jonathanis k: & ius cognovit Adam uxorem suam post tum & triginta annos, ex quo occisus fu-bel. Et Genes. 5.3. transfert: & fuit Ada-n natus centum triginta annos, quando uit Sethum, qui fuit ad imaginem ejus & imilitudinem ejus. Nam antea genuerat Cainum, qui non fuit similis ipsi. Abel m occisus fuit & Cain in exilium expul-sic ut in Genealogiæ Catalogum non ve-t. Postea verò ad similitudinem suam ge-Sethum, qui familiam ab Adamo in-vit.

eandem sententiam scribitur in capitu-. Eliesaris l: in R. Berhai m legitur, Rab-nostri prolixè docent in historia Adami i, quòd omnibus istis centum triginta s, posteaquam fuit reprehensus & casti-s à DEO propter peccatum, genuerit us, dæmones, lamias & phantasma no-a. Atque hæc est dignitas & perfectio in ine, quod ex eo provenerunt spiritualia, sunt in circulis quatuor elementorum, etiam spiritus intelligentes, qui sint in ex-: hæc ibi.

Chaskuni [n] ſcribit : & genuit ad ſimi
dinem ſuam, ſed omnibus centum & t
ta annis quibus fuit ſeparatus ab uxor
& ſpiritus conceperant ab ipſo, non g
ad ſimilitudinem & imaginem ſuam, ſe
tum ſpiritus. Hæc communis eſt Rabb
rum de hoc loco ſententia, quam id
pluribus comprobare teſtimoniis, mi
neceſſum judico. Hactenus de Rabbin
opinione.

[a] *tract. de ſuperſt. num.* 7. & *Wierus lib.* 2. *cap.*
ſuper Geneſ. [c] *lib.* 5. *cap.* 6. *de concep. hom.* [d] *lib.*
ſteriis [e] *lib* 2. *diſquiſ. mag. quæſt.* 15. [f] *lib.* 2. *flag*
ret [g] *cap.* 5. *verſ.* 3. [h] *in lib. faſciculi myrrhæ Gen*
cap. 1. *fol.* 18 [k] *Geneſ.* 4. *verſ.* 25. [l] *cap.* 22. [m] *Geneſ*
15. *col* 4 [n] *Geneſeos cap.* 5.

Concludendo ergo dicimus, omnibus
ſtare, dæmonis imposturas infinitas eſſe
ut docente Sacra Scriptura, ſe quoq; in
gelum lucis transformare, & hominum
iam figuras aſſumere, & juſto permitt
DEO referre poſſit, id quod varia rerum
perientia teſtatur.

Quare cùm duplex ſit Incubus, alter n
ralis, alter dæmoniacus, ut utrumque effu
poſſimus: illum quidē, qui potiſſimùm à
pula cauſatur, ſequamur Salvatoris n
Chriſti conſilium apud S. Lucam: Cavet

…t, vobis, ne quando graventur corda vestra …pulâ & ebrietate, & hujus vitæ curis, subi…que vobis ingruat dies ille; tanquã laqueus …m superveniet in omnes qui sedent super …iem totius terræ. Vigilate itaq; omni tem…e, deprecantes, ut liceat vobis effugere ista …nia quæ futura sunt, & stare ante filium …minis: quare Apostoli gentiũ regulam no…us, ut sobrii simus. Hunc verò (ad quem …a se remedia habere, nisi rectam fidem & …istiana opera, Dominicus Leonus in sua …i scribit) ut evitare possimus, similiter …isti regulam sequamur: Vigilemus omni …pore, ne in laqueos diaboli incidamus: & …ulus, omni tempore & indesinenter ore…; quia diabolus, ut monet S. Petrus, tan…leo rugiens circumcurrit, quærens quem …rer: cujus ut effugere possimus os, faxit …ipotens, unus trinusq; DEUS.

…t hæc præter spem fusiùs de monstroso… partuum causis omnibus & singulis dicta …o.

CAP. XXX.

De Causis Hermaphroditorum.

…Um in genere de causis partuum mon…strosorum egerimus, nunc in specie cau-

ſam generationis Hermaphroditorum in
remus, præmiſsâ quæſtione à Divo Aug
no a motâ, cùm & in ea de Hermaphro
agatur: an ſcil. ex propagine Adam, vel f
rum Noë, quædam genera hominum m
ſtruoſa prodierint? verba ipſius hæc ſunt.

Quæritur, utrum ex filiis Noa, vel potiu
illo uno homine, unde etiam ipſi extiter
propagata eſſe credendum ſit, quædam m
ſtruoſa hominum genera, quæ gentium m
rat hiſtoria: ſicut perhibent quoſdam ha
unum oculum in fronte media: quibuſ
plantas verſas eſſe poſt crura: quibuſdam
triuſque ſexus eſſe naturam, & dextram m
mam eſſe virilem, ſiniſtram muliebrem,
buſque alternis coëundo & gignere & par
aliis ora non eſſe, eoſque per nares tant
modo ſuſcepto & emiſſo halitu vivere:
ſtatura eſſe cubitales, quos Pygmæos, à cu
Græci vocant; alibi quinquennes conci
fœminas, & octavum vitæ annum nō exce
re. Item ferunt eſſe gentem, ubi ſingula c
in pedibus habent, nec poplitem flectun
ſunt mirabilis celeritatis, quos Sciopodas
cant, quod per æſtum in terra jacentes reſu
umbra pedum ſe protegant: quoſdam ſine
vice, oculos habere in humeris, & cætera
minum, vel quaſi hominum genera, qu
maritima platea Carthaginis muſivo p
ſunt, ex libris deprompta velut curioſiori
ſtoriæ. Quid dicam de Cynocephalis, quo

ci

na capita, atq; ipse latratus magis bestias,
m homines confitetur. Sed omnia genera
ninum quæ dicuntur esse, esse credere non
necesse. Verùm quisquis uspiam nascitur
no, id est, animal naturale, mortale, quam-
t nostris inusitatam sensibus gerat corpo-
ormam seu colorem, sive motum, sive so-
n, sive quamlibet vim, qualibet parte, qua-
t qualitate naturæ, ex illo protoplasto uno
inem ducere nullus fidelium dubitaverit.
paret tamen quid in pluribus natura obti-
rit, & quid sit ipsa raritate mirabile. Qualis
em ratio redditur de monstrosis apud nos
minũ partubus, talis de monstrosis quibus-
n gentibus reddi potest. Deus enim creator
omniũ, qui ubi & quando creari quid opor-
, vel oportuerit, ipse novit: sciens universi-
s pulchritudinem, quarũ partium vel simi-
dine, vel diversitate contexat: sed qui totũ
icere non potest, tanquã deformitate par-
offenditur: quoniã cui congruat, & quo re-
tur, ignorat. Pluribus quàm quinis digitis
nanib. & pedibus nasci homines, novimus:
ec levior est quàm illa distãtia: sed tamẽ ab-
it quis ita desipiat, ut existimet in numero
nanorũ digitorum errasse Creatorẽ, quam-
nesciens cur hoc fecerit. Ita etsi major di-
itas oriatur, scil. ille quid egerit, cujus ope-
iustè nemo reprehẽdit. Apud Hipponẽ nat9
no quasi lunatas habẽs plãtas & in eis binos
tũmodo digitos, similes & manus: si aliqua
gens

gens talis esset, & curiosæ atque mirabi-
deretur historiæ. Num igitur totum pro-
hoc negabimus ex uno illo qui primus cr-
est, esse propagatum? Androgyni, quos e-
Hermaphroditos nuncupant, quamvis ad-
dum rari sint, difficile est tamen ut temp-
bus desint: in quibus sic uterq; sexus app-
ut ex quo potiùs debeant accipere nome-
certum sit: à meliore tamen, hoc est, à mas-
no, ut appellarentur, loquendi consue-
prævaluit: nam nemo unquam Androg-
cas aut Hermaphroditas nuncupavit: hæc-
gustinus.

Nunc causas ex Physicorum & Medico-
scriptis depromptas, subjiciamus; quæ par-
à causa tam materiali, quàm efficiente, par-
ab uteri cellulis, partim denique à decubit-
conceptionis tempore, desumuntur.

Hippocratem veram & unicam Andro-
norum causam in materiam retulisse, Lieb-
tius [b] censet: quando utriusque & maris & -
minæ semẽ æqualiter & viribus & copia cō-
niunt: ex quibus facultas formatrix, quæ se-
per simile formare nititur, utpote ex masc-
no masculum, ex fœmineo fœmellam, &
format corpus, in quo uterque sexus, qui H-
maphroditus nominatur, reperitur. Sed qu-
de Hippocratis sententia nobis videatur,
principio libri exposuimus.

Hæc haud dubiè Paræum movêre, ut scr-
beret Hermaphroditorum sive Androgyn-

monstrosos fœtus, à seminalis materiæ u-
ate, causam suæ generationis & confor-
onis obtinere, evenire etenim ubi mater
um seminalis materię, quantum vir effun-
inc enim fieri, ut dum facultas formatrix,
semper aliquid sibi simile fingere cona-
n utramque materiam paribus ferè viri-
ncumbat, sicque faciat, ut in eodem cor-
uterque sexus visatur. Sic & Boscius [d],
n ortum æquipollentibus marium & fœ-
rum seminibus adscribit, Avicennæ sen-
m, qui diebus conceptus attribuit, refu-
t infrà pleniùs.

rmenides [e] verò Græcus, qui longè ante
i tempora vixit, in libris quos de Natura
t, Hermaphroditos, & qui utriusque Ve-
ppetentia tenentur, progigni author est,
delicet virtutes, quæ seminibus insunt,
xto semine corporeo, separatæ perman-
cujus versus Græcos, cùm Cælius Si-
Methodicus bene Latinos reddiderit,
emus:

ina, virq; simul Veneris quũ germina miscẽt,
s informans diverso ex semine virtus
eriem servans bene condita corpora fingit:
si virtutes permixto semine pugnent,
aciant uno permixto in corpore, diræ
entem gemino vexabunt corpore sexum.

alenus [f] de horum generatione dubi-
letur: is enim in libris de semine adver-
pedoclem disputans, in mentionem

Her-

Hermaphroditorum incidit, divulſa eſſ
ris & fœminæ membra negans, ut in fœ
alia, alia in maris ſemine contineantur. G
quam de genitalibus partibus ſolidis phi
phus reſpondere poteſt pronunciatum à
telligi: licet Ariſtoteles cum Galeno ſen
ita accipiat 4. gener. anim. 1. verſum ſe
tiamq; Philoſophi:

Ἀλλὰ διέσπασται μελέων φύσις, ἡ μὲν ἐν ἀ
ἡ δ' ἐν γυναικός, ——— id eſt,

Sed diſcerpta gerunt mas ipſe & fœmina m

Verùm id quidem genitalibus admitti
modo poteſt, ait illic Galenus: nã vel in
ſemine partes inſtrumentariæ & mari
fœminarum, vel in fœmineo fœminaru
virili marium continentur. Utro modo
addit, ex commixtione utrorumq; form
nem fœtus exiſtere omnino fatendum
nobis omnes nati, tali ſpecie naſcantur,
fictores ſeu Poëtæ eos qui Hermaphrodi
cantur, fingere conſueverunt, qui utr
membra genitalia tam maris quàm fœ
integra habent. Quod ſi alterum ex hi
eat, & crus, & brachium, & quodlibet
membrum pereat, neceſſe eſt. Ita Emp
clis opinio multis modis abſurda, judice
no evadit.

Averroës [g] in materiam quoque ca
licet referat, attamen ei ſeminis parti a
bit, quæ hujus vel illius partis naturam
neat: unde hæc, vel illa pars aut abunde

ciat, ut ex his ipsius verbis est colligere.
hoc etiam declaratur causa membrorum
is superfluorum & diminutorum: nam
ndo fœminæ semen superfluit in majori
ntitate, quàm pro uno fœtu determinata
non tamen tanta exuperantia sit, quæ pro
ous requiritur, tunc de necessitate hujus
nbra superflua habebit: membra enim
partes animati. Et hoc etiam fiet juxta
eriæ superfluentis aptitudinem pro singu-
m membrorum natura: nam si fuerit con-
iens pro capite, erit biceps: si pro pedibus
ibusq; pedes quatuor, aut manus quatuor
bit. Veruntamẽ hujusmodi varietas ipsius
vivipari semper fit in membris ignobili-
nam si in membris nobilibus id fieret, ne-
quam vivum nasci posset: & licet vivum o-
ar, vivere tamen nõ posset. Quæ autẽ ge-
ia gemina habent; maris unũ, fœminæ al-
n, causa est ejusdem generis: (reliqua ver-
is differentiis suprà adposuimus) Subjun-
efectus autem membrorũ fit quoq; pro-
defectũ partis materiæ convenientis huic
bro: aut propter impedimentũ receptio-
rmæ hujus membri: aut ob debilitatẽ vir-
gentis in discernendo materiã aptã huic
bro. Et ejusmodi mõstrositates magna ex
in animalib. multiparis, multumq; coëũ-
ut colũbis & gallinis evenire solet: quã-
i. ovum bina vitella habẽs, parit, paritq;
a pullũ, alas quaternas habentẽ: & agnus

cor-

cornu gerens in crure conſpectus eſt, a
monſtrum eſt extraneum. Exceſſus qu
& defectus in membris interioribus, q
admodum in extrinſecis fit: hactenus A
roës. Quibus forſan motus Gorræus refe
Liebaultio [b], cauſam non in totum ſem
tulit, ſed in eam ſolùm ſeminis partem, q
ineſt genitales partes geminas efformand
pote maſculum & fœmineum.

Hoc & Albertus Magnus [h] voluit, ſcri
tis, generari cùm ex abundantia materiæ
no membro, quod eſt circa inguen ibiden
perabundante dividitur, & in uno vincat
alio vincatur.

Et Peucerus [i] retulit in materiam pro
bus non ſufficientem, pro uno verò abun
tem, his verbis: Si perficiendis duobus ma
deficiat, uni tamen redundet, format vis
πλαςικὴ, præter naturæ præſcriptum, mem
plura non neceſſaria, ſcilicet ad quorum f
ſuperflua detrudit, vel ſuopte nutu decu
materia, idonea potentia ad figuram illa
partiũ effingendam: hoc modo Hermap
diti & Androgyni generantur, quibus m
bra ſexus utriuſque inſunt: etſi è duobus a
rum ferè imbecillum atque inefficax: & c
tingit nonnunquam alterum mutari, vel p
ſus aboleri.

Levinus Lemnius [k] non ſolùm in ſem
in utero fluctuantis, ſed etiam in ſanguini
ordinatum affluxum cauſam poſuit, vt pa

ì videbimus, Avicennæ ſententiam ex eo-
explicaturi.
t Conſtantinus Africanus [l], partim na-
m, partim materiam accuſat his verbis.
t etiam in generatione quibuſdam viris
l muliebre, & quibuſdam fœminis il-
virile membrum, quo luxuriantur, ad-
ſed impedita, vel oblita natura fit. Nam
aliquo eventu impeditur, ſed obliuiſci-
illud materiæ humidæ ſuperfluum, quod
ſtitatem, vel ad numerum alicujus mem-
olet diſponere, ad alterius naturæ mem-
ſine ratione immittat.
: Pontanus [m], & in materiam & cauſam
entem ipſum calorem, cauſam retulit: is
opinionem Phyſicorũ de Hermaphro-
& geminis proponens, ſic ſcribit: Vo-
utem calorem, à quo exiſtat generatio,
ratum illum quidem eſſe, & ſua quadam
que menſura contineri, urere autem, ac
quam generatio ipſa exigat, exſiccare,
hementior fuerit, adverſarique propter-
erationi: aquam namque aheno con-
n temperato ab igni, non ſecus quam à
tiore calefieri, eo tamen differre, quod
c ipſo effervеſcente fiat evaporatio &
& reſolutior, ut pene repente ab oculis
evaneſcat omnis. Oportere itaque tum
le ipſum viri ſemen, tum mulieris ex-
nta illa menſtruoſa modum ſuum reti-
ertosq; intra fines cogi. Ni enim & ejus

qui agit, & ejus qui patitur, vis intra præſc
coërceatur, fruſtra utrumque niti. Ubi
acceſſio facta eſt aliqua, & ea quidem
quæ geminationi ſatis ſit, fœtum ipſum i
ro ob acceſſionem eam geminari, idq;
rarum ſit, quod parum omnino ſolitum
pro monſtro haberi, judicariq; portent
Eandem quoq; acceſſionem in parte qu
aliqua factam eſſe cauſam aut membri
piam agnati, ac ſupervacanei: aut nat
magnitudinis regulam prætergreſsi, qu
delicet in concipiendo fœtu materiæ
plus conſtiterit, quàm quod neceſſarium
parti illi conſtituendæ. Atque inde fie
membra interdum ipſa majora forme
quàm pro ſua ipſorum natura, corporiſq
qui conſtitutione. Quin etiam uſuven
hac ipſa cauſa, ut nonnunquam uterque
inſit fœtui, maris ſcilicet ac fœminæ, etſi
bus alter ſit ferè ſemper imbecillius, ine
que, & ut ita dixerim clandeſtinus: conti
que nonnunquam alterũ aut mutari, a
tiùs aboleri, ut quæ priùs fœmina coiera
liebriter, pòſt in marem verſa, viri coëa
re, agatque quæ ſolita erat pati. Aſſevera
tur agentem vim illam & procreantem
æquabiliter ſeſe ad alterutrum habuerit,
prorſus ſuperet, aut ut rurſus ſuperetur, e
quidem aut virili, aut muliebri ſexu fœ
naſci. At ubi partim vicerit, partim ſucc
git, tunc in diverſum rem geri, atq; alteri

[...]a, alteram fœminam gigni: quod rarius ta-
[...] audio contingere, ac plerumque parum
[...]vivere. Utque propter materiæ interdum
[...]tatem in procreatione adnascantur præ-
[...]aturæ præscriptum membra non necessa-
[...]t sextus digitus, ut auris agnata auri, quod
[...]licet materiæ plus insit, quàm quod aut
[...]ali, aut auriculari satis est parti. Sic econ-
[...] minus aliquando inest, ut cùm in fœmi-
[...]fœtu conglutinatur pars illa genitalis,
[...]que fœminam discernit à mare: in mascu-
[...]utem, mari haud omnino prodeunt te-
[...] neque virili modo propendent ab in-
[...]bus. Gigni autem geminos tradunt, quo-
[...] & cor duplex generetur, cùm simplex,
[...] unum tantum sit. In Androgyno, quo
[...] perfici nisi unus fœtus nequeat. Prove-
[...]æc igitur in geminis procreādis à mate-
[...]vi ejusdē duplicata & prævalida ad utrū-
[...]exū consummandū. In Hermaphrodito
[...]cus, quòd polleat ad neutrum, imò ad
[...]que, ad alterū tamen, ut dictū est clan-
[...]ū atq; irritum, quando ambo sexus ne-
[...] in eadē æquabilitate agendi patiēdiq;
[...]n uno consistere. Natura n. in hominū
[...]o genere, marem discernit à fœmina.
[...] eodem simul corpore uterq; sexus, suo
[...]u nequit consistere. Proficisci autē hoc
[...]genus à stella Mercurii, ejusq; cum Ve-
[...]ō mixtione, nomen ipsum Hermaphro-
[...]cet, à re ipsa inditū: causam verò afferri à

X 2 mate-

materiæ ubertate majore, oſtendunt eti... ctus arborei: hactenus Pontanus.

Alberti Magni [n] hæc fuit ſententia; ... maphroditos fieri (ipſius ſunt verba) ſi q... tates contrariæ conjungantur, quarum u... ſit complexionalis & terminans, & virtu... mativa ſatisfacere poteſt utriq; ſexui, ta... membris exterioribus, quàm in membris ... rioribus.

Alii ſunt, qui Uteri cellulas in cauſa eſſ... lint: cenſent enim in utero cellulas eſſ... ptem, ut videre eſt in libello de Anatomia ... va, qui falsò Galeno adſcribitur: cujus ſen... tiæ fuêre Theologi Scholaſtici, Albertus ... gnus, Michaël Scotus, & inter Medicos, ... tilis, Nicolus, Mundinus & Bonacchiolus ... ſinum quemlibet, ſcrobem vocant, quem ... decem rugoſos inflexus obtinere & ſept... ſcrobes: rugas autem ſeptuaginta enume... quare totidem fœtus cõcipi poſſe cõtend...

At Galenus libello de Anatomia vivo... rectè reprehendit eos, qui in muliere qui... vel ſeptem cellulas ſtatuunt. Revera enim ... rus cavitatem unicã habet, quæ beneficio ... tum lineæ, vel ſuturæ obſcuræ prominent... dextrũ & ſiniſtrũ ſinum diviſus dicitur: ut ... niùs in Theatro noſtro Anatomico, capit... utero, oſtendimus. Has putatas cellulas ſi... ſtributas cenſent, monente Veſalio [o], ut ... ſint in dextra uteri ſede, maſculis ſuſcipie... aptas: tres autem in ſiniſtra, fœminis dic...

ſe

nimam verò in harum medio existere, Hermaphroditisque consecratam esse. Vel ut Liebaltius, secundum opinionem eorum qui septem cellulas in utero constituunt, causa est copia seminis in cellula collecta.

At in Problematibus incerti auctoris Francofurti editis, quęritur, quomodo generentur Hermaphroditę? Respondetur, per talem modum, quia in matrice sunt tres cellulæ principales, una in dextro latere, alia in sinistro, tertia verò in medio, in quam semen elapsum, dicitur generare Hermaphroditen p talem modum. Quia natura semper tendit ad melius: ergo intendit semper generare masculum, & nunquam fœmellam. Quia fœmella est vir occasione natus, & monstrū in natura, ut Aristot. lib. de animalib. Quare aliquando generetur masculus, quoad omnia membra principalia, sed tamen propter malam dispositionem matricis, & objecti, & secundum seminis inæqualitatem, cùm non posset perficere masculum perfectum, sic generat fœmellam, ut Hermaphroditen: & is est impotēs in membro virili, ut patet per experientiam: hęc ille. Hęc vulgi & mulierculaum opinio est, quæ, ut Apollonæus Boscius q, ineptior, quàm ut refelli debeat: quemadmodum & hoc falsum, quod categoricè pronunciat, Hermaphroditum membro virili impotentem esse.

Sunt qui velint horum generationem causari decubitu minùs convenienti, vel in con-

gressu, vel post congressum. In congressu quidem, monente Lemnio [r], indecenti: nominquam ait, vitiosus hic infamisque concubitus ex indecoro concubitu conflatur, cùm p[...] usum ac commoditatem exercendæ Ve[...] vir supinus, mulier prona decumbit, m[...] plerumque valetudinis dispendio, ut q[...] inverso illo decubitu herniosi efficiuntur, [...]sertim cum distento, oppletoque cibis [...]pore inusitata hac inconcessáve Vene[...]tuntur.

A decubitu supino post congressum: [...]nim Dominicus Terellius [s], in muliere [...] eaquam virile semen receperit in utero, [...]tura corporis observanda: semper vitand[...] quæ modo supino fit: quoniam cùm ma[...] tunc semen in media parte uteri, non fit [...]lutus mas, aut fœmina, sed uterque simul [...] Hermaphroditus dicitur: cùm enim att[...]tur tunc nutrimentum, tam à dextra uteri [...]te quàm à sinistra, fit quod ob mixtum i[...] calorem cum frigore promiscuus sexus re[...]sentetur; ut patere potest ex mulieribus [...]nensibus (ut inquit Pierius) quæ nil cura[...] post seminis conceptum hanc posituram, [...]res Hermaphroditos generant, qui de[...] cùm possint virum agere, atq; mulierem, [...]rissimè illos puniri, certissimum est, qui j[...]verint se tantum velle munus obire viri [...] postea se viris fœminarum more subjiciunt [...] si contrà fuerit juramentum, agere virum

i ſint. Ex quibus patet, non undiquaq; ve-
ueſſe, ſi contingat aliquem habere gemi-
enitalia, ſemper hoc ratum eſſe, illud ir-
n, ut Ariſtoteles [t] dixit; præſertim cùm no-
mus alios quoſdam Hermaphroditos eſ-
qui in utroque ſexu omnino impotentes

t Feneſtella Annalium commentator me-
t apud Lunenſes Hermaphroditos eſſe, id
q; referente Tertulliano [u]: quamvis Fran-
s Junius ſuis in Tertullianum notis ſu-
tur Feneſtellam de Lunenſibus caſeis
laudatiſſimis ſcripſiſſe, volens per ca-
reſin etiam Hermaphroditos caſeos fuiſ-
pellatos, ut qui ex duplici confinio

vicenna tandem in tempus conceptio-
tulit, Lemnio [k] ſic citante: Avicenna
proletarius, nec infimæ ſortis auctor,
ous modumque procreandi ſexus deſcri-
ubi, inquit, menſes defluxerunt, ſitque
rſus uterus, quod quinto ferè die uſuve-
aut ſeptimo, ſi vir mulieri congrediatur,
mo cum eſt purgata die ad quintum, ma-
produci: à quinto verò ad octavum, fœ-
am: rurſus ab octavo ad duodecimum,
o maſculum: poſt illum verò dierum nu-
m, Hermaphroditum. Horum effectuũ
nullam cauſam afferat, probabilem ta-
comminiſci poſſe videor: primis enim
us elota vulva, humoreque ſordido ac-

curatè expurgato, plus caloris concipit ut
quo virile semen potentius coalescit mulie
atq; in dextrum uteri sinum dirigitur, he
dextriq; renis vi attractoria, è quibus etiā
guis calidus in alimentū futuri fœtus iis di
derivatur: neq; enim sinistræ partes, ut po
siosæ ac frigidæ, sanguinisque inopes, sta
purgatis mensib. aliquid conferre possun
serius ac parcius sanguis depromitur à sin
partis venis, quas emulgentes vocāt, quæ
nem renemq; sinistrū perreptant, sicut p
demum diem usq; ad octavum ex illis ali
sanguinis confluat, quo fœtus alendus e
cùm istæ partes vires suas obeant, censen
dextræ ex situ loci, atq; alimenti frigidi r
ne fœmella effingitur: post octavum diem
xtræ partes rursum conferendi sanguinis
nus sibi assumunt, atq; ex illis denuo scat
sanguis incipit, masculo saginando. Post
dierū curriculum, quoniam ex omni parte
promiscuè sanguis menstruus erumpit, ac
va ex frigidi humoris affluxu plus satis ud
ficitur, semenq; neutri parti associatur, se
media uteri capacitate fluctuāt, Hermaph
ditum confusa inter se semina moliuntur,
conceptus modò ex dextro, modò sinistr
nu vires formamque accipit, atque utriu
opera utitur. Hinc Androgyni nobis emer
sive Hermaphroditi: quæ vox à Mercuri
Venere appellationem sortita est. Sic & Lo
Boscius [x], aliud inquit, Avicēna sentit, dum
ha

...ac sententiã scribit, post mensiũ profluvium ...Venere die primo ad quintũ generatur masculus, deinde ad octavũ femella, ac ad duodecimum quoq; masculus; verum istis nec ratio, ...experientia suffragantur. Nam fœtus masculus, vel femella, prædominante nascitur semine masculo, vel fœmineo, dierum nullo ...rimine, ut eodem die & momento quocũ...e masculi & femellæ nascantur. Si nascerentur Hermaphroditi, post duodecimum fluorum mensium diem, copiosior eorum numerus ...eriretur. Quare ortus eorum æquipollen...us marium ac fœminarum seminibus adhibendi sunt.

Aliter Liebaultius [y] & Ronsæus, Avicennæ sententiam proposuêre: ille enim refert Avicennam censuisse, Hermaphroditos concipi, ...ctavo die post fluxum menstruorum uterus ...cipiat: primis enim octo diebus, mascu...m aut fœminam concipi. At Ronsæus [z] asse...Avicennam velle, hos certis tantum à pur...one lunari diebus concipi: siquidem à mẽ...a uteri purgatione, ad quintum usque diẽ ...res concipiendi opportunissimum tempus ...: & à quinto usque ad octavum, femellas: ...ctavo usque ad undecimum Hermaphro...os sive Androgynos, qui ex commixtione ...usq; sexus prosiliant, muliebri simul ac vi...insigniti pudendo.

...Ast Rhodericus à Castro [aa], posteaquam ...nnii verba proposuisset, subjicit, hanc sen-

tentiam perperam Lemnium & alios non... crimine Avicennæ adſcribere : quoniam... eandem omninò rejiciat, ſeu fortè quia a... rem habere voluerunt eorum, quibus nec... tio, nec experientia ſuffragetur, eandem... qua dicuntur, facilitate refelli poſſe: fœ... enim maſculum, aut fœmineum, ex die... diſcrimine non naſci: & ſi Hermaphrodi... mnes eſſent qui poſt duodecimum à repu... ta muliere diem concipiuntur, copoſioro... rum numerus naſceretur.

a *de Civit. Dei ad Marcell. l. 16. c. 8* b *lib. 3. morb.*... *lieb. cap. 13* c *lib. 24. cap 4.* d *theſ. 57.* e *hæc quoq;*... *Ronſæus de human vit. primord. c. 10.* f *2. de ſemin 3.*... *raph. in Ariſtot. in 4. gen. an 4.* h *de animal. l 18. tr.*... i *in com. de præcip. divin. gen tit. Tetraſcopia ſive lib.*... *4.* k *lib. 3. de occul nat. mir. c. 9.* l *lib. de hum. nat cap*... m *lib. 1. de reb. cœleſtib. cap. 6.* n *2. phyſic. tr. 2. cap. 3.*... *gat etiam Jo. Baptiſta Bernardus in ſui ſeminarii. tom.*... *220. ex Alberto de animal. lib. 18 tr. 2. cap. 3.* o *lib.*... *nat. cap. 15. & Liebault. l. 3 mulieb. cap 13.* p *hæc*... *quentia quoque à Sanfloro in theſ. Ariſtot. lib. 12. cap. 3*... *ponuntur.* q *in theſib de humano conceptu, Ingolſtadi*... *1582 th. 13.* r *lib. 1. de occult. cap 9 & ex eo Liebault. l*... *cap. 13.* s *lib. 2. de gener. & partu hum. c. 10* t *4 gen*... u *adverſ. Valentin. c. 33.* x *th. 54. 55. 56. 57.* y *lib. 3 mu*... *13.* z *de human. vitæ primord. c. 11.* aa *de nat. mulieb. p*... *lib. 3. cap. 12.*

CA

Cap. XXXI.

De Hermaphroditorum generatione ex Mathematicorum sententia.

...tùm dictum fuerit, quid Theologis, Medicis, Physicis & vulgo de Hermaphroditorum generatione videatur: nunc Mathematicos Astrologos audiamus.

...tsi Andernacus [a], quærenti Mathete, cur natura in corporibus humanis sic ludat, respondeat, se causam nullam præter syderum influxum, intempestivumque concubitum, pravamque victus rationem existimare, cum hodie tanta sit vitæ & morum corruptio, tantaque libido, ut non mirum sit homines rursus in bestias degenerare: attamen quis syderum in horum creatione influxus non monit.

...onæus verò Boscius [b] scribit, Androgynos sive Hermaphroditos, opinione Astrologorum, ortus causam Astris debere, illis præsertim, quæ signa bicorporea occupant: ...c & Rhodericus à Castro [c], alii Astris ...losum conceptum potius acceptum referunt, iis præsertim bicorporea signa occupantibus. Et Peucero [d] monente, Astrologi Mercurii & Veneris conjunctioni causam adscribunt. Quare Camerarius [e] fabulam Hermaphroditi, Mercurii & Veneris

filii, qui cum Nympha Salmacide co[illegible]
perhibeatur, totam rem esse Astrologica[illegible]
bit: nam stellæ Mercurii cum Veneris [illegible]
in locis ac signis fœmininis congressus, [illegible]
facit molles & semiviros, atq; semimares [illegible]
enim Latina sunt nomina. Et Cœlius R[illegible]
ginus[f]: genitum ex Mercurio Hermaph[illegible]
tum fingunt, ob planetæ naturam quas[illegible]
diam, quippe creduntur fœmineæ qual[illegible]
Venus ac Luna ex humoris abundantia[illegible]
dominantur: nam humecta vis in gign[illegible]
potestate, materiam suggerit: Soli, vis m[illegible]
lina tribuitur caloris potentia quem ex[illegible]
cui insitum sit, humidum excalfaciendo [illegible]
mam inducere, ac excalfactum animare[illegible]
Sabinus[g]: Hermaphroditum fingunt [illegible]
curii & Veneris filium, eò quod stella [illegible]
curii, ob qualitates, quibus præditus est, [illegible]
diæ naturæ putatur. Nam cum aliæ stellæ a[illegible]
strologis dicantur masculinæ propter m[illegible]
robur, quo calorem excitant: aliæ verò fœ[illegible]
ninæ, propter debiliores vires & naturam [illegible]
midi cui dominantur: Mercurii stella n[illegible]
humidum abundè excitat pro situ & m[illegible]
suo, sicut Jovianus Pontanus docet de re[illegible]
cœlestibus.

Audiamus Ptolomæum[h]: ἐὰν δὲ ὁ ☿ Jo[illegible]
ἢ ὁ τῆς Veneris μαρτυρήσῃ, τιμώμενον καὶ εὐσχ[illegible]
ἔσται, τὸ ☿ τέρατον. ὁποῖον περὶ τοὺς ἑρμαφροδίτ[illegible]
ἢ τοὺς καλουμένους ἁρποκρατιακοὺς, καὶ τοιούτους εἶ[illegible]
συμβαίνειν. Si Jupiter aut Venus in honor[illegible]

etio habebitur, quicquid fuerit portenti, ſmodi quiddam circa Hermaphroditos & Harpocratiacos dicimus, aliosq; ejus ge- contingere ſolet.

æc Ptolomæi verba, Cardanus ita inter- atur: quod dicit Ptolomæus, eſt, nativita- nonſtrorum ſimiles eſſe his, qui non nu- itur: monſtra enim rariſſimè nutriuntur: nen nutriantur (quia formam habent hu- am) rariſſimè vivunt: quædam tamen vi- , quæ parum à natura humana ſunt per- ita. Velut dicit Haly, vidiſſe quoſdam na- ne pedibus, alios ſine manibus, quoſdam auribus, &c. Et de his ſunt Hermaphrodi- æcè, Androgyni Latinè, & Harpocratiaci, , optimorum raptores. Tales igitur, qui- upiter & Venus & Mercurius favent, vi- : ob idque divinant, quoniam extincta luminarium, vis Jovis, Mercurii & Vene- agis relucet. Si igitur monſtra eſſe debent, & Lunæ vim extingui neceſſe eſt, & ma- os dominari in angulis. At ſi hæc contige- mori neceſſe eſt, niſi à Jove & Venere & urio adjuventur, &c.

tem Ptolomæus in quadripartito ait. Si er, vel Venus teſtificetur, nati proprietas fuerit illa mutatio, erit ut honoretur & netur, eò quod ex hoc illa figura Arma hotis continget, id eſt figura ex Venere rcurio denominata, nec non figura quæ upatur Arſocarazietu, & his ſimilia.

Julius

Julius Firmicus Maternus junior[k]: si in ge-
nitura Sol & Saturnus, in septimo loco co-
tutis, in eodem loco Venus & Mercurius
rint inventi, vel in duodecimo, vel in 6. e
chos faciet, mulieresq; viragines, & quæ s
quã virili coïtu conjungant: vel si se aliqu
viro cõjunxerint, nunquã cõcepturas, vel
tum edituras. Si verò sic his positis Mars
qua radiatione conjunxerit, vel cũ ipsis f
inventus, Hermaphroditos faciet, in quib
duplex natura conjungat. Quod si his o
bus sic constitutis, Luna se aliqua radiat
sic conjunxerit, vel cum ipsis fuerit inve
Archigallos faciet, & qui virilia propriis
amputent manibus.

Lubet exemplum ex Francisci Rosseti li
lo, quem de partu Cęsareo [l] scripsit, quem
Latinum fecimus, adponere. Videmus, in
plures jã adultos & etiã senes, maniacos, m
cholicos & insanos redditos, sibimetipsis,
testiculos, quàm virgã excindere: qꝫ à me d
adhuc Grammaticæ studerẽ, Aureliæ obse
tũ, in quodã tum quoq; Aureliæ literis ope
dante, postmodũ Episcopi Nannetensis Oe
nomo, qui ex rabie amoris in profundas la
nas præcipitem se dederat: quo in loco om
ea, quę amoris morbum causabant, exscide
maxima cum hæmorrhagia, cum ea persc
rarit, donec inde extractus fuit, & tamen m
tus non est.

At Joan. Garcæus [m], de judiciis genitur

hius, utpote Aphorismo tertio: Venus in
cio Mercurii, aut finibus posita, Mercur. in
micilio Ven. aut ejus finib. Luna in Virgine,
pricorno Tauro aut Leone, cæteris errati-
masculinæ qualitatis in signis fœmineis, fœ-
inæ verò in masculis positis, quod sub hac
stitutione nascitur, biforme esse solet, &
tram in partem sexus declinat: unde Her-
hroditi dicti sunt, mixto Veneris & Mer-
i nomine.

phorismo 5. Venus in editissima cœli par-
i Saturno collocata, aut à Saturno irradia-
quo aspectu, Luna quoq; aspiciente Ve-
quadrato aut opposito aspecto, crescente
lumine è signo fœmineo, Marte quoque
utiente illã hostiliter, aut in fœmineo tro-
vel squamoso signo, ut sunt Pisces, ei co-
ti, hic positus Hermaphroditũ faciet, aut
bit natũ, aut ad muliebria patiẽda impel-
Venus enim in hac constitutione, à Luna,
te & Saturno, cum aspectu, tũ copulatio-
felicitet affligitur. In hac constitutione,
c Luna, si fœminea signa simul teneant,
nà copulati, aut separatim incedentes, na-
aut spadonem facient, aut fortè Herma-
ditum.

phorismo 7. Erunt etiã aut steriles, aut for-
dones, hermaphroditicæ, quibus Venus
rno affligitur aspectu, Luna & Marte sibi
ẽ oppositis, & Mercurio tenente medium
hæc cõstitutio est potentior cũ ex angulis
it.

Apho-

Aphoriſmo nono: Sole & Saturno te
occaſum, ipſa Venere cum Mercurio in
loco aut duodecimo, his ſi Mars co
tur, aut aliqua irradiatione conciliatu
plici ſexu fœtus ſæpè fœdatur.

Idē [n], oſtendens quomodo ex cõfigu
nibus partus infelicitas colligatur, inqui
viter, ex Venere malè conſtituta de ſteri
aut duplicitatē, imperfectione ſexus, au
ratione judicandum eſt.

Sic Venus eodem in ſtatu Marte Satu
configurata, ſi Mercurius ſocius acce
vel eunuchos & eviratos, vel hermaphro
faciet: Mercurii enim ſocietate addita,
mutatio hæc contingit.

Venus poſita in ſeptima cum Mercuri
res eunuchos & exſectos decernit; mulie
ragines, prolemque nullam ſuſceptur
Mars his conciliator conjunctione aut
ctu, facit Hermaphroditos: hactenus
cæns.

Cùm de hac re, noſtra ſententia, ape
mè Jovianus Pontanus [o] verba fecerit,
concluſionis ea ſubjicere lubet. Saturn
culmine poſitus & Mercurio pariter con
ctus, ſi dominus geniturae, aut vitæ dato
verſabitur, malaq; Martis irradatio acceſ
præterquam quod paralyticos, gibboſos
incurvos facit, faciet etiam aliquando Her
phroditos: mox ſubjungit.

Quod igitur ad Hermaphroditos atq;

gynos pertinet, quando Mercurii ſtella
atilis, ac penè dixerim promiſcua eſt, ſive
d Veneri copulata vires ejus augeat, ad
gignendam fœminam, ſive quod in illa-
favorem proclinet ſtellarum, quæ ma-
um ſobolem meditantur, de conjunctio-
rofectò, ac commixtione radiorum ejus
d ſemini ac materiæ genitali uberiorem
ntioremq́ue vim adjungat, hæc naturæ
icitas manat, ut dum utrique favet æquo
o, non tamen ut geminos valeat gigne-
ıt alteri, ne omninò ſuccumbat, fert ſup-
s, fœtus hæc ſexusq́ue ſive incertitudo, ſi-
mmunitas provenit.

medicin. com. 1. *dial.* 5. b *de human. concept. theſi*
nat. mulieb. par. 1. *lib.* 3. *cap.* 12. d *com. de divinat.*
lib. 15. *cap.* 4 e *in coment. utriuſque ling.* f *lib.* 18. *ca.*
interpret fab. Ovid. lib. 4. h *de Aſtrorum jud. lib.* 3.
text. 20. *de monſtris.* i *ſeu de prædict. Aſtronom. lib.* 3.
n quo de monſtroſis ſignis agit. k *Aſtronomicω̃n vel*
eos lib. 3. *cap.* 6. *in quo proponit. Solis decreta per ſin-*
eli ſtationes, aph. 7. l *ſec.* 4. *cap.* 7. m *cap.* 16. *de fri-*
glutinatis. n *cap.* 20. *de ſterilitate.* o *de reb. cœleſtib.*
cap. 5.

CAP. XXXII.

De Hermaphroditorum constitu- interna ex dissectionibus petita.

EXpositis causis generationis Herma- ditorum, nunc ordo requirit, ut eo fabricam internam ex dissectionibus pe exponamus: cùm verò nullum dissecare e contigerit, ea quæ Columbus [a] notavit servavit, subjiciemus.

Inter tot admirabilia & rara quæ in hu corporis fabrica diversis temporibus obs vi, nihil admirabilius, nihil rarius censeo quod de neutra natura diligenter investi Proposito enim mihi Androgyno seu He phrodito, subjecto inquam, eodem ma fœmina. Superioribus etenim annis f nam mihi videre contigit, quæ præter vam, membro quoque virili prædita quod tamen non erat admodum cras Quamobrem in ejus Anatome, generat vasa accuratè admodum pervestigavi: seminaria, testesque considerans, num ulla inter hæc communio & consensus a set: tandem hæc comperi: Vasa quidem parantia, ab aliarum fœminarum præpa tibus vasis non differre: sed differentia, ferre: nam bipartita erant, & ex binis

t

ia natura genuerat, ex quibus duo, quæ
m majora erant, ad matricis concavum
inabantur, reliqua duo ad penis radi-
, qui glandularum paraſtatarum expers
Hoc tam admirabile viſu & ſpectaculo
, quam quod maximè: quo pacto natura
lens ſagaxque locum ſatis tutum ſelege-
per quod vaſa hæc ad penem deferri poſ-
: & quemadmodum meatum qui in i-
eſt pene, perforarent: qui meatus in aliis
ſemini, tum lotio communis exiſtit, hic
urinæ nil quicquam opis afferebat, nam
t aliarum mulierum urina exibat. Ute-
utem, necnon uteri cervix à cæterarum
inarum matrice, colloque nihil diſta-
ſed in teſtibus diſcrimen erat: nam te-
n hac craſſiores erant, quam in reliquis
eribus: ſed quoad ſitum ipſorum, nul-
diſcrimen deprehendi. Peni ſcrotum
guum non erat, imò verò ſcroto pror-
rebat & duobus muſculis præditus e-
ujus fœminæ penis, non quatuor, ut
aribus perfectis. Præterea, penis hu-
ermaphroditi, tenui pelle integeba-
nullum aderat præputium, ſed duo
iosa corpora, per quæ duæ arteriæ fere-
r, ab illis ortæ, quæ ad veſicam tende-
Atque hæc ſint ſatis de Hermaphrodito
mortuum ſecui.

Duos deinde Hermaphroditos viven-
onſideravi, in quibus alter mas,

fœmina altera erat. Dicuntur autem à su[...]
abundanti vel mares, vel fœminæ, ut vel p[...]
tandis hominibus, vel homini ſuſcipie[...]
ſunt aptiores, vel aptiores creduntur.

Fœmina erat Æthiopica mulier, ea[...]
quas Cingaras appellant Longobardi, hæc[...]
que agere, neq; pati commodè poterat, [...]
uterque ſexus illi imperfectus contigera[...]
magno malo: penis namq; minimi digiti[...]
gitudinem craſſitiemq; non excedebat: v[...]
autem foramen adeò anguſtum erat, ut n[...]
mi digiti apicem vix intromitteret: optaba[...]
ſera, ut hunc illi penem ferro evellerem, q[...]
pe qui ſibi impedimẽto eſſe diceret, dum [...]
viro coïre exoptabat. Optabat etiam ut v[...]
foramen illi amplificarem, ut viro feren[...]
donea eſſet. Ego verò, qui horum vaſorum [...]
ſcrimen intueri ſæpius cupiebam verbis [...]
nui. Non enim ſum auſus aggredi illius c[...]
ditati ſatisfacere, quoniam id abſq; vitæ d[...]
mine fieri non poſſe exiſtimabam, (hæc c[...]
troque Hermaphrodito ex Columbo r[...]
Marcellus Donatus [b].)

Hermaphroditus vir, quem vivum ſum[...]
diligentia inſpexi, hoc modo habebat: p[...]
aderat cum ſcroto teſtibusque, ſub quib[...]
perinæo ſeu tauro, quo loco (inter anum [...]
licet & teſtes (fit ſectio pro extrahendo ve[...]
lapide, foramen quidem perſtabat in v[...]
morem, ſed non penetrabat: atq; hi ſunt q[...]
vidi, Hermaphroditi: hactenus Columb[...]

...e etiam apud Ottonem Casmannum [c] & ...enkium [d] leguntur.

...ohannes Bauhinus p. m. frater meus, ex ...priis observationibus Joanni Schenkio [d] ...mmunicatis, vidit corpus puellæ annorum ...iter octodecim, quæ habitu universo, ve... & capillis, puellæ similis erat, cum puel...ubabat, & perpetuò pro ancilla serviebat. ...e cum peste mortua esset, corpore toto e...natibus multis, magnis atq; lividis notato, ...ssu Magistratus cadavere inspecto, reper...t habens testiculos duos magnos, mem...n virile etiam magnum: pubes pilis nigri...ibus pubescebat: hæc puella existimaba... quia sub cole, quæ parte pubi adhæret, ...men parvum conspiciebatur, per quod ...e mulierum reclinato corpore mingebat. ...rto postmodum cadavere, uterus nullus ...rtus est, & aliis masculis similis erat. Vi...tur etiam cum puellis rem habuisse, præ...um enim facilimè retegebatur, nulla for...s circa balanum, mammæ nullæ: cole dis...o, nervi duo ampli porosi conspecti: uri...us verò ductus nullus. Cujus affectus, ...us Ægineta [e] inter Hermaphroditos me...t: & similis sæpè affectus Hypospadiæo...: hæc ille. Verum alii sunt ὑποσπαδιαῖοι ...ono [f], quibus nimirum penis ob vincu..., quod ad finem penis juxta ipsius mea...habent contorquetur ita ut non possint ...inculo abscisso generare, eò quod semen

non rectà in uterum ejaculari possint. Alii
Æginetæ [g] : eos enim Hypospadæos vo
quibus glans ab origine perforata non est
sub pene foramen habent, cujusmodi ex
pla novimus : de quibus etiam Aristoteles
git, & in Theatro nostro Anatomico [i] m
nimus. Sic enim Philosophus [h] : pueris e
quibusdam genitalis postremum & mea
qua excrementum vesicæ transit, non eo
tetenderunt, sed infra meatus ille trans
Quamobrem demissis clunibus minguntu
testibus paulò in partem superiorem r
ctis, videntur à longè simul & maris ha
genitale, & fœminæ. Verum vidi ego no
cujusdam filiolum, cui equidem glans
perforabatur, non tamen, ut habet Ægi
urina per scrotum excernebatur, sed st
sub glande foramen erat, & nisi primo æ
annò mortuus fuisset, apertionem gla
tentassem.

a *lib. 15. suæ Anatomes.* b *de histor. medic. mirab.*
cap. 2 c *in secunda parte Anthropologiæ cap.* 10. *obs*
d *lib. de monstris num.* 32. e *lib.* 6. *cap.* 69. f 15. *us. p*
g *lib.* 6. *cap.* 54. h 4. *gen. anim.* 4. i *lib.* 1. *cap.* 32.

CAP. XXXIII.

[...]oriæ aliquot Hermaphroditorum [...]aturam explicantes.

[...]ùm historia ſubſequens, ad Hermaphro-[...]ditorum naturam explicandam non pa-[...]faciat, eam ex Germanico ſic reddidimus: [...] 1601. Maj. 26. Piadenæ in Italia ſub ve-[...] D. Burchardi Leinmans, miles quidam, [...]el Burckhammer nomine, Germanus in [...]en ad anteriorẽ lacũ natus, cum veſperi [...]mnũ ſe compoſuiſſet, uxori quã ante an-[...]eptẽ legitimo matrimonio ſibi junxerat, [...]eſtus, & de ventris dolore vehementi, & [...] in eo motũ aliquem perſentiret: quare [...]to ſurrexit & intra horæ ſpacium puellu-[...]peperit; cujus rei, magiſtratum uxor ſubi-[...]monuit: cujus mandato illicò examen in-[...]um & feriò de omnibus inquiſitum. In-[...]gatus miles, reſpondit ſe utrumq; ſexum [...]e & ſupra ſeptennium in Ungaria & Bel-[...]ilitaſſe, quod teſtimoniis fide dignis cõ-[...]vit. Inſuper narravit, ſe poſtquam lucem aſpexiſſet, ſacro fonte pro puero lotum [...]nielem nominatum: annis aliquot poſt, [...]is artificium didiciſſe: adultiorem red-[...], in militiam profectum, in qua ad ho-[...]um usque diem vixerit. Verum dum in [...] militaret, Hiſpano ſemel tantum ac-[...]ſſe & rem habuiſſe, qui imprægnarit;

 factum

factum hactenus clam habuisse, imò & o[illegible] rem celasse: cui licet septem annis co[illegible] rit, nunquam tamen cum ea congre[illegible] tuisse.

Quæ cum Capitaneus cognovisset, e[illegible] gistratui Ecclesiastico exposuit, qui, re [illegible] per Notarios & testes comprobata, infa[illegible] baptisari jussêre: quem Reutnerus à [illegible] garten vexillifer, loco Capitanei, tan[illegible] propater, una cum aliquot matronis n[illegible] bus è sacro fonte, Elisabetham nomin[illegible] suscepêre; adhibitis ceremoniis in n[illegible] consuetis, tympanis, fistulis, tribusque [illegible] pluribus nobilibus tam viris quam mulie[illegible] & quingentis militibus infantem ad bap[illegible] comitantibus.

Infans autem licet cum parente rec[illegible] leat & formæ sit elegantis, attamen dex[illegible] solum mammillam sugere potest, non[illegible] sinistram, qua parte genitalia virilia [illegible] & penis per quem viri instar urinam re[illegible] Hæc ut verissimè contigêre, ita etiam, [illegible] in Italia magni miraculi loco habeantu[illegible] in annales referri mereantur, per Notari[illegible] deliter consignata fuêre.

Huc referenda historia, quæ apud Ke[illegible] mannum in suo Systemate Physico [a] h[illegible] tur. Anni sunt circiter duodecim (liber [illegible] 1610. editus est) quando in Ungaria miles [illegible] dam, qui se ante in castris Martis & V[illegible] ris virum ostenderat, in castris Ung[illegible]

sit fœmina, & factus est puerpera: invitato
susceptorem nati infantis Comite Mans-
lio, Generali tum duce exercitus Germani-
quod publicis historiarum relationibus e-
um est, & à multis confirmatum.

Historiæ hæ binæ in memoriam revocant
nachum, qui circa annum 1478. Ludovico
decimo Galliarum rege imperante, utero
avit: historiam Robertus Gaguinus ordi-
S. Trinitatis, his verbis [b] expressit. Per eos
apud Arvernos in cœnobio Issoriensi,
nachus quidam cum Hermofrodita esset,
vidus est effectus, asservatusque summa di-
ntia, donec parturivit.

Meminit quoque Goclenius senior, mona-
cujusdam his verbis: mas mulier & mas
mina est ἀνδρόγυνος, in quo mistio sexus: de
feci hunc versum παντόγραμμα in L. mo-
chum quendam Hermaphroditum.

Mas mulier, monachus, mundi mirabile monstrũ.

egon Trallianus [d] refert, in Germania in
citu Romano, quem T. Cunilius Mancias
it, servum militis peperisse, Athenis Co-
e præside: Romæ Q. Volusio Saternino &
Cornelio Scipione Coss.

pud Boëthium [e] Scotiæ historicum legi-
anno salutis 1461. in urbe Lythguho Sco-
Androgynam herilem filiam in eodem le-
cubantem, gravidam fecisse: à matronis
licem puellam sic deceptam esse indignã-
s, accusatam, vivam tumulatam esse.

Lubet & eam quam observavimus hi
riam addere. Anno 1609. Martii 24.
cum Cl. viro D. D. Felice Platero, Col
meo, examinavimus quandam in præfe
Waldenburgica, ditionis Basileensis, p
Jacobo Bürge rustico natam, & Annam
ptisatam, annorum circiter viginti trium:
cùm in eadem præfectura rustico pro fan
serviret, rusticus animadvertens famulan
majori apud uxorem, quam ipse foret, gr
esse: sinistram de famula opinionem co
pit: quare rem ad Magistratũ detulit, & fa
la examinata se magis virum (ut ipsius ve
utar) quam fœminam esse pronunciavit. Q
bus auditis Magistratus nobis examen ser
commisit.

Hæc ergo corpore erat satis procero, m
lento tamen, voce virili, capillos longos
bens, mentum lanugine obsitum (pilos e
prodeuntes volsella evellere solebat) m
mis carebat: pube erat piloso, pene lon
præputio denudato & bene attrito: scrot
testibus propendentibus carebat: sub p
in perinæo, ubi calculi extrahi consuevêre
ma offerebatur oblonga, medium circiter
giti articulum profunda (quo modo Aristo
les in Hyæna tam mare quàm fœmina no
vit, uti pleniùs in Hyænæ historia) cui po
rius meatus excrementorum sive podex j
gebatur. Hinc virum potiùs quàm fœmin
agnovimus. Interrogatus de Venereis a

b

, confessus se cum pluribus meretricibus
habuisse, & cum voluptate & cum semi-
profusione: insuper quando vel rem ha-
et, vel solùm incalesceret penísve erige-
r, in inguine dextro testiculum protube-
(aliquando enim testes in scrotum non
endunt, sed in inguinibus subsistunt,
d in equis, canibus & lupis jam fuit obser-
um, ita ut unum testiculum habeant in
oto, alterum in inguine latitantem, hiq́ue
ciores & malitiosi ab Hippiatris dicun-
, nostraq́ue lingua Kiber/ id est, maligni
inantur) affirmavit, quod etiam tangen-
ersensimus: à sinistris verò nil unquam,
extra, nec in conflictu Venereo persensis-
nec etiam ex rima vulvam æmulante, quic-
m unquam effluxisse. Quare Magistratus
post pœnam inflictam capillis quos mo-
eminarum alebat, resectis, habitum & no-
mutavit.

5. cap. 3. b *lib. 10. annal. Galliæ: ex eodem citat*
llus Donatus de mirab. histo. med. lib. 6 cap 2. c *in*
Philosoph in voce mulier. pag. 725. d *lib. de mirab.*
g. e *lib. 8. hist. ex quo Zuvingerus theat. volum. 2.*

CAP.

CAP. XXXIV.

Quis primus fuerit Hermaphrodi[tus] an Adamus?

QVæri hîc poſſet, quis primus fuerit [Her]maphroditus? quibuſdam cenſen[tibus] Adamum primum fuiſſe, qui utrumque [sexum] habuerit, iiſdemque affirmantibus, ſi pe[cca]tum Adæ non interveniſſet, ſexus non [fo]ros diviſos. Eò quòd Moſes [a] ſcribat: & c[rea]vit Deus hominem ad imaginem ſuã, ad i[ma]ginem Dei creavit eum: marem & fœmi[nam] creavit eos. Quem locum priſci Hebræo[rum] ſic intellexerunt, quaſi Deus Adamum ab [ini]tio creârit gemino vultu & corpore, priori [par]te marem, altera fœminam referente: ſi[c] Androgynos fuerit, ſed poſtea corpus f[uisse] diviſum & ſeparatum, faciem anteriore[m in] marem, poſteriorem in Evam mulierem. [Quæ] ſententia fundamentum habet in Jure [Tal]mudico, codice Ervvin [b], & codice B[era]choth [c], in hunc ſenſum. Dixit Rabbi J[ere]mias, Elieſaris F. Do parſuphin, id eſt, gem[ino] vultu creavit Deus ſanctus Benedictus A[da]mum, primum juxta id, quòd dicitur à Pſal[mi]ſta [f], retrò & antè formaſti me. Gloſſa Ra[bbi] Salomonis in hunc locum Talmudicum, [...] Duplici vultu creavit ipſum ab initio, un[o] anteriore parte, & altero à poſteriore: div[isit] autem eos poſtea, & ex altero fecit Evam. F[...]

masti me, id est, duplicem formam vultus
ideras mihi ante & retrò: sic ut anterior
s esset mas, posterior fœmina.

Nota: in eodem textu Juris legitur, quòd
& Samuel contenderunt, unde facta fue-
va: alter dixit, ex facie posteriore, alter ex
la quæ fuit Adamo à parte posteriore, quã
is abstulit ei, & inde Evam fecit. Hanc sen-
iã posteriores Rabbini amplexi sunt, un-
n glossa magna in Genesin (Bereschit rab-
ocant) & in libro Jalkut f legitur: In hora,
creavit Deus Adamum, creavit ipsum An-
ynum, juxta id, quod dicitur: Marem &
inam creavit eos. Rabbi Samuel filius R.
hmanis dixit: duplici facie creavit eum:
ea dissecuit eum, fecitq; ipsi dorsum hinc
orsum illinc: juxta id quod dicitur: antè
trò formasti me.

bjiciebant ipsi alii: nonne scriptum est: &
pit unam ex costis ejus g, id est, ex late-
c. Retrò & antè formasti me: ab initio fuit
us, ut pertingeret à terra ad cœlum usque.
m viderent Angeli, commoti sunt, sibiq;
erunt. Quid fecerunt? ascenderunt o-
ad Deum, dicentes ipsi: Domine totius
li, duæ potestates summæ sunt in mundo
ore. Tunc Deus imposuit, manum capiti
i, & imminuit ipsum, constituitq; eum
cubitorum. In hanc sententiam plerique
scendunt.

at tamen etiam qui hæc omnia repudiãt
& sta-

& statuunt historiam creationis ibi ordi[...] verso indicari. Nam Evæ creatio, recte [...] te secundo explicatur, neque ex alia re, [...] ex costa Adami eam creatam statuunt & [...] dem secundum ordinem textus Biblici [...] mittamus Rabbinos cum suis nugis.

Protagoras apud Platonem fabulatu[...] minem à natura factum fuisse Androgy[...] antica parte virum, postica fœminam, [...] sum postea à Prometheo, quia opifici [...] modius visum est, ut dejunctæ partes u[...] ne uniantur. Hujus conjunctionis finis [...] busdam videtur, Riolano [h] referente, [...] ptas, qui ob id negant ullos concubitus [...] ri à natura, sola lege quosdam illicitos. H[...] Epicuri de grege porci, qui id solum [...] mant bonum, quod jucundum, humana[...] que actionum extremum finem consti[...] corporis non animi voluptatem. Nos ve[...] meliore schola instituti, fatemur natura[...] ciei sollicitam, membris generationis V[...] ris illecebras indidisse, ne congressum, [...] pem alioquin, animalia aversarentur: o[...] enim dira cupido agit in furias, sed vol[...] est accessorium congressus, finis sobole[...] quem natura belluas ducit, nos ratio: no[...] go quævis voluptas à natura conceditur [...] quæ sit cum ratione & honestate conjunc[...] ad alium finem referatur.

Verùm & allegoricè, & sine allegoria [...] stio hæc tractari potest.

Siquidem Ægyptii ipſi Lunæ naturam ma-
lo-fœmineam tribuêre, quod ex Cælio
cagnino [i] colligitur, ſic ſcribente: Oſiri-
vim & Iſidis generationem Lunę tribuunt:
n & Lunam mundi parentem, & naturam
ere maſculo-fœmineam putant: nam &
e impletur & concipit: eadem rurſus in aë-
ſemina & principia quædam genitalia de-
at. Hinc Pierius [k] hæc notatu digna ha-
ea de cauſa Ægyptii commenti ſunt, vul-
m Scarabeo adjungere, qua itidem fabula
da Vulcano matrimonio collocatã, fin-
. Uſurpatum autem à veteribus maximè,
d in Orphicis etiam hymnis obſervatur,
has vires in eadem ſubſtantia meditari,
um altera contemplatur, quod munus
alladis: altera præeſt corpori, quod ad
anum ſpectat, eaſque cognominibus ma-
fœminæ nuncupari. Sed alii hanc præro-
iam omnium cœleſtium animorum eſſe
t, ut utrumq; munus obeant, concipien-
idem per contemplationem, quæ à ſupe-
poteſtate eorum intelligentiæ infundi-
mulque agendi in inferiorum corporum
quæ ſibi credita regant, inſtruantque,
tione per afflatum datur, atq; etiam è pe-
eximant, & ſoſpite valetudine tuean-
Inde etiam Empedocles cùm ſe Deum
ffectum aſſeveraret, puerum & puellam
dictitabat, cujus hæc circumferuntur
na, quæ rem atteſtantur.

Χαίρετ'

Χαίρετ' ἐγὼ δ' ὑμῖν Θεὸς ἄμβροτος, ο
θνητὸς

ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ γενόμην κούρη τε κορός τε

Immortalis ego, haud quaquā mortalis hab

Sumq́ue, valete omnes, puer ecce, puellaq́ue fact

Atqui etiam si rem ulterius scrutari vo
mus, hominem, de quo apud Philosopho
sideratio, utriusque sexus esse comperi
unde quantum pertinet ad intellectum
crates nullum discrimen inter marem &
minam discernebat, eandemque virtute
que docilitatem in utroque deprehend
cœlestemque illum nos etiam talem agn
mus, cujus appellatione & Angeli ipsi, &
mali dæmones intelliguntur: cui nuncup
ni nostræ etiam sacræ literæ adstipulantu
quentissimumque hoc apud Prophetas d
nis Angelis, ac de malo etiam dæmone
nihil natura differt ab illis. Deniq; apu
tiquos, quamvis duos hos (dæmonem bo
malúmve) tantum Aegyptii masculo fœ
ducerent, in Deos omnes utriusque sex
stimonia reperias: hæc Pierius.

Paucula quædam ex Tertulliano [l] Ca
ginensium presbytero, delectationis cau
ponere lubet. Extiterunt, inquit, de sch
psius Ptolomæi discipuli supra magistrum
duplex cōjugium Pytho suo adfingerent
gitationem & voluntatem. Una enim sat
erat cogitatio, quæ nihil producere potu
ex duobus facilimo prolatu: primum c

g

..., monogenem & veritatem: ad imaginē
...em cogitationis, fœminam veritatem: &
...inem voluntatis, marem monogenem.
...ntatis enim vis, uti quæ effectum præstat
...ationi, maris obtinet censum. Pudiciores
...onorem divinitatis recordati, ut etiam u-
...conjugii dedecus ab eo avellerent, malue-
...nullum Pytho sexum deputare: & fortas-
...c Deum, non Hic Deus, neutro genere
...nciant. Alii contra magis & masculum &
...nam dicunt, ne apud solos Lunenses Her-
...roditum existimet Annalium commen-
...Fenestella: hactenus Tertullianus.
...rum etiam, nonnulli hoc suspicati sunt,
...nteriorem hominem factum: corpus au
...hominis postea (ut Divus Augustinus
...monet) cum ait Scriptura: Et finxit Deus
...nem de limo terræ: ut quod dictum est,
...ad spiritum pertineat: quod autem fin-
...d corpus. Nec (eodem Hipponensi Epi-
...monente) attendunt masculum & fœ-
...n, non nisi secundum corpus fieri po-
... Licet enim subtilissimè differatur ipsam
...m hominis, in qua factus est ad ima-
... DEI, quandam scilicet rationalem vi-
...stribui in æternæ contemplationis ve-
...n, & in quandam rerum temporalium
...istrationem, atque ita fieri quasi ma-
...n & fœminam, illa parte consulente,
...temperante: in hac tamen distributio-
...n rectè dicitur imago DEI, nisi illud

quod inhæret contemplandæ incommu[illegible]
veritati. In cujus rei figura D. Paulus Ap[illegible]
lus, virum tantum dicit imaginem & glo[illegible]
DEI: mulier autem, inquit, gloria viri e[illegible]
quãvis hoc in duobus hominibus diversi[illegible]
exterius secundum corpus figuratum sit, [illegible]
etiam in una hominis interius mente inte[illegible]
tur: tamen & fœmina, quæ est corpore f[illegible]
na, renovatur etiam ipsa in spiritu ment[illegible]
in agnitionem DEI, secundum imaginem [illegible]
qui creavit, ubi non est masculus & fœ[illegible]
Sicut autem ab hac gratia renovationis, [illegible]
formatione imaginis DEI non separantu[illegible]
minæ, quamvis in sexu corporis earum ali[illegible]
guratum sit, propter quod vir solus dicitu[illegible]
imago & gloria DEI. Sic & in ipsa prima co[illegible]
tione hominis secundum id quod & fœ[illegible]
homo erat, habebat utiq; mentem suam, [illegible]
demq; rationalem, secundũ quam ipsa q[illegible]
facta est ad imaginẽ DEI: sed propter unita[illegible]
conjunctionis, fecit DEUS, inquit Moses, h[illegible]
nem ad imaginem DEI. Ac ne quisquam p[illegible]
ret, solum spiritum hominis factum, qua[illegible]
secundum solum spiritum fieret ad imagi[illegible]
DEI, fecit illum, inquit, masculum & f[illegible]
nam, ut jam etiam corpus factum intellig[illegible]
Rursum, ne quisquam arbitraretur, ita fact[illegible]
ut in homine singulari, uterq; sexus expri[illegible]
retur, sicut interdum nascuntur, quos And[illegible]
gynos vocant, ostendit se singularẽ numer[illegible]
ꝓpter conjunctionis unitatẽ posuisse. Et q[illegible]
de

ro mulier facta est, sicut postea manifesta-
r, &c. & ideò pluralē numerū cōtinuo sub-
dicens, Fecit eos, & benedixit eis: hactenus
ist. Sunt n. [n] ut diximus, qui cēseant, Moy-
oluisse īnuere, Adamū Androgynū fuisse
ȯd postmodū fœmina fuit divisa & sepa-
corpore Adami, ut ipsius esset adjutoriū,
dem bonū non erat, Adamum solum esse.
haud dubiè movêre Simonē Majolum,
opum Vulturanensem [o], ut scriberet, se
, ne unum quoddam monstri genus sibi
t primæ originis auctoritatem, nempe
simul & masculi & fœminæ sunt, utrius-
kus, aut neutri, putantes, si alterutrius
eorsum esse, magna naturæ laus est: ita
n eo, qui utriusque sit; Verba enim illa:
lū & fœminā creavit illos, sibi arrogant.
sub Innocentio III. hæresis orta, quæ af-
at, sexus nō fore divisos, si peccatū Adæ
rvenisset, Martinus Polonus in Innocē-
Quamobrē, Androgynos pro monstris
olunt, cū tamen, ut vult Majolus, præ
longè magis monstra sint. Verû n ne
bi arroget turpissimū hoc hominū ge-
llis Geneseos verbis, idē D. Augustinus,
nuimus, respōdit, ideò pluralē nume-
nuo subjici: Fecit eos & benedixit eis.
Hugo Cardinalis [p], masculū & fœminā
. e. plasmavit, eos: nūc sic cōstrue, Deus
ominē, non solū unū, sed duos, & in
exu: quare masculū & fœminā creavit,

 id est,

id eſt, plaſmavit: non Hermaphroditos, q
ri & mulieris ſimul habent inſtrumentu
quod dicitur hîc de muliere, præoccupat
quod infra agetur de formatione mulier
quod notat duos ſexus diviſim & diſtinc
tium Sodomiticum damnat: hæc Hugo.

Etſi paulò poſt Eva ex Adami coſtâ crea
utriusq; tamen Moſes Geneſeos primo m
nem facit, nec incōmodè, nec temerè. N
cōmodè quidem; Hiſtoricis namq; licet r
diverſis temporib. eff-ctarum proprietat
munes conjunctim explicare: ſic Moſes c
nem jam Adami creati & Evæ, quantumv
nondum exiſtentis, proprietatē exponit, c
utrumq; ad imaginem Dei conditum eſſe
nec temerè, aut ſine cōſilio Moſes hoc agi
de induſtria cōjungit ambos, marē & fœm
ut ſciremus, non minùs Evam quàm Adan
imaginem Dei eſſe creatā, etſi hæc poſteri
ille prior cōditus ſit: vide apud Moyſem, u
dami creatio repetitur, Evæ aūt primum n
deſcribitur. Eant nunc Judæi & alii nonnu
dicāt ex illis verbis Moſis, marem & fœmi
creavit eos, conſtare, quod in prima creat
factus ſit, Adam Androgynus, ſicut ſimul
mas & fœmina, corporibus quidem integ
ſexu diſtinctis, ſed lateribus conjunctis,
conjunctio poſtea ſit per ſeparationem ſo

Sunt [n] deniq; qui ſub hoc literarum ſenſ
turæ humanæ ſecretum intelligi velint: q
quemadmodum unio amoris cauſa eſt: ſic

...usa est peccati. Non enim, ait Liebaultius ...dendum, quòd unquam mas & fœmina a...iuerint, quàm corpora duo distincta. Sic ...nus [r] redarguit eos, qui stultè credidêre, ...am fœmineam viris adnasci posse, non ...n naturam virilem fœminis.

...n.1.ver.27. [b] cap.2.in initio [c] c.9.fol 61. [d] Psal. 139. ... [f] fol.6.col.4. [g] Gen. 2 v.21. [h] com de hom. proc. ca.8. ...e rebus Ægyptia [k] in Hieroglyph.lib.18.fol.135. [l] Q. ...Florens. Tertul. lib. adv. Valentin.cap.33. [m] lib.3. de ...d literam cap.22 [n] Liebault.lib 3.morb.mulieb cap. ...ideri Moysen vell. [o] in colloqu.col.3.in quo de muliere ...Hugo de S. Charo Dominicanus par 1. postil.in cap.1. ... Genes 2 ver.7 & 18. [r] in com.7.aph.43.

CAPUT XXXV.

...xempla Hermaphroditorum.

...nc diversorum Hermaphroditorum ex...npla, ex Livio, Eutropio, Obsequente, ...hene, & aliis proponamus.

...urbe condita 545. ante Christum 207. ...o Maximo Verrucoso V. Q. Fulvio Flac-...Coss. Sinuessæ natus infans ambiguo in-...em & fœminam sexu: Livius [a], Obse-... Livio, chronologiam Glareanus addi-...historiam hanc etiam suis in Eutropium ...fert: addens secundo bello Punico, bis ...m, anno videlicet decimo & duodeci-... belli.

...Irbe condita 547. C. Claud Nerone & ...o Salinatore II. Coss. Frusinone infans ...t quadrimo par: nec magnitudine tam

 miran-

mirandus, quàm quòd is quoq;, uti Sini
biennio ante, incertus mas an fœmina
natus erat. Livius [a].

Ab V.C. 554. ante Ch. 198. Ser. Sul
Galba. C. Aurelio Cotta Coss. in Sabin
certus infans natus, masculus an fœmin
set: Alter sexdecim annorum, jam item a
guo sexu inventus: Livius [c], Obsequens [d].
& Lycosthenes, qui addit anno Mundi 3
ante Christum 197. contigisse.

Ab V.C. 566. ante Christum 186. M. M
la, C. Livio Coss. in Umbria, semimas du
cim fermè annorum natus, Aruspicum
su necatus: Obsequens [e]: Lycesthenes an. n
3778. ante Christum 185. addit Polydorus
gilius [f] quum Galli alpes transgressi, ac su
metu perculsi, pedẽ sua quasi sponte retul

Ab V.C. 611. bello Macedonico exist
& Trabellio Quæstore, Androgyn⁹ Rom
sus, jussu aruspicũ in mare mersus est. Eut

Ab. V.C. 612. ante Christum 140. L. M
lo. Q. Fabio Max. Coss. Lunæ androgynus
tus, præcepto Aruspicum in mare depo
tus. Obsequens [h], Lycosthenes an. Mun. 3
ante Christum 139.

An. Mundi 3830. ante Christum 133. pue
ancilla quatuor pedib⁹, manibus, oculis, au
& duplici obscæno, natus: puer Aruspicũ j
crematus, cineres in mare ꝓjecti, Lycosthe

Ab V.C. 620. ante Christum 132. P. Af
no, C. Fulvio Coss. in agro Ferentino, And
gy

...us natus & in flumen dejectus. Obsequens, ...ycosthenes anno Mun 2832. addit, virgines ...novenas canentes urbem lustrâsse.

...b V. C. 632. ante Christum 120. Cn. Do-...io, C. Fannio Coss. in foro Vessino, andro-...us natus in mare delatus est. Obsequens k. ...osthenes an. Mun. 3843.

... V.C. 635. ante Christũ 11 .L. Aurelio. & L. ...ilio Coss. androgynus in agro Romano an-...i octo invẽtus, & in mare deportat⁹ Obse-...ns l. An. Mun. 1849. ante Christum 114. L. ...ilio, L. Aurelio Coss. Saturniæ, Andro-...s annorum decem inventus, & mari de-...us: virgines viginti septem urbem carmi-...strarunt. Obsequens & Lycosthenes.

... V.C. 656. ante Ch. 96. Q. Metello, Tullio ...o, Coss. Androg. in mare deport. Obseq. m

... V.C. 657. ante Christum 95. Cn. Cornelio ...ulo, P. Licinio Coss. supplicatũ in urbe, q ...og. inventus & in mare deport. erat, Ob... Lycosthenes an. mun. 3868. ante Ch. 95.

... V.C. 659. ante Ch. 93. P. crasso Q. Scævola ... Androg. Urbini natus, in mare deport. ...q. o Lycosth. an. mun. 3870. ante Ch. 93.

... V.C. 662. ante Ch. 90. C. Claud. M. Per-... Coss. Arretii duo Androgyni invẽti Ob-... Ante mortem Claudii Imperatoris, inter ... prodigia, biformes hominũ partus editi ...equutũ Neronis Imperiũ, qui ita nequi-...scelerate vixit, & Rempubl. ita afflixit, ut ...ortentũ generis humani cognominatus ...nothus. q

Anno Domini 1281. Hermophroditu[illegible]
culatur in Briſaco, quod violenter volu[illegible]
gnoſcere mulierem. Urſtiſius in Chron.

Polycritus quidam Ætolus, à populo [illegible]
Ætolæ præfectus, quē Ætolarcham voca[illegible]
deſignatus per trienniū, civib. eum ad ho[illegible]
nus depoſcētibus, ob virtutē à majorib. a[illegible]
propagatā. Eum gerens magiſtratū Poly[illegible]
uxorē duxit Locridē cum qua ut tres do[illegible]
noctes, quarta extremū vitæ diē morte [illegible]
cit. Mulier domi vidua māſit: & cū partu[illegible]
pus appetiiſſet, infantē peperit binis pud[illegible]
maſculino ac fœminino mirificè omnin[illegible]
ſtroſū: quæ ſupra pudēda erant partes, ſol[illegible]
rant & maſculæ: quæ circū femora, fœmi[illegible]
tenera. Perterriti hoc caſu propinqui, fœt[illegible]
forū protulerūt: advocataq; cōcione, & c[illegible]
ſacrificulis, atq; mōſtrorū inſpectoribus, [illegible]
deliberarūt. Horū aliq ꝓnūciarūt diſſid[illegible]
Æteolorū & Locrenſiū portendi, fœ[illegible]
viſum eſſe, matris Locridis, & patris Ætol[illegible]
cēſuerunt, matrē cum fœtu extra fines Æt[illegible]
deportari ac cremari debere. Dū hæc cōſu[illegible]
ſubito Polycritus pridem mortuus, in cō[illegible]
exiſtit propè infantē, atrâ amictus veſte. Is
territos cives eo ſpectro, affatus eſt, & ſibi i[illegible]
tē ſuum precib. primò, mox etiā minis inte[illegible]
ɛtis, reſtitui petiit. Negantibus aliis, aliis c[illegible]
tationē differētibus, ira exardēs Polycritu[illegible]
ripuit infantem, & pleroſq; ferocius abigē[illegible]
ſcerpſit eū ac voravit. Clamorē multitud[illegible]

it, lapidibusq; in eũ conjectis arcere aggres-
st: verum ille, nullis saxorum obnoxius ict-
, totũ infantis corpus, dẽpto capite absum-
, subitoq; evanuit. Quod factum cum Ætoli
è ferrẽt, & in anxietatẽ haud mediocrẽ ve-
ẽt, Delphosq; mittere vellẽt, caput infantis
olo jacens loqui cœpit, & lõga oratione in-
em cladem civibus impẽdere prædixit. Au-
Ætoli oraculo, uxores, infantes & senio p-
tos exposuerũt, quo quisq; potuit: ipsi mãsẽ
domi, & quid futurũ esset, expectarũt. Cõ-
aũt, ut anno pximo inter Ætolos & Acar-
es bellum exister et, & utrinq; magna fieret
les: hæc ex Hierone, Phlegõ Trallia.[r] refert.
Anno Domini 1295. Hermaphroditus natus
alle Keisersberg, id est, qui membrum mu-
s atque virilia continebat. Urstisius.
Anno salutis 1461. in urbe Lythguho Sco-
Androgyna herilem filiam in eodem lecto
antem gravidam fecit: de qua ante Boe-
s[s] referente Zuingero in Theatro.
Anno Domini 1486. ad Heidelbergam, in a-
Palatini pago Rorbachio, gemelli duo nati
dorso cohærentes & hermaphroditi am-
Paræus[t] figuram adposuit.
Dom. 1512. Ravennæ monstrũ natum est,
bebat cornu in capite, alas duas, brachia
, pedẽ unum ut avis rapax, oculũ in genu,
utrumq;, in medio pectore Ypsilon & cru-
figiẽ. Hoc aliq sic interpretati sunt: cornu
dere superbiã; alas, levitatẽ & inconstan-

tiam: carentiam brachiorum, defectum bo
rum operum ; pedem rapacem, rapinã, usu
& avaritiam omnimodam : oculũ in genu
lum ad res terrenas respectũ : Sexum utru
Sodomiã. Propter hæc a. peccata Italiam
tempore bellicis contritionibus affligi. Y
virtutis, & crucẽ signũ esse salutis: quare si
his relictis, ad virtutes & ad Christi crucẽ
unicũ ejus meritũ recurrant, respirationẽ &
cem denuo inventuros esse. Fiebant a. hæc
dovico Gallorum rege, sub Julio II. Ponti
Italiam vastante: hæc Jacobus Ruff[a] Quæ
modo Paræus [x] recenset : quo ferè temp
Julius II. Pontifex Max. universam Itali
maximamq; adeo Orbis Christiani partem
Ludovicum XII. Gallorum regem concita
ex quo ad Ravennam Paschatis die an. Do
1512. consecutum est prælium illud longè g
vissimũ, quo Pontificius exercitus cõcidit,
vennæ monstrum natum est, cornu in summ
capite gerens, duabus alis instructum, vn
pede rapacium avium pedibus simillimo, &
genu oculato nixũ duplici genitali maris & f
minæ præditũ: cætera homo: & figurã subji

Quo die Veneti & Genuenses fœdus inier
natũ est in Italia monstrum, quaternis brach
& pedibus, unico vero capite præditũ. Id sac
baptismatis aqua lustratũ aliquãdiu post vix
Jacob⁹ Ruffius chirurgius Helvetius sibi sim
visum narrat, sed quod maris & fœminæ in
per genitalia haberet: hæc Paræus [y] qui figura
apposuit,

Ann

A. Dñ. 1519. Tiguri Hermaph. vel Androg. natus est, supra umbilicum egregiè formatus, sed circa umbilicũ rubeã carnis massam habẽs, sub qua membrũ muliebre & infra hoc, loco cõvenienti virile quoq;: J. R. [x] q̃ historiã etiã Lycosthenes refert, addẽs ad Cal. Jan. cõtigisse. Phavorinũ Philos. androgynũ fuisse. Cælius Rhodigin[9] [y], sic refert: Phavorinũ vel Gellij monumentis percelebrẽ fuisse, patriâ Gallũ, ꝙ apud eundẽ libro 2. ipse videt fateri, memoriæ ꝓditum est, ex Arelate oppido ꝓpe Rhodanũ: inter Philosophorũ familias à multis coñumeratus: ab aliis verò Sophistis insertus, ꝙ hominis fecit eloquẽtia & Rhetoricę studiũ singulare. Dignũ memoratu est: virũ hũc ita cooptatũ, qua quidẽ inter Sapiẽtes, qua verò inter Oratores, diphyẽ fuisse seu Androthelyn, h. e. naturæ duplicis & virũ simul & fœminã: cujusmodi sunt, androgyni, q nuncupantur & hermaphroditi: ab Aristotele verò quoq; Arsenothelyes, id est masculo fœminei, sicut vertisse Theodorũ scimus. Apud Gilldũ, [z] citante Zvingero, sequens habet historia: Nostris dieb[9] visa est in Coñactia, curiã frequẽs mulier, utriusq; sexus naturã ꝑferens & Hermaphr: quæ barbã á dextris p labri utriusq; contingenti mediũ more virili, densam nimis & longam habebat: faciem verò sinistram, cum labro & menti parte, muliebriter planam, & cujusvi pilositate carentẽ. Hali Rodohã [aa] vidit hominẽ qui habebat veretrũ & testiculos & vulvã mulieris simul. Et Hieron. Monius [bb] refert, se cognotũ Hermaphroditũ, qui sexus muliebris

putabatur, viroq; nupſerat, cui filios aliqu
filias peperit: nihilominus ancillulas comp
ſiſſe, & in his generaſſe.

Plures hiſtorias hactenus non reperi: li
tamen adhuc hiſtoriam ejus qui ſuſpicio
fama Hermaphroditus fuit, & quomod
purgavit, adponere.

Albertus Dux Brunſwicenſ. referente C
tzio Archiepiſc. Bremenſ. à Joanne diacon
Eccleſiæ traductꝰ erat, quod eſſet Hermaph
ditus, & in utramq; venerem æquè promp
Archiepiſc. inſpiciẽdum ſe præbuit in baln
multis militaribus, cõſularibus & civibus
mæ: nec tamen quievit ortus ſemel rum
Convocatis ſuffraganeis ſuis, atq; Eccleſia
Prælatis Hamburgum, pluſquam quinge
perſonis iterum viſendum ſe præbuit, te
ferculis tricies multiplicatis, Prælatos om
& nobiles excepit: militaribus autem div
locis bina toties fercula appoſuit: reliq
cives ſingulis per vicenas vices honoravit. C
terum cum ad eam, quæ Hamburgi facta
oſtenſionem, nec dum infamia videretur p
gatus, contendentibus aliis corruptos fu
judices, qui inſpiciendi operam deſumſera
rogati: in vltimis finibus ſuæ provinciæ,
civitate Sudenſi, iterum ſe viſcendum ex
buit quamplurimis gravibus viris.

a *lib. 7. decad. 3. in 2. bello Punico. Gvilh. Budæus c*
ling. Græcæ in vocab. ἐπαμφοτερίζειν *etiã recenſet. Po*
Virgil. 3. de prod. b *cap. 38.* c *lib. 1. belli Punici & Aſia*
de

4. [d] cap. 46. [e] cap. 56. [f] Polyd. Virgil. 3. prod. [g] hist. 7. lib. 4. [h] cap. 81. [i] cap. 86 [k] cap 92. [l] cap. 94. [m] cap. [n] cap. 108 [o] cap 110 [p] cap. 113. [q] in advers hist. 1. de prod. num. 42 [r] de mirab. & long. & Zving. th. lib. 4. pag. 1367. [s] lib. 8. Zving th. vol. 2. lib. 2. 282. [t] lib. 24. cap. 4. [v] lib 5. cap. 3 de concep hum & Fincelius sub anno 1547 [x] lib. 24 cap. 1. [y] lib. 19 cap. cap. 20 topogra. Hyber. Zving. th vol 17. lib. 10 pag. [aa] com. ad lib. 3. art. Gal tex. 38. [bb] de mod theo- b 1. cap. 6 [cc] lib. 10 cap. 20. metrop. & ex eo Zving. vol. 1. lib. 3. pag. 159.

CAP. XXXVI.

Hermaphroditorum historiæ ex Poëtis & quidem Cecropis, Tiresiæ & Scythonis.

Propositis Hermaphroditorum exemplis, quotquot apud Historicos reperimus, nunc ut Lectorem oblectemus, Poëtarum fabulas subnectemus: & licet proprie Hermaphroditi solum fabula referenda foret, cum ab eo tractatus hic tractatus nomen habeat, & quam lector inveniet: attamen cum Athenienrex Cecrops διφυὴς dictus fuerit: & Tirenunc virum, nunc fœminam fuisse scri-: & Scython pro arbitrio, modò in mamodò in fœminam commutatus feratur, tribus acturi sumus: de Cœneo enim, i & Metra puellabus in viros mutatis, in tu peculiari, in quo de Sexus transmue acturi sumus, sermo erit.

DE

DE CECROPE.

CEcrops Ægyptius fuit, Sai Ægypti o
riundus, qui, vbi Atticam venit, ibi
adeptus eſt, de quo multa Zezes Lycop
interpres & Euſtachius commẽtario in D
ſiũ: hic primus Athenienſiũ rex fuit, Ath
inſtauravit, Euſebio [a] auctore: & quidem
Deucaleonis tẽpora, Juſtino [b]: quare Na
[c] fama eſt, Athenięſes Ægyptiorũ colon
è ſapięti civitate, quorũ dux fuit Cecrops
& Cecropidę dicti: huic epitheton διφυη
ſecus quam Tireſiæ qui ſexum utrumq; e
tus eſſe dicitur, à plurimis tribuitur. C
hujus rei, cum Camers [d] in ſuo lexico G
ex Suida deſumptam, eleganter expreſſer
ſubnectemus: ſic autem vertimus. Cecro
niẽs ex Ægypti urbe Scieos, Athenas inc
Sais vero ſecundũ Ægyptios Minerva di
ut inquit Charax: Dimorphon verò dicu
Dimorphi terrigeni Cecropam, eò quod
rum virorũ naturam & magnitudinẽ (ob
gitudinem corporis Stephano [e]) habueri
quod duas linguas noverit, Ægyptiam &
cam (idẽ voluit Greg. Nazianz. [c], quẽ G
literas Cecropem eundẽ Ægyptiũ, vel Pro
theum, aut Orpheum, ſive Danaum Phœ
Achillis cuſtode reperiſſe memorant, Ste
no [e] monente) Aut ut nugantur, quòd m
ſuperiora homi ..., inferiora verò draconi
lia habuerit (Fortè exinde, quod traditur

ps, initio regni sui fuisse asper & durus, ac
ea lenis atq; humanus, qua ex re cōfictam
fabulam, Plutarchus *f* arbitratur) Quod
oricè ajebat Demosthenes, quòd robore
em draconi, prudentia vero homini par
r. Ego verò sic allegoriam enuncio: quod
bonus rex fuerit, gentiū vitam omnē fera-
c subegit, edomuitq;, ut omnes consen-
nū ꝓbaverint, bono veluti Duci & Impe-
. Ob id igitur dicunt, ipsum duas naturas
uisse. Aut, ut inveni in lo Antiochiæ, ꝙ
mulieres eæ, quæ per totam Græciā fue-
bestiali more, & rationis expertia, neq;
dum conjugium miscerentur. Pueri igi-
nc unius erant naturæ, matrem enim so-
atrem verò non agnoverunt: Cecrops
thenienſiū rex, brutalem illā mistionem
t, & viris legitimas mulieres copulari fe-
uidē igitur exinde pueri patrē & matrē
verunt, generationis suæ causæ, naturæ
ater videl. certus & mater) extiterūt: id-
Cecrops διφυής (i.e. geminæ naturæ) vo-
r, ut qui in ipsos hoc beneficiū colloca-
Huc usq; placuit Camertis verba addu-
uæ verò parēthesi inclusa, interserta fuê-
is non sunt.

go primus meritò dicitur Athenis con-
instituisse, ut habetur apud Athenæum
rbis: Athenis primus Cecrops, unam
ius, edicto sanxit, cum antea l cen-
verecundè cum viris fœminæ congre-
deren-

derentur & nuptiæ communes essent. Quo
ob rem eum quidam fuisse putarunt anci
naturæ, cum nescirent illi prisci ob coitus
miscuos quis esset suus pater. Et Justinus
cum eo Eusebius, [h] quem omnis antiqui
fabulata est biformem, quia marem fœm
matrimonio junxit: & Ovidius: [i]

Virginibusq; tribus gemino de Cecrope natus

Multa ex iis quæ attulimus, Aristoph
scholiastes, ex Camerce, conceptis verbi
suas in comœdiam πλοῦτον inscriptam, n
retulit: ubi Aristophanes, Athenienses
quam laudum amantissimos illudit.

Et quia tantæ auctoritatis Cecrops fuit
annis quinquaginta, ut habet Eusebius
gnavit: hinc ortũ proverbium, Cecrop
nerosior [k], proverbiali figura de homine
tiquissimæ nobilitatis. Usus Adagii est a
Lucianum in dialogis, κέκροπος εὐγενέστερο
apud Synesium [l], ἀλλ' ὑπὲρ εὐγενείας ἀμφι
ζῶν τῷ κέκροπι διελέλεσε.

Diodorus Siculus [m], Atheniensium reg
qui duplicis naturæ extitisse dicitur, Petem
minat: Sic enim habet: quin etiam Athen
ses colones Saitarum Ægyptiæ gentis esse
(ipsi Ægyptii) asserere nituntur, quòd soli G
corum urbem appellent ἄστυ, translata ap
latione ab Ægyptiæ urbis vocabulo, &c. n
subiungit: Petem Mnesthei, qui ad Tro
militavit, patrem, cùm esset Ægyptius, p
modum Atheniensium civem & regem

Ei

m fuisse: eum duplicis naturæ extitisse
it: quoniam duplicis politię, Græcæ scilicet
arbaræ, quarum alteram partem feræ ha-
hominis altera particeps fuerit.

n chronicis. b. lib. 3. citatur etiam à Sabino: vide & Aristoph. in Pluto. & Suidam in πξομηθεύς c. in mo- in Basil. Mag titul quoque Sabinus in interp fab. O- ib. 1. d. fol. 1030 & Suidas in vocab κέκροψ & πξο- ύς. e. in lex poetico f. Plutarchus & etiam Sabinus fab. Ovid. g. lib. 13. cap. 1. citat etiam Zuing. in hoc b. 2. lib. 7. pag. 832. h. in præfat. chronico. i. 2. meta- k. Junius adag cent. 8. adag 73. l. in epistola ad Eu- fratrem. m lib. 1. cap. 2.

DE TIRESIA.

isi Pausanias [a] scribat, omnes vel auditu
, quot annos Tiresias vixerit, & quemad-
um ex muliere in virum sit permutatus;
n tamen de Tiresia fabulam ex Poëtis
ctam subjungamus: illa autem, referen-
Hesiodo Dicæarcho, Clitarcho, Calli-
o, Homero, Ovidio, aliisque nonnullis
abet.

iresias Eumaris F. in Arcadia cum ali-
do esset in monte Cyllene (alii Cithæro-
idens dracones (serpentes alii) duos
tes, observata fœmina, ex iis illam occi-
ilneravit) quo facto in fœminam & ipse
tis est, sicque sexu mutato, cum viro
buit. Monitus autem Apollinis oraculo,
coeuntes iterum deprehendisset, alte-
dem sauciaret, ita enim in pristinum se-
diturum: observata opportunitate,

Dei consilium exsecutus: nam cum rursus pa... septem (undecim alii) annos eos invenisse... eodem pacto & marem interfecit: itaq; pri... nam naturam recuperavit. Porro Jove c... Junone certante, illoq; contendente plus vo... luptatis è re venerea fœminas percipere qu... viros, Junone contrarium asserente (alii ... trius sexus major esset libido) placuisse ut ... citus Tiresias, ea de re pronunciaret, utpote ... trumq; sexum expertus: ut habet Lycophr... in Cassandra.

Et necromanticum senem quæret
Virorum, mulierumq; scientem congressus.

Sed Ovidius [d] sic cecinit:

Dumq; ea per terras fatali lege geruntur,
Tutaq; bis geniti sunt incunabula Bachi,
Forte Jovem memorant diffusum nectare, curas
Seposuisse graves, vacuaq; agitasse remissos,
Cum Junone jocos, & major vestra profecto est,
Quam quæ contingit maribus, dixisse voluptas.
Illa negat: placuit quæ sit sententia docti
Quærere Tiresiæ. Venus huic erat utraq; nota:
Nam duo magnorum viridi coeuntia sylva
Corpora serpentum baculi violaverat ictu,
Deq; viro factus (mirabile) fœmina, septem
Egerat autumnos: octavo rursus eosdem
Vidit, & est vestræ si tanta potentia plagæ,
Dixit, ut authoris sortem in contraria mutet.
Nunc quoq; vos feram percussis anguibus iisdem
Forma prior rediit, genitivaq; venit imago.

Hunc ergo interrogatum respondisse ferun...

lecem in partes voluptate ista divisa, unam vi-
o, novem mulieri obtingere (vel ut Fulgen-
ius [e], tres uncias habere virum amoris, & no-
em fœminam) ob quod Juno irata eum ocu-
s confossis excæcavit (hinc proverbium [f] τυ-
λότερος τειρεσίου, *Tiresia cæcior*, & Tiresiam, pro-
erbiali figura, pro cæco, Juvenalis posuit:

Nec surdum, nec Tiresiam quemq; esse Deorum:

lii verò propterea excæcatum scribunt, quod
ianam [g] nudam in fonte conspexerit (Unde
roverbium; Ne respexeris) At Jupiter pro lu-
ine adempto, & in solatium visus adempti, di-
nationem & futurorum scientiam illi dedit:
de apud Horatium Tiresias, Ulyssem allo-
uentem, introducitur:

O Laertiade quicquid dicam aut erit, aut non
Divinare etenim magnus mihi donat Apollo.

vidius verò, loco præcitato, subjungit

Arbiter hic igitur sumptus de lite jocosa
Dicta Jovis firmat: gravius Saturnia justo,
Nec pro materia fertur doluisse, suiq;
Judicis æterna damnavit lumina nocte.
At pater omnipotens (neq; n. licet irrita cuiquam
Facta dei fecisse Deo) pro lumine adempto
Scire futura dedit, pœnamq; levavit honore.

ιείκεια sanè divinæ justitiæ, quæ corporis
mna ingenii dotibus compensat: sæpè enim
ut ii qui aliquo sensu externo carent, ma-
o sint ingenio: exemplo sunt Philippus Ma-
lo, Hannibal, Antigonus rex, Cocles, &c.
Quare hujus animam evocat Ulysses apud

Hometum multaque futura ab eo cognoſ[...]
ipſi enim omnem itineris ſucceſſum, verſi[...]
ſubſequentibus præſagit:

Venit autem inſuper anima Thebani Tireſiæ:
Aureum ſceptrum tenens, me autem novit & a[...]
(tuta[...]
Cur iterum, ô infelix, linquens lumen ſolis
Veniſti, ut videas mortuos & jucundam region[...]
Sed recede à foſſa, remove autem enſem acutum[...]
Sanguinem ut bibam, & tibi vera dicam.
Sic dixit ego autem retrocedens, enſem argente[...]
Vagina incluſa, hic autem poſtquam bibit ſang[...]
(nem nigru[...]
Et tunc jam me verbis allocutus eſt vates verus:
Reditum quæris dudum illuſtris Ulyſſes:
Hunc autem tibi difficilem faciet Deus, non n p[...]
Latere Neptunum, quam iram impoſuit animo[...]
Iratus, quod ei filium dilectum excæcaſti,
Sed tamen & ſic mala licet paſſi pervenietis;
Si volueris tuum animum continere & ſociorũ, &[...]

Sic Sophocles in Antigone circa finem, i[...]
troducit Tireſiam ſenem canum, Creonti Th[...]
barum regi, domus ſuæ cladem vaticinan[...]

Quomodo ex inferis ſolus Tireſias ſenſu[...]
præditus, omnes, inquit Pauſanias [a], vel aud[...]
tu norũt, quem vatem appellat: quare Theb[...]
ni [a] poſt Hammonis cędem & locum augurio[...]
rum, Tireſiæ, quem Oenoſcopeum appellant[...]
habent.

Sed inſuper Jupiter ipſi vitam ſeptem ſecu[...]
lorum dedit, unde locus proverbio, [k] Tireſi[...]
viva[...]

vacior: quem tamen Tragœdia fingit ſex æ-
tes hominum vixiſſe. Hic, in Macedonia
ortuus dicitur, victores Thebanorum fu-
ens: cujus monumentum Thebani oſten-
nt, quod ſtadiis potiſſimum quindecim à
ulchro filiorum Oedipi diſtat: quia verò &
atentur extremum diem obiiſſe in Haliar-
vacuum illud apud ſe monumentum eſſe
unt, ut Pauſanias [a] ſcribit. At Strabone [b]
tore monumẽtum hujus fuit ſub Tilphoſ-
monte Bœotiæ, juxta fontem Tilphoſſam,
profugus diem ſuum obiit, quum jam ſe-
gelidiſſimam Tilphoſſæ aquam hauſiſſet:
Thebani cives, ſepulto divinos honores
uere. Haud dubiè, propter ſingularem i-
s divinandi peritiam, de qua ſic Statius Pa-
us [c].

ireſiam alii lachrymis & ſupplice cœtu
rant, quodq; unum rebus ſolamen in arctis
oſſe futura rogant, tenet ille incluſa, premitq;
ita Deum, quia ne ante duci bene credita noſtra
nſilia, & monitus cum perfida bella vetarem

ulo poſt:

n me ulli monitus, nec vatum exorſa furentem
licitant, maneſq; movent, ſibi callidus iſta
eſias nataq; canat, non ſi ipſe recluſis
minus ex adytis in me inſaniret Apollo.

e Lucianus [n], qui ipſum ἀμφίβιος, ambi-
xus vocat, ſic fabulam propoſuit: Fertur
a genere Bœotius, divinandi gloria mul-
elebris fuiſſe: hunc Tireſiam ex Græcis

ajunt dixisse, stellarum erraticarum alias
fœminas, alias mares, non tamen eadem
cere. Unde eundem ancipiti sexu fuisse fa
lantur aliquando fœminam, aliquando
rem: hæc ille.

Qui volet Julium Hyginum etiam cõsul
qui in suo fabularum libro [o] eandem fabul
recenset, ipsum pastorem in Cyllenio mo
nominans, & quod præter cæteros morta
vates fuerit.

Hujus filia Manto, mulier etiam fatic
(filia Diræi vatis Mantuano [p]) in orã Vene
rum profuga, Mantuam constituit, quam
filius Oenus muris cinxit, & á matris nom
nuncupavit: Hinc Mantuanus [q] urbem h
Tiresiæ pulcherrimam filiam vocat: & m

sic filia quondam
Tiresiæ, gemini Manto post dura Creontis
Servitia in Venetis molita paludibus urbem
Vixit: & extructæ sua nomina tradidit

& Virgilius [s].

Ille etiam patriis agmen ciet Oenus ab oris
Fatidicæ Mantus, & Thusci filius amnis
Qui muros, matrisq́ dedit tibi Mantua nomen

Fabulæ hujus explicatio talis à Fulgentio C
thaginensium Episcopo proponitur. Gra
quantum stupenda mendacio, tantum est
miranda commento. Tiresiam n. in mod
temporis posuere, quasi θερινείων, id est, æs
perennitas: θέρος n. dicitur æstas, ergo ex ve
tempore quod masculinum est, quia eod

temp

pore clausura soliditasq; est germinum, dum
beuntia sibi affectu animalia viderit, eaq; vir-
id est, fervoris ęstu percusserit, in fœmineum
xum convertitur, id est, ætatis fervorẽ. Ideo
rò æstatem posuere in modũ fœminæ, quod
nnia patefacta eodẽ tempore suis emergant
lliculis: & quia concipiendi duo sunt tem-
ora veris & autumni, iterum conceptu prohi-
to, ad pristinã redit imaginem. Autumnus n.
masculino corpore omnia constringit, quo
onstrictis arborũ venis vitalis succi commer-
ales trãsennas interius stringens, foliorũ mar-
lentã detundat calvitatem. Deniq; duobus
is, id est, duobus elementis arbiter quæritur,
ni atq; aëri, de genuina amoris ratione certã-
bus: deniq; justũ profert judicium. In fructifi-
dis n. germinibus, dupla aëri quam igni ma-
ria suppetit. Aër enim maritat in glebis, &
oducit in foliis, & gravidat in folliculis: Sol
im maturare tantum novit in granis. Nam
hoc certum sit, cœcatur à Junone illa vide-
et causa, quod hyemis tempus aëris nubi-
caligante nigrescat Jupiter vero occultis
poribus conceptionem fatim ei futuri ger-
nis subministrat, id est, quasi præscientiam.
am ob hanc rem Janus bifrons pingitur,
uod & præterita & futura respiciat.

Multa tetra acciderunt, inquit Sabinus *, in
olorum cultibus, quare & Tiresiæ aliquid
onstrosum accidere potuit: minus alienum

est à naturæ exemplis nasci Androgyno
fortassis talis fuerit Tiresias aut prorsus all
ricè significatum est, virum præstantem T
siam perterritum, recepisse fanaticos ritus.
ctenus de Tiresia: nunc Scythonis fabu
subjiciamus.

Scyton, ut refert Ovidius [u] quidam
qui pro arbitrio modo in virum, modo in
minam commutatur:

Nec loquar, ut quondam naturæ jure novato
Ambiguus fuerit modo vir, modo fœmina Scyth

Et hæc de Cecrope, Tiresia & Scythone su
ciant.

[a] *lib. 9. in Bœoticis.* [b] *Calep. par. 2 Phleg. Trallian. de mirab. & longæum. Xylandro interprete, & ex eo Zu theat vol. 2 lib. 1. pag. 282. At Antonius Liberalis* μεταμορφώσεων συναγωγὴ *sic habet: & Tiresias ob inte ctos in trivio coeuntes angues, de viro mulier fuit factus, susq; virilem sexum adeptus est.* [c] *Torrentin. in elucid p pag. 188.* [d] *3. metam. fab. 4.* [e] *mythiolog. lib 2.* [f] *Erasm adag Chil. 1. cent. 3. ad 57: at Tiresiam cæcum, Sophocle Antigone descripsit* [g] *Gilbert. Cognatus adag. cent. 14 dag. 1394* [h] *odyss. 11.* [i] *lib. 10.* [k] *Erasm in adag. chil. 1. ce 6. adag. 66.* [l] *lib. 9.* [m] *lib. 10. Thebaid obiter & Calepin.* περὶ ἀστρολογίας *lib. tom. 3. pag. 146. Erasmo interp* [o] *fab 75.* [p] *lib. 2. de calam. temp. pag. 113.* [q] *lib. 1. de c temp. pag. 146.* [r] *idem in monstro tertio sive ira pag. 4* [s] *10 Aeneid* [t] *lib. 3. interp. fab. Ovidii,* [v] *4 metam. fab. & Calep. parte 2.*

CA

CAP. XXXVII.

e fuerit Hermaphroditorum apud thnicos fortuna & eorũdem etiam-unc apud Indos conditio.

E quid eorum, quæ ad Hermaphrodito-um historiam pertinent, prætermittatur, am ipsoram apud Ethnicos fuerit, & nũc Indos sit cõditio, lubet ostẽdere. Mõstra a rarissimè enutriri, Ptolomæus [a] cõten-: quo magis ab idea humana recesserint, ficilius vivere & nutriri: nam quæ in nu-tantum peccant, ab humana forma pa-aut nihil discrepantia in multos annos vivere, quotidiana experientia docet. rùm Hermaphroditi ab initio urbis con-ì severis illis morum censoribus Roma-ge aruspicum mari immergebantur, ut te, Livius [b], Obsequens [c] & Eutropius [d] si haud dubiè, eorum nativitatem mali d portendere: quamvis Diodorus Sicu-ribat, quosdam ejusmodi partus naturæ ra asserere, quod rarò fiant, atq; aliquid oni, tum mali portendere. Imò annis a- post nativitatem reperti, submerge-: ut legere est apud Obsequentem [e], im jam octo in mare deportatum: & [f] cim fermè annorum, aruspicum jussu

necatum, & apud Livium [g] jam 16. an[illegible]
in mare extemplo deportatus. Hi, in m[illegible]
latos scribunt: at Alexander ab Alexan[illegible]
non solũ mare, sed & fluminis meminit[illegible]
dubiè Romani, legẽ à Romulo latam ol[illegible]
runt: etenim apud Dionysiũ Halicarnas[illegible]
extat lex Romuli, qua omnis partus mõ[illegible]
necabatur, & abjiciebatur cõsilio prox[illegible]

Ceremoniæ autem quibus utebantu[illegible]
rant: Decemviri consulebantur, qui de[illegible]
to hoc libros inspiciebant: mox eorũ d[illegible]
vivi in arcam reponebantur, & alto ma[illegible]
gendũ deportabãtur: tandem virgines [illegible]
urbẽ euntes carmen cantabãt & expiatio[illegible]
noni donũ offerebant: hęc ex Livio didic[illegible]
Sic n. tradit [k] (Claudio Nerone & M. Li[illegible]
linatore II. Coss. (anno u. c. 547.) Frus[illegible]
infans natus quadrimo par incertus mas[illegible]
mina esset. Id verò aruspices ex Hetruria[illegible]
ti fœdũ ac turpe prodigiũ dixere: extorr[illegible]
Romano procul terræ cõtactu alto merg[illegible]
vivũ in arca condidêre, provectumq; in[illegible]
projecerunt. Decrevere itẽ pontifices, ut[illegible]
nes ter novenæ per urbẽ euntes carmen[illegible]
rent, Idẽ [l], Servio Sulpitio Galba & (Au[illegible]
Coss. an. u. c. 554) in Sabinis alter 16. an[illegible]
ambiguo sexu invẽtus, & c. ante omnia ab[illegible]
nati seminares jussiq; extẽplo in mare dep[illegible]
ri: sicut proximè C. Claudio & M. Livio [illegible]
deportatus similis prodigii fœtus erat: ni[illegible]
minus 10. viros adire libros de portento e[illegible]

se

t, decēviri ex libris res divinas easdē, quæ
mè secundum id prodigiū factæ fuissent,
rarūt: carmē præterea ab ter novenis vir-
us cani per urbem jusserunt donumque
ni reginæ ferri.
c vero submergendi mos, Plinii tempore
:tum n. ii, qui ab initio Romana lege mari
ebant, hi postea crescēte luxu in delitiis m
i cępere. Verba Plini: Gignūtur & utrius-
exus quos Hermaphroditos vocamus, o-
ndrogynos vocatos, & in prodigiis habi-
unc verò in delitiis. Rationem Plinius nō
: sed alii n, hanc nimirū, quod utroq; sexu
ia nefariorū simul potiri viderentur. Hæc
fuit, cur severa admodū lege cautum, ut
m mavelint sexum eligant, alterutro, si ab-
tur capitali supplicio puniendi.
inius o de artificum operibus agens, refert
:lē Hermaphroditum nobilem ex ære fe-
Et Pierius p scribit, passim reperiri ex mar-
factos, facie muliebri, mammis notabili-
mentibus, alvo coxendicibusq; grandio-
, viriliq; natura procacius excitata: cujus
acrum pulcherrimum Romæ apud Pe-
Melinum vidit.
nc subnectamus Hermaphroditorū a-
ndos conditionem, ex secunda parte A-
æ quę florida dicitur, & à Jacobo le Moy-
i cognomen de Morgues, qui Laudon-
m in ea navigatione secutus est, describi-
figuræ duæ 17. & 23. adduntur.

Fre-

Frequẽter, inquit ad figuram 17. isthic
Hermaphroditi, utriusque naturæ partic
ipsis etiam Indis exosi, eorum tamen op
quod robusti & validi sint, ad onera fer
utuntur jumentorum loco. Proficiscent
ergo ad bella Regibus, hermaphroditi ann
ferunt: & defunctis ex vulnere, vel morb
dis, illi ipsi binis longuriis satis firmis, bac
transversos imponere, atq; his storiam è te
bus scirpis contextam alligare solent, cu
functum superimponunt, pelle capiti sub
ta, altera supra ventrem alligata, tertia su
coxam, postrema supra crus, deinde coria
cingula, tres aut quatuor digitos lata sumu
quorum extremis ad longurios aptatis, me
capiti, quod illis prædurum est applicant, si
defunctos gestant ad sepulturæ locum. Co
tagioso aliquo morbo affecti, etiam ab H
maphroditis humeri, ad loca destinata feru
tur, atque ab iisdem curantur, & necessaria
cipiunt, donec sanitati plenè restituantur.
in figura altera, quæ est pag. 23. hæc habent
certo etiam tempore, omnis ferinæ genus,
sces, atque etiam crocodylos coacervant si
gulis annis: corbibus deinde impositos, He
maphroditorum satis promissos, crisposq
capillos gestantium humeris imponunt, ut
horreum inferant. Hactenus de Ethnicoru
erga Hermaphroditos humanitate, vel poti
crudelitate.

Ast Christianis cum perspectum sit, quo

D.Au

Augustinus piè monet: Hominem quisquis iam nascatur, id est animal rationale, mortale, quamlibet corporis formam nostris sensibus inusitatam gerat, seu colorem sive notam, sonum, sive quamlibet vim qualibet parte qualibet qualitate naturæ, ex illo protoplasto originem ducere. Constet insuper Deum creatorem esse omnium, qui ubi & quando creari quid oporteat, vel oportuerit ipse novit, ... universitatis pulchritudinem, quarum partium vel similitudine, vel diversitate contexat, ita etiam major diversitas creatur: scit ille quid egerit, cujus opera justè nemo reprehendet: meritò ergo Hermaphroditum natum baptisari voluerunt, & matrimonium contrahere permiserunt: sic etiam in feudis & aliis succedere posse, ut habet Baldus super sextum ... dicis leg. quoties num. 7. statuerunt, ut in... plenius demonstraturi sumus.

Elegans est locus apud Eusebium [r] in vita sanctissimi Imperatoris Constantini, de lege ipso Constantino in Androgynos lata. Cum ... rò apud Ægyptos & Alexandriæ, patrio mo... fluvius quidam (Nilum intelligit) ab hominibus mulierosis coleretur, ad hos etiam pertinens lex est, qua cautum, ut omnis hæc androgynorum gens tanquam adulterina & spuria è ... tolleretur, neq; cuiquam liceret vel oculis ... ueri impura hac lascivia ægrotantes. Sed ... m superstitiosi existimarent, minimum de... ceps fluvium pro consuetudine sua in agros effluxu

effluxurum: Deus favens Imperatoris le
ge ſecus quam illi expectaverant: univ
flumẽ reddidit. Nam cum impura illa fe
ſuis ſordibus civitatem turpificaſſet, p
eſſet ſublata, fluvius quaſi repurgata ex
tota regione, majore quàm ante curſu f
tur, & magis ac abundantius gurgitibu
meſcens, omnes agros quoquoverſum
bat tanquã reipſa demonſtraret, homin
pios & ſceleratos removendos eſſe, & a
ſolum omnis ſalutis autorem omnium p
ratum rerum cauſam eſſe referendam: H
nus Euſebius.

At Clemens Alexandrinus [s], miratu
res Romanorũ legiſlatores, quod exoſa
buerint inſtitutionem Androgynam, &
ipſius corporis ad fœminam communi
præter naturæ legem de foſſione dignam
carint, ſecundum ipſam juſtitiæ legem.

[a] *de Aſtror iudic lib. 3. Ronſæus de hum. vit. prim*
11 [b] *decad. 3. lib. 7. dec. 4. lib. 3.* [c] *cap. 94.* [d] *hiſt. Rom.*
lib. rer. antiq. [f] *Obſequens cap. 56.* [g] *dec 4. lib. 1* [h]
dier. lib. 5. cap. 27. ex quo Dalechamp. ad Plin. lib. 7.
lib. antiq. Roman. [k] *dec. 3. lib. 7.* [l] *decad. 4. lib 1.* [m] *l*
3. quæ verba Gellius lib. 9. cap. 4. hiſtoriis tranſmuta
ſubjicit. [n] *Cardan com in Ptolom de Aſtror. iud. lib. 3*
text 20. & Ronſæus de vit. primord cap. 11. [o] *lib. 34.*
in hierogliph. lib. 18 [q] *de civit. Dei lib. 16. cap. 8.* [r] *lib.*
25. Chriſtophorſono interprete. [s] *lib. 3. pædagog. cap. 3.*

C

CAP. XXXVIII.

De Hermaphroditorum curatione.

CUrationem Hermaphroditorum propoſiturus, neceſſariò differentiæ eorundem ucis repetēdæ ut inde, quinam curationem mittat, conſtare poſſit. Hermaphroditorum tium, ut Pauli Æginetę [a] verbis utor, ex comoſitione Mercurii & Veneris appellatum eſt, triq; ſexui multum indecori afferens. Differentiæ quatuor Leonide auctore exiſtunt: tres uidem in viris, una in mulieribus. In viris ſiuidem alias juxta regionem inter ſcrotum & num: alias in medio ſcroto, forma muliebris udendi pilis obſiti apparet. Tertia verò ad æcaccedit, in qua nonnulli veluti ex pudeno, quod in ſcroto eſt, urinam profundunt. In ulieribus ſupra pudendum juxta pubem vile genitale frequenter reperitur quibuſdam orporibus extantibus, uno tanquam cole, uobus autem veluti teſticulis. Sic verò Iac [b] Iſraelita Salomonis Arabiæ regis filius loptivus. Hoc licet tempore ſit naturale, viro tamen turpius: in viro & muliere fit uatuor modis: tribus in viro, uno in fœmi. Viris fit in pectine & in teſticulis, velut ulva vera mulieris piloſa ut in fœminis. ertius modus eſt gravior: quia per virgam

&

& vulvam mingunt. Mulieribus vulva
pectine: & sub vulva post veretrum m
testiculi. Plura vide supra capite de ab
rentiis.

Nunc videamus, quinam curationem
mittant: auctor enim est Volateranus [a]
quandoque Chirurgi manu curari. Ter
rorum deformitas, ait Ægineta [a], qua urin
scrotum excernitur, curationem non re
reliquæ tres curantur. Et Isaac [b]: de his
maphroditis unde mingunt (videlicet pe
vam & virgam) non est opus mihi dicere
incurabiles sunt: illi autem, qui non min
medicari possunt. Et Albucases [d], curat
specierum duarum ex viris, & speciei un
mulieribus: speciei autem tertiæ virorum
qua egreditur urina, quæ est in cute testic
rum, non est, quod coneris mederi, neq;
in naturalem habitum potest restitui. Sed
modo curantur?

Curantur corporibus supervacuis è m
sublatis & ulcerum modo tractatis: Sic Æg
ta [a]. Et multoties curantur per incisio
membri occultioris, & regimen vulneris
ait Avicenna [e]. Plenius Isaac [b], medicari
sunt incisione & adustione, & c si unguent
nativis curari: similiter in mulieribus. Sic
bucasis [d] incidas carnes illas additas, don
fugiat impressio eorum: deinde cura eos c
tione reliquorum vulnerum. Et tandem
vanorola [f]: de his quid dicam nescio,

[qu]od curari possunt, per incisionem occultio[ris] & debilioris: quæ incisio curabitur cura [vu]lneris.

[a] lib. 6 cap. 69 [b] praxeos lib. 9 cap. 58. [c] comen. urb in [.]24. cap 14. [d] 2 meth. med. cap. 70. [e] lib. 3. fen. 10. tr. 2. [.]43. [f] prax tr. 6. cap. 20 rub, 34.

Verum cum sint etiam Hermaphroditæ [mu]lieres, in quibus sola sinus pudoris angustia causa est, quominus pati & virum admitte[re] possint, & de harum curatione nil legeri[mu]s, quid nobis videatur paucis subjiciemus. [Qu]o modo ergo insignes chirurgi, non solum [ea]s, quæ Hermaphroditæ non sunt, sed tãtum [ori]ficio externo angustiore, quod dilatatio[ne]m solum requirit, sed etiam penitus clausas [(q]uem affectum Alraticum Albucasis *lib.* 2. [c]. 72. vocat, & Græcis, ii, qui genitalibus par[ti]us cassi & defecti, ἄτρητοι καὶ ἄπρακτοι di[cu]ntur) sive natura, sive ex accidenti (uti in[fra] historiam adponemus) perforando curare [sol]ent: Sic & has curandas censemus. At o[po]rtet prius in hisce Hermaphroditis, immisso [di]gito aut speculo tenui, aut alio quovis in[str]umento sinu dilatato, interius uteri orifi[ciu]m perquirere & cõsiderare, num ipsum si[nu]m pudoris totũ, vel quibusdam in locis an[gu]latim compositum & corrugatum depre[he]ndas: tum enim facta scarificatione utrin[qu]e, aut incisione levi convenienti instrumen[to] ad justam dilatationem & amplitudinem

 revo-

revocabis:ad cujus conſervationẽ,opera & la-
bore opus eſt&peſſulis convenientib.admo-
ſeu ſubductis donec cicatrix inducta fuerit:
ſi orificium ſinus pudoris valde carnoſum &
craſſum, ejuſdemq́; ſinus parietes ſeſe con-
gant & cohæreant, iis chirurgia nihil, aut
perficietur, quia cavitas facta vix cõſervari
teſt:imò iterũ inducta cicatrice dura, adeò
ſtringitur,ut penem non admittat. Sed hæc
genioſis Chirurgis commendamus. Nunc
nectemus hiſtoriam orificii ſinus pudoris
muliere poſt difficilẽ partum penitus occlu-
Anno 1594. 18.Sept. conſilii cauſa unà
aliis vocatus ad matronã nobilem à Berch-
nobilis viri a Müllenen conjugẽ,annor.circ.
22.natura plethoricã, quæ matrimonii an-
gravida reddita,partus tẽpore inſtante,par-
conatibus apparentib. mox ceſſantibus:iiſd-
poſt 14. diem recurrentib.puellum maturũ
mortuũ, magno cũ labore peperit : ita ut pu-
perii tẽpore finito, cõjugis cõgreſſum amp-
ferre non potuerit: ſicq́; mẽſtruis purgatio-
ſuppreſſis,biẽnio toto diverſis malis cõflict-
licet & obãbularet,&florido colore eſſet,&
bum ſatis cõmodè caperet. Menſiũ ergo p-
movendorũ cauſa,variis remediis internis p-
mũ (uti ipſa nob. retulit)dein externis,ut th-
mis Helveticis ſulphureis,tãdẽ peſſariis, ſed
ne fructu,cũ obſtetrice non obſervãte,nũ u-
ri collo inderentur, ſed inter ſinus pudoris
bia ſub ſiſterẽt, uſa eſt. Symptomatib.tand-
auctis,præſertim tempore eo quo menſes flu-

debebant, Basilæã perduci curavit, & medi-
rum & chirurgorum opẽ imploratura. Circa
ud n. tẽpus quotidie & quidẽ cõmuniter cir-
3. 4. vespertinã vẽtris & lumborũ doloerib.
mensis, cum ventris rugitu, uteri duritie &
more ad tactũ obvio: hystericis convulsio-
b. spina curvata, ventre elevato, cum clamo-
. cõprehendebatur, iisq; ad noctis penè me-
torquebat: quibus remittentib. obdormie-
t: mane expergefacta nihil mali persentiscẽs
ũ capiebat, & usq; ad horã cõsueti paroxy-
, sine omni dolore cum astantib. & assiden-
. sermones cõmutabat. Ipsa autẽ asserente,
m ad uterũ occlusam, & sectionẽ expetente
us ipse à C. D. Felice Plat: à me & aliquibus
rurgis ad consilium vocatis, inspectus & in-
mento exploratus, orificiũ supra tamẽ vesi-
cervicẽ, ita perfectè coaluisse deprehendi-
, ut negasses locũ unquã pertusum fuisse.
usa erga sævissimorũ hystericorũ symtoma-
acile innotuit, utpote ꝓpter orificii uteri, qui
fficillimo partu exulcerat⁹ fuerat, coalitũ:
nine & menstruis retentis, symptomata hæc
santib. facileq; ꝓnunciatũ sanationis spẽ o-
ẽ, in apertione orificii consistere. Ad quã a-
tionẽ ipsa ultro annuebat, sed amica astans
itit, cauterii potẽtialis applicationẽ matre
astante & annuẽte, suadens: ut quę non ita
dem viderat me marito nobili & plurib. a-
cauteriũ potẽtiale applicasse quod sine do-
e escharam inducit. Quare consilio nostro

neglecto, ipsis ita volentibus, chirurgi
ptorium (quo nunc ab annis triginta trib
liciter utor) à me accepit, & me, quia dis
ram, recesso, applicavit: horis aliquot p
dem remoto, levis eschara, propter locũ
per madentem, & superficiarium ulcuscl
apparuit, cui radicis gentianæ portio,
fortè dilatari posset, intrusa fuit. Verum
stericis convulsionibus tum continuò d
tibus, & febre gravissima accedente, alte
à ruptorii applicatione, spiritum creato
piè 22. Septembris reddidit.

Cadavere aperto, venter infimus,
cruenta nigra, sanguinis corrupti instar,
fœtidissima & intestinis adhærente p
conspectus: uterus verò maximus, san
putrido & fœtido refertus erat, non secu
jus cervix, quæ spississima & digiti tran
crassitie coaluerat. Observent ergo dilig
Medici, ut consulti propter immensos c
teri, post difficilem partum, dolores (qu
infrequens est) omnem curam adhibean
cervicis latera exulcerata coalescant.

CAP. XXXIX.

De Hermaphroditorum apud Ju jure.

ANdrogynorum in jure Hebraico, fr
mentio est, etsi de causis confusæ i

turæ, non admodum ſint ſolliciti. Nam ſim-
ciſſimè ſcribunt, Androgynum (hæc vox i-
s familiaris eſt) eſſe, in quo utriuſque ſe-
s membra genitalia ſint, quorum unum ta-
n altero ſit luxurioſius & potentius: hinc
jure eorum magis diſputant, quod ex cor-
re juris ipſorum, ſive Talmud tranſtulimus.
rba ergò hæc habentur.

Androgynus ſua natura partim ſimilis eſt vi-
parim mulieribus: partim viris & mulieri-
s, partim denique eſt propria perſona, neq;
s, neque mulieribus ſimilis..

I. Viris ſimilis eſt, quinque modis juxta le-
n librorum Moſis: 1. polluendo [a] omnem
minem, omnemq́ue rem, quam tangit, aut
e ipſum tangit in illo tempore, quo ſemen
ittit, quemadmodum & viri modis omni-
s polluunt ſecundum legem Moſis: 2. quod
entur in uxorem ducere [b] fratris ſui vi-
um relictam, quæ prolem ab ipſo non ha-
it, uti & viri ſecundum legem Moſis obſtri-
ſunt. 3. quod tenentur incedere veſtitu [c]
pite ad calcem more virorum, & pilos [d] ab-
ere more virorum, non mulierum, luxus
tia: 4. quod illis permiſſum eſt mulierem in
orem ducere, uti & aliis viris, & non nubere
: 5. quod tenetur obſervare præcepta o-
ia juxta legem Moſis, ſicuti omnes viri Ju-
obſervare tenentur: non autem ſicuti mu-
es, quæ non tenentur omnia Moſis præce-

obſervare, ſecun. ea, quæ tempora requi

II. Mulieribus autem ſimilis reperit ptem modis, ſecundum legem Moſis. 1. S eſt mulieribus polluendo omnem homi aliaſq; res, quas tangit, aut quæ ipſam tan tempore mẽſtrui* uti & mẽſtruæ muliere guinis fluxu laborant, & tunc polluit p mnia ſicuti ſexus mulieris ſecundum Mo gem 2. quod illi non licet cum viro ſolus i næceo verſari, aut in locis privatis: ſicut & lieri ſecundum legem Moſis prohibitun 3. quod illi conceſſum, in circuitu attun angulum capitis ſui more mulierum. Qui illi permiſſum, diſſipare angulum barbæ quod tamen viris interdictum f, ſecundu gem Moſis. 4. quod ei licitum ſit, ſe cada bus polluere, & inter mortuos ſepultos an lare, uti & mulier, quod tamẽ viris inhibitu eſt ſecundum Moſis legem: 5. quod ad t monium exhibendum non eſt idoneus, & ſexus muliebris nõ idoneus exiſtit, juxt gem Moſis 6. quod illi eſt prohibitus omn legitimus & illicitus cõcubitus, ut & aliis lieribus. 7. quod vitiatur illicito concubit pud ſacerdotes (id eſt ſacerdoti ſi nubat) ſunt de ſemine Aaronis, ut & mulier viti ſecundum legem Moſis.

III. Comparatur autem mulieribus & ris ſex modis: 1. percuſſus ab aliquo, cum tranſigere debet de damno ad ſummum a mando à viris & mulieribus ſecundum leg

Mo

losis. 2. Si cōtingeret, ut aliquis illum impru-
enter interimeret, occisorem recipere se o-
rtet in unam civitatum securitatis causa or-
natarum, inque ea ad summi Pontificis obi-
m manere non secus ac si virum aut mulie-
m[h] imprudenter interfecisset, secundum le-
m Mosis.

Si verò ipsum malitiosè, aut voluntariè
terfecit, etiam ipse occisor mori debet[i], non
cus atque si virum mulierémve interfecisset.
Mater pariens Androgynum, in puerperio
ptem diebus munda haberi debet, propter
xum virilem: rursus verò per alios septem
es pro immunda censeri debet propter sexū
mineum: quindecim dies immunda cen-
ri debet postquam peperit secundum leges
osis (id est, nnmerare debet dies pollutionis
purificationis, tanquam si filium & filiā ge-
isset) 4. Androgynos, si ex genere Sacerdo-
i, etiam particeps fit sacrificiorū, more alio-
m virorum, & aliorum, qui sunt ex sacerdo-
i genere, secundum Mosis legem. 5. partem
bet paternæ atque maternæ hæreditatis:
aliis quinetiam hæreditatibus jure ad illum
ectantibus, suam partem habet ut vir ac
ulier, prout illi omnium optimè cedi po-
t. 6. Si quis dixerit, cupio ab omnibus re-
s mundanis separari, tunc si Androgynos
erit, in una parte tam masculini quam fœ-
nini generis, debet hoc testari sufficien-
, & separatus esse à Deo, secundum

Mosis legem (id est Naziræatus voto t...
tur.)

IV. Similis denique, neque viris, neq; ...
lieribus, sed propria persona existit tribus ...
dis (sive neutrius sexus jus habet) 1. licet ...
drogynus aliquem percutiat, vel calumni...
alium, tamen non tenetur satisfacere, se...
dum legem de viris & mulieribus: sed tãq...
singularis persona est, debetque satisfacer...
cundum judicum sententiam, aut quomo...
cunque transigere potest. 2. Si Androgy...
votum nuncupaverit, secundum æstima...
nem personæ suæ Domino, & æstimation...
de pretio personæ suæ Dei templo dedica...
rit, si non æstimatus fuerit secundum exp...
sam Mosis legem, sicuti viri & mulieres, ...
tum ut singularis persona secundum judici...
Sacerdotis æstimetur, aut quomodocun...
transigere potest cum iis, qui Dei templo p...
sunt. 3. Si quis diceret, cupio esse nuncupa...
Deo, separatus ab omnibus rebus mund...
(sive obstringens se naziræatus voto) tu...
persona illa neque vir, neque mulier, verb...
psius pro nihilo habenda, neque Deo nun...
pari debet: hæc ex Judæorum Talmud.

Rabbi Meir dixit: Androgynus est crea...
ra per se ipsa ac specialis, neque voluerunt ...
pientes definire ac statuere, an vir, an mu...
judicari deberet. Sed Obthurati alia ratio ...
is enim quandoque vir, quandoq; mulier...

pro...

rout natura in ipſo nunc hoc, nunc illud nembrum patefacit.

CAP. XL.

De Hermaphroditorum juribus ex Jure tam canonico, quam civili.

DE Hermaphroditorum apud Judæos juribus & privilegiis, ex ipſo Talmud diximus: nunc paucis quæ ex jure tam canonico, uam civili, ipſimet excerpſimus, quæſtiones roponemus, plura requirenti, ad ipſorum Juconſultorũ ſcripta remittentes: qui hoc nois (cujus nomine rogans) dabunt, cum & iſi Dictatoris noſtri Hippocratis teſtimoniis tantur.

I. Quæritur Hermaphroditus cum baptitur, maſculinum ne an fœmininum nomen nponendum ſit? Reſp. nomen maſculinum nponendum eſſe, ſi in ſexu maſculino magis ncaleat, alias fœmininum. Bald. *in leg. quoties fin.* Ang. *in l. de quib. de leg.* Bertrachin. *reper. tr. 2. tit. hermaph.* Vel in dubio incaleſcentis ſeus, prout placet imponenti. Bald. *in l. quoties em. 12.*

II. Quæritur, an & quoties confiteri deeat? Reſpon. Debet confiteri ſemel in anno cut homo maſculus & fœmina. Aſtaxen. *in m. de caſ.* Boër. *in c. omnis utriuſque de pœnit. &*

remiß. Joh. de Por. *in lib. 2. in princ. de verb. ob.*
Bertach. *d. lex.*

III. Quæritur, an matrimonium contra
re possint? Resp. Quantum ad matrimoni
contrahendum, secundum *glos. in c. 3. q. 3.* se
magis incalescens: vel validior debet atte
& sic judicari: & si sit parilitas, debet stari di
& electioni suæ: ita tenet Bald. *in l. quæritu*
de statu hom. dicens hanc esse opinionem G
liel. quæ etiam rationabilis satis videatur.
& sum. Sylvestrina *par. 1. pag. 485. tit. Herm*
phrodit. Et Fumus *in aur. armil. tit. Hermaph*
n. 2. Tiraquel. *tom. 1. de jure primog. q. 17. op.*
n. 15. Hermaphroditus enim incalescens m
gis sexu masculino quam fœminino, judica
ut masculus *l. & quæsit. & ibi D. & Alex. de lib*
posthu. Bertach. *dict. loc.* At in quo mulieris se
prævaluerit, pro muliere habendus, Cynus
l. de quibus num. 9. ff. de l.

IV. Quæritur an cōprehendatur in statu
quirēte consensum propinquorum in cont
ctib. mulierum? Resp. Tiraquel. quod non
5. *n. 7.* his verbis: & hæc maximè procedunt
statutis, in quibus sub simplicibus mistum n
continetur, ut probetur *in l. quid ergo §. 1. vers*
sentent. ff. de his qui not. infam. juncta l. 1. §. si is qu
de exer. utum. item si stat. dicat, ff. de just. & jure:
tenet statutum disponens in contractu mul
rum requiri consensum propinquorum, n
habere locum in mista persona, videlicet
Hermaphrod. per textum *in l. hoc legat. ff. de l.*

V. Qu

V. Quæritur an possit esse testis? Negatur hoc 3.q.3.itē idonei *in gl scil* si magis vergat ad fœmineū, vel etiam si sit parilitas: licet *in gl. non determinet*: sed intellige, nisi in casu, quo & mulier esse potest; *in sum.* Sylv. *parti1.tit.Herm.* Specul. *instru.ed.* §.11.*v.quid si unus & tit.de te.* §.1.*v.item quod est herm.* quod sic & mulier esse potest, non aliter, per *c.si test.* § *herm.* 4.q.3. Sic Bart: *in trac.ad pr.testiū in verbo juxta n.56.* reprobātur, inquit, hermaphroditi, vel non cōpelluntur, sed qualitas sexus considerat, *ut ff.de test.l.repet.& l ex eo.*

VI. Quæritur an possit esse testis in testamento. Resp. qualitatem incalescentis sexus hoc ostendere, secundum Ulp. *in l.quæritur de sta.hom.* Hermaphrod. igitur habēs utrumq; sexum, qui magis ad fœmineū declinat, non potest esse testis in testam. sicut nec mulier *sec.gl. in c.si test.* 4 q.3. secus si magis ad masculinuum vergit: si est paritas secundū Guil. censetur ut mulier, & ita non admittenda, nisi ut mulier, *sed d,gl.* non determinat. Famus *in aur.arm.tit.herm.* Vide Spec. *tit.inst.ed* §.12.*v.quid si unus. & tit.de te* §.1.

VII. Quęritur utrū debeat stare in judicio loco viri, vel mulieris? Resp. Secundum reg. juris quod 1.debet jurare antequā admittat ad judicium, quo membro possit uti, & secundū hoc admittēdus, juxta usum & potentiā illius membri: & si uteretur ambobus membris ęqualiter, tum secundum S. Ecclesiā non est tolerandus.

VIII. Ex quo etiā quæritur utrū possit pmoveri ad sacros ordines? Et resp. secundū jam dicta. Sic Hermaph. *est irregular* *sec. Ant. Ar. hie.*

Florentinum *in 3. par. sum. tit. 18. de irregular.* 6. §. 5. Hermaphroditus repellitur à promotione propter deformitatem & monstrositatem *arg. dist. 36. cap. illiteratus & 49. dist. cap. ult.* lis si magis vergit in sexum masculinum, quam fœmininum: quamvis ordinari non debe nec ordinatus ministrare: tamen suscipit characterem (*sum.* Sylvest. *par. 1. tit. hermaph.* Fumus *in aur. armil. tit. hermaph. num. 2.*) S si magis vergit in sexum fœmininũ quam masculinum, vel etiam si æqualiter participat utroque non est susceptivus characteris, sec dum Guil.) multò magis fœmina, ordinis n est susceptiva) quia non potest dici aliquis, aliqua. Idem sentit Astexanus *in sum. de ca lib. 6. de sacram. ord. tit. 26.* & addit, si magis vergat in sexum virilem, quam muliebrem, pot recipere characterem: si econverso, non p test:

IX. Possit ne esse Rector Universitat Rector quippe non potest esse clericus big mus, nec clericus uxoratus, nec hermaphro tus nec minor viginti annis. Bald. *in authe habita pe. col. vers. item dico de clerico uxor.* C. *ne pro pat.* Item Bertach. *par. 3. repert. voc. Rector.*

X. Quæritur etiamnum Judex esse possi Et deciditur quod non, *arg. l. 12. ff. de jud. & ca illiteratos dist. 26.* ubi Doctores. Hermaphroditus ponitur inter infames c. infames 3. 4. Jam verò famosis dignitatum portas non p tere liquet ex *l. 2. C. de dig. lib. 12. d. l. 12. §. 2.*

ju

ud. judicandi autem munus, quædam dignitas ſt & honor. *l. 1. privat. cap. 59. Extran. de appel. l. n. C. quando provoc.*

XI. Quæritur, num poſſit eſſe advocatus? Reſp. Cum ponatur inter infames, non poteſt ſſe advocatus. *3. q. 7. cap. infamis §. in digeſtis.*

XII. Quæritur, num poſſit eſſe Arbitraor? Reſp. Quod ſic, ſive judicetur tanquam œmina, ſive tanquam maſculus, ſive etiam æqualiter incaleſcat in ſexu maſculino, ſicut in œminino. Ita docet Bapt. de Sanc. Blaſ. *in ſuo ract. de arbitro & arbitra in 6. prin. ver.* ſed quæro ncidenter. Et ibi ſubdit, nunquid poſſit eſſe rbiter, & concludit quod ſic: ſi magis incaleſcit in ſexu maſculino, quam fœminino: alias ecus, ut probatur *in l. quæritur ff. de ſtatu hom.* ertachin. *par. 2. reper. vo. hermuſti.*

XIII. Quæritur etiam num Hermaphroitus incidat in pœnam *l. ſi quis in tantum C. unde vi* ſecundum Bart. *ibi ubi etiam* Bald. Iem no-, quod magis incalens in ſexu maſculino, uam fœminino, inducatur ut maſculus *& l. uæſitum*, & ibi Alex. *de lib. & poſthu. & eſt tex. in quæritur de ſta. hom.* Joh. Bap. Caſtel. Hermahrodita enim per vim, alterius poſſeſſionem ccupans, incidit in pœnam *D. conſtitut.* Bar. *n.* 4. *pag.* 355. Menochius *de recuper. poſ. num. 9. et l. ſi quis in tantum C. unde vi.* Ceſſat & hoc ca- omnis diſputatio de Hermaphrodito, quia ve in uno ſive in altero ſexu incaleſcat magis, mper tamen in conſtitutione comprehendi.

tur, ut scripsit hic Bart. *n. 1.* Non enim est qu[illegible] disputemus de potentiore sexu, juxta *l. quær[illegible] de sta. hom.* quam declarat multis modis De[illegible] *rogasti in princ. n. 6 ff. si cert pet. & cons. 213. n. 3.* [illegible] *l. 2 in princ. num. 42. de verb. oblig.* Gomes. His[illegible] *quædam n. 45.* Instit. *de act.* & eodē loco de ac[illegible] *in prin. n. 41.* Beneve. Stracha *tract. de merc. 1.* [illegible] *n. 58*, hæc Menochius.

XIV. Quæritur an Hermaphrodita po[illegible] prætendere ignorantiam constitutionis in [illegible] *quis in tantū C. vide en ff. de pœnis n. 5.* Bart. *in lec*[illegible]

XV. Quæritur utrum Hermaphrodita [illegible] cedat in feudum? Antiqua quæstio, inc[illegible] Bald. super, *cod. l. quoties n. 7. de suis & legit.* & [illegible] terminatur quod sic, si magis incalescit in [illegible] sculo *ut ff. de sta. hom. t. quæritur ff. de lib. & posth*[illegible] *l. sed est. quæsit. §. ult. ff. de test. l. repet. §. 1.* ita te[illegible] *gl. ff. de leg. l. de quib.* [a] & Jacob. de domino A[illegible] zone *in sum. sua.* Et ego pro ista parte consul[illegible] quia si visis pudēdis, quæ vilissima pars corpo[illegible] ris nostri, non apparet major incalescentia, [illegible] men si apparet in aliis operibus virtutis, ut i[illegible] gilitate corporis & præponderat in eo viril[illegible] consului eum in feudo succedere: nec dici[illegible] omnino imperfectus, qui similis est perfec[illegible] quia ista imperfectio est occulta, quæ tegi[illegible] perfectio autem est evidens & manifesta: id[illegible] eligenda.

[a] *l. de quib. & vide per gl. &* Bald. *in l. 1. in*[illegible] quæ sit longa consue. Ang. *in d. l. de quib.* [illegible] quærit quid si magis non incalescit in uno [illegible] in alio cui debeat comparari.

V[illegible]

Vide etiam Baldum in §. omnium post *prin.* *t. de actio. & consil.* 237. quidã magnificus, pau-
ante finem *lib.* 3, ubi dicit, quod statuta sive
nsuetudines feudorum deferentes feudum
descendentes masculos, nõ includunt Her-
phroditum *per d. l. hoc legatum & alia quæ alli-*
. & Ang. *cons.* 256. *quia consultatio. col.* 2. Car-
uscons. 137. *viso instr. col.* 3. *n.* 10. *lib.* 1. *& recentior.*
. 2. *in prin. ff. de verb. oblig.* Vide Tiraq. *gl.* 5. *n.* 7.
At Sichardus *in suis prælection in cod. tit.* 53 *l.* 8.
. 1. *præses num.* 7. Si de consuetudine fœmina
n potest succedere in feudo: ergo nec Her-
phroditus: quod intelligitur de eo, in quo
aluit, id est dominatur sexus muliebris. *arg.*
erit. ff. de sta. hom. ubi ejusmodi hermaphro-
, in quibus dominetur sexus muliebris, cõ-
ntur mulieribus: ut cõtra ii, in quibus do-
etur sexus virilis, comparantur masculis
c cum eadem sit ratio in Hermaphrodita
nina, quæ est in pura fœmina, jure etiam
jus erit in talibus Hermaphroditis sta-
dum.

VI. Quæritur, qualiter debeat servire her-
hrodita? Resp. Bald. *supra* 6. *cod. l quoties n.*
parere duas conclusiones, sive opiniones
ermaphrodita: una, quod sufficiat servire
r, qualiter potest: alia quantum integrali-
otest, & nõ debet servire per substitutum,
o admittitur ad feudum & hæc vera: *ut ff.*
b. oblig. l. continuus §. *si ab eo.*

VII. Quæritur an Hermaphrodita possit

in parte ſua præeligere unum ex fratribus?
dus *in l. fin. C. de ſuis & legit. n.* 11. *quod ſic g*
non autem pretio. Hinc certum eſt, quod de
decedere ſine hærede maſculo: & ſi cert
ergò neceſſarium, quod pariter vocantu
gnati in originali inveſtitura, & ejus relic
a cappendiciis non poteſt derogari, *ut l.* 3.
interdict. & releg. Nam quicquid ex aliqu
dice deſcendit, neceſſe eſt ejus naturam ſa
deſcendendo continuativè & non adver
vè: *ut in cap.* 1. *de vaſal. decre.*

Plura qui de Hermaphroditorum jur
requirit, Dominos Doctores & Juris inter
tes conſulat: hæcque ſufficiant circa Her
phroditorum hominum naturam: nun
de Brutis Hermaphroditis
agemus.

FINIS LIBRI PRIMI.

LIB

LIBER SECUNDUS.

CAPUT I.

e Animalibus brutis hermaphroditis.

HErmaphroditorum humani ſexus hiſtoriâ ad finem perductâ, cum hæc ſexus miſtio etiam in omni animantium genere aliquando reperiatur, (ſiquidem & Plinius n animalibus brutis hoc ipſum notârit, menne facta quatuor jumentorũ hermaphroorum, in Trevirenſi diœceſi natorum, Neaiis Cæſaris rhedam trahentium) nunc de utis hermaphroditis, tanquam de ijs, quæ dium quiddam inter utrumq; ſexum exint (quæ à natura creata, ut in omni natura um omnium & extremorum per media a ſit colligantia) acturi ſumus. At non inremus, quomodo animalia quædam pro ionum diverſitate afficiantur & moribus mutentur: Sed quomodo quædam ſexum umq; à prima generatione, vel habeant, vel mutent: Illud enim Ariſtoteles [b] his verbis reſſit: Sed ut quæq; animalia pro ſuis affebus agere, ſic pro ſuis quoq; actionibus affi-

eidem [n] est & Hyæna marina. Sed de qua[...]
pede in præsens.

Hyæna animal quadrupes, Græcis [...]
γλάνον, ut Aristoteli [o]: Phrygibus & Bit[...]
secundum Hesychium γάνος: Arabibus [...]
bo & Alzabo Rhasi [p] (in quibusdam exem[...]
ribus Albozao legitur) vbi Taraxaconem [...]
terpretantur. Adabaci Auicennæ, Gesne[...]
Scaligero [q] auctore, Dabuh Arabibus, [...]
Afris: Albertus, Jonam pro Hyæna aliqu[...]
scribit: & Julius Capitolinus [r], Belbos [...]
vocatos ostendit, dum sub Gratiano R[...]
Belbos, id est, Hyænas decem fuisse test[...]
Porphyrius [s] à Plinio nonnihil dissentien[...]
ἰνδικὴ ὕαινα, ἣν κροκόττα οἱ ἐπὶ χώριον κα[...]
sed malè, ut infrà demonstrabimus. T[...]
Zirtlan, Busbequio [t] auctore, vocant.

Animal certè alieni orbis esse creden[...]
est, quod Africa mittit Solino [u] monent[...]
Plinio [x] plurimæ in Africa gignuntur: sic a[...]
Maxyes, Herodoto [y] scribente, qui se à T[...]
nis oriundos dicunt, feris sylvisq; freque[...]
Hyænæ & Hystrices & Arietes agrestes, & [...]
ctyes, & Thoys, id est, ex Hyæna & lupo g[...]
ti, & Pantheræ, &c. In Arabia genus q[...]
dam esse Aristoteles [z] asserit: unde fortè [...]
ligas, genus simplex non esse. Satis freque[...]
quoq; in Turcia propè Ancyran, Busbeq[...]
refert, suoq; tempore duos Constantino[...]
fuisse affirmat.

Hyæna, ut lupo non dissimilis, ita nec o[...]

no si[...]

o similis est, etenim corpore est non minore
uàm lupus Aristoteli [bb] & Hieronymo [cc]
uare lupis, Hyænam & Thoen Montanus
adnumerat) vel ut Albertus [ee], animal est
antitatis ut lupus, cui in multis similis est, ut
Oppiano, qui inter utrumq; animal com-
rationem instituit, colligere est. Sed lupo
tutior, malefica, vorax atq; crudelis, Gesne-
[ff]: colore [gg] lupi prope est, sed hirsutior, &
ba per totum dorsum porrecta: juba [hh] qua
uus, sed seta duriore longioreq; (hinc no-
en tulit, quod dorsum ei tanquam setis suil-
, ὗς enim suem significat; rigeat) circumqua-
ie ait Oppianus; per totum dorsum Aristo-
les [bb] hirsutum est: pilos [ii] acutos & den-
s habens.

Collum & juba continuitate spinæ porrigi-
, flectiq; nisi circumactu totius corporis ne-
uit. Plinius [kk], qui citra vertebrarum distin-
ionem cum dorsi spina continuatur, & non
nodos & articulos divisa est, ut in cæteris a-
malibus: spina siquidem rigente, collum
ntinua unitate flecti nequit, Solinus: cum
llum [ii] ex singulis rectisq; ossibus rigeat, cæ-
ra spinæ adnectitur. Dorsum oblongum est
angustum & cauda similiter (longa, graci-
q;, sed hirsuta) & medium eius dorsum in-
rvescit, Oppianus [ll]: in cujus cauda vene-
m colligi Sorach apud Albertum scribit. In
mma corpus ejus terribile est, quod utrinq;
equentes teniæ cærulei coloris (nigræ lineæ,

vel fuscæ vittæ) distinguunt Oppiano, qu ob causam στικτῆσιν ὑαίνην vocat.

Oculi hujus subinde in mille [mm] colo transeunt (Plinius mille varietates [nn]) varie n. oculis multiplex inest, colorumq; muta Solinus: colorem [oo] siquidē cum voluerit riat, etiā Alberto attestante: interdiu nihil f videt, sed noctu, inquit. Aphrodisæus [pp], rat nē hanc reddens de fele, hyæna & vespertil ne, quæ acutè omnia per noctē conspiciunt spiritū visoriū & tenuissimū & dilucidiss. beant: ita ut per noctē hic modicè incrassesc idoneus ad rerum conspectum reddatur: diem luce præclara supra modum extenuatu expandatur & evanescat: & ut Oppian⁹: noc acrius videt (idcirco νυκτιπόρον καὶ νυκτιπλα vocat) interdiu hallucinatur. Quare bestia nocturna, quæ cadaverib⁹ cunctisq; immu dis vescitur, ut habet Glossa in Jeremiam Pr phetā & Chrysost. [qq] vesperi idcirco & noc grassantur: ob id Luporum vespertinorū (r tione temporis) seu desertorum (ratione loc nomine apud Prophetas [rr] poni suspicamu siquidem constet Hyænam lupo similiman quæ noctu tantùm vagetur, & quæ in Arab frequens est: certè textus apud Sophonia c.3.v.3. secundum LXX. habet ὡς λύκοι τῆς A ραβίας, ut Lupi Arabiæ: in Hebræo legitu זאבי ערב Seefe æræf: quæ vox æræf, non solù vespertinum, sed etiā Arabiam significat: Sci Ariam Montanū ita reddere, Judices ejus lup

vesp

ſperæ: apud Jeremiam vero c. 5. v. 6. illud
זאב ערבות Soefaroſot, lupũ deſertorũ, at Tre-
ellius, lupum veſpertinum, ubi LXX. legunt
ὁ λύκος ἕως τῶν οἰκιῶν. Forte apud Iſaiam c. 35.
9. vox פריץ Paritz (quæ alias ſignificat effra-
orem, effractarium, violentum: unde ad la-
onem quoq; transfertur Ezech. cap. 18. v. 10.)
oq; Hyænam denotat: nam ibi violentiæ
æ tribuitur: ubi Rabini, Aprum, porcum
lveſtrẽ explicant. Sic haud dubiè inter Græ-
s patres fuêre qui vocem Paritz, Hyænam
plicarunt, ut apud Clementem Alexandri-
um, Chryſoſtomum, & alios.
Ab ipſa Hyæna ſepulchra, corporum inqui-
ione, erui tradũt, Plinio & Solino referente:
q; effodit humanæ carnis avida (quod nullũ
ud animantiũ facit, Eraſmo teſte) hominiq;
idias, ut Ariſtoteles admonet, molitur; qua-
Busbequius: illa ſepulchra effodit, extrahitq;
davera, portatque ad ſuam ſpeluncam, juxta
am videre eſt ingentem cumulum oſſium
manorum, veterinariorum & reliquorum
ne genus animalium: imò in mortuorũ ſe-
lchris ſemper habitare, Vincent. in ſuo ſpe-
o ſcribit. Huic aſſimilatur improborũ im-
dentia & immanitas, qui ne quidem defun-
& eorum famæ parcunt: hinc Emblema a-
d Camerarium: Jam parce ſepulto, ſub Hyæ-
figura, cui hi verſus ſubjecti:

Atro qui lacerat jam caſſum lumine dente,
Defuncti tumulum turpis Hyæna fodit.

Sic apud Latinos quoque pulcherri
Hieroglyphicum, quod apud Pierium h
tur: hi enim hominem larvas incessentem
que defunctorum manes quiescere per
tentem, maledicta & accusationes in
tuum ingerentem, comminiscentemq; n
re volentes, Hyænam in sepulchretis m
mentum aliquod effodientem faciunt: h
larvarum lacessitor dici meretur. Quod c
standum vitium & hi Moschionis versus r
prohibent.

Κενὸν θανόντος ἀνδρὸς αἰκίζειν σκιὰν
Ζῶντας κολάζειν θανόντας εὐσεβές.

Dentes quemadmodum & lupus ferr
habet: eiq; dentium solida ac perpetua se
ut Julius Capitolinus Romæ vidit: & Pli
nullis gingivis dente concinno esse asserit:
ut Erasmus, loco dentium est os continu
utrinque: quod etiam in aliquibus homin
observatum, quemadmodum in comme
riis nostris, in Galeni de ossibus libellum
stensuri sumus.

Voce, humanum sermonem inter pa
rum stabula assimilare tradunt, nomenq;
cujus (auditu assiduo Solinus) addiscere, q
evocatum foràs, liceret, Plinius: vomitio
ejus imitando, Aristoteles: ad solicitandos
nes quos invadat, Plinius: eos enim ca
Aristot: & Solinus: canes enim qui audieri
accedunt veluti ad hominem, quos il
comprehensos vorat, Ælianus. Et Bapt

Bernar

Bernardus in suo seminario, ex Alberti Magni sententia, fingit voces humanas, & latratu ut canis, ut homines & canes eludat, ut devoret, mortuorum sepulchra aperit, ut recentia corpora mortua comedat. Hinc Baptista Mantuanus, Ravisio citante.

Callida, & ut perhibent, nostræ æmula vocis Hyæna.

Sic apud VVerdmüllerum elegans simile, ut obiter & hoc aspergamus, quod quemadmodum Hyæna dum vocem humanam imitatur, ut evocatum laceret: ita quidam obsequio blandiuntur, donec in perniciem trahant. Imò canes venantes, si umbram ejus dum sequuntur contigerint, tunc latrare nequeunt, voce perdita, Solino & Plinio attestantibus. Sic Ælianus, jam cum Lunæ orbis plenus est, retro posito Lunæ fulgore, suam canibus umbram injicit, quos statim mutos reddit, & tanquam veneficio quodam eorum sensus perstringit, deinde & elingues abducit & optatis fruitur: & alibi: hujus umbra canes obmutescere facit. Vel ut Aristoteles de mirabilibus, ajunt in Arabia Hyænarum genus esse quoddam, quod simul ac feram aliquam viderit, aut super hominis vmbram ingredi cœperit, vocem illius aufert & consternationem stuporemq; tantum infert, ut corpus movere nequeant. Idem ajunt & canibus usu venire: hæc Philosophus. Imò quodcunq; animal ter lustraverit, movere se non posse, sed in vestigio hærere traditur, Solinus & Plinius:

De canibus hoc tradit Phile in Iambis.

ὕαινα δὲ τήκουσα τὰς κύνας δόλῳ,
θηρατικῶν τόθ' ἑστιᾶται σαρκίων.
οὔσης γὰρ αὐγῆς δαψιλοῦς ἐν ἑσπέρᾳ,
Παρῆκεν αὐτῶς τὴν σκιὰν τοῦ σώματος,
τὸ κατόπον κρύψασα τοῦ δρόμου σέλας,
καὶ κατασιγάσασα τὰς τρισαθλίας,
ὡς φαρμακὶς εὔτεχνος ἐξ ἐπασμάτων,
ἀνεῖλε πικρῶς ἀγνοούσας τὸν δόλον;

Astutia canes Hyæna irretiens
Mox pascit horum carnibus jejunia
Fulgente namq; Cynthiâ sub vesperam,
Vmbra sui illos corporis ferit, retrò
Lumen tegens vestigiorum callidè,
Mutosq; reddens percitos formidine,
Instar venefica increpantis carmine,
Occidit incautos doli crudeliter.

Præterea, homini canivè dormienti, corp
suum admovet, ac si seipsam majorem dorm
enti sentit naturaliter sua magnitudine, sen
bus eum privat, ac ipsius manus non resiste
tis exedit & conficit: sin se breviorem an
madvertit, statim properat fugere. Quod si in
incurrerit, cave jam à dextra ipsam excipia
quoniam sic obtorpesceres, ut nullo modo
posses tueri. Sin autem ex sinistra eam invas
ris, confidenter aggredere & occides: hæc ha
bentur in Geoponicis Gręcis à Zoroastr
ex Nestoris panacea citata, quæ etiam Gilliu
apud Ælianum refert.

Hinc, sub titulo Victus hostis, Ægyptii sa
cerdo

dotes, quando voluerunt intelligi hostem
tum esse, eum à dextro latere statuebant: si
im ad dextram conversa cum venatore pu-
am inierit, semper potior erit. Nam cum
cti nisi circumacta totius corporis nequeat,
na continuo per collum & dorsum porrecta
egressi hominis vestigia occupare conatur;
el ut habet Plinius *ppp*, cum fugiant venan-
n, declinare ad dextram, ut prægressi homi-
s vestigia occupent) quod si successerit (qua-
magica quadam vi, quæ in ejus dextra tan-
m corporis parte pollet) alienari mente cir-
mactum hominem, & si equo insideat, de-
dere atq; ita omninò victum interfici. At si,
dit Plinius, in lævam detorserit, deficientis
gumentum esse, celeremq; capturam: faci-
is autem capi, si cinctus suos venator, flagel-
mque imperitans equo septenis alligaverit
odis. Hinc Pierius, Ægyptii victorem hostem
nificare volentes, animal idem cum vena-
re ab læva congressum effingebant, quod
vulgatum esset, Hyænam si non ab læva ho-
m occupârit, nihil ea magica vi pollere,
um vero quasi attonitum deficere, ac nullo
nè negocio capi.

Sed Ælianum *qqq* audiamus: Hyæna ut
istoteles tradit, læva in manu vim sopiendi
bet, & solo tactu somnũ conciliandi, sæpeq;
mero in stabula ingressa cum dormientem
quem deprehenderit, & pedetentim ad il-
m progressa fuerit, soporiferam, ut ita

dicam

dicam, manum ejus naribus admovet, si[...]
eas opprimit, hic ut sine sensu esse videatu[...]
tantum terræ suffodit, quantum sit ad ip[...]
obruendum satis: guttur verò & supinu[...]
nudum relinquit, in quod incumbens so[...]
oppressum suffocat, posteaque in latibu[...]
abstrahit. Hæc Philes sic proposuit.

ἐὰν δέ τ' ἐντύχῃ τινὶ καθεύδοντί που,
ἐν ἡσύχῳ προῆλθε πελμάτων βάσει,
καὶ τῷ ἑαυτῆς ἐντύνασα δεξιὰν,
Καθῆκεν εἰς τὴν ῥῖνα τοῦ κοιμωμένου,
Κάρου γὰρ εἶναι φασὶν αὐτὴν ἐργάτιν:

Si fortè quenquam dormientem offenderi[t]
Pede strepitum non excitante subvolat,
Suamq; porrigens dolosè dexteram,
Somno jacentis admovet eam naribus
Soporis effectricem, ut ajunt, maximam.

Verùm hanc sopiendi vim, alii Vitulo [...]
rino, alii pinnæ dextræ Hyænæ piscis, de [...]
postea: alii aliis animalibus tribuunt. In su[...]
ma, Hyæna typus est crebræ mutationis, g[...]
vis inimicitiæ, pernitiosæ adulationis, & f[...]
giferæ tyrannidis, ut rectè VVerdmüllerus [...]

Jam verò qua ratione Hyænæ capiant[ur ...]
brevibus Scaliger [sss]: venatores cantu, a[...]
tympanorum pulsatione, delinitam laqu[...]
injectis capiunt. Sed clariùs, capiendi rat[io-]
nem eamq; ridiculam, Busbequius [ttt] prop[o-]
suit. Jam ride, inquit, quantum lubet, si u[n-]
quam risisti: fabulam audies, quam ex ore p[o-]
puli referam. Ajunt Hyænam, sermonem i[n-]

telligе[...]

ligere humanum (veteres etiam imitari di-
runt) proptereaque à venatoribus hunc in
odum capi. Accedunt ad ejus cavernam,
am ex ossium cumulo deprehendi facilè est:
it vnus cùm fune, cujus partem extremam
iis tenendam foris relinquit, ipse identidem
nuucians Joctur Joctur ucala: illam se non
erire, illam non adesse, intro repit. At Hyæ-
, quæ se latere nesciriq; ex ejus sermone pu-
, manet immota, donec sibi crus fune vin-
tur: subinde venatore illam non adesse cla-
tante: deinde cum iisdem verbis retrocedit.
d ubi jam ex spelunca evasit, derepente cla-
ore magno, Hyænam intus esse pronunciat:
o illa intellecto, vehementi impetu, ut fu-
m capiat, nequicquam prosilit, venatori-
s per funem, quo crus ei implicatum dixi-
s, retinentibus. Sic eam vel occidi, vel ad-
ita industria narrant vivam capi; nam ani-
l sævum est, & quod se impigrè defendat:
c Busbequius: quæ sive vera sint, sive fabu-
a, jucunda tamen sunt & ridicula. Sed hu-
modi stultitiam qua animalia quædam ca-
e occultata se tota latere putant, plura sunt:
alem stultitiam Plinius """ mugili quoque
buit ex Aristotele ***, qui ita de eo, ὁ κεστρεὺς
υ φοβηθῇ, κρύπτει τὴν κεφαλὴν, ὡς ὅλον τὸ σῶμα
πτων. Simile de Sciæna pisce Oppianus ʒʒʒ
ipsit:

Κάρη δ᾽ ὅρα δίζεται οἷον
ράξασθαι κεφαλὴν δὲ καπακρύψασα κατ᾽ ὄασε,
ἔλπετε

ἔλπετε ὐκ ὀρόωσα λαθεῖν ὀρόωντ᾽ ἐφορμ
Talem & infantum esse stoliditatem
mus, θεμένων ἐπὶ φαέσι χεῖρας, ut de illis C
machus [zzz] loquitur.

Cor maximum habet proportione, ut
liqua animalia timida, aut propter m
malefica, Aristoteli & Plinio. * Sed non a
erit hujus animalis historiam, cum ea b
sit, ex Scaligero & Busbequio adponere
Scaliger: Hyæna lupi forma, sed major : p
bus longioribus, humanis similibus : c
item suris & humanis propioribus: hæc hy
Græcorum est: feræ huic aliàs non sunt pr
sed erutis alitur cadaveribus; in specubus
bulatur. At Busbequio: Bestia est hyæna
aliquanto humilior, sed nihilo brevior:
lem habet lupi similem, nisi quod pilo sit
ridiore & grandibus maculis nigris distin
tur: caput ei spinæ dorsi contignum, sine
vertebris: ut cum respicere velit, totam se
tere necesse habeat : pro dentibus os hab
dicunt continuum.

[a] *Montanus pagina* 50. [b] *com. in lib.* 2. *Diosc. cap*
de felle [c] *lib.* 3 *theat. nat. p.* 348. [d] *lib.* 2. *cap.* 6. [e] 9
cap. 9. [f] 6. *hist. an* 32. [g] *lib.* 7. *cap* 24 & 38. [h] *notis in*
venat. Oppiani p. 113. [i] *lib. de serpentib. cap de hyæna.*
anima 27. *de pisce, aliis locis de quadrup. agit* [l] 8. *h*
nat. 30 *de quad. at lib.* 32. *cap.* 11. *de pisce.* [m] *lib.* 3 *d*
nat. vers. 263. [n] *lib.* 1. *halieut. ver.* 372. & *lib.* 5. *ver*
[o] 8. *hist an.* 5. [p] *de* 60. *anim cap.* 17. & *Albertus lib*
[q] *exer.* 217. 7. [r] *in vita Gordonii* 3. *vel junioris : c*
quoq; Pierius lib. 11. *hierog. Camer.* 2. *cent. embl.* 5
Scaliger, Spartianum allegat. [s] *com. de abstin. esus*

quo Bodinus in 3 de venat. Oppian. p. 94 t in itin. Con-
nt. alii Epist. 1 de legatione Turc. citant. u in polyhist. c.
. x 8. hist. nat. 30 y lib 4. melpome circ. fin. pag. 328.
e mirab auscult circa finem aa VVofforus de diff. an.
5 cap. 79 bb 8. histor. 5. cc contra Jovinianum lib. 2.
de anim. p. 3. ee lib. 7. anim tr 1. cap. 5. ff de quadrup.
hyæna. gg Ar. 6. hist. an. 30 hh Ar. 8. hist. an. 5. ii
iani scholiast. græcus. kk 8. hist. nat. 30. ll 3. de venat.
n 11 histor. nat. 37. nn 8 hist. nat. 10. oo Vincent. in
nat par. 2. lib. 20 c. 61. ex libro de naturis rerum pp
rob 66. ex quo Bodin lib 3. in Oppi p. 94. & Brodæus
4 in Oppi p 134 qq tom. 2. in Marcum hom. 13. rr
Jeremiæ 5. vers. 6. Sophoniæ 3. vers. 3. ss 8. hist. nat. 30.
8. hist. an. 5. vv 2. cent. embl. 53. xx lib. 11. cap. de
na. yy 37. hist. nat. 7. zz & author. lib. de natur.
& ex eo Vincent. lib. c. aaa lib. 37. cap. 10. bbb
28. cap. 8. ccc com in Oppi. 3. de ven. ddd ex quo
rius 11. hierog & Cam. 2. emb. 53. eee 8. hist. nat.
fff 8. hist. an 5. & ex eo Montan. p. 39 ggg 7. hist.
22. hhh 7. animal. tr 1. cap. 5. iii in opere epithet.
30. kkk Werdmüll. de simil. ab an. p. 178. lll 8.
or. 30 mmm 6. histor. an. 14. nnn lib. 3. cap. 7.
o lib. 15. cap. 1. ppp lib. 28. cap. 8. qqq 6. histor.
mal. 14. rrr de simil. ab animal. pag. 173. sss exer.
. ttt in itin. Constant. pag. 51. at Rittershusius, no-
in 4. halieut. Oppi. Epist. 1. leg. Turcicæ citat. uuu
istor. 5. xxx 8. histor animal. 2 & Albertus Magnus
b. 24. animal. cap. 1. yyy lib. 4. halieut ver. 621.
zzz hymno in Dianam ver. 71. * lib. 11.
c. 37. malignè astutum animal.
Montanus pag. 54.

CAP. III.

CAP. III.

Utrum Hyæna sexum utrumq; hab[...] vel eum solum mutet.

HYænam genitale maris & fœminæ si[...] habere, alii affirmant, negant alii. Sic[...] sexum alternis tantum annis, alii sæpius in[...] no, mutare statuunt. Quod enim sexu sit v[...] que, & alternis an̄is mas, alternis verò fœm[...] fiat, Ægyptii præcipuè prodiderunt, & prin[...] hujus opinionis Herodotus Heracleotes [...] ut ex Aristotele [a] colligere est: Et Orus Ap[...] [b] in sacris Ægyptiorum libris, ὕαινα γὰρ ὅτε [...] ἄῤῥην, ὅτε δὲ θήλεια γένεται. Ægyptios se[...] sunt plures: causam Pierius addit: quia ca[...] aliquot tenellæ adhuc sine genitalibus [...] rint: mares enim (ut Plinius) in eo genere [...] guli fœminarum gregibus imperitant: tim[...] libidinis æmulos, & ideò gravidas custodi[...] morsuq; natos mares castrant: contra grav[...] latebras petunt, & parere furto cupiunt, [...] dentque copia libidinis. Sic Plinius [d], Hy[...] utraq; natura est, & alternis annis mares, al[...] nis fœminas fieri, parere sine mare, vulg[...] credit, Aristoteles negat. Audiamus ergò [...] stotelem [f] quod autem de Hyæna fertur, [...] nitale simul & maris & fœminæ eandem ha[...] re, commentitium est. Idem alibi [g] sic lo[...] tur: quin etiam de Hyæna stultè magnoq[...]

re narratur, duplèx genitale habere, maris
fęminæ, & inire & iniri annis alternis quare
ctè Votonus [b] hoc conjectitium esse asserit.
Quod vero quotãnis sexũ mutet, & uno an-
patris vice fungatur, altero matris, Oppiani
Ovidii est sententia. Sic enim Oppianus [i]:

Θαῦμα δὲ καὶ τόδ' ἄκουσα περὶ στικτῆσιν ὑαίνης,
Ἄρσενα καὶ θήλειαν ἀμείβεσθαι λυκάβαντι.
Καὶ ῥότε μὲν τελέθειν δυσδερκέα νυμφευτῆρα,
Νωλεμὲς ἱμείροντα γάμων, ποτὲ δ' αὖθις ὁρᾶσθαι
Θηλυτέρην νύμφην, λοχίην, καὶ μητέρα κεδνήν:

os versus Conradus Rittershusius J C. ad
bum sic reddidit.

Miraculum etiã hoc audivi de miraculosis Hyænis,
Marem & fœminam mutari quot annis (alternis
(annis Brodæus)
Et sanè alia quidem esse tetrum sponsum
Perpetuo appetentem concubitus: alias verò contra
(videri
Fœminam, sponsam puerperam & matrem sedulã:

Ovidius 15. metamorph.

Si tamen est aliquid miræ novitatis in istis
Alternare vices, & [k] quæ modo fœmina tergo
Passa marem est, nunc esse marem miretur Hyænã.

m testatur Ælianus (quem, hanc sexus mu-
onem aliqui volunt ipsum quadrupedi, a-
erpenti [l] assignare) his verbis [m]: Hyęnam
ideas, uno quidem anno marem, altero vi-
ois fœminam: si verò nunc fœminam, po-
t marem: utriusque enim sexus particeps est
idem marem cui ante nupserat, uxorem

ducit: quotannis autē genitalia immutat: igitur veteres Cæneum & Tiresiam, non os tatione verborum, sed rebus ipsis exprim declarat hoc animal: sic etiam refert Jorac pud Albert. Et Simon Majolus, [n] admira ait animal, idemq; non semper mas, neq; s per fœmina, quod modo adductis Æliani bis comprobat: addens, tantæ salacitatis c esse, calorem nimium naturæ innatum.

Ast Philes Græcus Poëta, hanc mutatio sæpius in anno fieri significat.

Ἄρρην μὲν ἦν ὕαινα τὸν χθὲς τοῦ χρόνον,
Θῆλυς δ' ὁ τὸν νῦν, δρᾷ τε καὶ πάρχει πάλιν.
οὐκ οἶδε μητροπάτορ ὅπως τε γίνεται,
Κύουσα καὶ σπείρουσα τὴν ἀφυΐαν.
Hyæna quæ mas pridie videnda erat,
Nunc fœmina est, initq; initurq; invicem
Maternus utq; fiat avus haud dixerit,
Alvo ferens serensq; fœtum mutuo.

Hanc opinionem Aristoteles [p] sequenti verbis refutat: Hyęna similiter atq; lupus & nis genitale virile habet: quod verò fęmine esse videtur, sub cauda positum est, figura si le genitali fœminæ, sed sine ullo meatu: hoc meatus excrementorum est.

Quin etiam fœmina hyæna, præter suum lud etiam simile ut mas habet sub cauda, s ullo meatu à quo excrementorum meatus atq; sub eo genitale verum cōtinetur. Vulva etiam Hyænam fœmina, ut cæteræ hujusm di fœminæ animantes habet, Idem alibi [q] Hy

na

am complures ajunt, inire & iniri annis al-
rnis, ſed viſa eſt Hyæna mas, & altera fœmi-
ſui genitalis diſcrimine: locis enim nonnul-
penuria hujus conſpectus non eſt. Verum
yænæ tam mares quàm fœminæ habent ſub
uda lineam quandam ſimilem genitali fœ-
inino, (adde, quæ introrſum pervia non eſt,
od de Melibus hoc ſe quoq; dixiſſe Scaliger
ſſerit, loco tamen præterito) Quæ quidem
ta, quamvis communis ſit, tamen in mari-
s potius cernitur, quia mares quàm fœmi-
e magis capiuntur. Itaq;, qui rem parum di-
genter conſiderant, in hanc opinionē aber-
nt: hæc Philoſophus. Audi quæſo, quæ Sca-
ger [r] de aquatico mure, Ariſtotelis opinioni
Hyæna ſubjicit: in aquatico mure cujuſmo-
multos vidimus ad ſtagna Ligurum Tauri-
rum, maxima eſt admiratio: femellæ nam-
e tria ſub cauda ſunt foramina, à veſica, ab
o, a matrice: hoc ſanè quam mulier, nobi-
r: cujus fœtus non edatur per fœtidas vias
crementorum. Idem Ariſtoteles [s]: rarò Hyæ-
fœmina capitur (quod etiam Plinius [t] tra-
) jam inter undecim numero, unam tan-
m cepiſſe, venator quidam retulit: & alibi
ibit, promptius eſſe marem capere, quàm
minam (utpote callidiorem ſexum) nam
Solinus [u], fœminis callidior aſtutia ingeni-
ſt.

Quid de hac Ariſtotelis ſententia videatur
rio in Hieroglyphicis, audiamus. Id ita eſſe

contendit Aristoteles, qui difficulter unici
naturæ miraculo videtur assentiri. Sed m
in hoc, tam veteres, quam recentiores aut
diversos ab Aristotele, tam cõstanter ire, q
ab iis temerè fieri haudquaquam adduci
sum, cum præsertim Ælianus historiæ hu
modi scriptor diligentissimus, id tradat (ve
supra adduximus) Qui quidem autor, cum
ristotele longè posterior fuerit, id scriptis
dere minimè ausus esset, nisi aut compertu
pse, aut fide dignorum testimonio certum
buisset. Accedit & Tertulliani scriptoris d
tissimi autoritas, qui ita scribit: Hyænam si
serves, sexus annalis est, marem & fœmini
alternat.

Verum, Aristoteli, quod Bodynus * eti
vult, magis credẽdum arbitror, quàm reliq
qui de animalibus scripserunt, cum octing
ta auri talenta ab Alexandro Magno acce
rit, cum tribus hominum millibus, qui sylv
aviaria, & vivaria omnis generis disquirere
per Europam, Asiam & Africam, ut omnia
ra volatilium, gressilium & aquatilium ac
deferrent, quo variis dissectionibus anima
tium confectis de universa animantium na
ra accuratissimè scriberet. Cõfirmor in hac se
tentia, dum ea quæ de lepore dicturus su
perpendo: ubi & Ælianus, marem parere a
rit sed auditione se accepisse testatur, ut p
nius infra.

Sic & Clemens Alexandrinus [z], Aristote
sente

ntentiam pluribus confirmat: Enim verò,
t, Hyęna animal libidinosissimum est, cui sub
uda antę sordium exitum, carnea quæpiam
ninentia adnata est, forma verendo fęmineo
nsimilis: hæc verò carnis species, nullū mea-
m habet in usum aliquem tendentem, aut
quam in uterum, aut in intestinum rectum,
lam verò cavitatem multam habet, qua ina-
m lasciviam suscipit, quando viæ ipsius par-
s, utpote circa fœtum occupatæ, aversæ sunt.
ipsum verò mari pariter & fœminæ Hyænæ
crevit, propter immoderatā Veneris pruri-
nem: variat namq; & masculus: hinc quoq;
rissimè fœmellam Hyænam consequi licet:
n enim continui partus huic animali obtin-
nt, semine in ipsis præter naturam abundan-
Idem; proinde neque Hyænam naturam,
quam, immutare credendum est: neque e-
n genitales partes idem animal simul ambas
bet, maris nempè & fœmellæ, prout cense-
nt quidam, Hermophroditas prodigiosè
mminiscentes, tertiamque hanc ipsam fœ-
narum inter & marem Androgynam natu-
n innovantes: penitus verò falluntur natu-
, rerum omnium matris authorisque impen-
n amorem non reputantes: hæc ille.

Hinc Ægyptii volentes significare (ait Pie-
s ex Horapolline) quempiam instabilem,
c in eodem vitæ, quem sibi proposuerat sta-
perseverantem, sed alias quidem probum,
ttem, audacemq;, tam animi quam corporis

ſui domitorem, alias verò improbum, in-
dum, miſerumq; & ad cupiditates omne
potentem, (vel ut Horapollo [b] interim r
ſtum & audacem, interim verò imbecillu
timidum) Hyænam hieroglyphicè propo
conſueverũt, huic ſiquidem utramq; natu
ineſſe, & alternis annis mutare credider
ut Werdmüllerus [a a], quatenus nunc ma
nunc fœmina: ita quidam ſui diſſimiles, n
fortia loquuntur, nunc mollia: nunc Ph
ſophi ſunt, nunc nepotes: nunc amici, n
inimici.

Verum hanc de Hyæna & lepore, de qu
ſra, de utroq; ſexu opinionem, Clemens A
xandrinus [z] eleganter his verbis expreſſit
Contemplamini quæſo omniſcium Mo
quomodo olim ſymbolicè ſationem infr
feram repulerit: non comedes, inquiens,
porem neq; Hyænam (cur Hyænam legat n
incertum, cum quatuor animalia in Levi
phibita ſint, camelus, cuniculus lepus & ſu
ſimilitudine vocis deceptus, cum ὗς ὑὰς ὑ
ſus, ſucula, porcula, ut lexicographi Græc
ſtendunt ſignificat). Non vult de qualita
pſorum hominem quicquam aſſumere, ne
etiam conſimilem laſciviam deguſtare: a
tietatem enim in explenda libidine hæc
malia fatigantur. Et ipſum quidem lepor
quotannis abundè, ajunt, ſemen excern
totiesq; adeò ut ad eundem quo vitam ſuã
gebat annorum numerum, uteri orificium
clu

ludat (id eſt, toties occludit ipſius uteri fora-
ien, quot vitæ ſuæ dies tranſegerat, ut proles
porum tot vicibus pariendo enitatur, quo-
is eſt vitæ peractè numerus expletus) Hanc i-
itur leporis eſus prohibitionem, puerilis a-
ioris averſationem deſignare. Ipſam autem
yænam, permutatione ſexus alternis annis
iarem, alternis fœminã fieri: quaſiq; ænigma-
ſubinnui, non oportere concitato impetu in
dulterium ſcortationesq; ferri eum, qui ſibi
hyænæ comeſtione tẽperaverit. Imò verò,
on oportere iis animalib. aſſimilari, interdi-
to propoſito, Moſen omniſciũ tacitè innuere
oluiſſe in confeſſo eſt, ipſeq; annuam libens.
Ieq; igitur explanationi illi aſſentior, utpote
mbolicè tantũ cũ ſint enunciata: nec n. natu-
vi adigetur unquã ad ſuiipſius permutatio-
ẽ: quodcunq; verò in eandẽ ſemel cõforma-
i fuerit, id jus faſq; nõ eſt, prout cujusq; libitũ
lerit, in contrarium adversũq; ipſi efformare
elle. Paſſio n. eadẽ ipſa natura non eſt: perpe-
im quidẽ ſculpere, non autẽ de novo immu-
re naturæ effigiẽ, paſſio conſuevit. Etenim
viũ quãplurimæ variante anni tẽpore, vocem
olorẽq; mutare dicuntur, veluti Merula flava
uidẽ ex nigra, ſilens verò ex canora redditur:
imiliter verò Luſcinia colorẽ vocemq; in ſo-
s concurſionib. permutat, non verò naturã i-
ſam variat, ut ex mare fœmina per transfor-
iationẽ fiat. Verũ ipſa quidẽ alarũ nova pubes
ovę veſtis in morẽ, pẽnarũ tincturã floreſcẽtẽ

reddit: ſed non ita multò poſt ad hyem
minas difflatur, veluti floris colore marce
te. Conſimili verò modo ipſa vox quoq
gore effecta, tabeſcit: ſuperficie enim ab
biente conſtricta, arteriæ eæ, quæ circa gu
ſunt compreſſæ & condenſatæ, ipſum in
ſpiritum cohibent: hoc verò in magnas a
ſtias redacto ſonum ſuffocantem edit: mo
rò rurſum eandem cum ambiente ſimilit
nem nanſciſcens, novoque vere relaxatus
ritus ex illa meatuum anguſtia liber evadit
patentes arterias delatus: neque jam am
cantum langvidum voce ſubtili & gracili
bilat, ſed ſonora voce effert, & latiùs loq
diffunditur, jamque avium cantus, quaſi v
ver quoddam exiſtit. Idem paulò poſt. U
ex omnium confeſſione manifeſtum nobi
miſtiones cum maſculis & infrugiferas ſ
nes & averſam Venerem, & naturæ diſſe
neas Androgynus communiones, repud
debere: hactenus Alexandrinus. Sed ad
turam redeamus.

Tandem Hyæna ex aliena æquè atque è
quiſque ſpecie concipit: cum cane enim
Scaliger [bb], coit etiam cum lupo, & parit e
qui ὀνόλικος vocatur, qui non in grege, ſed ſ
tarius degit, inque homines & pecora gra
tur, Græco quodam auctore; & Herodo
[cc] apud Maxyes, Thoem, ex hyæna & lu
generari affirmat: quod & Varinus & I
ſychius [dd] etiam aſſerunt: thoes ex lupo, p

ali,panthera,Oppianus: & omnia bigenera
us à matre accipere videntur,præſertim quo
l magnitudinem & formam corporis, Mon-
nus: & in Æthiopiæ parte, coit cum leæna,
nde naſcitur monſtrum cui Crocutæ nomen
t Solino & Plinio [ee] (leocrutam alii malunt
gere) parit, quod ſimiliter voces hominum
ecorumque imitatur.

[a] 3. *gen. anim* 6 *at Bodinus lib.* 3 *in Oppian pag.* 95. *dicit erodotum & Heracleotem* [b] *Horapollo in hieroglyphicis* . 2, 69. [c] *lib.* 11. *Hieroglyph. titulo morum inſtabilitas p.* . [d] 8. *hiſt.* 30 *meminit etiam lib* 28. *cap.* 8: *& Raviſius in* *ith.* [e] *falſò credit. inquit Montanus de diff anim pag.* 34. 6. *hiſt. anim.* 32. [g] 3. *gener. anim.* 6. [h] *de differ anim. l.* *cap.* 79. [i] *lib.* 3 *de venan. verſ.* 388. *citat etiam Langius* *piſt.* 70 [k] *citat etiam Picus Mirandul. tom* 2. *lib.* 2. *exa.* *ctrin. cap.* 32. *inquiens produntur animalia quæ mutant.* *cum, & Langius lib.* 1 *epiſt.* 70. [l] *Geſner de ſerpentib &* *odaus in oppid.* [m] 1 *triſt an.* 25. [n] *colloquio* 10. *in quo de* *pentibus* [o] *in Iambis ſub titulo hyanæ p.* 98. [p] 6. *hiſt, an.* . [q] 3, *gen. an* 6 [r] *exercitat.* 217. *num.* 7. [s] 9. *hiſt. an* 32. 8. *hiſt nat* 30. [v] *in polyhiſt. cap.* 40. [x] 3. *de venat. in Op-* *an pag* 95. [y] *lib.* 13. *animal.* 12. [z] *lib.* 2. παιδαγωγȣ̃ *p.* 10. [aa] *pag.* 173. [bb] *exerc.* 292. *num.* 2. [cc] *lib.* 4. *pag* 8. [dd] *in vocabulo* θῶες. [ee] 8. *hiſt. nat.* 30.

CAP. IV.

De Hyænæ & ejus partium uſu.

SEd ne quid ad Hyænæ hiſtoriam faciens
prætermittamus, nunc proſequemur ea,
uæcunq; medicinis produntur, id partim ex

Medicis, qui tamen potissimum Fel in re[...]
diis ponunt, & oleum, in quo ipsa deco[...]
cõmendant: partim quę Plinius [a], Magis a[...]
ribus tribuit, nam licet & piscem hoc no[...]
Plinius & alii proposuerint: attamẽ cum [...]
cello Virgilio [b] credimus de terrestri hyęn[...]
de marina Dioscoridẽ locutum esse, tam [...]
cors & idem in tota hac re Plinius [a] illi est[...]

Hyæna viva, docente Aëtio [c] in oleo co[...]
veluti vulpes, oleum discussoriũ efficit, ar[...]
ticis utilissimum: verum, ut loquitur Gal[...]
[d] oleum in quo vulpes cocta est, non est [...]
tẽtioris in digerẽdo facultatis, quã in quo H[...]
na: quæ si similiter in oleo lixetur, reddet[...]
longè potẽtissimæ in digerẽdo facultatis. R[...]
si [e] verò & Alberto, caro alzabo calida [...]
humida: cocta cum oleo, juvat podagrico[...]
dolores juncturarũ ex frigiditate: est n. te[...]
substantiæ & diaphoretica: cocta cum a[...]
cui insideat in solea seu cupa podagricus, [...]
arthriticus, plurimũ prodest. Manus dextra[...]
hominis sinistra absecta, si suspẽdatur supe[...]
liquẽ, quicunq; viderit eũ, diliget eum pra[...]
Alzabo: Rhasis & Albert. Si manus dextra[...]
corio ejus animali vivente abscindatur &[...]
spendatur super aliquẽ si ille intraverit ad I[...]
gem, aut aliũ, negotii alicujus obtinendi c[...]
sa, id quod petit obtinebit. Idem. Pes siniste[...]
ungues si ponantur, & in panno lineo ligen[...]
dextro alicujus brachio, non tradet oblivi[...]
quæcunq; audiverit & sciverit. Idem. Ped[...]

si

nistrum superlatum parturiēti, lethalem esse: dextro illato, facilè eniti. Plinius. Carnes si e-ditur, cōtra canis rabidi morsus, efficaces sunt: iamnū jecur efficacius: carnes cervicis, sive mandantur, sive bibantur arefactæ, lumbori si doloribus, humeros humerorū & lacertorum doloribus tactu ꝓsunt: sic carnes è lumbis, ad lū-borum dolores edendas, illinēdasq; cum oleo suadent. Caro è pectore hyænæ, & p. li 7. & genitale cervi, si illigentur dorcadis pelli, mulieri prægnanti collo suspensa, continere partus ꝓ-mittunt: hæc Plin. Sanguis si calidus illinat' locis leprosis, conducit, Rhasis: & Albert: at cum polenta sumtus, torminib. eodem tactis postibus, ubicunq; Magorū infestari artes, non eli Deos, nec colloqui sive lucernis, sive pelvi, sive aqua, sive pila, sive quo alio genere tētentur Plin. Adeps inter alia alopeciæ ꝓdest, Galenus [f]: adeps renū, contra furentes valet, Plin. Adipe accēso, serpētes fugari dicūt: adipe è lū-bis suffiri debent difficulter pariētes, & statim parere: fimus in intestinis invētus cū adipe illinitur, & coriū substernitur à cane morsis. Idē. et Mirep.[g] adipē hyęnę recentē admiscet aliis emplastro, quod è fermento nominat. Medulla è dorso cum oleo vetere ac felle nervis dolentibus illinitur, Plinio: quod & Marcel. Empiricus [h] autoritate Democr. recēset. Medulla dolorib. spinæ & nervorū, & lassitudini renū auxiliat': et medulla è dorso adalligata cōtra varias species opitulari volūt, Plin. si medulla & oleum è lentisco & cera misceat' & facies ejus, qui canis ra-

bidi morsu potum expavescit, perungatur
cax. Medulla pedis sinistri trita, valet in
liere, quæ non diligit virum suum: si inj
tur in nares ejus, diliget eum præ cæteris. R
sis & Albertus.

Cerebri sinistra parte naribus illita, m
perniciosi mitigantur, sive hominũ, sive q
drupedum: sic cerebrum cum corde, in co
palpitatione commendatur. Plinius.

Oculus cum glycyrrhiza & anetho sump
in cibo, sterilitatem mulierum emendat (si
rum est inquit Mercatus [i]) promisso intra
duum conceptu, Plin. oculo decocto, & c
sanguine mustelæ perun̄cti omnibus odio
niunt. Idem.

In pupillis Hyænæ lapis reperitur, qu
Hyænium dici, scribit Solinus: quare Plini
Hyæniæ gemmæ ex oculis Hyænæ, quæ ob
pertusæ inveniantur quorum in libro no
de lapide Bezoar etiã meminimus. At Alber
in oculis, vel verius in fronte inveniri scrib
imò totos oculos in lapidem verti, Sylvati
ex Alberto asserit. Hunc multorum colori
esse, Camillus in suo speculo [l] tradit: qu
ejus potestatis faciunt, ut cujus hominis l
guæ subditus fuerit, ore prius abluto, divi
tionem conferat. Euax [m]: futura prædicat, S
linus: (si credimus, addit Plinius) statim fa
vera prædicere, si vera narrantur, Camil. [l]. H
ob causã Plin. & Solin. huic animali magic
sci

entiã inesse pronũciarunt: & Magi ex omni-
s animalibus in maxima admiratione po-
erunt, utpote cui & ipsi Magicas artes dede-
t, vimque qua alliciat ad se homines mente
enatos. At Bodinus [n] ea portenta, quæ de
æna feruntur, sine Goetia & Thurgia fieri
sse, vix credit, licet Ælian. Orus, Apollo[o],
nius & M. Agrippa [p], causas ad naturam re-
ant. Addit præterea Camillus [l], lapidem
nc gestatum, quartanæ & podagræ invasio-
m impedire.

Palato arefacto, & cum alumine ægyptio
efacto, ac ter in ore permutato, fœtores &
tera oris emendantur. Plinius.

Lingua cum cinere spinæ, contra podagram,
in spina dicetur, Plin. Si quis manu teneat
ra canum impetum, maximam cautionem
bebit, Zorastres in Geoponicis. Qui lin-
am in calcamento sub pede habent, non la-
ntur á canibus, Plin. At Oppianus [q] vide-
idem de pelle, vel quavis ejus parte in cal-
gestato scribere (licet Brodæus [r] nasi pel-
n, si quis ea sit calceatus, tantopere canibus
midulosũ ac horribilẽ eum existere, ut ii
quicquam latrare audeant, intelligere vi-
atur) sic autem Oppianus.

Τῆς μὲν τε διατμήξας περὶ ποσὶν
..ι φορέοις σκυλάκων μέγα δεῖμα κραταιῶν,
.αί σε κύνες, κείνοισιν ἐπεμβεβαῶτα πεδίλος
..νλίον ὐχ ὑλάουσι, πάρος γὲ μὲν ὑλακοώντες

Pulmo-

Pulmones in cibo ſumpti cæliacis: vent...
lo, cinis cum oleo illitus. Plinius.

Cor in cibo potúve ſumptum omnibus...
loribus corporum auxiliatur: ex corde ma...
dum aliquid tremulis, iſchiadicis, exilient...
& quibus cor palpitat, ita ut reliquæ parte...
nis cum cerebro hyænæ illinantur, Plinius...

Omentum, hulcerum inflammationi...
cum oleo. Idem. Inteſtini recti ultima pars...
ut Plin. extrema fiſtula inteſtini, cõtra Du...
& poteſtatum iniquitates cõmonſtrant, ...
ſucceſſus petitionũ, judiciorumq; ac litiũ...
tus, ſi omnino tantũ aliquis ſecũ habeat. Id...

Jecur deguſtatum in febribus quartanis...
ante acceſſiones in potu datũ torminib. & ...
culis medetur: recentis inaſſati ſanies cum...
ſpumato melle, in cunctis glaucomata ſa...
dicunt. Idem. Fel drachmæ pondere cum...
coctione ſpicænardi in potu, adverſus tym...
nitidem exhibent, Rhaſis & Albert. Et Dio...
rides [t] de omni felle agens, Hyænæ fel i...
præſtantiora recenſuit: Galenus [v] medicam...
tis ocularib. admiſcet, & ad viſum acuend...
ſuffuſionum initia diſcutienda, cum melle...
tum [w] (quemadmodum & Montanus [x]) co...
mendat, & taurino præfert: & Aëtius [y] tau...
fortius aſſerit, caligines eximit, cum mell...
ptimo mixtũ & diu agitatũ, ſi aſſiduè inde o...
li ſuffundantur aut ſuperlinant̃, Marcel. Id...
ex Democrito affirmat, ſi frõs perfricetur, ...
phoras incipientes & omnem oculorum do...
rem poſſe ſedari.

Qu...

quare Plin. illitum frontib. lippitudini, aut nõ
nino lippiatur, decoctum cum mellis Atti-
yathis tribus & croci uncia, inunctũ: Sic &
gnes, sicuti & suffusiones: claritatẽ excitari
lius inveterato medicamento: asservari au-
in cypria pyxide. Eodẽ sanari argema, sca-
ias & excrescentias in oculis item cicatri-
Plin. Quare & Aëtius [z] ad cicatrices, suffu-
nes, & alias hebetudines oculorum adhibet
len. [aa] jubet pilis radicitus prius evulsis, fel
enæ fœminæ inungere: & Marcellus, si loca
bus molesti sunt pili in palpebris nati, felle
duè tangantur, confestim tabescent, & si
sis super ducatur, non renascuntur: idem &
. In podagra prodest cu lapide Assio, Plin.
maris ligatum super femur sinistrum, non
abit coire cum muliere quamdiu ipsum te-
rit, ex sententia Rhasis & Alberti. Fel hyæ-
lbim interimit, Ælian. [bb] Membrana, quæ
ontinebat, cardiacis, potu in vino, vel in
sumpta succurrit, Plin. & Aëtius [cc], ex ve-
fellis hyænæ, infusis unguento nardino,
ceo, irino & melle æquis partib. supra cali-
inere unitis, cõmendat pro pessario ad cõ-
um ꝓmovendum, si post mensium purga-
ẽ ante concubitum indatur: hyænæ fel, ut
anter Rhodiginus [dd] & plæraq; ferarũ fę-
marũ, habent sæpè vim medicã: sic nõnul-
emendatione indigentes hac ratione ca-
t Deus, ut injecta tyranni efferatioris vio-
ia, aut magistratu amarulento Scythi-
cum

cum cyclopicumq; spectante, ad justitiam [...]
digat & vitæ integritatem.

Lien in cibo potúve sumptum, lien[...]
doloribus medetur, Plinius.

Vesica in vino pota, contra urinæ inco[...]
nentiam: quæ autẽ in vesica inventa sit u[...]
additis oleo ac sesamo, & melle hausta, pr[...]
acrimoniæ veteri, Plin. Democritus scri[...]
therionarca in Cappadocia & Mysia nasc[...]
omnes feras torpescere, nec nisi Hyænæ u[...]
aspersa, recreari. Idem[ee]

Vulva cum mali punici dulcis cortice in[...]
tu data, mulierum vulvæ prodest. Idem.

Genitali ad sexus suos in melle sumpto[...]
nus stimulatur, etiamsi viri mulierum co[...]
oderint: Ischiadicis, genitale è maribus su[...]
item lippientibus, ruptis & contra inflam[...]
tiones servatos pedes tactu: lævos dextris [...]
tibus: dextros lævis. Idem.

Cutis, quæ fuerit in capite ejus alligata[...]
pitis dolori prodest: frontis corium, fascina[...]
nibus resistit. Idem. Corium substratum, [...]
ne morsis auxiliari tradunt Magi: post ti[...]
rem, ait Avicẽna [ff], aquæ, & ante ipsum [...]
cum cute Adabau claudicantis. At Marc[...]
[gg] ex pelle facta calceamenta, si quis in c[...]
tidiano usu habuerit, efficaciter podagr[...]
tebit.

Nervis à dorso armisq; suffiendi nervo[...]
dolores: nervi poti in vino cum thure fœc[...]
ditatem ademptã veneficio, restituit. Plin[...]

Ossi[...]

Ossium spinæ cinis cum lingua & dextro
de vituli marini, addito felle taurino, omnia
riter cocta atq; illita hyænæ pelle, podagris.
uin imò totius domus concordiam, eodem
nitali & articulo spinæ, cum adhærente co-
, asservatis, constat: quem spinæ articulum,
e nodum, Atlantion vocant: est autem pri-
us. In comitialium quoq; remediis habent
m. Ex spina verò parturientibus ossa suffitu
utaria. Idem.

Maxillæ pars comminuta, cum aniso, & in
bo sumpta, horrores sedat: eodem suffitu
ulierum menses evocantur. Idem.

Dens suspensus supra brachium dextrum ab
mero usq; ad cubitum, contra oblivionem
let. Rhasis & Albertus. Dentes, dentium
loribus tactu prosunt, vel adalligati ordine
à Myrepsio hh admodum laudatur) ejus-
m dentes, si de sinistra parte rostri eruti sint,
igati pecoris aut capri pelle, stomachi cru-
tibus. Tantumq; est vanitatis, ut si ad bra-
ium adalligetur superioris rostri dextræ par-
dens, jaculantium ictus deerraturos negēt.
ontra nocturnos pavores, umbrarumq; ter-
rem, unus è magnis dentibus alligatus, suc-
rrere narratur. Furentes suffiri eodem, &
rcumligari ante pectus cum adipe renum,
t jecinore, aut pelle præcipiunt. Plinius.

Costarum primam & octavam, suffitu ruptis
lutarem esse. Idem.

Tali sinistri cinere decocto, cum sangui-

ne muſtelæ perunctos, omnibus odio
re. Idem.

Ungues ſi inveniantur, in his mortem
cujus capientium ſignificari cenſent. Idem.

Pilorum quoq; vim aliquam eſſe Mag
ſuêre: Sic enim Plinius: mox, ut eſt ſoler
bagibus vanitas Magorum, capi jubent, Q
norum ſignum tranſeunte Luna, ſingu
propè pilos ſervari. Pili cum carne, uti
mus, partus continent. Pili roſtri (max
intelligit) mulierum labris admoti ama
um ſunt. Pilorum cinis, ex oleo illitus viri
ſint probroſæ mollitiei, non modò pud
ſed & ſeveros mores inducit. Plinius. Si ſu
tur pilus Zabo, de pilis qui ſunt circa co
(potius culum) maſculi, & comburatur,
tur cum pice, deinde inungantur cum eo
ſodomitæ patientis, removetur ab eo vit
illud, auctoribus Rhaſe & Alberto.

Fimum in inteſtinis inventum arefac
ad dyſentericos valet potum: illitumq;
adipe anſerino, opitulatur toto corpore
ſis malo medicamento, Idem. Et Aëtiu
emplaſtro cuidam adverſus crocodili mo
imponendo, ſtercus hyænæ adjungit; put
ulcera quoq; ſanare Hieronymus kk ſcr
etiam Vincentio Belvacenſi citante. Qu
in ventriculo occiſæ, oſſa vel carnes, inven
tur, ſuffitu podagricis auxiliantur. Oſſa ſive
crementa reddita, cum interimitur, co
Magicas inſidias pollent.

Multa quoq; de pelle & ἀντιπαθείᾳ hyænæ, n solùm cum canibus, sed etiam cum aliis ibuntur. Etenim Actuarius adversus canum idorum morsus commendat pellem cum ntiana, septem diebus amuleti loco geam.

Et Plinio, pellis ejus gestata, tutos præstat anum latratu & morsu, quorū scilicet den- contactu suo obstupefacit. Imò pellem nc non à canibus solùm, sed etiam ab hosti- s tutos præstare, proditum est. Scribonius rgus [ll] refert, se cognovisse in Creta, esse rbarum quendam naufragio appulsum, qui ,qui Hydrophobia post morsum canis ra- li corripiuntur, remedio sinistro brachio al- ito, efficere ut potionem accipiant & li- entur vitio. Hoc quærenti quid esset, hospite meo legato inde misso nomine pyro Gordiense medico, dixit hyænæ co- particulam esse panno illigatam, quod ndum sum expertus, quamvis protinus gna cura hyænam invenerim, & pellem atam habeam: quare Mercurialis tractat. Hydrophob. scribit: Hyænæ cinerem in affectu commendari, ut Johannes uhinus frater meus in tract. de lupo- rabie refert. Horapollo [mm] scribit, quod nificare volentes eum qui ad extremum ue vitæ spiritum omnes, in quas in- it calamitates, æquo & constanti supera- ac passus sit animo, pellem pingere hyænæ.

Hac enim ſuccinctus quis, etſi per med
ratur hoſtes, intrepidus, indemniſq; p
bit: velut Rhodiginus, [nn] tanquam i
dantis ac conſtantiæ in calamitatibus
cium, hyænæ pellis expicta habebatur.

Crediderunt inſuper veteres, hyænæ &
cæ pellibus, vim quandam ineſſe fulmini
hibentem: quare & ſummas velorum
eis naucleri obtigebant, referentibus P
cho [oo] & Cœlio Rhodigino [nn]: hinc R
ginus cenſet Adagium uſurpari poſſe, u
ſuopte præſidio adverſus potentiore
præmunitus eſt, dicatur Hyænæ phocæ
les, quod tunc de cœlo minimè tangant
ſtare: erantq;, Horo teſte, apud Ægypti
curitatis ſymbolum. Palladius [pp] verò
grandini obviare creditur, ſi quis pellem
næ per ſpatia poſſeſſionis circumferat &
læ aut cortis ſuſpendat ingreſſu, cum n
viderit imminere. Et Columella [qq], non
pelle hyænæ ſatoriam trimodiam veſtiu
que ita ex ea, cum paulum immorata ſu
mina jaciunt, non dubitantes proventur
ſic ſata ſunt. Aetio [rr], hyænæ pellem qu
domi repoſitam adſervant, & uſu expe
ipſam à rabioſo cane commorſis circum
nam proprietate quadam prohibet, ne
morſus in aquæ timorem delabatur, ſe
lapſis auxiliatur.

Mirum dictu, quod Plinius [ss] refert,
les Pantheræ & Hyænæ contrariæ ſuſpe

pilos pantheræ decidere: Vel ut Orus [tt] lo-
tur, pellē pardi abjicere pilos, hyænæ con-
are. Quod mihi mirum videtur, cum Æ-
o monente, [uu] Hyæna pardalim timeat.
Quare cum sacerdotes Ægyptii, ut Hora-
o, [mm] eum qui inferiori & invalidiori ces-
, cum innuere volunt, geminas pelles pin-
t, hyænæ unam, alteram pardi. Vel ut Pie-
habet, superatum ab inferioribus, vel à
erioribus hominem intelligi vellent, duo
ora Pantheræ unū, Hyænæ alterū comit-
int, assuebantq;: siquidem compertum
tanta inter se repugnantia ea dissentire, ut
nul assuātur, vel etiam cōtraria suspendan-
Pantheræ pili decidant, Hyænæ verò nul-
etrimento afficiantur: quæ quidem tanto
Pantheris metu dicitur, ut occupatæ ab
anta animum consternatione desponde-
ut ne resistere quidem conentur. Hinc a.
è commentum, pilos cujuscunq; generis &
iles, maximè palpebrarum auferri medi-
ento quodam ex Hyænæ corde in cine-
concremato & cerebro ejus illito. Præ-
t hoc etiam, quod Hyænæ tergus in pan-
ræ pilos efficit, Aquilarum pennæ, quæ
ixtas reliquarum alituum pennas devo-
.

Ad Hyænæ cavernam sinistro lacerto reli-
um, si quis mulierem respiciat, amatori-
esse tam præsens, ut illico sequatur, Plin.
m hoc mirabile est, quod philtris & magi-
 cis ar-

cis artibus adhiberi ſoleat non tantum
veteres, ſed etiam hodie apud Turcas :
cum, inquit Busbequius, [xx] eo tempore
eſſent Conſtantinopoli, mihi tamen ver
gravabantur, quod ſe Sultanæ, hoc eſt, pr
pis uxori, eas reſervare dicerent : quippe q
philtris & magicis artibus animum mariti
nere, recepta in vulgus opinio eſt. Sic A
midorus [yy] ſcribit. hyænam per quie
alicui viſam, androgynon & cynædum ſi
ficare.

Et tandē Magi omnes, Porphyrio refere
metempſychoſin credunt, & communem
bis cum reliquis animalibus naturam inſi
antes, ſiniſtras & eos qui ſacris iisdem ini
ſunt, Leones appellant, mulieres verò H
nas &c. Et hæc dicta ſunto de Hyæna quan
pede.

a *lib. 28. cap. 8.* b *com. in lib. 2. Dioſc. cap. 69.*
trab. 1. ſer. 2. cap. 164. & 194. VVottonus de animal.
cap. 79. d *11. ſimpl. cap. de vulp.* e *de 6. animal.* f
com. medic. ſ. loc. 2. g *ſect. 10.* h *c. 62. cap 35.* i *volu*
lib. 3. de morb. mulier. cap. 3. pag. 642. k *lib. 37. ca*
& Encelius lib. 3. lep. cap. 49. l *de lapid. lib. 2.* m
lapid. n *libr. de dæmono.* o *in hieroglyph.* p *libr. o*
philoſ. q *3. de venat. verſ. 278.* r *in 3. de venat. Op*
pag. 111. s *lib. 2. cap. 96.* t *10. ſimp. de felle. 11. G*
ad Piſonem. x *cap. 8.* y *tetrab. 1. ſer. 2. cap. 106.* z *l*
cap. 111. aa *lib eupor. cap. 10. quod eſt de vitiis o*
rum bb *6. hiſtor. anim. 46.* cc *libr. 16. cap 32.* dd *li*
cap. 14. pag. 206. ee *24. hiſt. cap. 17.* ff *libr. 4 f*
tract. 4. cap. 9 gg *cap. 36.* hh *ſect. 37. cap. 56.* ii *li*
cap. 6. kk *adverſus Jovinianum libr. 2. pag. 417.*

. med. cap. 43. num. 171. & 172. mm lib. 2. 72. Mer- interp. nn lib. 29. cap. 6. & in adag. adag. 20. Gesta- drop. 604. oo 4. sympos. probl. 2. pp lib. 1. de re c. titul. 35. circa finem. qq lib. 2. cap. 9. rr tetrab. 1. . cap. 162. ss lib. 28. cap. 8. tt lib. 2. 70. uu 6. hist. an. xx in itin. Turc. lib. 2. cap. 12.

CAPUT V.

De Hyæna pisce & serpente.

Dùm Hyænæ nomen pisci quoq; tribuatur, & sint qui velint, nonnullos veterum de ce, non quadrupede locutos esse, ita ut nia quæ de hyænæ quadrudis viribus dixi- s, pisci adscribenda censeant, de pisce pau-

Γλαυνὶς καὶ ὕαινα, piscis est Varino & He- hio, Athenæo, Æliano, Oppiano, Pli- . Sed duplicis Hyænæ piscis mentio- m factam invenio: primò enim de belua itur, deinde pisce, qui fortè cum σκίαινα m est.

Beluam marinam Oppianus [a] inter fero- cete enumerans ἀπαύσιον ἄχθος ὑαίνης, in- tum pondus Hyænæ vocat: & mox [b] ter- tres feras, cum marinis comparans, terrestri maniorem faciens, ait.

χέρσον μὲν ἐπισήχουσιν ὕαιναι
πολλῷ δ' ἐν ῥοθίοις κρυερώτεραι.

Terram quidem inambulant Hyænæ
Multò verò in fluctibus horribiliores.

Hinc, maximum quidem, voracem & delem hunc piſcem in mari eſſe apparet. I ſuſpicor fuiſſe piſcem, cujus mentio fit Tobiam [c] ubi habetur, piſcem quendam manem & flumine ad devorandum pu exiiſſe, ex quo Angelus cor & fel ſumere (ut habet textus Hebræus, quamuis D. H nymus & Græcus interpres & jecoris me nem faciant) quod fel poſtmodum redu bias, patris Tobiæ oculis admovit, quo illuſtratis illius oculis, decidit ex eis albu viſum recepit. Ratio me movet duplex: p quia immanis piſcis dicitur: dein, quod uſus ſit ad oculorum affectum. Jam verò, nam piſcem immanem belluam eſſe, ex piano colligimus: ſic fellis Hyænæ terr uſus, ad effectus oculorum ſummoperè c mendari, ſuprà ex claſſicis Medicis oſte mus, & ex D. Hieronymo (qui lib. 2. adv Jovianum, vel Hyænæ oculorum clarita reſtituere ſcripſit) aliiſq; colligere eſt.

Sic & VVottonus [d] inter beluas monſt marina retulit. Et Salvianus in tabula ſua p toria, hyænam horrendam & ferociſſima Oppiano & Plinio [e]: in alio pelago deger Oppiano; formidoloſa ſomnia facere, ex A no: & an diverſus piſcis à Sue ſit, ex Athe propoſuit, nec plura addidit.

Quod verò de Hyæna terreſtri monui

m habere ſtuporem inducendi, eam piſci buit Philes [f]:

Πάλιν καθεύδοντος δέ τ' εἴπου τις θίγοι
Τῇ τῆς θαλαττίας πτέρυγι τῇ δεξιᾷ,
ἄῤῥητον εὐθὺς ἐμβαλεῖ τούτῳ φρίκην,
καὶ δεῖμα πολλῶν, ἀυσονάρχα, φασμάτων.

e. Berſmanno reddente,

Quod ſi marinæ aliquis, hyenæ pinnula
Dextra, ſopore tangat oppreſſum, gravem
Huic injicit ſtatim rigorem & ſomnia
Quæ terreant dira jacentem imagine.

t Ælianus [g]: ſi piſcis marini primam dextram d hominem ſomno obſopitum admoveas, nè quàm eum ipſum perturbabis: etenim ormidoloſa ſecundum quietem ſpectra & ſi-nulacra videbit, acerbaq; inſomnia perpe-tetur.

Meminit Rondeletius in Septentrionali ad candinacciam Oceano, cetum quendam an-o 1537. comparuiſſe effigie porci, quem Hyæ-am cetaceam nominavit.

De Hyænæ inſuper maritimæ occultatione, um ſe capite occultato ſecuram cenſet, idem uod de terreſtri, Oppianus [h] refert.

Neq; enim illi curæ eſt
Quod totam aliquod tegumentum,
Acceptam conſervet: caput autē quærit ſolum,
Munire: caputq; cum occultârit & oculos
Putat non videntem (ſe) latere violentis im-
petum.

Alterius verò piſcis nomē quoq; eſſe, ex Athe-

næo [i] colligimus & quidem ex Epicharmi, N[...]
menii, & Dionysii sententia. Sic enim Epich[...]
mis in Hebes nuptiis.

ἦν δὲ Ὑαινίδες, βούγλωσσοί τε καὶ κίθαροι [...]

Adfuerunt Hyænides, Sole & Citharus.

Idem addit & ὗες nominasse: subjungit ex N[...]
menio in Halieutico hunc versum.

Κανθαρίδα προσφωνεῦσαν ὕαινάν τε τρίγλην [...]

Cantharidem prius visam, Hyænamq; ac Mull[...]

Et Dionysius in Opsartytico, ὑαίνας fecit me[...]
tionem. Archistratus Opsodædalus, modu[...]
præparandi docet (hinc colligimus pisc[...]
hunc alium à belua Hyæna)

ἐν δ' Αἴνῳ καὶ τῷ πόντῳ τὴν ὕαιν' ἀγόραζε,
ἥν καλέουσι τινὲς θνητῶν ψαμμῖτιν ἀροκτ[...]
τούτου τὴν κεφαλὴν ἕψει, &c.

In Æno ac Ponto Hyænam eme
Quam mortalium quidam vocant Arenæ f[...]
fossorem piscem,
Hujus caput elixa, &c.

(an de hoc, an verò priori Plinius [k] & Hy[...]
nam piscem vidi in Ænaria insula captum, c[...]
put exerentem.)

Quare Numenius in Halieutico ψαμμαθ[...]
δα fortasse τοὶν ὗιν, id est, suem vocat, quo[...]
terrestris suis more, arenam rostro fodiat.

Jam verò, cum hyæna terrestris Aristote[...]
[l] etiam γλάνος dicatur, dubitandi ansa Gesn[...]
ro [m] data, an Hyæna piscis, cum Glanide pisc[...]
idem sit. Et Bellonius, qui Glanidem & S[...]
lurum piscem, unum existimavit, Hyæn[...]
etiam

iam nomen tribuit. Hermolao verò Barba-
) Sciænam piſcem, Græci recentiores cheril-
m interpretantur, hoc eſt, porcellum, &
lyænam piſcem, nonnulli Centrinam pu-
int.

Quod autem Geſnerus [o] voluit Sciænam
linii, idem eſſe cum Hyæna, certi nihil ſtatui
oteſt, cum à Plinio, licet bis ejus meminerit,
on deſcribatur: ſed primo loco [q], ſolum ea,
uæ ab Ariſtotele [p] de σκιαίνας dicuntur, recen-
eat, utpote exiſtimari [q] Sciænam lapidem in
apite habere (quod Philoſophus aſſerit, ejuſ-
ue nomine frigore per hyemem malè affici)
ltero verò loco [r] ſolo nomine meminerit, &
nſuper eodem capite etiam Hyænam recen-
eat. Addit præterea, Sciænæ & Ariſtotelem
& Athenæum [s] meminiſſe, qui & Sciatrida
dici aſſerat. Et Oppianus [u] σκίαινα habet. (Sed
ion arbitror eandem cum ipſius horribili
Iyæna) & quidem Hermolao [x], quemad-
nodum & Salviano [y] monente, duos piſces
iominat. Sciænam ab umbra dictam, & Syæ-
iam à ſue (cujus, ut vult Salvianus, ſolus me-
ninit: quid ſi & Athenæus?) quorum ille, M.
Varroni, [z] Umbra dicitur. Sic & Gaza apud
Ariſtotelem σκίαιναν, Umbram reddidit: hinc
Umbra marina Ennii in Phagaſiorum frag-
nento cenſetur,

Melanurũ, turdum, merulamq́; vmbramq́; marinã.

Sed ut concludamus, cenſemus quod σκίαι-
α, Athenæi, σκιαδεὺς à Numero, σκιαθὶς ab
Epichar-

Epicharmo, σκίαινα Aristoteli, σκινίδης à Ga-
no dicatur: & idem esse cum umbra Latino-
rum Ovidii, [aa] quia liventis sit corporis,
Varronis [z], Isidori [bb], & Romanorum O-
brina, quem levem & natatu celerem di-
Ausonius [cc].

Effugiensq; oculos celeri levis Vmbra natatu.

Sed Hyænam primo loco positam, tanqua-
beluam marinam diversissimam asserimus.

De Sue pisce etiam Scaliger [dd]: ad insula-
Cimbabon captus piscis est suillo capite, cu-
geminis cornibus: reliquum corpus unico o-
compactum fuit: in dorso species erat pusil-
ephippii. Etiam in Mediterraneo alius Suis c-
pite, sed absq; cornibus. Idem. Sus est in Oce-
no Æthiopiæ vegetis crassitudine, teres, ob-
longus, capite, rostro, oculis suillis: long-
auriculis, cauda bipedali: corio crasso ut su-
bus: carne item candida & pinguissima.

a *lib.* 1. *halieu. vers.* 372. *& ex eo VVottonus de anim.*
8. *c* 185. b. 5. *halie. vers.* 31. c *cap.* 6. & 11. d *lib.* 8. *c.* 19
e *lib.* 32. *cap.* 11. f *in Iambis p.* 100. g *lib.*13. *an cap.* 27. h
halieut. vers. 620. i *lib.* 7. *cap.* 38. & 40. k *lib.* 32. *cap.* 1
l 8. *hist.* 5. m *lib. de aquatil. de hyæna.* n *in Plin. lib.* 32. *c.*
& 11. o *in enumer. aquat. ex Plin. p.* 56. p 8. *hist.* 19. q 9 *hi-*
16. r 32. *hist.* 11. s *lib.* 7. *cap* 25. & 35. v 1. *haliev. vers.* 13
x *in Plin lib.* 32. *cap.* 11. y *lib. aquat. hist.* 31. z *lib.* 4. *de lin.*
Lat. aa *in frag pisc.* bb *lib.* 12. *cap.* 6. cc *eydilio* 9. *de Mo-*
sella. dd *exerc.* 226. *num.* 1. & 5.

De Hyæna serpente.

HYænam serpentem, Horapollinem in hie-
roglyphicis Ægyptiorū proposuisse, Bro-
dæu

læus [a] & Gesnerus [b] volunt, & ea quæ de sexus mutatione ipsi quadrupedi tribuuntur, huic serpenti, quemadmodum & Ælianum [c], adscripsisse: hoc cur statuerint, causam non invenio, nisi fortè hoc ipsos moveat, quòd Ælianus capite proximè præcedente de Vipera egerit. His haud dubiè seducti Siracidis interpretum aliqui, versiculum 22. capitis 13. Ecclesiastici, τὶς εἰρωύη ὑαίνη πρὸς κυνα, quæ pax hyænæ cum cane; ipsi hyænæ vocem per serpentis vocabulum reddentes, dixêre, quæ pax serpenti cum cane. Quibus verbis Siracides nos admonet, ad quærendos similes, cum quibus amicitiam jungamus: & ad fugiendum istas λυκοφιλίας & ὑαινοφιλίας, ut eleganter Camerarius [d] notavit.

Sed cum Gesnero [b] totam hanc Hyænæ historiam sic concludo: incertum esse, num tale quoddam serpentis genus sit, nec etiam verisimile talem sexus mutationem in eo deprehendi posse.

a *in 3. venat. Oppian* b *lib. de serpent. cap. de hyæna.* c *lib. hist. an. 25.* d *in Siracid. p. 34.*

CAPUT VI.

De Trocho & Rota Piscibus.

TRochus, qui Græcis τρόχος, & fortasse quasi cursor Græcis dictus, à cursus pernici cele-

ci celeritate, non vero quaſi rota, Dalech[…] pio [a] movente: hunc duplici genitali mar[…] fœminæ eſſe, Herodotus Heracleota vo[…] quare Ariſtoteles [b], hunc ſtultè magnoque […] rore ſcripſiſſe, Trochum duplex genitale […] maris quam fœminæ habere, & ſeipſum in[…] aſſerit. Et Plinius [c], de vulvis piſcium ag[…] qui Trochos appellatur, á Græcis, ipſe ſe[…] re traditur: his Hermolaus [d] & Maſſari[…] addidere ea, quæ ex Ariſtotele adduximus[…] Salvinus in tabulis piſcatoriis, ipſe ſe inire […] ditur, nec plura habet. At Hermolaus al[…] [f] aliud eſt Androgynos, aliud Arſenothe[…] primum omnes intelligunt, ſecundo utitur[…] riſtoteles, animalia hæc intelligens, quæ i[…] ſe ineunt, ut inter piſces Trochus: ob id fi[…] nomine, hæc diverſis ingeniis accommod[…] poſſunt.

Eraſmus, citante Werdmüllero [g], Troch[…] piſcis ipſe ſe init, & ex ſeſe concipit: ita quid[…] ingenii felicitate ipſi literarũ ſemina infund[…] ſibi, quos αὐτοδιδάκτους Græci vocant. Memi[…] & Gilbert⁹ Cognatus [h], in adagio, novi ho[…] nes, hos intelligens, qui nulla majorum co[…] mentatione aut imaginib⁹ clari, ſed rebus ſ[…] præclarè geſtis, atque induſtria nobilitati: […] enim, ut Trochus piſcis ipſe ſe inire dicitur […] concipere: ſic primi ſunt generis, nominis, h[…] noris, authores ſuis poſteris. At Dalechamp[…] ſuis in Plinium notis, de cinædis hoc expon[…] qui mutuo conſequuntur κατ' ἐρᾶν ut Suid[…]

λὰ πυγὴν ut Athæneus & alii : quos, addo,
ne flammisq́; expiandos.

Quod verò Bellonius [i] ſcribit Taxum, qui
teribus & Ariſtoteli Trochus dictus ſit, plu-
mos Hyænam eſſe putare : non placet hæc
ellonii ſententia, qua tria animalia confun-
it, cum Ariſtoteles expreſsè Trochum &
yænam diſtinguat, & Taxus animal notum
t. Nec Scapula placet, dicens, τροχοὺς nomi-
ari piſces quoſdam, qui Latinis Rotæ : cùm
ota Latinorum, à Trocho Græcorum cum
linio, diſtinguere oporteat.

De Trochis, à ſimilitudine inſtrumenti tro-
ii, appellatis, qui ex concharum genere ſunt,
e quibus Cardanus [k] inter piſcium differen-
as agit, hîc nil attinet dicere.

DE ROTA.

ROta marina, belua eſt inſignis, ut ex Plinio
[l] colligo, qui de aquatilibus agens, ſcribit
Gaditano Oceano apparent & Rotæ appel-
tæ à ſimilitudine, quaternis diſtinctæ radiis,
odiolos earum oculis duobus utrinq; clau-
entibus. Et ubi [m] animalium in mare viven-
um centum ſeptuaginta ſex genera enume-
t, inter beluas Rotam recenſet: quare Calep.
t & Rota, piſcis ſive beluæ marinæ genus, à
tæ, quæ in curru volvitur, ſimilitudine. Et
ardanus [n] : referunt & Rotas in mari In-
co inveniri, radiis 4. hac naves, ut infeſtum
men evitant. Salv. in tabulis piſcatoriis Rotæ
memi-

meminit ex Plinio sic vocari, quod quat... distincta sit radiis, licet P. Gill. cap. 5. se... addens ex Æliano, sic vocatum ob reve... nes, quas facit. Idem [c] de Mola pisce agens... ductis iis quæ Plinius de Rota habet, &... Ælianus de Trocho, idem censens, Mo... non esse ostendit. Æliani [f] autem de Cetis... tractans hæc sunt: inter hujusmodi beluas... merantur, quibus τροχοῦ (Rotæ) nomen... gregatim natant, maximè prope Athon T... ciæ montem ad dextram, in finibus, è reg... Sigei Troadis promontorii & juxta dicti... Artacæi tumulum, & Acanthæum Isthm... ubi & Xerxis scissura illa, qua montem A... abscidit, spectatur. Eas quidem, quas τρ... vocant fortes esse negant: cervices vero... rum apparet spinis adeò longis hirsutæ, u... extra mare emineant: audito verò remigra... nis strepitu, circumversantur & circum... vuntur, ut quàm altissimè sese in profun... detrudant: rursusque ex imo gurgite ad s... mum sese efferentes, reversiones in orb... faciunt, unde nomen traxerunt: hactenus... lianus. Verùm an hic Trochus idem sit c... Trocho Plinii, an cum ejusdem Rota, qua... Trocho diversam facio, dubius adhuc hæ... plura enim de utroque non reperi, & qu... trumq; sexum Trochus habere dicitur, d... agendum fuit.

a *in lib. 9. Plin. cap. 6.* b *7. gen. anim 6.* c *9. hist. ca...* d *in Plin. 9. hist. c. 12.* e *in Plin 9. hist. cap. 52.* f *in Pl...*

[f] ... cap. 3 [g] de simil. ab anim. lib. 4. pag. 280. [h] adag. cent. 4. ... pag. 397. [i] lib. 2. observ. cap. 20. [k] lib. 7. de rerum varie. cap ... pag. 412 [l] lib. 9. cap 4. [m] lib. 32. cap. 11. [n] lib. 7. de rerum ... cap. 38. pag. 480 [o] cap. 52. [p] lib. 13. cap. 20.

CAP. VII.

Hyænam non esse animal fabulosum nec Lycanthropon, nec Civettam, nec Crocutam.

HYænæ quadrupedis historia, tam ex veterum quam recentiorum sententia fusè ...oposita, nunc paucis iis, qui vel fabulosum, ...l Lycanthropon, vel civettam, vel crocu...m esse censuerunt, respondendum.

Marcellus Virgilius [a] suis in Dioscoridē no..., Hyæna portentosum ne magis an fabulo...m animal sit, se nescire scribit.

Mirum sanè: cum, ut ex allata Hyænæ hi...oria colligere est, animal hoc non solum ab ...ristotele, Æliano, Plinio, (taceo quoq; poë...s Græcos, Oppianum & Philem: taceo patres ...lexandrinum, Chrysostomum, Hieronym. ...ertullianum [d]) descriptum fuerit: verum ...iam ab antiquissimis & probatissimis Medi...s tam Græcis Dioscoride, Galeno, Aëtio: quā ...rabibus, Rhasi & Avicenna: & Latinis Mar...ello Empirico & aliis, qui hujus animalis par...s in usum medicum retulêre.

Imò, quod majus, cum ipsum animal sæ[...] fuerit conspectum. Aristoteles enim [c] [...] nonnullis, inquit, penuria hujus consp[...] non est: Idemque [d] undecim captas, inter [...] una fœmina fuerit, testatur: Plinio verò [e] [...] rimæ in Africa gignuntur. Sic Dion histori[...] in vita Adriani Imperatoris, de nova Hier[...] lymæ eversione agens, inquit: lupi, atq; hy[...] passim per urbes incedentes ululabant: q[...] referente Camerario [f], post natum Christ[...] an. 138. post eversam Hierosolymam à Tito [...] no 63. contigit. Et Julius Capitolinus, in [...] Gratiani tertii, decem Romę fuisse conspe[...] asserit: satis frequentes in Turcia prope A[...] ran esse, & duos Constantinopoli fuisse, [...] bequius refert [g], adde quod & carnis usus [...] rit in cibis, quod ex Clemente Alexandrin[...] liquet, qui ipsius hyænæ & leporis esum a[...] Hebræos prohibitum fuisse scribit, ut plen[...] supra ostendimus: & in medicamentis Plin[...] commendavit.

Sed forsan objiciet quis, Hyænæ vocem [...] pud Moysem, quem Clemens Alexandri[...] citat, non reperiri? Alium ergo locum ex [...] remia propheta adducamus, unà cum ele[...] Beati Chrysostomi explicatione [i] in hæc ve[...] S. Marci: vos fecistis eam speluncam latronu[...] Quod hic dicitur, inquit, Chrysostomus, [...] autem fecistis eam speluncam latronum, [...] est, domum meam: in Hieremia [k] dicitur, [...] lunca hyęnæ. Debemus nosse naturam ani[...]

is iſtius:ex natura enim beſtiæ ſcire poterimus quare vocaverit domum quandã Dei ſpelunçam hyænæ. Hyæna nunquã videtur in die,ſed ſemper in noct b. nunquam videtur in luce ſed ſemper in tenebris. Et hanc naturam habet,ut effodiat corpora mortuorũ, & ipſa edat. Denique, ſi qui negligenter ſepeliverit mortuũ,effodit nocte, & tollit corpus, & comedit: ubicunq; ſepulchra ſunt, ubicunq; oſſa mortuorũ ſunt, ibi cubile hyænæ eſt, & hãc naturã habet, maximè canib. delectatur, & ipſos rapit & devorat. Videte quid dicat: diligẽter n. advertite: Hyæna beſtia ſanguinea, beſtia quæ corporib. delectat, beſtia, q̃ ſemper in nocte, nunquã in die eſt nõ delectat niſi cadaverib. mortuorũ & canibus eos vult occidere, qui ſervant domum Hyæna & hanc dicitur habere naturam, quia ſpinam unicã habet, quæ flecti non poſſit: deniq; ſi vertere ſe voluerit, tota cõvertitur: non poteſt ſe flectere ſicuti cętera animalia. Videtis ergo, quia iſta, quæ ſemper in nocte, ſemper in tenebris eſt, nunquã convertitur. Hoc autem dicitur de ſacerdotibus Judæorũ, qui ſemper delectãtur cadaverib. mortuorũ, eorum, quos induxerint: & non ſufficit eis, quoniam ipſi nõ ſunt in luce, ſed eos, qui in luce latent, conãtur occidere: unã ſpinam habent, non convertuntur: non n. agunt pœnitentiã: quoniã occupati ſunt in cadaveribus mortuorũ: hęc Chryſoſt.

Sed forte quis objiciat, in textu non occurrere vocem hyænæ: ad quod reſpõdemus ſecũ-

dum LXX, ut habetur in concordantiis Bi[...]cis, legitur, numquid σπήλαιον τῆς ὑαίνης, [...] lunca Hyęnæ, hęreditas mea mihi. Arias M[...]tanus, μὴ σπήλαιον λῃςῶν ὁ οἶκός μου, numq[...] ſpelunca effractorum fuit domus hæc, qua[...] vocatum eſt nomen meum: & Tremelliu[...] ſpelunca effractorum (latronum Sanctus [...]gninus reddit) fuerit domus hæc in oculis [...]ſtris, quæ vocatur de nomine meo?

Verum & Jeſu Syracidæ [l] notum fuit [...]mal; inquit n. τίς εἰρήνη ὑαίνᾳ πρὸς κύνα, κ[...] εἰρήνη πλουσίῳ πρὸς πένητα. Ubi vocabu[...] ὑαίνα, diverſimode ab interpretibus reddi[...] ab aliis per Hyænam, alii per Hyænam ſerp[...]tem, alii loco ὑαίνα, habent ſerpentis voc[...] alii denique ut Pagninus, & vetuſtiſſima [...]ſio, pro hyęna, ſanctum hominem ponunt [...] enim interpretantur. Quæ communica[...] ſancto homini ad canem, aut quæ pars b[...] diviti ad pauperem? Probatur verſio n[...] ſive Vatabli ſit, ſive alterius, reddentis: qui[...] ſenſus ęſt inter Hyænam & canem, is eſt in[...] divitem & pauperem: ſic & Tremellius, H[...]nam ſimpliciter vertit. Quid vero ſibi ha[...]militudine velit Syracides, ex dictis ſuper[...] & verbis Beati Chryſoſtomi, facilè eſt colli[...]re; cum notum ſit, quæ hyænæ erga canem [...] natura. Et ſic Marcelli Virgilii opinion[...] refutavimus. Nunc quid Bodinus velit, ſub[...]ciamus.

Bodinus in ſuo theatro [m] affirmat, Hyęn[...]

il aliud esse quam Lycanthropon, de quo in
ia Dæmonomania [n]: ubi astruit, Lycanthro-
on nil aliud esse, quam hominem á diabolo
n lupum transmutatum, qui tamen hominis
ormam reassumat: & hos Græcos λυκανθρώ-
ους & μορμολυκίας vocare, Latinos verò, varios
c versipelles, ut Plinius de hac transmutatio-
e agens, annotarit. Et Plautus de Jove muta-
o in Amphit.

Ita versipellem se facit quando lubet.

tsi Poëtæ fabulentur, & deos & homines, in
arias animalium formas transmutari: Deos
uidem in Ægypto. Sic enim Ovidius [o]

Duxq; gregis dixit, fit Juppiter unde recurvis
Nunc quoque formatus Libiis est cum cornibus
(Hamnon.

it 6. metamorphosiō, Jovis, Neptuni, Apolli-
is & Bachi varias transmutationes recenset.
Homines verò, non solum in varia animalia,
ed etiā in res diversas & inanimatas transfor-
nari. Naso quamplurimis fabulis ostendit.
Quę sanè licet fabulosa sint, at si allegorica ad-
latur interpretatio, quæ sub ridiculo, aliquan-
lo & turpi fabularum involucro latitat, non
olum jucunda, sed & utilia sunt, ut ex Fulgen-
ii Episcopi Carthaginensis, & Natalis Comitis
nythologiarum libris, & Sabini fabularum
Ovidii interpretationibus discere possumus.
Hoc tamen loco solum de transmutatione ho-
minis in lupum, non de allegorica, sermo erit,

occasione sumptâ ab Hyæna, quam Bodino Lycanthropon esse voluit.

Verum, quemadmodum Ephialten sive Incubum, duplicem fecimus, alium affectum morbosum, alium dæmoniacum: Sic quoque Lycanthropõ duplicem dicimus, alium quem medici λυκανθρωπίαν vocant, quo in malo homines lupinam naturam, ut Actuarius [p] loquitur, induunt: alium in quo homines magicis artibus utentes, vel secũdum aliquos, in lupos revera transmutantur, vel secundum alios ... solum persuadent.

[a] *lib.* 2 *cap.* 69. [b] *lib.* 2. *ad* Jovin. *pag.* 4. 17. [c] 3. *gen. a*... [d] 6. *hist an.* 32. [e] 8. *hist. nat.* 30. [f] *in op suc. cap.* 42. [g] *ep*... *leg. Turc.* [h] *l.* 2. *παιδαγ. cap.* 10. [i] *tom.* 2. *hom.* 13. ... *Marcum* [k] *cap.* 7. *vers.* 11. [l] *cap.* 13. *ver.* 22. [m] *lib.* 3. *pag.* 3... [n] *lib.* 2. *cap.* 6. [o] 5 *metamorph.* [p] 1. *meth.* 16.

CAP. IX.

De Lycanthropia ex Medicorum sententia.

QUi λυκάονες & λυκάνθρωποι, à lupis, quos Græci λύκους vocant, nominantur [a], h... Peucero [b] censentur è genere τῶν θεοπεργαστικῶν, vel τῶν ἐκστατικῶν, qui credunt se verti in lupos & luporum specie pererratis campis, grassari in greges pecorum & armenta obvia qu...

s dilaniando, vel rapere aliquid vel vagari
rcum ſepulchra. Affectum hunc Medici &
λυκανθρωπίαν, id eſt, hominis in lupum con-
erſionem, & λυκάονα vocant. Aëtii [d] inter-
res, inſaniam lupinam, & morbum lupinum
ddit: quidam melancholiam lupinam ex
Marcello appellant: verum & κυνανθρωπία
Aëtio, quod aliqui ſe canes eſſe putent (di-
inguunt [e] tamen aliqui hos duos affectus,
atione cauſæ efficientis, in hac volentes ſan-
uinem aduri, qui vel in cerebro exiſtat, vel ad
pſam fumans, & maniam caninã vocant) vel
t Gorræus [f], quia ut canes mordent. Avicen-
æ [g] & Rhaſis [h], cutubut. & Savanarolæ [i] cu-
ubuth. Dicitur etiam Arabibus chatrab, ut a-
ud Avicennam [g] videre eſt, quia nunquam
uieti manent: cum, ut habet Avicenna, in lo-
o uno, plus una hora non quieſcant, derivato
omine à quodam genere [k] araneæ, quæ irre-
quieto motu ſuper aquas modo huc, modo il-
uc abſq; ordine vagatur. Latini [k], ut quidam
volunt, tipulam id inſectum vocant, in palu-
tribus locis frequens, Mercato [l], hydorolcos,
utbut, & lycaon. At Guanerius [e], maniam lu-
pinam & lupinum dæmonium appellat, quia
alem vulgares dæmonium lupinum in ſe ha-
ere ajunt, & maximè ignorantes pizochariis:
vocant etiam dæmoniacum.

Lycanthropiam medici, & ἔκστασιν, ſive ſeceſ-
ionem animæ à corpore, melancholicis affe-
ctionibus accenſent: quare Æginetæ [c], Aëtio [d],

&Oribasio [m], melancholiæ ſpecies eſt,
vult Wierus [n], ea quæ Arabibus chatra
citur: & Rhodigino [a], melancholica eſt
ctio: imò potius Maniæ: quare Valeſco [o]
nia lupina, à qua caninam diſtinguit, quo
ita furiant. Etenim apud Medicos illuſtres
ſipientia melãcholica triplex perhibetur,
nelio [p] teſte: melancholia, lycanthropia &
nia: & ut voluit Foreſtus [q], huc quoque
nent, hydrophobia & inſanus amor. In
ſpeciem Rondeletius [r]: furoris quintam
ciem, Mercatus [s] fecit. At Marcellus V
lius malum Ephialtæ cognatum ſcribit.

Quare affectus hic inter vitia deprava
maginationis connumerari ſolet, propter
homines ſe lupos aut canes eſſe imaginan
& propterea latrant, vagantur & per ſylvas
errant. Quod autem potius Lupos, quam
ſeſe imaginentur, niſi in proprietatem qua
humoris, & temperaturæ ægrotantis refer
arcanam cauſam quãdam, & cum Hippoc
τὸ θεῖόν τι ſubeſſe dicimus. Velut Fernel
infinitæ horum ſpecies: qualis nimirum m
mè olim fuerit, cujusque intenta cogitatio
qualis vitæ conditio, talis ſeſe repræſentat
lãcholica deliratio. Nã (quod Ariſt. literis p
didit) ut vinum potantium naturæ & mori
ita ſanè melancholia laborantium conſti
tioni ſeſe accommodat.

Eſt ergo Lycanthropia ſymptoma in ge
actionum principum, præſertim [r r] imag

onis &rationis depravatarum:nam memoria fortè læsa non est,ut infra historia ex Altimaro [u] demonstrabitur. Læduntur autem hæ actiones, tum propter intemperiem calidam & siccam,tum propter melācholiam adustam. Nam malum hoc,non ut in Poëtis fabulosum, sed ex atræ bilis furore in ejus animalis parte, humanæ mentis alienatio est. Atræ siquidem bilis fuligines hanc melancholiam causare volunt,bile hac prava ac malitiosa similia phantasmata ciente,& plerunque μανικὰς & naturas melancholicas esse, res docet, Peucero in sua Theomantia monente. Actuario [x], causa hujus affectus, est humoris infestantis tum quantitas,tum qualitas:adhęc locus,quē dum propius accedit: animæ ibidem actionem proritat atque excitat. Avicennæ,causa est, cholera adusta & melancholica. Et Guaynerio [y],colera adusta & cinis in cerebro remanens,aut aliunde ad ipsum fumans, facit cum lupositate audaciam.

Verùm, cum malum hoc, Februario mense fieri, Aëtius [d], Avicenna scriptum reliquerint, idcirco quorundam syderum proprietate & concursu fieri, aliqui voluerunt. Sed potius idcirò fit,quod vere appropinquante, humor melancholicus efferri soleat, eapropter morbi melancholici suboriuntur: vel, ut Forestus [?], fortasse quod sanguis instante vere ebullire incipiat. Plures etiam atra bile vitiatos, se leones esse, vel dæmones, vel aves, imaginari, annotavit Avicenna [a].

Sic[aa] Plinius & Edouardus ſcribunt, c... brum urſi devoratum ingignere imagna... nes, quaſi in urſum quis tranſmutatus ſit. ... noſtro ſeculo Wierus [bb], cuidam Hiſp... nobili oblatum fuiſſe edendum traditur, ... per deſerta & montes vagabatur, ſe in urſ... eſſe converſum, phantaſia vitiata ratus.

SIGNA. Qui malo hoc affliguntur, Ægi... ta, Aëtio, Oribaſio & Actuario auctorib... pallidi ſunt, ſeu ut Avicenna, coloris ſunt ci... ni (imò facie ſunt ferina & terribiles aſpec... & obſcurè vident (viſu imbecillo Aëtius, ... biliter intuentur Actuarius) & oculos ſicc... habent (quare non lachrymãtur, & cavos A... tius & Oribaſius) linguam ſicciſſimam & ſa... vam omnino non profundunt (idcirco n... exſpuunt) ſunt quoq; ſiticuloſi: vel ut Actu... rius, oculi, linguaque ſqualent & ſiti eneca... tur. Tibias habẽt exulceratas (quæ non con... lidantur, Avicẽna) incurabiliter, eò quod fr... quenter impingunt, Ægineta (propter aſ... duos caſus & canum morſus, Aëtius) vel ... Actuarius, his pedes cruraque cruenta ſun... quod in lapides & ſpinas impingant. Veru... tres cauſæ eſſe poſſunt cur crura ulcerentu... 1. Quia noctu oberrantes ſemper impingun... modò ad ligna, modò ad ſaxa, modò à canibu... mordentur. 2. Quod humoris melancholi... proprietas eſt, ſua gravitate partes inferior... petere. 3. Cum crura in perpetuo motu ha... beant, facilè humor melãcholicus alias grav... delabitur. Talia autem ulcera, ut Langius [c] ...

onet, ex tali melancholia enata, vulgus ch-
gorum quoque lupum appellat. Insuper, iidem Græci [dd] habent, noctu domo egre-ntur, lupos in omnibus (canes addit Aë-s) imitantur, & donec dies illucescat, circa functorum monumenta pleru mq; vagan-r: eaque ut Aëtius, maximè aperiunt, vel ut ctuarius *, nocte intẽpestiva hac illacq; cir-mcursitant, atq; in monumentis solitudini-usq; luporũ in morem oberrant (& ut Avi-nna, non cessant discurrere & ambulare in-ssione diversa, ignorantes quo vadant, cavẽ-o sibi ab hominibus: imò quandoq; sibi non ventes, parum discernentes illud quod vi-ent, & quod eis præsens fit) verum interdiu evertuntur, & ad sese redeunt, ac domi resi-ent (totaque die latitant in tenebris, nihil-ue dormiunt). Addunt aliqui, [ee] quod ma-is horrendum est, etiam cadavera corrodere. ondeletius [r] scribit, etiam hominibus insi-iari, ut meritò lupi esse dicantur, & quia ho-inum osores sint, μισάνθρωποι appellari pos-ent. Quare Rhodiginus [f], eorum præpal-et facies καὶ ὁρῶσιν ἀδερκνὲς oculis arescen-bus, præcipuè verò lingua: sunt præterea ιψώδεις sitibundi: Tibiis ex impactione cre-ro ἀνιάτως,, id est, citra medelam, ulcero-is. Addit præterea Actuarius: nolim di-cere quid aliis usu veniat, quorum hi mor-em perpetuo expavescunt, illi contra expe-unt: Sic nonnulli vulgi cœtus devitant, & quantum possunt, silentium sibi maxi-

mum indicunt: quidam rursus, nisi cum
conversentur ac exhilarentur, tumultua
& admirandi obstupent: sed hæc poste
Actuarii non tam de Lycanthropis, qua
aliis Melancholicis intelligi debent. A
Gvaynerius: ejus tamen complexio, ætas,
pus anni, præcedens regimen, & similia te
rimum in judicando juvabunt: urina subt
est atque ignea, versus nigredinem quan
tendit: pulsus erit durus & frequens, tame
dinatus.

Hujus morbi notas, Ovidius de Lyca
agens, expressit, quemadmodum ridicula
tarum cõmenta, sæpè causas naturales ha
solent.

Territus ipse fugit, nactusq; silentia ruris,
Exululat, frustraq; loqui conatus, ab ipso
Colligit os rabiem, solitæq; cupidine cædis
Utitur in pecudes, & nunc quoq; sanguine gau

Ab hoc Lycaone Arcadiæ rege, quem Ovi
à Jove in lupum, ob scelera sua, mutatum n
xit, sunt qui velint, Græcos huic malo nom
fecisse, Lycaonaque vocasse. Sed verò si
lius est, ex humana mentis alienatione, h
factam fuisse fabulam: priusq; naturæ viti
fuisse: mox, quod solent homines, alienis r
lis illudentes, at theatrales plausus & P
tarum figmenta, rem fuisse translatam. N
quæ in Poëtis ridicula multoties leguntur
liquando uti diximus, causas naturales hab
ut in Ovidii Lycaone, omnia ferè ex hoca
b

is vitio descripta fuêre, paucis enim comple-
s est, ipsum lupos in cunctis imitatum, soli-
dinem, tenebras, silentia noctis, amasse, &
ulatum edidisse.

Verùm, cum hæc Arcadum regis fabula, &
ic nostro instituto conveniat, & ad capitis
quentis explicationem faciat, eam subjicere
acet, quæ sic se habet. Lycaon Arcadiæ rex
quem Cainum fuisse nonnulli augurantur)
o inducias belli violatas, fertur Jovi, obsidem
em à Molossis acceperat, immolasse: cumq;
ac perfidia homines simplices, quibus cum
ducias fecerat, in suam potestatem & digni-
tem redegisset, & eos tanquam oves devo-
sset. Poëta ad nomen alludens ipsum à Jo-
cui carnes humanas apposuisset, ob ferita-
m in lupum mutatum fuisse finxit, cu-
sque sceleris occasione diluvium superin-
uxerit,

In villos abeunt vestes, in crura lacerti,
Fit lupus, & veteris servat vestigia formæ
Canities eadem est, eadem violentia vultus,
Idem oculi lucent eadem feritatis imago est.

Qua sacrificii fabula, Plato, 88 refert Arca-
es Tyrannorum mores dedignasse qui degu-
ato semel puerorum, id est, innocẽtium san-
uine quadam luporum rabie concitati in sub-
itos, quos timent grassantur: quos tueri de-
erent: de quo Socrates apud Platonem cum
dimanto ita disserit. Quærit Socrates, quæ-
am sit origo mutationis ex prætore in ty-
rannum

rannum: an videlicet postquam cœpi[...] præest id agere, quod circa templum Lyc[...] vis in Arcadia fabula refert: quod qui[...] qui humana viscera incisa, cum aliarum [...] marum visceribus fortè gustarit, lupus fie[...] gitur. Nonne fabulam audivisti? Adi[...] tus respondet: equidem. Cui Socrates [...] dem modo & hic, cujus imperio vulg[...] mnino obtemperat cognato non abstine[...] guine: sed falsis, ut solent, conflictis cri[...] bus in judicium trahit eos, à quibus time[...] injusta se cæde cruentat, viri vitam exting[...] gustansque lingua impura & prophan[...] generis proximi sanguinem, ac nonnullo[...] lit, necat alios, suasorem se æris alieni deci[...] di, agros distribuendi, præbens. Quar[...] cesse est, ejusmodi homines, vel ab ini[...] interfici, vel tyrannidem exercere, lupu[...] ex homine fieri: hæc Plato. Et Jodocus [...] nus [hh], sic intelligo lupos fieri, ut socii [...] sis apud Homerum [cc] in porcos, dicti su[...] ursi, & leones, & porci: quod eorum [...] res assumserunt: illud Mantuanus expre[...]

Ipsi homines (hujus tanta est violentia cœli)
Sæpè lupi effigiem moresq; assumere vidi
Inq; suum sævire gregem: multaq; madere
Cæde sui pecoris factum vicinia ridet.

At censemus voluisse Nasonem fabula [...] impietatem, perfidiam, & inhospitalita[...] qua nil est immanius, detestari, quamvis M[...]

tua[...]

[...]anus [ii] velit, rapacem & violentum latro-[...]em significare: prætereo hîc Lycaones, quo-[...]m F. Baptista Mantuanus [kk], qui fraudes [...]ycaonicas, id est, lupinas exercent: quorum [...] Gilbertus cognatus [ll] meminit, M. Var-[...], quo Diomedis sociorum, & Arcadum in [...]pos metamorphosin pluribus exẽplis astrue-[...]t, hanc quoque fabulam refert, quam Pli-[...]ius [mm] sic proposuit: Agriopas, qui Olym-[...]ionicas scripsit, narrat Demænetum (De-[...]archum, vocat Copus in Olympiacis & [...]ausanias in Elyacis) Parrhasium in sacrificio [...]uod Arcades Jovi Lycæo humana etiam cum [...]ostia faciebant, immolati pueri exta degu-[...]asse, & in lupum confestim transmutatum: [...]undem decimo anno restitutum, athleticæ [...]ertasse in pugillatu, victoremque Olympia [...]eversum.

At Mercurialis, hanc pugilis transmuta-[...]ionem, sic interpretatur, verisimile esse vi-[...]um illum laborasse quottannis hac ægritudi-[...]e, ita ut fuerit existimatus lupus. Verum qui [...]oc malo laborasse, referuntur, omnes im-[...]urissimi homines fuisse dicũtur: hinc Lang. [cc] [...]rbitratur, non carminum aut herbarũ venefi-[...]io, sed ferini animi vitiis, ac atræ bilis lupi-[...]æ morbo, quem Lycaonem & Lycanthro-[...]iam appellent, in lupos mutari: & Rondele-[...]us: in hanc insaniæ speciem incidunt sæpissi-[...]iè, qui vitiatos & crassos humores habent,

& mores brutales: insaniunt enim lupo[rum]
more. Quare cum malum hoc gravissim[um]
sit, ut statim, ac in initio occurratur, ne[cesse]
est, cui eo modo, quo & Maniæ, succurr[ere de-]
bet: cujus curationem Ægineta, Aëtius[,]
Oribasius ex Græcis: ex Arabibus, Avice[nna:]
ex recentioribus plures n n, qui omnes G[ræ-]
cos imitantur, ut & Arculanus, proposu[erunt.]
Hactenus pro instituti nostri ratione de [ly-]
canthropia morbo ex Medicorum sente[ntia]
dictum sit satis: ex quibus colligere licet, q[uid]
de Bodini o o opinione sit sentiendum, q[ui]
inquit: Complures Medici, rem adeò mi[ram]
cam, at non causam animadvertentes, ne q[uid]
nescire viderentur, sermone & scriptis [pro-]
diderunt, Lycanthropiam morbum h[...]
num ægrotorum dici, cogitantium se lupo[s es-]
se, atque in sylvis oberrantium: qua in sen[ten-]
tia est Paulus Ægineta: verum permultis [...]
tionibus & testibus fuerit opus, ad ementi[en-]
dos populos omnis terræ, omnes historias, [...]
eoque historiam sacram, cum Theopraſt. [Pa-]
racelsus, Pomponatius, & Fernelius ipse [...]
de abditis rerum causis, medicorum suæ [æta-]
tis non ultimi, & alii multis seculis Lycanth[ro-]
piam certissimam esse, veram & indubita[m]
dixerint. Præterea illud ridiculum est, q[uod]
res naturales æquantur iis, quæ naturam su[pe-]
rant, & actiones animantium, actionibus [spi-]
rituum dæmonumque comparantur. Ab [...]
dius vero illud, hic causari morbum: mal[...]
en[...]

nim Lycanthropo ineſſet ſolii, non eos effi-
eret qui hominem in beſtiam verti, deinde
eſtitui vident: hactenus Bodinus.

Hiſtorias aliquot lubet ſubjungere; Hiero-
ymus Magius, [pp] referente etiam Donato
Marcello [qq], teſtatur hoc morbo correptum
Anglari ſe vidiſſe, Antonium Donchium, qui
æpè in ſepulchris dormire eſt inventus, quiq;
mortuorum oſſibus domum ſuam compleve-
at. Jobus Fincelius [rr], referente VViero, ſcri-
pit anno 1541. Patavii agricolam fuiſſe, qui ſibi
upus videbatur, qui multos in agris inſiliens,
rucidavit: tandem non ſine multa difficulta-
e captus, confidenter aſſeveravit, ſe verum
ſſe lupum, diſcrimen ſolum exiſtere in pelle
um pilis inverſa. Quapropter quidā, omnem
xuti humanitatem, vereq; lupi truces, vora-
esq;, tibias & ejus brachia gladio feriunt, am-
utantq;, veritatem rei exploraturi: cognita
erò hominis innocentia, eum chirurgo tra-
unt curandum, ſed poſt dies non multos ex-
itavit.

Id ipſum Joannes Eunichius [ſſ] alio exemplo
onfirmat. Petro Pomponatio, inquit, celebri
lim in Italia Medico, oblatus eſt æger Lycan-
hropia laborans, quem ruſtici fortè ſub fœno
epertum, captumq; quia ſe lupum eſſe clama-
at, & fugere illos jubebat, ne ab ipſo devo-
arentur, excoriare cœperant, ut explorarent
n verſipellis eſſet, id eſt, inverſos pilos habe-
et (ſic enim erant perſuaſi errrore populari)

sed Pomponatii intercessione dimissus. & p
idonea medicamenta curatus fuit. Aliam La
gius [cc] habet: Equites Comitis Palatini ex pr
xima contra Turcam, nomine Romani Imp
rii suscepta expeditione, redeuntes, narraba
mihi, se vidisse in Austria hominem, qui lat
tu, ac cursus pernicitate, cum canibus conte
deret, ac cum illis illæsus in sylvis venaretur

Donatus ab Altomari, [tt] qui duos tali affec
correptos vidisse asserit, ostensurus mem
riam fortassè his oblæsam non esse; veluti, sc
bit, percepi in quodam qui hoc affectu lab
rabat. Ille namq; cum prius me novisset, qu
dam die, cum detentus hoc malo esset per it
obviam mihi factus, ipse verò timens secessi
ille modicum me aspiciens abiit: erat aute
cum eo multitudo quædam hominum, ip
quidem ferebat humeris crus integrum, & t
biam defuncti cujusdam: hic demum curat
liber evasit. Qui cum iterum mihi occurrere
nunquid timuissem interrogavit, cùm in t
loco, dum insanus erat, eum offendissem,
quibus cõstat, memoriã in eo nõ fuisse oblæsa

Forestus [uu] hanc historiam recenset: rustic
quidam (quem unicum hoc affectu labora
tem vidit) subinde verno tempore Alcmar
visus est, aspectu torvo ac insanus, circa cæm
terium hærere, mox & Ecclesiam intrare, e
& supra scamna (ut ipsi spectavimus) fure
percitus saltabat, modo ascendendo mo
descendendo: & nunquam in eodẽ loco qu

ci

tus, baculum verò oblongum manu tenebat, neminem percutiebat, ſed canes eò à ſe depellebat, nam ex canum morſu, crura nigra & ulcerata, cum cruſtis nigris habebat, totum corpus ſqalidum, ſubnigrum & melancholicum ſpectabatur, facie tamen pallida, cui & oculi valdè concavi erant. Ex ſignis jam dictis, hominem lycanthropia affectum judicabam: hic, quod ſciam, nullo medico uſus eſt.

Cynanthropiæ hiſtoriam hanc habet. Vir alioqui robuſtus, hirſutus, bilioſus, qui nudus in carcere apud Veſpillones Delfis inſanus detinebatur, ira admodum commotus ſæpè exiliebat, & canis inſtar vociferabatur, in rixam proclivis. Ad hunc aliquando cū chirurgo Florentino deflectebamus, ut veretrū ſeu penem chirurgus curaret. Ex inſania n. vinculo penem cōſtrinxerat, ut ferè deſideret, ac in æſthiomenū verteret, cū á nemine neq; Veſpillone monacho domeſtico, qui eidē præerat & cibū præbebat, tractari vellet: quē cum videremus per feneſtrā exiguā, totus nudus erat, corpus ꝓprio excremēto, tū membrū virile obliniverat. Tādē blanditiis ac precibus ad hoc adactus, nobis verenda oſtendit, & multis adhortationibus, etiam promiſſis adhibitis, ꝙ nocte ſubſequēte pulchra cōcubina in ejus domunculam mitteret, modò ligaculū diffibularet, quo penē conſtrinxerat: ꝙ cū deligaſſet, chirurgus monacho Veſpilloni medicamēta apta & parata tradidit, ut is penē ulceratū tractaret ac curaret, chirurgo

ſemper præſente, quamvis furioſum non t
ctaret, cum illi minimè tutum eſſet, ſed veſp
loni curationem admittebat: quo factum
ut Dei benignitate, ulcus probè curatum fu
rit, nec veretri partem amiſerit inſanus. Int
ea ego quoq; mandavi veſpilloni, ut cibu
humectantem & refrigerantem illi præber
& ſæpius pulticulam qua ſomnum inducer
maximè ſub noctem, & eidem, loco potus,
reviſiam tenuiſſimam daret, & nunquam cr
ſiorem exhiberet, quibus effectum eſt, ut i
idem poſt aliquot menſes, non aliis utens r
mediis, menti reſtitutus fuerit.

Memini me audire ex Johanne Bauhi
ſeniore Medicinæ & Chirurgiæ Doctore, p
rente meo, ſe nobilem quendam curaſſe m
lancholicum, qui ſibi perſuadebat, ſe à ca
rabido commorſum fuiſſe.

a *Sic & Rhodiginus l. 27. c. 12.* b *lib. 4. divinat. cap*
c *in titulo Æginæ. l 3. c, 16 & Rhodig. l. c.* d *l. 6. c. 11.*
Altimarus de morb. 9. e *Gvaynerius tr. 15. c 1. & 3.*
reſtus lib. 10. obſerv 26. f *in definit.* g *lib 3 fen. 1. tr. 4. c.*
h *lib. 1. diviſ. cap. 10.* i *tr. 6. c. 1. rub. 13.* k *à beſtiola ha*
Manardus lib. 7. 3 Epiſt 3. & VVierus lib. 3. cap. 21 at
reſtus à genere quodam aranea nomen ſumſiſſe videtur. l
de morb. cap 17. m *9. Synop. 10* n *lib. 3. cap. 21.* o *lib.*
12. p *lib. 1. pathol 2.* q *lib. 10. obſerv 25* r *in meth cura*
cap. ultimo de Melancholia s *lib. 1. de morb. cap. 17* t
3. in Dioſc. cap. 148. u *Altimarus lib. de morb. cap 9 &*
reſtus 10. obſer. 25. x *1. meth med. 16.* y *tr. 15. c. 1. & 3* z
3. fen. 1. tr. 4. cap. 29. ex eo VVierus & Foreſtus aa *lib. 8. c*
37. VVierus & Foreſtus. bb *lib. 3 c. 21. & Foreſtus.* bb *l*
cap 21 & Foreſtus 10. obſerv. 25. cc *l 1. epiſt. 70.* dd *Æg*
l. 3. c. 16. Aëtius l. 6. c. 11. Oribaſ. 9. Synop. 10. ee *Mercur*
l. 1

.1. de morb. c. 12. [ff] *lib. 27. c. 12.* [gg] *circa finem 8. dial. de* *usto.* [hh] *notis in Mantuani eglog. 9.* [ii] *in suo Apologet. par-* *hen. Marianæ præmis. p. 8 b.* [kk] *lib. 3. de calam. temp. p. 133.* *.* [ll] *adag. cent. 14 adag. 1394.* [mm] *l. 8 c. 22.* [nn] *Altimarus,* *Guaynerius, Rondoletius, VVierus,* Forestus, [oo] *lib. 2. dæ-* *mon. c. 6.* [pp] *lib. 4. miscel. cap. 12.* [qq] *l. 2. de medic. hist. c. 1.* [rr] *lib. 2. mirac. & ex eo VVierus l. 3. c. 21.* [ss] *de sagar. natu-* *a: & ex eo Ph. Camer.* [tt] *de med. morb. c. 9. & ex eo Fo-* *estus* [uu] *l. 10. obs. 25.*

CAPUT IX.

De Lycanthropis Dæmoniacis:

Utrum homines in lupos revera transmutentur.

EQuidem fatendum est vitia animarum, esse veneficia, quibus avari & raptores in Harpyias; libidinosi, in Satyros; obscæni, in porcos transfigurantur: nam vitia non tam corpus, quam animum hominis immutant. At illa hominis in lupum metamorphosis, à quibusdam vera statuitur, ut hoc capite ostendemus ab aliis illusio dæmonis, ut sequenti capite dicturi sumus, censetur.

Bodinus in sua dæmonomania, [a] Lycanthropon sic definit: Lycanthropos nil aliud est, quàm homo à diabolo in lupum transmutatus, qui plerumq; quemadmodum natura-

les lupi pecudes perſequitur : quorum aliq
poſtquam unguento ſe oblinivêre, lupi fa
ſunt, & ſubinde in homines verſi, lupiq; ſpec
lupos inivere, eadem voluptate, qua cum m
lieribus rem habere erant ſoliti : ſic & lupi
pedibus & dentibus, aliquibus mortem i
tulêre.

Veram autem hanc tranſmutationem e
& auctoritatibus & hiſtoriis comprobare
titur. Auctoritatibus quidem multorum, qu
rum tamen verba non appoſuit, quare eoru
qui ad manus fuêre, verba ſubjiciemus. Ne
enim, ſcribit, ſolum ante annos bis mille d
centos id ſcripſit Herodotus, & ante hunc H
merus quadraginta annis, ſed etiam Po
ponius Mela, Solinus, Strabo, Dionyſi
Afer, M. Varro, Virgilius, Ovidius & ſexce
ti alii.

Herodoti verba [b] hæc ſunt: populi quida
Neuri vocati, videntur homines malefici :
cuntur enim á Scythis, & ab iis qui Scythiá
incolunt, Græcis, ſemel quotannis, ſinguli á
aliquot dies effici lupi, & rurſus in priſtinu
habitum redire : quod tamen dicentes mi
non perſuadent: ipſi tamen ajunt ita eſſe,
dejerant. Pomponius Mela: [c] Neuris ſtatu
ſingulis tempus eſt, quo ſi velint in lupos, it
rumque in eos, qui fuère, mutentur. At S
linus [d] ſcribit : Neuri, ut accepimus, ſta
(alii æſtatis legunt) temporibus in lupos tran
figurantur : deinde, exacto ſpacio, quod hu

ſor

ſorti attributum eſt, in priſtinam faciem revertuntur. Solini ſcholiaſtes, vult Neuros, à Ptolomæo Navaros vocari, & hodie Moſcovitas eſſe. Apud Strabonem, locum hactenus invenire non potui: & apud Dionyſium Afrum in deſcriptione Orbis, ſolum nomen invenio.

καὶ ἀνέρες ἱππημολγοὶ
Νευροί θ' ἱππόποδές τε, γελωνοί τ' ἠδ' ἀγαθύρσοι.

Sic Priſcianus vertit.

Post Hippemolgi ſunt, Hippodesq; potentes
Atq; Gelonus cum Neuris, pictiq; Agathyrſi.

Et apud Plinium [e] Neuri nominantur, apud quos Boryſthenes: ubi Hermolaus Barbarus in ſuis caſtigat. Neuroe ſcribendum vult ex Herodoto, Pomponio, Solino, Ammiano, Dionyſio, à quibus & Neutris ipſa regio, ubi homines in lupos æſtate vertuntur. Subjiciamus Poëtarum fabulas.

Homerus [f] agens de ſociis Ulyſſis & Circe, introducit Eurylochum, qui unà cum viginti duobus ſociis ad Circes ædes ubi pervenêre.

Circa ipſam lupi erant montani atq; leones
Quos illa dementârat, poſtquam mala pharmaca dediſſet.
Neq; illi irruerunt in viros, ſed certè ipſi
Caudis longis adblandientes aſſurgebant:

Quèmadmodum quoties dominum canes è con-
vio proficiscentem
Circumblandiuntur (semper enim adfert lenimen-
ta animis
Sic circa hos lupi fortibus ungibus atq; leones
Assultabant : hi verò timuerunt postquam vi-
runt gravia monstra.

Virgilium audiamus, qui in pharmaceut- Alphæsibæum producit cantantem artis ma- gicæ experimentum (quæ ex Theocriti ej- dem nominis Idyllio sumpta videntur) q- venefica quædam pharmacis & incantati- nibus animam viri, à quo spernebatur ad s- amorem revocare conatur.

Has herbas, atq; hæc Ponto mihi lecta venena,
Ipse dedit Mœris: nascuntur plurima Ponto.
His ego sæpè lupum fieri, & se condere sylvis
Mœrim sæpe animas imis excire sepulchris,
Atq; satas alio vidi traducere messes.

Ovidii [b] versus habentur in Æsonis senis, in j- venem transmutati fabula, quibus hoc i- nuitur.

Inq; virum soliti vultus mutare ferinos
Ambigui prosecta lupi.

At clarius in iis, quos de Lycaone Arcadiæ r- ge in lupum versi, præcedenti capite addux- mus: ubi licet Bodinus fateri cogatur, Ovid- um res veras cum fabulosis multis confudiss- Subjicit tamen hanc Lycaonis metamorpho- sin incredibilem non esse: cum Rex quidam memoria nostra extiterit, in hanc formam

transf-

nsfiguratus, & id ubiq; adhuc sit usitatum. eq; fabulosum esse quod Homerus [f] narrat : Circe malefica, Ulyssis comites ab ea in rcos fuisse transmutatos: cum Augustinus [i] se historiam eãdem adducat, quamuis opi- one ipsius miram: & illam de Arcadibus in lpibus quoq; memoria sua, dum in Italia di- rsaretur frequentem fuisse dicat, ut stabula- e mulieres imbutæ malis artibus in caseo da- nt viatoribus, unde in jumenta illicò verte- ntur, ut necessaria quæq; portarent, postq; erfuncta opera, iterum ad se redirent. Et Præ- antii pater, cujus historiam sequenti capite ivenies, del bato casei veneno consopitus, iu exanimis jacuit: experrectusq; tandem se- caballum fuisse, ac onerarias clitellas & an- onam militibus gestasse dixit.

Potuisset quoq; Bodinus, Plauti auctorita- suam sententiam comprobare.

Nam verum est, quod olim est auditum
Fabularier, mutatos Anticos in Arcadia homines:
Et savas belluas mansitasse, nec unquam denuo
parentibus cognitos.

Imò ulterius ex Ovidio & Propertio, qui oc præter alios censêre, quorum hic:

Audax cantatæ leges imponere lunæ
Et sua nocturno fallere terga Lupo.

le autem:

Hanc ego nocturnas vivam volitare per umbras
Suspicor & pluma corpus anile tegi.

Petrus Mamotius in libello de sortilegis mu-

tationem istam hominum in lupos, dicit
Sabaudia visam. Henricus Coloniensis
bello de lamiis, pro indubitato affirmat.
cus item Molitor, in libello quem Sigismu
Cæsari dicavit, disputationem conscribi
ram Imperatore factam & certissimis rat
bus, exemplorumq; innumerabilium e
rientia constitutum fuisse docet, transm
tionem istam veram esse: & à se Lycant
pum fuisse visum Constantiæ, qui accus
evictus, damnatus, & à confessione morti
rit traditus. Pomponatius quoq; & Parace
hominum in lupos transmutationem cer
mam esse confirmant: ut & Caspar Peuc
(cujus verba infra adponemus) cui prius
per fabulæ visæ fuere: hos auctores Bod
adducit. Nunc historias quas habet, ref
mus. Persimilem, inquit, historiam legim
pud Guilhelmum Tyri Archiepiscopũ, q
eandem, Sprengerus Inquisitor narrat: J
nem Anglum militem in Cypro fuisse à
transformatum in asinum, qui cum in na
ad socios volens remeare, fustibus abactus
set, ad sagam rediit: itaq; illam eo usam
donec asinus in Ecclesia visus est in genua p
cidere, eaq; facere quæ ab animante bruto
queunt proficisci: tum, magam quæ agebat
suspicione ad judicem raptam, eum trien
elapso restituisse, & morte affectam esse. Id
de Ammonio philosopho Peripatetico le
mus, asinũ ordinariæ lectioni ejus interfui
Subj

bjungit duas ex Vincentio historias, de dua-
s in Germania hospitibus Sagis, quæ histrio-
um adolescentem in asinum convertere;
as sequenti capite lector inveniet.
Atq; hoc quidem pacto, addit confirmari
sse illud, quod apud Lucianum & Apuleium
eos homines in asinum versos legimus, qui
c sibi ajunt à Larissæis mulieribus sagis acci-
sse, quas ideò inviserant, ut cognoscerent,
istud ex veritate esset. Sic a. Luciani meta-
orphosin Ludovicus Vives [k] & Wierus [l]
oposuere: scribunt Lucianum in Thessaliam
ofectum, ut magicas artes disceret, in hospi-
um fortè divertisse, ubi mulier se unguento
inens, in corvum mutabatur: Lucianus eo-
em linimento se volens inungere, in aliud, er-
re incidit, quo unctus vertitur in asinum. In-
uctus autem in theatrum variis conspersum
erbis ex ancillæ institutione, per rosarum e-
um restituitur. Id opus, addit Vives, sic Lati-
um fecit Apulejus, ut ad verbum expresse-
t pleraq; omnia, additis plurimis, quo jucun-
ior esset lectio iis, qui Milesiis fabulis dele-
tantur & condivit sua illa partim antiquaria,
artim nimis audaciter novata dictione, rem
lioqui futuram subinsulsam atq; subfatuam.
Fuit autem & Lucianus & Apulejus, ex Bo-
lini censura, & ἀθεότητ☉ & artis magicæ ac-
usatus: quamobrem Apulejus omnes machi-
as admovet in Apologia, ut istam sortilegii &
veneficii accusationem diluat. Verùm, ubi de
hac

hac sua transformatione loquitur, obse-
dum illud est, quod ait. Minus hercule
pravissimis opinionibus ea putari men
quæ vel auditu nova, vel visu rudia, vel
supra captum cogitationis ardua vidētur
si paulo accuratiùs explorâris, non modo
pertu evidentia, verùm etiam factu fa
senties. Et paulo post: prius dejerabo Sc
istum videntem Deum me vera & comp
memorare, ne vos ulterius dubitetis &c.
tuit quidem ille narrationem suam faceti
storiis locupletavisse: sed historia nihil amp
habet admirabilitatis quam illæ habent q
supra attigimus. Nam ipsam Apuleij trans
mationem Augustinus [b] neq; negare au
neq; affirmare: putat quidem & judicat, fa
nationem esse: alii verò contendunt, istu
verâ & naturali ratione posse cōtingere & m
tatione puellarum fœminarum in mascu
comprobari. At Lycanthropiæ cum hac nu
intercedit similitudo, neq; naturalem hab
causam, sed supra naturam omnia. Illud
men certum est, historia sacra Nabuchodon
zoris regis confirmari, quem ait propheta D
niel, fuisse mutatum in bovem, & septenn
fœnum & gramen duntaxat comedisse. H
fieri posse confirmant Arabes: etsi Pythagor
μετεμψύχωσις multo plus à judiciis nostris v
deatur abhorrere, quàm Platonici omne
Chaldæi, Persæ, & Ægyptii defenderunt, ha
Bodinus.

In historia quoq; Joannis Tritemii, ut Bo-
nus refert, legimus anno DCCCC. LXX.
dæum quendam Bajanum nomine, Simeo-
filium, in lupum se, cùm placuit, transfor-
avisse & oculorum aciem effugisse, factum
ρατον. Quam historiam Sigebertus in Chro-
cis sicrecensuit, Cajanus sive Bajanus: filius
meonis, qui Bulgaribus dominabatur, in ar-
magica adeò valebat, ut quoties vellet, lu-
s vel quælibet fera fieri videretur.

Sic in libro Quæsitorum quinq; adversus
agos, legimus (ut idem) Stasum quendam
agum in Bernatum agro, è medio inimi-
rum, repente ac multoties effugisse, nec ali-
r, quàm inter dormiendum occidi potuisse.
ic duos reliquit discipulos, Hopponem &
adlinum summos Germaniæ Magos, qui eo
co dicuntur tempestates, fulmina & procel-
s maximas excitâsse. Extat quæstio in Parla-
ento Dolensi habita, & sententia lata die 18.
nuarii 1573. contra Ægidium Garnerium
gdunensem, quod cum typis fuerit com-
endatum, præcipua solum capita, quorum
cusatus & evictus fuit, annotabimus. Et
uod Garnerius iste die Michaelis festo ad Ser-
nam sylvam in vineis chastenoyanis, quæ à
olensi oppido quadrante milliaris absunt,
iellam decem aut duodecim annos natam
perat, manibus quæ luporum pedibus con-
miles videbantur, dentibusq; occiderat, fe-
orum & brachiorum carnem devoraverat,
& de

& de ea ad uxorem detulerat. Quod ite
mensem, eadē forma alterā puellā cepe
cideratq; voraturus, nisi tres homines,
fatebatur, impedimentū attulissent: ꝙ e
dies quindecim puerū decennē in Grec
rum vineis strangulaverat, carnemq; c
biarū & ventris comederat: ꝙ deniq; p
alium hominis, non lupi specie quasi tre
annos natum in vici Perusani saltu occ
comedendi animo (ut ipse sponte ac n
actus ajebat) nisi fuisset impeditus: his e
causis ad ignem vivus est damnatus, eff
sententia. Alia habetur causa (apud Bod
Wierus fusius proposuit) Vesontione c
anno 1521. Decembri mense in Galliā, It
& Germaniam missa, quam paucis percu
Rei, Petrus Burgotus & Michaël Verdu
Deo renuntiasse, fidemq; dedisse Diabo
fessi sunt. Burgolū igitur Michael duxit
castelli Carlonii, ubi candelā virentis ce
scura flamma & coloris veneti habebāt si
ita saltabant & sacrificabant Diabolo. Po
unguento oblitos, fassi sunt, lupos fuisse
celeritate summa excurrentes: tum ver
homines ac subinde in lupos, eaq; specie
inivisse eadem voluptate qua cum mulie
rem habere sunt soliti. Præterea confess
Burgotus quidē, se puero septenni, lupin
dibus dentibusq; mortē attulisse, voratu
rustici abegissent. Verdunus verò, se pue
horto quodam pisa carpentē occidisse, &

no cuveæ depulsum esse: ab utrisq; puellas
atuor voratas esse certo tẽpore & loco, qua-
n ætatẽ exponebãt: se pulvere quodã tacto,
tem hominibus importare. D. Bordinũ ge-
ralem procuratorem Regis aliud exemplum
hi (scribit Bodinus) narrare memini, ad se è
lgis missum, cũ judicio toto à judice & actua-
s obsignato, de lupo sagitta ad femur trans-
o, q postea in hominẽ versus decubuit in le-
o cum sagitta, quã avulsam agnovit ille qui
erat jaculatus, tẽpore & loco ex confessione
ominis cõprobato. Jobus Fincelius, [m] referẽ-
quoq; Bodino, scribit Paduæ Lycanthopum
isse deprehensum, cui lupini pedes resecti sunt,
momẽto, manib⁹ pedibusq; truncat⁹, homo
titit. Quo exẽplo judiciũ magarũ Vernomii
firmatur, quæ frequenter feliũ innumerabi-
i specie in castello perveteri solebant cõveni-
. Ibi cõstituentes viri quatuor aut quinq; per-
octare multitudinẽ feliũ se invadentẽ exper-
sunt, quorũ unus occubuit, cæteri læsi sunt,
d multis felibus vicissim læsis, quæ postea in
eminas versæ gravia vulnera cõpertæ sunt ac-
episse. Sed quia res incredibilis videbat̃, judi-
a siluerunt. Quæsitores a. quinq; [n] hujusmo-
i causarum peritissimi, de scripto tradunt, tres
agas ad Argentoratũ forma trium ingẽtium
lium agricolã adortas esse, qui defendendo
, vulneravit depulitq; feles, deinde verò mo-
ento mulieres decũbentes fuerunt cõpertæ
graviter vulneratæ: qua de re cũ interrogatæ
eum

eum accusavissent à quo vulnus acceperan
le judicibus horam & locum indicavit, qu
les appetiverant ipsum easque læserat. M
quoque libris in Germania editis, ostend
unum ex potentissimis Christianorum F
bus, qui nuper vita defunctus est: in lupum
pè fuisse versum, ut Magorum omnium f
Princeps haberetur.

Veruntamen hæc pestis Græciam Asia
amplius pervasit, quã Occidentis populo
ajunt mercatores, eos illic cippo & carcer
tineri, qui in lupos convertuntur. Itaque
no 1542. quod ex Fincelio [e] narrat Bodi
Sultano Solymanno imperium obtinen
tanta fuit luporum vis Constantinopoli, u
matus Imperator cum prætoriano milite
cedens ad centum quinquaginta simul c
pulerit, qui universo populo prospectant
urbe disparuerunt.

Hos lupos Græci λυκανθρώπυς & μορμ
κίας: Latini varios & versipelles, vocant. G
manis verò dicuntur *Werwolff* & *Ber* w
Gallis loups garous sive vuarrous, ac si lu
varios diceres: garrous quasi, gardez vous,
vete vobis, ut Franciscus Phœbus, Fece
Comes in libro de venatione monet. Hoc
dino verisimile est, siquidem alii naturales
pi, pecudes persequuntur, hi plerunque
mines: itaque meritò dici potest, gardez vo
cavete vobis.

Zvingerus in suo theatro [f] de his sic loq

tr. In Prussia, Livonia & Lituania venefico-
um maximus est numerus, qui festo Nativita-
s Christi sub noctem deposita in certo loco
ominis forma, lupi assumunt faciem, & in syl-
is rusticorum ædes aggrediuntur, expugnant,
erevisiæ dolia ebibunt, pecora jugulant. Lo-
um illum deinceps incolæ divinum arbitran-
ur, tali damnationis genere, ut si alicui in eo
uid adversi contigerit, & is veluti vehiculum
bvertatur atq; nivibus injiciatur, persuasum
abent, eum illo anno moriturum: quemad-
nodum id à multis temporibus per experien-
iam explorarunt. Intra Lituaniam, Samoge-
iam ac Curoniam est paries quidam, ex quo-
am castello diruto reliquus. Ad hunc certo
nni tempore aliquot millia luporum conve-
iunt, ac unius cujusq; agilitatem in saltando
xplorant: qui hunc parietem transilire nequi-
erint, uti pinguioribus ferè evenit, flagellis ab
orum præfectis cæduntur.

Deniq; constanter asseritur, inter hanc mul-
itudinem etiam magnates, atq; ex prima no-
ilitate viros versari. Illustrat idipsum exem-
lis Olaus [q] asserens, Ducem Prussiæ, tali ve-
eficio parum fidei adhibentem, quendã hu-
us maleficii peritum coëgisse, ut in lupum se
ransformaret, eumq; mox igni exussisse. At
Wierus [r], si qui obvagari in Livonia & locis
initimis videantur lupi noxii, quos lamias pu-
ant, Germanis Beerwölff / ii certi vel veri sunt
upi, in ejusmodi Tragœdiam exagitati à dæ-

mone, qui interim horum vagis erroribus
& ·onibus delirorum λυκανθρώπων, phan
organa imbuit, vitiatque, ut ii se esse excu
num erronearum & actionum authores
rupta imaginatione arbitrentur, fateantur
quodquidem diabolo non esse difficile, ex
scripto [s] λυκανθρωπίας morbo cuilibet
stat, dum humores & spiritus in hæc lud
idoneos commovet, potissimum quibus
bilis nebulę cerebrum vitiare solent, cuju
di existit fatuum monstrosumq; id genus
minum. Vel certè dæmones censendi
ejusmodi lupi, qui eam assumsêre formam
malè credulum hoc hominum genus mag
retirent suis vaframentis, insontes gravar
& sanguinis innocentis reum redderent M
gistratũ. Interea ii, qui se in lupos credunt
formatos, alto immersi somno diaboli ftu
alicubi jacere comperiuntur, quorũ somn
confundit imaginibus, quas hominum o
præstigiosè in pueris vel insectandis, vel v
dis sive armento lædẽdo, aut longè lateq; h
inde vagando, objicit veterator ille. Ut c
non leviter mirari oporteat inveniri viros
datos, qui delusorum horum hominum cõ
sioni tanquã veraci innixi mortis sententiã
tra eos pronunciare non graventur: hęc Wie

At cum Peuceri meminerit Bodinus, Pet
rum audiamus: visa sunt & nobis fabulosa
& ridicula, quæ de hac metamorphosi ho
num migrantium in figuram luporũ, sæpè n

ri audivimus: ſed non prorſus fictitia & falſa ſe, de certis & exploratis indicationibus teſtium fide dignorum comperimus, qui accidere aliquid, proximis à die Natali 12. diebus annuatim per Livoniam & vicinas regiones, certò agnoverunt ex confeſſionibus plurimorum, qui ex numero illo, propter ſcelera, comprehenſi & tormentis examinati fuerunt. Sunt autem Livonienſium pars Neuri, in extrema ora regionis, proximè Roxolanos, vocanturq; veteri vocabulo Nervii, Livonienſes Igilliones ſunt Ptolomæo, his propinqui Sudini & Galindæ, ubi hodie curorum regio.

Rem ita geri narrat: ineuntibus diebus, qui proximi Natalem Domini ſequuntur, circumit puer altero pede claudus, qui illa Diaboli mancipia, quorum ingens eſt numerus, convocat & ſequi jubet: quod ſi ceſſant, aut cunctãtur, mox alius vir procerus, flagello ex loris ferreis, iisq; flexibilibus, cõnexo perpulſos, cogit, ut ꝓcedant properè. Is cædere miſeros adeò graviter dicitur, ut multò tempore veſtigia ex vibicibus reliqua, cum magni doloris ſenſu, corpora vellicent. Quamprimũ autẽ accingũtur ad ſequendũ, mox exui priori ſpecie, & lupina indui vidẽtur. Conveniũt aliquot millia, præit dux cũ flagello ferreo, ſequitᷣ agmẽ eorũ, qui ſe luporũ ſpecie circũdatos falsâ perſuaſione credũt. Educti in obvia pecora irruũt morſic⁹, & apprehẽſa dilacerãt: rapiũt, quę poſsũt: dant & alia dãna. Sed homines attingere, aut

lædere, non illis fas est. Ad flumina ubi a
ferunt, dux flagelli ictu aquas findit, ut d
cere & discedere videãtur, relicto sicco tr
te, quo transeant. Exactis diebus duode
dissipatur agmen rursus, & ad se quisqu
posita lupi & recepta hominis specie, re
titur.

Mutationis rationem talem esse ajunt
mutantur, conversione momentanea, co
dunt subitò, ut qui morbo attonito corrip
tur, & jacent exanimis similes, ac sensu ca
tibus & vita. Non abeunt autem, nec loco
ventur collapsi, neque ita jacentes ulla ve
tur specie luporum: sed cadaveri similes
dunt, & voluti atque agitati reliquæ in ipsi
tæ signa evidentia nulla præbent.

Inde persuasio nata, eductas è corpori
animas, in efficta luporum forma spectra
mitti & inde, ubi peractum hoc est, quod D
bolus instituit, remitti in corpora, quod c
fit, vitam illos recuperare. Confirmant h
persuasionem λυκάονες ipsi, qui fatentur, n
detrahi corporibus figuram humanam, ne
accommodari lupinam, sed impelli anim
tantum, ac egressæ ex suis corporibus, in lu
na corpora involent, & ab iisdem certo ac p
stituto tempore circumferantur.

Auditi sunt, qui se ex vinculis, lupi form
ad suos longis itineribus profectos comm
morarunt. Hi interrogati, qui potuerint, cla
so carcere, & cur redierunt, & quomodo la
sin

ma & profundissima flumina tranarint, responderunt, & evasisse se, nihil impedientibus austris, & rediisse coactos, & flumina volatu trajicere, terra currere.

In collegium Lycanthroporum pertrahi dicuntur, qui cum his versantur crebrò & compotant. Infici n. consuetudine horum & compotationibus creduntur: & quamquam crebrò hoc modo afficiantur, ut videantur fieri lupi, nunquam tamen in unum colliguntur agmen, nisi iis diebus, quibus dixi.

Talibus lusibus delectatur diabolus, ut misera illa & Dei ignara mancipia sua, excruciet etiam in hac vita, suppliciis, torturis, excarnificatione corporum, & modis aliis. Plurimi enim, propter ea, quæ se, luporum specie, inferre credunt damna aliis, afficiuntur pœnis publicis. Nec miremur has diaboli præstigias & machinationes, cum tetriora multò, & quæ minus verò consona videntur exerceat & perficiat in extremo Septentrione, ubi homines hactenus cultui dæmonum dediti fuêre. His Peucerus subjicit Pilappiorum tetras superstitiones, ligna & lapides pro diis colentes, eorũ sacrificia tympano æneo & rana ænea tympani medio deligata: eorum incantationes quibus 24. horarum spacio resciscere possunt, quæ in remotissimis terris geruntur: quare spectris abundant: defunctos cognatos sub foco sepeliũt. Addit denique hoc tempore minus esse ibi incantationum, quod Succiæ rex, ne iis amplius

utãtur, ſeveriſſimè prohibuit, & quantum
teſt, curat eos de religione rectè erudiri.
cunt, quod ſi profectiores ætate Baptiſmũ
cipiant, eos communiter intra 7. aut 8. die
baptiſmo mori, idq; præcipuè admirabile
Hæc propter Bodinũ recenſere voluimus (
rem hanc ſucinctiſſimè in ſui uſum propo
rat:) quæ an ſuæ faveant opinioni, facilè is,
ſanè mentis eſt, colligere poterit.

Addit Bodinus, ſe ex Languetto Burgun
viro doctiſſimo (quem & ego novi hîc B
leæ) agente Ducis Saxoniæ apud Galliæ R
gem, ſimilem hiſtoriam audiviſſe & dixiſſe
in Livonia agentem, cognoviſſe id toti pop
lo haberi exploratiſſimum. Inſuper hab
ſe Germani cujuſdam, qui ſtipendiarius f
rit Henrici II. Regis, literas ad comneſta
lem Galliæ ſcriptas, quibus de Livonia à M
ſcho capta certiorem faciat: ſubjiciens: in i
locis Herodotus Neurios collocare videtu
pud quos dicat homines converti in lup
quod adhuc in Livonia uſitatiſſimum ſit.
& Olaus Magnus de gentibus Pilapiæ, Nat
niæ, Fincladiæ, Angermaniæq; loquens (q
gentes Ethnicæ adhuc & malignorũ ſpiritu
Magorumq; plenæ) narrat homines vulgo
beſtias ab eis commutari. Concludens Bod
mirũ quidem iſtud, ſed hoc meo judicio eſt a
mirabilius, cõplures non poſſe credere, cũ p
puli omnes terræ & tota antiquitas id uno c
agnoverint: & qui infinita exẽpla deſiderave

cui

um, Olaum, Saxonẽ Grãmaticum, Fincelium
t Guilhel. Brabantinum consulere posse.
Addit insuper, omnes tam veteres quã nostros auctores, qui de Lycãthropia scripserint, uno ore confirmare, mutari humanam formam, spiritu & ratione integra permanente: quod Homerus in Odyssea optimè

Οἱ δὲ συῶν ἔχον κεφαλὰς, φωνήν τε, δέμας τε,
Καὶ τρίχας αὐτὰρ ὁ νοῦς ἦν ἔμπεδος ὡς τὸ πάρος περ.

Hi verò, suum quidem habebant capita, vocemq;
Et pilos, sed mens erat integra ut antea.

& disertis verbis exprimit Boëtius, voce & corpore perditis, sola mens stabilis, quæ semper monstra, quæ genuit, patitur. Itaque Lycanthropia, neque adversatur Canoni Episcopi 26.q. neq; Theologorum sententiæ, quorum plerique docent omnia à Deo creata esse, adeò ut ne maligni quidem spiritus formam eorum mutare possint, cum non essentialis forma hominis, id est, ratio sed figura solum permutetur. Quod si facultatem hominibus esse fatebimur efficiendi ut rosas proferat cerasus, & Brassica poma: si ferrum vertendi in chalybem, argentum in aurum, si mille artificiosas lapidum formas cum naturalibus gemmis venustate concertãtium faciendi: an illud mirum videbitur, quod Satanas (cui permagnam vim in hunc elementarem mundum concessit Deus) figuram unius corporis, alterius figura commutat? Hæc omnia à Thoma Aquinate [t] confirmantur, cum ait, omnes angeli boni &

mali ex virtute naturali habent potestat[illegible] transmutandi corpora nostra.

Et licet Bodinus concedat magos dæmo[illegible] illusione quædã facere, ut sequenti capite [illegible] nebimus: attamen istam fascinationẽ mom[illegible] taneam esse, hominis vero in animantem b[illegible] tam transformationem, nonnunquam sep[illegible] nium durare, ut apud Danielem Nabuchod[illegible] nosoris (ad quam historiam infra respon[illegible] bitur: Deinde (addit) actiones & asininus [illegible] bor, quem tres homines perferre nequea[illegible] magnitudo, incessus, cibus gramineus, car[illegible] humano corpori nequeunt convenire. Ac[illegible] dit luporũ celeritas, cursus, morsus, uncoru[illegible] dentium ab homine alieni.

Neq; speciem habet veritatis (inquit) qu[illegible] quidam afferunt, non esse has vires Satana[illegible] Deo attributas: etenim neq; Dei consilium a[illegible] hominibus comprehendi, neq; potestas di[illegible] bolo data cognosci potest, cum in libro Jo[illegible] dicatur, non esse potestatem ullã in terra, qu[illegible] possit ei obsistere. Prçterea dicuntur Magi Ph[illegible] raonis easdem res fecisse, quas fecit Moyses, i[illegible] est, baculos in virgas vertisse & ranas produ[illegible] xisse: quod minimè fuisset dicturus, si quæ fui[illegible] set oculorum fascinatio: nihil enim Moyse[illegible] per illusionem fecit, neq; Mosis serpens bacu[illegible] los fuisset digestura, si magorum serpentes me[illegible] ri fuissent baculi. (Hæc cum virtute divina fa[illegible] cta sint, neutiquam cum diabolicis fascinatio[illegible] nibus conferri debent.)

At cur homines præcipuè in lupos aſinosq́;
ertantur, quam in alias formas, hæc Bodino
tio probatur: quod qui primi in lupos fuere
ansformati, humanas carnes comedebant
ſacrificio Jovis, quem ideo Lycæum qua-
lupinum dixeris appellabant; quemadmo-
um eum qui Dolæ pœnas dedit in lupũ ver-
ſolitum, & Sabaudi ex confeſſione ipſorum
ueris multis cibati ſunt: Deus itaque juſto ju-
licio ſinit eos humanam formam amittere, &
pos ſicut merentur fieri. Nam poſt omnem
ominum memoriam famoſi fuerunt Magi &
agæ hoc nomine, quod cibis veſcantur hu-
uſmodi, mortuorum corpora effodiant & ab-
odant ad oſſa uſq;, quod Pauſanias notavit,
icens à dæmone terreſtri factum; Apuleius
it, feciſſe ſagas. Qui autem Aſini fiunt, eò trãſ-
ormantur, quod deteſtabilia Magorum arca-
a expetiverint cognoſcere: quemadmodum
, qui maleficam amarunt Circen: juſto Dei ju-
licio fuerunt in ſues transformati: & in Livo-
ia affirmant eos, qui Magos & Lycanthropos
requentant, iis tandem conformari. Enimve-
o quæcunq; afferatur cauſa: & divinis huma-
isq́; hiſtoriis & bonæ Theologorum partis
onſenſione, & experientia tot ſeculorũ atque
opulorum & doctiſſimorum hominum judi-
iis coguntur vel pertinaciſſimi veritatem a-
noſcere: quam juſtiſſimæ Theologorum ſen-
entiæ, etſi in hoc noſtro argumento à canoni-
tis diſſidentium ſtatui permittere: hæc Bodi-
us.

[a] lib. 2 cap. 6. [b] in Melpomene, l. 4. pag. 196. & Bonfin. 1. decad. 1. Nervos. vocat. [c] l. 2. cap. 1. [d] cap. 25. [e] lib. 4 12. [f] Odyss. 10. [g] ecloga 8. [h] 7. Metamorph. [i] 1. lib. 18. de vit. Dei cap. 17. & 18. [k] in August. l. 18. civit. cap. 1 VVierus l. 3. cap 20. [m] l. 11. de mirabil. [n] in mal. malefic. de mirab, [p] vol. 5. lib. 4. p. 1524. [q] l. 18. cap. 45. & seq. [r] de præstig. cap 10. [s] lib. 4. cap. 22. [t] l. 2. sentent. dist art. 5.

CAP. X.

Utrum hominum in lupos transforma-tio sit potius dæmonis illusio.

QUibus auctoritatibus, rationibus & ex-emplis, veram in lupos metamorpho quo ad formam externam probare sit cona Bodinus, fusè ostendimus. Et quo ad a ctoritates, plerasque ab ipso adductas paru pro ipso facere ex eo clarum fit, quod Herod tus scribat sibi hoc persuaderi non posse: S linus habeat, ut accepimus: Dionysius non ne solum Neurorum meminerit. Augustin sese audivisse scribat: Peucerus, quæ luporu specie se inferre damna credunt

Luciani & Apulei transmutationibus dictis credendúmne, cum eos Atheos vocite Pomponio & Paracelso quid tribuendu cum eos magos dicat? an non tantundem D boli testimoniis mendaciorum patris tribue dum erit? Prætereo fabulas Poëtarum, de q

bus quid ſentiendum ſit alias monuimus. Sed authoritatibus, rationibus & exemplis alias authoritates, rationes, & exempla hoc capite opponentur.

Quare nunc inquiramus, annon potius illa hominis in lupos trāsformatio vana ſit perſuaſio dæmonum præſtigiis cauſata. Etenim præter Herodotum [a], cujus verba ſupra adduximus, etiam Pauſanias [b] fabulam dicit his verbis: Demarchus Parrhaſius Arcas pugil in Olympia vicit: hunc in Jovis Lycæi ſacris in lupum ſe vertere & decimo rurſus anno priſtinam recuperare hominis figurā fabulati ſunt, Audiamus & Plinium [c]. Homines in lupos, verti, rurſumque reſtitui ſibi, falſum eſſe confidenter exiſtimare debemus, aut credere omnia, quæ fabuloſa tot ſeculis comperimus. Subjungit cauſam hujus famæ: Unde tamen iſta vulgo infixa ſit fama in tantum, ut in maledictis verſipellas habeat, indicabitur.

Euanthes [d] inter authores Græciæ non ſpretus, tradit Arcadas ſcribere ex gente Antæi cujuſdam ſorte familiæ lectum, ad ſtagnum quoddam regionis ejus duci, veſtituque in quercu ſuſpenſo tranare, atque abire in deſerta transfigurarique in lupum, & cum cæteris ejuſdem generis congregari per annos novem: Quo in tempore ſi homine ſe abſtinuerit, reverti ad idem ſtagnum: & cum tranaverit, effigiem recipere, ac priſtinum

cum tranaverit, effigiem recipere, ac pri[...]
num habitum, addito novem annorum sen[...]
Id quoq; Fabius, eandem recipere vestem. M[...]
rum est, quo procedat Græca credulitas: n[...]
lum tam impudens mendacium est ut teste c[...]
reat: hæc Plinius.

Rectè Peucerus [c]: sive accedat affectio me[...]
lancholica, sive nulla adsit, crebrius diabo[...]
præstigiis talia quã solius exuberantis atræ b[...]
lis malitia Lycanthropum effici credit. N[...]
dubium est phantasiis melancholicis men[...]
errantium, sua semper diabolus ληρήματα, [...]
motibus horum atq; affectibus suas asperge[...]
multiplici veneno infectas flammas: & nihil [...]
liud est quam ἔκστασις diabolica. Est autem e[...]
stasis diabolica aliud nihil, nisi ludibrium di[...]
boli: revocatione exstaticorum ad sese, ac rest[...]
turione ceu ex morte in vitam, conantis effi[...]
gere opus resuscitationis mortuorum, quo[...]
solius omnipotentiæ divinæ opus est, diabol[...]
inimitabile: scilicet, ut hoc præstigiarum gen[...]
re fidem faciat his quæ ecstatici ad sese reve[...]
enumerant, omnipotentiæ divinæ gloriam a[...]
majestatem tollat & obscuret.

Quare hi Lycanthropi qui se credunt dæ[...]
monis artibus in lupos verti, somno arctissim[...]
opprimuntur: hi enim Lycaones [d], tunc cu[...]
subito eversi ac prostrati lapsu fiunt exani[...]
mes, attonitorum instar aut animo delinquẽ[...]
tium, constat somno arctissimo opprimi, eoq[...]

detri[...]

etineri vocabuli artificio quouſque aut li-
uerit ipſi, aut exegerit operis, quod interea
hominis miſeri perniciem peragit, conditio.
incit ſopito ſenſus, inhibet motum, ac reſpi-
tionem tollit, aut omnia vitæ argumenta oc-
ltat, & ne ſuffocetur, cordis calorem, vel
fflatu aëris ſufficientis, vel leni prorſus &
bſcuro motu ventillat, aut faſcinat aſtanti-
m oculos, ne, quod de reſpiratione reliquum
ſt, animadvertant. Non excedit è corpore
umano anima verè, ut in luporum commi-
gret, Diaboli coactione, etſi ex collapſis pro-
ilire interdum lupina ſpecie, ſpectra conſpi-
iantur: Nec ſuam formam corpora exuunt,
ut mutant, ſed devinctis illis ſomno profun-
iſſimo, ut in ἐκστάσει, animæ non impeditæ
ut diſtractæ miniſterio regendi corporis, ſed
eu in ſeſe, revocatæ, occupantur phantaſma-
ibus ac ludibriis affictis & immiſſis à diabolo
le iis rebus, quas interea perficit, cum opinio-
ne tali, ut ipſæ, de impreſſa opinione, ſeu
phantaſia, videantur facere ea, quæ phantaſ-
mata pingunt & perſuadent.

Vera narratio eſt de quodam Lyacone ru-
ſtico apud Peucerum: [a] qui cum apud præfe-
ctum ſuum, non procul ab urbe Rigenſi, cæ-
naſſet, tandem inebriatus, ſub ſomni tempus,
ſubitò è ſella decidit, ſupinus in pavimentum,
cæteris ſpectantibus. Præfectus homo ſa-
piens, quod Lycaonem eſſe, ſtatim agnoſce-
ret, jubet familiam, hoc relicto, cubitum ire.

Poſtride

Poſtridie reperitur in agro equus per medi[um]
diſſectus: conjectura præfecti, culpa confi[rma]
tur in eum, qui pridie exanimatus ſub noct[em]
manè revixerat. Ducitur is ergo in carcere[m]
& interrogatus mox confitetur factum: a[it]
ſe veneficam ignei papilionis ſpecie circu[m]
volitatem perſecutum eſſe (gloriantur en[im]
Lycanthropi, quod ad arcendas venefi[cas]
conducantur) hanc, ut declinaret periculu[m]
ſub equo forte ibi paſcente ſe abſcondid[iſ]
ſe: ibi ſe, arrepta falce, dum petit valid[i]
veneficam, intentatum ictum arte elude[n]
tem, ex improviſo & imprudenter diſcidi[ſſe]
equum.

Huc pertinent ea, quæ Sabinus [f] de amb[i]
guo lupo refert. Certos homines effici quo[t]
annis lupos, & rurſus ad priſtinum habitum r[e]
dire, vulgo perſuaſum eſt, & hic quoque ap[ud]
Boruſſos fama eſt tales inveniri: è quibus n[u]
per unus fuit captus & Duci Pruſſiæ adduct[us]
à ruſticis, quorum jumenta dilaniaſſe credeb[a]
tur, Erat homo deformis, nec multum abſim[i]
lis feræ: habebatq; vulnera in facie, quæ dic[e]
batur accepiſſe morſus à canibus, ubi fuiſſ[et]
mutatus in lupum. Is à quibuſdam, quib[us]
Princeps id negotii dederat, interrogatus, aj[e]
bat ſe quotannis bis ita mutari ſolitum: prim[um]
circa natalem Chriſti: deinde circa feſtum J[o]
hannis Baptiſtæ, illiſque temporibus ſe effer[a]
ri, & cogi impetu quodam naturæ curſari[re in]
Sylvis inter lupos: maximo autem horrore [et]

langu[...]

languore corporis se affici, antequam pili erumperent & forma mutaretur.

Hæc affirmanti credita sunt: sed cum ad explorandam rei veritatem diu captus in arce detineretur ac diligenter observaretur à custodibus carceris, an aliquando efficeretur lupus, retinuit semper eãdem formam quam habuit. Is fuit exitus fabulæ. Unde constat, ea, quæ de ambiguis lupis narrantur, esse falsa, utpote quæ homines mente capti sibi imaginantur: hæc Sabinus.

Sic & sapiens Aben Esra [g]: Audivi ego quendam fide dignum narrantem mihi, quod cum fuisset in Insula Sardinia, viderit hominem quendam mente captum, à suis fugisse in agros & Sylvas, & cum cervis & feris vitam degisse, manibus & pedibus incedendo ut ipsæ. Postea dominator ejus loci venatum exiens, cœpit hominem istum cum cervis. Domum reductus à suis agnitus fuit: at ipse vocem humanam, cibum, potum, vestes aversans, bestiarum convictum quæsivit, & tandem rursus ad feras agrestes refugit.

Historiæ adductæ declarant, utrum ea metamorphosis semper revera fiat an verò nõnunquam imaginativè. Ad hunc modum ludunt inter se diaboli, de hominum pernicie. Quare Wierus [h] censuit esse mera somnia & phantasmata, quoniam dæmones naturam non creant, sed tale aliquid facere possunt, ut videan-

videantur esse quod non sunt. Id etiam D. Augustinus [i] voluit, his verbis: Non itaq; solum animum, sed nec corpus quidem ulla ratione crediderim dæmonum arte vel potestate in membra, vel lineamēta bestialia veraciter posse converti: sed phantasticum hominis (quod etiam cogitando, sive etiam somniando per rerum innumerabilium genera variatur, & quum corpus non sit, corporum tamen similes mira celeritate formas capit, sopitis aut oppressis corporeis hominis sensibus) ad aliorum sensum, nescio quo ineffabili modo figura corporea produci posse, ita ut corpora ipsa hominum alicubi jaceant, viventia quidem, sed multo gravius atque vehementius quam somno suis sensibus obseratis. Phantasticum autem illud veluti corporatum, in alicujus animalis effigie appareat, sensibus alienis, talisque etiam sibi homo esse videatur, sicut talis sibi videri posset in somnis, & portare onera: quæ onera si vera sunt corpora, portantur à dæmonibus, ut illudatur hominibus, partim vera onerum corpora, partim jumentorum falsa cernentibus. Hæc D. Augustinus comprobat historiis sequentibus.

Quidam nomine Præstantius, patri suo contigisse indicabat, ut venenum illud per caseum in domo sua sumeret, & jaceret in lecto suo quasi dormiens, qui tamen nullo modo poterat excitari: Post aliquot autem dies eum velut evigilasse dicebat, & quasi somnia narrans

rrasse, quæ passus est: caballum se scilicet fa-
um, annonam inter alia jumenta bajulasse
ilitibus, quæ dicitur Retica, quoniam ad Re-
a deportabatur: quod ita ut narravit, factum
uisse compertum est, quę tamen ei somnia sua
debantur. Indicavit & alius, se domi suæ per
octem, antequã requiesceret, vidisse venien-
m ad se quendam Philosophum sibi notissi-
um, sibique exposuisse nonnulla Platonica,
uæ antea rogatus exponere noluisset. Et quũ
b eodem Philosopho quæsitum fuisset, cur in
omo ejus fecerit, quod in domo sua petenti
egaverit? Non feci, inquit, sed me fecisse so-
nniavi. Ac per hoc alteri per imaginem phan-
asticam exhibitum est vigilanti, quod alter vi-
it in somnis. Hæc ad nos non quibuscunque,
ualibus credere putaremus indignum, sed eis
eferentib⁹ pervenerunt, quos nobis nõ existi-
aremus fuisse mentitos. Proinde quod ho-
iines dicuntur, mandatumq; est literis à diis,
el potius à dæmonibus Arcades in lupos so-
re converti, & quod carminibus Circe socios
llyssis mutavit, secundum istum modum mi-
i videtur fieri potuisse, quem dixi, si tamen fa-
tum est. Diomedeas autem volucres, quan-
oquidem genus earum per successionẽ pro-
aginis durare perhibetur, non mutatis homi-
ibus factas, sed subtractis credo fuisse suppo-
itas: sicut cerva pro Iphigenia, regis Agamem-
onis filia. Neq; n. dęmonibus judicio Dei per-
nissis, hujusmodi præstigiæ difficiles esse pos-

ſunt. Sed quia illa virgo poſtea viva reperta e
ſuppoſitam pro illa cervam eſſe facile cogi
tum eſt. Socii vero Diamedis, quia nuſqua
ſubitò comparuerunt, & poſtea nullo loco a
paruerunt, perdentibus eos ultoribus ange
malis: & pro eis aves occultè ex aliis locis, u
eſt hoc genus avium, ad ea loca perductæ ſun
ac repentæ ſuppoſitæ, ideò creduntur eſſe co
verſi. Quod a. Diomedis in templũ aquã roſtr
afferunt, & aſpergunt, & q̃ blandiuntur Gr
cigenis, atq; alienigenas perſequuntur, mira
dum non eſt fieri dæmonũ inſtinctu, quoru
intereſt, id eſt, ad quos pſuadere ptinet, deu
factum eſſe Diomedem, ad decipiendos h
mines, ut falſos Deos cum veri Dei injuria mu
tos colant: & hominibus mortuis, qui nec qu
viverent, vere vixerunt, tẽplis, altaribus, ſacr
ficiis, ſacerdotibus (quæ omnia quũ recta ſun
non niſi uni Deo vivo & vero debentur) inſe
viant. Hactenus Auguſtin. Et Chryſoſtom. a
maleficam Circen brutis voluptatibus comit
Ulyſſis ineſcaſſe, ut ſi fuiſſent porci: quibus ſ
ne verbis quid aliud vult, quam corpus no
fuiſſe mutatum, ſed rationem ſolum bruta
fuiſſe redditam. Huic opinioni ſuffragatur I
Thomas [k] ſic & Decreta [l], pagano & infide
deteriorem eſſe indicant eum qui credit, poſ
fieri aliquam creaturam, aut in melius det
riuſvè tranſmutari, aut in aliam ſpeciem, v
ſimilitudinem transformari, quam ab ipſ
omnium Creatore.

Etian

Etiam ex poſterioribus Martinus Delrius [m] Jeſuita, aſſerit, hanc hominis in belluam degenerationem, & illuſoriam & deceptivam eſſe, & cum natura pugnare: oſtendit hoc auctoritatibus & rationibus. Auctoritatibus Decretalium & D. Auguſtini, contrarium, inquit, aſſerenti anathematis imminere pœnam, ex c. Epiſcopi 26. q. 5. quæ ſententia etiam auctorite D. Auguſtini fulciatur: idem ratio perſuadet. Rationes ſubjungit: nequit enim anima humana informare corpus belluinum, ut nec anima leonis corpus equinum, vel anima equi corpus humanum: quia quælibet forma ſubſtantialis, ut ſuum eſſe tribuat informando, requirit peculiares, ſibiq; convenientes diſpoſitiones, & organizationem corporis propriam: ideò anima definitur actus organici corporis. Unde fit ut nec ferina anima humanum corpus, nec humana ferinum queat informare. Non poterit itaque anima hominis in ferinum corpus migrare illud informatura. Multò minus poterit ſimul cum corpore anima immutari, quod videtur Horatius putaſſe, quando agit de ſociis Ulyſſis à Circe reſtitutis.

Setoſa duris exuere pellibus
Laborioſi remiges Vlyſſei
Volente Circe membra: tunc mens &
ſonus
Relapſus, atq; notus in vultus honor.

Imò verò humanam mentem, hoceſt, a
mæ humanæ partem præcipuam, non ami
rant: immortalis eſt anima, nec à dæmone co
rumpi poteſt, vel vulnerari. Semper ergo ill
ſio hic intervenit illorum, qui ſe transfigurat
putant: ſæpè illorum etiam, qui videre ſe pu
quod non vident. Prudenti & nolenti decip
diſtinguenda eſt ipſa transformatio ab effec
bus eam concomitantibus. Ipſa transformat
deluſoria eſt, multi tamen eam concomitant
effectùs ſunt veriſſimi, verbi gratia: ſtrages h
minibus vel pecoribus illatæ per dæmonem
corpore aëreo aut lupina tectos effigie, vel p
ea non tectos, ſed humana ſpecie graſſantes
efferatos: poteſt enim fieri, ut ex humorum v
tio (quemadmodum ſuperius oſtendimus) &
atræ bilis exceſſu, affectus quidam lupini & c
dium in greges atq; homines, deſideriumq́ue
eos iuvadendi & lacerandi, vorandiq́ue men
tem occupent. Unde & Medici λυκάωνα ſe
λυκανθρωπίαν inter morbos numerant, quam
Arabes chatrab, Latini melancholiam vel in
ſaniam lupinam nominant: ex ſimili viti
nonnulli ſe canes, leones vel alias beſtias pu
tant. Qui hujuſmodi ſolo morbo laborant, h
magi non ſunt, & licet ipſi ſe lupos putent, lu-
pinamq́ue ſævitiam imitentur, aliis tamen, u
ſunt homines videntur: talis ſibi, non cæte-
ris, videbatur pater Præſtantii apud D. Au-
guſtinum: & alius quidam apud Thomam
Braban-

[B]rabantium ſive Cantipratenſem, & agricola [il]le Patavinus apud Fincelium [p], cujus hiſto[r]iam ſupra adduximus.

Sed quando aliis quoque lupi, canes, vel [g]atti, vel aliæ beſtiæ videntur, ut mulier apud [P]alladium in vita Macarii Alex. videbatur e[q]ua, hoc magicum eſt, & à ſolo morbo nequit [p]roficiſci. Vincentius [q] enim ſcribit, pudicam [f]œminam, in quam amore veſano exarſerat Ægyptius quidam, à malefico in equam ver[s]um, & à D. Macario Ægyptio eremita reſtitu[t]am. Huc pertinet quod idem Vincentius [r] re[f]ert & Gulielmus Malmesbunenſis mona[c]hus, in ſua hiſtoria, tempore Petri Damiani [f]uiſſe duas vetulas in via publica, qua Romam [i]tur, quales Auguſtinus [s] appellat ſtabularias, [i]d eſt, tranſeuntes ad hoſpitia pro mercede ſu[ſ]cipientes (nam ſtabulũ propriè hoſpitium ve[n]ale, & publicum dicitur) quæ in uno commo[r]antes tugurio, una quoque arte malefica im[b]utæ, hoſpitem quandoq; ſolum advenien[t]em, in equum, vel ſuem, vel aſinum muta[b]ant, & certo pretio mercatoribus divende[b]ant. Quodam die Juvenem hiſtriconicis ge[ſ]ticulationibus victum exigentem, hoſpitio [e]xceperunt, & in aſinum verterunt, multum [e]o lucrifacientes, qui geſtuum miraculo deti[n]eret transeuntes: nam ad anus mandatum [n]utumq; quocunq; modo movebatur: non [e]nim illi intellectus perierat, ſed loquela. In[g]entem inde quæſtum fecerunt vetulæ. Quo

 cognito,

cognito, vicinus carè asinum redemit. Cau
tamen hæc à mulierculis adhibita est, ut cu
diretur ne in aquam descenderet. Servatus
ab aqua, & tandem incautiorem nactus cu
dem, in lacum proximum se conjecit: ibi s
liquandiu volutans, propriæ restituitur form
Cumq; ab eodem obvius sciscitaretur ejus
stos num asinum vidisset? ille se esse respon
Famulus ad herum retulit: herus ad Leon
VII. Pontificem. Convictæ anus idem fate
tur. Dubitantem Papam, confirmavit Pet
Damianus, vir eruditissimus, prolato exe
plo de Simone Mago, qui suam Faustinia
imaginem impresserat. Addit Bodinus, po
quam diu in utramq; partem coram Papa fu
set disputatum, tandem constitutum hoc f
ri posse.

Verum idem Bodinus, cogitur illusione
diaboli admittere: Sic enim scribit: Veru
tamen fieri etiam interdum potest, ut Mag
illusione diaboli faciat, ut homo alius qua
sit, esse videatur: ut in S. Clementis historia l
gimus, per Simonem Magnum effectum e
ut Faustinianum amicorum nullus agnosc
ret: item Neroni Imperatori dixisse, ut si
cervices juberet abscindi, se enim tertio die r
surrecturum esse: quod cum Nero, ut vid
batur, fecisset, eum die tertio revertisse: N
ronem vero miratum, ei statuam Romæ p
suisse, cũ hac inscriptione, Simoni Mago De
Neronem ex eo tempore in artes magicas i
cubuis

[s]ubuisse totum. Simon autem, Neronis ocu-[l]os & totius cœtus sic fascinaverat, ut arietem Simonis loco decolarent. Simile est quod nar-[r]at Apuleius, de tribus hominibus, quos à se putabat occisos, cum tres hircinas pelles à Pamphila saga fascinatus confodisset. Sed momentanea est ista fascinatio: hæc ille.

Huc Wierus [t], & Luciani & Apuleii in asinum transmutati fabulam refert. Gulielmus Brabantinus, referentibus Wiero [u] & Foresto, literarum monumentis tradit, virum prudentem diaboli arte eò perductum fuisse, ut aliquibus anni temporibus non secus sciverit, quam se rapacem esse lupum, qui per loca sylvestria & specus oberraret, ac maximè pueros persequeretur, & cum sæpe velut amantem per nemora vagari inventum fuisse: qui tandem Dei gratia ad mentem rediit. Simile exemplũ præcedenti quoq; capite adduximus.

Nihil in Ægypto magis frequentari mercatores tradunt: & ipse Bellonius [x] scribit, in suburbio Cayri oppidi in Ægypto, histrionem à se visum fuisse, qui cum asino suo sermones conferebat & confabulabatur quam familiarissimè: asinum vero signis, gestibus & voce indicavisse, optime accipi à se quicquid diceba-tur: si berus juberet asinum, pulcherrimam de cœtu fœminam deligere: contemplatum eum in omnes partes ad unam tandem solitum, cui gratularetur, certo judicio accedere. Si herus ediceret hordeum asino afferri, tum eũ aliter

quam ſoleant aſini exultaſſe & alia id ge
innumera: quibus copioſè enarratis, ſu
Bellonius, amplius etiam dicturus eſſem,
metuo ut eis habeatur fides, quemadmod
nec ego credidiſſem niſi meis oculis ſpecta
univerſo Cayri populo percepiſſem. Sed
rem redeamus.

Solet diabolus diverſimodè decipere: n
ſolet aliquando, ait Delrius, [y] aliud corp
ſubſtituere, & illius abſentibus, & alicubi
loco abdito ſoporatis, ipſe aſſumpto lupi co
pore, vel ex aëre formato & ſibi circumda
iſta gerit, quæ putant homines ab illo miſe
abſente & dormiente patrata, quod ſtratag
ma à Sancto quodam viro cunctis manifeſt
tum narrat Guilhelmus Pariſienſis.

Et hoc Bodinus [aa] concedit, inquiens: qu
autem ajunt quidam humanum corpus à S
tana ſoporari, phantaſiamq; abripi, eoq; illi
mutationem perſuaderi (quam in ſententia
propterea veniant, quod ii quorum brutu
corpus fuit vulneratum, poſtquam reſtitu
ſunt, ſe vulneratos eſſe humano corpore com
pererint) & hoc interdum fieri, & illud poteſ
poteſt etiam Satanas eodem momento vul
nus humano corpori infl xiſſe: hæc Bodinus

Aliquando verò hominibus ipſis ferarun
exuvias hujuſmodi veras aptiſſimas circum
dat: quod fit, quando illis dat lupinam pelle
in trunco quopiam cavæ arboris occulendam
ut ex quorundam confeſſionibus conſtat. Ali-
quando

quando deniq; ex pacto magis aëream circumlat effigiem belluæ, & membra membris, quo ad patitur ſimilitudo, circumponens, caput capiti, os ori, ventrem ventri, pedem pedi, brachia brachiis accommodat: hoc ſolet contingere, quando ad hoc inunctionibus certis (ut Dolani illi Lycanthropi, de quibus Acta judiciaria ſunt edita) vel ſolis verbis conceptis utuntur, ut ille apud Ducem Ruſſiæ à canibus laceratus, & in Bulgaria quidem Bajanus, de quo ante, & tunc, ut in præcedenti caſu, relinquunt veſtigia lupi terræ impreſſa. Hoc a. ultimo caſu, nihil mirum eſt, ſi poſtmodum veræ inveniantur ſaucii illis membris humanis, quæ in ferino corpore ictum exceperant: nam leviter ceſſit circumjectus aër, & vulnus vero corpori inhæſit. At quando verum corpus abfuit, tunc diabolus in abſentium corpore eam partem conſauciat, quam ſcit in ferino corpore ſauciatam fuiſſe. Subjicit Delrius [y] hiſtoriam.

Annus decimus (nunc 24. agitur, cùm Bebburgi, oppidulum eſt Ubiorum, ſupplicio affectus fuit quidam Stumfius Petrus, eò quod cum dæmone ſuccuba plus quatuor luſtris conſueſcerat, ab hac dotatus fuit lata quadã Zona, qua cum cingebatur, & ſibi, & aliis in lupũ verti videbatur. Hoc ſchemate ter quinque pueros jug[illegible]larat, eorumq́; comederat cerebellum; d[illegible] nurus ſuas devorare conatus fuerat: propriam filiam & commatrem ſuam

uxorem habuerat loco: constant hæc omnia ... ctis judiciariis, & iconibus in æs incisis, pala... que vænalibus.

Plura exempla capite præcedenti addu... mus, & plura, qui volet legat Binsfeldium ... Remigium, [cc] Ioan. Ananiam, [dd] Petru... Thyræum [ee] & Fr. Claudium priorem [ff] qui... eo dialogum suum congessit.

Sed quid dicemus ad Nebucadnezaris ... transmutationem, quam contrariæ senten... propugnatores adducunt? Bodinus enim ... alii nonnulli, regem hunc mutatum esse ... bestiam, adeoq; humanam figuram revera ... ademptam fuisse, volunt.

Equidem constat Babyloniorum hunc ... gem in deserta ab hominũ consuetudine p... sum, furore percitum (sive per iram, sive p... dolorem, ob acceptam ignominiam, quod ... gia dignitate esset orbatus: quemadmodu... Ericus Sveciæ rex in furorem actus est per ira... & dolorem, quod regno esset dejectus) f... num more bovis comedisse figura vitiata, qu... tenus capilli ejus in Aquilarum plumarum ... militudinem, & ungues quasi avium rapaciu... excrevere: Sicq; mente turbata, toto septe... nio exagitatum fuisse.

Sanè DEUS pro sua omnipotentia, mirac... lum hoc in rege isto impio facere, & hum... nam ejus naturam in bruti animalis essentia... mutare potuisset: & si factum foret, in divi... virtute factum fuisset: nec potest exemplu...

h...

hoc pro dæmoniacis conversionibus momentum habere.

Cedrenus putat ipsum parte superiore bovi, inferiore leoni similem factum: illa propter intemperantiam voluptatum: hac propter iracundiam & tyrannidem. Quæ sanè opinio fabulosa mihi videtur. Et D. Hieronymo [hh] Nabuchodonosor rex Babylonius subito Dei judicio mentis expers factus, in bestiam mutatus est, ita quidem ut fœnum comederet per sylvas & cāpos circumvagans. Elapso septennio Deum recognoscens, mentem sanam recepit, & regnum quod perdiderat. Verū hanc D. Hieronymi sententiam, sic explicari posse censeo, nempe quoad conversationem & mores beluinos, non autem quoad totam externam figurā corporis humani. Moveor, quia pleriq; Patres negant ipsum bovis formam, sive bovini corporis effigiem induisse, sed mente duntaxat abalienatum fuisse, ut se bovem crederet: ut plenius Michael Medina [ii] & Benedictus Pererius. [kk] Nam ut Bullingerus [ll]: tenendum est regem corporis sui substantia non fuisse mutatum in bestiam, sed substantia & forma rex homo mansit: mens vero ejus humana, qualitasq; substantiæ atq; formæ in corpore mutata fuit. Nam principio quidem ei mens erepta est, vel ratio humana, inditaq; opinio, qua se bestiam esse putavit. Mania enim homines reddit tales, ut se omnino existiment esse quod non sunt, ut reges, vel monarchas, vel

vel equos, vel alias quoq; formas ſibi affi-
gant, quas non habent. Deinde verò inc-
mentia cœli reddidit corpus regis plane ſqu-
lidum: cutis enim hiſpida facta & pilis fe-
rum inſtar integebatur, atq; obducebatur, u-
gues deniq; indureſcebant & adunci fieba-
ut forma propè accederet ad feram bellua-
Et hunc ſenſum petimus ex iis quæ ſequu-
tur apud Prophetam, in quibus dicitur, quo
mens ei ſit reddita unà cum forma deterſis n
mirum fœditatibus, quæ formam mutavera
ut humana vix agnoſceretur: hæc ille.

Rabbini his conſentiunt: etenim R. Saadi
ſcribit: ne dicas eum factum fuiſſe aſinum, a
onagrum, ſed mente averſus fuit & obbrutu
inſtar beſtiæ, & ex humore, ſudore & excr-
mētis creverūt pili ejus, ſicut pennæ aquilar
& ungues ejus inſtar Gryphi & Haliæeti, q
rapiunt & dilacerant unguibus ſuis. Sapien
Aben Eſra ibidem, in hunc ſenſum diſertè no
tat: ne aſcendat in cor tuum, quaſi Nebuch
adnezar factus fuerit beſtia, mas aut fœmina
quia nihil amplius ſcriptum eſt, quam eum ha
bitare debere cum beſtiis, & comedere her
bam ſicut ipſæ. Senſus tantummodo eſt, receſ
ſuram mentem ejus, nempe animæ rationa
lis, qua ablata, factum eſt cor ejus, ut cor be
ſtiæ. Ratio hujus eſt, quod poſtea [mm] dixit: o
culos meos ad cœlos elevavi & rediit men
mea in me: hæc Aben Eſra.

Hic

Hic ergo observemus æquitatem judicii di-
ini, ut qua mensura mensi fuerimus, eadem
noq; nobis metietur Dominus: multum ex-
tatus erat, multum humiliatur: multa do-
a à Deo acceperat, multá adimuntur: mul-
s homines exules fecerat, ejicitur & ipse ab
ominibus: delicatos cibos habuerat, nunc
estiis compascuus fit: induebatur purpura,
nc horrido pilo totus obtegitur: balsamo &
ccis pretiosissimis ungebatur, nunc imbri-
us & rore cœli abluitur, bestiarum socius
ctus, menteq; mutata. Hæc ergo quæ de Ly-
nthropia (sive vera sit, sive phantastica) di-
a sunt, considerantes, exsuscitemus nos ad
dentius & vigilantius studium cavendi insi-
as Diaboli, & ad precandum ardentius, ut
ius Dei, qui missus est, ut destruat opera
iaboli, regat, & servet nos, nec sinat nos
ipso avelli, & in Diaboli potestatem re-
gi.

[a] *In Melpom. l. 4. p. 296.* [b] *lib. 6.* [c] *lib. 8 c. 22. August. l. 8.*
ir. Dei. cap. 16. & Varrone [d], *vide Pausaniam init. l. 9.* [e]
divinati lib. de θεομαντεῖα. [f] *l 7. interp. fab. Ovidii &*
Camer. op. succis. c. 32. [g] *in hist Nebuchonod* [h] *3. de præ-*
. 20. [i] *l. 18. civit. Dei cap. 18. & lib. de spir. & lit. c. 28. si*
author. [k] *quæst. de mirac.* [l] *2. par. 20. q. 5. Episc.* [m] *com.*
Senecæ Agamem. & disq. mag. lib 2. q. 18. [n] *in epode.* [o] *in*
Apum. [p] *l. 2. de mirac.* [p] *l. 18. hist.* [r] *spec. nat. l. 3. c. 109.*
lgent. l. 8 c. 11. & Bodinus l. 2. dæmon. c. 6. [s] *l. 18. civit.*
i cap. 18. [f] *l. 3. c. 20.* [v] *l 3. cap. 21.* [x] *in suis observat. Galli-*
[y] *lib. 2 disq. mag. q. 18.* [z] *d. p. ult. cap. 13.* [aa] *dæmom. lib.*
c. 6. [bb] *de confess. malefic. conc. 3.* [cc] *in dæmonotria l. 2.*
5. [dd] *nat. dæmon. l 4. f. 180.* [ee] *de apparit. spirit. l. 2. à*
cap. 15.

cap. 15 usq; ad 24. [ff] *lib. de Lycanthrop.* [gg] *Daniel. 4.*
[hh] *in explic. Daniel.* [ii] *l. 1. de recta in Deum fide c. 7*
l. 5. in Daniel. [ll] *in Daniel. homil. 22.* [mm] *Daniel. 4.*

CAPUT XI.

Hyænam non esse Crocutam, & hu- historia.

CUm ostensum fuerit Hyænam animal- bulosum non esse, ut Marcellus Virgil- [a] suspicabatur: nec etiam Lycanthropon, Bodinus [b] asseruit: nunc paucis, nec Cro- tam esse probabimus. Etenim Porphyrius [c] Indis Hyænam, Crocutam vocari asserit: Crocutam ab Hyæna diversam esse aucto- tradunt, ut videre est apud Ælianum, Dio- rum Siculum, Plinium, Solinum & alios.

Dicitur hoc animal, κροκόττα, Hesychio, V- rino, Arriano & Straboni: At Æliano [d] κο- κόττα: Plinio & Solino, Crocuta, aliis Cro- ra: Alberto, cirocrothes ineptissimè, ut & a- cirotrochea.

Est autem Crocuta, animal quadru- Æthiopicum, Hesichio & Varrino: [e] figu- quodammodo ex cane & vulpe constans, lore leænæ permixtæ cum Tigri, Xiphilin- Dionis Nicæi abbreviatore, qui Romæ vidit- infra monebimus. Acies ei, auctore Plinio- perpetua in utraque parte oris, nullis gingi- dente continuo, qui ne contrario occursu b-

be-

...etetur, capſarum modo includitur: vel cla-...ius, ut Solinus[i] qui ad oculorum aciem retu-...it, ea quæ Plinius de dentibus tantum accepiſ-...e videtur, nulla oculorum mentione facta: ...nunquam, ait, connivet aciem orbium, ſed in ...obtutum ſine nictatione contendit: in ore gin-...giva nulla, dens unus atque perpetuus, qui, ut ...nunquam retundatur, naturaliter capſularum ...modo clauditur. Naſcitur verò Crocuta, ex quorundã ſententia ex cane lupoq́; in Æthio-pia, quod Strabo, Diodorus Siculus & Plinius voluere: alii vero, ex coitu Hyenæ cum Leæna Æthiopica naſci, ut Plinius & Solinus, ſtatuũt. Sic n. Strabo[k] ex Artemidori ſententia, κρο-κότ]ας δὲ ἐςὶ μίγμα λύκε καὶ κlώος: vel ut inter-pres: Crocutus quoq; ex cane lupoq́; hybrida eſt. At Diodorus Siculus, quos Æthiopes, Cro-cottas appellant, mixta ſunt canis lupiq́; natu-ra, ſed ambobus deteriores, dentibus ita vali-dis, ut oſſa omnia facile conterant & digerant comeſa. Vel ut Plini⁹[l], Æthiopia generat Cro-cutas velut ex cane lupoq́; conceptas, omnia dentibus frangẽtes, protinusq́; devorata con-ficientes ventre. Et Agatharchides inquit, qui in Æthiopia vocatur Crocottas, tanquã ex lu-po & cane compoſitũ animal, hoc nomen ac-cepit: utroq; tamẽ ſævius eſt, & multo gravius facie ac ſummis pedibus: robore admirandus, dentium vi præcipua & ventris: facile n. omni-um oſſium genus frangit, comminuit, devo-rat, & incredibili coctione conſumit.

At ex Hyænæ cum Leæna coitu nasci quo
Plinius m voluit: Hyænæ, scribit, coitu Leæ
Æthiopica parit Crocutam, similiter voc
imitantem hominum pecudumque. Et lic
Plinius velit voces hominum pecudumq; im
tari, Solinus verò i hominum solum dixeri
ipse verò Diod. Siculus, hoc animal, inqu
scribunt quidam vocẽ hominis imitari, qu
nobis procul à vero videtur. Et Solinus i vu
in Æthiopiæ parte Hyænam coire cum Leæn
unde nascatur monstrum cui Crocutæ nom
est. Quare apud Plinium loco hoc posterior
m Leocrocutam alii legere malunt, cum ex v
cis compositione Leænam, matrem præferen
te: cum hoc argumento quod apud Pliniu
priori loco legatur, Leocrocutam human
voces imitari tradunt. Verum cum Plinius l
Crocuta, Leocrocutam distinxerit, quem
Solinus n imitatus, Indicum animal dicens, i
medio relinquimus: nisi lubeat cum Gesner
o sentire, inquientis: ut Pantherarum genu
duplex est, ita & Hyænarum videtur, genu
unum in Syria esse, minus & innocentius: a
terum verò majus & perniciosius apud Indo
& Æthiopes, quod illorum lingua Crocut
nominetur, & ab imperitis cum Leocrocuta
cui acies dentium perpetua est, confundatur
eo quod similiter homini insidetur, & han
Indicam Æthiopicamue Hyænam cognomi
nare licebit.

Etenim locus ubi reperitur Crocuta, Æthio
pian

iam esse ex supra adductis constat: & ut Ar-
anus [p] post Barygazam continens ad au-
rum pertingens Dachinabades vocatur: quæ
ipra hanc est mediterranea regio ad orien-
em, montes magnos continet & omnigena
rarũ genera, ac inter alia κροκόττας. At Xiphe-
nus [f] Indicum esse animal scribit, quod Ro-
ã fuerit perductũ: agens n. de Plautillæ Plau-
ani filiæ & Antonii filii Severi Imper. nuptiis,
æc habet: edita sunt tum varia spectacula pro-
ter reditum Severi & decennium principa-
is ejus, ac victorias quas reportaverat, in qui-
us spectaculis apri sexaginta Plautiani invicẽ
rtaverunt: cæsæque sunt aliæ permultæ be-
iæ atque imprimis elephas & crocuta: id ani-
al est Indicum, & tum primum quod sciam
omam advectum est: hæc ille. Ex his quo-
ue colligere est, diversum esse ab hyæna ani-
al, cum & hyæna Romæ fuerit visa tempore
driani Imperatoris, ut capite septimo osten-
imus.

Verum etiam Ælianus [d] ab hyæna distin-
uens, crocutæ naturam his verbis explicat:
aligna sanè animalia sunt hyæna & quam
ροκότταν nominant: mox: cæterum Coro-
ottæ malignitatem quam audivi, nũc dicam;
sylvis abscondita secantium ligna & opera-
orum sermones audit, & nomina quibus se
vicem appellant, addiscit: tum ea imitatur,
eloquitur tanquã humana voce (nisi fabu-
sum sit quod fertur) appellatque nomina-

Kk tim

im aliquem : accedit ille. Crocuta verò r
dit, & denuò vocat : ſequitur ille vocem &
propinquat: abductum tandem à ſociis ac
tarium rapit ac devorat fera : hactenus A
nus. Ex eoq; quem voce pellexit ſibi inſtru
conficit cibum.

Quod verò Volaterranus q, qui canes
renaicos ex lupis & canibus Crocutas no
nari, in Æthiopia Authore Strabone naſci,
miarum genere & Mantichoram & Crocu
Plinium teſtem citans, quod hominum g
& ſermones imitentur, fallitur: humanam
cem imitari apud Plinium quidem legitu
geſtus humanos imitari, & ſimiarũ generi
nuſquam legimus: & ut recte Geſnerus r,
ſiquid imitatur, protinus ſimia eſt: Simia
dem geſtus hominis imitatur, vocem non
& ſi maxime illam imitaretur, non tamen
ſatis foret ad probandum ejuſdem gener
nimal eſſe, quod vocem ſimiliter exprime
cum aves etiam multæ vocem humanam
tentur. Ex hac Crocutæ hiſtoria, patet hyæ
& Crocutam, animal idem non eſſe.

a *lib 2. c c 69 notis in Dioſcor.* b *theat l. 3 p 348.* c
περὶ ἀποχῆς τῶν ἐμψύχων. d *lib. 7. an. cap. 22.* e
mers in lexico f *in vita Severi. Imper. Roman* g *l. 8. ca*
eadem Wottonus de differ. anim. l. 5 cap. 79. h. *hæc* &
lepin. ex Plinio. i *in poly hiſtor. cap. 40.* k *l 16. Geog*
p. 902. l *lib 8. cap. 21 eadem habet Wottonus l. cap.*
8. cap 30 idem Wottonus l. cap. n *cap. 65.* o *lib. 1. de*
drup. cap. de hyæna tit. 1 p *in Periplo rubri maris.* q

Ph

Philolog. titul. de canibus pag. 590. eadem ferè Gillius habet.

CAP. XII.

Hyænam non esse Civettam: hujusque historia.

SUperest ut ostendamus Civettam non esse Hyænam, ut sibi Bellonius [a] persuasit, volens Civettã veteribus probè fuisse cognitam & hyænam ab ipsis nuncupatam esse: hinc Scaliger [b]; hyænam ridiculè Catum Zibethicum quidam existimarunt; & Busbequius [c], fallitur Bellonius, qui hyænam putat, quem cattum sive felem Zibettum vocant. Quare Alexandro Benedicto [d], non videtur animal hoc antiquis notum fuisse. Sed de nomine primum.

Dicitur animal hoc Ruellio [e] monente, nonnullis è recentioribus Græcis Zapetion, quod vulgus hodie Sivettam nominent: ejus verò recrementum, addit, Zibettam recentiores Græcos peregrino sermone nominare. Et Hermolaus Barbarus [f] dubitat, an D. Hieronym. [g] dum peregrini muris pelliculæ odoratæ meminit, illud animal intellexerit, ex quo Zibettum, sive, ut recentiores Græci vocant Zapeiton excipitur. Verum communiter Zibethum, ut Benedicto: Zebettũ, Cardano Ca-

tus, Zibetæ, Amato: Catus Zibethicus, Sc-
gero: Feles Zibethi, Gesnero: dicitur. At B-
lonio Civetta, quod nomen ex Arabibus
ctoribus mutuatum vult, relicto veteri sci-
hyænæ: Sibeta Bodino [h]: & ut Cronenb-
gius [i] Zibettum, catoblepum quidam put-
Authori descriptionis auriferi regni Gui-
Moschi vel Zibethiferi Cati: ipsorum lingu-
ubi sponte reperiuntur, Æthiopes verò K-
kan & Lustani, Kato Dagalia, vocant: & L-
cottus, Algallias seu Zibethos nuncupare a-
rit. Sic & odoramentum elicitum Zibethi-
nominatur: Amatus verò [e] Zibettum sive
galiam nominat. Cavendum tamen ne qu-
apud Serapionem [m] Zibeta sive Algalia d-
tur, cum hoc de quo agimus confundatur.

Ex quo verò genere animalis sit ambigi-
aliis ad hyænam, aliis ad pantheram, aliis
felem referentibus, vel felis sive taxi simili-
dinem tribuentibus: vel etiam Vulpis: a-
cum Moschum ferente animali confunden-
bus: etenim Bellonius, ut attigimus, hyæn-
voluit, de qua auctores verba fecerint tãqu-
de fero animali Africano, quod illi suspic-
nem movet, Civettam eo tempore in ca-
minimè fuisse observatam addens: ipsos nu-
quam observasse hyænam adeò odoratum
crementum reddere: qui tamen meminer-
generis cujusdam Pantheræ odoriferæ. Et
tro Gillio, Panthera, vel Pantheræ genus G-
nero monente [n], videbatur: fortassis id-
qu-

quoniam apud veteres inter animalia ſolas Pantheras odoratas eſſe legitur: & hodie pauca præter Zibethi & Moſchi animalia odorata reperiãtur: at quod Moſchum ferat capreolum eſſe. Sic & Bodinus [b] voluit, veteres hanc Pantheram minorem, ſeu Pardalin dixiſſe: quare quod veteres Pardalin tradant odoris ſuavitate cæteras beſtias allicere ac vorare, de Zibethis interpretandum eſſe. Theophraſtus [c] equidem, ullum animal ſuaviter olere negat, ac Pantheræ odorem gratum quidem cæteris animantibus eſſe ſcribit, nõ tamen homini: unde colligitur Theophraſtum Civettam nec vidiſſe, nec recrementum illius olfactu percepiſſe. Quis namque homini dixiſſet feram illam odoris ſuaviſſimi illecebra, beſtias venari, atque iſto modo illectas necare, niſi homo ipſe ſenſu percepiſſet ſuaviter olere. Sed hodie & civetta de qua agimus & quæ Moſchum fert Caprea quædam in Africa interiore atque India, quam Moſchum vocant. Nam etſi Renodæus [q] dicat, tria ſolum perhiberi animalia quæ gravem odorem ſpirent, Pantheram, Gazelllam ſive capreolum moſchi & Felem ſive cattum Zibethi, attamen & porcellis minoribus ad nervum opticum quid glãdulæ ſimile, quod gratiſſimum Moſchi odorem planè reſipit: Sic Polypus minor, & Anas Indica criſta rubens odorem moſchi referunt. Interdum etiam, Ruellio [e] monente, & feles ſylveſtres (imò Martes) & mures, moſchi o-

 dore

dore recrementum reddunt, ut sæpè in diu
tis agrorum ædificiis videre sit, quod odora
fruticum cibis quibus aluntur, acceptum fer
dum sit. Idem de lacertis magnis, Cardanus
refert: & Scaliger [r], de cercopithecorum g
nere quod cauda introrsum curvata pro man
in appensione utitur, qui nihilo insuavius, q
quodvis Moschum fragrat.

Verum C vetta cum Panthera corporis fo
ma non convenit: præter pellem maculatam
sed diverso modo, & ũgues acutos, qui vagin
conditur. Quare in felium genere haberi sc
bit Alexander Benedictus: [d] idemq; [e] cati m
gnitudine asserit: & Cardano [q], feli persimi
& Ruellio [o], & Mathiolo [k], feli, qui veteribu
ædificiorum ruinis oberrat, non absimile: se
feli majus, Cardano: feli similimum, sed al
quanto altior & grandior, Bodino [h]: Amato
vero, duplo cato domestico majus. Verum lin
gua nõ est aspera ut cęteris felibus Benedicto
sed levius est, Cajo, hic n. fele quovis majus &
Taxo paulominus asserit: & Benedictus [e] vu
esse animali meli sive Taxo fere simile, sed pil
duriore & etiam odorato: & Bellonio [a], corpo
re est compacto ut Taxus, at majore. Sic Gesn
rus [n] ex relatu scribit vulpem ferè magnitud
ne excedere: imo sæpè excedit, Renodæo
At author historiæ regni Guineæ [k], forma, scr
bit ad vulpeculam proximè accedere, except
cauda, quæ felem vel catum esse demonstre
Nunc descriptionem subnectamus.

E

Est ergo Civetta animal feli vel taxo persimi-le, illo tamen majus, totum masculosum: per universum corpus punctis pardatis instar in-terstinctum: cui color ferè lupinus est, maculis nigris passim interceptus & per summum dor-sum obscuro fulvo colore mixtus: vel ut Bello-nius, corpus habet maculis nigris aspersum, cum alias ejus color albicet pilo asperiore: qui, iidem, in cervice & per dorsi spinam nigri sunt, quos cum indignatur surrigit, non minus quã lus, suos: & cauda, quæ oblõga, superius nigra, infima verò parte albis maculis aspersa: vel ut Cajus, cauda illi ex dimidio priori maculata, ex posteriori nigra ex toto est. Latera versus ventrem albicant, ita ut color albus eò since-rior sit, quo ventri imo propior. Facies acuta est, ut taxi, aut martis.

Oculis est splendentibus, subrubentibus, Bellonio: noctu lucẽtibus, Benedicto: sub qui-bus maculæ duæ nigræ, Bellonio: at Cajo, ocu-lo cæruleo & cœlesti, & paulò supra oculum duæ setæ albæ in cute nigra.

Aure brevi, obtusa & orbiculari, intus pallĩ-da, foris nigra, nisi in marginibus ubi palle-scit. Cajo & Scaligero, ejus aures orbiculares sunt, ad Taxi aurium formam accedentes, & ut Cajus, paulò infra supraque aurem lineæ tres nigræ oriuntur, quarum prima, recta de-scendit ad guttur: Secunda, obliquè defertur ad mediam colli longitudinem: tertia, obliquè

item ad armum ferè pertinet: paulò infrà id loci, contrario ductu, aliæ lineæ exortæ semicirculari penè modo aſcendunt ad ſpinam per imum, idque per armi tantum regionem. Nam cæterum corpus macularum lineas abruptas aut continuas, per corporis longitudinem dispoſitas, aut productas habet. Etenim quæ per ſpinam tenditur una, longa eſt & continua ab armis incipiens: ſecunda una item, ſed abrupta, & tertia. Quarta & quæ deinceps ſunt maculæ diſcretæ ſunt, ſed ita ut in longitudinem porrigatur earum poſitio. Maculæ penitus deſcendunt, non per ſumma tantum incumbunt: hæc Cajus.

Naſus illi niger eſt: maxillæ ſuperioris pars ima palleſcit, media nigreſcit: inde ad verticem melino colore eſt. Inferior maxilla nigra eſt tota; ſetæ in labro ſuperiori albæ ſunt in pallida cute. Guttur nigreſcit: idem.

Os longum ut Meli animali, Cardano: vel ut Bellonius, os magis mucronatum quam felis, ſed barbæ pilos illi ſimiles habet.

Dentibus armatum eſt, & ut Kentmannus, instar canis: quare ut Cajus, dente magis quam ungue timendum. Hinc colligas, ut cætera prætercam, non poſſe idem dici cum Hyæna: ſiquidem Julius Capitolinus in vita Gordonii III. aſſerat, hyænam dentium ſolidam ac perpetuam ſeriem habere, quod in noſtra civetta (ut etiam Camerarius notavit) non obſervatur.

Lingua

Lingua eſt, uti dictum, non aſpera ut in felibus, ſed lævi.

Meatus ſub cauda eſt, Cajo monente, ut cæteris animalibus, per quem alvi excrementum egerit: paulò inferius civettæ receptaculũ eſt: pari poſt ſpacio, pudendum maſculinum eſt in corpore abditum.

Pedes & crura nigra, pilo nigro, ut in Ichnemone, obſita, Bellonio: pedes magis quam feli explanati: ungue item nigro, nec in pede abdito, nec ita adunco, ut feli, & pilus per faciem, tibiam atque pedem mollis eſt & ſeſſilis, per reliquum corpus, profundus, rigidus & erectus Cajo.

Totum verò animal, ut idem notavit, longum eſt à capite ad caudam pedem unum, palmos tres & digitum unum Romanum: craſſum, ſub ventre maximè, qua maximum eſt, pedem unum palmos duos & digitos tres Romanos: At animal quod Kentmannus vidit, ulnam communem longum erat. Et ut alius ad Geſnerum, longitudine à fronte uſque ad initium caudæ brachium integrum hominis æquat: crurum altitudo uſque ad pedes trientem brachii. Iratum, ait Cajus, vocem irati canis R. literam geminantis edit, aliter affectum, felis, cum adhuc juvenis eſt, ſed ſubmiſſam.

Ex dictis colligere eſt, nec hyænã, nec pantheram, nec felem, nec taxum, nec vulpem, ſed ſui generis, quod cum prædictis tamen communia quædam habet, eſſe.

Nũc inquiram⁹ ubi inveniant & an circurent
Joh. Leoni Africano, Zibethi feles naturæ syl-
vaticę sunt atq; in Æthiopię sylvis reperiuntu
at Lud. Romano in Pegu urbe Indiæ inveniũt
feles q unguentũ illud fragrãtissimũ gignũt q
vulgo Zibel. dicat. Alibi etiã has feles reperi
scribit circa Tarnas. urbẽ Indię & regẽ Joghę pe
regrinantẽ per indiã religionis causa, inter ani
malia Zibellos (catos Zibethi) secũ ducere. Jo
Cajus ex Afr. adductũ vidit: ut & Bod.[h]: Matt
Venetiis ex Syria delatos cõspexit. Hisp. mitte
re vult Card.[q] At Scal.[u] Indica, nõ Hisp: besti
est, sed Hisp. & ab Alex. advectos Romæ apud
Cardinal. observavit: cui Cardan. resp. *ex Hispa*
nia in Italiã advectos esse, sed tamẽ nõ negasse aliũde a
vehi. Et Linsc. *de opulẽtia regni Chinæ agẽs*,[y] China
inquit, *feles quoq; nutrit Zibethũ, Algalliã sive amba*
ru ferẽtes: & alibi: Algallia sive Zibethũ plurimũ in In
dia reperitur, in Bengala scil. qui etiã in nostras regio
nes (scil. Belg.) & in Hisp. vivi deferũtur. Sic & auto
descriptionis Guineæ[k] capiũtur potissimũ ab
Æthiop. in sylvis cũ adhuc ętate florẽt. Anima
hoc licet valde ferũ sit, ita ut Card.[q] nũquam
mitescat: & Bened.[d] marẽ vix mãsuescere scri
bat: marẽ n. & fœminã agnoscit, sic Cardan. qu
vivẽtia vidit. attamẽ Indicum etsi animal, nũ
apud Europæos valde frequens & cicuratum
Civettam cicuratam vidit Venetiis Matth. (&
ego quoq; an. 1578) Amatus ait, novisse se Zi-
betæ catos tũ in Lusitan. tũ etiã in Flandr. Ve
netiisq; ubi domini questu nõ cõtẽnendo pli
ficẽt, q nõ aliunde quã ex Lusitanor. cõmerti

habeant. Et ut Renod. *p quotidie Lutetiæ in multorũ ædib. visitur & cõtrectatur: (& mihi Lutetiæ an. 1579. cõspecta) Quare* Scal.[r] Card. *reprehẽdens, ita habet: neq; verũ est, ꝙ ais nullo ũquã tẽpore mitescere: tres* [a] *a Romæ vidimus apud Cardinal. Galeottũ: unum Mantuæ* & mox: *tantũ abest ut eßẽt implacabiles, ut eorũ unũ humeris suis gestaret Nicol. ab Ancisa.* Et Bel. [a] Clusio vertẽte, rarũ ꝓfectò cicurari posse animal adeò ferũ & indomitũ: vidi tamẽ apud eũ, qui Alexand. Florent. consulẽ agebat, qui Civettã adeò cicurẽ habuit, ut cũ hominib. colludẽs, illis nasum, aures & labia sine noxa morsu ꝓhenderet. Et Zibethũ animal, ꝙ Cajus in Anglia vidit, mansuetũ & tractabile fuit sic referẽte Kentman. Jo. Fri. Sax. Elect. an. 1545. habuit 70. taleris emptũ: quẽ verò Cajus in Ang. vidit, venditus lib 8. Anglicis, hoc est coronatis Gallicis 24. aut florenis Rhenens. 48. Ludov. verò Roman. feles 3. aut 4. singulo aureo venire scripsit. Qua ratione cicurent, & quo cibo nutriãtur, subjiciam⁹. Mercatores, Leo. Afr. auctore, catulos saltẽ cõparãt, quos lactè, furfure & carne nutrientes, in caveis alunt: & Bel. refert quã Alexandr. vidit, ab ineũte ætate, humano lacte educatum fuiss: & Bod. *mercatores ab Afr. in Europã advehũt, ac mãsuetariis tradũt, qui illas pullis ac delicatiorib. cibis alũt* Quare ut Bened. *carnib. dũtaxat vescitur crudis & in sylvis mures sectatur & Bellonio agilis est & carnib. vescitur.* Sic Kentman. *cibi avidißimũ ac vorax est*: cõsumebat n. quotidie ova elixa dura num. quindecim singula de corticata singulis bucceis: aut carnis libras duas

quam olim. Et auctor descriptionis Guineæ[e]
non facilè educantur & nutriuntur, præter-
quam enim quod ad mordendum semper pro-
pensi sint, meris etiam tantum carnibus ve-
cuntur, gallinas nimirum, columbas, & alias
delicatiores carnes expetentes, cibumq; pla-
ne respuentes alium. Nutriuntur autem mul-
ta copia à Lusitanis, quia non exiguum ab ipsis
commodum percipiunt, ex Agaly nempe ve-
moscho, quem egregie purgatum, & vitris pro-
bè obligatis inclusum Lysabonam ttansmit-
tunt, magnoq; pretio divendunt.

Sed ubi colligitur unctuositas illa? & quid-
nam est semen ne, an lentor excrementitius
in certis vesicis contentus, an sordes corporis
vel totius, vel circa pudenda? Alii circa puden-
da sudoris instar abstergi, alii ex naturalibus e-
mitti, alii certis vesiculis includi voluere.

Etenim Amatus inter inguina testiculosq;
concrescere vult: & Mathiolo[f]: gignitur in ex-
teriori testiculorum utriculo ejus animalis,
quod Catum vocant: & est tanquam sudor in-
ter hujusce animalis testiculos concrescens.
At Cardanus[g] censuit in hujus tam masculi,
quam fœminæ genitalibus folliculum geni-
tum, è quo semen colligatur: & Gesnerus[h] re-
fert sibi narratum, hoc animal certo anni tem-
pore incalescere & seipsum corrumpere, sive
inire, atq; ita liquorem illum, ceu genitale ex-
crementum emittere. Ruellio, è genitali-
bus locis emittitur: mox: è cujus natura sordes
emanat

emanat odoratissima: & Alexandro Benedicto[l] humor est excrementitius ex naturalibus: & Cronenburgio[i], excremẽtitius genitalium humor.

Sed per quem locum effluit? Bellonius inquit, cum autem alium præter muliebrem naturam meatum habeat ex quo civetta emanat, plurimi hyænæ Historiam legentes, existimarunt illum esse Taxum, qui veteribus & Aristoteli Trochus dictus est. Et Bodino, singulare sub cauda orificium habet podici proximum, unde pretiosissimum suavissimi odoris colligitur recrementum. Benedictus verò voluit in vesicis colligi: ex vesicis, inquit[d], duabus colligitur, mari intra genitale membrum & testes, fœminæ intra genitale & alvum, excrementitius quidam lentor, primò butyri colore, mox lividus redditur. Alii sunt, qui sudorem esse velint. Quare Scaliger, Zibeth vocatur odoramentum quoddam, pingue, crassum, nigri saponis facie, quod sudor est animalis, cui felis figura est: & qui liquorem illum ejus esse semen arbitrãtur, ineptiunt, strigmentum enim est, non ut Cardanus putavit, humor exactus è loculis genitalibus. Sed sudor ne est totius, vel aliquarum partium? Linscottus[z], ex sudore cattorum nasci indefinitè pronunciavit. At Leoni Africano sudor est, quem sub coxis, brachiis, collo & cauda excipiunt, quod excrementum vulgò Zibethum dicatur. Renodæo[p], sudor est circum testes ad pudenda concretus.

At

At quomodo colligitur? Excrementum
lud ſuave, ſolet ſecundum Ruellium præcip
purgari quum pars ea hac uligine ſcatet. At
Scaliger, non niſi irritatus petitur atq; diſtri
gitur: quoniam & plus materiæ cietur & od
ratius eſt virus illud. Et Jo. Leo Africanus, v
gula crebris ictibus percuſſa frequenter p
caveam agitatur donec erumpat ſudor. Vel
alius, fatigatur & ad iracundiam cietur, tum
genitalia multo ſudore glutinoſo madent, q
poſtea eraditur. Huc facit hiſtoria quam ᶠ Cr
nenburgius ſuo de compoſitione medicam
torum libro appoſuit, quam cum non ingr
tam fore judicem, ſubjicere lubet. Commod
hoc loco referam, quæ mihi autoritate, in R
publica Gruningua, vir gravis Everhardus
Mempſchen, de Moſcho aperuit. Is olim R
mæ in cũtubernio Alexandri Farneſii, eo tem
pore Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, verſans, ſ
milis generis feram inter cætera, exectis prim
teſtibus, aperto vulnere, nobilium quibuſdam
in delitiis aſſervari vidit, quam ſtatis tempor
bus, ferarum more, reſti alligatã inſequeban
tur irritabantq;, donec vehementer fatigat
æſtuaret: tum accedentes ſudorem, & iracun
dia & agitata laſſitudine, contractum, curios
oſſeis cochlearibus corradebant: qui ſanè gra
vem admodum circumſtantibus odorem præ
ſtabat, poſtea concretus, pro genuino Moſch
habebatur: imò uſq; adeò nares feriebat, u
plures eo offenſi, ſola bombace cochlearia, au

anima

animalis ſcrotum abſtergentes ſummi odoramenti vice fruerentur. Hæc tamen de Zibetto Italica voce noſtris etiam dicto, malim intelligere, cum vera fide, magis huic quam Moſcho conveniat: hæc ille.

Sed quibus inſtrumentis? Ab orificio, inquit Bodinus, cochleari, ut nos ab auriculis, legunt: ſecutus Benedictum, qui oriculario veluti inſtrumento oſſeo: At Cardano, argenteo cochleari excipitur. Verum Scalig. argenteo eradi cochleari ambitioſè fit, nam & æreo extergitur, & quod nõnulli magis probant, corneo.

Quoties verò colligitur? Kentmannus de Civetta Saxonica, animal eſt mũditiei ſtudioſum: locus in quo degit everri debet quotidie & vaſa elui: ſuccus odoratus quo turget, bis in ſeptimana ei demebatur: ſecus enim affricando ſe ad quævis proxima eum exprimebat. Benedictus verò aſſerit, ſingulis diebus drachmæ pondere colligi, & cornu aſſervari: Ruellio, vaſe vitreo, vel alio recipitur. At Leoni Africano, excrementum hoc, bis vel ter ſingulis diebus excipiunt. Et ut Cardanus, adeo odoris fragrantis, ut vel grana tria pondus librarum plurium cujusq́ue arboris odoratiſſimæ vincant. Quare Benedictus, ſi plus juſto propius naribus ſubjiciatur, feri & ingrati odoris eſt. Etenim primis diebus gravis eſt molleſq́ue nares ferit: ſed poſtea concretus & aëri expoſitus, virus omne deponit ac ſuavitatem acquirit gratiſſimam, ita ut rectè Scalig. tempore & arte purificatum, deponit virus & fit ſuave. Ad-

Adulteratur autem, monente Benedicto, felle bubulo, ac styrace liquida elota, vel mel cretico: vel ut Mathiolus, felle bubulo ant quo, aloë, aqua rosarum, cariophyllis & Mo scho: sed fraus gustatu facile deprehenditu Et ut Linscottus [z], ob gentis artes veteratoria ac fraudulentas, quibus omne illud odoramé tum, olei ac arenæ admixtione adulterant, a augẽdum pondus, nequaquam tantopere ex petitur. Optimum tamen Zibethi genus e Guinea advenit, pulchritudine & sinceritat eximium: & rectè quidem, cum ut habet au thor Guineæ historiæ, hæc animalia nullibi in India ejus sunt præstantiæ: ut cum illis, quæ i Guinea vivunt conferri possint: & addit: vi sexum præferri fœminino, & quo ferociores & intractabiliores sint, eo Moschum præstantio rem proferre.

Qualitas: ut odor illius moscho affinis est, si & qualitas calidæ & humidæ facultatis esse Mathiolus voluit.

Usus, Zibethum odoramentum, non solum ob fragrantiam, gratumq; odorem concilian dum à ditioribus expetitur, cum levi tactu ma nus & facies matronarum odore commendet verum etiam à Medicis ob vires insignes, po tissimum in uterinis affectibus, celebratur. Et enim per modicè illitum cerebrum & cor pur gare volunt, sed quibus cerebrum infirmum est, odorem ejus non bene ferunt. Si, ait Ruel lius, cavernulæ umbilici admoveatur, tradunt conver-

conversum in alterutram partem uterum, in suam sedem resilire: aut si sursum versus impulsus opprimat, subdito eo devocari: tam amans hujus odoramenti Vulva, ut ad id undecunq; admotum irrepat. Quare Matthiolo id (scilicet aliquot grana) cavernulæ umbilici impositum, Uteri strangulationibus mirificè prodest: imò aliis quoq; multis remediis pollere ajunt. Amato, ad matricis strangulationem valet, modo ex ea pessi adaptentur. Hoc & ego sæpius usus in Uteri præfocatione, ipsi uteri sinui cum bombace indito. Quod si, addit Matthiolus, tantillum peni illinatur, & vir congrediatur cum muliere, magnam mulieri excitat voluptatem: uterum purgat: fœcundam facit: matricis ori illitus, partum facilitat. Odor ejus in mulieribus venerem excitat: præsertim, inquit Amatus, si ex ea pudenda illinantur. Ad colicam valere asserunt, si lentis mole umbilico illinatur, eo prius vino calido loto.

Ab Unguentariis maximè expetitur, ad ea odoramenta componenda, quæ propriæ mixturas appellant: quamvis ut Amatus, quum recens est, tetri & horribilis sit odoris, postea vero successu temporis, ex se non minorem ac Moschus spirat odorem, non adeò tamen suavem. Verum & pelles eorum in gynæceo summis in delitiis habentur: quare, uti monuimus, sunt, qui Muris peregrini pelliculam esse censent, quam benè odoratam D. Hiero-

nymus innuit, dum in cincinnatulos pue
& calamistratos, & peregrini Muris pellicul
olentes invehitur. illud Martialis usurpans.

Posthume, non bene olet, qui bene semper olet.

Cui accommodari poterit illud Tullii ad A
ticum, [bb] quanquam illa tua horridula m
atq; incompta vita sunt, sed tamen erant orn
ta hoc ipso, quod ornamenta neglexerant: &
ut mulieres, ideo benè olere, quia nihil o
bant, videbantur.

[a] *obser. lib. 2. cap. 20 ex quo Junius in Onomast* [b] *e*
217. 7 [c] *in itin. Constan.* [d] *lib 13 de morb c 26* [e] *lib*
nat stirp. cap. 27. & Renodæus de mat med l. 3. c 16. [f]
c. ult in Diosc. c. 20. [g] *ad Demetriadem scribens* [h]
theat p 343. [i] *lib. 6 comp med. in Gallia moscata* [k] *I*
ce Oriental par 6 cap. 36. [l] *in Diosc lib 1. enar 20.* [m]
temper. simp. 121. de Saderua [n] *lib. 1. de quadrup. c. de*
Zibethi. [o] *6. caus. plant. 26* [p] *de mat med l. 3 c. 16.* [q]
subtil p. 573 & 574. [r] *exerc 211. 2.* [s] *lib. 1 de peste cap.*
com in 1 Diosc c 20 [u] *1. embl 53.* [x] *in sua Apolog a*
[y] *cap 23. edit. Belgic* [z] *cap. 70.* [aa] *eadem habet & Salm*
in Pancerolli par. 2 tit. 1 p. 67 [bb] *l. 2.*

CAPUT XIII.

De Lepore.

QUod Lepores sint, omnibus notissimu
quæ verò differentia, & cur ita fœcun
cujus nomine utrumq; sexum habere plu
mi voluere, non ita cognitum: quare de b

porro

porum differentiis primum: dein, de eorum fœcunditate & causis agemus: tum, utrum sexum utrumq; habeant, inquiremus.

Leporem à celeritate dictum L. Ælius, referente Varrone,[a] putabat, quod levipes esset: quo Epitheto Cicero in Arati phœnomenis usus est:

Hunc propter subterq́; pedes quos diximus ante
Oriona jacet levipes lepus,

At Varro [a] arbitratur ab antiquo vocabulo Græco, quod eum Æoles Bœotii λέποριν appellabãt: Verum dicitur & λαγὼς, ab aurium magnitudine ἀπὸ τοῦ λὰ καὶ τῶν ὠτῶν. Vel ut aliqui volunt, ἀπὸ τοῦ λάειν, id est βλέπειν, quod dormiat oculis apertis: ἐν πᾶσι τοῖς λαγώοις Græci dicunt, lautissimas delicias significantes. Iidem & ἔρωτα, ἀπὸ τοῦ ὁρᾶν, indeq; fieri, ut leporis caro cibus sit ἐρωτικὼς (vde & Plinium [b]) de quo extant Martialis Epigrammata: alterum in Lesbium, & alterum in Alexandrum Seuerum, Poëtæ ἀνωνύμου, Rhodigino [c] monente; quare Lepus, amoribus consecratur: fortè quod lepos & lepidus ab hoc quadrupede dici videantur.

At Sipontino, lepus à pedum levitate nomen habet, quoniam ambulans, non sentitur: quam pedum levitatem, Isidorus ad celeritatem refert. Genera Leporum plura esse Plinius [d] dixit: in Alpibus candidi, quibus

hybernis mensibus pro cibatu nivem esse c
dant: addit: Leporum genus esse, quos Hisp
nia cuniculos appellat, fœcunditatis innu
meræ.

At Xenophon [e] duo fecit, magnos & p
vos: magni, nigris notis variè sunt distin
qui & albedinē in fronte magnam habent: m
nores verò subflavi, exigua cū albedine: cau
illis undiq; varia est, his albedine insignis lo
giore spatio: oculi illis subcæsii: his subglau
quam circa summas aures nigredinem habe
ea magna est in illis, in his exigua; minor
maxime in insulis tum desertis, tum habita
& excultis reperiūntur: atq; adeo plures sul
in iis, quam in terra continente. Idem
meo alios montanos, alios campestres, ali
palustres, alios per diversa loca vagante
scribit.

Ælianus [f] leporem facit campestrem & mo
tanum: & ut differentiam ostendat, illum c
leriore & concitatiore cursu propter corpo
exiguitatem & tenuitatem: & sequenti capi
aliud genus, inquit leporum natura perpa
vum, nec tamen augetur unquam (hos Aug
stinus Niphus [g] vult apud Aristotelem per l
pores exprimi) cui κόνικλος nomen, quod n
men à principio Hispani, apud quos abun
dent, imposuerint. Naucrates Comicus in Pe
side, affirmat in agro Attico raro Dasypod
inveniri: contrà, Alcæus in Callisto, in Att
ca multos esse ostendit: ubi alii leporem, al
cunicu

aniculum vertunt, monente Dalechampio. At in Ithaca insula, lepores si aliunde illati imittantur vivere nequeunt: sed eodem re-ersi, unde maris introjerint insulam, moriun-ur, Aristotele[i] & Plinio[k] asserentibus: hinc ollux, sola hæc insularum lepores non pro-ucit.

Varroni[l] verò leporum tria genera ferè sunt Italicum, Gallicum, Hispanicum) unum, Ita-cum hoc nostrum, pedibus primis humili-us, posterioribus altis, superiore parte pulla, entræ albo, auribus longis: qui Lepus dici-ur, qui cum prægnans est, tamen concipit hos Athenæus, Bodino monente, χελιδονίας αγωὺς ἄνω μέλαινας, κάτω ὑπολευκὺς) in Gallia ansalpina & Macedonia fiunt permagni: in Iispania & Italia, mediocres. Alterius generis st, quod in Gallia nascitur ad Alpes; qui hoc erè mutant, quod toti candidi sunt: hi raró erferuntur Romam. Tertii generis est, quod n Hispania nascitur, simile nostro lepori ex uadam parte, sed humile, quem Cuniculum ppellant: sic dicti ab eo quod sub terra cuni-ulos ipsi facere soleant, ubi lateant in agris. At hos Aristoteles[m] δασύποδας (& Plinius[d] x Archelai sententia dasypodem) vocavit, uoniam ut ait Pollux δασεῖν, εἰσὶ τὴν τρίχωσιν οὐ όνον τὰ πρανῆ, ἀλλὰ καὶ τὰ ὕπτια τῶν ποδῶν, quod Lagopodi avi commune est: sed nulli præterea quadrupedi, ut inquit Aristoteles: & Athe-æus[n] δασύποδες inter lepores retulit, & eidem

quoq; κούνικλος dicitur: & Polybio, [o] cunic
lum quem appellant procul intuentibus pa
vus eſſe lepus videtur, cum autem in man
acceperis, multum ſane diſcrepat & exter
corporis facie &c. quorum & Poſidonius ph
loſophus in hiſtoria ſua meminit. Et Galen
[p] in Iberia naſcitur parvum animal, quod l
pori ſimile eſt, quod κουνίκλον & κουνικοῦ v
cant. Quidam auctore Strabone [q] (ubi de B
learibus agit) etiam λεβηρίδας quidam λαγίδ
vocarunt.

At Pollux [r] etiam Elymæon deſcribit vulp
magnitudine: cui etiam alii ſunt, qui μοχ
dicuntur qui acerrimum odoratiſſimumq
veſtigiorum odorem habent, adeò ut & can
ad hunc inſaniant: vel ut Rhodiginus [s] tan
vi ſpiritus, ut in furorem canes agant. Che
donios quoque memorat Athenæus, [t] qu
rum Diphilus in Calliades meminerit.

Colore quoq; variare volunt: nam Var
dicit, qui in Alpibus hoc ferè mutare, qu
toti candidi ſint: & Scaliger [u] in Allobrogu
alpibus lepores albos eſitavit: & Cardanus
animalia in frigidis regionibus alba dicit, & l
porum & cervorum in montium German
jugis meminit. Et Albertus [y] ſcribit in ter
frigidis albos eſſe, ut in alpibus, ſed aliquos
hyeme albos, qui æſtate ad proprium colore
recurrunt. Idem & D. Ambroſius. Quod
Plinius [d] videtur voluiſſe, dum dixit in Alpib
candidos, quibus hybernis menſibus pro c
ba

ibatu nivem esse credunt: certe liquescente a rutilescunt annis omnibus: hæc ille. Lithuania tota hyeme albos & nigros lepores produit, Joh. Bonar referente: quamvis Vilnæ albissimorum maxima copia habeatur, qui tamen minoris venduntur, quia caro eorum insuavior existimatur, Antonio Schnebergero auctore. Et Scaliger [z] lepores diversorum colorum apud Moscovitarum Oppidum Mosaiscum reperiri asserit. Hinc Oppianus [aa],

non omnibus est color idem,
Quosdam etenim videas pullos nigricantibus arvis,
Hos fuscos, illos minio tellure rubente
Flaventes, alios penitus rutilante colore.

Quam colorum varietatem animalia ex alimentis contrahere volunt: hinc Bodinus, [bb] retinent ut plurimum colorem terrarum in quibus nascuntur, ut qui alpes, candidi sunt, quod nivibus vescantur, ut scribunt Varro & Plinius. Quare Philosophus [cc] vult aquarum mutatione, mutari colores in animalibus, præterquam in coruo; & alibi, [dd] potissimum propter aquam ex qua capiunt alimentum: ejus enim usus communis omnibus est, etiam siccis ipsis ad alendum. Itaq; videmus non solum ipsam colores accipere, sed etiam dare, quod Scaliger multorum animalium exemplis adductis, declarat.

Verum licet lepores nonnulli sint albi, ruffi, rutili, flavescentes & alterius coloris, non

tamen ſpecie differunt: quare Bodinus [bb] v Varronis ſupra adductam diviſionem u membro ſuperfluam eſſe, quod non prop differentia, ſed accidente duntaxat ab aliis ſtinguit; eadem ratione Apri, cervi & urſi ca didi, quales in Africa eſſe ſcribit Pauſanias Arcadicis (ſic Urſos albos Belgæ in ſua nav gatione deſcribunt) ſpecie à noſtris differren quod abſurdum eſt. Hactenus de differenti

[a] *lib.* 3. *cap.* 12. [b] *lib* 18. *c.* 19. [c] *l.* 26. *c.* 30. [d] *l.* 8. *c.* [e] *de venat. p.* 774. [f] *l.* 13 *cap.* 14. [g] *com. in Ariſtot.* [h] *in no* *in Athenæum* [i] 9. *hiſt. an.* 28. [k] *lib.* 8. *cap.* 58. [l] *lib.* 3 *de* *ruſtic. c.* 12. [m] 1. *hiſt.* 1. [n] *l.* 9. *c.* 2. [o] *l.* 14. *hiſt.* [p] 3. *alim* [q] *l.* *geog. p.* 177. [r] *l.* 5. [s] *l* 26. *c.* 29. & 30. [t] *l.* 9. *c.* 20 [u] *exer.* 5 [x] 10. *ſubtil. p* 569. [y] 22. *an. tr.* 2. *cap.* 11. [z] *exer.* 217. 5. 3. *de venat.* [bb] *in Oppian.* [cc] 9. *problem.* [dd] 4. *gen. anin*

CAPUT XIV.

Cur adeo fœcundi ſint Lepores.

EST autem lepus fœcundum animal, ut Xe nophon teſtatur in Venatorio, & Hero dotus, quos Athenæus [a] citat: imò major fœ cunditas leporis, quam in ullo animantium genere: nam ut Plinius [b] benigna circa hoc natura, innocua & eſculenta animalia fœcun da generavit; & ut Herodotus, [c] quæ timido animo ſunt & eſculenta, ea omnia fœtuoſa fe cit, ne aſſiduo eſu deperirent; contra quæ ſæva

& ma-

& maligna ſunt, ea voluit parum eſſe fœtuoſa, τοῦτο μὲν ὅτι ὁ λαγὼς ὑπὸ πάντων θηρεύεται, καὶ θηρίου, καὶ ὄρνιθος, καὶ ἀνθρώπου, οὕτω δὴ πολύγονον ἐστὶ : id eſt; unde fit ut lepus quem omnia venantur, fera, ales, homo, tam ferax ſit : ſolaq́; ex omnibus beſtiis, quum gravida eſt etiam impletur, & alium fœtum in utero geſtat pilis veſtitum, alium nudum, alium tantum non formatum, alium concipiat : hæc ille. Eadem ſcribunt Xenophon, Ælianus & Philes. Herodoti verba, Athenæus etiam citat, & Pollux, Xenophontis. Quare fœcundum animal natum eſſe voluit, ut eſſet quaſi quædam annona communis, hominum, avium rapacium ac ferarum (hinc Plinio [b] lepus omnium prædæ naſcitur.) Excipe Leonem, à quo Leporem non invadi ſcribit Martialis; [d] quin etiam in littore Siculo cum lepus canum venaticorum vim evaſiſſet à cane marino captus dicitur, eſt enim voraciſſima maris belua : ex quo illud Martialis :

In me omnis terraq́ʒ, aviumq́ʒ, mariśq́ʒ rapina eſt
Forſitan & cœli, ſi canis aſtra tenet.

De quo etiam eleganter luſerunt Cæſares, Germanicus & Tyberius, illius Epigramma ex I. ἀνθολογ, titulo εἰς ζῶα adſcribere lubet.

ἐκ κυνὸς εἷλε κύων με. τί τὸ ξένον,
εἰς ἐμὲ θῆρες
ὑγροὶ, καὶ πεζοὶ θυμὸν ἔχουσιν ἕνα.
αἰθέρα λοιπὸν ἔχοντε λαγοὶ βατὸν, ἀλλὰ φοβοῦ-
μαι οὐρανὲ, καὶ σὺ φέρεις ἀστερόεντα κύνα. (μαι:

Quod ita suum fecit Ausonius [e] de lepo-
capto à cane marino.

Trinacrii quondam currentem in littoris ora
Ante canes, leporem cæruleus rapuit.
At lepus: in me omnis terra pelagiq; rapina est,
Forsitan & cœli, si canis astra tenet.

Quare ne assiduo esu depereat animal, fe-
cundum esse debuit.

Causas fœcunditatis Aristoteles [f] & Pl-
nius, in superfœtationem, & quia multos p-
rit, & quia semine abundat, & quia omni me-
se parit, (menstruus enim partus est lepo-
Montano) referunt.

Etenim Aristoteles [g] de coitu & fœtura l-
porum agens, inquit, eos coire & parere qu-
quo tempore, dumq; utero ferunt superfœt-
re, & singulis mensibus generare: sed (addi-
non edunt universos, sed interpositis diebu-
prout res tulerit peragunt partitionem: & fo-
mina à partu continuo coitum repetit, & co-
cipit adhuc lactans. Quare Ælianus, [h] uno
eodem tempore quædam in utero inchoata
imperfecta fert, alia parturit, alia modo pep-
rit. Vel ut Athenæus [i], ex Herodoto, solum
ex omnibus feris uterum gestat, alium ex fili-
hirsutum habens in utero, alium glabrum, a-
um qui in matrice nuper formatur, hic ve-
concipitur. Et Plutarchus commentariolo d-
vitando ære alieno, Xylandro interprete: l-
pores ferunt simul eodemq; tempore & pa-
unt, & alunt, & alios concipiunt fœtus. Hi-

Plini

Plinius, [b] quia solus præter Dasypodem superfœtat, aliud educans, aliud in utero p lis vestitum, aliud implume, aliud inchoatum gerens pariter. Et alibi; [k] Dasypodes omni mense pariunt, & superfœtant, sicut & lepores: à partu statim implentur, concipiunt, quamvis ubera suctante fœ u. Quare Carolus Stephanus *, admiranda fœcunditas hujus animalis maximè notanda, siquidem femella uno mense infinitos pariat lepusculos:

Hanc leporum infinitam libidinem Oppianus [l] in lepore sic expressit.

νυκτὶ δ᾽ ἔτ᾽ ἐγρήσσουσι, καὶ ἐς φιλότητα μέλοντα
νωλεμὲς ἱμείρουσι γάμων δ᾽, ἔπι ἐγγὺς ἐοῦσαι
οὔποτ᾽ ἀναίνονται πόσιος πολύθουρον ἐρωὴν
οὐδ᾽ ὅτε γαστρὶ φέρουσι πολύσπορον ὠκὸν ὀϊσόν.
& mox: τὸ μὲν ἄρ πόθι νηδύος ἐκτὸς.
ἔμβρυον ἐκθρώσκει τετελεσμένον, ἄλλο δ᾽ ἔσωθεν
νόσφι τριχὸς φορέει. τὸ δ᾽ ἄρ᾽ ἡμιτέλεστον ἀέξει.
ἄλλο δ᾽ ἄναρθρον ἔχει θορόεν βρέφος ὠπήτα οὐκ αἰ.
ἐξείης τίκτει δὲ, καὶ οὔποτε θῆλυς ἀναιδὴς
λήθετο μαχλοσύνης, τελέει δ᾽ ὅσα θυμὸς ἀνώγει,
θυδ᾽ αὐτοῖς ὠδῖσιν ἀναινομένη κυθέρειαν.

Sic Bodinus reddidit:

At noctu venerem exercent & amore fruuntur:
Nam varie divexat eos violenta libido
Aeternumq; marem desiderat illa salacem
Seu celeres gestit fœcundo ventre sagittas.

Partu-

Parturiens, venerem lascivа peroptat amanam.
&c mox: *partum siquidem egerit unum,*
Ex utero, dum alter sensim nutritur adauctus,
Atq; alius glaber est: alius conceptus in alvo
Mucosus, nec adhuc formatus artubus ullis
Atq; stato semper natura tempore fœtat.
Nec tamen hæc paritura pudore tenetur honesto,
Quo minus insanam venerem satiaverit amens,
Non etiam si fœta dolore prematur amaro
Saucia flagrantes unquam aversatur amores.

Diximus ex Aristotelis [f] sententia, semine abundare, quod hirsutiem ostendere vult, cum pili copia exuperet: etenim, ut idem, sub pedibus & intus in buccis solus animalium pilos habet: nam ut idem [m], lepori uni pili & in bucca intus, & sub pedibus sunt: cum cætera animalia nec intra os habeant pilos, nec parte pedum resupina, sed prona: & Pollux.[n] Totus pilis tegitur, adeò ut & intra maxillas pilos habeat. At Plinius [o], Dasypodi hoc tribuit, quod & in buccis intus, & in pedibus pilos habeat; quæ utraque Trogus & in lepore tradat; hoc exemplo libidinosiores hominum quoq; hirsutos colligens: villosissimum animaliū lepus. Quare Aristoteles [f] voluit hirsutiem signum esse excrementi (intellige seminis) abundantis: propterea & homines pilosos libidinosiores & semine magis quam glabros abundare.

Verum Aristoteles in problematibus [p] causam fœcunditatis leporum investigans, quærit: cur animantium alia partu sint numerosiore,

siore, ut sus, canis, lepus: alia non, ut homo & leo. Respondet: an quod alia μήτρας καὶ τύπους ἔχει ἴσους, uteros & formas habent æquales sive pares & eos implendi cupiditatem, & in quos dividitur semen genitale: alia contrà se habent: quamvis alibi q multiparum dixerit, quoniam ex magnis non sit, & quia multifidum est: quæ verò multifida, multipara sunt, sive partu fœcundo.

Hanc ob fœcunditatem ab Oppiano r lepus πουλύγονον (secundum Rittershusii lectionem, at πολύγονον Bodinus legit) dicitur.

ἔξοχα γὰρ τόδε, οὖλον ὅς ἄπλετον ἔτρεφεν αἶαπουλύγονον πλέθει.

Bodinus vertit:

Inde fit ut tellus immensa feracius isto
Nullum animal foveat.

Certè id solerti divinitatis prudentia contingere credendum est: nam quæ & timido animo sunt, & esculenta, ea omnia πολύγονα fecit, ne assiduo esu deperirent: contra quæ sæva & maligna sunt, ea voluit ὀλιγόγονα esse. Unde fit ut lepus quem (ut ex Herodoto & ex Athenæo diximus) omnia venantur homo, fera, ales, πολύγονον sit: maximè cum, dum gravida est, etiam impleatur. Quare & Xenophonti s tam fœcundum animal esse, ut partim recens pepererit, partim pariat, partim uterum gerat. Sic Philes.

πόθεν τὸν, αὐτὸν οἱ ταχεῖς πτῶκες χρόνον,
ἄλλους μὲν ὠδίνουσιν εἰς φῶς ἐκγόνους,

ἄλλους δὲ τι κατέχουσιν ὡς νοθεῖς ἔτι,
πρὸς δευτέραν γέννησιν ὀργανουμένους;
καὶ πρὶν δ' ἐτελθεῖν τὴν γονὴν τὴν ὑστέραν,
ἄλλους πάλιν κύουσιν ἐξ ἄλλου σπόρου.

Berſmannus ſic reddit.

At cur leporum eodem cita cohors tempore,
Alios quidem ſub ſolis edunt lumina,
Alios ut immaturum onus utero tenent,
Quos nixibus promant ſecundis viſcere?
Et ante quàm concepta reddant ſemina,
Novo graveſcit alvus aucta pondere.

Hinc Julius Pollux, fœcundum hoc anim[al] eſt maximè, ſemper prægnans, & omni an[ni] tempore: adeò ut hic fœtus modo natus ſit, [il]le vero naſciturus: hic conceptus, alter [...] jam fiat. Ipſumq; nominabis fœcundum, fœ[tu] abundantem: prole inſignem, imprægnatu[m], fœtu ſemper repletum: parit autem menſib[us] ſingulis.

Eadẽ ferè, cũ iis q̃ ex Herodoto & Athen[æo] adduximus, apud Baſiliũ Magnũ [a] habent[ur] dum inquit: animalia quæ faciliora ſunt capt[u], fœcundiora ſunt: quapropter multã prolẽ p[a]riunt lepores & capræ ſylveſtres, ut ne defic[iat] genus à crudivoris conſumtũ. Idẽ Baſil. apu[d] Sim. Logothetam orat. 5. τοὺς λαγωοὺς φασὶν κ[αὶ] τίκτειν ὁμοῦ, καὶ τρέφειν καὶ ἐπικυΐσκεσθαι καὶ τ[οῖς] τοκογλύφοις τὰ χρήματα ὁμοῦ καὶ δανείζεται κ[αὶ] γεννᾶται καὶ ὑποφύεται, &c. quæ deſumpta ſu[nt] ex Homilia in Pſalm. 15. & 101. & S. Ambr[o]ſius, Lepores ferunt generare ſimul & edu[ca]-

re, & continuo parturire. Istis quoq; anaglypharis & usurarum generatur & supergeneratur usura, enutritur ac nascitur, & nata jam parturit.

E enim superfœtare Leporem, supra ex Aristotele [y] ostendimus, ubi docuit quæ animalia superfœtent, quæ non: & Plinius [z] asseruit Dasypodem & Leporem tantum superfœtare: sed rectè addit Dalechampius [aa] & equas, & mulieres, & mures quoque superfœtare: pro indubitato habetur: & Montanus [bb] superfœtant ursi, lynces, lepores, cuniculi, insuper & ex eodem genere porcelli Indici. Nec mirum Cuniculorum tantam copiam, siquidem, ut habet Gesnerus, cum sex menses lunares ætatis habet (vel secundum alios [cc] anicula) generare incipit. Et ut Montanus, coeunt & pariunt quoquo tempore lepores & cuniculi: unde præfinitum conceptionis terminum non habent, inquit Simocatus: Sed licet coitum semper quærat lepus, tamen inprimis verno tempore Xenophon notavit.

Fortè etiam causa fœcunditatis & salacitatis, hepar duplex: nam in Bisaltia, quæ Thraciæ regio est, jecur duplex habere ait Theopompus, [dd] referentibus Æliano, [ee] Athenæo, [ff] Agellio [gg] & Plinio, [hh] bina jocinora leporibus circa Briletũ, & Tharnẽ, & in Cherroneso ad Propontidẽ: mirumq; trãslatis aliò interire alterũ.

Adde si lubet ex Xenophonte, quia non ubiq; Lepores capiantur: ita enim scribit: [ii] mi-

nores

nores maximè in insulis cum desertis, tum habitatis & excultis reperiuntur, atq; adeò plures sunt in ijs quam in terra continente. Nam nec in plerisq; vulpes sunt, quæ tum lepores tum fœtus eorum interficiunt: nec aquilæ quæ magis vastis in montibus degunt, quam exiguis: & sunt in insulis plerunque montes minores. Venatores etiam rarò in desertas insulas veniunt, & in iis quæ etiam incoluntur pauci sunt homines, neq; venationis admodum studiosi. Quod si quæ sint insulæ sacræ, in eas ne canibus quidem aditus patet. Quo fit ut quum pauci venatu capiuntur, & plures semper gignantur, necessariò magna sit eorum copia: hæc Xenophon.

At Bodinus,[kk] fœcunditatis causas duas adducit, tum quod soli quovis tempore superfœtant: tum maximè quod mas æquè ac fœmina concipiat & pariat, ut Democritus primum docuit: quod an verum sit, capite sequenti inquiremus. Et in suo Theatro[ll], ob id uni animantium tributum est ut superfœtaret: ac tres eodem utero fœtus simul gestaret, & mox a partu conciperet: fœcundior etiam cuniculus uterq; utriq; sæpè copulatur, uterq; superfœtat, & uterq; villosas habet plantas pedum quod nulli congruit animali.

Fœcunditatem hanc experti sunt suo damno Hispani,[mm] quorum oppidum quoddam a Leporibus subversum est, teste Varrone de re rustica (citat & Bodinus [kk]) quem Plinius[n]
adducit

adducit, oſtendens, quæ civitates & gentes à minutis animalibus deletæ fuerint, utpote à talpis in Theſſalia: à ranis, in Gallia: à locuſtis, in Africa &c. ſed à Cuniculis factum ſcribit. Equidem Varro [oo] de lepore agens, uti ſupra monuimus, tertii generis cuniculum facit & in Hiſpania naſci ſcribit, ſed de oppidi ſubverſione, in meo exemplari nil invenio. Idem Plinius [pp], nec cuniculos Ebuſus gignit, populantes Balearium meſſes: & alibi, [qq] oſtendens quæ animalia quibus locis non ſint, in Ebuſo inquit, cuniculi non ſunt, ſcatent in Hiſpania Balearibusq;. Sic & Euſtathius in Dionyſium Afrum paucis refert, in Baleares inſulas invectos aliquando ferunt duos λαγιδεῖς marem & fœminam, qui mox ita aucti ſunt numero, ut domos etiam & arbores ſuffoſſas everterint: Unde incolæ legatione Romam miſſa, agrum petere coacti ſunt. Quare Plinius [b] monet (citat & Zwingerus [ll]) leporum generis eſſe & quos Hiſpania cuniculos appellet, fœcunditatis innumeræ, famemq; Balearibus inſulis, populatis meſſibus afferentes; certum eſt, Balearicos adverſus proventum eorum auxilium militare à Divo Auguſto petiiſſe.

Quod Cuniculi fuerint non Lepores, ex Strabone [rr] diſcimus, is enim inquit: τῶν δ' ὀλεθρίων θηρίων σπὰν πλὴν τῶν γαιωρύχων λαγιδέων, οὓς ἔνιοι λεβηρίδας προσαγορεύουσι: pnitioſas habet beſtias ferè nullas, exceptis cuniculis, le-

puſculis illis terram fodientibus, quos quidam Lebridas nominant: ii enim radices vorantes, ſtirpibus, ſeminibusq; nocent: idq; uſuvenit, per omnem Hiſpaniam & ad Maſſiliam uſq; quin & inſulas infeſtant: traditumq; memoriæ eſt, Gymneſiarum (ſunt autem Gymneſiæ inſulæ Græcis, quæ Latinis Baleares) inſularum incolas, aliquando miſſis legatis (ad Auguſtum Imperatorem) petiiſſe à Romanis terram ſibi habitandam (vel ut alii, à Populo Romano auxilium militare contra lepores ſupplices petiiſſe, quod ſua ſe ab animalibus pelli, neq; eorum multitudini reſiſtere poſſe dicerent. Et ſane hoc auxilio opus eſſe poteſt, cum, quod non ſemper fit, tanta multitudine, tanquam bello aut peſte graſſantur, veluti ſerpentes & mures terreſtres, etiam ubi invaleſcunt.

Hic apud Strabonem vox λαγίδεος lepuſculus, per cuniculum redditur: haud dubiè quia M. Varro °° tertium leporis genus in Hiſpania Cuniculum appellari ſcribat: nam λαγίδεος, γεώρυχος lepuſculum, qui terram fodit ab ὀρύσσω fodio & γῆ terra dicitur, qui alias δασύπους ab hirtis pedibus Ariſtoteli, ut ſupra monuimus, dicitur: quamvis ſint qui velint, etiã pro lepore ſumi unde proverbium, δασύπους τῶν κρεῶν ἐπιθυμεῖ, lepus pulpamentum quærit, ut eſt apud Suidam: & apud Terentium (ex Livio Andronico, ſi tulio Capitolino credimus) tute lepus es & pulpamentum

tum quæris. Quare Bodinus kk asserit, Plinium nulla ratione debuisse leporem à Dasypode distinguere, cum ipse Aristoteles λαγὼν & δασύποδα indifferenter usurparit, & Theodorus leporem utrobique verterit, nonnunquam Cuniculum, licet κόνικλον apud Aristotelem non legatur: probet insuper proverbio modo adducto, ubi vox δασύπους apud Terentium per leporem redditur. Quare, addit, quod δασύπους genus est ad λαγὼν & κουνίκλον, indicat nominis interpretatio: δασύποδας enim vocant, παρὰ τὸ δασεῖς ἔχειν τοὺς πόδας, ut ait Pollux: Solus enim lepus & cuniculus inter omnia animantia villosam habent plantam pedis, teste Aristotele. Equidem apud Aristotelem ll quinque locis δασύποδες invenies, λαγωνὶ vero vox tribus mm locis occurrit; at quo loci xx animalia ingeniosa ac timida recenset, ibi inter se distinguit. Quæ vero illa? οἷον, inquit ἔλαφος καὶ λαγὼς, δασύποις, ut cervus lepus, cuniculis: & alibi habet λαγωοὶ & etiam δασύποδες.

Cum ergo cuniculi Balearium incolas infestarent, vastitatemque inferrent (ut loquitur Zwingerus in suo Theatro, zz titulo Auxilium contra hostes) præstitis à Popul. Romano auxiliis, plures ad eos capiendos repertæ sunt venationes: nam ut Strabo, rr ex Africa feles sylvestres adductæ (vulgari idiomate furones uu appellant)

quas funiculis capriſtatas vel alligatas, intra foramina immittebant, & ſic vel unguibus extrahebant, vel in ſummam tellurem effugere cogebant, egreſſos auté, venatores capiebant.

An non quæſo digni fuêre ignaviſſimi illi homines qui ſuis ſedibus ab hoc genere animantium profligarentur? Quid ſi leones, ut in Africa fieri ajunt, eorum urbes obſediſſent?

Sed quod de Cuniculis diximus, idipſum de Leporibus quoq; ſcribunt. Sic enim Zwingerus in ſuo Theatro, α titulo: ab animalibus pauperes facti: cum in Carpathiorum inſula lepores nõ eſſent, illi curarũt importandos aliunde. Verum ubi ejus animantis magna vis increviſſet, ut eſt mira fœcunditas, fruges inſulæ populari cœpere. Refert, & interpretatur parœmiam, Julius Pollux: β Ithaca ſola inſula lepores non procreat: nec in Sicilia fuiſſe, ut Ariſtoteles dicat, priuſquam Anaxilas Rheginenſis eos importaſſet: Unde victor in Olympiacis, Rheginenſium numiſmati currũ inſculpſit & leporem. Refert item & interpretatur Ariſtoteles γ: hinc Adagium ὁ καρπάδιον τὸν λαγὸν, id eſt, Carphatius leporem, in eos qui ſibi rem noxiam accerſerent, ut notat Eraſmus δ & Zwingerus ε titulo: Sibiipſis miſeri: ſive ut loquitur Pollux, de iis qui ſpontaneum malum ſibi conciliant: ex cauſa ſupra allata, Adagium deducitur.

At non ſolum Carpathiorum inſula, ſed etiam Aſtypalæa, olim leporibus carebat, ſic

enim Athenæus ζ (& ex eo Zwingerus η titulo: Damno mutuo) Hegesandêr Delphus scribit, regnante Antigono filio Gonaræ, tantam in Astypalæa leporum copiam factam, ut propterea ejus oppidi cives oraculum consuluerint de ipsis: quibus Pythia (Phœbi sacerdos) responderit, canes alendos esse ad venationem, & unius anni spatio plures sex millibus captos fuisse: tantæ a. multitudinis in causa fuisse Anaphœnum quendã, qui lepores duos tantum ab initio in insulam injecisset: velut antea acciderat Astypalensi quodam binas perdices in Anaphem insulam (quæ una ex Sporadibus Astypaleæ vicina) unde tanta perdicum copia in Anaphe nata est, ut propius periculo fuerit, ne incolæ regionem deserere cogerentur: porrò, addit Athenæus, ab initio Astypalæa lepores non habuit, sed perdices tantũ. Sed lubet hanc rem concludere eleganti historia ab Higino proposita. Leporis, inquit, hanc historiam memoriæ prodiderunt: apud antiquos in insula Lero (Lerus vel Leria Straboni θ, insula est Icarii maris) nullum leporem fuisse: sed ex eorum civitate adolescentium quendam studio generis inductum, ab exteris finibus leporem fœminam prægnantem attulisse, & ad ejus partũ diligentissime ministrasse. Itaq; cum peperisset, compluribus ejus civitatis studium incidisse, & partim pretio, partim beneficio mercatus, omnes lepores alere cœpisse: Itaq; nõ longo intervallo tantam multitudinem leporum

procreatam, ut tota insula ab his occupata d
ceretur: quibus cum ab hominibus nihil da
retur, in semina eorum impetu facto omni
comederunt. Quo facto incolæ calamitate a
fecti, cũ fame forent oppressi communi con
silio totius civitatis vix denique eos ex insul
abegisse dicuntur. Itaque Deos postea lepor
figuram in astris constituisse, ut homines me
minissent nil esse tam exoptandum in vita
quin ex eo plus doloris quàm læticiæ caper
posterius cogerentur: Hactenus Higinus.

a *l. 9. c. 20. & 22.* b *l 8. c. 55.* c *in Thalia p. 233.* d *l. epigram. 23. 49. 52. & 61.* e *epigram. 14.* f *4. gen. anim.* g *6. hist. 33.* h *l. 2. c. 12.* i *l. 9. c. 20.* k *l. 10. c. 63.* * *in su agricult. l. 6. c 37.* l *l. 3. de venat vers. 517.* m *3 hist an. 1* n *l 5. c. 12.* o *lib. 11. c. 39.* p *10 probl. 16.* q *4 gen. an. 5.* *3. de venat. vers. 5. 22.* s *lib. de venat. p. 773* t *in Iamb tit. de leporibus* u *in Hexaëmero hom. 9. post medium* x *i Tobiam c. 13.* y *6. hist 33. & 4. gen. an. 5.* z *l. 8. c. 55. & 10. c. 63.* aa *notis in Plinium.* bb *p. 13.* cc *Montanus p. 17* dd *l. 20. hist* ee *lib. 5. c. 27.* ff *lib. 9. c. 22.* gg *l. 16. c. 1* hh *l. 11. c. 37.* ii *p. 774.* kk *in Oppian l. 3. de venat.* ll *lib. pap. 359.* mm *in Rittershus. lib. 3. Oppian. de venat vers 52* nn *l. 11. 8. c. 29.* oo *3. de re rust. 12.* pp *lib. 3. c. 5. in fine* q *lib. 8. c. 58.* rr *lib 3. de Hispan. & Joan. Gerund lib. 1. paralipon Hispaniæ* ss *vol. 3. l. 2. p. 643. & 663.* tt *3. hist. 12 5. hist. 2. 6. hist. 33. 9. hist. 28. & 4. gen. an. 5.* uu *1. hist. & 9. ejusdem 28. & 10. probl. 16.* xx *1. hist. an. 1.* yy *9. hist an. 28.* zz *volum. 1. l. 2. pag. 181.* α *volum. 3. lib. 2. p. 63* β *lib. 5. onomast. c. 12.* γ *3. Rhetor.* δ *chiliad. 1. cent. 1 adag. 81.* ε *volum 22. l. 2. p. 3911.* ζ *l. 9. c. 20.* η *l. volum. 3. lib. 10. p. 1072.* θ *10. geogr.*

CAPUT XV.

Lepus an utrumq; sexum habeat.

LEpores utramq; naturam habere, atque sine mare, imo absq; femella gignere quidam crediderunt, & singulis annis sexum mutare voluere. Etenim Democritus [a] primus docuit leporem marem æque ac fœminam esse & naturas transmutare, & quandoque velut masculum generare, quandoque ut fœminam parere: & manifestum esse asserit. Et Plinius [b] scribit Archelaum authorem esse, eandem & utramq; vim singulis inesse, ac sine mare æque gignere: hinc Brodæus [c] utramq; vim inesse asserit: & Bodino, [e] lepores mutuo marium coitu, genus absq; fœminis propagare solent. Idem [d] refert & M. Varronem lepores utriusq; sexus tradidisse: quod cum in meo Varrone non inveniam, ipsius Varronis [e] verba subjicere lubet: in Leporario, quis nescit paucos si lepores, mares ut fœminas, intromiserit: brevi tempore fore, ut (leporarium) impleatur? tanta fœcunditas hujus quadrupedis. Quatuor enim modo si intromiserit in leporarium, brevi solet repleri: fit enim sæpè cum habent catulos recentes, alios ut in ventre habere reperiantur. Itaque de his Archelaus scribit annorum quot sint si quis velit scire, inspicere, oportere foramina naturæ: quæ sine dubio alius alio habet plura. (Et Ælianus [f] καὶ ἠγορεῖ δὲ αὐτοῦ τὰ ἔτη

τρώγλας τινὰς ὑποφαίνων, ejus annos indica foramina quædam. Interpres addit, nam qu sunt illi corporis cavernæ ad excrementa, tot dem annos ætatis agit: quæ in Græco non h bentur, sed ex Plinio [b] desumta: quæ etia apud Pollucem [g] sic leguntur: quot annoru fuerit, tot habet sub cauda corpori madent foramina) Mox subjungit Varro, eorum tri genere ferè sunt unum Italicum &c. qui lepu dicitur, cum prægnans sit, tamen concipere.

Ælianus [h] (περὶ ζώων ἰδιότητος) hoc quomo do mas lepus pariat, veluti paradoxon narra his verbis: de viro rei venatoriæ bene perito, & cætera quam bono & à mendaciis alieno, au ditione accepi, mares lepores uno eodemq tempore tum alios implere, tum ex sese pare re, tum nutrire, ὡς τῆς φύσεως μὴ ἀμοιρεῖν ἑκατέρας, sive, quippe qui sint utriusq; sexus parti cipes. Idemq; testabatur aliquando duos, ali quando tres parere. Hoc etiam addebat, ma rem semimortuũ captum fuisse, ipsum autem prægnantem fuisse, atq; in dissecti utero, tres lepusculos repertos fuisse, eos primum extra ctos immobiles fuisse, & veluti offas quasdam carnis sine motu jacuisse: deinde à Sole inte pescentes, revixisse, & eorum quendam postea respexisse, celeriterq; & linguam porrexisse, & cibi desiderio os aperuisse: itaq; lac ei admo tum fuisse, & paulatim alitum fuisse: hæc Ælia nus. Ex quibus verbis, tradit Gesnerus colligi, mares lepores, vel potius Androgynos, uno

eodemq;

eodemq́, tempore, tum alios implere, tum ex ſeſe parere. Hinc Fabricio Montano [i] ἀῤῥενόθηλυκα dicitur lepus, quia incerti ſit ſexus, modo mas, modo fœmina.

Et Vincentius in ſuo ſpeculo naturali, Leporem utrumq; ſexum habere, ex Terentio probare conatur dum Comicus [s] inquit, tune es lepus, & pulpamentum quæris? quaſi dicat, ex quo nunc fœminæ nunc maris uſurpas officium, quid, quod, quã palpes, quæris mulierem. (Donato eſt tropus allegoria, quaſi diceret, quod in te habes, hoc quæris in alio.) Idem, ex libro de naturis rerum, lepus ſexum per annos ſingulos mutat: addit, Alexander, ferunt Leporem characterem ſexus nobilioris habentem, lepuſculos in utero geſtare.

Et Niphus ex venatorum ſententia refert, inveniri quidem leporem fœminam, ſed nullum eſſe marem qui non ſit & fœmina, quod ſenſibus ſubjacet.

Rabbini quoque hujus ſententiæ ſunt, volentes idcirco leporem Hebræis Arneueth fœminino tantum genere dici: quod, ut habet Munſterus, unum individuum utrumq; ſexum habeat. At cur tantum fœmininum ſit, in hoc perquirendo & ipſi laborant: propterea quod Levitici 11. & Deuteronomii 14. ubi animalia quatuor ad eſum vetita proponuntur, tria nominentur genere maſculino: unum leporis, genere fœminino. Aben Eſra celebris interpres, ad hoc reſpondens: mos, inquit ſcriptu-

ræ eſt, nominare genus maſculinum, quia
potius & præſtantius, ſub quo deinceps com-
prehenditur fœmininum, tanquã minus prin-
cipale. Et ſic hoc loco leporem Arneveth ge-
nere fœminino: propterea quod ſexus maſcu-
lus modo reperitur in genere leporino, aut
quod ſignum maſculi ſexus in iis non apparet
& mares ſint tanquam fœminæ: aut, ut alii di-
cunt, quod mas convertitur in fœminam: ſed
prior ſententia mihi potior eſt: hæc ille. R. Be-
chai, Levit. 11. ſcribit: ſi leporem appellaſſet
genere maſculino Arnef, tum illud ſexum fœ-
mininum quoq; in ſe comprehendiſſet, ut re-
liqua tria nomina. At vero neceſſe habuit ſcri-
ptura eum appellare genere fœminino, Arne-
veth, ad indicandum, quod lepus ſit ex genere
Androgynorũ, ſintq; in ipſo vaſa maſculi &
fœminæ, ſic ut generet ac pariat: hæc ille. Eadẽ
affert R. David Kimchi in ſuo Lexico. Sed gra-
viorem quæſtionem Hebræi hic movent, quæ
nobis Chriſtianis notanda. Quare, inquiunt,
Deus dicto loco Iſraelitis dixit: hæc animalia
comedetis, iſta non comedetis? Reſpon-
dent per ſimile. Quemadmodũ Medicus ha-
bens duos ægrotos, uni quem non lethaliter
ægrotare animadvertit, dicit: iſta comedes, ab
iſtis abſtinebis. Alteri in quo lethalem mor-
bum videt, omnia libera relinquit, & permit-
tit. Sic Deus Iſraelitis, qui ad vitam æternam
deſtinati ſunt, dicit; iſta comedetis, iſta vero
non. At gentilibus (Chriſtianis & aliis infideli-
bus)

bus) qui ad gehennam destinati sunt, reptilia & omnia abominabilia animalia, libera ad esum permisit. En Judæorum de nostra salute judicium. Verum & Picus Mirandulanus [m] scribit, de quibusdã animalibus proditũ esse, illa sexum mutare, q̃ de leporibus audiverit.

[a] in Geoponicis l. 19. c 4. & Bodinus in 3 Oppian. & Gesn l. 1 quod & Rodericus à Castro lib. 3. de nat. mul cap, 12. scribit, venatores communiter credere, at Matthiolum commentum putasse [c] com in 2. Oppian de venat. [d] in Theatro suo l. 3. p. 358. & in notis in 3. de venat Oppian [b]. lib. 8. c. 55. c. 3. de re rustica. 12 [f] l 2. c. 12. [g] l. 5 onomast. c. 12. [h] l. 13. c. 12. idem habet & Maiolus colloq. 7. p. 30 quod memoratu dignum adiicere voluerit. [i] l. de differ. anim. p. 24. [k] par. 2. lib. 19. c. 61. [l] in Eunucho [m] tom. 2. lib. 2. exam. vanitatis doctrinæ gentium c. 22. p. 856.

CAPUT XVI.

Lepores utrumq; sexum communiter non habent.

LEpores utrunq; sexum habere, veterũ, uti diximus, credidere plurimi, inq; concepta opinione etiamnũ pertinaciter permulti persistunt: ad id credendũ tres causæ persuadent: prima est leporum fœcunditas: secunda quod fœmella marem conscendat: tertia, quia sæpe testiculi in maribus vix conspiciuntur. Quare rectè Plinius, [a] dicens, multa pro veris plerosq; tradidisse, quæ experientia cõvincat esse falsa: q̃ sane de leporibus quos Democrit⁹, Archelaus & vulg⁹ venatorũ utrunq; sexũ habere voluere, & tam mares quam fœminas parere.

Verum quæ causa sit fœcunditatis (quæ ut recte

recte Matthiolus [b] huic commẽto ansam præ-
buit) ut licet quotidie numerosæ capiantur
eorum tamen numerus minui non videa-
tur, jam dictum fuit, causam in fœmellam re-
ferendam, partim quod sive gravida sit, si-
ve fœtus lactet, nihilominus masculum ad-
mittat: partim quod crebro superfœtet: & par-
tim quod singulis mensibus generet & in-
terpositis diebus pariat. Neutiquam ergo
causa in masculum quod utrunq; sexum ha-
beat, & ei non secus quam fœmellæ gignendi
vis insit, ut rectè Matthiolus & Stephanus [c]:
quæ opinio non solum falsa est, siquidem na-
turali partui penitus contrarietur, sed etiam
ipsa dissectio comprobat: ut rectè dixerit Bo-
dinus [d] experientia diuturna cognitum esse,
mares à fœminis sexu discretos esse. Et licet
Blondus scribat, dubium esse an sine mare
gignat lepus: non tamen concedimus fœmi-
nam sine mare parere, cũ præter naturæ ordi-
nem sit, & etiam lepus mas distinctus à lepore
fœmina reperiatur: non tamen negamus, in
leporum genere, non secus quam in reliquo-
rum animalium, hermaphroditũ dari, quem-
admodum etiam in sexu humano, nemo ta-
men dixerit mulierem sine viro parere. Et licet
Niphus scribat, de lepore fortasse, si illud est
verum ꝙ lepus sit mas & fœmina, & ad alterũ
Incubus, ad alterũ autẽ Succubus: addit tamẽ.
(Et recte) vidisse se leporem solum marẽ, & le-
porẽ tantum fœminã, & leporẽ utriusq; sexus.

Etenim

Etenim in hoc genere Hermaphroditos reperiri experientia docet: quare Niphus, inventus est lepus testibus atque mentula præditus, qui lepusculos ferebat in utero & se hoc sæpe observasse in venationibus asserit, & apud venatores hoc probatissimum haberi: (quis quæso negabit Hermaphroditum fuisse) addit: nec non & lepus ferens lepusculos, testibus carens & mentula: (quid aliud quam fœmella?)

At Rondeletius, testes leporis non putat esse qui existimantur in iis qui uterũ ferunt, sed vesiculas quasdã sanie tumentes, quales illæ quæ propendent in Castore & in quibus continetur Castoreum, quasq; vulgus falsò testiculos Castoris esse autumat, cum eos intra corpus ipsius reperiri affirmet. Atq; hinc fieri ait, quod vulgo dicatur lepores utriusque sexus esse participes, quod falsissimũ esse asserit. Vsum a. harũ partiũ esse, ut tum castores, tũ lepores ingruẽte pluvia hoc humore, seu hac sanie extracta corpus oblinentes, se ab aquæ injuria tueãtur: hæc ille. Similis est error apud Galenũ ex Andromacho de Castore, qui voluit Castorẽ ubi à venatoribus urgeatur, sibi testiculos dentib⁹ excindere: cũ id fieri minimè possit, ut qui dorso adhæreãt: & tumores illi, q̃ pro testiculis Fibri sive Castoris vendũtur, neutiquã testiculi sunt.

Quare Bodino [d] sæpius in leporum genere, quã in ullis animantib⁹ Hermaphroditi reperiũtur: ac propterea Hebræi, qui naturæ arcana sagacius subodorarunt, Leporem fœminino

genere

genere ſemper uſurpant Arnebeth, quia fœ-
mineus ſexus præpollet, addit; At per natur-
fieri nullo modo poteſt, ut mas ſine matrice
aut fœmina ſine maris ſemine cõcipiat: Ex quo
intelligitur, Hermaphroditos eſſe quoſdã, ne-
tamen omnes, idq́; à venatore peritiſſimo di-
dicimus, cũ ea de re dubitaremus: is n. affirma-
bat Hermaphroditos lepores eſſe plurimos
nec tamẽ ea fœcũditate qua fœminas: marẽ a
nunquã uterũ geſtare, multo minus ſuperfœ-
tare. Sic & Liebaultius [e] ſcribit ſe multos lepo-
res diſſecuiſſe, in quibus utriuſque ſexus ſigna
repererit: verum ſe negotiũ cõmittere inqui-
ſitioni, quæ ab aliis etiam fieri poſſit, hæc n. ex
Anatome diſci. At Nancelius [f], qui venationi
indulgent & feras perſequuntur ſatis teſtãtur
ſibi deprehenſum lepores ſuperfœtare: & qui
lepores domi alũt, profitẽtur à ſe quotidie ob-
ſervatũ, lepores utroq; fere ſexu androginos
aut vivos alternãtibꝰ mẽſibꝰ eniti, aut mortuos
& exenteratos, altero majore, altore minore
lepuſculo gravidari. Sed, quid ego obſervarim
in leporum Anatome, nunc ſubjicere lubet.
Cum de dubio hoc certus eſſe vellem, nec ve-
natores interrogati ſatisfacerent, aliis vulga-
tam opinionem aſſerentibus, quã tamen nun-
quam propoſito lepore, mihi probare potue-
runt, licet honorarium ſplendidum promiſiſ-
ſem, ſi lepuſculos in ventre maſculi leporis
oſtenderent: aliis vero nugas eſſe aſſerentibus,
idcirco aliquot diſſecui hoc pacto: Aperto le-
poris ventre, renes cum emulgentibus venis

& ar-

& arteriis, ureterib⁹, spermaticis venis ac arteriis, vesica, testiculis & pene, quæ omnia supra chartam extendi pulchro spectaculo ad imitationē figuræ partium renaliū ac spermaticarū, quæ ab Anatomicis proponitur, & in Theatro nostro Anatomico exhibetur; Vesicā vero inflari curavi: q̄ omnia aliquot annis incorrupta servavi quo modo & Venæ umbilicalis & portę & cavæ ramos & Hepatis parenchymate separatos (cujus figura in Theatro) in decimū annū asservo. Sic & fœmellas cū utero extenteravi: at Hermaphroditus, fateor, ad manus nondum pervenit. Altera causa est, q̄ fœmella marem conscendat, sive, quia alternatim copulentur, fœmina etiā marē conscendente. At hoc videmus etiā in canib⁹, ubi masculus etiā masculū cōscēdit. Sic videm⁹ vaccas pruriētes, alias vaccas conscēdere. (Quare Aristot. [g] Leporū etiā fœmina (δασύποδες vocat) sæpenumero marē prior supervenit: plurimæ quadrupedes more coeunt justo, fœminā scil. mare supergrediēte) sed quis quæso dicet canē marē cōcipere? quis dixerit Vaccā in vacca generare? an nō is q hoc asseruerit, ludibrio se exposuerit? Tertia magna similitudo maris cū fœmina, siqdē partes genitales, inprimis testes in marib⁹ occultētur, ut etiā in cuniculis, qui ex genere leporū, observat: intrò n. retrahūtur, ita ut solū rima cōspiciatur, qua venatores decipiunt. Hæc fortè ratio cur Roderic⁹ à Castro [h] scribat, qui eorū sunt mares, quivè fœminæ, cognitu pdifficile esse. Galli tamē venatores discrimē inter marē & fœminā agnoscūt: quare Carol⁹ Stephan⁹ [i]

mas à fœmina distinguatur, proponit. Mascu-
lus, inquit, corpore est tenuiore, fœmina cras-
siore. Masculus quãdo ex cubiculo suo currit
parte posteriore albescit, ac si pili evulsi essent:
fœmella nõ itẽ: Masculus circa scapulas ruffe-
scit, pilis hinc inde productis, capiteq; brevio-
re est & crassiore quã fœmella; barbæ & super-
ciliorũ pili longi sunt: auribus item brevioribus
est, magisq; patulis & albicãtibus. At fœmella
capite est oblongo, nec lato, aurib⁹ magnis, &
in ejus dorsi pili ex nigro canescũt. Femella cũ
eã canis venaticus persequitur, ubi cubile, cui
assuevit, exilit, septies vel octies circumcurrit
(cursu n. flexuoso sæpè canes decipiunt, inquit
Volaterranus: (& Textor) auribus a. corpori
motũ dirigit & moderatur lep⁹, tanquã remis,
quod in aliis animantib⁹ plerisq; cauda efficit,
quæ lepori brevior, quare huic usui idonea nõ
est.) At masculus, à canibus persecutus, recta
excurrit. Sed de leporũ velocitate & currendi
modo elegantissimum caput apud Ælianum
habetur. Quemadmodũ apud Plutarchum
de hujus animalis mira solertia, elegans occur-
rit locus: Lepores in cubiculũ suum redeun-
tes, catulorum alium alio ponunt, sæpè juger
intervallo, unũ ab alio locãtes: ne si homo aut
canis supveniat, omnes simul p clitẽtur: ipsi cũ
hac illac discurrẽtes varia vestigia reliquerint,
ad extremũ saltu magno, lõge se à vestigiis sub-
ducẽtes, ita dormiũt, vel ut Ælian⁹, cubile non
prius subire & succedere solet, q̃ modo ingre-
diẽs, modo egrediẽs sua conturbarit vestigia
ut n[illegible]

ut ne ea ſtruentibus ſibi inſidias appareant, naturali quadam ſagacitate homines aſtutè decipiens. Idem etiam Ælianus, [m] quomodo ſobolem in plures locos diſtribuat, cum hoc pacto à rapinis tutiores eſſe arbitratur, ob ſummum amorem quo in eos flagrat, refert. Sic quomodo lepores, ipſos canes effugiant, eleganter Ælianus [l] & Xenophon [n] expreſſere: quomodo item à vulpibus non tantum curſu, ſed magis arte, à corvo itẽ & aquila capiantur, Ælianus [m] oſtendit; quare rectè Xenophon [n] non canes tantum, ſed etiam aquilas metuunt, à quibus rapiuntur dum adhuc anniculi ſunt: majores à canibus.

Alberto, [o] quid de hac ſexus mutatione videatur, audiamus: quod, inquit, putant de lepore, quod habeat utrumq; membrum per vices menſium, non eſt verum, ſed ſub cauda habet quaſdam lineas, fiſcuris vulvarum ſimiles, quæ lineæ ſemper inveniuntur in maribus & fœminis: hæc ille. An intelligit cavernas ab Æliano [p] & Archelao [q] propoſitas, quæ ætatis annos, ut volunt indicant? ut ſupra adduximus; addit enim, lineas illas ſecundum numerum annorum ætatis multiplicari: & captum eſſe aliquando leporem, quem venatores putarint octo vulvas habere.

Sed de his ſatis: cum veritas rei cognoſci poſſit, non ſolùm diligenti inſpectione captorum leporum, ſed etiam domi in iis qui cicurantur, quia συνανθρωπεύεσθαι; Nam licet Cardanus [r]

leporem mansuescere negarit, (fortè à Plin persvasus, qui scribit lepores rarò mansuesce cum feræ dici jure non possint, cum inter p cida & fera mediæ naturæ sint) inquiens, a omnes ferè cicurantur: quadrupedia, ut su medio ingenio inter aves & pisces, ita aliq mansuescunt, aliqua non, quædam etiam t mor non sinit ut mansuescant, ut mures Lepores: quomodo enim amabis, quem in diari vitæ tuæ sit persuasum? at hoc sibi pers dent, qui timent: propterea tyranni etiam beneficio multos afficiant, á nullis tamen timore assiduum amantur. Contra verò qu tidiana experientia cicurari docet, quare Montanus[e] cicurari Lepores asserit. Et Alb tus, Lepores, cuniculi & similia animalia misera, ita quidem cicurantur, si tenera ec ces, ut hominem non metuant, nec refugia sed sponte etiam accedant, cibi præcipuè g tia: nullius verò disciplinæ capacia sunt, n vocis agnoscunt imperia. Exemplum hab Scaliger:[f] in avi materni Paridis arce Lodro cum essemus pueri, Leporem aluimus: c adultus cum cane leporario, etiam interdu à recenti cruenta venatione, liberè ac secu lusitaret. Alium leporem domesticum in a Montispesati, memini posterioribus pedib terram, bis, ter, quater, supplodentem: q quasi sese acueret belli cienté simulacra, ult canes provocare. Hactenus de leporibus sat

a *lib.* 31. b *lib.* 2 *in Diosc.* 18. c *de agricult.l* 6.*c.*73. d *theat p.* 358. e 3 *mulieb.* 13. f *in analogia microcosmi*

10 *pro*

10. probl. 7. pag. 1641. [g] *5. histor. 2.* [h] *3. de nat. muliebr. 12.* [i] *l. 6 agricul. c. 30.* [k] *de solert. anim par. 3 moral.* [l] *lib. 13. cap. 14.* [m] *lib. 13. cap. 11.* [n] *de venat p. 773.* [o] *in Aristotelem de gen. an l. 3 c. 6.* [p] *l. 2. c. 12.* [q] *referente Plinio l. 8. c. 95.* [r] *de subtil. lib. 10.* [s] *de differ. anim. g. 51.* [t] *exerc. 224.*

CAPUT XVII.

De quibusdam aliis Animalibus Hermaphroditis obiter.

Capras etiam fieri Hermaphroditas, nos docuit Aristoteles, [a] inquiens, in Caprarum genere gignuntur quas τράγενας, id est, hircinas vocant, propterea quod simul genitale habent & maris & fœminæ: hinc Rhodiginus [b], genitale duplex in homine quandoque visum, in capris tamen præcipuè, quas etiam Tragænas nuncupant: & Peucero, [c] hujus generis sunt, quæ in Caprarum genere τράγεναι vocantur. At Bodinus, tametsi Hermaphroditos in omni genene animantium esse arbitramur, etiam si nobis tantum id in hominum, equorum, ovium, caprarum & leporum genere vidisse contigit, ut apta sit in omni natura rerum omnium & extremorum per media colligatio: est autem Hermaphroditus medium quiddam inter utrumq; sexum.

Oves hermaphroditas observatas, tantum apud Bodinum supra citato loco, legimus.

Canem androgynum vidit Cardanus, [e] qui

intus testiculos habebat, ad venerem enim promtus erat, nec tamen testiculos habebat qui tangi possent. Hujus canis hermaphroditi quem viderit Cardanus, tantum meminit Rodericus à Castro.[f]

Cervus, de cervis androgynis Langium scribere, Rodericus à Castro [f] tantum monet quare Langii verba subjiciamus, quæ in suis epistolis [g] habentur. Lepores utriusq; sexus naturam habere experimur, masculum æque ac fœminam, sine mare etiam gignere, Bigus & Plinius affirmant. At illud majori admiratione dignum, in utero cervi, quem Illustriss. Princeps Henricus, comes Palatinus propè Ochwangh ceperat, cornigeri, dum evisceraretur repertum fuisse hinnulũ membranulis circumceptum. Cervos quosdam naturam sexus variare, cornua, virilia cervorum arma attestantur, quæ cervas quandoq; gestare observatum est: quali Marchio quidam Badensis olim capta, ejus cornua regi Gallorum dono miserat quæ Ambasii in regio horto prope januam interiorem parieti affixa, subscriptis in tabella testibus qui venationi interfuerant, cernuntur. Sic fœminas mutari in mares & vicissim non esse fabulam Plinius asserit: & Empedocles (qua de re ego peculiari agam, Deo concedente, tractatu) Agrigentinus Pythagoricæ philosophiæ assecla &c. Huc facit Cervæ cornigeræ historia, quæ apud Bodinum [d] habetur his verbis: cum cervam cornigeram Lu-

dovicu-

dovicus XII. rex Gallorum in venatione cepiſſet, ejus figuram in porticu Bleſenſi collocari juſſit: augures Palatini malum optimo parenti augurium denunciarunt, quod duxiſſet Annam Britannicam altioris ſpiritus fœminam, quam ut imperia mariti ferre poſſet: cumq; illa miraretur Cervam cornigeram, Rex urbane repoſuit, Initio quidem cervas omnes cornigeras extitiſſe, ſed quod illis abuterentur, ab Opifice cornua detracta fuiſſe.

Equus. Plinius [h] agens de pumilionibus & genitalibus: Contra mulierum paucis prodigioſa aſſimilatio: ſicut Hermaphroditis utriuſq; ſexus, quod etiam quadrupedum generi accidiſſe Neronis principatu primum arbitror. Oſtentabat certè hermaphroditas ſubjunctas carpento ſuo equas in Treverico Galliæ agro repertas: ceu planè viſenda res eſſet, principem terrarum inſidere portentis : hæc Plinius: quæ etiam citantur ab Henrico Stephano in ſuo theſauro [i] & Zwingero in ſuo Theatro. [k] Verum & Camerarius [l] talē equam vidit: Plinius, inquit, nominavit equas hermaphroditas, qualem & nos vidimus, eleganti corpore & mirè velocem, colore giluo. Et Cardanus [m] equum vidit androgynum Antverpiæ, quem ſic deſcripſit: Is erat Primivalli Vicecomitis, unum habebat tantum teſtem loco proprio, cum mammis tumidis, ut equæ, habent. Inde vulvam proprio loco, & ex vulva penis emittebatur: Hinniebat ad equos & for-

ma maſculina erat, promptus & erectus capite, craſſiore autem corpore, colore griſeo, ut vocant: caput magnum, penis non major palmo cum illum exereret. Emptus aureis triginta ſex, certum erat cum averſo eſſet pene, coire illum non poſſe: hæc Cardanus. Hujus equi hermaphrod. Roderic⁹ à Caſtro etiã meminit.

Mula: Mula maris & fœminæ genitalia habuit, referente Herodoto Halicarnaſſo.[n] Alterum ei (ſcil. Xerxi exercitum vel expeditionem in Græciam ducenti inſtituentiq;) prodigium, dum Sardibus foret exhibitum eſt. Mula enim Mulum edidit ancipitia (utriuſq; ſexus) genitalia habentem, maris & fœminæ, ſed maris ſuperiora. Cum Græcis congreſſus turpi fuga vix elapſus eſt: hæc Herodotus.

Mulus fœmina, ſecundum Ariſtotelẽ, omnino ſterilis, ſed mas interdum generare poteſt: imo inquit,[p] genus mulorum ſolũ ſterile eſſe, ubi rationes Democriti & Empedoclis refutat. Cauſam Alexander Aphrodiſæus affert, quod ſemina natura & habitu diverſa ſi commiſceantur, tertium quoddam ab utroq; diverſum conficiunt, vimq́ue ſimplicium prorſus amittunt. Hinc adagium [q] pervetuſtum: Cum Mula pepererit: quoties ſignificamus aliquid nunquam futurum, aut adeò raro ſolere accidere, ut ſtultũ videatur ſperare: ortum videri poteſt ex eo, quod refert Herodotus in Thalia: cum Babyloniorũ urbs à Dario obſideretur, quidam Babylonius convitiis inſectans Darium atque

exerci-

exercitum: Quid, inquit, isthic desidetis Persæ? Quin potius absceditis, tunc expugnaturi nos ἐπεὰν ἡμίονοι τέκωσι: id est, cũ mulæ pepererint: natus nullo unquã tempore futurũ, propterea ꝙ natura steriles sint Mulæ. At paulo post evenit, ut Zopyro mula quæpiã pareret: quo quidẽ ostento in spem capiẽdæ Babylonis erectus est, ac cepit. Huic simile quiddã refertur à Suetonio in vita Galbæ Cæsaris: Galbæ (scribit) avo aliquẽ ex suo genere, quãvis sero imperaturũ, aruspices prædixere, cum Mula peperisse. Id ꝙ sub Nerone accidit: dq; prodigiũ Galbã potissimum ad imperiũ affectandũ animavit. At Sabellicus [r] sic refert: Galbæ Imperatoris avus fulgur ꝓcurans, cũ Aquila ex ejus manib⁹ exta rapuisset, sublimisq; elata, in frugiferã extulisset quercũ, augurq; summũ, sed serum familiæ Imperiũ portendi dixisset: Sanè, inquit ille, irridens, quũ Mula pariet. Quo prodigio inprimis Galba confirmatus dicitur. Nã sub id tempus, quo in Hispania res novas moliri est adortus, in ea terra Mula enixa est: Addit Erasmus [q], cæterisq; ut obscœnum ostentũ horrentibus, solus pro lætissimo accepit, memor sacrificii, dictiq; aviti. Quare Plinius [s]: quanquã ꝓditũ est in animalibus Romanorũ Mulas peperisse sæpe, verũ id prodigii loco habitũ, ꝙ ex Aristotele [t] videtur desumsisse, inquientis: Mulã etiã gemellos peperisse, quæ quidẽ pro ostento accipiuntur. At Theophrastus, vulgo parere in Cappadocia tradit. Et Aristot. [u] Mulas coire ac

gignere in Syria supra phœnicen, refert: sed genus diversum esse, quanquam simile: & idẽ [x] procreant ejusmodi Mulæ suo in gener cujus rei argumento illæ sunt, quæ tempo Pharnacæ, patris Pharnabuzi in terram Phry giam venerunt, quæ adhuc extant. Hactenu de Mula satis.

[a] 4 *gener anim.* 4. [b] *lib.* 15. *cap.* 10. [c] *de divinat.* t *de trascop* [d]. *theatri lib.* 3. *pag.* 358. [e] *de rer. var. lib.* 7. *c.* 3 *pag.* 343. [f] 3. *de nat. mulieb.* 12. [g] 1. *epist.* 70. [h]. 11. *hist* na 49. [i] *ling. lat in appen. lit. G. pag.* 958. [k] *volum.* 3. *lib.* 1. *fo* 612. [l]. *com utri ling.* [m] *de rer var. l.* 7. *cap.* 33. [n] *lib.* 7. *po lymnia inscrip pag.* 471, *idem citat Zuing. theatr. vol.* 5. *l.* 4 *pag.* 1476. [o] *Zuing. vol.* 5. *l.* 4 *p.* 1440. [p] 2. *gener. an.* 8. *Erasmus adag. chiliad* 1. *cent.* 5. *ad.* 83. [r] 2. *Ennead.* 7 [s] *lib* 8. *cap.* 44. [t] 6. *hist. an.* 22. [v] 6. *hist. an.* 24. [x] 6. *hist. an.* 36

CAPUT XIIX.

De Rhinocerote, & de Vulture pauca.

CUm de Hermaphroditis brutis etiam dictum fuerit animusque sit peculiari libro quomodo sexus in homine mutetur, & ex fœmina mas fiat, ostendere, pauca quædam de Rhinocerote, qui tantùm mas, & de Vulture qui tantùm fœmina dicitur, adspergere lubet.

Rhinoceros ergò sexus discrimen non habet, sed omnes ejus generis mares apparent, fœminæ nunquam, ut Montanus [a] scriptum reliquit:

reliquit: quæ ex Oppiano [b] desumpta, qui id asserit, addens, se ignorare unde nascantur.

πάντες δ' ἄῤῥενες εἰσὶ, καὶ οὔποτε θῆλυς ὁρᾶται
καὶ πόθεν, οὐκ ἐδάην: *mox.*
εἴτε πρὸς ἀλλήλων, τέρας ἄγριον, ἐκφύονται
Νόσφι πόθων, καὶ νόσφι γάμων, καὶ νόσφι τόκοιο.

Omnes verò mares sunt, nec unquam fœmina conspicitur

Et unde (scil. oriantur) non novi. mox.

An deniq; à sese mutuo mõstrũ horrendũ procreẽtur
Sine amoribus, sine nuptiis & sine partione.

Sane omnes mares esse dicit, & sine compare nasci, quod verisimile facere conatur συναθροισμῷ aliquot animalium, quæ sine concubitu comparis nascuntur: de quibus & Aristotelem vide in problematibus [c]. Verum dum Oppianus hoc loco ait πρὸς ἀλλήλων, addit Brodæus in suis in eum locum notis, hoc ut ita se habeat, necesse tamen est, singulis utramq; vim inesse, & in Leporibus conspicimus, qui sine mare quoq; gignunt. Et Bodinus in suis commentariis in hæc verba, inquit: aut necesse esse Rhinocerotas mutuo marium coitu genus propagare, ut solent Lepores absque fœminis.

Vultures è contra omnes fœminas esse, Basilius Magnus [d] & Zezes historicus, Phile in Jambis, ibidemq; Arsenius, [e] scribunt, & tamen parere & conservare suum genus: quod jam ante á viris doctis ex Aristotele est refutatum. Sed lubet ipsius Phile [f] versus adponere.

θῆλυς δὲ πᾶς γύψ, καὶ σπορᾶς ἄνευ κύει: & mox.
τοὐναντίον δὲ φασι τοὺς Αἰγυπτίους
τίκτοντας ὠὰ τῇ σπορᾷ τῶν ἀῤῥένων.
Non masculos hoc fert genus, sed fœminas,
Sed non idem hoc usu venire Aegyptiis
Existimatur ova qui maris satu
Dant.

Herapollo in Hieroglyphicis [g] inquit, matrem significantes, Vulturem pingunt, quod in hoc animantium genere mas non sit: cum amore concipiendi exarserit, vulvam illæsam ad Boream aperiens, ab eo velut comprimitur per dies quinq;, quibus nec cibum, nec porũ omnino capit, fœtus procreationi intentus. Et Plutarchus [h] θῆλυ πᾶν τὸ γένος ἐστὶ, καὶ κυίσκονται δεχόμενοι τὸν ἀπηλιώτην, ὥσπερ τὰ δένδρα τὸν ζέφυρον. Ægyptii perhibent totum Vulturũ genus esse fœmineum, & concipere Subsolani flatu excepto, sicut arbores Favonii admisso spiritu. Quare Ælianus, [i] Vulturem non nasci marem ajunt, sed fœminas omnes generari: quam rem non ignorantes hæ bestiæ, pullorumq; solitudinem ac inopiam timentes, ad gignendos pullos talia machinantur: Adversæ Austro volant: vel si Auster non spirat, ad Eurum ventũ, oris hiatu se pandunt: spiritus venti influens, ipsas implet. Vultures etiam ova nõ excludere, sed pullos potius parere, eosq; statim à partu volatiles esse intellexi: hæc ille. Hœschelius in notis suis in Herapollinẽ, Ammianus Marcellinus [k] per Vulturem naturæ

voca-

vocabulum pandunt, quia mares nullos poſſe inter hos alites inveniri, rationes memorant phyſicæ.

Huc referre poſſumus quæ Oppianus de quibuſdam piſcibus abſq; ſeminis propagatione natis, vel è limo, vel è ſpuma maris, recenſet.

ἐςὶ δ᾽ ὅσ᾽ οὔτε γάμοισι φυτεύεται, οὔτε γονῆσι
τίκτεται, αὐτοτέλεςα, καὶ αὐτόῤῥεκτα γένεθλα,
ὄςρεα μὲν σύμπαντα, τάτ᾽ ἰλοι τίκτεται αὐτῇ.
κείνων δ᾽ οὔτε τι θῆλυ πέλει γένος, οὐδ᾽ ἐπ᾽ ἀμοιβῆς
ἄρσενες, ἀλλ᾽ ὁμόφυλα καὶ εἴκελα πάντα τέτυκται.

Sunt autē quæ neq; nuptiis procreātur, nec è ſemine.
Naſcuntur, ſpontè producta & ſpontè nata ſecula.
Oſtrea quidem omnia, quæq; limo procreantur ipſo
Horum autem neq; ullus eſt fœmineus ſexus, neque contra
Mares, ſed unius modi & ſimilia omnia ſunt.

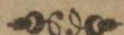
Tandem quomodo per Vulturem & Scarabæum, maſculo fœmineum ſexum, Ægyptii ſacerdotes ſignificarunt, multis Pierius in Hieroglyphicis [m] explicavit: quo Lectorem relegamus.

Aliud de Hermaphroditis q̄ dicam non habeo, niſi lubeat & plantæ meminiſſe, quam Orchidem hermaphroditicam ſecundū Cornelii Gemmæ, Lobelus in ſuis obſervationibus, & ex eo herbarii Lugdunenſis collector, nominat.

Lubet ergo tractatum hunc Verſibus Jul. Cæſaris Scaligeri concludere, quæ in ſua Farragine [n] habentur, in Cynidracontem.

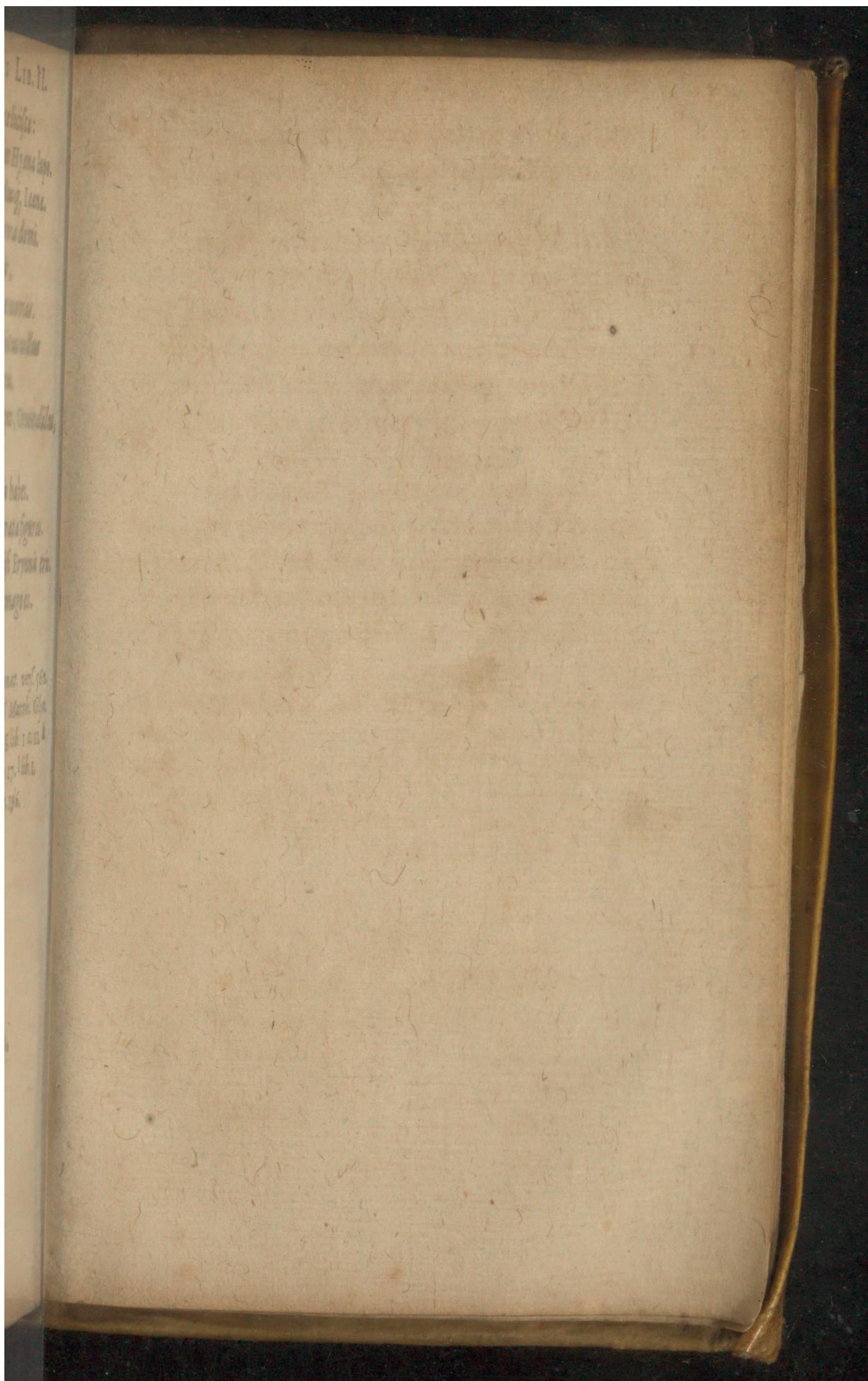
Mista lupo canis est signata voce licisca:
Seq; Cani, atq; etiam miscet Hyæna lupo.
Tigris item, Vulpesq; Cani, Pardusq; Leænæ.
Perdicem patitur quæ parit ova domi.
Sic aliis alias species mutare figuris,
Priscaq; se in facies induere ore novas.
At neq; naturæ, neq; carminis ambitus ullus
Ingenii capiant semina mista tui.
Mula, onager, Lupus, Vrsus, Aper, Crocodilus, Hyæna,
Solus equus non es, nilq; Leonis habes.
Crusta homina rabiosa habeat larvata figuras.
Nullum animal, nullum, nil nisi Erynnis eris.
Immò nec illa habeat: tu non illius imago es.
Ast illa est potius oris imago tui.

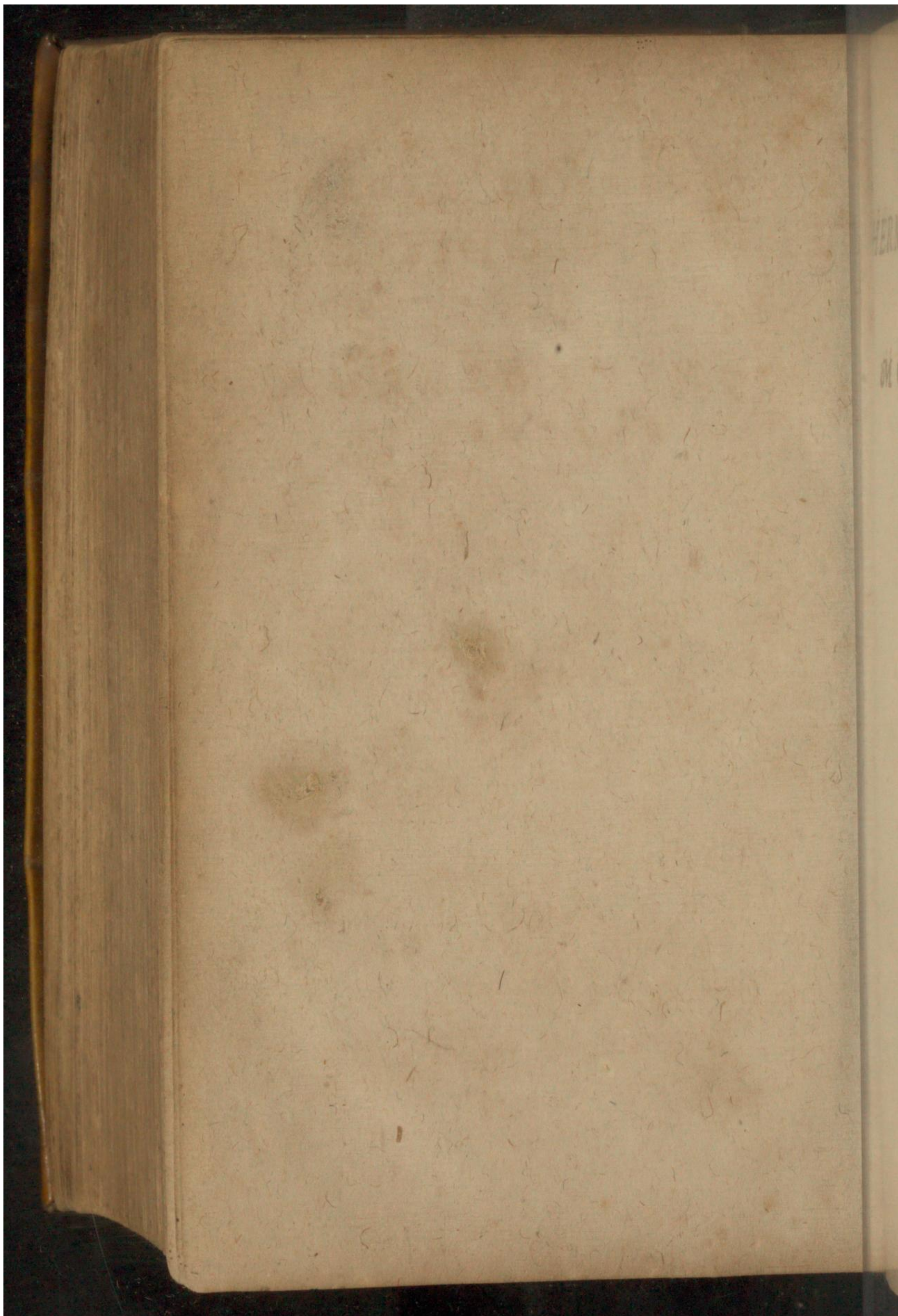
[a] *lib. de diff. anim. pag.* 34. [b] *lib.* 2. *de venat. vers.* 560. [c] 10. *probl.* 58. [d] *orat.* 3. *in Hexeam. Vide & Matth. Glyc. annal lib.* 1. [e] *in præfat.* [f] *in Vulture p.* 27. [g] *lib.* 1. *c.* 11. [h] *Rom. quæst.* 93. [i] *lib.* 2. *anim.* 46. [k] *lib.* 17. [l] *lib.* 1. *halieu. ver.* 762. [m] *l.* 18. *f.* 132. [n] *pag.* 196. *edit. Comel. an* 1600. *in* 8.

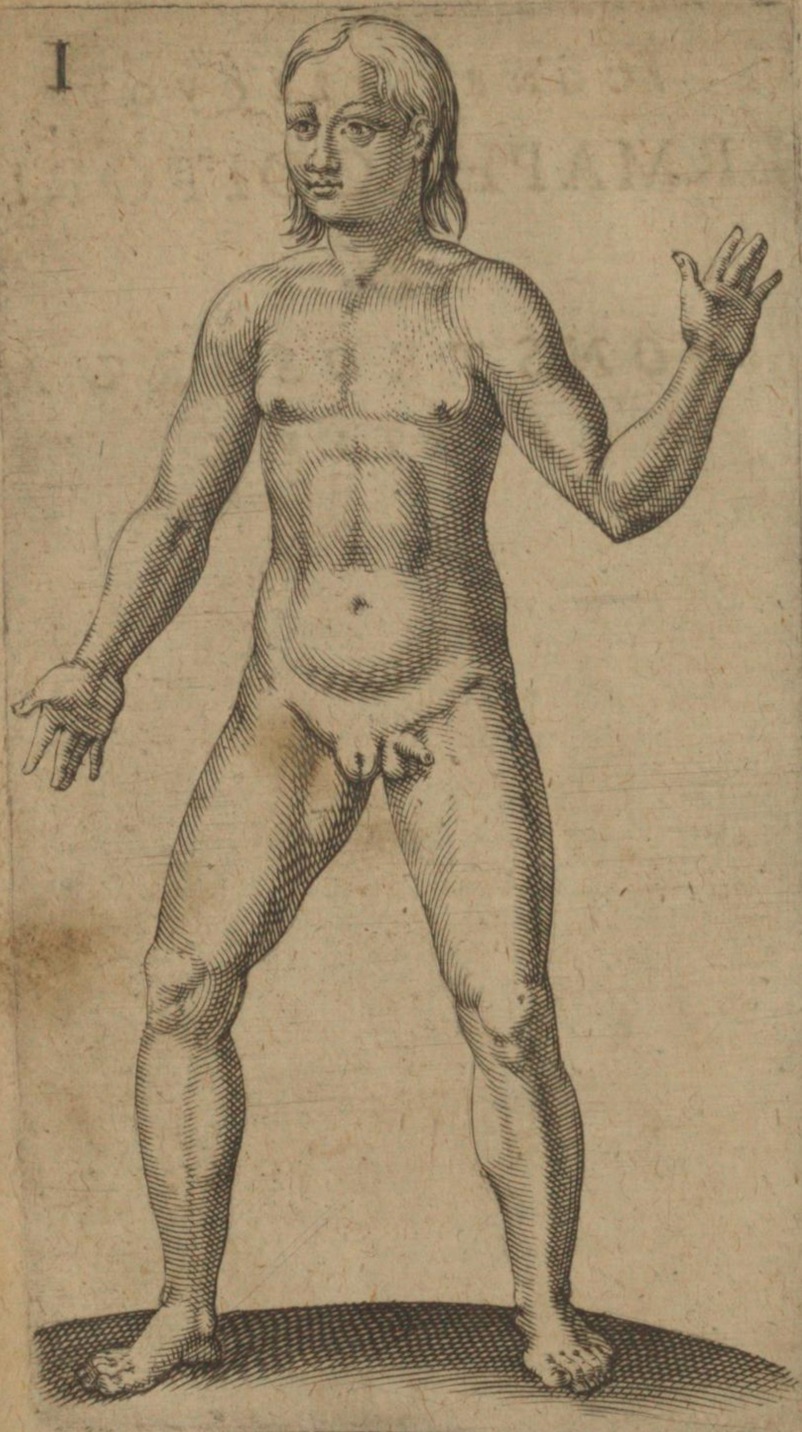
FINIS.

SOLI DEO GLORIA.

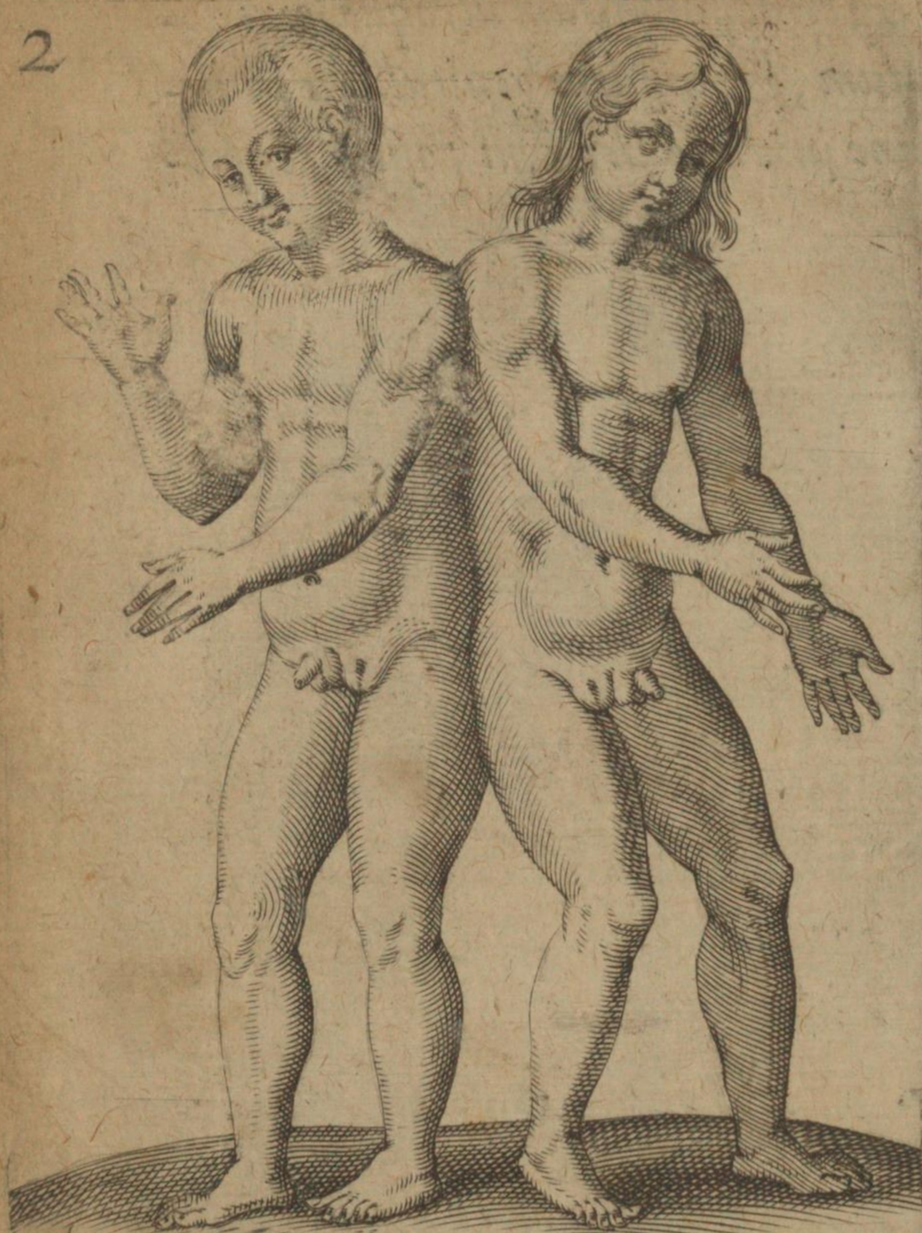
ICONES ALIQVOT
HERMAPHRODITORUM
&
MONSTROSORVM
PARTVVM.

Fig

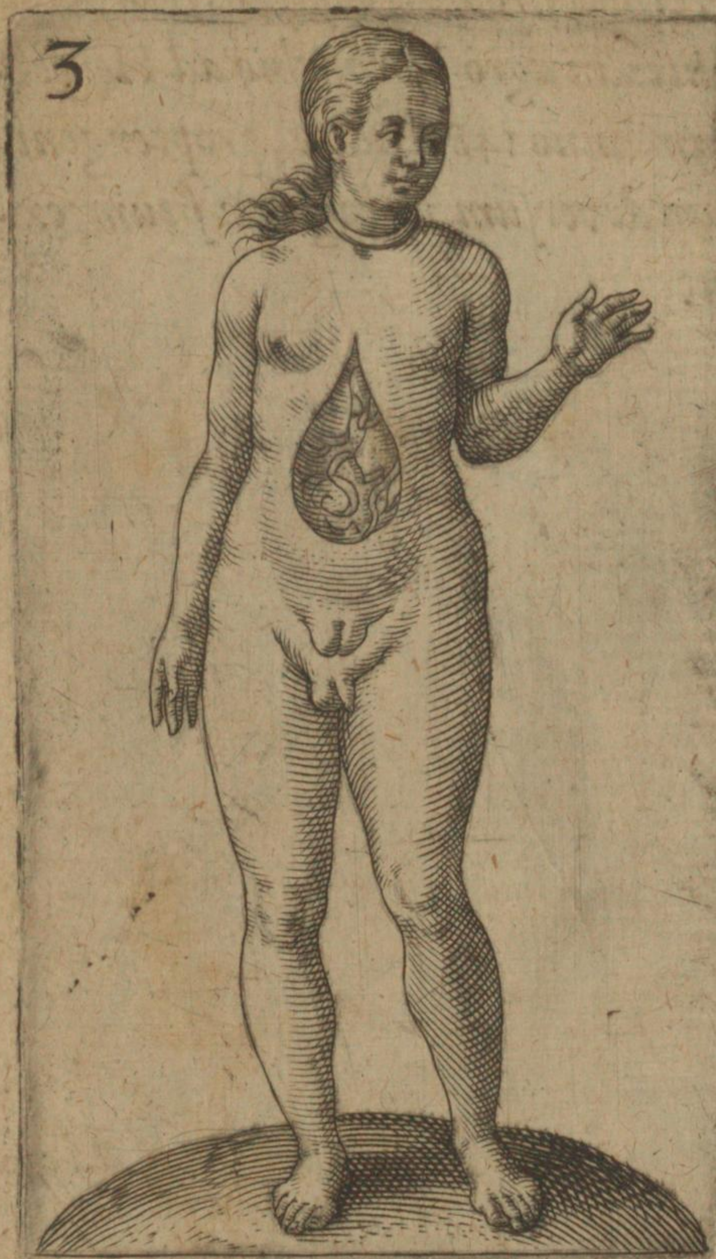
Hermaphroditum utroque ſexu donatum, & quidem genitalibus in inguine juxta ſe invicem poſitis, exprimit.

2

Figura

Hermaphroditos gemellos, dorſo cohærentes, in agro Rorbachio ad Heidelbergam anno 1486. natos, propter genitalium diverſum in inguine ſitum, exhibet.

FIGU[RA]

Hermaphroditum proponit, cui supra membrum virile, muliebre pudendendum, quod tamen inutile, contigit.

see at pp 16-17

FIGU-

Hermaphroditorum apud Indos officia, quibus jumentorum loco ad onera ferenda utuntur, exhibet, uti plenius cap.37.expressimus.

Figura

Puellæ est annorum ſedecim in Anglia natæ, de qua cap. 9.

FIGU-

Figura

Fœtus MONSTROSI in pago PRUST territorii DANTISCANI editi

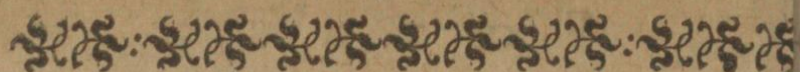
Anno Domini M DC XIII. die XXVII. Feb. bona fide delineati & descripti

à

JOACHIMO OLHAFIO
Phylosoph. & Medic. D.
DANTISCI
Physico & Anatomes
Professore

ad editionem Dantiscanam
typis HÜNEFELDIANIS
Anno 1613.

Epi-

EPIPHRASIS.

ANno Domini MDCXIII. die 27. Februarii stylo Greg. post horam sextam matutinam, Anna, filia Simonis Beneken libitinarii in pago Prust, uno milliari ab urbe Dantiscana, uxor Bartholomæi Krop sutoris pagani, ætatis suæ annum agens circiter 25 elapsis 32. hebdomadibus à die nuptiarum, in auras vitales enixa est tres infantulos: 1. fæmellam sanam quo ad omnia, & bene conformatam. 2. fœtum monstrosum, quem hîc describemus. 3. rursus fæmellam optimè conconformatam. Duæ puellæ non longè à partu baptizatæ sunt, & earum una usque in vesperam Kalend. Martii, altera usq; ad ingressum diei. 2. Martii vitam protraxit. Fœtus autem monstrosus ut in lucem edebatur, nonnihil sese commovit, mox tamen & moveri & vivere desiit. In eo itaque hæc præcipuè observata sunt.

QVO AD FORMAM externam.

CApput magnum ad proportionem reliqui corporis, suturis præditum disjunctis, cute, pericranio & dura matre potius cohære-

scens

ſcens quàm oſſibus:quorum etiam conſiſtentia cartilaginea magis quàm oſſea.

II. Labium ſuperiùs duobus in locis fiſſum,ad formam labii leporini.

III. Oculus uterque arctè occluſus

Apertis & diſſectis palpebris dextris, oculus manifeſtè apparebat.In ſiniſtris autem oculi nullum veſtigium.

IV. Utroq; latere capitis poſt aures & uſq; ad colli latera ſub cute folliculus erat membranoſus, continens in ſe materiam ſimilem humori vitreo oculorum, conſiſtentiæ ſcilicet lentæ & viſcidæ, nec non inſtar vitelli in ovo ſubflavam.

V. Thorax ſeu medius venter ſatis quidem craſſus;ſed partium continentium,ut cutis pînguedinis, carnis & oſſium, potius craſſitie, quàm cavitate, quæ ob vertebras thoracis introrſum protruſas erat anguſtiſſima.

VI. A ſummitate thoracis & ſcapulis propendebant duo brachia cum manibus appenſis, quarum dextra pollicem, digitum indicem, medium & minimum habebat integros annularem verò ſeu minimo vicinum media parte mutilum:

In ſiniſtra manu deficiebat ex toto digitus annularis.

Omnibus autem digitis, non modo integris ſed & mutilo, ungues naturaliter adpoſiti.

VII. Abdominis ſeu infimi ventris pars

aderat

aderat posterior è vertebris conflata, una cum osse coccygis: Ab ea autem, cum primum inspiciendus traderetur fœtus, instar sacci propendebat membrana quædam tenuis continens viscera thoracis & abdominis, cor, scilicet, pulmonem, hepar, lienem, ventriculum & intestina, quæ etiam colore satis rubicundo transparebant. His tamen etiam cutim ab initio undiquaque circumjectam (sed citra pinguedinem, panniculum carnosum & musculos) post partum violentiâ quadam aut studio intimius fœtum perspiciendi dilaceratam & detractam fuisse postea deprehensum est.

VIII. E dextro latere vertebrarum producebatur crus unum: quod primò sinistrorsum inde reflectebatur, mox sursum juxta longitudinem dorsi usque ad cervicem assurgebat. Pictor tamen & sculptor crus illud, ut conspici posset, sinistrorsum adhuc magis reflexum exhibuere. Hujus pedi extremo tres saltem digiti adnati, una cum unguibus: pollex scilicet, vicinus pollici & minimus, duo autem intermedii deficiebant.

QVO AD PARTES internas.

CErebrum erat valde flaccidum, in medio dextræ & sinistræ partis divisum, non modo usque ad corpus callosum, sub quo tertius cerebri ventriculus reperiri solet, sed etiam usque ad basin: Refertum copia ichoris subflavi,

flavi, qui etiam posteriorem cranii protuberantiam ferè inanem replebat. Ventriculi duo superiores valde ampli. Vertice capitis jam adaperto & ad tabulam converso, cerebrum totum illicò in tabulam excidit.

II. Auris utraque bene, ut videbatur, conformata aderat.

III. Post linguam parte anteriore & nonnihil dextrorsum erat larynx cum aspera arteria deorsum vergens: parte posteriore & sinistrorsum nonnihil gula seu œsoph gus.

IV. Oesophago in media parte thoracis substatæ erant glandulæ tres subalbæ, figurâ renum: quarum dextra & sinistra aperta renum itidem conformationem intus præ se ferebant, quo ad cavernulas & principia ureterum; Media autem talibus cavernulis erat destituta. Verisimile tamen est, glandulas istas non fuisse renes (quippe cum iis nec ureter aliquis adnecteretur, nec vesica) Sed potius explevisse locum corporis glandulosi, quod aliàs huic ductui parte posteriore & ad latera solet esse adnatum.

V. Cor exiguum ut in aviculis & piscibus mediocribus diaphragmate dissecto, à parte infima thoracis, imo ad dextrum ventriculi latus, propendere obser abatur.

VI. Huic adnexum pulm onis aliquot vestigium, ut & aliud corpus figuræ turbinatæ, instar cordis, continens intus sanguinem subatrum.

VII. His adnectebatur corpus quoddam contextum è vasis, venis præcipuè, ut videbatur, quibus nullum parenchymma circumjectum. Idque vice hepatis, quod aliàs non conspiciebatur.

VIII. Ei in sinistro latere sive ad sinistram fundi ventriculi sedem respondebat corpus rotundum satis crassum, quod incisum profundebat humorem fœculentum subnigrum; Videbatur esse lien: E cujus parte concava, seu potius plana, assurgebant tria tubercula, similia papillis mamillarum, intensè rubra, & superficiei levigatæ: unum magnitudine grani piperis, duo alia magnitudine seminis canabis.

IX. In medio istorum, ventriculus oblongus & secundũ proportionem reliqui corporis parvus, interna superficie satis rotundus, materia subalba, chylosa & mucosa refertus.

X. Ventriculo adnexa intestina satis tenuia, ut in genere gallinaceo, & piscibus haud adeo magnis; ejusdem ferè inter se amplitudinis seu crassitiei, præterquam in parte inferna quæ recto intestino vicinior: coloris subrubri intus continentia materiam subalbam aut subflavescentem.

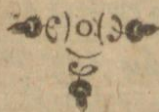
XI. Ei parti, quæ in rectum intestinum terminabatur adnatum erat corpus quoddam glandulosum, subalbum & satis durum, aliud corpusculum candidum instar aculei sibi infixum habens. An istic principium ossis in alterum crus, quod deficiebat, deducendi?

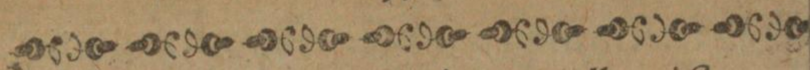
XII. Car

XII. Caro per totum corporis habitum incisa, non rubra occurrebat, sed subalba velut spongiosa aut potius glandulosa, intus quibusdam granulis referta, instar ovorum in piscibus. Ex omni autem parte incisæ istius carnis effluebat sanies subflava.

XIII. Funiculus vasorum umbilicalium ea parte, qua corpus subintrabat ferè erat dilaceratus, ita ut progressus vasorum umbilicalium in fœtum observari haud posset. Interim duas venas amplissimas & unam duntaxat arteriolam, communi intestinulo involutas, perque funiculum hunc progredientes observare licuit.

XIV. Vesicæ urinariæ, & partium genitalium nulla deprehensa vestigia: adeoque de sexu nullum indicium. Videtur tamen declinasse ad femininum, tum quia seminis & sanguinis frigiditatem arguant duæ fœmellæ associatæ, tum quia cordis parvitas & una duntaxat arteriola umbilicalis indicent inopiam & languorem caloris, qui generatricis facultatis instrumentum est primarium; Tum demum, quia os coccygis retrorsum valde erat contortum, ut solet in fœminis magis esse quàm in viris.

Viro Magnifico & Præcellentiß.

DD. CASPARO BAUHINO Acad. Basileens. RECTORI, Botanico & Anatomico meritissimo,

Nec non illustriß.

WIRTENBERGICI DUCIS Medico felicissimo, Domino & amico perpetuis obsequiis honorando.

S. P. D.

VAldè alienus essem ab omnibus Gratiis, si tam gratiosè à vobis meo licet nullo merito, ad synedrium anatomicarum Gratiarum provocatus non comparerem. En igitur, Vir Præcellentißime, ne ἀσύμβολος accedam, historicam hanc de fœtu monstroso nuper hîc in vicinia edito commentatiunculam non tam in ἀντίδωρον præclarißimæ vestræ observationis anatomicæ, qua me informastis, de expurgatione vomicæ pulmonum, imò & puris in thorace collecti ad vias urinarias, quàm εἰς χάριτος ἀντιχάριν, aut saltem ἀντιχάριτος symbolum. Vestrum erit amicè hæc, ut soletis omnia, excipere, & ingeniosè, ut valetis, perficere; illudq́ue Apulejanum nobis largiri, omnibus bonis in rebus conatus in laude, effectus in casu est. Quodsi etiam aliorum, quæ hîc rara occurrêre, desiderium vos tenet, en & hæc accipite. Anno superiori 1612. 20 Martii, die æquinoctii verni in granario quodam suburbano per dies aliquot continuus quasi sibilus murium aut potius stridor ad certum parietis latus sese prodidit. Qua res tandem ædificii possessorem

impuli

impulit, ut tabulas aliquas, quibus murus ille subfultus erat, amoveri curaret. Viâ itaq; sic patefactâ novem vivi benéque saginati glires prosiliunt, monstroso spectaculo caudis invicem cohærentes; ita quidem ut singulæ singulis caudæ unius digitorum internodii ferè distantia à trunco invicem arctißimè coirent, & velut connatæ esse viserentur, apicibus caudarum omnium in unum fasciculum quàm tenacißime constipatum desinentibus. In pavimentum delati obnixè quidem sese movebant, sed parum promovebant, unius semper motu alterius motum elidente, neq; ulla quamvis molestißima jactatione tractionéque segregari ab invicem poterant. Imò ne mortuam quidem hanc velut hydram novem corporum, licet ultrò citróque à variis spectatoribus subagitaretur, qu'spiam disgregare aut divellere potuit.

Rursus eodem anno 1612. Mense Octobri & sequentibus in præterlabente Modlavia, ipsoq; adeo Vistulæ ostio stupenda apud nos apparuit multitudo pisciculorum è mari adverso flumine irruentium, quos contriscos Theophrastus, Albertus pungitios, alii aculeatos, vulgò Stechbüttel vocitant: adeò ut totus istorum fluminum alveus iis veluti stiparetur, & vix amplius acatiis sulcari posset. Certa fama est piscatori cuidam remum alicubi undis immissum ita densè in ista pisciculorum colluvione hæsisse, ut v x moveri magno nisu potuerit. Præcedentibus aliquot mensibus præter morem aliorum piscium observabatur penuria, forsan quod isti exercitui ingruenti paulatim cedere cogerentur. Haud raro etiam pisces alii iis in locis, ubi aculeati isti commorabantur, aquæ innatare visi sunt, toti lan-

guentes

guentes & velut semimortui ita ut nullo negotio ve manibus piscantium prehendi possent. Tandem, & eosdem pisciculos paulatim mortuos & fœtentes in ipsa ripa conspeximus. Ingens hæc copia per mensem Octobrem, Novembrem, Decembrem & Januarium lintribus & vasis capacioribus inde exportabatur in officinas ad id variis in locis extructas, ubi singulari artificio pinguiorem pisciculorum substătiam seu halecem extrahebant, donec tandem & copia eorum imminueretur, & pinguedo in iisdem deficeret. His vale, & me patrocinio tuo comprehensum fove. Salutem adscribo officiosam Præcellentissimo D. FELICI PLATERO Archiatro vestro jam emerito, cui etiam gratias habeo pro communicata historiola de homine surdo & muto à nativitate, qui non solum Oecolampadio olim concionante, ex motu labiorum illius, sensum aliquem eorum, quæ dicerentur, perceperit, sed & tabulam secum ferens creta annotarit, quæcunque adstantibus indicare in animo haberet. Iterum valete Europæ lumina. Dantisci 7. Martii Anno 1613.

V. M. P.

studiosè colens

JOACHIMUS OLHAFIUS,
Philos. & Medic. D. è Monte
Pessulano, Physicus & Anatomicus Profess. Dantisc.

FINIS.

Sphalmata typographica graviora, Lector benevolus ſic corrigat.

Pag.12. lin.3.*vocent,olim.* *l.*17, *cap.*2, *num.*6. *p.*14,*l.*2, πτέχων,*ut.* *p.*16, *l.*13.*ſic &.* *p.*18,*l.*30, *p.*436,*lit.* *p.*22,*l.*11,*utrumque.* *p.*30,*l.*15,*amne,tuliq.* *p.*35,*l.*19,*inveniuntur,ait.* *p.*37.*l.*15,*Camers.* *p.*42, *l.*22,*ut* 3,*de.* *p.*49.*l.*25,*nativa.* *l.*27,*neceſſariarum.* *p.*52,*l.*25, *literæ h: nam quæ nunc e appellatur, ab antiquis g vocabatur.* *p.*58,*l.*35,4.*gen.* *p.*70,*l.*14, *Ælianus: in.* *p.*75,*l.*18, *in has.* *p.*86.*l.*3,*Plinius aſſerit.* *p.*91,*l.*4,*c.*14, *l.*19,555,*l.*6, *p.*92,*l.*15,*triulcum.* *p.*114, *l.*11,*quæ vento.* *p.*115,*l.*4.*Aſtra novant.* *l.*19,*x.l.*2, *p.*129,*l.*15,*contingit,niſi fortè mulier in ipſo momento,quo hæc corpori ingruunt,vel.* *p.*145,*l.*8,*Satyriſcus.* *p.*146, *l.*16,*fugiunt.* *p.*161.*l.*11,*ſuc.cap.*71, *l.*18,*cap.*72, *p.*163,*l.*18, ὅ ἐςὶ *p.*177,*l.*1. *Ariſtocles.* *p.*179,*l.*18.*telum.* *p.*182,*l.*1,*fil.ex.l.*27,*&.* *l.*36, *p.*185,*l.*25,*alium ulterius.* *p.*199. *l.*16, *Burdi Gallorum.* *p.*203,*l.*28,*reb.Ital.* *p.*205,*l.*3, *Hic ut.* *l.*18.*agrorum & ſylvarum.* *p.*225,*l.* 26.*ſubito occurrens.* *p.*231.*l.*1,*onirogmos.* *p.*233,*l.*25,ἐφιάλτην.*l.*28 ἐφιάλτιον *p.*238,*l.*26,*e.l.*1,*cap.l.*33,*Schenck.* *l.*1,*obſ.* *p.*249.*l.*16,*copulationem iſtam &.*

